Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Barclay, John.; sammenskreven paa Latin af den vidtberømte Johanne Barclajo; og nu udi det danske Sprog oversat af H. P.
Titel | Title:	Johann. Barclaji Argenis. Eller: Een Stats-Roman
Alternativ titel | Alternative title:	Argenis. Eller: Een Stats-Roman.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Johann Christoph Groth, 1746
Fysiske størrelse | Physical extent:	1-3 i 1 bd. :

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at krediterе ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

JOHANN. BARCLAJI
ARGENIS.

Eller:

Den
Stats-ROMAN,

Sammenskreven paa Latin
af
Den Vidtberømte
JOHANNE BARCLAJO;
Og nu
Udi det Danske Sprog
oversat
af
H. P.

Første Deel.

KJØBENHAVN, 1746.
Trykt hos Johann Christoph Groth,
boende paa Uhlfelds Plads.

Imprim.
J. P. Anchersen, D.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Den Stormægtigste

MONARCH

FRIDERICH

den Femte,

Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig - Holsteen, Stormarn og Ditmarsken, Greve til Oldenborg og Delmenhorst.

&c. &c.

Min

Allernaadigste Arve-Herre og Konge!

Den Stormægtigste Dronning LOVISE!

Dronning til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertuginde til Slesvig, Holsteen, Stormarn og Ditmarsken, Grevinde til Oldenborg og Delmenhorst.

&c. &c.

Født Princesse til Engeland, Skotland og Irland,

&c. &c.

Min Allernaadigste Dronning!

Stormægtigste,
Allernaadigste

Arve-Konge og Herre!

Stormægtigste,
Allernaadigste

Dronning!

Min allerdybeste Underdanighed nedlegger jeg for Begge Eders Kongelige Majestæters Fødder en liden fordandsket Stats-Roman, Barclaji ARGENIS kaldet; allerunderdanigst haabende, at, som den, formedelst sin høye Stiil og vigtig Indhold, tilforn paa Latin i Naade er bleven antagen af Kong Ludvig den 13. til Frankrige; den nu og udi

udi vort Danske Sprog skal finde Eders Majestæters høye Kongelige Naade og Yndest, hvorom jeg allerunderdanigst supplicerer, som efter allerunderdanigst Pligt med største Devotion paa denne mærkværdige Dag ønsker, og alle mine Lives Dage skal ønske Begge Eders Kongelige Majestæter og Eders Majestæters Sæd, fra Himmelen all den timelige, aandelige og evige Velsignelse, som noget Kongelig Hus i Verden kand vederfares. Forblivende stedse udi allerdybeste Submission

Stormægtigste, Allernaadigste
Arve-Herre og Konge!

Stormægtigste, Allernaadigste
Dronning!

Deres Kongelige Majestæts
Deres Kongelige Majestæts

Kiøbenhavn d. 6 August.
Anno 1746.

allerunderdanigste og ringeste
Tiener og Arve-Undersaat
Hans Paus.

Fortale til Læseren.

Hvad Estime, denne Stats-Roman, som her ved offereres den Gunstige Læsere udi Det Danske Sprog, haver været udi, og endnu er udi iblandt de Lærde, kand der af noksom erfares, i det de allerstørste og berømmeligste Stats-Mænd udi vore Tider have derudi fundet saadanne ypperlige saavel Leve- som Stats-Re-

Regler, at de have udvalt den til deres bestandige Haand-Bog, betient sig af den udi de allervigtigste Stats-Affaires, og der ved ere blevne berømmelige over heele Verden; at jeg ikke skal tale om, at een af vore Tiders største Philosophis siges, at være død med den i Haanden. Hver, som med Eftertanke igiennem læser den, skal finde, at dens Autor haver til Datum ikkun haft gandske faa Ligemænd, men ingen Overmænd udi slig Skrive-Maade. Hvad Oversættelsen angaaer, da beder jeg, at den Gunstige Læser vil tage til Takke med den saaledes, som mit ringe Nemme haver kundet bragt den til Veye, Gunstigst erindrende det gamle bekiendte Axioma:

Vltra posse, nemo obligatur.

I det øvrige vil jeg have mig recommenderet udi den Gunstige Læsers Yndest og Bevaagenhed, saasom favor Judicis hielper meget til en favorable Dom.

I. Bog.

I. Cap.

Archombrotus kommer til Sicilien, hvor han uformodentlig af en fornemme Dame bliver kaldet til at hielpe Poliarchum, som nogle Rovere havde anfaldet i en Skov. Men førend han kom, vare Roverne allereede af Poliarcho slagne.

Rom havde endda ikke underlagt sig den gandske Verden, ey heller Tybris-Floden opslugt det store Hav, da en meget anseelig ung Person ved et fremmet Skib blev sat i Land paa den Sicilianske Strandbred, hvor den Flod Gelas rinder i Seen, hans Tienere tillige med Skibsfolket satte hans Krigs-Rustning samt Hæste paa Land, da imid-

lertid han selv, som var uvant til de Ulevligheder, som Søen medfører, havde lagt sig ned paa Sanden, for ved en liden Slummer at bringe sit, af Seigladsen fortumlede, Hoved til rette; Men han hevde neppe lagt sig til Hvile førend et stærkt Raab, og et meget u-angenemt Syn forstyrrede hans Sind, og betog ham hans Roelighed.

Der var udi Nærværelsen en Skov, ikke saa meget tæt, som vidtløftig besat med Træer, under hvilke vare Huuler, ligesom til Rovere, skiulte med Krat-Skov og Torne-Buske. Her fra fremkom i største Hast en Qvinde, som var af et meget deyligt Ansigt, men saae gandske forgrædt ud i Øynene, og med Haaret over Skuldrene. som til en Liig-Begiængelse, efter den Tids Mode, piskende paa sin Hæst, endskiønt den løb af alle Kræfter, og hylende, som et afsindigt Menneske. Den unge Person, som af Naturen var tilbøyelig til Medynk mod Elendige i Almindelighed, blev strax slagen, deels af den Ærbødighed, han havde for Kiønnet, og deels af det overmaade ynkelige Klagemaal, som hun holdte, ja han holdte dette sælsomme Syn for et Omen, efterdi det just nu, da han nyeligen havde sat sin Fod paa den Sicilianske Jord, var ham forekommet. Men Qvinden, saa snart man kunde høre hende, raabte: O! hvosomhelst du end er, dersom du elsker Dyden, da kom Sicilien til Hielp, som nu udi en tapper Mand bestri-

strides af Rovere. Den forestaaende Ulykke tillader mig ikke at giøre dig lange Bønner, ey heller kand jeg saaledes bede for Poliarcho, som en stor hob Rovere, ikke langt her fra, uformodentligen haver omringet. Jeg undflyede udi Begyndelsen af Kampen, og lykkeligen først antraf fede dig, maaskee ikke mindre til din egen Ære og Berømmelse, end til hans Frelse. Imedens han dette talede, komme Tienerne tilgaaende, hvorudover hun sagde: Disse maa du ogsaa enten befale eller bede at følge med, forestill dem den almindelige Kierlighed, hvorved enhver er pligtig at rædde sin Næste fra Vold og Urett. Da Qvinden med Graad og Suk havde udført disse Ord, saae den unge Person til sin Hielm og sit Sværd, og imedens hans Tienere bragte ham hans Hæst, sagde han: O Frue! Jeg er nyeligen kommen hid til Sicilien, og haver, som en Fremmed, ikke den Ære at kiende det Navn Poliarchum, ikke desto mindre vil jeg holde det for en Lykke, om en saadan Heldt, som I taler om, ved min Hielp kand frelses, og dermed sprang han til Hest, befalende hende at følge med, for at viise ham Veyen, han havde ikkun tvende Tienere, hvoraf den eene, som ogsaa var bevæbnet, fulgte ham, men den anden blev tilbage ved Strand-Bredden, for at vagte Tøyet, som udi saadan Hast ikke kunde samles.

Nu vare de allerede komne til Grændserne

af Skoven, hvor man blev vaer adskillige Stier, som ginge hist og her hen, hvilke saaledes forvildede Qvindens Hukommelse, at hun ikke vidste, ved hvilken hun skulle søge Poliarchus, hvorudover hun paa nye begyndte at hyle og græde, hvilket giorde den fremmede unge Person saa forbauset og bestyrtset, at han stod i Tvivl, om han videre skulle begive sig frem, eller tove der paa Stædet; men i det samme opkom udi Skoven en stor Bulder og Bragen af Vaaben og Hæste, som komme imod ham, og giorde, at han strax maatte sætte all Frygt tilside, og tænke paa den nærværende Fare; thi trende bevæbnede Mænd komme til Hæst udi fuld Firspring mod ham, med nogne Kaarder udi Hænderne, og saae ud, som de enten vilde foretage, eller frygtede for noget stort Den unge Person, som frygtede for Bedragerie, og tvivlede paa Fruens Troeskab, den han i saadan Hast ikke vel kunde forlade sig til, spurgte hende: om det var disse, som han efter hendes Begiering skulle stride imod, og i det samme gav Hæsten Tommen, og satte sit Spyd, som ingen vidste hurtigere og mandeligere at dreye end han, lige imod de Ankommende, at de ikke uhævnet skulle fange eller dræbe ham; men disse havde større Lyst at flye, end stride, og derfor hastede hver sin Vey, for at undflye Seyervinderen. Thi den Poliarchus alleene, som Fruen saa højligen var bekymret for, jagede efter disse Flygtlinge, og, som han naaede den sidste, hug han ham igien-

igiennem Hoved, Hals, og dybt ned i Brystet, saa at han strax faldt død til Jorden. Hvorpaa, da han fremdeeles vilde forfølge de andre, og tog sig ikke vare for den ujævne Vey, hans Hæst snublede, saa at han derover faldt i Græsset, dog uden at faae nogen Skade. Fruen, som kiente Poliarchus, kastede sig strax af Hæsten, for at hielpe ham; men han, som ikke var bleven tung, hverken af Faldet, eller af sine Blessurer, hvoraf han havde bekommet tvende, sprang strax op igien, og forgiemte ikke sit Sværd. Men, der han af Timoclea (thi saa var Fruens Navn) fik at høre, hvorledes hun ufurmodentligen var kommen til denne fremmede Person, og hvor velvillig han havde viist sig, i at love sin Hielp, vendte han sig strax til ham, for at takke ham. Men den unge Person var allerede kommen fra Hesten, og forekom Poliarchus med denne Tale: Mandige Heldt! sagde han, havde det behaget Guderne, at Eders Tapperhed tilforn havde været mig bekiendt, maatte jeg have lastet denne Frues Graad, som nu nøder mig at bede om Forladelse, at jeg haver understaaet mig at ville hielpe saa stor en Mand, som jeg befinder Eder at være. Thi, at I jagede trende bevæbnede Mend paa Flugten, var vel noget stort og beromeligt, men jeg vilde dog ikke saa meget have forundret mig derover, dersom ikke den Styrke, hvormed I straffede den sidste, havde viist mig den billige Aarsag, de alle havde, at frygte og flye;

Poliarchus, som ogsaa var meget beleven, takkede ham kierligen for hans Velvillighed, i at komme ham til Hielp, og sagde, at man ikke skulle tilskrive hans Tapperhed, at de flyede, men alleene Rovernes Feighed; hvorpaa de omfavnede hinanden. Men, som de saaledes havde hilset hinanden, vidste de ikke hverken hvad de skulle sige, eller til hvem de skulle tale; thi, som den eene beskuede den andens Gestalt, fulde de begge i Forundring over hinanden, og det selv samme, som den eene mærkede hos den anden, satte den anden tilliige i Forundring; Alderen, Ansigtet, Gestalt og Øynenes Fyrighed var liige hos dem begge, og det som man end meere maatte forundre sig over, tvende forskiellige Personer af lige Majestætisk Væsen, og liige Tapperhed. Timoclea skattede sig og ikke lidet lykkelig, ved det hun paa saadan forunderlig Maade havde samlet et saa ædels Par. Thi giorde hun et Løfte, at, om det var med deres Tilladelse, vilde hun lade dem afskildre, og forære deres Skilderie til Veneris Tempel. Og, omendskiønt adskillige Hændelser herudi giorde Opsettelse, saa opfyldte hun dog omsider sit Løfte, og lod sætte følgende Vers om Kanten af Skilderiet.

Betragt et Skilderie, som af sin Mester pukker,
Originalet var dog tusind gange smukker,
Slig Deylighed og Dyd, som ziiret dette Par,
Man neppe maatte troe, tilforne samlet var.

De Purpur-Kinder man som Roser maatte skue,
De glimrend' Øyne var som Solens Middags-Lue,
I mod og Tapperhed det alle overgik.
Kort sagt, Fuldkommenhed' var indtil mindste Prik.

Da nu Poliarchus var kommen til sig selv igien efter den store Forundring, han var falden udi, ved at beskue den fremmede Person, betragtede han noget noyere Fruen, og begyndte at skiæmte med hendes bleege Ansigt, samt Haaret, som hang hende ned over Axlene, spørgende: Om hun var falden iblandt Skov-Trolde? Hvortil Fruen med en smilende Miine svarede: I maa ikke tænke, min kiere Poliarche, at jeg af Mistvivlelse haver revet mit Haar need over mine Skuldre, men det er skeet ved Træernes Greene, i det jeg, forskrækket over den Fare, I var udi, flyede igiennem Skoven. Imedens de saa talede, kom Poliarchi Friegivne, og tvende Timocleæ Tienere, som i Skoven vare blevne forvildede, ud, ikke langt fra deres Herskab, saa at der var nu ingen af deres Følge tilbage, uden alleene Timocleæ Pige; Men denne saae man og nu langt borte komme ansettende med Raab og Skrig paa en skye Hæst, den hun piskede paa af alle Kræfter med en liden unyttig Qvist, som hun havde i Haanden, hvilket Syn foraarsagede ikke liden Skiemt; de komme hende derfor strax med Glæde til Hielp. Imidlertid spurde den Fremmede Poliarchum, hvorledes og af hvem han var bleven overfaldet? ligemaa-

de om denne dristige Gierning var foretaget imod ham af Had eller af Begierlighed til Bytte? Men Fruen faldt dem ind udi Talen, sigende: I have begge Hviile fornøden, saasom den eene af eder er nyeligen kommen træt og modig af Havet, og den anden af Striden; thi haver jeg ikke langt her fra til eders Tieneste en Gaard, hvor I kand have Leylighed baade til at hviile eders Legemer, og holde Samtale, om I vilde behage dermed at tage til Takke. Hertil vare de letteligen at overtale, hvorfor, da de havde faaet den Tiener til sig, som ved Strand-Bredden oppassede Tøyet, satte de alle deres Veylige hen til Fruens Gaard. Nu vare de tvende unge Personer blevne indbyrdes meget fortroelige, og Poliarchus fortalte den Fremmede paa sit Spørsmaal, hvorledes han tilig om Morgenen var reyst fra den Kongelige Leyr og agtede sig udi en Forretning til Agrigentum, hvorledes han havde paa Veyen mødt denne, ved Hoffet meget bekiendte, Frue, som kom fra Kongens Dotter, og agtede at reyse hiem. Hvorledes Tienerne af Uagtsomhed vare blevne forvildede fra dem i Skoven, saa at han og Timoclea med hendes gamle Pige vare alleene blevne tilsammen paa een Vey, hvorledes fem Rovere, alle til Hest, fulde hemmeligen ud af Skoven, og satte alle tillige an paa ham, og hvorledes Fruen ved den Skræk, som derved kom over hinde og hendes Hæst, undflyede, og ved en meget tykke-

lig

lig Vildfarelse blev fort til en saa høflig og ärtig Person. Ved Lykken og Rovernes Uforsigtighed, sagde Poliarchus, skeede det, at alle deres Stød paa mig udi det første Anfald vare uden Virkning, og at jeg dræbte den første, som mødte mig, med mit Spyd, som jeg havde i Haanden; Da vi nu fremdeeles bleve ved at stride, gav een mig et lidet Saar udi mit høyre Been, og en anden gav mig et udi min Side, hvorved jeg blev end meere hidsig, og strax opvirede denne sidste paa Stædet, samt saarede en anden i Hovedet, hvorpaa de alle bleve forskrækkede, og toge Flugten, saa at jeg veed ikke, om deres Anfald var skammeligere, end deres Flugt; Jeg naaede dog een i Flugten, og gav ham, som I selv saae, sin tilbørlige Løn; men de andre twende undkomme, ved det at jeg tumlede af Hæsten. Hvo disse have været kand jeg ikke egentligen sige, uden det skulde være nogle Rovere af Lycogenis Leyr, der have enten luret paa mig, eller ligge paa Skoven, for at overfalde Reysende i Almindelighed.

II. Cap.

Archombrotus, indtagen af Poliarchi Tapperhed, fatter en inderlighed Kierlighed til ham. De indlogerer sig hos Timocleam. Hvor Poliarchus fortæller Archombroto de Sicilianske Riges bedrøvelige Omstændigheder.

Imedens Poliarchus holdt denne Tale, kom man til Fruens Gaard, som ikke var langt fra Phtinthia, ved Bredden af den Flod Himera, hvormed Gaarden paa den eene Side omringes, men paa den anden Side indeslutres den af tykke, i hinanden flettede, Hekker, Huuset i sig selv var af Grund-Muur, meget høyt, saa at man derfra havde en meget smuk Udsigt ud over Floden og Markene, ja der var ogsaa en Skov i Nærværelsen, som ikke lidet forøgede Stædets Angenemhed. Der var paa Gaarden et vidtløftig Huus Gesinde, som udi Høviskhed lignede deres Frue selv, som efter hendes Mands Død, ikke lidet havde forøget hendes Adelige Stammes Anseelse ved hendes sømmelige og ærbare Opførsel, her giorde da Fruen Ende paa den Tale, hendes tvende Giæster holte, i det hun høfligen bad dem ikke at forsmaae hendes ringe Herberg. De ginge derpaa ind i Huuset, hvor de ved Fruens Høflighed, og formedelst den tilstundende Nat bleve tvungne at love, de vilde blive der om Natten, og tage til takke med et tarveligt Aftens-Maaltid. Imedens dette blev tilreed, aftoede Poliarchus sine Saar udi Eddike, at de ikke skulle hovne, og derefter besmurde dem med Olie, hvilket Huus-Raad er tryggere, end at betroe sig under Feldskiærs Haand, hvilke Personer ofte, for en lumpen Gevinst at forhverve, opholde en ringe Skade med Forsæt langt længere, end behov gieres. Derpaa ginge de ind udi

udi Spise-Stuen, hvor Timoclea over Maaltidet iblant andre smukke Samtaler, som bleve holdne, understoed sig at spørge den fremmede Person, hvad hans Navn var, og hvorfra han var kommen? samt om han med Villie, eller af en Hændelse, var bragt til Sicilien? hvortil han svarede; at han var kommen fra Africa, som var hans Fædrene Land, og at de, som havde over ham at sige, vilde ikke, at han skulde give sit Navn tilkiende, ey heller sin Herkomst, men at han skulle kalde sig Archombrotus. Disuden sagde han sig ikke af Storm og Modvind at være bleven drevet, men med frie Forsæt at være kommen til Sicilien, for at nyde Omgiængelse med tappere Mænd, som han havde hørt, at skulle findes ved det Sicilianske Hoff. Intet kom Poliarchus og Timoclea meere selsomt for, end at han, som var en Africaner, der gemeenligen ere af tykke Læber og runde Øyne, havde et saa deiligt Ansigt, og, det som meere var, et saa ædelt og høyt Gemyt, at hand af Kiærlighed til Dyd og Tapperhed vilde forlade sit Fæderne Land. Da nu Maaltid var til ende, begyndte den fremmede Person for Alvor at spørge Poliarchum, hvor af det kom? at Sicilien var plaget af Røvere, hvo den Lycogenes var, af hvis Leir, han meente, de Røvere skulle være komne, som havde anfaldet ham, hvorban Regieringen var, og hvad Aarsagen var til denne Krig, som blev ført? hvortil Poliarchus

liarchus, efterat alle vare bortgangne, og de vare komne i Roelighed udi det Kammer, hvor de skulle ligge sammen, svarede: Mange Dyder, min kiære Archombrote! blive til Laster; og, det som mere er, I skal ofte befinde, at de selvsamme Tilboyeligheder ere efter Tiidernis Beskaffenhed nu Dyder, og nu Laster. Meleander, som besidder sit Fædrene Rige Sicilien, det jeg troer, Eder nokſom er bekiendt, er af et meget mild og naadigt Gemyt, men, uden at see hen til Tiden og Folkets Sæder, haver han saaledes betroet sig til andre, og stolet paa deris Troeskab, som han meente, det var billigt, at betroe sig og stole paa troe Mænd. Jeg holder for, at hans alt for store Lykſalighed haver været hans Skade; Thi, da han kom til Regieringen, vare alle Ting roelige, hvorudover han gav sine Lyster alt for meget Tøyelen, og giorde sig for gemeen med mange af de Fornemme i Riiget, samt var formeget lemfældig, og ikke skarpt nok straffede Uret, naar det giordes fornoden, han elskede formeget Jagt, og deelede Aaret udi adskillige Slags af den samme; han antog ubetænksom Venner, og giorde for meget af de samme, hans Gavmildhed var uden Maade, og Rigets Sager tog han sig ikke selv an, men betroede dem ofte til falske og troeløse Menniſker. O Gud give min kiære Ven! at dette kunde dølges, men jeg vil heller, at I skal viide Sagernes gandske Sammenhæng, som den er sig selv, end som den

ved

ved det ubillige Rygte udsprede; thi Fiender og Uvenner giore altid meere af en Ting, end den er udi sig selv, og fortolke alle Ting til det Verste. Dette er da Aarsagen til ald den Fare og Ulykke, som overhænger den overmaade gode og naadige Konge. Hvortil og fornemmeligen kommer Lycogenis Had og Ærgierighed. Denne betiener sig hemmeligen af Kongens Vildfarelser; og, som han er opblæst af sin gamle Kongelige Herkomst, haver han aldrig kundet finde sig i at adlyde, han er en stor Mand baade udi Raad og Daad, og i at hykle og smigre for Folket, haver han neppe Lige; I det ovrige er han overmaade tyranniſk, troelos, og naar han seer Leylighed, meget hoffærdig. Han haver letteligen for Meleander, en Første af et overmaade redeligt Gemyt, kundet anstille sig som hans Ven, og, imedens Kongen lever i Roelighed uden Bekymring, ogfylder han sit oprørske Raadhuus med Tilhængere, og uddeeler Rigets Betieninger, som de vare hans eane, til hans Venner, paa det ingen Deel af Riget skal være ubesmittet. Nu havde en rasende Ærgierighed allereede ført Lycogenes i Vaaben mod Kongen, dog ikke endnu offentligen. Silde, og da Krigen næsten var i fuld Flamme, blev Meleander opvakt, og begyndte at erindre sig sit Kongelge Navn, og Aarsagen, formedelst hvilken han havde bekommet Kongelig Krone og Scepter. Han giver ingen Konge noget efter

i Hoy-

i Høymodighed, Skarpsindighed og Forstand, og haver man aldrig kundet fange ham, uden ved hans egen Godhed. Disse Dyder og Sinds Gaver lade sig og nu mest see udi ham, da han ved andres Laster ligesom er tvungen til at viise dem. Omendskiønt han vidste, at Lycogenes havde Ondt i Sinde, dvælede han dog nogen Stund, i at udføre sin Ret mod ham, holdende det for nok allene at forekomme Fiendens Anslag, og formindske hans Kræfter: Hvorved han haabede, ja fortiente, at denne U-taknemmelige skulde nødes til Fortrydelse og Omvendelse. Men Lycogenes fortrød just dette, at Kongen var saadan en, som kun overbære og eftergive, og derfor erklærede sig offentligen mod ham. Det, som mest tilskyndede ham, var, at at Kongen haver ikkun en Dotter, hvilken han derfor haver beskikket til sin Arving udi Regieringen, hvo skulle nu vel troe dette, min kiære Archombrote, han fattede i Sinde, at fange hende, og twinge hende til Egteskab. Der er et Slot ved Munden af den Flod Alabo, hvor Kongens Dotter blev forvaret; Did hen sendte han hemmeligen Mordere, som skulle føre Princessen og Kongen, som just samme Tid der overnattede, til sig. Meleander troede, at dette Forræderie ved Palladis Hielp blev forstyrret; Thi Skielmerne bleve grebne udi Giærningen, og dræbte, hvorfor han og haver viist alle Taknemmeligheds Tegn imod Gudinden; Thi for-

foruden at han paa Penge haver ladet slaae en Nat-Ugle, saa bruger han og, enten naar han ofrer, eller er udi Giestebuder, ingen anden Krone paa sit Hoved end een af Olie-Grene, ja det som meere og prægtigere er, han haver sat sin Dotter, saa længe hun er ugift, til Præstinde for Gudindens Alter; Og kand J, min kiære Archombrote! ved Høytiderne, see Printsessen udi Geistlig Dragt iblant Præstinder og andre Jomfruer at forrette Gudindens Tieneste. Men denne store Taknemmelighed imod Guderne haver end ikke kundet afværge Krigen. Thi paa denne Lycogenis u-undskyldelige Synd fulgte vel ikke et hastigt, men dog et stort, og ligesom Moet Frafald. Han foregav adskillige saavel offentlige som hemmelige Ting, der havde tvunget ham til Krig; Nu klagede han over, at hand uforskyldt var af Kongen beskyldt for Forræderie, og man havde i Sinde at straffe ham; Nu foregav han at Folket blev undertrykt, hvilket han ikke længer kunde fordrage, og derfor med væbnet Haand vilde tvinge deres Tyrannie som havde drevet Meleandrum til slige haarde Anslag. Han havde en stor Sverm af Tilhængere; Thi Oloodemus, Eristhenes, Menocritus, som alle vare Forstandere for store Provintser, holte med ham; Mange faldt af Letsindighed fra Meleander, men flere gave sig til de Oprørske, indtagne af Lycogenis Hyklerie. Lycogenis var selv tilstæde, og udeskede Kon-

gen

gen til Strid, hvilken lod sig og ikke forsømme, men mødte udi Marken med en anseelig Armee. Det er femten Dage siden vi ikke langt her fra paa de Geloiske Heeder holdte et Feldslag, hvor der blev fegtet med største Haardnakkenhed paa begge Sider, thi de Oprørske stridde ikke med mindre Tapperhed for deres Forræderie at forsvare, end vi for det gemene Beste; Endeligen mod Aftenen heldede sig Severen til Kongens Side, og Lycogenes, da hans Folk begynte at vende Ryggen, lod give Tegn til at trække sig tilbage, paa det at Flugten skulle ansees, som skeed efter Befalning.

Meleander holt det ikke raadeligt, at forfølge de Flygtige, deels for at spare Borgerlig Blod, deels og maaskee af Frygt for Natten og Forræderie, hvilket sidste han havde størst Aarsag at være bange for, efterdi de fornemste Mænd, som han havde hos sig, holdte hemmeligen med Lycogene; Thi denne haver ikke vildet, at alle hans Tilhængere paa engang skulle offentlig erklære sig mod Kongen, hvorfor der ere mange omkring Kongen, som vel stride med ham, men dog holde Lycogenis Partie. Saaledes ere alle Ting forvendte for Meleander, hans Raads Forslag kand han ikke bygge paa, og alle Anslag blive Fienden aabenbarede, saa at han saa vel hiemme som i Marken er omringet af Forrædere. Af disse Aarsager falt Kongen

gen paa Freds Tanker, endskiont han beholdte Marken. Han stolede og ikke paa sin Seyr, men forblev udi sin Leyr ligesom tilforn. Efter at nu adskillige hemmelige Breve-Vexlinger vare holdte paa begge Sider, komme Lycogenis Gesandtere til Kongen, under Skin af at begiere Begravelse for sine Døde, men fornemmeligen, at giøre Forslag til Fred, hvilket deres Forslag med en saa øyensynlig Fornøyelse blev antaget, at Gesandterne indbildte sig, at man var bange for dem, og understode sig derfor at foreskrive Seyer-Herren Freds-Vilkor. Jeg tænker, at Meleander antager samme, i hvordan de end ere, paa det Lycogenis Tilhængere med Tiden kand adspredes, og igien falde til deres rette Herre, naar Oprøret er bleven forældet, og de Oprørske kiede af disse nye Tings Uroeligheder. Jeg samtykkede dog ikke, at man skulle indgaa Fred med disse oprørske Hoveder; men, som jeg frygtede for Had, i fald Kongen efter Sædvane skulle tage mig, som et fremmet og et ungt Menneske, i Raad med sig udi saa vigtige Tilfælde, vilde jeg ikke mænge mig derudi; thi jeg er lige saa vel en fremmed her i Landet, som J, min kiere Archombrote, og haver intet andet drevet mig til at tage Kongens Partie, end hans Ulykke, som er et blandt alle Folk afskyeligt Exempel, thi et Folk kand jo aldrig vente sig Tryghed, naar det er tilladt, offentlig at sætte sig op imod een eller anden Feyl, som Regenten kand begaae, og

tage Anledning til Forræderie af hans Mildhed. Imedens dette forhadte Forbund var i Verk, tog jeg mig for at reyse til Agrigentum, efterdi jeg er en stor Elsker af gode Vaaben og Viile, og ingen bedre er at finde nogen Steds end de, som der gieres af en fremmed Person fra Lipara.

III. Cap.

Archombrotus fornemmer, ved det han kommer paa Tale om Argenide, at hun inderlig elskes af Poliarcho. En stor Allarm foraarsages om Natten ved Fyrenes Antændelse, hvis Betydning og Nytte Timoclea vidtløftig fortæller.

Archombrotus havde med Fornøyelse hørt paa Poliarchi Tale, der havde bragt ham paa Meliandri Side, saa at han lod falde mange haarde Ord mod de Oprørske. Endeligen siger han: Behag min kiere Poliarche! at sige mig, hvad Alder Kongens Dotter haver, som denne Rover havde i Sinde at bortrøve, thi jeg haver ofte hørt udi Afrika, at hun skulle være et meget rart Exempel paa Deylighed og Dyd, og at hun skulle hede Argenis. Ved disse Ord begyndte Poliarchi Øyne at løbe noget vilde om i hans Hoved, ligesom han var bleven forskrækket, og svarede han med en meget skielvende og hikkende Røst, at hun var just 20 Aar. Denne

ufor-

uformodentlige Forandring udi Poliarcho, mer-
kede Archombrotus, og blev deraf meget nys-
gierrig og begierlig efter at viide, hvad Aarsagen
maatte være til denne Forstyrrelse og Forandring
udi Ansigtet; Hvorfor, paa det han kunde erfa-
re, om Talen angaaende Princessen, eller nogen
anden Kings hemmelige Kraft havde foraarsaget
disse Bevægelser, han begyndte at tale noget om
Lycogene og det Forbund, som man nu arbey-
dede paa, indtil han fornam, at Poliarchus
fuldkommeligen var kommen sig igien, da han
vendte sig paa nye til sin forige Tale om Arge-
nis, og spurgte, hvordan hun saae ud? og hvad
hun lagde sig efter? hvorved Poliarchus atter
blev slagen, og med gandske faae Ord søgte at
redde sig ud fra denne empfindtlige Materie;
hvilket da Archombrotus fornam, faldt han
strax paa anden Snak, og spurgte: hvo de va-
re, som holdte Meleandri Partie? og af hvilke
Personer Regieringen blev ført. Hvortil Poli-
archus svarede: Saa ulykkelig er dog ikke Si-
cilien, at der jo findes nogle, der ere værde det
Embede, som de beklæde, og Kongens Naade;
Iblandt dem, min kiere Archombrote! ere
Cleobulus, en meget god og forstandig Mand
og Raadgiver, og Evrymedes samt Arisidas,
begge berømmelige udi Krig, og ikke ringere end
Cleobulus udi Forstand. Der ere og tvende
Udenlandske af den geistlige Orden, ypperste Præ-
ster, som ere Sicilien troe nemlig, Ibburanes og

Dunalbius, hvilke Kongen nu meest bruger, at han ikke skal synes at indgaae u-anstændige Vilkor med Lycogene. Jeg kunde og opregne andre, hvis Troeskab mod Kongen er endnu ukrænket, men disse skal I af deres Rygte og Dyder snart lære at skille fra de andre, naar I faaer været nogen Stund ved Hoffet. Det var allerede langt ud paa Natten, saa at de behovede at hvile deres trette Lemmer, hvorfor de begge tillige, ligesom det havde været overlagt, holte op at tale, dog laae de begge udi adskillige bekymmerlige Tanker. Archombrotus tænkte paa den Historie, han havde hort, og giorde det ham ondt, at det saae ud til Fred; Naar, tænkte han, skal du nu komme i Strid, for at vise Meleander dit Mood og Tapperhed? Iblandt disse og andre Tanker, erindrede han sig den latterlige Hendelse med Poliarchus, hvorledes han, der havde viist et saa u-overvindeligt Mod, og en saa ubeskrivelig Tapperhed imod sin Fiende, var bleven saa hastig slagen, ved det man talede om Princessen, thi han tænkte, at Poliarchus, naar man undtog hans Tapperhed og Mood, havde intet af Lykken og Herkomsten, hvor ved han kunde giore sig Haab om et saa hoyt Partie. Dersom han, som en Privat Person, sagde han ved sig selv, elsker Argenis en Konge-Dotter, hvo kand da forundre sig over, at han ikke forskrækkes for nogen Fare, da forliebte Personer gemeenligen vove store Ting, ja saa godt, som for-

foralemme sig selv, naar deres Kierlighed derved kand forfremmes. Haab og Frygt foraarsagede og mange Tanker hos Poliarchus, der ponsede paa adskillige hemmelige Anslag, omsider fulde de begge udi Sovn, da strax det gandske Huus kom i Allarm, og nogle Tienere ginge til de Fremmedes Kammer-Dor, og anmældte deres Frue Timoclea, at hun vilde have den Ære at opvarte dem, hvorpaa de Fremmede udi Forskrækkelse, opvagte af deres forste Sovn, sprang op, kastede lidet i en Hast paa dem, og ginge Timoclea i Mode, som, efter at hun havde giort sin Undskyldning, fordi hun paa den Tid af Natten havde forstorret deres Roelighed, sagde: Her er en vigtig Ting for Haanden, som er saa meget meere forskrækkelig, saasom man udi dette Morke ikke kand faae at vide hvad det monne være. De offentlige Fyrer brænde over alt, hvilke ikke maa antændes, uden efter Kongelig Ordre, naar den offentlige Velfærd udfodrer, at noget i en Hast skal foretages. Da hun dette havde sagt, forde hun begge op paa det overste af Huuset, hvor der var en meget smuk Altan belagt med Blye. Himmelen var ikke meget skyet, og Maanen var borte, hvilke Ting ofte hindrer, at man ikke kand see Fyrerne langt fra. Fra denne Altan kunde man nu letteligen see Fyrerne, som allevegne fra Biergene fremskinnede. De havde og ikke længe beskuet dette, forend de begyndte at hore en Allarm af Menneske,

som komme fra de næstliggende Huuse og en Bye, som ikke var langt der fra. Denne Puulder lod sig desto bedre høre, saasom alle Ting om Natten ere stille, der ellers om Dagen hindre, at en Lyd ikke kand komme os til Orene. De Fremmede bade, at man vel vilde vogte Porten, at ikke Rovere skulle betiene sig af denne Natte-Allarm, til at fuldføre deres onde Gierninger; men Timoclea sagde, at man ikke for tidlig kunde faae at vide dette, som ved saa offentlige Tegn blev bekiendt giort, og at den Bye Phlinthia var i Nærværelsen, hvorfor, om hendes Giæster behagede, vilde hun sende een af sine Tienere did hen, for at erfare af hvad Meening Folket der var. Dette Forslag blev samtykket, og de ginge ned til Porten, hvor igiennem de udsendte en Tienner, med Befalning, at erfare Aarsagen til denne Allarm, og strax mælde dem, hvad han horte. Imidlertid ginge de ind udi Spise-Stuen gandske forstyrret, og der de havde faaet Ild paa Caminen, og Fruen havde sat sig ned hos dem, spurdte de, hvad Skik dette var hos de Sicilier, og hvad Nytte saadanne Tyrers Antændelse om Natten kunde have; thi jeg haver nu, sagde Pollarchus, været i Sicilien udi et gandske Aar, men for denne Tid aldrig seet saadant. Timoclea svarede: Haver I aldrig seet paa Ryggen af enhver Hoy fæstet et Træ af Længde, som en Skibs-Mast? udi hvis Top er ligesom en Huule, beslagen over alt med

Jern,

Jern, hvilket da poliarchus bejaede, sagde hun fremdeles: Disse ere de offentlige Træer, beskikkede til denne Brug, at naar der, efter Kongens Befalning, bliver lagt Ild i Toppen paa dem, de da skal betegne en Forretning, som Folket strax bør at sætte i Verk, og kaldes disse Fyrer, Angari. De, som først see dem, ere forbundne til, strax ogsaa at antænde deres Fyrer, og af disse igien erindres andre, som ere længere borte om deres Pligt, indtil den heele Øe udi en forunderlig Hast bliver oplyst; Imidlertid staar Folket bevæbnet, færdig til at fuldføre og efterkomme hvad dem befales, der kommer og strax et Bud fra Kongen til næste Bye, som offentligen forkynder Kongens Villie, hvorpaa Borgerne i samme Bye, strax sende Bud til næste Bye, og den Bye igien til andre, saa at det gandske Land inden en gandske kort Tid staar parat til Kongens Tieneste. Man antænder og ikke disse Fyrer, uden i høynødvendige Tilfælde. Engang tilforn haver jeg seet dem antændte, nemlig, da nogle Mordere, som havde anfaldet Kongen, bleve eftersøgte, Gud give, at det ikke nu var skeet af en sørgeligere Aarsag, og formedelst et allerede bedrevet Skielmstykke og Forræderie. Poliarchus smilede endnu ikke aldeeles denne Skik, hvorfor han sagde smilende: Jeg tænkte, kiere Frue, at hun havde vildet lede denne Skik fra de gamle Tiders Mode, da man her til Lands dyrkede Fakler, i Henseende til de Blus, som

Ceres, da hun havde midst sin Dotter, optændt ved det Ild-sprudende Bierg Ætna. Men hvad offentlig Nytte kand denne Allarm føre med sig? og hvad Gavn og Fordeel kand Kongen have deraf, at han heller ved saadan Natte-Skræk giør sine Sager bekiendte, end ved Budskaber om Dagen. Fruen svarede: Denne Skik er ikke uden all Nytte, allerhelst naar man frygter, at nogen fiendtlig Flode hemmeligen skulle vilde anfalde Sicilien; thi Commendanterne udi Havnene, saa snart de blive Fyrene var, staae strax en Jern-Kiæde for Havnene, og holde deres Skibs-Folk i Beredskab, til at føre Skibene i Striden, om Behov giøres. Det øvrige Mandskab indfinder sig og strax hos deres Anførere, og staae færdige, at, i fald Fienden nogen steds hemmeligen skulle være landet, de da kunde imodstaae samme, og Landet ikke uformodentlig overfaldes. Disse offentlige Fyrer ere og af en anden Nytte, nemlig: Naar nogen saaledes haver forseet sig, at han offentligen bør at straffes, og samme enten søger at flygte fra Sicilien, eller opholder sig hemmeligen hos sine Venner, eller iblandt Klipperne paa Landet, da, saa snart disse Fyrer ere antændte, maa intet Skib slippe fra Sicilien, og hvo som derefter huuser den Skyldige, er lige Straf med ham underkast, om beviisligt bliver. Fra denne Timocleæ Tale faldt man paa anden Snak, og begyndte at spørge hinanden ind-

hvor-

bordes, hvad man vel skulde troe, at have givet Anledning til denne Forskrækkelse. Poliarchus frygtede for det verste, han vidste, at hos Lycogenem var ingen Troe og Love, og at Meleander var letteligen forraad, deels formedelst hans bestukne Raad, og deels formedelst hans egen Hoymodighed, der foragtede end ogsaa en billig Frygt. Imedens de nu saa talede om den Skade, der er ved Borgerlige Krige, overleverede Timoclea sine Giæster disse Vers, som den saa vel af Kongens Venskab, som af sine Studeringer meget bekiendte, Nicopompus havde giort imod Lycogenem, da han var falden paa det rasende Forsæt, at begiere Meleandri Dotter til Egte, og med hende Riget.

O! hvilken rammerlig og heslig Lande-Plage!
Mon Kongen ikke Spir og Magt fra Himlen tage;
Hvad Ondt, Dumdristige, maa man ey eder spaae,
Naar I Tyranner selv vil nede eder paa.

Ach! I Elendige, som Dyden saa forsage,
Og all Oprigtighed af eders Hierter jage,
At I forstyrre vil et lovligt Regiment,
Og ove Tyrannie mod en saa mild Regent.

All Rett og Billighed har da sin Afskeed taget,
Og med Gudfrygtighed er ud af Landet draget,
Hvo kand for Overvold herefter være frie,
Naar Majestæten ey kand hindre Raserie.

Man vin en Kampe-Sværm vel haver hørt at sige,
Som dristig understod sig Himlen at bekrige,
En Torden-Piile sendt fra Jovis høye Slot,
Betog dem Liv og Mod til evig Skam og Spot:

Du, som er Hoved-Mand for den Oprørske Fane,
Og agter Kongens Spiir og Regets Ziir af rane,
Din Helved-Moye skal forgieves løbe af,
Og all Ulykke skal dig følge til din Grav.

Hvad Straf og voldsom Død har du dig vel at vente?
Mon Fugle af din Krop skal sige ey Fode hente?
Hvad tænker du, naar du ferr Galge, Steil og Hiul,
Samt Lyn-Ild, Tordenskrald, og Ætnæ Svavel-Hull.

I milde Guder, hielpe Siciliens Forvalter!
Hver ærlig Patriot paa Eders høye Alter
En hellig Regelse for Eder tænder an,
Afvend Ulykken fra vort høyt-betrængte Land.

Giv Mod og Tapperhed, og lær dem selv at stride,
Som paa sin gode Sag og eders Hielp mon lide!
Lad Kongens Majestæt ukrænket blive ved,
At Eders Dyrkelse kand nyde Sikkerhed.

IV. Cap,

Een Tiener, som var udsendt, for at bringe Underretning om, hvad Fyrernes Antændelse skulle betyde, kommer tilbage, og fortæller, at man søger efter Poliarchum for at straffe ham paa Livet, hvorudover Timoclea raader, at han strax skal lade, som han reyser bort, men oppebie Frues Ankomst ved den Flod Himera, hvor hun vil lukke ham ind i en hemmelig Huule.

Imedens de vare i med at læse dette Vers, kom der Bud, at Timocleæ Tiener var kommen tilbage, hvorpaa han strax kom ind. Alle vare begierlige efter at viide hvad Nyt han medbragte, men ingen torde spørge ham, saasom han kiælvede af Frygt. Endeligen, som Tieneren

ikke

ikke holdt det raadeligt, at aabenbare Sagen for de Fremmede, kaldede han Timoclea afsides for sig selv, og fortaldte hende den i Eenrom, hvorved hun stod en liden Stund gandske bestyrtset, og Tieneren selv syntes og at være i Angest. Endeligen, saasom Qvinder gemeenligen ere hurtige til at finde paa Raad i en Hast, tog Fruen Tieneren ved Haanden, og paa det han ey skulle komme de andre Huusfolk i Tale, fulgte ham ind udi sit Senge-Kammer, bedende tillige, at de Fremmede vilde følge med; Hvor da de vare indkomne, og Dørren var tillukt, hun befalede Tieneren aabenbare at sige frem, hvad han havde hørt, hvorpaa han begyndte saaledes: Jeg var neppe kommen til Byen, førend jeg mødte en stor mængde Folk, som gemeenligen skeer udi saadant Opløb, hvilke løbe hist og her, uden at vide, hvor de skulle hen, udi alles Dørre stod en tændt Lygte, og Borgerskabet var deelt udi visse Roder, til min største Forundring. Jeg forfoyede mig derpaa til den næste Forsamling, hvor jeg hørde, at Poliarchus havde begaaet Crimen læsæ Maiestatis, og nu blev eftersøgt, for at lide Dods Straf. For denne Aarsag vare Fyrene antændte. Jeg frygtede for at tage feyl af Navnet, som kunde passe sig paa fleere, hvorfor jeg fremdeles spurde, hvo den Poliarchus var, og hvad Forseelse han havde begaaet, men alles Ord vare, at det var den Poliarchus, som noget over et Aar havde opholdet sig her i Sicilien,

en, og havde været meget bekiendt, saa vel af sin Tapperhed, som af Kongens Venskab. Dog vidste ingen tilfulde, hvad han havde begaaet; Men vist var det, at han var fordømt af Kongen, og blev eftersadt. Fra denne Forsamling gik jeg til en anden, hvor jeg hørte det samme, og som ingen sagde derimod, sluttede jeg, at det maatte være vist, som blev fortalt, og derfore hastede alt hvad jeg kunde, for at bringe Tidende derom. Da man havde hørt dette, kastede Archombrotus og Timoclea sine Øyne paa Poliarchus, som blegnede og skielvede, ikke af Frygt, som een, der havde en ond Samvittighed, men af Vrede, og som Dyden ingen Skam kand taale, spurte han atter Tieneren, om han talede Sandhed? og Fruen, om Tieneren var ved sin fulde Forstand? og kom denne Tidende ham ikke anderledes for, end som det havde været en Drøm; dernæst taugde han lidet stille, at ikke noget u-anstændigt i saadan Sindets Forstyrrelse skulle falde ham ud af Munden imod Lykken eller Kongen; Men som Sagen var meget betydelig, og det var uvist, om Huuset var trygt at opholde sig længe udi, opløftede han sine Øyne og Hænder til Himmelen, sigende: O! I Siciliens og den gandske Verdens Guder, saa mange, som handthæve Rett og Billighed, saa og I Meleandri Huus-Guder, som haver taget mig til Herberg, jeg beder og besværger Eder, at dersom jeg haver beganget noget ubilligt, enten imod Kongen

eller

eller Regieringen, dersom jeg enten med Raad eller Daad haver krænket den Troe og Love, jeg som en Gieſt, var pligtig, eller i nogen Maade haver fortient saa offentligen og skammeligen at eftersættes, I da lade mig udi mine Fienders Hænder døe den skiendeligſte Død, som kand optænkes; Men dersom jeg af alle Kræfter haver søgt Rigets Beſte, og jeg er uskyldig kommen udi denne Elendighed, da frelser mig, o I Guder! at jeg friekiendt af Kongen og Folket, maa komme tryg fra denne Øe, uden at efterlade mig noget skammeligt Navn iblandt dette Folk. Eder, min kiere Frue! vil jeg ikke deelagtiggiøre udi min Fare, hvorfor jeg strax udi denne Nat vil forlade Eders Huus, for at frie det fra Ulejligheder, imidlertid fnyſede Archombrotus af Vrede; thi den eene Dags Omgængelſe havde saaledes forbundet ham udi Venskab med Poliarchus, at han lovede, at ville staae ham bie indtil Døden. Af Ansigt, Geberder og Talemaader skulle man ikke kunde have fornummet, hvilken af disse begge vare udi Fare, uden at Archombrotus syntes noget friere at vredes; men Fruen lod, som hun ikke endnu vilde troe det Tieneren havde berettet, men sagde, at hun endnu vilde sende een bort, for nøyere at efterforske Sagen. Dog befalede hun, at Tienaen skulle blive i Gemakket, og førde de Fremmede ud fra ham til næſte Kammer, for der at overlegge, hvad man skulle anfange; men da de der vare ind-

kom-

komne, kunde hun ikke længere holde sig fra at begræde Poliarchi ulykkalige Skiæbne; thi hun vidste tilfulde, at Poliarchus var uskyldig, men hun tvivlede og ikke paa Kongens Vrede, efterdi den snilde Tiener turde aldrig have bragt saadant Budskab med mindre han tilforn nøye og troeligen havde undersøgt Sagen, hun tilbød vel Poliarcho sit Huus og sine Midler, for saa vidt de kunde tiene til hans Frelse! Men, hvad kand dette Huus og Eders Hielp, min kiere Archombrote, sagde hun, formaae imod Kongen; thi naar een bevæbnet Magt kommer, maa vi enten lukke op, eller man bryder Huuset ned over os, man kand og ikke vente, at alle mine Huus-Folk skulle findes fuldkommen troe, og at ingen af Tienerne skulle røbe vore Hemmeligheder, om I lønligen blev her, min kiere Poliarche. Jeg maa derfor lade Eder vide, hvad best er at gribe til udi denne Tilfælde. Den, som byggede dette Huus, haver hemmeligen ladet grave under Jorden en Longang, som ingen uden mig alleene til denne Dag er bekient, den er deelt udi 3de Veye, der hver haver sin Aabning, og løber ud paa forskiellige Steder i Marken; der kand I letteligen skiules, min kiere Poliarche, og undgaae Faren, lad derfor strax, som I forskrækket af det gruelige Rygte, drager fra mig, at vi begge kand undgaae Faren, og hverken I, som den skyldige, eller jeg, som Hæler, skal af vore Fiender pludseligen overrumples og undertrykkes, men naar

I kom-

I kommer uden for min Dør, skal I tage Eders Vey langs igiennem den Spadsere-Gang, som gaaer derfra ned til Floden Himera; thi, ikke langt der fra er en hemmelig Indgang til den omtalte Huule, hvor jeg siden, uden at nogen af mine Huus-Folk skal faae det at vide, skal med Lys komme til Eder igiennem den gang, som gaaer did hen fra mit Huus, og lukke Eder ind udi Huulen, hvor I, næst Gudernes Bistand, skal være tryg indtil Stormen haver udraset. Denne Hemmelighed maa Archombrotus gierne viide, saasom jeg er forvisset om hans oprigtige Taushed, men for Eders Friegivne, meener jeg, at man bør dølge dette, at han ikke maaskee enten af Frygt for Straf, eller i Haab om Belønning, skulle aabenbare Sagen. Poliarchus takkede Timocleam hierteligen, og sagde, at han for denne Nat maatte Samtykke dette Forslag, men ellers agtede han ikke at opholde sig i Huulen længere, end til han havde faaet fuldkommeligen at viide, hvad Spogerie havde bragt Sicilien i Vaaben mod ham. Hans altid befundne troe Friegivne kunde han og ikke dølge saadan vigtig Hemmelighed for, da han fornemmeligen behøvede hans Tieneste udi denne farlige Allarm. Archombrotus behøvede man ikke at anmode om at tie en saa vigtig Ting; Og var jeg, sagde han, end langt større Ulykke og Elendighed værd, om jeg understod mig at tvivle paa hans Redelighed. Derpaa ginge de ud

af

af Kammeret, og Poliarchus ifört sine Vaaben, ligesom til en Strid, gik til Timocleæ Dør, hvor han, da Huus-Folket hemmeligen spurde Aarsagen til en saa uformodentlig og hastig Bortreyse, kortelig fortaldte, at ham var forkyndet Fare ved de Fyrer, som de saae, og derfor maatte flye, paa det at ikke enten de skulle forraade ham, eller han dem. Han tog derpaa Afskeed med Archombroto og Timoclea, ligesom han havde i Sinde at reyse lang Veys bort, steeg til Hest, og satte i all Hast sin Vey til den af Fruen betegnede Sted, og hans Friegivne fulgte efter ham. Da de nu vare komne til det bestemte Sted, gik den store Fare, og i Besynderlighed Skammen, denne Ærekiere unge Person saa nær til Hiertet, at han udbrød med disse Ord: O! hvor var jeg meget daarlig! Gelanore, (saa var den Friegivnes Navn,) at jeg gav noget Menneske Magt over dette mit Liv, hvad havde jeg fornøden, som ubekiendt, og ikke udi den Pragt, som anstod min Stand, at vanke om iblandt dette Folk? Hvad andet forestiller os vel den Fabel om Lycaone og Jove? end de Forster, som uformodentligen komme i Fare og Ulykke, efterdi de betroe sig Fremmede, hvilket lige saa meget kand tilskrives deres egen Daarlighed, som andres Ondskab; jeg haver selv vildet kaste mig i Fare, det er tilpas til mig, Lon, som forskyldt, Gelanore! I det han dette talede, erindrede han sig Aarsagen, hvor-

for

for hanhavde opholdt sig udi Sicilien, og strax bevæget af den Ærbødighed, han havde for samme, frygtede, at han i Henseende til det store og lyksalige Haab, som han der havde levet udi, skammeligen havde sorget for den forestaaende Fare. Gelanorus gandske forvirret af den Frygt han var udi, over den Fare, hvorudi hans Herre var bestæd, meente, at Poliarchus burde tage Masqven af, og give sin Herkomst og Stand tilkiende; Thi, dersom han dette giorde, sagde han, vilde Meleander af sig selv komme til at giøre Undskyldning for sin haarde Dom, og Fienderne krybe, som man siger, til Korset; Du tager feyl, svarede Poliarchus; thi nu, da mig er skeet Uret, haver jeg meest fornøden at være ubekiendt efterdi Frygten for min høye Stand, om de singe den at vide, skulle maaskee end meere ophidse dem, tænkende, at jeg, nu jeg allereede er forurettet, kunde ikkun een gang losgives, men derimod stedse erindre Uretten. Gelanorus svarede intet her til, saasom han vidste ikke, hvad han skulle sige, men alleene stiltiende paakaldte de Stierner, som da skinnede, til Hielp og Trøst for sig og sin Patron.

Imidlertid lod Timoclea Dørrene tillukke, og befalede sine Huus-Folk at gaae til Engs, sigende, at hun i Nat ikke vilde videre giøre sig nogen Uroe, men naar Dag kom, vilde hun raadsage Sagen nøyere, hvorpaa hun

begyndte at gaae omkring udi enhvers Kammer, ladende, som hun var beskeftiget med Huus-Syssler, da det dog allene skeede til den Ende, at ingen skulle mærke de Ting, som hun havde fore. Der nu alle havde lagt sig til Hvile, og alle Ting syntes trygge, gik hun med Archombroto ind udi det Kamuer, hvor Nedgangen til den hemmelige Huule var. Det gandske Gulv udi Kammeret var belagt med Bræder, der vare sammenpløyede og fastspigrede, undtagen tvende, som med Som ikke vare føyede til de andre, paa det man desto lettere kunde faae dem op, naar man vilde. Over disse stod et rundt Oval Bord, paa det ingen skulle komme til at træde paa dem, og derved merke Indgangen til Hullet. Timoclea fortalte, at ikkun faae vare gangne der ind, og at hun endog selv sielden besøgte det Sted, hun tog derpaa Brædderne op, og aabnede Hullet, hvor igiennem man gik ned ad nogle Trapper i Kielderen, hvor hun slog Ild, og ved en Svovelstikke antændte et Lys, hvor med hun gik foran ned i Huuler, for at vise Veyen, og Archombrotus fulgte efter, holdende et blot Sverd udi Haanden, saa vel for sin egen, som Fruens skyld. Der vare hen ved 20 Trappe-Trin, ved hvilke man ginge ned til Longangen, som var meget lang, og deelt i adskillige Vaye og Udgange, paa det, at, om een af Fienden blev besat, man da kunde undflye igiennem en anden. Jorden havde og været meget bequem til dette

Verk,

Verk, saasom den var hverken steenig eller sandig, men leeragtig. Denne store og lange Hvelvning var derfore endnu gandske uskad, endskiønt den havde været til i mange Aar, og Huuse, saa vel som Agre avre oven paa den. Udi Indgangen var den et temmelig stykke kalket, paa det man kunde male og skrive der paa, der havde og staaer adskillige Billeder, som nu af Fugtighed og Mullenhed vare fordervede, dog kunde man endda nogenledes skille et Alter og et Menneske, som lagde Rogelse paa Ilden, over hvis Hoved man, skiønt med megen Moye, kunde læse følgende Vers.

I Guder, som man stedse maa end under Jorden dyrke,
Hvad euten Jovis Rige er her eller Ditis Styrke,
Skal æres, eller den vor Jord med Bolgen blaa omringer,
Har til tredobbelt Scepter lagt Grund med egen Finger.
O! lader dette morke Hull, for sin retmæssig Herre,
Mod Svig og heslig Tyverie en sikker Tilflugt være.
Lad aldrig Krigenskue her sig under Jorden strække,
Ey heller fæle Spogelser med Bulder nogen skrække.
Men giv en hellig Sikkerhed for Menniskor og Sager,
I denne morke Jordens Vraae, mod alle Uhælds Plager,
Saa længe Dyd og Høviskhed i Huuset ikke halter,
Men Mand fra Mand Tak-Offer giør paa eders hellig Alter,
Giør denne Hule til en Skræk for grove Synde-Træle,
Men til en angenem Plaisir for dem som Dyden hæle.

V. Cap,

Imedens Archombrotus og Timoclea forsøge sig igiennem den hemmelige Huule, for at aabne den for Poliarcho, holde de en merkværdige Discours, om de Kongelige Favoriter ved Hove.

Disse Vers læste Archombrotus ikkun i en Hast igiennem, saasom den store Bekymring, han var udi for Poliarcho, hindre ham saa at betragte Stedet noye. Imedens de der opholdte sig, fortalte Timoclea: at endskiønt Poliarchus var en fremmet, saa havde dog ingen Sicilier staaet i større Naade hos Kongen, og været mindre misundt af de Gode, end han; Men jeg veed ikke, sagde hun, hvad Skiebne der nu tyranniserer imod dem, som have været Kongens Beste og kiereste Venner; saa er det, svarede Archombrotus; men ved hvilket Hof haver ikke denne Comete regieret paa nogle faa Aar. Timoclea sagde: Aarsagen til de andres Ødeleggelse, have de enten selv været, eller deres Herrer, men hvorledes saadant et dydigt Menneske, som han er, kunde komme i Unaade hos saa overmaade mild og naadig en Regent, som Meleander er, kand jeg ikke begribe. Jeg vil maaskee fremføre mig til Exempel de tvende Lydier, som nyligen bleve straffede, fordi de ey vidste at skikke sig udi deres Lykkalighed, han blev dræbt uden for Slots-Porten, og hun udført af Fængs-

slet

slet, for at henrettes af Skarpretteren. Jeg anfører de mest bekiendte Exempler, min kiere Archombrotus; men hvad Liighd var der imellem dem og Poliarchum? De fattedes intet til en fuldkommen Regiering, uden Konge Navn og Krone, vilde ikke være udi den Stand, hvor til de vare fødde, og havde ikke Forstand til at skikke sig udi den høye Stand, hvorudi de vare sadte; De vare saa blinde, at de foragtede dens unge Aar, som med Rette kunde tilegne sig disse gode Ting, og tillige tapperligen haver borttaget dem, til den første Prøve og Bevis paa sin Magt; Men Poliarchus haver ikke rørt den Kongelige Skat, og ikke grundet sine Kræfter paa Besætninger og Fæstninger; men hans Dyd skinnede, hvor han kom frem i Sicilien, som Solen. Langt anderledes havde det sig med de Lydier, og det andet par Folk fra Phrygien, som det gik ligedan. Nemlig de, sagde Archombrotus, som nyeligen kom fra Hove, hvor de regierede saa godt som med en u-indskrænket Magt, og skulle have været hængt, fordi de vilde forgive en vis Person, hvis ikke Kongen havde erindret sig sin gamle Kierlighed til dem, og benaadet dem med Fængsel; Saa er det, sagde Timoclea. Jeg veed vel derfor, hvor høyligen de havde forseet sig. Han, ligesom han gandske havde forgiet sin første Skiæbne, skiottede ikke om, at elskes af mange, og hun frygtede ikke for at blive forhadt, fordi hun havde fraſagt sig det første Partie hun

giorde; begge vilde og ikke søge at forlige sig med den fortørnede Juno, ey betragtende at Gudinderne have og deres Lynet. Man maatte forundre sig over disse Ting, Madame! sagde Archombrotus, dersom ikke Menneskens idelige Forandringer betog os all Forundring. See til Aqvilii Hof, betragt Hippophili; hvad haver det hiulpet de fornemste Herrer, at de, efter at de have fuldendet deres u-endelige Magt, have flyet hen til et Hoy-Præstelig Embede, som til et Alter, nemlig paa det deres hendøde Værdigheds Liigbegængelse kunde skee med desto større Bekostning? Men jeg holder sandeligen derfor ikke med den gemeene Mand, der bær Had og Misundelse til alle, som staae udi Kongernes Naade, ja understaae sig ofte at tale ilde om Kongerne, naar de befodre deres Favoriter frem for andre. Denne, siger jeg, er en aabenbare Uret mod Kongerne, at man vil, at de skal drives og tvinges fra den søde Kierlighed og Troe, som vi alle vente udi dem, der ved os forfremmes; Jeg og du have en Ven; os er det tilladt, men for Kongerne vil man sætte denne grove Uhøflighedz Lov, at de ikke skal elske, og omgaaes venligen med nogen. Hvad, naar de fornemme selv, at de elskes? hvad, naar de ved Sindets og Affecternis Liighed, item, ved Troeskab og Velgierninger tilskyndes at elske? Mon de end ikke da skulle turde føye den Tilskyndelse, som Naturen holder for angenem. Sandeligen, jeg mis-

un-

under ikke Hercules sin Philoctetem, ey heller Achilles sin Patroclum, og der ere faa Herrer, som ikke have iblandt adskillige andre sine Venner udvalt een, som de mest elske, til at omgaaes og raadføre sig med. Timoclea sagde: Jeg haver aldrig samtykket, min kiere Archombrote! denne ubillige og dristige Bagtale, hvilken, omendskiont den skiules under en Maskve af den offentlige Nytte, dog giver meere tilkiende en daarlig Hoffærdighed, end nogen grundig Kierlighed til Fædrene-Landet. Thi de fleeste tale ilde om Kongerne, ikke fordi de ved deres Naade ophøye nogle, men fordi den Betiening ikke stod dem aaben for, da det dog ofte hænder, at de selvsamme Kongens Favoriter, som de saa bitterligen bagtale, ere meget misfornøyede over denne deres Lyksalighed Sandeligen, naar vi udvælge nogle af vore Huus Folk, og giøre dem til Arvinger til vore Bekymringer, da baade belønne vi deres Troeskab med Kierlighed og Foræringer, saa og opmuntre dem til at blive ved i Fremtiden, ligesaa og Forsterne, dersom de ikke udsøgte sig saadan en Medhielp, og underholdte den, maatte de offentlige Besværinger og Byrder blive dem for tunge at bære, om de end havde Atlantis Skuldre; Men, at jeg igien skal tale om deres Skiæbne, der længe have staaet i Naade hos Kongerne, men til sidst komme i Unaade, og blive fornedrete, da kand man deraf intet andet slutte, end at det undertiden

den kand skee, at Kongerne ubilligen forkaste disse deres Favoriter, eller og, at de have elsket de samme, da de vare det ikke værde, og derfor, naar de komme i Erfarenhed derom, stode dem fra den Værdighed, som de uforskyldt ere komne til; Men sæt nu, at Kongerne ere af et bestandigt Gemyt, og at han tillige lykkeligen haver fundet een, som er hans Kierlighed værd, da skal I finde, at Kierligheden skal til begges Nytte, stedse blive ved. Imaalee, kiere Ven! at jeg, som en Qvinde, taler saadant for Eder; men da jeg er opdraget udi Hof-Finheder, haver jeg ofte hørt tale om denne Materie, end og af dem, som Erfarenhed selv ofte haver beviist at være vise Mænd. Men denne Poliarchi Ulykke, som gior os saa bekymret, er uden Lige; thi baade er Meleander en meget from Konge, og den anden haver og ikke, hverken brudt sin Troe og Love, ey heller giort sig stolt af sin Lykke; saa at jeg ikke kand see anden Aarsag til denne hans Ulykke, end den blotte Skiæbne.

Imedens Timoclea saa talede, studsede Archombrotus ved det han hørde et Vand bruuse i Nærværelsen, og spurgde Fruen, hvad det var for en Lyd, og om der stedse saa bruuse-de? betragtede og noye Jorden, for saa vidt det ved Lysets Hielp kunde skee, at han ikke skulle falde i Vandet; men Timoclea sagde: Denne Kilde kommer med stærk Fart fra de næste Høye,

og

og ved Piber blive fort langt ud i Marken, den er og paa dette Sted meget nyttig, at ikke de, som her kunde ligge skiulte, skulle torske, og som hun gik lidet bedre frem, viiste hun ham en meget stor Steen, som styrtede denne stridrindende Kilde udi de underliggende Render, igiennem de Huller, som over alt vare giorte derpaa. Vanders Klarhed, Overflodighed, Kioligbed, og hvad man kand rose udi Vand, indtog Archombrotum saa meget meere, som han var kommen fra Africa, der mesten Deel er tor, og uden Kilder, hvorfor, omendskiont han hastede til Poliarchum, han dog, indtagen af en Ungdoms Lyst, toede sine Hænder og sit Ansigt, samt drak en temmelig Drik af Vandet. Timoclea lastede denne umaadelige Drikken, og, som han saa overmaade rosede Kilden, sagde hun: Denne Huule have mine Forfædre ladet giore, ey alene bequem til at gaae og flye igiennem, men endog til at opholde sig længe udi, om nogen dertil blev tvunget; See, dette Rum haver man over alt belagt med Ege-Planker, og ladet saa vel Veggene, som Hvelvingen panele med samme slags Træ, at det ikke skulle formedelst Jordens Kiolighed være usundt, at sove i. Archombrotus besaae og dette Seng-Kammer, som var udgravet paa Siden af Huulen, og fandt ingen Behag udi samme, formedelst Morket, som Lyset ikk kunde bortdrive, og ikke uden med et dybt Suk tænkte: Ach! hvilken stor

Mand skulle dog dette mørke Hull være bestemt til. Timoclea, talede og med en lidet friere Sorg saaledes til Stedet: Du skal tage imod min Ven Poliarchum, du skal ved dit Mørk skiule en tapper ung Person der er all Beskiermelse værd. Lyksalig vil jeg agte dig, om du kand giøre dig berømmelig af hans Frelse. O Lykkens Magt, der ofte giør, at vi maa takke hende til, for den Uret, hun giør os; thi, baade har hun viist sig tyrannisk, i det hun har bragt denne berømmelige Mand til saadan Yderlighed, og tillige meget naadig, i det hun har beskikket denne Huule til hans Beskiermelse.

VI. Cap.

Man satter udi Huulen det Raad, at sende Gelanorus bort, for at faae at viide, hvorfor man søger efter Poliarchum, og skal han foregive, at hans Herre er drugnet. Gelanorus møder paa sin Reyse 3 Liig. Faaer at høre, at det er Lycogenis Gesandtere, som Poliarchus haver dræbt. Fortæller Poliarchi Død for Timonides. Men strax derpaa finder Arsidam, som han eene vil at skal vide, at hans Herre lever.

Imidlertid vare de kommen til Enden af Huulen, hvor Timoclea viiste Archombroto Udgangen, som letteligen kunde aabnes. Tvende stærke Bommer stode inden for Steenen, der var sat for Udgangen, og vare samme saa fast styttede med Enderne i Jorden, at de ikke af no-

nogen Magt uden fra kunde rokkes; men inden til kunde de letteligen fratages. Da nu Udgangen ved Archomhrotum var aabnet, gik Timoclea ud, og viftede med Lyset, ligesom hun tilforn med Poliarcho havde overlagt; dog skiulte hun det strax igien, at ikke andre, end de man vilde, skulde blive det var. Poliarchus, som ikke havde taget feyl af Veyen, stod ved Floden og ventede paa Tegnet, hvilket saa snart han blev var, forfoyede han sig til Fruen. Der var længe Spørsmaal, hvor man skulle giøre af hans og hans Tieneres Hæste, indtil Gelanorus sagde: Gaaer I ind udi Huulen, for at overlægge, hvad der ydermeere skal foretages, imidlertid kand Hæstene staae bundne her ved disse Elle-Træer, hvor, formedelst Floden, ingen Vey falder forbi. Imedens de ginge ind udi Huulen, og af Forskrækkelse endnu ikke kunde tænke paa noget til deres Beste, havde Gelanorus bundet Hæstene, og kom ned udi Huulen til dem, hvor Indgangen strax blev tillukt, og man lavede sig til, at holde Raad. Poliarchus holdt for raadelig, at udsende sin Friegivne, for at udforske alle Ting, hvad Misgierning ham blev tillagt, hvad der havde drevet Kongen til denne Haardhed, og om hans Venner i denne hans Modgang vare bestandige. Dette var et godt Raad nok, sagde Timoclea, dersom I ikke vidste, min kiere Poliarche, at man intet før skal søge at faae at vide af Gela-

noro, end hvor I ligger skiult. Jeg tvivler ingenlunde paa hans Troeskab; men, dersom han falder udi Eders Fienders Hænder, skal de maaskee ved Torturer og Piinseler tvinge ham til at bekiende Sandhed. Gelanorus blev herover fortornet, og svarede: At ingen Piinsel skulle kunde bringe ham til at forraade sin Herre, og at han des uden vel vidste en Maade, hvorpaa han skulle fixere hans Herres Uvenner; Jeg vil fare afsted, sagde han, som een, der er gandske bedrøvet og mistrøstig, og, naar nogen ubekiendt eller mistænkelig Person sporger mig om Poliarchó, vil jeg med et alvorligt og troeværdigt Ansigt sige, at I allerede havde forladt dette Verdens Lys, hvilket og i sig selv var sandt ligesom Poliarchus imidlertid sad i den morke Huule, hvor ingen Dag eller Soel var at see; og naar man sporger mig, hvad Død I haver faaet, vil jeg sige, at I er falden af Hæsten udi Floden Himera, da I, forskrækket over den Befalning, Kongen havde udgivet, vilde flye over samme Flod, og ikke vidste Vadstedet, samt var ubeqvem til at bærge Eder i Vandet, formedelst Eders tunge Rustning, og skulle dette desto lettere finde Troe saa om Floden just paa denne Tid er større og stridigere end den ellers pleyede at være. Jeg vil og legge dette dertil, sagde han, at jeg ikke kunde giøre nogen Redning, eftersom den stærke Strom førte Eder i største Hast ned igiennem Floden til Havet,

hvor

hvor I blev borte fra mig. Dette udspredede Rygte om Eders Undergang og Død, skal være os til saa meget større Fordeel, saasom derved Eders Uvenner blive tilfreds stillede, Eders Død beklaget, Eders Dyd roeset, og den Vagt ophørt, som nu besætter alle Havne og Skibe, og naar saaledes den haarde Dom, som man har besluttet mod Eder, er forglemt, skal I letteligen enten her kunde skiules, eller undflye, og kand man ingen Død tryggere ophitte, end saadan een, hvorved intet af Eder er bleven til overs. Eders Hæst vil jeg lade løbe, hvor den vil, ligesom dens Herres Død havde sat den i Friehed. Alle behagede denne Gelanori List, men Poliarchus lagde dette der til, at, dersom han fandt Arsidam, paa hvilken han iblandt alle Sicilier mest forlod sig, da skulle han strax aabenbare ham Sagen, som den var, og bede ham paa hans Vegne, ikke at frygte for at komme til ham, og besøge ham udi hans Modgang, og hvis han det ikke kunde, han da vilde sige ham, hvad udi hans Tanker tienligt kunde være til hans Frelse. Archombrotus raade og, at Gelanorus, naar han med forrettet Erende kom tilbage, ikke skulle strax søge Huulen, saasom man ikke letteligen kunde høre, naar nogen bankede paa Indgangen, og een eller anden i Nærværelsen letteligen kunde blive ham var, og fatte Mistanke; men, at han skulle søge Timocleæ Huus, og der, med Graad og Klage for Huus-Folkene udspre-

de

de samme falske Rygte om Poliarchi Død, da han siden derfra hemmeligen, ved Timoclæ Hielp, kunde komme til sin Herre i Huulen. De overlagde og desuden, hvad man skulde fange an med Poliarchi Boeskab og Huus-Gesinde; thi han havde anrettet sig een ikke u-anseelig Huusholdning, efter den Naade, han stod udi hos Kongen. Men Poliarchus forlod sig ikke meget paa sit Huus-Folk, saasom de vare alle Fremmede, undtagen Gelanorus, ey heller havde han megen Bekymring for sine Midler, saasom han stedse hemmeligen førde med sig en anseelig Capital i Guld og Ædel-Steene, paa det at han, udi sin Fraværelse, ey skulle sette alle Ting for Vild og Vove. Han befalede derfor, at Gelanorus ikke skulle bekymre sig om, hvad enten Meleander tog hans Gods, som confisqverer, til sig, eller Huus-Folket stial det bort, men allene see til at befrie sig selv fra Fortræd; Med denne Instrux blev Gelanorus afsendt. Archombrotus og Timoclea kunde ey heller længer forstove hos Poliarchum, saasom de frygtede, at Tienerne, der skulle staae tidlig op, for at gaae til deres Forretninger, skulle mærke denne Hemmelighed, og fore dem i Fortræd. De bade derfor, at han vilde troste sig ved Dyden, som aldrig ved nogen Forfølgelse kunde undertrykkes, og sagde, at de, saa ofte Leylighed gaves, ville besøge ham. Timoclea leverede ham og en Dyne, item nogle Lys, som hun havde bragt

med

med sig udi Huulen, hvorpaa de ginge tilbage, og forfoyede sig til Engs. Hvad Poliarchi Hierte var, og hvad Suk og Klage han førde udi denne sin Elendighed, kand enhver letteligen tænke, saasom han giorde sig ikke saa megen Betænkning om at leve, som om at faae en honet Død, og vidste at de Venner, som han havde over sig, dependerede af hans Liv.

Gelanorus, efter at han havde løst Poliarchi Hæst, og ved nogle Slag af en Pidske, jaget den bort, sprang paa sin egen Hæst, og fortsatte sin Reyse. Men han var neppe kommen til den Skov, hvor Poliarchus Dagen tilforn havde stridet, førend han blev vaer tvende Baarer, og en heel Deel Folk til Hæst, samt en stor Mængde til Fods, og, som han nærmede sig der til, for at erfare, hvad denne Procession skulle betyde, fornam han, at det var Ligbaarer, og at Folkene vare sort-klædde. Over dette sørgelige og uventelige Syn blev Gelanorus forskrækket, og spurgte een af de bagerste i Flokken, over hvem denne Liigbegængelse skulle være? hvilken gav til Svar: At Gesandterne, som Poliarchus Dagen tilforn havde ihielslaget, mod Folke-Retten, skulle nu afhentes og begraves. Gelanorus blev herover end meere forskrækket, sigende ved sig selv: Hvilket Bedragerie! og hvilken Ugudeliahed er dette? Dog, at han kunde faae desto sikkere Underretning herom, fulgte

han

han efter Hoben, indtil han blev var, at man med mange sorgelige Ceremonier optog ved Enden af Skoven, den Person, som Poliarchus Dagen tilforn dræbe i Flugten, og da fornam han tilfulde, at de Rovere, som anfulde Poliarchum, havde været Gesandtere fra Lycogene til Meleandrum. Men hvi skulle man dog derfor saa meget haste med Straffen? Hvorfor skulle Poliarchus ikke stævnes, og gives Tid til at forsvare sig? Mon disse skulle have Friehed, som Skov-Rovere at anfalde Folk, fordi de vare Gesandtere? Og hvorfor skulle Kongen meere foye sin Fiende end sine Venner? Sandeligen, man burde have givet Seyervinderen Belønning for sin Tapperhed, men de udi deres Ondskab ihielslagne Gesandteres Begravelse, burde have været i en Galge.

Ved at overveye disse Ting, blev Gelanorus saa ophidset til Vrede, at han nær ikke havde kundet styre sig selv, dog betænkte han sig, og forlod dette forargelige Syn, tagende den nærmeste Vey han vidste til Kongen. Da han nu var kommen til den anden Ende af Skoven, der Solen var allerede opstanden fornam han mange fare frem ad Veyen, efterdi Kongens Leyr var der udi Nærværelsen, og mødte han, iblandt andre, Timonides, een ikke u-anseelig Person ved Meliandri Hof, hvilken, meget bekymret over den Ulykke, som var vederfaret

Po-

Poliarcho, var just udreyst, for at faae at høre, hvor han var afbleven. Denne, da han mødte Gelanorum, siger: O! du kommer ret beleylig, hvor er Poliarchus udi denne store Allarm? Gelanorus, som ikke havde forglemt den Rulle, han havde lovet at spille, svarede med nedslagne Øyne, og et dybt Suk: Poliarchus haver været i Live. Ved disse Ord fik Ærbødighed og Kierlighed udi Timonide Overhaand over Frygten for de nærværende Omstændigheder, og, efter at han en liden Stund ligesom havde været fra sig selv, udbrød han omsider med disse Ord udi et Suk: Ach! du ulykkalige Sicilien, ach! du ulykkalige Meleander, og derpaa vendte sin Hæst. Gelanorus blev ikke lidet fornøyet ved at fornemme, det hans Herres opdigtede Død fandt saa sande og frimodige Begrædere. Timonides var ikke kommen ret langt bort, forend han vendte tilbage, og spurde ham, paa hvad Maade hans Herre var kommen saa hastig af Dage? og hvo der havde dræbt denne store Mand? Hvor til Gelanorus svarede: Da Poliarchus, forskrækket ved den Befalning, Kongen havde udstæd, vilde i Nat paa sin Hæst sætte over Floden Himera, var den, ved Regnen bleven saa opsvullen og stridig, at den kastede ham af Hæsten, og, saa vidt jeg, ved Hielp af Stiernerne, kunde see i Mørke, førdte Strømmen ham udi Havet næst ved. Her begyndte Timonides atter at beklage sig, og strax tog

Veyen lige til Kongen, for at forkynde ham denne sørgelige Tidende, og dette merkværdige Dods Fald. Da han nu reed bort, mødte han Arsidas; som Poliarchus vilde, at Gelanorus alleene skulle betroe denne Hemmelighed, hvilken Timonides strax forkyndte denne bedrøvelige Tidende om Poliarchi Død; og som Arsidas strax spurde, hvor Gelanorus var? viiste Timonides ham, hvor han kom, og med det samme fortsatte sin Reyse til Kongens Leyr. Da nu Arsidas kom til Gelanorum, hilsede han ham, og strax spurde: hvor hans Herre var? Men Gelanorus svarede, at han havde noget hemmeligen at tale med ham, hvorfor de maatte ride hen til en eenlig Sted, hvor ingen kunde komme til at formærke deres Samtale. Arsidas, som her ved bekom ikke et lidet Haab om, at Poliarchus maatte være i Live, efterdi Gelanorus intet nævnede om hans Død, giorde som Gelanorus foreslillede. Ta de nu vare komne for sig selv i Eenlighed udi en Dal næst ved, sagde Gelanorus: O Arsida! Poliarchus lever; men han vil ingen skal viide, at han lever, uden J alleene. Han er ved Timocleæ Redelighed skiult udi en Huule, som er under hendes Huus; Men mig sendte han til Eder, for at begiere at J ville underrette ham om Aarsagen til den Storm, der haver reyst sig imod ham, og, om J ikke havde forladt ham udi denne hans Trængsel og Ulykke, at J da ville komme til ham Ar-

sidas

ſidas ſvarede: At han for *Poliarchi* ſkyld ikke agtede nogen Fare, og at *Gelancrus* ikkun ſkulle følge ham hen til hans kiere *Poliarchum*. Ja, ſagde *Gelancrus*, men her er Kunſt fornøden til at bedrage Timocleæ Huus-Folk, at de ikke ſkal faae at vide, at *Poliarchus* der er ſtiult, og føre ham i onde Menneſkers Gevalt. Jeg vil derfor reyſe for i Veyen, og ved mine Suk og Taarer indbilde dem, ligeſom jeg nyeligen ſpurede Timonidem, at min Herre er omkommen. J, min kiere Arſidas! maa og fortælle denne opdigtede Hiſtorie for alle, ſom kand komme Eder i Mode; Thi, ved det man troer, at *Poliarchus* er død, er han deſto ſikkere paa Livet. Og ved Middags Tider kand J komme til Timocleæ Huus, ladende ſom J der vil hvile, indtil Solens Hede er bleven noget lideligere, og kand dette ikke giøre Eder mistænkt, ſaaſom J haver gammel Bekiendſkab til Fruen. Der er desuden, ſom jeg maa erindre Eder, og i Gaar ankommen hid til Sicilien en ung Perſon, der ſkal, efter hans egen Beretning, være fra Africa; Naar J ſeer og taler med ham, ſkal J nok befinde hans høye Forſtand. Denne haver ſiden i Gaar fattet en ſaadan Kierlighed til *Poliarchum*, at han er færdig at opofre Liv og Blod for ham, hvorfor hverken J eller min Herre maa fatte mindeſte Mistanke til ham. Da han dette havde ſagt, ſkiltes de ad, og *Gelancrus* drog den nærmeſte Vey han kunde, til Timo-

cleam. Men Arſidas, ſom længere ſkulle tvæ-
le, drog ſaa langſom den almindelige Lande-Vei
frem. Imidlertid havde den ſyrerede Timoni-
des ført Rygte om Poliarchi Død vidt ud;
thi han fortalte for enhver, ſom kom ham i Mø-
de, at Poliarchus var død. Og gjorde denne
Tidende en ſtor, dog forſkiellig, Virkning udi al-
le dem, den kom for Øren. Meleander hav-
de juſt ſamme Dag beſluttet, at ſætte over Flo-
den Hypſa, og begive ſig til Magellam, hvor
hen hans Dotter Argenis, efter hans Befal-
ning, var kommen fra Syracuſa. Og lavede
ſig allerede Krigshæren til at bryde op. Imid-
lertid var Meleander udſpaſerende paa Mar-
ken, med en ſtor Deel af ſine Miniſtrer, hvor
iblandt han vel vidſte, at der fandtes mange,
ſom vare hans Uvenner, endſkiønt de foregav
Venſkab og Troeſkab. See, da kom Timo-
nides til Leyren, og fortalte ſine Venner, hvad
han havde hørt om Poliarchi Død, hvilket
Rygte ſtrax blev udſpred blandt Armeen, og troet;
Timonides, ligeſom fra ſig ſelv af Sorg, un-
derſtod ſig og at gaae til Kongen, og ſige: Herre!
det er meget, at vi nu maa ynſke Lycogenes
til Lykke. Poliarchus er død. Ved diſſe Ord
ſtudſede Kongen, og vidſte ikke, hvad han ſkulle
ſige. Denne unge Perſons Død gik ham ſaa
meget nærmere til Hierte, ſom han var forviſſet
om, at man vilde anſee ham, ſom Aarſag til
hans Død; herudover havde han nær brudt ud

i Graad,

i Graad, ved det han tænkte paa de tilkommende Tings bedrøvelige Udfald; men det var ham ikke raadeligt offentligen at udlade sig med sin Sorg, da der vare mange af Lycogenis Tilhængere nærværende, som gave Agt paa hans Ord, Ansigt og Gebærder; thi fattede han Mod til sig, og uden at vise enten Sorg eller Glæde, giorde ikkun nogle faae Spørsmaal: Hvorledes han var kommen af Dage? hvorpaa han vendte om til sit Tælt. Han var nokſom forsikkret, at ingen glædede sig over Poliarchi Død, uden de, som og ønskede Kongens Ødeleggelse. Ærbødighed for Kongen hindrede, at mange af Soldaterne ikke turde aabenbare viise den Sorg, de bare over Poliarchi Død. De troeste Minister kunde ikke holde sig fra, at de jo enten maatte græde og beklage hans Død, eller og i Vrede og Forbittrelse indbyrdes laste Skiebnens og Tidernes Ubillighed. Disse merkede Kongen flitteligen ud fra de andre, saasom dem, han holdte værdige, alleene at betroe sig til, dog saae han paa dem med en slags Unseelse, vel vidende, at de holdte ham for Poliarchi Bane-Mand.

Forunderligt var det, at der fandtes endog Een, som i Hidsighed understod sig udi Indgangen til Kongens Teldt, hvor han skulle gaae frem, at kaste hemmeligen disse Vers:

Du Ungdommens Smykke, hvad heller det alt,
Som andre i Mørkhedens Rige
Maa frygte for, er underkast din Gevalt,
Og maa for din Myndighed viige.
End som en Planete i glimrende Dragt
Du Himmelens Bue bepryder,
Og anseer Siciliens Land med Foragt,
Formedelst dens herskende Lyder.
Forlad os! thi see! vi bekiende vor Synd,
Søg derfor dig ikke at hevne
Paa os, som du seer i Elendigheds Dynd,
Af Anger snart færdig at revne.
Nok er det, desverre, med alles Foragt
Vor Dristighed straffet skal blive,
Og at du med Uret er bleven ombragt,
Man stedse skal viide at skrive.
Ilds-Luen forkyndte dig Fare og Nød,
Dit Hierte med Angest besværte,
Strid-rindende Flod-foraarsaget din Død,
Dit Legeme Fisken forærte.
Hvad glimrende Lue, hvad-rindende Elv,
Skal straffe vort Legem for dette?
Da Ilden, tillige med Floderne selv,
Fortiente at straffes med Rette.

VII. Cap.

Argenidis overmaade store Sorg, og desperate Forsæt, da Rygtet om Poliarchi Død kom hende for Øren.

Nu var Rygtet om Poliarchi Død udspred over all Leyren, ja næsten over alt Riget, og tillige kommet til Magellam. Argenis sad just udi sit Kammer iblandt sine Frøkener i sin dag-

daglige, dog en Kongelig Princesse anstændig, Dragt, og Selenissa, Argenidis Amme, som alleene var viidende om alle hendes Hemmeligheder, stod og satte hendes Haar op, da een af Pigerne komme ind af Forgemakket, hvor hun af en Hændelse var udgaaet, og fortalte, at Poliarchus var død, hvilket Argenis i Begyndelsen ikke hørde, saasom hun var beskæftiget med, at tale med Selenissa om Fyrene og Poliarchi Fiender. Men Selenissa hørdte, hvad Pigen sagde, og blev derover meget bestyrtset, dog gav hun hemmeligen med Nikken og Blinken tilkiende, at Pigerne skulle tie. Men, da de bleve ved at hviske, blev Argenis ogsaa i en Hast bestyrtset, og, som hun ikke vidste, hvad Pigerne talede, spurde hun, hvad Ulykke eller Mord, de talede om? Selenissa tog strax Svaret fra de andre, og sagde, at een af Pigerne var kommen for Skade, at slippe af Haanden det Speyl, som Meleander, Argenidis Fader, gav hende paa hendes Fødsels Dag, og at hun derfor frygtede for hendes Frues Vrede. Men Argenis vilde ikke saa letteligen lade sig binde noget paa Ermet, saasom hendes Skrak var bleven for stor; thi sprang hun op, tog fat paa een af de Piger, som vare hende næst ved Haanden, saae paa hende med fyrige Øyne, og sagde: Dersom du understaaer dig at lyve for mig, da maa du vide, at du i Dag sidst skal komme for mit Aasyn; siig derfor: Om du haver hørt noget sørge-

ligt om Kongen. Pigen, som ikke vidste andet end Godt, hvad Kongen angik, vilde troste hende og sagde: Naadigste Frue, vi have ikke spurt andet end Godt fra Kongen, og han ventes, som Eders Naade selv veed, hver Time hid, som en Seyer-Herre, frisk og sund. Men udi denne store Lyksalighed er en liden Sorg over Poliarchum, der ved Døden er afgangen. Aldrig havde nogensinde Bluefærdighed udi Argenide forsvaret sin Post saa tapperligen, som da? thi endskiønt hun havde nær sægnet til Jorden ved denne Tidende, saa samlede hun dog sine Tanker strax, og udi samme Øyeblik baade besluttede at døe, og tillige opsatte sin Dods Tid. Og at Qvinderne, som vare tilstæde, ingen Mistanke skulle fatte, sagde hun: Jeg tvivler ikke paa, at jo Guderne drage Omsorg for Kongen, og lader denne Borgerlige Krig og Oprør faae en god Ende. Om Poliarcho turde hun ikke tale, at hun ikke skulle stamme paa Navnet, saasom Graaden stod hende i Halsen. Endeligen, da hun ikke længere kunde holde Stand, gik hun alleene ind udi et lonligt Gemak, ligesom i et hastigt Erinde, og agtede at lukke Dørren i Laas efter sig, paa det at ingen skulle hindre hendes gruesomme Forsæt; Men Seleniſſa, som sluttede samme, fulgte hende i Hælene; thi dette var hende, som havde været hendes Amme, tilladt, og med Haanden hindrede, at Dørren ikke kom i Laas, hvorved hun tillige kom ind udi samme

Ge-

Gemak, ligesom efter hendes Frues Ordre og Befalning. Da de nu vare eene, begyndte hun friere at udøse sin Graad og Klage, rev sin Prydelse og sit Haar af sig, og kastede paa Jorden. Der stod udi Gemakket en lav Filsbeens Seng med et Purpur-Teppe over, giort til den Ende, at man derpaa kunde tage sig en Middags Søvn, paa denne kastede hun sig ned. Seleniſſa talede imidlertid ikke et Ord, ventende, at den første Sorge-Storm skulle gaae over; Men da hun nu saae, at hun drog dybe Sukke, løftede Hænderne, som vare sammenlagde, og Øynene til Himmelen, og talede haardeligen imod Guderne, ja, til sidst tog et spits Instrument, som var giort til adskillig anden Brug, og satte for sin Strube, sprang hun strax til, og med skiælvende Hænder greb fat paa hendes Haand, hun ville og have skieldet paa hende, som billigt var, for hendes mistvivlede Forsæt; Men hendes overmaade Sorg og Graad hindrede det. Her laae de begge i lige elendig Tilstand udi hinandens Arme, ligesom halv døde. Den eene var ikke mægtig til at bruge Instrumentet, og den anden ikke heller til at faae det af hendes Haand. Argenis laae med Hovedet bag over Skuldrene, og med gabende Mund saae paa Seleniſſa, sagde og omsider: Det er forgieves Seleniſſa! det er forgieves; thi hvad Hinder du end giør, saa skal jeg dog døe. Hidindtil haver du retteligen underviist mig, at jeg skulle være bestandig og troe,

men hvorfor gior du nu dine Formaninger til intet? ved en ubetænksom Omhue for mit Liv. Det skal jo være baade mig og dig en Trost, at jeg med en ukrænket Kydskhed og Blufærdighed gaaer til min Grav, meener du, at jeg kand overleve Poliarchum, han haver hidindtil holdet mig ukrænket af Lycogene; jeg vil nu give ham mit Liv, og dette er end ringere end den Bluefærdighed, han stedse haver haft, og hans Fortieneſter. Om du ikke veed, Seleniſſa, at Poliarchus er ihielslagen, saa veed jeg det. Jeg kand ikke forsone den Synd, uden med Blod; thi hvad havde han med Sicilien at giøre uden for min Skyld? og i det hun dette talede, faldt hun i Besvimelse, og Instrumentet af hendes Haand. Seleniſſa, som var bekymret ey alleene for Argenis, men og for sig selv, brugte alle de Midler hun vidste, for at bringe hende til rette igien, og da hun herudi nogenledes havde naaet sit Ønske, begyndte hun at erindre hende om sin Fader, hvad overmaade stor Sorg, han, som nu var svækket ved de offentlige Oprør, vilde faae, om hun døede; hvad Ulykke hun selv havde sig at forvente, om hun ikke hindrede hende udi hendes fortvivlede Forsæt, i det hun giorde sig skyldig i tvende store Mord, og foraarsagede, at baade Fader og Dotter paa een gang bleve førte til Graven, og hvad Folk vel vilde sige, naar hun paa saadan skammelig Maade tog Livet af sig selv. Men da dette end ikke kun-

de

de hielpe, begyndte hun end friere at tale, sigende, at hun ikke vilde see paa saadan skammelig Gierning, men vilde strax kalde Folk ind til Hielp, hvorpaa hun lod, som hun vilde gaae til Dørren; Men Argenis fik fat udi en Flig af hendes Klæder, og trakte hende atter udi Armene paa sig, sigende, O Moder! Hvi hindrer I mig at skilles ved denne store Sorg; meener I vel at Poliarchus havde villet leve, om jeg var død for ham; Selenissa, I haver til denne Tid været mig troe, hvad I haver vildet, og hvad I haver befalet, haver jeg kundet forstaae; Naar jeg faaer med min Haand fuldbyrdet det, I nu forbyder at skee, skal I rose det; Er der noget til overs af de Døde, da skal Poliarchus endda elske mig, jeg vil gaae lyksalig til min forlovede Kiereste og Husbonde, og skal vi uden Misundelse omgaaes hinanden efter Døden; endeligen om vi, efter at Sandserne ere forsvundne, gandske skal skiules i Graven, saa undflyer jeg dog ved Døden dette Onde, jeg forskrækkes ved at tale derom, at jeg ikke skal have behov atære den, som haver været Poliarchi Bane-Mand. I veed selv, efter hvis Befalning at Fyrene i Gaar bleve antændte, og I tvivler vel heller ikke paa, at jo de samme have foraarsaget Poliarchi Død; Men, han er min Fader, det er ugudeligt at laste sin Fader. Den Kierlighed jeg bær til min Fader, og den jeg haver til Poliarchus er af saadan Ligevægt udi mig, at

jeg

jeg veed ikke hvilken der skal vinde. Herimod forestillede Seleniſſe hende det skammelige Drab, som Kierlighed skyndede hende til, og faldt omsider iblandt andet ogsaa paa denne Tale: Hvi begræde vi Poliarchum, da vi endnu ikke viide til visse, om han er død eller ey; Vi have jo Exempler paa, at adskillige ere blevne holte for døde, som dog have levet. Det heder vel Poliarchus er dræbt, men det kand jo være usandfærdigt, hvo haver seet hans døde Legeme? Hvo haver fremviist det Sværd, hvormed han er dræbt? maaskee han kand holde sig sikker paa et Sted, og glæde sig over, at hans Fiender blive fixerede, men dersom han faaer Eders Død at sporge, vil han visseligen tage Livet af sig selv. Send derfor een bort, som kand skaffe Eder Sandheden at viide, og lev imidlertid til den Ende, at han ikke, ved at sporge Eders Død, skal dræbe sig selv, og I saaledes blive Aarsag til hans Død. Her til slog Argenis op en bedrøvet Latter, rystede paa Hovedet, og sagde: hverken I min kiere Moder, eller jeg kand indbilde os, at det skulle være opdigtet; Ikke desto mindre vil jeg love Poliarchus eller rettere Guderne, at jeg ikke daarligen skal troe denne Gierning at være bedreven, dog med de Vilkaar, at I, naar jeg bliver forvisset om Poliarchi Død, ikke hindrer mig i at opofre mit Liv; Ved denne Begyndelse blev den gamle Qvinde glad, vel viidende, at man mest maae frygte for de første fortvilede Forsæt, som kom-

komme af Sorg, hvilke, naar de ere bleven hindrede, falde siden bort af sig selv, hun tog sig og Friehed til at forelæse Argenis een Eed ved Guderne og Gudinderne, men besynderligen ved Poliarchi Siæl, at hun ikke i tvende Dage skulle giore sig nogen Skade paa Livet; hvad som helst hun end kunde faae at høre. Hvilket da Printzessen havde samtykt, og oplæst de Ord, hvoraf Eden bestod efter Seleniſſæ Mund; begynte den gamle Kone at erindre hende, at hun maatte sette hendis Haar i Lave igien, paa det ingen deraf skulle mærke hendes hemmelige Sorg. Omendskiønt Argenidis Deylighed var stor, saa maae man dog tilstaae at hendes Høymodighed var større, i det hun udi samme Øyeblik stillede sin Graad, og satte sit Ansigt i den Stand, som det var, førend Sorgen angreb hende, alleene at Øynene vare noget hovnede og røde, hvilke hun ved koldt Vand, som blev hende tilbragt, dæmpede.

VIII. Cap.

Kong Melander underretter sin Datter Argenis om Rigets Tilstand, fortæller hvad som gav Anledning til fyrernes Antændelse, item Rygtet om Poliarchi Død, hvorved Argenis daaner og bliver baaret i Seng.

Imedens Argenis nu var i med at bringe sit Sind og Ansigt til rette, bankede een af

af Pigerne paa Dørren, og mældede at Kongen var ved Slots-Porten; Thi forføyede hun sig strax, ligesom hun havde havt andet at bestille, tilbage til sit Sove-Gemak, endog med et mindere Aasyn, end de Tiders Omstændigheder tillod, enten paa det at man ey skulle satte Mistanke til hendes Sorg, eller, at hendes Tale og Gebærder derved kunde faae sin forrige Skikkelse. Derefter blev hun imodtaget af hendes Guarde, som næst derved havde Vagt, hvilken geleydede hende til Slots-Porten, hvor Kongen var, for hvilken hun strax faldt i Knæ, og kyssede paa hans Haand. Men Kongen løftede hende strax op, klappede hende paa Kinden, og spurde hvordan det var med hendes Sundhed, samt hvorfor hun var saa mager og bleeg? Om det var af Frygt for Krigens Udfald? Argenis svarede: At hun af medfød Kierlighed havde ikke kunder andet end sørge, og bede for sin Fader og Konge, efterdi han udi egen høye Person var udi Leyren, og tog hun sig heraf Leylighed at udgyde nogle af de Taarer, hvormed hendes Øyne vare opfyldte af en anden Aarsag. Kongen bad hende være ved et frit Mod, sigende, at Guderne nu havde hørt hendes Bønner, og at hun nu derfor skulle viise sig glad og fornøyet igien. Folket, som havde samlet sig omkring dem imidlertid, havde stor Ærbødighed ey alleene for Meleandri graae Haar, men ogsaa for Argenidis store Deylighed og Dyd. Hun vidste saaledes

at

at indrette sit Ansigt og Gebærder, at Folket, indtaget af hendes elskværdige Opførsel, raabte Glæde-Skrig, og ingen af de mange Ministre, som stode hos, troede sig at være forladt eller forglemt.

Saasom der udi For-Gemakket var en stor Mængde om Kongen, ey alleene af dem, som vilde gratulere Kongens Ankomst, men end og saa af andre, der havde adskillige Ansøgninger, saa maatte Kongen opholde sig der nogen Tid. I samme Gemak var et Vandspring, mærkværdig saavel af sit Vand, som af sine kunstige Billeder, som mansagde, den store Kunstner Dædalus havde giort for sin Ven Coccalo. Vandet sprang i Veyret igiennem adskillige Piber, og Posturer og faldt i den underliggende Grav med saadan Suusen, at der forestilles et brusende Hav. Midt udi denne Grav, som udi et Hav, stod et Billede, som forestilte Galateam, sørgende over sin afdøde Acis, som laae ved Bredden af Vandet, og ligesom begyndte at blive til en Flod; af ham flede tvende Kilder, den eene af hans Mund, og den anden af hans Saar. Næst ved Vandet stod et grumt eenøyet Kæmpe-Billede, som forgieves rakte sig ud efter Galateam; der ligesom udi Vrede talede ham til med disse Vers, som Kunstneren meeget zirligen havde udgravet i den Marmor-Pille, hvorpaa hun stod.

Du

Du Polipheme! som er haardere end Egen
Og Marmor-Steenen, som min Acis hviler paa,
Du for din Driſtighed ſkal viſt betale Leegen,
Det giøre ſkal den Gud, nu kiendes kun af faa;
Thi Acis være ſkal en Gud og evig blive
Udi Hukommelſen, mens dette Vand er til;
Men hvad vil du formaae mod mig nu at bedrive,
Da dine Trudſeler er ikkun Abe-Spil,
Nu Kilden Hierterne og alting har i Eye,
Thi Acis Autor er til dette ſøde Vand,
Som i en Circul her beſtandig ſig mon dreye,
Og ved ſin Suſen end en Død oplive kand.
Skiønt Purpur-farvet Blod har Hummel-farvet Reede
Forladt, og ſkiulet er i denne kiølig Flod,
Saa har dog Kierlighed endnu ſin gamle Heede
Og fryſer ikke end udi det kaalde Blod.
Hvor er min Acis? af hvis Kierlighed jeg brænder?
Hvor ſkal jeg ſpørge op til dig den rette Vey?
Hvor er i Skuldre? Hvor i Allabaſter-Hænder?
Ach ſee! Hvad koſter dog de nye Guder ey!
Væ mig! om Acis for af ſine Vunder ſkulde
Meer have følet, at et Menneſke han var,
End af mit Offer nu han finde ſkal til fulde,
At han er Gud, og her Tilbederinder har.

Argenis blev ved at betragte dette, erindret om Poliarchi Død, og imedens Kongen tøvede udi For-Gemakket, giorde ſig hemmeligen adſkillige ſørgelige Betragtninger derover. Hun anſaae ſig, ſom Galatea, der bearæd en bedre Acis, men hvo ſkulle være Poliphemus? Omendſkiønt hun der til giorde Lycogenes, ſaa randt hende dog, imod hendes Villie, hendes Faders Forſeelſe i Tankerne. Da nu Miniſter-

ne

ne havde taget afskeed, og alle vare bortgangne, saa at ingen, uden de daglige Opvartere vare tilbage, gik Kongen, glad over at han var kommen i Roelighed, ind udi de inderste Gemakker med Argenis, hvor, da de vare eene, han sagde: Din Alder og Kiøn, min Dotter! kunde vel giøre dig ubeqvem til at blive deelagtig udi de offentlige Anslag, uden saa var dine naturlige Sinds Gaver, og din Opdragelse havde giort dig beqvem til høye Ting. Og endskiønt du er en Qvinde, saa hviler dog Siciliens Lykke paa dig, og du skal regiere over Mænd; Vænne dig derfor, imedens jeg lever, til de Bekymringer, uden hvilke den Kongelig Værdighed ikke kand bæres. Og det, som er det fornemste udi en Regent, lær at tie. Vi ere ulykkelige Argenis! dersom vi ikke kand fordrage nogen Uret, og lade som vi ikke merke den; thi dersom vi ikke ville bøye os under den Byrde, som ligger paa os, da maaskee vi briste. Du veed, at Lycogenes er falden fra mig, og mange Byer faldne til ham; men en end større Skade giøre de os, som ere udi vort Raad, hvilke give Agt paa os, ikke som paa en Konge, men heller som paa en Fange.

Det Feldtog, som jeg nyeligen holdte, syntes vel, at erindre Lycogenem om, hvad jeg kunde formaae mod ham, og dersom ikke Natten havde til hans Beste faldet paa, havde han end ikke inden sin forskantsede Lejr kundet imodstaa min

Magt. Men da skyttede mange af de Ministrer, som vare hos mig, og hvis Raad jeg begierede, ikke meere om, at viise deres Omhyggelighed og Kierlighed, de raabte alle, at jeg maatte indgaae Forbund, at en stor Mængde af Folket holdte med Lycogene, og at det var bedre, at spare disse, end at ophidse dem til at dræbe hinanden indbyrdes udi Mistvivl. Nu understode de sig, at undskylde Lycogenem, sigende: At han vel udi Feldslaget var bleven overvundet, men dog ikke saaledes, at han gandske var ødelagt, og giort ubeqvem til ydermeere Modstand; og om han end kunde ruineres, var det dog ikke raadeligt; thi med hvordanne Øyne, sagde de, skulle de Sicilier anse den, som havde dræbt den, som de saa høyt elskede; De skulle maaskee med større Haardnakkenhed stride, for at hevne hans Død, end for at forsvare hans Ære, imedens han lever. Jeg tog derfor Tiden i Agt, og giorde Fred, medens jeg endnu var en Seyer-Herre, paa det mine Undersaattere kunde anse Freden, som en Naade-Gierning af mig. Jeg vil ikke dølge det for dig, Argenis, jeg frygtede meere for disse Ord, end for Krigens Udfald, da jeg saae Lycogenis Faner vaje; jeg saae min Høyhed krænkes, og maatte frygte for end vigtigere Ting, dersom jeg ikke vilde lade mig bedrage. Dette giorde jeg, min Dotter, fornemmeligen af denne Aarsag, fordi jeg vilde heller beholde Riget med hvad Fred, som end kunde gisres, end giøre dig arvelos, ved haardnakket at forsvare den Kongelige Høyhed.

Men

Men de ventede og ikke paa Love og Vilkaar af mig, som Konge og Seyer-Herre, men overleverede mig en Forskrift fra Lycogene, hvor af Indholden var denne: Kong Meleander skal beholde Sicilien med fuld Ret, og Lycogenes skal fremdeeles herefter som tilforn staa i Venskab med ham, den samme skal og fremdeles forblive Admiral og Statholder over det Syracusaniske Landskab, og beholde Erbessum og Heracleam med deres Besætninger til Sikkerheds Pant; Ydermeere havde de og indfort denne Vildkaar, at man ikke paa nogen af Siderne meere skulle tænke paa nogen hidindtil skeed Uret, eller paa nogen Maade søge at hevne hvad, som i denne Opstand kunde være begaaet. Det anstod vel ikke min Høyhed, at antage Freds Vilkaar af ham, min kiere Dotter! men jeg maatte skikke mig i Tiden. Da jeg nu herudi var meget tvivlraadig, frygtende for, at jeg skulle begaae noget, som kunde være min Kongelige Høyhed til Forringelse, giorde Iburranes og Dunalbius mig en anseelig Tieneste; thi jeg vidste, at disse redelige Geistlige Mænd skulle, efter deres Embeds Pligt, raade de Bevæbnede til Fred, og at man saa meget meere skulle troe dem, saasom de vare Udlændinge. De vare paa den Tid i Panormo; Men af mine tvetydige Breve forstode de letteligen min Villie; thi droge de nu til mig, nu til Lycogenem, ligesom de vilde tvinge os til de Ting, som vi dog begge inderligen ønskede.

Saaledes samtykkede jeg de Vilkaar, som Lycogenes havde opsat, dog med den Indskrænkelse, at Besætningen udi Erbesso og Heraclea ikke skulle bestaae af meere end 2 Regimenter; og denne Post paastod jeg med Haardnakkenhed, først for den Aarsag skyld, at han ikke under et Skin af Besætninger skulle holde heele Krigs-Hære, der, naar de saae beleylig Tid, uformodentligen kunde anfalde os, og dernæst, at ikke min Læmpfældighed, i at føye min Fiende i alle Ting, skulle blive mistænkt. Disse Ting besalede jeg da, at Gesandterne skulle forkynde Lycogenes, og at, dersom han samtykkede denne Vilkaar, han da Dagen derefter skulle komme til mig. Dette gik og for sig, og Lycogenes sendte strax Gesandtere til mig; men de samme havde den Ulykke at møde Poliarchum paa Veyen. Ved disse Ord begyndte Argenis at vilde falde udi Afmagt, og blev gandske bleeg, men, at man ikke skulle merke hende det af, twang hun sig en Hoste paa, hvorved hun kom til sig selv og sin Farve igien, Meleander, som havde opholdet med sin Tale, imedens hun hostede, fortsatte den nu paa nye igien saaledes: Til all Ulykke anfaldt Poliarchus Lycogenis Gesandtere; Jeg veed ikke, om han giorde det med frie Forsæt, eller af Vildfarelse, men han sparede ikke sit Sværd, og nedlagde trende af dem; de tvende, som vare tilbage, komme lige af Flugten til mig; disse giorde et stort Bulder, klagede over

de-

deres Stalbrødres uskyldige Død, og saaledes beraabte sig paa min Leide, som de næsten ville beskylde mig selv. At man nu derfor ikke skulle satte nogen Mistanke til mig, lod jeg strax sammenkalde mit Raad, og befalede dem derover at give deres Betænkning. Mange af mit Raad holdte da med Gesandterne, og stræbede at skaffe dem Hevn. Den almindelige Slutning blev derfor denne, at Poliarchus burde straffes, at den gemeene Mand ikke skulle tænke, at han efter min Ordre havde vovet denne dristige Gierning, og at ikke ringere end Livs Straf kunde være tilstrækkelig for saadan uhorlig Gierning; Dette fremførde de snarere som en Befalning, end som et Raad; Men mig stod for Hovedet den store Tieneste, som Poliarchus havde giort mig, i det han udi det holdte Feldslag, næst Guderne, var den, som forskaffede mig Seyeren, og da jeg kiendte hans skikkelige Opførsel, kunde jeg ikke indbilde mig, at han kunde have begaaet denne skammelige Gierning, som her blev ham tillagt. Cleobulus, Evrymedes, og de andre udi Raadet, som vare reedelige og troe Mænd, kunde heller ikke falde paa de Tanker; men holdte det gandske utroeligt, som de fortalte; dømmede derfor, at man ogsaa burde høre Poliarchum, der uden Tvivl skulle giøre sig reen for denne, ham tillagde, Sag, hvorfor jeg besluttede, at man skulle lade ham hente for Retten; da det var uhørligt, at lade gaae Dom over nogen, forin-

den ham var given Tid at fremkomme med sit Forsvar udi Sagen; ved at høre dette, bleve Fienderne end meere ophidsede, sigende: At Poliarchus vilde visseligen undgaae den tilbørlige Straf, om man opsatte den; Thi mon han vel, efter saadan dristig Gierning skulle komme tilbage? uden han dertil blev tvungen ved Magt, ja uden saa var han blev forbuden at reyse ud af Sicilien, skulle han letteligen undkomme til sit Fæderneland, hvor han siden kunde rose sig af at have fireret Sicilien, uden at lide noget derfor. Endeligen da de længe havde overhængt mig med deres Bønner og Klagemaal, spurde jeg dem: Hvad de selv syntes at man skulde giøre? da Poliarchus var fraværende, og det derfor var forgieves at fælde Dom over ham til Straf? Hvor til de alle svarede, at man skulle hindre hans Flugt, hvilket letteligen kunde skee, om jeg befalede, at antænde Fyrerne; thi, naar Havnene derved bleve tilspærrede, maatte han blive i Sicilien, som i et Fængsel, og der være Fremmede til et Exempel, at Misgierninger allevægne kand begaaes, og tillige ogsaa allevægne straffes. Jeg troede, min kiere Argenis! at det skulle have blevet til Poliarchi Frelse, at jeg samtykkede deres Begiering; thi havde jeg nægtet dem den, havde de maaskee søgt Leylighed, at hævne dem selv paa ham; men naar han var bleven ført hid for Retten i god Behold, kunde man nok have fundet adskillige Ting til hans Befrielse; Fyrene bleve derpaa anstukne imod Poliarchum, og var det mig ik-

ke

ke en ringe Trøst udi denne min Fortræd, at de gemeene Soldatere sørgede over den Fare, han var udi; Men da jeg nu haabede, at alle Ting skulde udfalde efter mit Ønske med ham, kom Timonides i Morges tidlig, og bragte mig den sørgelige Tidende, at Poliarchus var omkommet. Her kunde Argenis ikke længere dølge sin Sorg, men med et dybt Suk faldt først i Knæ, og siden ligesom død frem over paa Gulvet, hvorudover Meleander begyndte at raabe, og de, som vare udi næste Gemak, komme strax tillobende, hvorpaa Argenis blev af hendes Piger baaren ind udi sit Sove-Gemak, hvor man overstænkede hendes Ansigt med Band, og løste hendes Klæder, hvorved hun kom til sig selv igien. Meleander spurde da Seleniſſam: Hvad dette var for en Sygdom, og om hun nogensinde tilforn havde fornummet den hos Princessen? Jeg merkede, sagde han, imedens vi talede sammen, Tegn til Sygdom, omløbende Øyne, og foranderlige Farver udi Ansigtet. Seleniſſa, som vidste at skrømte, sagde: At Argenis i tvende Dage ikke synderligen havde spist, hvorudover man snart maatte frygte for, at en Feber havde angrebet hende; Men hun vidste af Erfarenhed, sagde hun fremdeeles, at denne Besvimelse varede ikkun stakket, og ikke betydede nogen heftig Sygdom. Imedens dette skeede, kom der Brev fra Lycogene til Kongen, hvorved han bekiendt giorde Kongen, at han vilde komme til ham, paa det at Freden med Eed kunde be-

kræftes i Palladis Tempel; (Thi dette holdte Kongen for det Helligſte,) og at han, om Kongen ſaa fandt for godt, vilde Dagen derefter comparere. Kongen befalede derpaa, at man ſkulle forkynde Lycogenis, at det var ham kiert, og at han vilde vente hannem Dagen derefter til ſig. Efter at nu Budet havde faaet denne Beſkeed, og var bortreyſt, kaldede Kongen til ſig Evrymidem, en berømmelig Mand af Mod og Lykke; thi han havde udi ſin Ungdom vundet Seyr een gang udi de Olympiſke, og en anden gang udi de Iſthmiſke Leege, og derved indlagt ſaa vel ſig ſelv, ſom ſit Fædrene-Land Ære og Berømmelſe. Han var og meeget elſket af Kongen, var Oberſt over den Kongelige Liv-Guarde, og altid Commendant paa det Slot og i den Bye hvor Kongen opholdt ſig. Havde og desuden beviſt ſin Troeſkab udi den ſidſte Krig. Denne befalede Kongen det han vilde have forrettet, nemlig, at han vel ſkulle paſſe paa Vagten den Nat, og at han ſkulle tage de Regimenter til Vagt, ſom han ingen Miſtanke havde til, ſamt fordobble Vagterne, for at forebygge, at ikke Lycogenes ved ſin Ankomſt ſkulle anfange noget; Thi Lycogenes, ſom kommer til Hove, ſagde han, forlader ſig ikke ſaa meget paa den Fred, ſom er giort, ſom paa ſit ſtærke Partie og Medhold. Efter at han havde udgivet denne Ordre, da, ſaaſom det var allerede bleven bedre med Argenide, gik han ind udi hendes

Kam-

Kammer, for at holde sin Nadvere, og som han var en meget mild Herre, forlystede han der nogen Tid hans bekymrede Sind, hvor efter han gik til Sengs, og slog sig til Hviile, for saavidt hans Bekymringer tillod ham; men Argenis var imidlertid i største Sorg, og havde adskillige u-anstændige og gruelige Forsæt i Tankerne.

IX. Cap.

Arsidas besøger Poliarchum i Huulen, fortæller ham, hvor for han forfølges, og raader ham hemmeligen at undflye fra Sicilien; hvor til Timoclea offererer ham en Masque, som kand giøre ham ukiendelig.

Natten var og ikke synderlig behagelig for Poliarcho, da Timocleæ Huus var ved et nyt Oplob kommen i Uroelighed; thi der Gelanorus forlod Arsidam, forfoyede han sig til Timocleæ Huus, og der for Tienerne bitterligen bejamrede sin Herres Død; Fruen, som meget nær vidste at spille sin Roulle, spurde Gelanorum udi Huus-Folkenes Paahør, hvorledes hans Herre var omkommen? hvorpaa Gelanorus løy desto friere for hende, saasom den gandske Handel var hende bekiendt. Archombrotus kom ogsaa tilgaaende, og med baade Ord og Gebærder mesterligen udtrykkede sin opdigtede Sorg. Imidlertid kom Arsidas, hvilken aldrig saa snart for Timoclea havde an-

mældet sig, forend hun strax gik til Porten, for at tage imod ham; og der han undskyldte sig for hende, at han formedelst Solens Heede, havde maat tage af sin Vey ind til hende, hvilket han, i Betragtning af hendes altid befundne Artighed og Høflighed haabede, at hun ikke fortrydelig optog; svarede hun: at hende derved var skeed en Ære, og takkede ham for hans Godhed herudi. De ginge derpaa ind udi Huuset, hvor de forefandt Archombrotum, den Arsidas først begyndte at helse, som en Fremmed. Det var da ved de Tider man skulle holde Middags Maaltid, hvorudi de Sicilier ere end meere prægtige og kræsne end de andre Græker. Som nu dette allerede var færdigt, ginge Huus-Folkene hen for at spise, saa at allene Timoclea, Archombrotus og Arsidas bleve tilbage. Hvor da Timoclea sagde: Jeg veed, min kiere Arsidas! i hvilket kierligt og redeligt Erinde I er hidkommen; I søger og elsker Poliarchum end og i hans store Ulykke, han er, som I af Gelanoro haver hørt, hos mig; hvad Aarsagen er til hans Ulykke, vil jeg her ikke spørge om, saasom jeg venter at faae den at høre, naar I kommer til ham selv. Arsidas svarede: Guderne lade fremdeeles vore Sager blive saa dulgte og hemmelige, som de til denne Tid have været; Ellers skal, Madame! dette, som vi nu hemmeligen giør, aldrig blive fortied; Men Eders Huus vil staae i Fare; Bliver det troe, og ukrænket

kand

kand bevare denne store Dydens Skat, som det nu haver, skal Efterkommerne agte det høyere end Saturni Latium; Men, dersom Poliarchus her under Jord skal legge sine Been, da skal denne Sted være besmittet, hvad som helst bliver fortalt at være ødelagt og forstørret udi Sicilien, skal det almindelige Vanrygte finde udi denne mørke Bolig.

Der var da et Fakkel ved Haanden, hvilket da Timoclea havde tændt, gik hun for, og de andre efter, ind udi Huulen til Poliarchum. De havde og ikke været længe i Huulen, førend Poliarchus, opvagt ved det han saae Lyset, reyste sig af sin Seng, og, som han blev Arsidas var, sprang ham om Halsen; Dernæst begynde te han at rose sin Vens Troeskab, og spurde ham, om han endnu vilde kiendes ved den skiulte og ulykkalige Poliarchum? I seer her denne Frue, sagde han, dersom jeg skal skamme mig ved denne Huule, kand jeg ikke afbede min Forseelse; Men dersom den frelser mit Liv, maa jeg takke hende derfor; thi hun haver tvunget mig at blive hos sig udi denne Storm. Men siig, min kiere Arsida, hvad ondt haver jeg giort, at jeg skal være en Livløs Mand her i Sicilien, er Kongen bleven af en Meleander til en Cercyon eller Busiris? eller have I her i Sicilien samme Skik, som fordum udi det Landskab Taurica, at I stille Gudinden Dianam til

freds,

freds, naar hun er fortornet paa Eder, med en Gieſtes Blod? Herpaa begyndte Arſidas at føre et langt Klagemaal over Meleandri Tilſtand, og fortalte hvad Allarm Lycogenis Geſandtere havde foraarſaget udi den Kongelige Leyr, og med dem nogle af Kongens egne Miniſtrer, ſaa at Kongen af Frygt for et nyt Oprør havde maat ſamtykke, at Fyrene ſkulle antændes, paa det at Poliarchus, ſom Fienden ſtedſe raabte paa, ikke ſkulle undkomme af Sicilien. Poliarchus anhørde Arſidæ tale med ſtørſte Forbittrelſe, og udi en beſtandig Bevægelſe baade med Fødder og Læber; Endeligen, da Arſidas havde udtalt, tog han Timoclea i Haanden, ſigende: Jeg kræver Eder til Vidne; thi omendſkiønt Guderne ere allesteds Nærværende, ſaa ſtraffe de dog ikke ſtrax dem ſom lyve, ey heller aabenbare ſig ſtrax, naar de anraabes til at bekræfte vor Sandhed. Jeg kræver Eder til Vidne, ſiger jeg, efterdi I var nærværende, da Gierningen ſkeede, og ſaae Striden: Laae jeg paa Luur efter dem? Søgte jeg efter nogen, for at ſlaaes med ham? Udfordrede jeg nogen, ſom kom mig i Møde? Angrebe de mig ikke uforvarende? Derfor ſkulle jeg enten lade mig dræbe af dem, eller bevæbne heele Sicilien imod mig. Hvad Foye ſkulle jeg have til at tænke paa at bedrive ſaadan Misgierning? da jeg ingen havde i Følge med mig, uden denne Vaabenløſe Qvinde; thi Fruens Opvartere og min Friegivne vare udi Skoven

ven blevne forvildede fra os, saa at de hverken hørde eller saae Striden. Ach! hvor bliver da ikke den elendige Konge plaget og fixeret, at han maa holde dem, som ere sendte af Sammenrottere og Oprørere, for lovlige Gesandtere, opofre sine egne troe Mænds Blod efter Fiendens Behag, og for at føye deres skammelige Begieringer, sætte sig selv udi Vanrygte, saa vel som andre. Her til svarede Arsidas: at han ved denne Gierning ikke var sat i Vanrygte; thi naar jeg undtager dem, sagde han, som af Lycogene ere bestukne, saa sige alle, at Eders Tapperhed er største Roes værd, i det Eene, bereed alleene til en Reyse og ikke til Strid, haver som en Seyervinder, kundet undgaae saa mange Røveres Hænder; ja, da de Flygtige klagede, bleve de med største Haanhed udleede af Soldaterne; efterdi de, som vare fem eller fleere, vilde lade sig slaae af Een. Men nu maa man tale om noget andet, min kiere Poliarche. Sicilien, som den nu opfører sig, er ikke værd Eders Dyd, reys derfor her fra for en liden Tid, og tien Kongen her udi, at han ikke skal tvinges til, enten med sin store Fare at forsvare Eder, eller skammeligen forlade og overlevere Eder til Eders Fiender. Endnu kand den Synd, som Kongen mod Eder haver begaaet, undskyldes; thi at et Drab enten straffes, eller ved Dom undskyldes, er en almindelig Skik over alt. Saa at man siger, at Mars selv saaledes maatte stille sig for Raadet i Athenen, da Halirrhothius

thius var af ham ihielslagen. Dersom man kunde vente at komme tryg for en upartisk Ret, ville jeg selv raade Eder, min kiere Poliarche! at fremstille Eder mod Eders Anklagere; thi der er ingen anden Dom fældet imod Eder, end at I skal fremstille Eder for Retten, altsaa haver I intet at sige paa Sagen i sig selv; men Fiendens Had og Ugudelighed skulle maaskee ikke oppebie Dommen, men hemmeligen paa een eller anden Maade, søge at bringe Eder om Livet. Jeg skrækkes ved at tale der om, reys derfor ikkun bort, min kiere Poliarche! og lad denne De ikke blive ganske vederstyggelig. Poliarchus svarede: At han gierne vilde reyse bort, om han kunde ikkun komme af sted; Hvad ringere Tieneste, sagde han, kunde vel dette utaknemmelige Land giøre mig for alle mine Velgierninger, end at give mig en frie og sikker Bortreyse. Jeg haver og desto mindre Aarsag at vrede paa Kongen, saasom jeg nu seer, at han af Modgang plages, til sine Fienders Fornøyelse. Dernæst begyndte han at spørge: paa hvad Maade han tryggest kunde komme fra Øen? og syntes han at det var best, at det skeede i Bonde-Dragt. Arlidas havde sin Hustrue fra Brutien, og kunde fra Messana uden Mistanke reyse til sin Sviger-Fader; Thi vilde han tage Poliarchum med sig paa Skibet, og føre ham til Italien. Timoclea sagde desuden sig at have noget, hvor med han bequemmeligen kunde skiule sit Ansigt i Flugten. Der havde,

sag-

sagde hun, paa Grændserne af Panormo varet fordum en Rover, der udi lang Tid med en særdeles Trædskhed havde øvet sit Roverie, uden at blive grebet, fordi han havde et tredobbelt Ansigt, som en gammel Kierling digtede om Geryone, herved slog hun en liden Smiil, saaledes, som det kunde anstaae hende udi disse bedrøvelige Omstændigheder. Han var, sagde hun fremdeles, en midaldrende Mand, og havde et mørke gult og tyndt Skæg; men han skiulede hos sig tvende forlorne Haar og Skæg, det eene graat og stivt, som en gammel Mands, og det andet guult, som en der nyeligen kunde være kommen til Mands Alder, disse vare giorde saa kunstige, at man aldrig kunde merke, at det var forlorne Haar. Thi kunde han giøre sig ung og gammel, naar ham lystede, saaledes øvede han sit Roverie en lang Tid, ey alleene uden Straf, men end og uden all Mistanke; thi naar han som en gammel Mand havde begaaet noget Skielmstykke, og derfor blev eftersat, var han ung, og naar han samme havde øvet, som en ung, og man søgte efter ham, var han gammel; Min Fader var just paa den Tid Statholder over det Landskab, hvilken endeligen fik ham fangen, og lod ham ophænge. Men som han forundrede sig over den Kunst, hvormed disse forlorne Haar vare giorde, lod han dem giemme, som et Mesterstykke hos sig. Om I saa behager, vil jeg tage dem frem, og forsøge om de kand passe Po-

li-

liarchum? Hun ventede og ikke længe paa deres Samtykke, men løb strax af Huulen, og hentede disse tvende forlorne Haar. Hvoraf, da man satte det eene paa Poliarchum, der var meget misfornøyet over, at han nu for at frelse sit Liv, skulle være nød til at bruge en Skielms Gestalt, blev han strax saa forandret, at han end kunde have bedraget Argenis selv. De gratulerede ham da med denne bequemme Skikkelse, og bade ham indstændig, at bruge den. Timoclea lovede og Natten derefter at bringe ham Klæder, der kunde passe sig til en saadan Person, som han skulle forestille. Thi Timoclea holdte for, at Poliarchus end og i Huulen burde være udi en ubekiendt Dragt, for bequemmelig at kunde undflye, om han der skulle blive robet. Da de nu skulle gaae bort, kaldede Poliarchus Arsidam til Side, og giorde sin Undskyldning for Archombroto og Timoclea, at han hemmelig maatte tale noget med ham; Aarsagen til denne Samtale var, fordi han, som hans fortroeligste Ven, vidste det Bekiendskab og Venskab, som var imellem ham og Argenis. Han bad ham derfor reyse til Argenis med det første, saasom han bekymrede sig meere for hende end for sig selv; thi han vidste, at hun overmaade vilde sørge over hans Død, og det udspreddede Rygte kunde snart bringe hende til et eller andet fortvivlet Forsæt; thi maatte Arsidas reyse til hende, og troste hende udi hen-

des

desBedrøvelse, ved at forkynde hende, at han levede, og at hun ikke skulle sørge, efterdi han var ved god Helbred. Dersom Guderne hialp ham lykkeligen ud af Sicilien, vilde han udi Italien oppebie hendes Befalning, eller dersom hun gav Ordre, vilde han hemmeligen komme til hende, paa hvad Sted, hun vilde. Meere tillod ikke Tiden ham, at tale, ey heller at betroe Arsidas, som lovede, at forrette alle Ting troeligen. Dog, som Aftenen var for Haanden, overtalede Timoclea, med Poliarchi Tilladelse, Arsidam, at overnatte hos hende, og opsette Reysen til Morgen-Dagen frembrød; og vilde de, naar de havde holdt Nadvere, komme tilbage til Poliarchum med de Klæder, Timoclea havde lovet ham. Han spiisede imidlertid lidet af den Mad, som var ham ved Timoclea tilbaaren, og paa det man kunde faae ham fra at tænke paa den nærværende Modgang, skiertsede Arsidas lidet, sigende: Hvad sørger du for? Kappere Heldt, da Huulen og din forandrede Dragt skiuler dig for dine Fiender? Du er jo alleene, du flyer jo for mange? men alle Guderne skammede sig jo ikke ved at flye, da alleene Typhæus forfulgte dem, og de havde maaskee neppe undflyet, dersom ikke Ægypten havde skiult dem, i deres Frygt, med Dyrenes hæslige Mummer; Hør med hvilken Dristighed Nicopompus, din gode Ven, som var deres Frygt bevidst, haver sadt Tryner og Næbbe paa deres

Guddommelige Ansigter. Han overleverede ham derpaa en Bog, hvorudi adskillige slags Vers fandtes; og da han skulle gaae bort, afteegnede han med Nøglen disse Vers, som han vilde Poliarchus skulle læse:

Ved sammen-dynget Bierge-Hob
Befordret blev Typhoei Lob
Hen over Stierne-Bolig,
Saa Guderne af Skræk og Frygt
Nu vare næsten, som forrykt,
Og Himmelen urolig;
Thi Jovis stærke Torden-Lind,
Og Phœbi visse Pile-Skud
Var uden mindste Nytte;
Ja Martis Tapperhed saa kiæk,
Og Palladis Gorgonske Skræk
Dem kunde ey beskytte.
Der var i Hiertet intet Mod;
I Livet ey en Draabe Blod
Hos dennem var at skue,
Man Stiernerne saae daane hen,
Og Dødning-Bleege staae paa den
Indtagne Himmel-Bue.
Den store Kæmpe Atlas staaer
I Veyret op, og Himlen naaer
Med sin Snee-klædde Nakke;
See! denne maatte Guderne,
I denne deres Engstelse
For Vey til Jorden takke.
Man Stiernerne seer hvile paa
Hans Isse, og hans Fødder staae
Paa Africanske Heeder;
Thi er han som en Stie for
De Herren Guder, naar de gaaer
Af deres Himmel-Reder.

At-

Atlantis brede Ryg og Skæg,
Vand-kolde Arme, Laar og Lægg
Man saae af Guder kryde,
Som hastede til Jorden ned,
Skiønt de end der ey Sikkerhed
Kund' for Typhœo nyde.
Net, som naar Jæger-Horn og Hund,
Udi den grønne Skov og Lund,
Daadyrene giør bange,
Som tage Flugten med Besvær
Igiennem Mark, Morats og Kiær
Og Skovens Irre-Gange.
Ja, endskiønt alting fandes trygt,
Saa følger dog den gamle Frygt
For den indbildte Fare,
Dem siden i hvert Fode-Fied,
Net, som de ey paa noget Sted
For samme trygge vare.
Saa gik det og med Guderne,
De arme Stakler flygtede
Igiennem Skov og Vange,
Moratser, Floder, Hav og Park,
Samt Dale, Byer, Enge, Mark
Og Bierge-skiulte Gange.
Men ach! der fandtes intet Sted,
Som kunde tiene dem til Fred,
End ikke mindste Huule,
Hvorhen de kunde krybe ind,
Og fig for denne Modgangs Vind,
Og stærke Uveyr skiule.
Et Landskab findes, som man veed,
Maa all sin Saft og Frugtbarhed
Af Nili Væske slikke,
Og skal man tro Historier,
Da er de første Mennesker
Af dette Lands Fabriqve.

I dette skionne Landskab ved
Syv-Mundet Nili morke Bred,
Man saae en gandske Skare
Af Guder og Gudinder, som
Fra alle Kanter hid henkom,
Og her forsamlet vare.
En Faare-Hiord ey langt der fra
Man merket i det Grønne gaae,
De Blomster-Knoppe pillet,
Her var en Kille-Bukke Tour
Imedens Hyrden paa sin Luur
Et lystig Stykke spillet.
See dette gav et prægtigt Sinn;
Thi Hannen leegte med sin Hun,
Og kammet med sit Øver,
Saa under det Blad-pyntet Træe
Man saae et prægtigt Assamblee,
Og Faar, som Fugle flyver.
Da Jupiter, som her var nær,
Betragtet denne Glæde-Fær,
Han Vrede-fuld udtuder,
Som i en Storm-Vind disse Ord:
O! see en høylykfalig Hiord,
Frem for os arme Guder.
Jeg, som en Torden-mægtig Gud,
Er exponeret Modgangs Skud,
I Frygt og Fare stædes;
Da derimod den Hiord her gaaer,
Sin Føde udi Tryghed saaer,
Ey for Typhœo ræddes.
Bort derfor med all Zier og Pragt,
Bort Høyhed med din store Magt,
Er ringe Stand saa sikker.
Og, som han dette havde sagt,
Afførte han sig all sin Pragt
Og stolte Guddoms Nykker.

Han

Han derpaa ſtrax paa fire gik,
Og antog Faare-Uld og Skik,
At bære krølled Nakke;
Ja, ſom han havde miſt ſit Vid,
Han bræged, ſom et Bukke-Kid,
I ſteden for at ſnakke.
Den Vande, for hvis mindſte Krøll
End Himmel, Jord og Helved-Poel
Tilforne maatte ſtrækkes,
Med lange Haar og krumme Horn,
Saa hvaſſe, ſom den ſkarpe Torn
Man nu ſaae at bedækkes.
Da Jupiter nu havde ſig
Saaledes næt og meſterlig
Med Faare-Hiorden parret.
Det ſom var meſt forunderlig,
Typhœum man ved denne Svig
Og kloge Stræg ſaae narret.
Apollo ſlig Invention
Samtykker, og for ſin Perſon
Den ſamme Liſt forſøger;
Men, ſom han ræd for Jorden var,
Han Ravne-Vinger paa ſig tar,
Og Fugle-Flok forøger.
Og det, ſom end var ſtørre Skam,
De andre Guder og en Ham
Af Dyrene maat laane,
Saa at, hvo Guderne nu ſaae,
Som Beſter om paa Marken gaae,
Af Under maatte daane.
Forgieves var da Bøn og Suk,
Rog-Offer, Knæe-Fald, ydmyg Buk,
Og Bank paa Himmel-Porte;
Hver Supplicant forgieves bad
Til Himlen den forladte Stad;
Thi Guderne var borte.

X. Cap.

Arſidas og Archombrotus holder, i Anledning af Poliarcho, en lang Diſcours udi Timoclea Hauge, om hvor rart det er at finde forſtandige og dydige Mænd.

Imidlertid fordrev Archombrotus og Arſidas Aftenen, ſom endda ikke var bleven ubehagelig, udi Timocleæ Hauge med adſkillige Diſcourſer, og i Anledning af Poliarcho, vare de juſt komne paa Tale om dem, ſom overgaae andre udi Forſtand og Dyd, hvor rare diſſe Ædelſteene vare at finde blandt Menneſkene, og hvor ofte de bleve foragtede af de Gemytter, ſom Naturen ligeſom havde ſkabt til Trældom og Slaverie, men dog ſom ofteſte herſkede over Fribaarne. Da udi denne Diſcours bragte den Nidkierhed, ſom Arſidas havde for Dyden, og den Misfornøyelſe, han havde over de nærværende Omſtændigheder, ham til med Iver at paaſtaae, at man ikke uden ſtørſte Synd, og med ſtørſte Fare foragtede berømmelige Mænd, og at det var det allerverſtyggeligſte ſlags Uhøflighed og Utaknemmelighed, ikke at ophøye ſaadanne, og ved Belønninger af den publigve Caſſe opmuntre dem. Nu gaaer det, ſagde han, bagvendt til, ſaa at det iblandt mange Nationer næſten er et faſt Beviis paa et ypperligt Hoved, naar een enten aldeeles drives fra Hove, eller derved intet haver at ſige. Saaledes frygte Laſte-

ful-

fulde Menneſker, der ere i Lykken, for Dyden, og ſøge at desarmere den, ligeſom de ſkulle blive mægtigere, naar den var undertrykket og foragtet. Archombrotus, enten for at udlokke af Arſida meere angaaende denne Poſt, til Lærdom for ſig, eller for at tage Kongernes Partie, ſagde, at han vel, hvad den Hendelſe angik, ſom her var vederfaret Poliarcho, maatte laſte Lykkens ufkionſomme Omgang; men at man i det øvrige ikke kunde forundre ſig over, at Konger, ſom med ſaa mange Bekymringer og Omkoſtninger vare belagde, undertiden ginge forbi, end og ugemeene Hoveder. Thi det ſkulle og ikke være tienligt, ſagde han, om berømmelige Mænd ſkulle være andre til Byrde, og Naturens Gaver med offentlige Belønninger altid ſkulle ſignalizeres, ja ofte ere de Hoveder, ſom man ſaa høyligen admirere, unyttige for Kongerne, og ubeqvemme til at bruges udi Forretninger; ligeſom nogle Frugter kand ſee behagelige ud, men dog baade være u-angenemme af Smag, og ſkadelige for Sundheden. Arſidas tøvede noget i at ſvare her til, ladende ſig alleene nøye, med en ringe Latter at foragte denne den onde Lykkes Forſvar, indtil han fornam af Archombroti Anſigt, ſom han vel gav Agt paa, at han vilde igiendrives: thi ſagde han: I forekaſter mig Kongernes Bekymringer, ligeſom den fornemſte ikke burde være, at have ſaadanne Mænd om ſig, ſom vor Alder ikke producerer ſaa ſtor o-

verflødighed af, at man skulle have Føye til at laste en vis Person, der eengang med en Lygte midt om Dagen gik omkring paa Torvet iblant en stor Deel Folk, og ledte efter Mennesker. Men Staten kand maaskee ikke taale saa store Udgifter, vil man sige. O hvilke forsigtige Gemytter! mig undres derfor over, at man ikke sparsommeligere indretter Jagten, og at man opfylder de Kongelige Stalde, ligesom fordum den Sybaritiske Krigshær med saa mange dantsende Hæste, item, at naar et Vild-Svin dræber en Jagt-Hund, man da ikke tager i Betænkning, at giøre Bekostning paa en anden i dens Sted, for at opfylde Tallet. Disse Ting ere jo Kongerne ikke saa meget til Nytte og Fornøyelse, som til et Beviis paa Majestæten, dog agtes det for ubilligt at efterlade dem, hvorfor en stor Summa Penge nødvendig derpaa maa anvendes, og saa mange gemeene Personer leve af den publique Casse; Men det falder alleene for svart og bekosteligt, at udvælge store Hoveder, her erindrer man sig Sparsommelighed, hertil kand den almindelige Casse ikke forslaae. O! et kraftigt Paaskud, min kiere Archombrote! thi lad nu være, at Kongen selv ikke elskede deres Omgængelse. Mon vi alleene aiemme de Ting udi vore Skat-Kammere, som os, i henseende til vor medfødde *Affect*, behage, og ikke de Ting, som i sig selv ere dyrebare? Kongerne boe jo ikke inden saa snævre Grændser, at, om-

endskiønt de enten ikke behage, eller ter omgaaes med saadanne Mænd, de jo derfor kand have og holde dem i deres Riger, som en forborgen og skiult Skat. I kand og, min kiere Archombrote, ikke klage over Mængden; thi i hvor noye I end søger, skal I dog ikkun finde faa. Hvilke ere de da? sagde Archombrotus, som I henfører til den Classe? Dersom, svarede han, vi her i Almindelighed, og uden for det, som er vederfaret Poliarchus, vil betragte den gandske Sag. Da vilde jeg for det første, ikke, at nogen af de høye Videnskaber og Kunster skulle drives ud af Landet. Een forstaaer vel at kunde beride Heste, een anden at kunde fegte, den tredie at kunde siunge, den fierde at kunde skildre, den femte at kunde bygge, den siette at kunde giøre Vandspring, og andet saadant videre, strax skulle man forskaffe sig dem, endogsaa for saa meget, som de selv begierede, om de ikke kunde faaes ringere, saa at endog Besoldningens Storhed skulle giøre Kunstneren desto anseeligere, og tillige desto meere udbrede Eyermandens Berømmelse. Men derimod ville jeg, at disse skulle være store Kunstnere, og saadanne, hvoraf man ikkun fandt faae. Gaaer jeg nu til høyere Ting, da skulle man end giøre sig mindre Betænkning over, at kiøbe Freds og Krigs Kunster, det er, saadanne Mænd, der ere bekiendte for deres Tapperhed og Lærdom. Jeg siger ikke at enhver, som viiser en slags Dristighed udi

Krig, eller haver ordinaire Studeringer, saaledes skulle belønnes, men alleene de Generaler, som baade have Courage, og veed med Fornuft at styre den, eller ere desto meere lykkelige, og i særdeleshed de, som ere komne for Ordet, hvilke ofte udi Krigen udrette store Ting, alleene ved Rye og Rygte, som gaaer af dem; Men af de Lærde ere de Fornemste saa bekiendte, at der er ingen saa uerfaren, han jo kiender disse rare Lys, som ofte udi den gandske Verden ere lige saa faa af Tal, som Mulerne selv, (der fabuleres ikkun at være 9.) Nogle af disse kunde vel blive begvemme til Regieringens offentlige Forretninger, men fordi Regieringen selv ikke veed at benytte sig af denne Guds Gave, slide saadanne deres Tid hen udi privatæ Bekymringer, og ved at bruges i offentlige Forretninger ikke blive polerede. De ovrige, som stedse hænge udi Studeringer, hvad kand vel end ogsaa ikke de udrette, baade for nærværende Tid og hos Efterkommerne? Efterdi de tidt udraabe Folk, ligesom de enten hade eller elske dem til, samt opfylde deres Elskere med forud fattede Meeninger, og bringe dem til at troe sig. Hvo som nu ikke vil troe dette, han behager ikkun at gisre dem imod, da han skal sande det med sin egen Skade. Det er saaledes beskaffet med os, min kiere Archombrotus! at enhver haver sit besynderlige Studium, som han elsker og haver lyst til; Men de som nu excellere udi den Ting, som vi finde Behag udi,

udi, og legge os efter, dem admirere vi; sæt nu derfor, at de fornemste Kunstnere, Lærde Mænd, og Krigs-Hælte, (thi disse ere næsten de fornemste Ting, som indtage Menneskens Gemytter,) vare, ligesom Stierner paa en Himmel, samlede hos en Første. Hvad vilde vel da ikke heele Verden tale om den Førstes Hof? Hvo skulle vel ikke kiende det Hof? eller ære det med Frygt og Bævelse, som en Himmel, efterdi han der havde sin Gud. Hvad Profit var det og ikke for Førsten selv? Blev han ikke anseet for meere end et Menneske? Befandt han sig ikke end ogsaa imedens han levede, meget vissere tilbedet, end om han var blevet canonizeret? Hans Berommelse skulle visseligen blomstre over alt, efterdi han fra alle Land havde samlet sig Blomster til denne Krants.

Det var hoyligen at ønske, svarede Archombrotus, dersom Forretningernes Mangfoldighed, og deres forskiellige Yndest, som ere Kongens Favoriter, kunde gisre os nogen Forhaabning derom. De ypperlige Mænd, hvorom I taler, ere sandeligen og ikke alle til falls, og mange af dem ere og, som det sig bør, i stor Anseelse ved Hoffene, saa at de andre, som slig Lykkalighed gaaer forbi, maa heller regne det hen til Lykkens end Kongernes Umildhed. Her til sagde Arsidas: Jeg har og heller aldrig tænkt, min kiere Archombrotus! at det saa fuldkom-

me-

men lykkelig, som vi her have talt derom, kunde nogen Tid settes i Verk. Men som den øvrige Viisdom nok kand være til Nytte, omendskiønt den ikke saa fuldkommen kand udøves, som i Tankerne betragtes. Saa er det og i denne Post en stor Ting, saa vidt Tingen og Lykken tillader, ikke at forsømme denne store og vigtige Fordeel, paa det at, om ikke alle, saa dog de fleeste kand ved Belgierninger bringes til Hove. Thi, at I siger, at Kongernes Palatser ey heller altid mangler store Mænd, derudi maa jeg og til deels bifalde Eder. Men hør, min kiere Archombrotus! de ere ikkun middelmaadige Hoveder, som vel kand være skarpsindige og beqvemme til Menneskelige Forretninger, men dog ikke udi den Grad, som jeg har talt om; thi paa saadanne Mennesker have vi, at jeg saa skal tale, dyr Tid. Jeg nægter og ikke, at jo hiine, naar de komme til Hove, og der blive ophøvede, skinne ofte saaledes af de Straaler, som de af deres høye Ære have laant, at man snart skulle troe, at de vare Naturens Mesterstykker, ligesom uægte Steene undertiden ved Kunsten og det Guld, hvorudi de ere indfattede, ofte brillere og spille som de skulle være ægte Steene; At være flittig, ikke at tale, uden det giøres fornøden, vænne sig til Arbeyd, adlyde saaledes, at man bliver anseet for at have Forstand, og skiule sin Forstands Ufuldkommenhed, ere Ting, hvortil ikke udkræves saa stor Forstand, men er dog ofte det

eene-

eeneſte, ſom man hos berømmelige Herrer admirerer; ſaa at enten Afſkye for Laſter agtes for en Dyd, eller en liden Forſtands Bek faaer Navn af et ſtort Hav; i det de fleeſte holde den Erfarenhed, een kand ved Øvelſen have erhvervet ſig udi de borgerlige Sager, for Virkninger af Naturen og et ſtort Hoved. Jeg betager vel ikke og diſſe deres Ros; Det er meget, at være fød til en Stand, og dog alligevel ved Underviisning at have tiltaget; Men det er dog ikke de, min kiere Archombrotus! hvor om vi her tale. Foruden diſſe, veed jeg endnu, ſom J ſagde, at der ogſaa nogle af de ſtore og fortreffeligſte Hoveder komme til Hove; thi baade var Poliarchus ved Hove, og jeg underſtaaer mig og at regne dig, du ypperlige unge Perſon! blandt diſſe Naturens Meſterſtykker. Meleander haver og Cleobulum, Evrymedem, der ere ſaa ypperlige og fortreffelige Mænd, ſom nogen ſteds kand findes. Men derfor holder jeg juſt ikke Kongernes Palatſer for retfærdige eller lykkelige; eſterdi de af det ringe Tal, ſom findes af ſaadanne berømmelige Mænd, antage undertiden een eller anden; Da man derimod finde langt fleere foragtet, eller, det ſom verre er, forurettet; ſaa at denne min Klage ikke aldeeles er ubillig Men Skylden er undertiden hos Kongerne ſelv, da de ikke vil lade ſig paaminde, og frygte for Dyden, og undertiden hos dem, ſom ere omkring Kongerne, naar de ſamme enten ere af en barbariſk Natur, eller ved

Lyk-

Lykken giorde enten skiødesløse, eller høffærdige. Her til kommer og, at mange af Herrerne meene, at noget gaaer fra dem, naar nogen, foruden dem og deres gaae belønnede fra Hove, og naar saaledes den dydige Familie er bleven undertrykt, regiere de og deres Familie siden over Forsternes Gemyt efter eget Tykke, saa at han selv ofte ikke merker det. Men langt andet skulle de giøre, dersom de oprigtig elskede deres Herre, ja sandelig, dersom de fornuftig elskede dem selv; thi hvad kunde være ypperligere og herligere, end ved den publiqve Casse at forskaffe sig saadanne Clienter, som vare fødde til deres Eiers Zirat og Ære, og som skulle staae i Tvivl, om de vare meere Kongen forbundne end dem, ved hvilke de vare komne til disse gode Ting. Jeg pleyer sandeligen at lee af deres Blindhed, som ikke skiotte om, at forhverve sig af Lærde Mænd den Roes, som varer længere, end deres Vellyster og Midler, og som ikke bør gives nogen, uden dem, som med Begierlighed tragter derefter; thi ligesom jeg ikke holder af de Lærde, der for Betalning lade sig leye til at rose dem, som ingen Ros fortiener, saa holder jeg derimod for, at de giøre Ret, hvilke ikke værdige en stolt og høffærdig Dyd deres Ros; Eller og saadan en, som ikke veed at skiønne paa, hvad Tieneste den skeer, ved slig Berømmelse af lærde Folk.

Dersom man nu ikke behager saadanne Biers

ers Honning, saa bør man dog idet ringeste ikke ved Uret og Foragt opægge dem til at stikke med Brodden; Thi een, i Boglige Kunster eller Krigs Sager forfaren, Mand haver jo ofte paa et heelt Folk hævnet en privat Uret? Hvor ofte haver ikke een contribueret meget til en Seyr, og et Menneske kraftig bestyrket et Partie. For saadanne store Hoveder pleye mange Folk at opofres. Gid min Spaadom blive Løgn, og at Sicilien aldrig maa fornemme Poliarchi Vrede; thi han kom til Kongen af sig selv, saa at derfor Uretten er desto større, saasom vi ey allene ikke have selv opsøgt denne Dyd, men end og ikke kundet liide den. Jeg veed sandeligen ikke, hvorledes Kongen vil undskylde sig for de kloge af hans Ministerio, og i særdeleshed for Ibburranis, som man siger i Dag skal komme til ham; thi denne, saasom han er fremmed, og desuden i stor Ansеelse og Naade, vil desto friere understaae sig, at paatale denne Sag hos Kongen.

XI. Cap.

En stor Deel Bønder stormer til Timocleæ Hus. i Tanker, at gribe Poliarchum, men tager Archombrotum for Poliarcho.

Uanseet nu Archombrotus fandt Behag udi Arsidæ Tale, saa giorde det ham dog ondt, at han havde været saa vidtløftig udi den-

denne Materie; efterdi han havde heller ønsket at faae at vide af ham de Sicilianske Skikke, og hvilke Idretter og Exercitier, man mest lagde sig efter til Hove. Han erindrede sig og, at have hørt af Poliarcho visse Folk opregne, hvor af nogle vare bekiendte af deres Dyder, og nogle af Laster, om disse ønskede han sig nogen Underretning. Efterdi derfor at Arsidas havde nævnet Ibburranem, tog han sig deraf Leylighed at spørge: Hvo denne Mand var? og hvilke Dyder recommenderede ham hos de Sicilier? Hvor til Arsidas svarede: Ibburranes i er vel en Lydier af Geburt, og alleene formedelst det Venskab og den store Naade, som han staaer udi hos Meleandrum, opholder sig hos os. Imidlertid meriterer han, at enhver Nation maatte ønske sig en saadan Borger. Han er af gammel Lydisk Adel, og foruden at han er opdragen i Forretninger, saa haver han og ved Undervisning og Flittighed saaledes habiliteret sig, at han noksom findes moet til den Charge, han betiener. Efterdi ham tilfaldt saa anseelige Midler, at de kunde ziire hvad Charge, det end kunde være, saa begyndte han end og udi sin Ungdom at betiene anseelige Geistlige Embeder. Dog kom han noget sildigere, end hans Venner havde haabet, til det Høy-Præstelige Embede. Da dog mange havde tænkt, at samme ham udi hans første Ungdom havde, i henseende til hans Habilite, været blevet betroet; Men det maa

leg-

legges ham til Berømmelse, at han fortiente Værdigheden, førend han erlangede den. Siden haver han været brugt udi Retterne, forrettet Gesantskaber, og forestaaet adskillige Provincier, udi hvilke Betieninger han altid og allevægne haver været berømt for sin Billighed og Mildhed. Og omendskiønt han ved sin prægtige Opførsel, og sin Gavmildhed mod de Nødlidende, satte en god Deel til af sine Midler, saa conserverede han dog stedse den Redelighed ukrænket, at han ey alleene aldrig slog de publiqve Penge under sig, eller tog Penge for Retten; hvilken Dyd nu omstunder agtes for noget stort, men end og ikke tog imod Kongelige giorde Offerter, som andre jage saa meget efter, naar hans Friehed derved maatte kunde blive indskrænket ved en slags Forbindlighed. Han er baade mild og Streng, ligesom han finder dydige og lastefulde Folk for sig. Men Lærde Folk, saasom de stedse har elsket ham, saa foragter han dem og ikke udi sin høye Stand, men admittere dem ofte udi sit Geheime Raad, og lægge Mærke til det, de sige, hvorfor alle dydige Høylærde Mænd søge ham, som et Oracul. Men at der intet skulle mangle i hans Lykkalighed, saa haver han saaledes forbundet sine Venner i Kierlighed, at I skulle anse hans gandske Huus, som en Tempel. Og haver hans Forfædre, ligesom af en Spaadoms Aand indført udi hans Vaaben een Bie, hos hvilken man, efter Fortieneste og

Tidernes Beskaffenhed, baade kand finde den skarpe Brod og den søde Honning. I det øvrige haver han nu udi trende Dage været hos Lycogenem, for at handle om Freds Conditionerne, men, som Sagen nu er afgiort, ventes han i Dag af Kongen.

Denne fornøyelige Samtale havde uformerkt staalet Tiden bort, saa at det var allerede silde paa Aftenen, da Fruen inviterede disse sine Giester til Aftens Maaltid, hvor, imedens de sade og fornøyede dem over Bordet med et godt Glas Vin, og adskillige lystige Discurser, saasom de vare gandske trygt forvissede om Poliarchi Frelse, stormede en stor Deel Bønder med en farlig Allarm til Porten, og begierede at indlades; men, som Portneren bad dem tøve, til han havde anmældt det for sin Frue, og forinden ikke vilde indlade dem, svarede de: At de efter Ordre vare komne, og derpaa stormede til Porten, brækkede den ned, og faldt ind udi Huuset, som affindige Menneskér. Til Værge havde enhver taget, hvad han udi en Hast havde kundet finde, men ingen af dem var ret bevæbnet. Da de nu kommie ind udi Spise Gemaket, daanede Fruen af Forskrækkelse og Alteration. Men Archombrotus og Arsidas sprunge strax fra Bordet, og hurtig trakte de Sværd, som dem ved Tienerne bleve tilbragte, paa det, om Bonderne i denne deres Raserie anfulde dem,

dem, de da ikke saa letteligen og uhævnet skulle ombringes. Men Oprindelsen til dette offentlige Oplob var denne: En Qvinde af næste Bye havde samme Dag været i Timocleæ Huus, og som hun der saae Gelanorum, der var hende ubekiendt, havde hun spurt: Hvo han var? og faaet til Svar af Huus-Folket: At det var Poliarchi Tiener. Der blev samme Dag celebreret en Fest Ceres til Ære, hvorudover mange Bønder af de næstliggende Torper vare komne sammen udi en lille Bye, som kaldtes Phthinthia. Da nu Qvinden var kommen tilbage, og udi denne orkesløse Forsamling havde af en Hændelse fortalt, at hun havde seet Poliarchi Tiener, fandtes strax een, som sagde: Hvad om og Poliarchus selv der hemmeligen forvares? Der var og strax en anden tilstæde, som med en alvorlig Miine sagde: At man ikke burde forsømme at efterforske saadan vigtig Sag; saasom det ville legges den heele Bye til Last, om Poliarchus skulle forvares paa Grændserne af den. Denne fik strax Bifald af mange; saa at det nu ikke længer var en tvivlraadig Sag, men man fortalte for vist, at Timoclea hælede Poliarchum, og at man derfra skulle føre ham for Retten, samt at det Rygte, som man havde hørt om hans Død var falsk. Af hvad Raison man troede dette, og hvo der til denne Tale havde været *Autor*, var der ingen, som enten vidste, eller bekymrede sig om at vide. Og

dersom Guderne ikke havde giort Hinder herudi, havde og disse galne Mennesker ikke taget feyl udi deres Gisning, saaledes dømmer man ofte af Taabelighed og en Slumpe-Lykke vissere, end naar man bruger all Flid og Forsigtighed.

Her var da Mængden ophidset, støyede og efterfulgte den, som var meest dristig, som en General. Og der een raabte: At man ikke længere skulle tøve, sprunge alle til hvad Vaaben, de først kunde finde, og derpaa forføyer sig til Timocleæ Port, hvilken de brækkede op, og tænkte allereede at have fundet Poliarchum. Efterdi ingen kiendte Poliarchus, men de havde hørt, at han var et ungt Menneske, af en anseelig Statur og et deyligt Ansigt. Hvilket alt passede sig paa Archombrotus; og som han var udi en fremmed Dragt, blev deres Mistanke end derved bestyrket; Thi man dømmede at saadan Dragt passede sig til Poliarchum, som en Udlænding. Af disse Ting bleve da dette sammenrottede Partie indtagen, og troede forvist at de havde fundet den rette, og havde de ikke haft i Sinde at tage ham levende til Fange, havde han og letteligen kundet bleven dræbt udi Poliarchi Sted. Thi da man af hans Ansigt og Sværd klarligen kunde fornemme, at han vilde giøre Modstand, nærmede een af disse Bønder, som de andre havde giort til deres Anfører, sig til Bordet, som var imellem ham og Giesterne,

og

og sagde: Nu viiser du, Poliarche, anden gang din Ondskab; efterdi du tilforn med Billighed er falden i Kongens Unaade, og nu ogsaa trækker Kaarden til os, der skal forrette og efterkomme de offentlige Befalninger. Overlever derfor strax dit Sværd, og giv dig til Fange. Timoclea er og den samme Straf underkast, som du; efterdi hun haver understaaet sig saa længe at hæle dig. Efterat den eene af dem dette havde sagt, fnysede de andre af Vrede, og befalede ham strax at beqvemme sig dertil. Archombrotus, endskiont han forstod Grædsk, saa fattede han af Bondernes Tale dog intet andet, end at de vilde have ham i Fængsel; thi gav han sig udi denne nærværende Fare ikke Tid til at spørge dem, hvorudi han havde forseet sig; men udi sin Ungdoms Hidsighed besluttede, at forsvare sig til Døden. Men Arsidas, som var fød i Sicilien, og derfor bedre forstod Bondernes Talemaader, holdt ham tilbage, sigende: Stille, stille! min kiere Archombrote! hvorfor vil I ved en ulige og ufornøden Strid viise Eders Tapperhed iblandt disse? Mon I ikke taber, endskiont I vinder? og enten I bliver slagen eller vinder Seyer, forringer Eders Reputation ved en haanlig Strid? Disse Trudseler ere og ikke Eder angaaende, thi de søge efter Poliarchum. Dernæst vendte han sig til den, som førte Ordet for Skaren, og paamindte ham, at intet retmæssigt bliver foretagen udi saadan Tumult;

Hvorfor vredes denne Mængde? sagde han: førend den veed at man har foragtet enten den eller Kongen. Han giorde og adskillige Complementer, sigende: At han vidste vel, at alle Ting dependerede af dens Comando, som han nu talede til; og at, om han gav sig lidet tilfreds, skulle og de andre følge hans Exempel. Ved saadan usædvanlig Ære, blev denne Bonde-Anfører, som saae ligere ud til en Boddel- Knægt end en General, formildet, saa at han befalede Folket, at tie. Der nu Bulderen var nogenledes stillet, spurde Arsidas: Af hvad Aarsag saa stor Mængde Folk var kommen udi Vaaben? Hvor til Anføreren svarede: At de vare komne for at gribe Poliarchum. Hvorpaa Arsidas begyndte høyt og dyrt at sværge, at Poliarchus ikke var der, og at han, det hvis var bekiendt, ikke saae Lyset meere; Bad dem derfor at være til freds med, at de af en blind og præcipitant, omendskiønt retmæssig og billig, Iver vare drevne til Lydighed mod Kongen. Er der ingen af Eder, sagde han, som kiender Poliarchum? I kand jo see, at denne Fremmede, som I vil have i Fængsel, haver et andet Ansigt, anden Mund og Øyne end Poliarchus. De skikkeligste af Bønderne optog denne Tale med en Hvislen, men de andre bleve paa nye optændte til Vrede, og raabte: at man skulle gribe Kongens Fiende. Dog blev der omsider med stor Umage atter igien giort Fred. Da Arsias længe havde givet dem tilkien-

de,

de, at man skulle høre ham; Han saae derpaa til Anføreren og sagde: See til, at du ikke bliver Hoved-Mand for en Misgierning; Det er ubilligt, at forurette denne Fremmede. Men, dersom I endeligen vil bevise eders Troeskab, ved at forurette en Uskyldig, da skal han sandelig give sig udi eders Hænder med den Vilkor, at I ikke legger Baand eller Lænker paa ham. Men, naar Dag kommer, kand I føre ham til Hove, da de, som derom ere vidende, kand domme udi Sagen, og skal han ikke undgaae Straffen, om han den haver fortient. Timoclea kand man imidlertid her under Vagt forvare, indtil man faaer at vide vist, at hun er skyldig. Hold du derfor ved din Myndighed dine Byemænd fra anden Vold mod dette Huus, dette skal regnes dig baade til Forstand og Troeskab mod Kongen. Imedens de andre deliberererede herom, havde Arsidas fat paa Archombrotus, som endda ikke var bleven persvaderet til at overgive sig; men sagde: Skal jeg overgive mig til disse rasende Bønder, som udi deres Hidsighed kand ustraffet giøre med mig hvad dem lyster? Endeligen kastede Timoclea sig ned for hans Fødder, og med sin Graad vækkede hans høye Mod. Arsidas gav ham og tydeligen at forstaae, at han paa ingen anden Maade kunde frelses, end at lade sig føre til Kongen; thi hvorfor, sagde han, vil I døe? Og hvad Fornøyelse kand I finde udi? at omkomme udi denne u-ordentlige

Opstand, det Guderne forbyde. Da nu disse Ting en liden Tid paa begge Sider vare ventilerede, begyndte Hidsigheden og Stormen ligesom at legge sig. Thi baade gav Archombrotus Arsidæ Raad Biefald, og den gemeene Pøbel, som syntes her ey alleene ikke at være bleven foragtet, men end og at have faaet Overhaand, gav sig tilfreds. Men da befæstede Timoclea ikke lidet Freden, i det hun lod frembære for Bønderne een Deel gammel Viin, og een stor Deel Smør-Brød. Derpaa deelede Bønderne sig i visse Vagter: Udi Archombroti Kammer laa Otte Personer omkring hans Seng paa Gulvet udi Høe, man der havde indbaaret; lige saa mange vare satte ved Timocleæ Kammer-Dør. De øvrige hendreve og Natten udi den store Stue og Forstuen, ligesom paa Vagt, uden for saavidt de sove hen udi Drukkenskab, hvilket og hændede de fleeste, saa at, om man havde villet skuffe eller beskadige dem, havde det været let at giøre. Men dersom Archombrotus havde undflyet, havde Timoclea visseligen maat undgielde derfor, saasom alle skulle da have troet, at han havde været Poliarchus.

XII. Cap.

Arsidas bringer Argenis Tidender, at Poliarchus lever, og Bønderne bringe Archombrotus til Kongen i Steden for Poliarcho.

I det

I det øvrige giorde de sig ingen Betænkning om Arsidas, saasom de vidste, at han hverken var Poliarchus eller Herre i Huuset, hvorfor han, efter at han havde overlagt med Timoclea hvad han skulle giøre, forføyede sig til Hvile udi det Kammer, hvor Nedgangen var til Poliarchum, hvor, der han var indkommen, og havde lukket Dørren i Laas, forføyede han sig strax til Huulen, førende med sig de Klæder, som Timoclea havde tillavet, for at giøre Poliarchum ukiendelig. Saa snart nu Poliarchus saae Arsidam alleene, sluttede han strax, at der maatte være en Ulykke paa færde, og begyndte at spørge ham: Hvorfor Archombrotus og Timoclea ikke kom med? Hvorpaa Arsidas fortalte ham den Allarm, Bønderne havde giort, og den Fare Archombrotus havde været udi; Poliarchus anhørde dette med største Forskrækkelse, skielvende ved hvert Ord, Arsidas fremførte, indtil han endeligen fik at høre, at Archombrotus var i god Behold. Men da han nu havde ifort sig den Dragt, som Timoclea havde sendt ham, bad han Arsidas indstændig, at han, saa snart Dagen kom, vilde skynde sig til Argenidem, og igien troeligen og flitteligen tilbringe ham hendes Befalning. Da de nu havde hendrevet den største Deel af Natten med deres Samtale, forføyede sig Arsidas til sit Kammer, for at hviile sig et Øyeblik; men de drukne Bønders hæslige Sværmen og Snurken

hindrede ham udi hans Roelighed, saa at han omsider maatte lade alt Haab om Sovn fare, og bandede med en vred Latter disse Comiske Soldatere; Han stod derfor op, opvagte de Fornemste af dem, og sagde: At han vilde reyse til Slottet, og at de, om det behagede dem, kunde følge ham med Archombroto. Reysen bestod af Tolvtusinde Skrit, hvilke da han i største Hast havde fuldendet, gik han ind paa Slottet, og fandt neppe nogle faa af Argenidis Piger vaagne. Argenis selv havde hendrevet Natten i uroelige Tanker, ikke uden med Seleniſſæ største Forstrækkelse, hvilken erindrede sig hendes Desperation Dagen tilforn, og derfor reyste sig udi Sengen ved hver Bevægelse Argenis giorde, spurde hende og bekymmerligen: Hvorledes hun befandt sig? og hvorfor hun var saa uroelig? Og var hun endda dermed beskæftiget, da Arsidas opvagte hendes Opvartere, og bad dem, at han maatte komme ind til Seleniſſa. Disse anmældede det strax for Pigerne, hvor paa een, som der til havde Forlov, oplukte Argenidis Seng-Kammer, hvorudi Seleniſſa laae, og sagde, at Arsidas var uden for, og begierede at tale med Fruen. Som det enduu var fortiilig paa Dagen til at giøre Visiter, saa, efterdi hun vidste den store Kierlighed og Fortroelighed der var imellem Arsidam og Poliarchum, sluttede hun lettelig, at han var kommen, for at forkynde hende noget om de Ting, som saa høyligen for-

foruroeligede hende; men om han nu førde bedrøvelige Tidender, vilde hun ikke, at Argenis maatte faae det at vide; thi befalede Fruen, at man skulle lukke Arsidam ind udi næste Kammer, hvor hen, saa snart hun havde kast sin Slaap-Rok paa, hun forfoyede sig. Og der de vare alleene, begyndte hun først saaledes at tale til Arsidam: Jeg veed, at I kommer, for at bringe mig Tidender om Poliarcho. Vel an derfor, Arsida! skal vi leve eller døe med ham? Arsidas, som ikke længere vilde opholde Fruen udi Tvivl, sagde: Poliarchus er i god Behold, og jeg er sendt til Argenidem fra ham. Seleniſſa blev herover saa overmaade glad, at hun strax trakte Arsidam hovedkuls med sig ind udi Argenidis Sove-Gemak, og efter, at hun der havde kast sig ned paa Knæ for Argenis Seng, brugte ingen Omsvøb, saasom hendes store og uformodentlige Glæde ikke tillod det, men sagde: O Naadige Frue! Poliarchus lever og lider vel, og her er Arsidas, som caverer for Eders Frelse. Argenis, som, efter at hun havde udgrædt, laae ligesom et Liig, og just da Seleniſſa kom, var fuldet i Afmagt, og havde forglemt sin Sorg; Der hende denne uformodentlige Trøst blev tilbragt, blev i Begyndelsen ved denne hastige Glæde farligere slagen, end hun tilforn var ved Sorgen. Men der hun kom til sig selv igien, befalede hun Arsidam at tale, reyste sig op i Sengen, og saae med Begierlighed

hed paa ham. Da hun derpaa hørde ham fortælle, at Poliarchus hilsede hende, og at han havde undgaaet sine Uvenners Hænder, og var i god Bevaring, blev hun saaledes glad, at hun dog ikke lod all Frygt fare, men strax tvang Arsidam at sværge, at det var sandt, som han fortalte, hvilket Arsidas og giorde, med dette Tillæg, at Poliarchus skulle komme til hende, om hun det befalede, samt at han havde med et fremmed Skiæg og Haar formummet sig, og forkiæd sig, som en gemeen Karl. Han forglemte og ikke at fortælle, hvorledes Bønderne Aftenen tilforn havde forstørret ham, da han skulle holde Nadvere; hvorledes de i Begyndelsen raasede, men siden lode sig stille tilfreds; item, hvorledes de vilde føre en meget deylig ung Person, der stod i største Fortroelighed med Poliarcho, og havde beviist ham største Troeskab, til Slottet, i stedet for Poliarchus; og dette maatte han ikke een, men adskillige gange fortælle for Argenis. Hvilken omsider befalede ham, at gaae til Meleandrum, og fortælle ham om Bøndernes, Ankomst paa det at intet haardt og u-anstændigt skulle hænde ham, naar han kom. Og naar han det havde bestilt, skulle han komme tilbage igien til hende. Da hun vilde overlegge med ham, hvad Poliarchus skulle giøre, og hvor hen han skulle begive sig. Arsidas var neppe kommen fra Argenide, førend Bønderne komme ind marcherende udi Byen, og havde Archombro-

tus

tus imellem sig. Og der Soldaterne, som havde Vagt, spurde dem: Hvad deres Erinde var? og hvem de førde med sig? svarede de: At de havde Poliarchum fangen, som de vilde føre til Kongen. Hvorpaa de bleve indladte, og komme til Slottet; hvor, efter at Porterne for dem vare blevne tillukte, Evrymedes tilspurde dem, hvo de vare, og hvem de ledte efter? hvor til de svarede: At de komme til Kongen, for at overlevere ham Poliarchum. Evrymedes, som dette hørde, blev baade glad ved det han hørte at Poliarchus var i Live, og tillige bekymret over den Fare, hans Ven var udi, begierede derfor, at man vilde viise ham Poliarchum, hvorpaa de strax alle peegede paa Archombrotum; Men Commendanten, som strax saae, at det var et fremmed Ansigt, sagde, at det ikke var den Person, som de talede om, og bleve de strax mistænkte, og befalede, at nedlegge deres Vaaben, saasom Evrymedes frygtede, at de vare didkomne efter Lycogenis *Instrux*. Men fornemmelig fæstede Evrymedes Øynene paa *Archombroto*, sigende til ham: Hvad er dette for Optøyer, du unge Person? eller hvorfor giver du dig ud for Poliarcho? Hvortil *Archombrotus* svarede: At han hverken nogensinde havde givet sig ud for Poliarcho, ey heller med god Villie udi saadan *Procession* var kommen til denne Kongelige *Residence*, saa at man ikke burde legge ham Bondernes Vildfarelse til

onde. Imedens denne Tale varede, kom Arsidas, og efter Meleandri Befalning, førdte dem alle ind udi Audientz-Gemakket. Hvor Cleobulus, som var Præses udi Geheime Conseil, saaledes udi Kongens Navn, tiltalede Bønderne, der allerede vare blevne underrettet om deres Vildfarelse; at han lovede, at Kongen vilde tage i Allernaadigste Erindring deres beviiste Troeskab, hvorfor de skulle fremdeeles blive ved i alle Tilfælde at viise det Mod og den Magt, som de næst Gud, ingen vare pligtige, uden Kongen. Dernæst førde han Archombrotus, som han var befalet, til Kongen, for hvilken, efter at han havde giort sin tilbørlige Reverence, han saaledes begyndte: O Konge! gid det ikke maatte være et ondt Omen, at jeg, som en Misdæder, første gang kommer for Eders Majestæts Øyne. Jeg haver inderligen ønsket, at komme til Eders Majestæts Residentz. Af den Aarsage haver jeg og forladt mit Fædrene-Land, og reyst hid til Sicilien, det lykseligste af alle Riger, formedelst Eders Majestæts Regiering; omendskiønt jeg dog ikke paa den Maade, som skeed er, vilde komme frem for Eders Majestæts Aasyn. Dog troer jeg ikke, at det er skeed aldeeles uden Gudernes Villie og Beskikkelse. Saa vidt jeg har hørt, O Konge! er ingen ivriger paa Eders Majestæts Beste end Poliarchus, og ingen berømmeligere udi Krig end han, hvorfor skulle jeg da ikke holde det for en Ære, at agtes værdig, at

age-

agere hans Person. Sandeligen, omendskiont jeg maa fiire ham udi Tapperhed, saa skal jeg dog viise mig lige saa ivrig, som han, i at venere-re Eders Majestæt. Og, maa det ikke regnes mig til en Dristighed, at jeg nævner *Poli-*archus, som jeg vel veed, er anklaget, men jeg dog billigen kand for Eders Majestæt rose og for-svare, saasom han endnu ikke er domt. Dersom Eders Majestæt behager at betiene sig af mine Vaaben og Hænder, da skal de faae at see, at jeg vil agte mit Liv ringere end Eders Majestæts Befalninger. Imedens Archombrotus tale-de dette og andet deslige, betragtede Meleander ham med storste Fornøyelse, og recommende-rede hans Ungdom, Ansigt, fyrige Øyne og nette Opførsel ham ikke lidet, i det han talede; Og som han lod af at tale, takkede først Kongen ham, fordi han var kommen til ham, og sagde: At han vilde med alle slags Tienester viise, at in-gen var ham kierere, end de, som fra fremmede Riger godvilligen af sig selv tilbragte den Dyd, som man ikke var pligtig Sicilien ved Fødselen, hvorpaa han gav den unge Person sin høyre Haand, den han med Underdanighed modtog, og kyssede paa. Dernæst omfavnede Kongen ham, saasom han spaaede høye Ting om ham. Men da Kongen tilspurde ham, om hans Slægt og Fædrene-Land? svarede han intet andet, end at han var fød i Africa. Og, omendskiont Me-leander der ved blev meere nysgierrig, saa kun-

de

de han dog ikke faae nogen videre Beskeed af ham. Men der Kongen neyere spurde ham, hvor af den Bekiendtskab var, som han havde til Poliarchum, om de vare Landsmænd eller Slægt, eller de alleene ved blot Venskab vare foreenede? Fortalte han rundt ud alle Ting, og puttede intet under Benk, som man siger, undtagen at Timoclea skiulte Poliarchum.

XIII. Cap.

En anden Hob Bønder bringer Heraleon til Kongen, i steden for Poliarcho.

Da de nu iblandt andre lystige Discourser ogsaa kom paa Tale om Bøndernes Vold, sluttede Kongen selv, at foruden Archombroti Ansigt og Alder, den fremmede Dragt ogsaa havde givet Anledning til Vildfarelsen, saa at disse taabelige Mennesker have indbildet sig, at, fordi Poliarchus var en Udlænding, han derfor maatte bære fremmed Klæde-Dragt. Men Archombrotus sagde: At han herefter ikke vilde sette sig i Fare, formedelst sit Lands Mode; men at han efter dags vilde følge deres Klæde-Dragt og Skikke, som han agtede at opholde sig hos, og lære af. Ja bie, sagde Kongen, indtil I finder større Behag udi vor Dragt, og den ved Banen falder Eder ikke saa fremmed. Vores Dragt synes vel Eder nu noget selsom, og

Eders

Eders egen prægtig, ved det I er vant til den, og endnu ikke haver forglemt Eders Lands Mode. Men naar I bliver vant til vores Dragt, skal I selv undre Eder over, at I er anderledes klæd, og skal ikke kunde fordrage det. Jeg erindrer vel, da jeg i min Ungdom reyste til Africam, at jeg da beloe det Folkes Dragt, saasom den var forskiellig fra vores; men da jeg siden blev vant dertil, approberede jeg den, og da jeg kom tilbage til Sicilien, havde jeg ligesaa stor Afskye for mit Fædrene-Lands Klæde-Dragt, som jeg tilforn havde havt for den Africanske, indtil jeg paa nye blev vant til den igien. Derfor er intet ubilligere, end at laste de ting, som vi selv ikke gisre eller have seet, i særdeleshed naar gandske Nationer derudi stemme overeens; thi naar vi med Tiden finde Behag udi dem, synes det, som de samme, da vi forst saae dem, have mishaget os ikke saa meget formedelst deres Feyl, som formedelst vor egen Vankundighed. Desuden maa man og tænke, at en hver Nation haver Klæde-Dragt og Moder efter sit Lands Beskaffenhed, det I og selv skal befinde, naar I faaer været her nogen Tid. I skal derfor ikke hverken rose eller laste noget enten udi Eders Nation eller fremmede, undtagen Dyder og Lyder. Dog vil jeg ønske, at alle Ting maa lykkes for Eder her, efter Eders Skik og Sæder. Imedens Meleander holdt denne Tale, og prædikede som en gammel ærværdig Philosophus, fik Arsidas en god Leylighed

til at komme til Argenidem, hvor han roesede Archombrotus, der, udi sin første Audience hos Kongen, havde talt om Poliarcho med største Respect. Men da denne Fremmedes Bestandighed af Princessen og hendes Amme blev anhørt med største Begierlighed; kom uformodentligen et Rygte ind udi Kammeret, at Poliarchus var greben og ført til Kongen. Argenis blev ved denne Tidende ikke forskrækket, saasom hun meente, at man af Ukyndighed talede om Archombroto, thi loe hun ikkun deraf, og sagde, at det ikkun var en Vildfarelse, og at den, som var bragt til Kongen, ikke var Poliarchus, men en anden fremmed Person. Een af Jomfruerne svarede her til, at langt andet nu blev fortaalt, end det hun tænkte; thi alle vidste, at den fremmede Person, som Bønderne hidbragte, ikke var Poliarchus; men der gik langt vissere Spargement, at Poliarchus forklæd var greben af andre Bønder udi en Huule, og blev ført til Kongen, samt at de, som vare sendte forud, for at forkynde det for Kongen, vare allerede komne. Ved dette Lyned blev Argenis slagen, dog neppe haardere end enten Arsidas eller Seleniſſa. Seleniſſa tiede vel stille, men Arsidas hviskede Argenis i Øret, sigende: Nu haver den onde og ublide Lykke til intet giort alle vore Kunster; det er ude med os, Princesse! uden saa er, at J understaaer Eder offentligen at forsvare Poliarchum; thi da jeg hører Huulen

og

og den forklæde Dragt, tvivler jeg nu ingenlunde paa, at jo den Ulykke, som fortælles er sandfærdig.

Ved denne sidste og største ulykkelige Tidende blev Argenis ligesom stærkere, og sagde: Der man fortalte mig, min kiere Arlida, at Poliarchus var død, syntes baade Trost og Haab at være reent forsvunden, saa at jeg da ikke andet kunde udrette, end at sørge og klage over hans Død. Men da han nu kand leve, og man dog maa frygte for, at han skal omkomme, da kand jeg aldrig faae min tilbørlige Straf, om han ikke enten ved min Umage bliver frelst, eller jeg tillige med ham omkommer. Jeg vil gaae til min Fader; thi det skal agtes for en Misgierning af mig, om jeg tier; han skal nu endelig faae at vide, hvad han er pligtig Paliarcho: Vil Guderne, at vi skal omkomme, da skal det være vor Trøst, at vi intet have efterladt, for at redde Dyden fra Undergang. Seleniſſa, som ved dette dristige Forsæt blev forskrækket, frygtede vel for Kongens Vrede, dersom Argenis nu selv bekiendte det, som hun saa længe havde tiet, men hun fandt hverken Tid eller Leylighed til at raade hende dersra, alle Ting maatte derfor komme an paa Lykken. Thi Argenis skyndede sig allerede til Kongen med nogle faa af hendes Jomfruer, saasom ingen var denne hastige Visite forventende, og strax derpaa fuldte hun og selv efter. Kongen

var just af en Hændelse udi sin Hauge; og gik selv udi Bekymringer for Poliarcho, som han nyeligen for vist havde hørt, skulle være fanget, og vidste den elendige og ulykkalige gamle Mand ikke, enten hvad han skulle sige eller giøre, da alle Ting nu tegnede sig til Ulykke, og en nye Sorg. Der var nu næsten toe Dage, siden han havde begrædt ham, som død, saa at han syntes at have giort sin Pligt, og forsonet sin Forseelse, nu havde Ulykken paa nye skaffet ham denne tvivlraadige Sag paa Halsen, om han heller skulde synde imod den unge Person, end med en uforfærdet Retfærdighed brække Siciliens Fred, som nu var i giærde. Nu vare og allerede Poliarchi haardeste Fiender i Mangfoldighed komne sammen, og sagde: at saa længe den Person levede, kunde man ingen Tryghed vente i Sicilien. Archombrotus var og tilstede, og ynkedes ikke mindre over Kongen end over Poliarchum, han ventede, indtil han, af enhvers udbrækkede Passion, kunde kiende Poliarchi Venner; lidet tilforn var Ibburranes kommen tillige med Dunalbio, en Minister af samme Værdighed, hvilken da var ved Hoffet, og ponsede paa at forsvare Poliarchum. Da der nu vare adskillige Tvistigheder, kom Argenis i en Hast til Kongen, og som hun brugte Forstand i hendes Sorg, vilde hun ikke agere sin Sag, forend det giordes fornøden. Det Forsæt hun havde til at omkomme sig selv, i fald hun ikke fik overhaand,

giør-

giorde hende dristig. Og ved det hun saae Poliarchi Fiender, blev hun desto meer optændt til at kæmpes mod dem om Seyeren.

Ingen var der med Maade, enten med eller mod *Poliarchum*. Men see! som nu alle stiltiende ventede med Længsel paa Udfaldet, kom Evrymedes, leedende Heraleontem ved Haanden. Denne var formedelst sit Raserie bekiendt ved Hoffet. Her have vi atter *Poliarchus*, sagde Evrymedes, denne er paa sin Flugt tagen af Bønderne. Hvorpaa Heraleon faldt i Knæe for Kongen, og med sammenlagde Hænder bad om Forladelse. Kongen, som nu var bleven mildere, spurde, hvad han havde syndet? Hvor til han svarede: Intet, uden at jeg er *Poliarchus*. Da nu alle derved brast i Latter, spurde Kongen Evrymedem, om dette var Alvor eller Skiemt? Hvor til Evrymedes svarede: Der jeg stod uden for Slots-Porten, for efter Eders Ordre at tage mod *Poliarchum*, naar han mig blev leveret, saae jeg en stor Deel Bønder omkring Heraleontem; Den, som syntes at være den fornemste iblandt dem, regnede det meget til sin Troeskab, at man saa vel havde bundet *Poliarchum*. Men denne Poliarchus var Heraleon; jeg holdt mig fra at lee, og spurde, hvorledes de saa lykkeligen vare komne over dette Bytte? Hvor til han svarede: De Fornemste af vore Folk ginge i Morges tidlig til

deres Arbeyde, hvor de forundrede sig over, at denne reed af Veyen, og søgte at komme til et Bierg; thi, sagde de ham først, at han foer vild, men strax derpaa fattede Mistanke til ham, saasom han ligesom flyede for alle, og naar han saae nogen, søgte han strax i fuld Galop at undrende samme, og der hans Hæst var bleven træt, steg han af den, og søgte til en Huule i Nærværelsen, hvor han i en Hast skiulte sig. Der nu mange af os saae dette, samlede vi os, og ginge til Huulen, hvor vi droge ham ud med Raab og Skrig, og som vi spurde ham, hvo han var, eller hvorfor han skiulte sig? Tilstod han selv, at han var Poliarchus; hans Dragt var vel ikke Poliarcho anstændig, men vi kunde let slutte os til, at han havde forklæd sig, for desto lettere at undkomme; Vi bandt ham derpaa strax, endskiøndt han giorde Modstand, og førde ham til Kongen, som du seer. Da Bonden saaledes havde peroreret, roste jeg deres Troeskab, og dimitterede dem hver hiem til sit. Nu fremstiller jeg denne for Eders Majestet, at handle med ham efter eget Behag.

Da Evrymedes dette havde sagt, maatte end og en Bedrøvet bevæges til Latter over denne Hændelse; thi de vidste, at Heraleon var falden til det Raserie, at han indbildte sig, og offentlig gav sig ud for at være Poliarchus, Archombrotus var alleene den, som ikke vidste af denne Hi-

Historie, hvorfor, da han spurdte af de Hosstaaende, hvad dette var for noget? kaldede Meleander ham til sig, og fortalte ham dette om Heraleonte, og maa J, min kiere *Archombrote*, sagde han, desto meere forundre Eder over denne, saasom han i det øvrige ikke saaledes raser, han drager fornuftig omsorg for sin Husholdning, erindrer sine Forretninger, og er udi Gierning og Tale ikke ubeskeeden, alleene naar man taler om Poliarcho, da ligesom stukken af en Brems, gaaer han fra Forstanden; vil at man skal kalde ham Poliarchum, og siger, at all den Roes, som tillegges det Navn, tilkommer ham, og ubilligen tillegges nogen anden. Det er nu meere end 6 Maaneder, siden han paa denne Maade blev gal, nu haver han maaskee tænkt, at man ved de Fyrer, som vare optændte mod Poliarchum, søgte efter ham, og derfor er bleven forskrækket, og haver taget Flugten, hvorudover Bønderne, som ikke kiendte ham, eller vidste af hans Raserie, have taget ham for den, som han selv sagde sig at være, og uforskylt straffet ham. Men om J behager, vil vi høre hans egen Bekiendelse. Siig mig, min kiere Poliarche, hvad drev Eder til at flye? Heraleon svarede: Hvad drev dig, o Konge! til at nøde mig til at flye? Der var ingen af mine Bekiendte og Ubekiendte, som jo raadede mig til at forstikke mig, og udi denne slette og ringe Dragt tænkte jeg desbedre at skulle undkomme. O! at

jeg aldrig havde været Poliarchus. Meleander vendte sig om for at lee, men strax blev bevæget af Medynk over den Menneskelige Natur, der er underkast saa mange ulykkelige Tilfælde, ey alleene i Henseende til Legemet, men ogsaa i Henseende til dens fornemste Deel, nemlig Sielen.

XIV. Cap.

Kongens Liv-Medicus viiser, ved en lang Tale, Aarsagen til Heraleons Galenskab. Men Lycogenis Tilkomst giør Ende paa den Discours.

Der var tilstæde Kongens Liv-Medicus, hvis Navn var Philippus; denne beskrev kiedsommeligen, end og u-adspurt, Hiernens Uordentlighed, der undertiden lader ligesom den gandske Fornuft være urørt, men opfylder alleene en liden Deel deraf med Galenskab. Hvilket mange forundre sig over, at være hændet Heraleon. Der ere udi saadanne Menneskers Hierne viide Indgange, som formedelst deres Tyndhed, ere alt for meget beqvemme til at imodtage Tingenes Afbildninger, hvilke vi kalde Phantasier. Disse, som engang ere indtrykte udi den tynde Substantie, og formedelst sin Lethed drives hid og did, er det derfor vanskelig at udrydde, fordi de mestendeel have en slags Sødhed, som delecterer, og desuden ligesom indprentes udi Sielen, der ikke viger anderledes til andre Bil-

Billeder end ved forskiellige Tings Gestalter, der hæftigere succedere hinanden. De Hoveder ere derfor neppe nogen sinde ledige, men formedelst de alt formange indfaldne Tanker, ere altid enten overmaade traurige eller lystige. Begynde nu saadanne Mennesker at inclinere til en besynderlig Affect, saa have de den stedse udi Tankerne, og stedse fornøye sig udi dens Betragtelse, enten det er Hoffærdighed, Penge-Gierrighed, Hævngierrighed, eller hvad andet de u-ordentlige Begierligheder forestille os. De som nu saaledes af sig selv inclinere for noget vist, blive krafteligen forstorrede, naar nogen hæftigere Kraft helder til den Side, saa at de omsider holde for, at de virkeligen ere det, som de længe have vildet være. Derimod forestiller Phantasien udi roelige Gemyiter, Tingen, ikke som man ønsker den at være, men som den virkeligen er. Men denne hæftige Kraft er enten af Færdigheden, som tiltager, og Dag fra Dag haardere trykker, eller af en hastig stor og uformodentlig Indskydelse, som kommer, og ligesom med en Hvirvel-Vind opfylder de udmattede Hoveder. Man maatte vel spørge: Hvorfor ikke saadanne svage Hoveder, ved saadan Storm, gandske omkomme? Det giøre de som ofteste, men undertiden er og Tingens Beskuelse, som er for stor i Sielen, Aarsag dertil; Thi saa snart Lemmerne af sig selv ere blevne skrøbelige, derivere de ofte saaledes de flydende Væskers

Force ned til sig, at af Sygdommen intet bliver til overs, som kand komme til de sunde Deele. Saaledes er det beskaffen med Heraleon og andre, som ere faldne i lige saadant, ikke ubehageligt, Raserie, hvilke, naar den beskadigede Fornuft haver hos dem tillige foraarsaget en beskadiget Begierlighed, hvor ved de tvinges til at ville noget alt for meget, beskue og fatte de andre Ting meere moderat, og næsten uden nogen forudfattet Meening; ja leve som Mennesker, saa at mange forundre sig over, at de ikke enten blive gandske viise eller gandske galne. Jeg maatte legge dette til, sagde Meleander, at der neppe findes noget Menneske, der er frie for dette slags Raserie, hvor mange opdigte sig ikke noget, som er langt farligere og daarligere end at være Polyarchus? Nogle bilde sig ind, at der ere ingen Guder til, andre at alle Ting ere Guder; Nogle holde Vellyst for det høyeste Gode; andre meene, at Guderne ikke straffe Misgierninger; ja gandske faa ere mindre daarlige end Heraleon, uden for saa vidt deres Raserie er meere forborgen og efter den gemeene Mands Smag, samt saa meget meere og saa beklagelige, som disse kand, og vil ikke forlade deres Galenskab, men denne vil, og kand ikke. Imidlertid laae Heraleon, som en Misdæder paa Knæe, meenende, at Kongen, som vendte sig fra ham, talede om, hvad Straf han skulle have. Der vare og de, som kaldte Meleandrum tilbage, for at betraa-

te

te dette lystige Syn; og for at gisre denne Scene desto behageligere, lode nogle, som de bade, at Kongen vilde forlade ham hans Forseelse, og eftergive Straffen, og andre, som de begierede, at han skulle straffes. Men Meleander fandt ligesom en Skræk udi sig, ved det man nævnede Poliarchum, og holdt det for en Freinturenhed udi Synden, at raillere med dens Navn, til hvis uskyldige Død han tænkte sig at have været Aarsag, hvorfor han befalede Heraleon, at gaae bort, og ikke bære nogen Frygt. Og var han des uden nød til at forlade denne Comœdie, saasom der blev ham mældet, at Lycogenes kom; han tovede derpaa lidet, for at betænke sig med hvordant Ansigt han skulle tage imod ham, og med hvilke Ord han skulle tiltale ham; Endelig gik han ind udi Kammeret, hvor han, i det han lehnede sig med Haanden paa den næste Stoel, indlod sig med frie Forsæt i Discours med Argenis; thi Lycogenes var kommen ind udi Magella, geleydet af nogle faae af sine Venner, som, for at viise desto større Tillid, end vore ubevæbnede, stoelende ikke saa meget paa sin Samvittighed, som paa Kongens Gemyt, og det Partie, han havde omkring Kongen. Han var og kommen med den ridende Post, fordi han vilde undflye enten den Besværlighed eller Misundelse, som stor Pomp kunde medfore. Nogle af Kongens Favoriter, og deriblandt Timonides, vare befalede af Me-

le-

leandro, ligesom af sig selv at gaae ham i Mø-
de. Disse toge imod denne opblæste og stolte
Person ved Slots-Porten, og førte ham ind udi
det Gemak, hvor Kongen var. Som nu den-
ne meget anseelige og dristige Mand kom ind, og
saae Meleandrum tillige med Argenide, bøj-
ede han sig, som Skik var, ned til Jorden;
hvorpaa han end gik lidet frem, og giorde atter
en lige saadan Reverence. Meleander hav-
de vel endda ikke taget imod ham med mindste
Nik, thi han havde sine Øyne henvendt til Ar-
genidem, som han talede med, og lod, som
han ikke blev ham var. Men der Lycogenes
var kommen ham paa nogle faa Skrit nær, fa-
stede Kongen i en hast sine Øyne med en venlig
Miine til ham, og som Lycogenes vilde bøye
sig til hans Knæ, gav han ham sin høyre Haand,
sigende: At han var velkommen, og giorde ham
adskillige Complimenter, som, naar man vil
vise sin Høflighed, ikke pleyer at forglemmes.
Men Lycogenes udi sin underdanige Tale brug-
te all sin Kunst, og giorde sig all Umage for, at
conservere sin Respect, paa det, at han baa-
de ikke skulle blive foragtet af Kongen, og han til-
lige kunde forsikkre sit oprørske Partie, hvoraf
mange samme Tid var nærværende, at endnu en
haardnakket Krig under hans Anførsel kunde rey-
se sig. Han giorde en gandske kort Undskyldning,
fordi han havde grebet til Vaaben, sigende: At
han dertil var bleven tvunget af nogle, der stø-
de

de ham efter Livet, og at han ikke skulle have kundet ventet hverken Forbund eller publiqve Leyde, dersom han ikke var bleven tryg hos Kongen for disse hans Fiender. Meleander svarede: At ey alleene all Had skulle være uddød, men at man og end ikke eengang skulle tænke derpaa meere, og at Guderne Dagen derefter udi Palladis Tempel skulle blive Vidner til Forligelsen. Derefter fulde de paa adskillige andre Discourser, og begge lagde fornemmeligen Vind paa at synes glade, og gode Venner, hvilket er den fornemste Kunst til Hove.

Evrymedes havde samme Dag, efter Meleandri Ordre, indrettet et Middags Maaltid for Lycogenes og de Fornemste af hans Følge, hvor til en Deel vel sindede Ministri ogsaa vare budne, iblandt hvilke var Dunalbius, som, endskiønt han var en Udlænding, dog ikke gav nogen Sicilier noget efter i Kierlighed mod Kongen. Han var iblandt de Geistlige, som baare Purpur, een af de Fornemste, og beprydet han denne høye Værdighed med store Sindets Gaver. Han var hurtig og habil til Forretninger, vidste mesterligen at forskaffe sig Venskab, og at vedligeholde samme, og iblandt Oprigtige var han gandske aabenhiertet. Iblandt saa høye Naturens Gaver fremskinnede hans prægtige Erudition og Omgængelse med alle lærde Folk, hvoraf ingen blev hos ham exclu-

de-

deret, endskiønt hans mange og høye Dyder skaffede ham alle Tider nok at bestille. Dette blev og ikke ubelønnet, saasom Lykken efter Sædvane efterfatte denne berømmelige Mand for hans Kierlighed til Dyden og Lyst til Studeringer. Thi han havde fordum haft en Morbroder, der var bleven ypperste Præst, hvilken, som agtede efter Fortieneste at ophøye Sine; en saa hastig og uformodentlig Feber henkaldede fra denne Verden, at man neppe saae denne Soel oprunden, førend den neddalede. Da nu dette Haab var ude, kom han udi en nye farlig Omstændighed, ved det han, som Gesandt blev udsendt til et fremmed Hof, og der maatte atter fornemme den misundelige Lykke. Thi den Nation begyndte i en Hast uformodentligen at reyse sig, saa at det var meget vanskeliat udi samme Ruptur enten at behage det gandske Folk, da det var splidt ad, eller at udvirke hos dem nu, da de vare bevæbnede, og saae paa deres eget Beste alleene, det, de havde lovet, førend Opstanden skeede. Dog reddede han sig tapperligen ud der fra. Han var just udi Sicilien da disse Ting bleve forhandlede, og ved Venskab og Raad meget gavnede Kongen. Iblandt hans Venner var Nicopompus den fornemste, hvilken Evrymedes ogsaa havde budet til samme Giestebud.

XV. Cap.

XV. Cap.

Anaximander udi en Discours præfererer Democratie og Aristocratie for et Monarchie, men Nicopompus refuterer ham.

Da nu mange lystige Discourser bleve holdte over Bordet, og man i Anledning af Misden, som gik om, kom paa Tale om Bierne, sagde en ung Person, som var Lycogenis Søster-Søn, ved Navn Anaximander, enten for at insinuere sig hos sin Morbroder, som han vidste satte sig imod den Kongelige Magt, eller for at viise sin Philosophie, at det ikke var sandt, som man fortalte om Bierne, at de havde en Konge, men ikkun en Opdigt af de gamle lettroende Fædre, der ogsaa troede at Svanerne sungede, og at Løverne frygtede for Hane-Gal. Og af lige saadan Beskaffenhed ere de fleste Ting, sagde han, som Forfædrene uden Grund have refereret os som sande; I det øvrige viide alle Dyr, efter Naturens Drift, ikke af nogen Konge og fremmed hoffærdig Regiering, men allene af Friehed. Der han dette havde sagt, begyndte strax denne almindelige Materie at ventileres iblandt Giesterne: Hvilken Regierings Form skulle være den billigste iblandt Menneskен? Anaximander understod sig strax at præferere den Regierings Form, hvor udi Folket eller de fornemste Herrer regierer; thi hvorfor skulle alle

Ting,

Ting, sagde han, dependere af et Menneskes Villie, hvilken, om han falder til Laster, hverken Frygt eller Skam kand tvinge; som med sin Haardhed og Exempel kand give Republiqven de dybeste Saar, og som endeligen saaledes kand betiene sig af Fædrene-Landet og sine Borgere, som Naturen havde skabt alle Ting allene for dette eene Menneskes skyld. Hvor meget villigere skyde ikke Folket sammen til den publiqve Casa, naar Pengene ved de fleestes Raad og Troeskab saaledes anvendes, at enhver Privat med rette endnu kand ansee samme, som deres egne private Midler, end naar de efter en Forstes Befalning ved en ufornuftig Ødselhed blive udsatte til hans Favoriter, og dem, som ofte ikke fortiene det ringeste. Mon ikke flere skal giøre sig beqvemme til Republiqvens Tieneste, excolere deres Nemmer, legge sig efter Krigs Væsenet og Veltalenhed, og søge at recommendere sig hos sine Borgere, naar de vide, at Dyden efter deres egne Stemmer bliver belønnet, og at Republiqvens høyeste Charger blive confererede efter Meriter, end naar een høy og hoffærdig Familie alleene saaledes despenserer dem, at de neppe nogensinde komme efter Fortieneste og Renomme til gode og arbeydsomme Mænd. Og mon man desuden kand finde saa stor Flittighed og Forstand hos en Konge, at den kand balancere mod saa mange Herrers, som udi frie Republiqver pleye samles til at raadslaae om de

de publiqve Ting. Disse blive udvalte i Betragtning af deres beqvemme Alder og berømmelige Dyder, og som de legge Vind paa Dyden og frygte for Skam, tænke og giøre de intet andet, end det som er nyttigt for Republiqven, men ofte hykler man for Kongerne, ofte vil de og ikke lade sig raade, og deres Gemytter, omendskiønt de end ere høye og ypperlige, forderves de dog derved, at de maa skikke sig nok saa berømmelige, saa er der dog intet høyere til, hvorved de, som ved en Belønning kand opmuntres til det Gode, ey heller, om de forsee sig, er der nogen Ret, for hvilken de kand kaldes til Regenskab. Intet sagde han fremdeeles, er angenemmere og meere overeenstæmmende med Naturen end Frieheden, denne haver det Folk, som lever efter dets egne Love, og kand J og afsette alle Betientere. Imedens han dette talede, sagde han og, at han ikke havde forglemt, hvo og hvor han selv var, han vidste at Sicilien var under en Konge, og at enhver burde holde den Regierings Form kierest, hvor under han var fød. Men saasom de der have en svag Helsen, elske vel og forsvare deres egne skrøbelige Legemer, men kand og tillige beskue andres Lyksaliged, saaledes vereredе han vel den Kongelige Værdighed, som han ved Fødselen var forbunden, men havde dog en Høyagtelse for de Folkes Friehed, der vare deres egne Herrer, ikke heller giorde han Meleander nogen Uret, sagde han, thi der som alle

andre Konger vare ham lige udi Dyder, maatte han troe, at intet var Guddommeligere end Konger, og intet nyttigere iblandt Menneſken end en Monarkiſk Regiering. Denne driſtige Tale kunde Nicopompus ikke fordrage, ſom var en Mand, der fra Barns Been havde haft Lyſt til Studeringer, men havde dog ikke ſtedſe vildet hænge af Boger. Da han var bleven til Karl forlod han ſine Læremeſtere, paa det han ved Kongers og Forſters Hof, ſom udi en ſand og frie Skole kunde lære den Kunſt at omgaaes med enhver. Saaledes havde han, ſaa vel ved Studeringer ſom Forretninger habiliteret ſig, da baade hans Slægt og hans egen Inclination drog ham til Hof-Levnet. Han var meget elſket af mange Konger, men i Særdeleshed af Meleandro, hvis Sag, ſaa vel ſom andre Kongers, han nu ville agere. Hvorfore han ſaaledes begyndte: Hvad ville I, min kiere Anaximander, vel ikke underſtaae Eder, at giøre udi en Democratiſk Regiering, da I her tager Eder ſaadan Friehed at tale og domme. Sandeligen I ſkulle udi en Democratiſk Regiering ikke ſaa uſtraffet have roſet et Monarchie, ſom I nu her haver roeſet en Democratiſk og Ariſtocratiſk Regiering; ſaa I endog deraf kand forſtaae at her er den ſande Friehed, men der ikkun en Eminke; thi, vil I beraabe Eder paa Naturen, der indgiver alle Dyr Kierlighed til Friehed; da maa I tillige bilde Eder ind, at all ſlags Regiering

ring bør afskaffes; thi saa vel i en Republiqve, som udi et Kongerige ere Love og Øvrigheds Personer, som man maa adlyde, hvilket alt paa samme Maade enten stemmer overeens med den naturlige Friehed eller strider imod. Dersom det Menneskelige Kiøn kunde ved sig selv holdes inden Retfærdigheds Grændser, da vare Regieringer, som vilde tvinge Borgerne, der af sig selv vare retfærdige, til en unyttig Trældom, ey alleene unødige, men end og uretfærdige; men, da man formedelst Menneskens Laster ikke kand vente saadan Lykke, kommer den Regierings Form meest overeens med Naturen, som hindrer Menneskene fra at vige fra Naturens og Dydens Love, saa at det ligger ikke Magt paa, om mange eller faae regiere; men i hvilken Regiering Borgerne leve mest trygge og retfærdige. I haver behaget, at blande Democratie og Aristocratie sammen, som dog sandeligen ere meget forskiellige fra hinanden; men naar I vil sette Sminke paa Frieheden, nævner I Folket, og naar I vil bevise Nytten, allegerer I de Fornemstes Flid. Men dersom I forstaaer de Republiqver, hvorudi Folket haver selv høyeste Magt, og kaldes Democratiske. Hvortil tiener da de Fornemstes Forstand? Naar Øvrigheds Bestillingerne ofte overdrages ved Folkets Letsindighed til lade og uforfarne? Naar den gemeene Mand finder Behag udi Oprør, Had og Misundelse, og det mestendeel er et stort Bevis paa Dyden, at straffes og ilde med-

handles af den taabelige Mængde. Men dersom I gaaer til den Regiering, hvorudi de Fornemste have høyeste Magt, og kaldes Aristocratisk, da mua I skamme Eder, Anaximander! at I vil præferere et saadant Raad for et Monarchie, og ved at multiplicere Herrernes Tal, giøre Trældommen foragteligere. Thi i Steden for en Konge, vil I have saa mange Herrer, som udi saadan Regiering ere Stemmer udi Raadet. Men I vil maaskee sige, at de publiqve Ting bedre overlegges iblandt mange, end af een Konge; Ligesom Kongerne ikke pleyede at betiene sig af de Viises Raad, og der ikke som ofteste gik bagvent til udi de Fornemstes Raad, som I saa meget roeser, i det enhver stræber for sit eget Beste, og enten af Kierlighed mod sine egne, eller af Had og Misundelse til sine Ligemænd over allehaande Uret. Men Ungdommen, siger I, bliver ved store Belønninger tilskyndet og drevet til Studeringer og Arbeyde udi Republiqver, saa at de alleene florere af ypperlige Hoveder, da derimod Monarchier ligesom have Mangel paa saadanne, men hvilken Republiqve meener I? mon I meener den Democratiske, hvorudi onde og oprøriske Gemytter, ved Smigren, Hyklen og Sødtalenhed pleye at habilitere sig til Oprør, Raserie og snediae Paasund, for at fange og bedrage Folket; og hvorudi neppe findes høje og ypperlige Hoveder, uden til den publiqve Ødeleggelse. Men hvad større Haab kand Arbeyde-

beydsomme have udi et Aristocratie, hvor de Fornemste regiere, end under en Konge? Jeed jo selv, at udi et Aristocratie alle Betieninger og all Magt kommer alleene til visse Familier og Stammer, saa at Værdighederne conserv[illegible] res for Slægten, og ikke for Dyden, undtagen nogle ringe, som ere u derkaste Adelens Chicaner; og disse komme endog ikke til nogen, uden til de Fornemstes Clienter; saa at de ikke maa agte Veltalende og Dydens Elskere, men Hyklere og Øyenskalke lykkeligere udi et Aristocratie, end udi et Monarche. Men sett nu, at saa vel et Monarchie, som en Democratisk og Aristocratisk Regiering laborerer af Lastefulde Regentere, som af en Sygdom; Udi hvilken slags Regiering af disse kand man snarest vente Forløsning til den publiqve Frelse? Jeg meener udi et Monarchie; thi i det mindste kand jo Døden giøre Ende baade paa Kongen og Lasterne, saa at man under Successore kand vente Forbedring; da derimod saadant ikke letteligen kand skee ved et stort Raad, men de onde Sæder blive alt verre og verre, indtil de have rente kast over Ende den publiqve Velfærd.

Da Nicopompus saaledes talede, frygtede Lycogenes for Had, efterdi hans Søster-Søn disputerede imod den Kongelige Regiering; og dette var og mod hans Forsæt, saasom han tragtede ikke efter at afskaffe den

Kongelige Magt, men alleene at faae den til sig. Hvorfor han heller havde seet, efterdi man var falden paa saadan Materie, at man havde lagt de Nationer, som pleye give sig ligesom arveligen til een Stamme, og derimod roset andre, som efter en hver Konges Død komme sammen, og ved de fleste Stemmer udvælge dem en nye Konge. Denne Materie behagede Lycogenis best, deels fordi han tragtede Meleander efter Thronen, og haabede ved den gemeene Mands Udvælgelse herudi at naae sit Ønske, deels og fordi Dunalbius var tilstede, hos hvem han visseligen troede at skulle faae Bifald, fordi man udi det Geistlige Collegio ikke kommer til de høyeste Grader ved Arv, men ved Stemmer. Han faldt derfor Nicopompus saaledes ind udi Talen: En gandske Dag kunde gaae bort, min kiere Nicopompe, sagde han, forend J kunde opregne alle de Ting, som kunde siges udi denne Materie; thi der skulle vel ikkun findes faa Philosophi, som ikke skulle kunde opfinde noget at sige, saa vel for Konger, som for Republiqver, og jeg er vel af samme Meening som J, at det almindelige Beste best befordres ved eens Regiering. Men det er meer tvivlraadigt, om det er bedre, at Folket tvinges til at tiene een Familie, end om man overlader det ret til at udvælge den beste af alle Borgerne til Konge. Thi naar Folket havde saadan Friehed, da skulle de, som bleve fødde af Kongelig Blod, flittigere leg-

ge

ge Vind paa gode Konster; saasom de vidste, at de ikke kunde komme til deres Fædrene Rige forend de vare komne til de Dyder, formedelst hvilke deres Fædre vare blevne Konger. Saa skulle og enhver Konge viise sig taknemmelig mod Folket, af hvilket han vidste, at han var blevet ophøyet, og bruge den ham betroede Magt med større Moderation. Men dersom vi nu, da vi ligesom ere fødde til Trælle, underkaste os Regieringen, haver man end ikke ringeste Respect for os, og dersom vi undslaae os derfor, agtes det strax for en Misgierning. Nu kand og Regieringen, af en ulykkelig Hændelse, komme til et Barn, eller uforstandigt Menneske, og hvad kand da være meere ulyksaligt, end denne bedrøvelige Succession? Sandeligen de onde Borgere holde sig ikke fra at giøre ondt, indtil Kongen er kommen til sin fuldkomne Alder; og de Ulykker hende da offentligen, som siden mange Aars Lyksalighed neppe kand reparere. Da regierer sandeligen alle, da plyndrer alle Folket, som da ikke ligesom kand troste sig ved, at saadan Foragt og Forurettelse er alleene skeed af Kongerne. Dersom man ikke tillader en taabelig Søn at arve den Commando over et Skib, som hans Fader haver hast, fordi Faderen haver været en dygtig og habil Capitain; paa det at ikke Sønnen skal ødelegge det, som Faderen haver conserveret; og man ikke udi en philosophisk Skole giør den til Rector, som

er nærmest den afdøde Rector udi Blodet, men den, som er ham meest liig udi Viisdom og Forstand. Hvor er betroer man da alleene den Konst at regiere, hvor til udfordres den største Viisdom, og af hvis Vildfarelser alles Ødeleggelse hænger, til Børn? hvilke om have det ved Arve-Ret, at de regiere, maa vi og have det ved Arve-Ret, at vi omkomme. Denne Lærdom forstaaer jeg ikke. Tænker man, at Folk og Byer ere giorde for Kongernes Skyld, da maa Kongerne og ødelegge det, som er deres eget, og Folket maa taale den Skiæbne, som Guderne have givet dem. Men dersom man tilstaaer, at den Værdighed er optunden til Folkets Forsvar, da forundrer jeg mig over, at Forfædrene ikke have præcaveret, at ikke af saadan Værdighed skulle komme en større Skade, end den Nytte man foregiver deraf at skulle flyde; men denne Materie overlader jeg Eder at fuldføre, min kiære Dunalbius! J. som en høy Geistlig Mand, skal nok approbere den Skik at udvælge Forsteer, saasom samme Skik udi Eders Orden helligen og billigen i Agt tages.

Dunalbius, der altid var meget religieux i at tale nogen imod offentligen, blev her ved tvungen enten at bifalde Lycogenes, eller at sige ham imod, desuden saae han og, at alles, og i sær Nicopompi Øyne vare henvendte paa ham, hvorfor han derfor meeget sommeli-

ligen sagde, at han ikke kunde bifalde det, som Lycogenes havde fremført, og der alle bleve ved at tie stille, og derved ligesom invitere ham til at tale, begyndte han saaledes: Jeg veed, min kiere Lycogenes, at J haver talt dette, meere for at viise Eders gode Forstand, end fordi J virkelig er af den Meening, uden saa er J derved maaskee haver vildet viise Eders Piete imod vor Orden, at J, fordi vi ved Stemmer udvælge en Ypperste Præst, derfor søge, at indføre samme Skik allevegne. Men man maa ikke confundere Regenternes Ret med Præsternes, behag at see, hvor stor Forskiel der er imellem disse; thi hvorledes kand vi efterlade vore Geistlige Embeder for vore Børn, da vi ingen avle, efterdi den gamle Helligheds Lov forbyder os Egteskab: desuden ere der og mange Ting udi den Geistlige Stand, som Præsterne ved sig selv bør gisre og ikke betroe andre. Hvorledes kand dette Embede ved Arve-Ret komme til Børn? da Altere, Templer og Guds Tieneste ikke kand betroes verslige og u-ordinerede Personer. Saaledes erindres og vi om ikke at legge Vind paa Rigdom, eller andre Menneskelige Sorger, men at holde Himmelen for vort Huus, Familie og Efterkommere; som derfor intet af det vi besidde er vores eget, men Gudernes, som dermed alleene have forleenet os, saa gaaer det og ikke over til nogen af vores Arvinger. Mellem og det Ypperste Præstelige Embede skulle gives til en Fa-

milie, hvor længe meener J vel da, at samme Familie skulle tænke, at den havde denne Høyhed fra Guderne, og regierede ikke for sig selv, men for Guderne? eller at Kongerne og Folket vilde fordrage en saa høy Familie? da de nu uden Fortrydelse, og uden at holde det for en Fornedrelse underkaste sig ikke en Familie, ja nesten ikke et Menneske, men det hellige Embede. Men udi de Borgerlige Regieringer, som bestaaer af Riigdom og Magt, og som bør giøre Folket trygt, og ved bevæbnede Love svække de Ondes Dristighed og Halstarrighed, ere mange Ting, som recommenderer Arve-Succesionen, hvor iblandt denne maaskee er den fornemste, at man kand exarmere de Fornemstes Ærgierrighed; thi om disse havde Haab om at komme til Regieringen, skulle de vel turde understaae sig, at krænke Majestæten selv. Thi set, at denne Udvælgelses Skik, som J saa meget roser, florerede iblandt de anseelige og uroelige Nationer, som vi see nu ved en Arve-Regiering holdes i Lømme; Hvad meener J vel de Fornemste, som end ogsaa nu neppe vil underkaste sig en Konge, da vilde giøre? deres Dristighed vilde jo da blive desto større, naar de vidste, at de end og selv eengang kunde komme til Regieringen, ja de vilde end og foragte Kongen, som baade selv havde været af deres egen Orden, og efterlod ikke heller høyere og fornemmere Børn. Men naar een Stamme i lang Tid lykkeligen haver regieret,

da

da er den Ærbødighed, man haver havt for de forrige Konger, saa levende imod de Efterkommende; at end og de Kongelige Børns Vugger alleene bevæge Undersaaternis Hierter, og man undseer sig ikke for at adlyde dem, som man endog, forend de blive fødde, veed at fødis til at regiere, og er det ikke at tvivle paa, at der jo noget stort og ligesom noget Guddommeligt indplantes i saadanne, der fra Barensbeen op undervises om at regiere, enten det kommer af Naturen, Undervisning, eller det man helst maa troe, af Gudernes besynderlige Forsorg. Thi ved det de blive vante til den Ære, som gjøres dem, forgaaer ald utidig og vænmelig Hoffærdighed, og den mægtige Tryghed i at regiere underholdis, hvilken saasom den neppe kand blive foragtet, saa kand den og ikke blive forhadt; fordi der til mestendeel kommer et beleven Gemyt, og en saadan familiarite med de Fornemste, som ikke blues ved sin forrige Humilite og Ringhed. Derneſt vænnis de og til at tænke paa høye Ting, og med Flid og Troskab at drage Omsorg for Riget, som for deres Børns Arvedeel. Men naar nogen ved Stemmer kommer til denne høye Værdighed, forglemmer han ikke sin forrige Stand, hvor til hans Arvinger kand komme, hvor for han ikke tænker saa meget paa det almindelige Beste, som paa at skaffe sig deres Børn og næste Slægtinge til Venner, som siden have Magt at give Riget bort til hans Børn, eller og han i det minste samler sin

Fa-

Familie saa store Midler, at enhver siden kand viide, at den Familie haver regieret. Saaledis bringes da de offentlige Ornamenter og Midler, paa hvad Maade det end skee kand, til en privat Familie, og de Ting, som Forfædrene have legeret, og beskikket til Rigets Prægtighed og det Almindelige beste bliver ved en beklagelig Vildfarelse udoste til adskillige private Huuse, og giore, at disse blive berommelige. Saadanne Konger skade og ikke Republiquen allene ved deris egne Fejl, men end og ved de fornemstes Vilfarelser, som de ved en fordervelig Frihed forbinde sig derfor, at de enten skal stræbe for at faae deris Slægtninge paa Thronen, eller dem ikke skal blive forbuden at giore saa overmaade store presents. eller og at ikke den tilkommende Konge; thi det er ofte uviist hvilken af saa mange store i Riget skal omsider blive Konge, skal hævne den Uret, hans Anteceſſor haver giort, paa hans Familie; Der seer J da hvad Forstand der er udi, at udvælge Konger, da man derved intet andet udrætter, end at man paabyrder Folket nu een og nu en anden ny Familie, der til Publici Ruin og Ødeleggelse skal mæskes. See til de Aqvilier selv, som af en forskiellig Stamme bleve udvalte, hvorofte havde svækket deres Mayestæts Kræfter, der ved disse Bekymringer ere blevne robede, og i sær see til den iblandt dem, hvis Forordninger

man kalder de Gyldende; Med hvilken Summa kiøbte han sig ikke Vota til, paa det hans Søn kunde komme til at arve Riget; Med hvilken stor Rigets Skade overdrog han ikke, da han ikke kunde betale det, han havde lovet, den offentlige Told, som først ikkun blev sat til Pant, men siden ved de Regieerndes, enten Svaghed eller Vildfarelse, overdraget til Arv og Ejendom. Der ere disuden, som J selv veed, mange saa vel Giernинger, som Raad, der ikke strax de ere fattede, gavne Republiquen, men maa oppebie deris Moenhed, og ligesom Frugtbærende Træer, udi deres tilbørlige Tid give Frugter. Af disse viide udseende Raad bestaar mestendeel Rigernes Solide Velfærd, dog pleje de som ofteste at foragtis og gaaes forbi af en Konge, som ikke arvelig men ved Vall-Stemmer kommer til Riget. Fordi det mestendeel er et bekostelig Arbeyde, at begynde saadanne Gierninger, og derfor U-angenemt for Begynderne, fordi de see ikke den angenemme og overflødige Høst, som de Efterkommende Konger derved i sin Tid bekomme, og om de end see den saa raisonere de dog saaledis: Hvilke skal vel disse Efterkommende Konger blive? Mine Børn? Venner? eller Bekiente? Hvo veed? om det ikke ligesaa snart kand blive nogle af dem, jeg aldrig haver seet, eller mine Fiender og Uvenner? Hvorfor skal jeg derfor legge Grundvold for disse til Tryghed Glæde og Rigdom med min store Bekymring, og med Skade paa den Skat,

som

jeg for nærværende Tid bedre kunde anvende til at berige mine Egne, og lad være jeg alt dette uagtet, dog ville giøre det; hvo kand da vel forsikkre mig, at mine Efterkommere skal continuere dette Verk? hvo veed, om de ikke maaskee snarere af Had skulle giøre mit Verk unyttig, og enten forsomme eller ganske til intet giøre det, som jeg i Haab om en stor Nytte i Fremtiden havde begynt; fordi det skal være mig og mine Tider en Ære, at have begynt de Ting, men dem, som alleene skal underholde dem, og tage min Kloghed i agt, til Bekostning og ingen Berømmelse. Saadan en ikke ilde-grundet, men dog Republiquen høystskadelig, Frygt plejer at afskrække saadanne Kongers Gemytter fra at sette store Ting i Verk.

Dog kand de udvalte Konger mestendeel med mindre Skade for Republiqen regiere end udvælges. Mon man iblant Nationer der ere fyrige, og brænder af en hemmelig Begierlighed efter at regiere, kand vente trygge Val-Dage og Forsamlinger, hvor man ikke søger deels ved Gaver at til sniige sig, og deels ved Vaaben at true sig Stemmerne til, da mange, som ere hinanden liige i Midler, Byrd, og Sinds Gaver, hverken vil cedere hinanden, eller tillige alle kand regiere: Hvad om tvende Candidati faae lige mange Stemmer, og begge tilegne sig Riget, saa man veed ikke, hvo af

dem

dem med Rette er udkaaret, hvad Forstyrrelse og Oprør bliver der da ikke, som foraarsager ofte en lang og blodig Krig. Jeg vil ikke tale om, at det Folk, som er vant til den. Ret, at udvælge Konger, ofte endogsaa med Uret understaae sig at afsætte den allerede udvalte Konge; at jeg skal gaae forbi de gamle Tider. See til Aqvilium; han havde jo nyligen bekommet 2de Riger paa ligesaa mange Herre Dage; Strax derefter kom han fra dem begge, ved det de selvsamme, som havde udvalt ham, sadlede om igien, og sagde at han ikke retteligen var bleven udvaldt. Saaledes skulle da Sagerne med Sværd, Mord og Landenis Ødeleggelse paa nye foretagis, paa den eene Side imod Peranhylæum, der traatede efter et af Rigerne, og paa den anden Side mod Deresicum, som nu stod efter det andet, denne, som burde selv frembære Retterne paa Aqvilii Bord, havde nær løbet af baade med Mad og Bord. Mon J nu ikke agter dette for den største Fare, og for en langt større Ulykke, end den, som vore Kongers Barndom kand foraarsage; thi jeg nægter vel ikke, at jo Kongernis enten Barndom eller ringe og til Forrætninger ubeqvemme Forstand ofte skader de publiqve Ting, (thi hvad er saa fuldkommeligen Menniſken gavnligt, at det alle Tider og allevægne er nyttigt) Men disse Ting føre ikke nær saa store Ulykker med sig, som de Herre-Dage og Forsamlinger, hvorudi et Konge-Valg skal foretagis.

J

I maae og ikke tænke, at den beste og bequemmeste til at regiere skulle altid ved disse Vall Forsamlinger komme til Thronen, hvor mange Partier ere der ikke udi saadanne Vall Forsamlinger? Hænder det og ikke ofte, at den, som er den fornemste af Byrd og Magt, mangler Sindets Gaver. Ligesom Skiæbnen skulle frygte for at, i Fald den gav et Menniske tillige alle baade Lykkens og Naturens Gaver, man da skulle giøre samme Menniske til en Gud. Den er derfor ikke alle Tider den værdigste, som Vall-Forsamlinger declarere for Konge. Men enten den Mægtigste eller den Lykkaligste, hvoraf dog begge kand være langt fra den Kunst at regiere. Een formedelst sin store Magt og Vælde enten skrækker eller kiøber sig Stemmer til, een anden ved sin Magelighed finder Faveur hos dem, som haabe under saadan Forste selv ae regiere. Thi dersom I endeligen vil fingere, at Udvælgernis Intention og Vota ere saa upartiske, at de alene see hen til Dyden udi den, som de udvælge til Konge, og tilliige lykkeligen finde samme. Dersom I desuden forestiller Eder Medbeilernis Modestie og Folkets Samtykke saaledes, at de strax med en oprigtig Underdanighed villig underkaste sig den, til Thronen ophøyede. Item at den, paa saadan uskyldig og upartisk Maade til Tronen komme nye Konge udi denne sin nye Lykke saaledes erindrer Retfærdighed og Dyd, at han aldrig seer igiennem Fingre med Laster; Da

vil

vil jeg gierne tilstaae Eder at dette Folk er lyksalig, ja af Guderne velsignet og elsket frem for alle. Men dette Gode kand man ikke vente; Menneskens Laster, og saa mange contraire Exempler raabe herimod. Saa at man derfore ubilligen laster de Menneskers Forstand, der underkaste sig en vis Familie, efterdi Regieringen hos dem er baade meere tryg og meere prægtig, end ellers hos andre.

XVI. Cap.

Poliarchus faaer Brev fra Argenis, og laver sig til at reyse.

Lycogenes var meget forbittret, at den Assistence, han havde ventet af Dunalbio, slog ham feyl; dog, paa det at Giesterne ikke skulle merke det, slog han denne vigtige og alvorlige Materie bort med nogle lystige og skiemtsomme Historier, som han altid havde god Forraad paa, og vidste med Zirlighed at udfore. Her til hialp og Evrymedes, som ikke fandt Behag udi, at saa mange philosophiske Materier hos ham bleve ventilerede. Talen iblandt Giesterne var da meest om Peranhylæo og Derusico, hvis Dristighed Dunalbius nyeligen havde fort paa Discours. Og disse langt fraliggende Nationers Tumulter behagede de fleste enten at fortælle eller anhore. Men Arsidas

sneeg sig imidlertid, da Maaltidet næsten var til Ende, letteligen bort, gik til Argenidem, og fortaalte kortelig en, hvor dristig Lycogenes havde været imod Kongerne. Men hun klagede ikkun kortelig en over de uretfærdige Tider, man levede udi, og overleverede ham et Brev til Poliarchum, hvorudi hun havde anført sine Befalninger. Og efter hun havde overlagt med ham, hvorledes Poliarchus best og tryggest kunde undkomme, sagde hun, Eder Arsida! som frier saa stoer en Mand fra sine Fiender, skal først og fornemmeligen Guderne betale, dernæst et hvert Gemyt, som elsker Dyden, siden Poliarchus, naar Lykken bliver ham en gang blid. Og om alle disse Ting slaae feyl, da maae I vissteligen vente Eders Belvillighed af mig belønnet. Arsidas, som ved Argenidis Ord var bleven desto meere munter. Da han havde talt med Archombroto hvad ham syntes, forføyede sig mod Aftenen til Timocleæ Gaard, hvor just samme Tid nogle af Bønderne vare forsamlede, for at undskylde den Allarm, de af Vildfarelse Dagen tilforn havde giort; Men, som Timoclea tænkte meere paa den Forseelse, hun mod Loven havde beganget, end paa Visiterernes lykkelig Vildfarelse, anstillede sig mod dem venlig, for at forhverve sig deres Vndest, i fald hun i fremtiden skulle behøve dem. Arsidas talede dem og venligen til, og der enhver vare gangne hiem til sit, gik han strax mod Natten ned til Poliar-

chum,

chum, hvilken, som, formedelst deres lange Udebliveelse og andre Bekymringer, var bleven ilde til freds, sagde, saa snart han saae dem: Hvi behage I at begrave mig levende, udfrie mig fra denne Nat, Arsida! og overleveer mig til mine Fiender. Det er vist, jeg kand ikke længer fordrage dette Sted. Arsidas, som vidste hvad glædelig Budskab han fordte med sig, svarede intet til all hans Klage, men rakte ham Argenis Brev, og befalede ham at see baade Seiglet og Haanden. Poliarchus blev strax meget glad, sigende: O Arsida! hvordan lever hun? Tænker hun endda paa mig? dog lagde han intet Navn her til; thi Timoclea hørde ogsaa disse Ord. Men der han havde brudt Brevet, gik han lidet tilside, at man ikke skulle merke hans Affecter og Ansigt imedens han læste Brevet. Da han nu havde læst Brevet, begyndte han at trække Arsidam hemmeligen til sig, og at consulere ham, om han nokſom kunde forlade sig paa den ubekiendte Klæde-Dragt og Malqven, og saaledes gaae til Argenidem, eller det var bedre at gaae den tryggeste Vey, og reyse til Messanen, for at gaae til Skibs. Arsidas fandt vel for godt, strax at gaae til Skibs, men Poliarchus stod lidet her imod, begierlig efter at see Argenidem, og med Blufærdighed stridede for sin Kierlighed. Hvilket, der Arsidas fornam, da, for at betage Elskeren Blufærdigheden, forandrede han sin Meening, og raadede

ham meget, at gaae til Argenidem. Thi, hvad er lættere, sagde han, end i Morgen at gaae ind udi Templet, som staaer aaben for alle, der skal jo Argenis efter Sædvane staae for Alteret, hvilke end og de elendigste Tiggere ikke forbydes at kysse. Da nu Poliarchus var bleven bestyrket udi sit Forsæt, kaldte de Timocleam til sig, og blev da besluttet, at Poliarchus, naar Dagen kom, skulle forføye sig til det Skib, hvor med han skulle gaae til Italien; thi de lode sig ikke merke med, at de havde i Sinde at reyse til Hove. Poliarchus lagde og dette der til, at han aldrig skulle forglemme den Høflighed Timoclea havde viist ham, men skulde være hende skyldig sit Liv, og alt hvad Menneskен derved haver. Fruen, ved mange Taare-sprængte Bønner og Ønsker viiste all Omsorg og Bekymrings Affect for ham, ikke som han alleene havde været hendes Ven, men som han havde kundet være hendes eget Barn, og forøgede det ikke lidet Kierligheden, at hun havde giort ham en Velgierning, og frygtede for, at hendes Poliarcho skulle nu hænde nogen større Ulykke. Men hun maatte nu med grædende Taare forlade ham, paa det han kunde hviile sig. Da nu Natten udi Ønsker og Frygt bekymmerligen var hendreven, gik hun med Arsida tilbage til Huulen, bar med sig nogle stykker Brød, dyppet udi Viin, og nødde dem begge til en Frokost, der paa Græsk Maneer var tillavet. Endskiønt de endnu af Søv-

nen

nen vare utidige. Dernæst lukkede hun, lidet for Soel stod op, *Poliarchus* tillige med Gelanorus ud, hvor paa Gelanorus reyste til Messanam med Brev til Arsidæ Hustue; thi *Arsidas* boede udi Messana, hvilken Bye ham af Meleandro var betroet at forestaae. Brevet var af denne Indhold: at *Arsidæ* Hustrue skulle have et Skib færdig udi Havnen, hvor med han selv strax kunde reyse til Italien, saasom han havde et fornøden Erinde udi Reggio, den Person, som førte Brevet skulle hun imidlertid beholde hos sig, og tractere ham, det beste hun kunde. Selv ville han være udi Meslana inden fire Dage. Da nu Gelanorus var affendt, reed Arsidas saa langsom frem foran, og *Poliarchus* fulgte efter. Han var til Fods, udi en ringe Klæde-Dragt, og brugte en ufornøden Kiep i Haanden, han havde og med Soed besmurt sine Hænder, saa at de saae sort-guule ud, paa det han ellers ved deres Hviidhed ikke skulle blive robet. Da de komme til Byen var allereede Palladis Tempel oplukt, saa at man kunde see Gudinden, og som Folke-Mængden endnu ikke havde betaget de beste og bequemmeste Steder, til at see *Processionen* paa, tog *Poliarchus* letteligen sit Sæde næst ved Alteret. Arsidas gik derpaa til Argenidem, og fortalte hende, hvilken hellig Mand der ventede paa hende i Tempiet; hvorved Princessen baade blev bestyrtset, saasom hun betragtede den Fare *Poliarchus* stod udi, og

tillige overmaade glad; og efter at hun flitteligen havde forespurt sig, ved hvilke Tegn hun skulle kiende den Forklædte, sagde hun: Det er en meget farlig Sag, min kiere Arsida! meener I vel at Poliarchus, ved det han haver forklæd og formaskeret sig, skal blive ubekiendt, naar Kongen og Lycogenes komme i Tempelet? Meener I vel, at ingen af saa mange Mænd, som staae om Fyrsterne, skulle merke denne List? allerhelst, da den eene mistænker den anden, og saa vel Kongens, som Lycogenis Partie flitteligen give Agt paa alle, og hvad som kand skiule et Bedragerie. Jeg vilde vel byde ham, at komme hid til Slottet, men de Vagthavende Soldatere kunde maaskee tage Masqven af ham; thi vil jeg heller gaae til min Fader, og erindre ham, at det fra den Tid af, at han behagede, at jeg skulle forrette Palladis Tieneste, aldrig haver været nægtet den gemeene Mand, paa denne Markets Dag at forrette sin Andagt; Men dersom han med Lycogene nu strax kommer til Tempiet, for ved Ofring at bekræfte Freden, vil Tempiet blive saa opfyldt af deres Svitte, at der ikke skal blive Rum for Folket eller den gemeene Mand, som skal giøre sin Andagt; hvorfor om han saa behager, da, paa det den almindelige Skik kand blive ved Magt, vil jeg strax forfoye mig til Alterne, og der paa den sædvanlige Maade forrette Gudindens Tieneste for den gemeene Mand; naar Tieneften for dem er til Ende, kand

han

han da selv bedre forrette sin egen Devotion. Saaledes skal jeg uden Frygt faae see Poliarchum, og vores Deleins iblandt den gemeene Mand, som ikke giør sig nogen Betænkning om saadant, beqvemmeligst skiules. Arsidas samtykkede denne Forsigtighed, hvor paa Argenis hastede til Kongen, for at sette i Verk det hun havde sagt; og blev Kongen ved dette listige Paafund bedraget, saa at han approberede hendes Project, herpaa hastede Argenis at ifore sig sin Pomp, og forend den anden Time paa Dagen var af Gudindens Betientere givet tilkiende for Palladis Tieneste, begav sig med en anseelig Svite af Mands og Qvindes Personer til Templet. Fra den Tid Argenis havde begyndt at forrette Gudindens Tieneste, var den paa følgende Maade bleven indrettet: De Sicilier holdte saa vel for Processer at udføre, som for at befordre Negotien, et Marked; hvor da paa samme Tid bleve publicerede alle Kongelige Forordninger, og Domme over dem, som havde begaaet Forseelser. Skulle nogle hellige Ceremonier indføres, skeede samme og paadenne Tid. Til de nærmeste Kiøbstæder forsamlede sig af de næstliggende Dorper og Landsbyer de, som enten havde Overflødighed paa Lands-Bye-Varer, eller manglede Bye-varer. Denne Dag var nu beskikket til Palladis Høytid, paa det at desto fleere Folk kunde beskue Argenidem, som, hvor som helst hun reyste om udi Sicilien, havde udi sit Følge

en stor Deel Spaa-Mænd og Præster; hvor efterfulgte alle slags Slagt-Offer, af de større og mindre. Naar den niende Dag kom, da, dersom der var noget Tempel for Minerva udi Nærværelsen, blev Gudindens Billede, som man pleyede at tilbede, did henført, hvis ikke, blev af det beqvemmeste Tempel en Gud eller Gudinde, som der holdte til, udtagen, og Palladis Billed der eene igien indsat, saa som et Tempel kunde ikke tage imod tvende Guder. Dørrene bleve beprydet med Laurbær-Blade, Lyster og Krantse; Billedet, som ved Alteret blev dyrket, saae alvorlig ud, og var bevæbnet, som det sømmede en Gudinde. De stive Øynebryne, det skarpe Øyesyn, og Hielmen, som rakte ned til midt over Panden, giorde Ansigtet, der vel var en Jomfrues, dog en vred Jomfrues, skrækkelig; Spydet, som var af Guld, og gav mange glimrende Straaler fra sig, sagde den gemeene Mand, ofte at være bevæget af Gudinden. Udi Skioldet havde Maleren afbildet Ægis, med alle de Farver, som betegne Slangernes Skiæl. Posituren var ligesom een, der fægter, med det venstre Been saaledes udstrakt, at det gandske Billede hældede lidet til en Side. Erichtonius udi en Slanges Gestalt, laae ogsaa ved Fødderne, og omkringlede den nederste Ende af Spydet. I det øvrige bragte man de udvalte Slagt-Offer, der vare prydede med Krantze, og andre Ziirater, foruden Besprængelsen til Tem-

peletz

pelets Forgaard. Thi inde udi Templet maatte intet Blod komme. Efter at Vandet nu var ost under Offeret, kom Argenis udi en saa prægtig Stads, som sommede en Princesse og tillige en Præstinde; hun var ifort en lang Kiole af et forunderligt Arbeyde, udi Tøyet var vævet ophævede Billeder, som præsenterede Palladis Fødsel af Jovis Hierne, og hendes Triumph udi Striden mod Neptuno om det opfundne Olie-Træ; og var den bag til saa viid og siid, at 6 Jomfruer bare Svantsen op, at den ikke skulle falde hende besværlig udi hendes Gang. Argenidis Haar var opbunden med et Purpur-Baand og beprydet med smaae Olie-Greene, hvor af og en Krants stod paa hendes Isse; saaledes prydet, og efter at hun havde kast et Skiul over sit Hoved, da hun gik til Offeret, forrettede hun de sædvanlige Bønner for Ofringen, hvor paa hun besprængte Dyrene, som skulle ofres og gav dem et lidet Slag paa Panden med en Solv-Hammer; hvor efter de dertil beskikkede Præster toge imod Dyrene og skare Struben ud paa dem; og troede de at finde Skiæbnen og Guernes Villie udi Indvolden. Derefter gik Argenis ind udi Tempelet, og bar frem for sig udi et Rogelse-Kar af Solv den sædvanlige Rogelse for Guderne. Da hun var kommen til Alteret, tog hun Krantsen af sit Hoved, og med største Underdanighed satte den ved det bevæbnede Billedes Fødder. Hvor paa hun paa nye begyndte

at røge; imedens denne Røgelse varede blev af de næste Jomfruer begyndt denne velbekiendte Sang, som det gandske Folk tillige istemmede.

Melod. Chrysillis du mit Verdens Guld.

1.

Ved, men den fornemste Deel
Man paa din Faders Krop
End kunde hitte op.
O du Tritonia, som heel
Fra første Barne-Blee
Ey af Gudinderne
Nogen saae,
Som dig paa
Kiælen Arm og Hænder tog,
Eller dig
Moderlig
Udi Leeg og Lyst opdrog.
O Møe, som avlet er
Til Mands Forretninger,
Giv Bistand og vær næst
Din egen Fest.
Men I Sicilier
Opstemmer een og hver
En Sang, og priser her
Den Jomfrue skiær.

2.

O Krigs-Heltinde! Du, som kands
Paaføre Sorg og Nød,
Samt Fængsel, Saar og Død,
Et Spyd er i din høyre Haand,

Din

Din venstre og i sær
Gorgonske Monstra bær,
Disses Skræk
Kyser vek
Modet, at man staaer fortabt,
Din Uven
Blir ved den
Til en Marmor-Steen omskabt.
Du Freds-Gudinde er,
Dine Velgierninger
Med Olie-Greene grøn
Gior Marken skion,
Du lær den spæde Flok
At spinde paa sin Rok,
Naar man dig Offer gior,
Som det sig bør.

4.

Dig elsker det Tritonske Dynd,
Dig øfrer hver som kand
I gandske Græken-Land;
Men vær du end med større Fynd
Hos Qvinde, Mand og Mee
Paa den Sicilske Øe,
Conserveer
Og formeer
Kongens Magt og Majestæt,
Lad hans Sæd
Blive ved
Og stadfæst hans Arve-Net,
Ræk din Velsignet Haand
Til hver udi sin Stand
Da Tak vi yde skal
I Tusind Tal,

Men

Men I Sicilier
Opstemmer een og hver
Een Sang, og priser her
Den Jomfrue Skiær.

Derpaa fuldte den almindelige Bøn, hvorved der med lydelig Røst blev bedet for det Kongelige Huses Velgaaende, item, for sund Luft og Jordens Grøde; hvorefter enhver stiltiende ved sig selv bad om deres Families private Velfærd. Men da sad Argenis ved den høyre Side af Alteret, paa et høyt Sæde, og havde udi Haanden en Krantset Green, som dryppede af Vie-Vandet, og var besprænget med lidet af Offer-Blodet; Man troede ogsaa, at samme Green var en kraftig Præservativ imod alle Ulykker, naar den blev lagt paa ens Pande og Mund. Omkring Princessen stode Drabanterne opstilte udi tvende Rader, som for de tilgaaende giorde en snever Vey, der neppe kunde tage mod tvende tillige, paa det at ikke den taabelige og uordentlige Mængde skulle trænge enten Alteret eller Princessen. De, som nu bleve admitterede, fulde ned for hendes Fødder, og efter at de loseligen vare af hende blevne rørte med den hellige Green, ginge de bort: Ingen af den gemeene Mand blev excluderet, og lokkede Argenis fleere til denne Guds Tieneste en Pallas selv.

XVII. Cap.

XVII. Cap.

Poliarchus tager Afskeed med Argenis paa en forblummet Maade, og reyser til Italien. Argenis giør sig rasende, og forstørrer Meleandri og Lycogenis Offer.

Paa den samme Dag derfor, som Arsidas bragte Poliarchum med sig, skeede Gudindens Tieneste udi det gamle Tempel, som man i Magella havde helliget Pallas, og var Argenis kommen tiiligere, end hun ellers pleyede, fra Slottet, ligesom for at dimittere Folket, førend Meleander kom med Lycogene. Men den fornemste og rette Aarsag var, at hun uden Fare kunde faae at see Poliarchum. Da hun nu havde rørt ved Offerne uden for Tempelets Dør, og havde overladt dem udi Slagternes Hænder, samt ved Indgangen af Tempelet taget imod Regelse-Karret, gik hun ind, og med et uroeligt og forstørret Sind kom til det Sted, hvor hun, efter Arsidæ Beretning, vidste at Poliarchus sad. Men der hun saae ham udi en gemeen Dragt, og under en fremmet Gestalt at fæste sine væmodige Øyne paa hende, blev hun saaledes af Brede og Medlidenhed optændt, at hun nær derved var gangen fra Forstanden, og havde forgiet sin Forretning. Hun kom dog saaledes, som det var, til Alteret, og der, stirrende paa Gudindens Billede, imedens de andre sang den høytidelige Sang, udøste hemmeligen

dis-

disse Sukke: Hun kræved Guderne til Vidne, og stiltiende bebreydede dem, at de vidste hendes Uskyldighed, Redelighed og Gudsfrygt; vilde de hielpe hende, var det nu høy Tid. Dersom de bekymrede sig om de menneskelige Sager og dirigerede dem; Hvorfor var der da ingen Belønning for Dyden? Hvorfor vare de hende og Poliarchus saa vrede og misgunstige, da dog hverken han eller hun havde fortørnet dem? De vidste jo hvilken reen og blueferdig Kierlighed hun bar til saa stor en Mand. Var det tilladt ved Naturens Ret, vilde hun ønske, at han var hendes Broder. Staae ham nu i det mindste bie paa hans Flugt, sagde hun, og dersom J have besluttet noget haardt imod os begge, da lad det alt gaae over mig, og han være usked; omendskiønt hun brændte af en meget sand Iver, saa finge dog de heftige og forvirrede Tanker, som faldt hende ind, hende i Hast bortvendt fra disse Bønner, saa at hun nu ynkede sig selv, nu Poliarchum, og nu rasede af et ubodeligt Had mod Lycogenem, og saa tidt, som hun erindrede, at hendes Fader ey heller var uskyldig, i det han havde været saa villig at samtykke udi Poliarchi Fordærvelse, blev hun ligesom forbauset over denne Tanke, ved det hun der ved stod i Fare for at krænke den Kierlighed, hun burde have for sin Fader, og derpaa vendte sig til Guderne igien. Og, da hun udi denne sin høye Engstelse var ligesom sandselos og stum, saa bevægede

hun

hun Guderne, meere ved sin Bedrøvelse, end ved sine Bønner. Dog holdt hun sig fra at græde, saasom Blueærdighed hindrede, at hun ikke turde udi denne offentlige Forsamling udbryde med utidig Lamentation, og maaskee hendes Elendighed var og større, end at den kunde udbryde i Graad. Poliarchus var paa samme Tid ikke i mindre Bekymring og Forstørrelse, da han nu skulle forlade disse søde Boliger, og flye ligesom en Rebeller. Hvor lidet passede sig denne Skiæbne paa hans Fødsel og høye Gemyt. De Ting, som nyligen havde været ham til største Fornøyelse, plagede nu hans Hierte med største Bedrøvelse. Alle Argenis Dyder, alle hendes Sinds Gaver, kom ham nu i Tanker, ja de Ting, han end og tilforn holte for ringe, vare nu høye udi hans Tanker, efterdi han skulle forlade dem. Iblant saa mange Ulykker gik intet ham saa nær til Hierte, som dette, at han skulle foraarsage Argenis Sorg og Bedrøvelse, saa bar han og ikke ringe Frygt for, at det hellige Venskab, som var indgaaet imellem ham og Princessen, skulle ved Tiden og Fraværelsen udøde, og at noget kunde imidlertid blive Argenis kiært, som hun burde hade. Nu blev han optændt til Vrede, og tænkte med en Krigshær at anfalde Sicilien, nu frygtede han igien for, at hand skulle fortørne Argenis, ved at paaføre hendes Fader og Fæderne-Land Krig, saa at nu Vrede og nu Sorg prædominerede og

gior-

giorde ham nu ſtum, og nu raſende. Imedens de vare udi denne Sinds Forvirrelſe, blev Sangen 3 gange udſiunget og endet af den gemeene Mand, hvor paa Argenis ikke langt fra Alteret ſad ſig ned, og fremrakte den hellige Green til alle dem, ſom komme til hende. Seleniſſa og de fornemſte Jomfruer ſtode bag hende; Evrymedes og Eriſthenes, tvende meget ulige Perſoner, ſtode paa Siden af hende. Fra dem paa begge Sider ſtode Soldatere lige til Tempelets Hvelvning, hvilke giorde Veyen for dem, ſom ſkulle gaae til Princeſſen. Da nu Evrymedes fornam udi Argenis Anſigt idelige Forandringer, bøyede han ſig ned til hende, og ſpurde ſaa ſagteligen, om hun befandt ſig upaſſelig? Af denne Leylighed betiente Argenis ſig ſiden, ſaa at naar Bedrøvelſen tog Overhaand, vendte hun altid ſit Anſigt til ham. Da nu alle vare expederede, ſaa at næſten alleene Poliarchus var tilbage, ſom ſkulle gaae til den hellige Green, fattedes han, da han ſkulle gaae frem, baade Mod og Fodder; og var Princeſſen, ſom ventede paa ham, og ligeſom fra ſig ſelv. O hvilket daarligt Raad, diſſe forliebte Perſoner havde opfundet, i det de, for i deres Tanker at nyde en liden Glæde, havde driſtet ſig til denne korte og ſtumme Sammenkomſt. Men nu angrede de ſamme, ſaa vel formedelſt den derved foraarſagede Sorg, ſom formedelſt Faren, ſaa høyt, at de gierne havde ynſket, at denne Reſolution al-

aldrig havde været fattet. Endeligen fremkom denne Elendige, som nu ikke forgieves stytt de sig paa sin Kiep til Argenis, kastede sig i Knæ for hende, og ligesom han vilde forfatte en Bøn, sagde: O kydske Præstinde! erindre dig, O Jomfrue! at din Pallas gaaer bort, men skal dog altid blive din; Men, dersom du taaler det, skal han ikke uden med sin Faders Lynet komme tilbage. Den elendige Princesse forstod vel, hvad han ville sige med disse Ord, og omendskiønt hun ikke turde svare, saa talede hun dog med de bedrøvede Øyne, som hun i en kort Tid fæstede paa ham, kraftigere end med nogen Mund skee kunde. Men Poliarchus kunde ikke komme fra hendes Fødder, enten fordi han udi sin store Bedrøvelse havde forglemt sig selv, eller fordi han fornam, at hans Fødder ikke vilde bære ham. Hvorfor Seleniſſa begyndte at frygte, at han ved denne umaadelige Forhaling skulle røbe den gandske Handel. Da nu Evrymedes tænkte, at dette Menneske af Taabelighed og Rusticitet blev saa længe liggende for Argenidis Fødder, gav han ham med den Stok, han havde udi sin høyre Haand, ikke uden Latter et vældigt Slag paa hans Side, og befoel ham at gaae bort. Poliarchus, som var meget elsket af Evrymede, vidste vel, at han ikke giorde ham denne Uret af noget Had, men alleene af Uviidenhed, saasom han ikke i hensende til hans Klæde-Dragt kunde kiende ham,

reyste sig derfor strax op, og gik bort, holdende for, at han med Billighed var bleven straffet; Men Argenis tog ikke nær saa vel dette Slag op; thi var det nær, at hun havde sat alt Klogfærdighed til Side, og befalet Evrimedes at viige bort fra hendes Øyne. Da nu Poliarchus gik bort, fulgte Argenis ham med sine Øyne, saa vit hun kunde, og til alt Lykke blev derved var Arsidam ved Indgangen af Tempelet, som hun sluttede, vilde sige ham, hvad Vey han skulle tage i sin Flugt. Thi Arsidas havde været hos Kongen, for at gratulere ham med den nylig sluttede Fred, og ved samme Leylighed foregivet, at han havde en nødvendig Reyse for til Italien til sin Sviger Fader; og som han havde faaet Kongelig Permission, søgte han Tempelet, og saae at Poliarchus kom fra Alteret; hvorfor han gik lidet afsides med ham, og sagde ham, at han skulde marchere udaf Byen igiennem den Port, hvor mindst Folk var, og holde den Vey, som bar til Messanam; indtil han kom til det Krat, som var 2 Miile fra Byen, hvor han skulle skiule sig; Og naar jeg, sagde han, haver talt med Argenis, vil jeg strax komme efter. Imidlertid havde Meleander sendt Bud til Argenis, og befalet, at hun skulle haste med at forrette Tieneste for den gemene Mand, saasom det var allerede langt ud paa Dagen, og at man skulle indromme ham og Lycogenis Tempelet. Princessen

var

var da ikke længer hos sig selv, thi den Continence, som hun tænkte, at skulle have holdet, var efter Haanden alt meere og meere bleven svækket. Dog befalede hun, at man skulle forkynde Kongen, at Ofringerne i Henseende til den gemeene Mand vare allerede til Ende, og at han kunde nu komme til Tempelet, naar det ham behagede, for at bievaane de af ham beskikkede Ofringer. Den store Svite, som skulle følge Meleandrum og Lycogenem, stod allereede paa Slots-Pladsen, og ventede paa, at skulle marchere til Tempelet, men Lycogenes selv var udi Meleandri eget Gemak, ligesom for at giøre sin Opvartning, og imidlertid førde adskillige dog mest lystige og skiemtsomme Discourser med Kongen. Da nu Processions Tiden kom, gik Meleander udi sin Kongelig Dragt, med en Purpur-Kappe over sig, og sit Scepter udi Haanden frem til Drabanterne. Næst foran gik Lycogenes, og paa Siden af ham efter Kongens Befalning Archombrotus; forved dem ginge de høyeste Betientere efter deres Stand, eller som de stode mest i Naade til hos Kongen, og et stort Tal af smukt ungt Mandkion begynte Pompen. Vagten kunde ikke nokſom med ald deres Flid holde Folket til Side, som var overmaade begierlig efter at skue denne Procession, og stimlede de mest did hen, hvor de mindst maatte komme. Det gamle Kongelige Navn, den Venerable Alderdommen, og det baade milde

og Majestætiske Aasyn trakte alles Øyne til Me-
leandrum, og bleve ved dette Syn bevægede,
ey allene de, som vare Meleander troe, men end
ogsaa de af hans Fiender, om hvilke man kun-
de sige, at de meere af Vildfarelse, end af Ond-
skab vare faldne fra ham, saa at denne Dag ikke
maatte fortryde Kongen, paa hvilken disse sørge-
de over, og hine bluedes ved, at han skulle nø-
des til dette Forbund. Men skal Kongen derfor
giøre Lycogenes Eed? skal han derfor nødes
til at indgaae Forbund med een af sine Under-
saatter? og det offentligen, og udi Folkets Over-
værelse? Hvad videre kunde en fremmet Poten-
tat ved en retmessig Kriig have tvinget ham til?
Men de, som saae dybere ind udi Tingen, giorde
sig andre Remarqver her over; og holdte for,
at man ikke skulle agte denne Dag, som en Glæ-
de-Dag over Freden; Men at det verste var end
tilbage, og at det ikke kunde staae ved Magt,
som Kongen var tvungen til at indgaae med en
Undersaat; Thi de vidste vel, at Forster pleye at
søge Leylighed at faae det tilbage, endog med U-
ret, som dem ved Uret er aftvungen, desuden
saa maatte Kongen enten hævne denne Gierning,
saa snart skee kunde, eller i Fald han forsømte
det, lade sig undertrykke af Lycogenes. Det
hendet og, at en gammel Hoffmand blev paa
samme Tid tilspurt af sin Side-Mand, om han
havde seet nogensinde noget venligere end Kon-
gens Ansigt? Hvortil han svarede saa lydt, at
Kon-

gen hørde det; Jeg vilde, min kiere Hr. Collega! sige, at det var venligere, dersom det ved denne Venlighed ikke tyrannizerede imod sig selv. Da Meleander hørde denne Røst komme fra en Troe Mand; Da, som han allerede tilforn var bleven lidet forvirret, ved det han paa samme Tid just gik og tænkte paa den Tale, som han havde hørt, at Lycogenes over Bordet hos Evrymedes havde ført Dagen tilforn imod Kongernes Arve-Ret, snublede han over en liden Steen, som laae lidet over Jorden, saa at han kom med den ene Haand i Marken. Det Anskrig, som de, der dette saae, giorde, sat alle i Forskrækkelse. De nærmeste løbe strax til, for at hielpe Kongen op; Men de som vare langt borte, giorde Uvidenheden selv mest bange, indtil de fik at høre, at Faldet var ikkun af en Hendelse og foraarsagede ingen Skade. Meleander selv slog denne Hændelse af med en Latter, og sagde at han var Jorden meget forbunden, fordi hun elskede sin Konge saa høyt, at, saasom hun selv ikke kunde reyse sig, hun da vilde trække ham til sig, for at kysse ham; og at han derfor velvilligen omfavnede hende som sin egen. Men de andre udtolkede dette, nogle som et ondt, og andre som et got Tegn, ligesom de enten holte Kongens eller Lycogenis Partie. Ja hvad kunde ikke og derved spaaes, at Kongen laae som for Lycogenis Fødder, og var falden over Ende, ligesom et Slagt-Offer, da han selv gik hen for

at ofre; Thi hvor letteligen og uformodentligen blev han ikke kast omkuld, tænkte de.

Imedens man gik udi disse Tanker vare de Fremmerste udi Processionen allerede komne til den Plads, hvor Slagt-Offerne, som vare bepryde med Krantse, og Betienterne ventede alleene, at Argenis skulle med tilbørlige Ord paakalde Guderne ved denne Forretning. Men hun, som alt meere og meere blev overvunden af Sorg, opholt sig udi det inderste af Tempelet, og derefter at hun havde befalet de andre at gaae lidet til Side, saaledes talede med sig selv. Hvad gior du, du elendige *Argenis*, hvi er du Aarsag til ald den Ulykke, der er vederfaret den ypperligste Mand? Hvad har du seet? og hvilken Engstelse vil du endnu paadrage dig? Poliarchus reyser bort, Lycogenes triumpherer; kand du vel taale dette? O Kongelige Princesse, du som er fød til Scepteret. Dersom du kommer i hue, at du er en Fyrstinde, hvorfor beholder du da ikke Poliarchum her? Er du hans forlovede Gemahl? hvorfor lader du ham da flye alleene? Men see til ald Ulykke, skal du og være den, som skulle proclamere for din Fader og Lycogenis den Fred, de agte at bekræfte, den Fred, o J Guder! som de med *Poliarchi* Undergang have sluttet, hvorledes vil du herefter, jeg maae ikke sige, ansee *Poliarchum*, men alleene tale med ham fraværende, hvorledes vil

du

du erindre dig hans Dyder? Hvorledes vil du hemmeligen føre dig hans Geſtalt og Ord til Gemyt? Men Ærbodighed imod en Fader og Rigets offentlige Velfærd befaler dette. Dog hvad U ærbodighed er det vel imod min Fader? om jeg undſlaar mig for denne ulyksalige Ondſkab? eller hvad vil jeg giøre med et Kongerige? naar jeg haver beſluttet at døe, og ey heller beſtaaer Riges Velfærd altid udi Frygtagtighed. Maa ſee jeg ved min Driſtighed ſkal rette det, ſom min Fader med ſin Lempfældighed haver giort kroget; Men hvad giør du, Faren er nu for Haanden, og ſkal overfalde dig ubereed. See min Fader, ſee Lycogenes er tilſtæde, jeg fordres til Ofringen. Dersom jeg nægter denne ſkammelige Fred min Aſſiſtence, hvilke Ord ſkal jeg da bruge, hvilke Argumenter ſkal jeg offentligen fremføre for min Fader til min Undſkyldning? Imedens hun ſaaledes talte, ſaae hun ikke bedrøvet ud, men den Vrede, ſom hun var optændt til, giorde hendes Anſigt end meere Maleſtætiſk, ſaa at hun kaſtede ſine alvorlige Øyne nu hid nu did. Endeligen, ſom hun til ſidſt tænkte paa Poliarchi ſidſte Ord, at hun ſkulle erindre ſig, at hendes Vallas gik bort, og kunde komme igien med Lyned, ſagde hun: Sandeligen! Min Vallas er bortgangen, hvi tøver jeg her forgieves? Bønner ere forfængelige, Gudinden haver forladt Tempelet. Intet er raadeligere, end at jeg lader, ſom jeg ſpaaer, og ſom det er

forbuden mig af Gudinden, ydermeere at forrette hendes Tieneste. Paa denne Maade kand jeg undgaae den onde Gierning at bekræfte Freden, og tillige faae disto bedre Leylighed til at overlegge mine Sager. Der hun nu dette havde fundet for Godt, da, saasom hun var altid meget lykkelig i at opfinde, og allerhelst nu, hun ligesom der til var opsat, begynte hun at præparere sig paa saadan Tale, som Spaamænd pleye at bruge, hendes Ansigt og Øyne, saasom de formedelst Sorg over Poliarchi Bortgang vare forvente, vidste hun vel, vilde dølge Intriguen. Da hun nu stod udi disse Tanker, kom nogle, som mælte hende, at man ventede efter, at hun skulle indvie Offeret, samt at Kongen var kommen, og Herolden allereede havde paabudet Taushed.

Princessen saae da lidt meere glad ud, ved det, hun havde fundet paa det Raad, som hun var fornøyet med; thi svarede hun, at hun ville komme, og lempede baade Sind og Trin efter en saadan Person, som hun nu havde besluttet at agere. Kongen og Lycogenes havde allerede Offeret imellem sig, og omkring dem stode en stor Hob af de Fornemste, som vel vare indtagne af forskiellige Affecter, men tiede dog alle stille; Folket trængde allevegne i Klynge-Viis til, saa at Soldaterne neppe kunde forsvare Platsen, hvor Ofringen skulle skee. Men her blev overalt

en

en Forskrækkelse, da Argenis kom ud af Tempelet med omløbende Øyne, Haaret over Skuldrene, og en forstørret Gang, ligesom hun var bleven rørt af en overmaade stor Guddommelig Spaadoms Aand. Meleander blev fornemmeligen bestyrtset, raabende, hvilken Hendelse, hvilke Furier, eller hvilken af Guderne haver giort min Dotter saa rasende. Men hun vendte derpaa sine Øyne noget alvorligere om i Hovedet, og begyndte saaledes hendes Tale, som vel ikke gandske var paa Vers; thi saadant kunde og ikke lade sig giøre i saadan Hast; men kom dog nogenledes overeens med en Guddommelig Tale, saa at Nicopompus siden, ikkun med ringe Umage forfattede den i Vers saaledes:

Hvi flyer du Helligste? Din egen Vælig hader?
Thi see! Min Pallas nu tar bort fra dette Sted:
Jeg skuer hendes Vogn, jeg merker hendes Lader,
Og deraf seer, desvær! at hun er bleven vred.
Hvad Helved, Dristighed er kommen os i Sinde?
At vi Gudinden i Landflygtighed har dømt.
Hvi skal jeg Røgelse og slagte Qvæg for hende
Opofre, da hun nu er allerede rømt.
Kom tag og før mig bort, du Viisdoms Patronesse,
Som en gesvindig Fugl igiennem Skyerne,
Og sæt mig inden din Beskiermelses Fortresse,
Da mig ey skiller paa hvad Sted det maatte skee.
I stor Forbittrelse du dine Vaaben rører,
Og dennem sammenslaaer, til Hævn du er bereed,
Thi Klangen af dit Skiold og Spyd jeg langt fra hører
Udi den tynde Luft, i hvor du tar afsted.

Det gandske Firmament staaer som i Brand og Lue,
Hver Skye forkynder Død, Ruin og Undergang.
Men, o Gudinde! spænd dog ned din Vredes Bue!
Lad Krig og Torden ey forvolde Jammer-Sang.
Hvor hen, i Furier, hvor skal Ulykken ramme?
Hvad nytter det vel at opreyse Tempeler,
Der udaf Guld og Sølv samt Marmor-Steene bramme,
Saa vel som Altere, og andet saadant meer?
Naar Vold og Uret man sig understaaer at giøre,
Ja end og Himmelen den allerstørste Tort,
Da man paa Guderne tør Krig og Feyde føre,
Og haanlig driver dem fra deres Alter bort.

Der hun nu med et spaaende Aasyn havde udgydet dette sit Klagemaal, udbrød hun i Graad og Lamentation, og da ret i Særdeleshed præsenterede een, som af en Guddommelig Indskydelse var bleven rørt; Forskrækkelse havde fæstet alles Øyne paa hende; Men i Besynderlighed var Melander bleven meget bekymret, saasom han overvejede de Ord, hun som et Oracul havde udført; Nemlig at Pallas var befalet at ramme, havde truet ved hendes Bortgang, og at en Misgierning var begangen; Som han nu ikke kunde begribe disse Ord, hvad de skulle betyde, saa var hans Frygt saa meget større. Men Argenis, da hun havde udgydet denne spaadoms Geist, som hun ligesom af Guderne havde været drevet til; tog den hellige Krantz af sit Hoved, faldt i Knæe for sin Fader, og bad at man maatte forskaane hende for Gudindens Tieniste herester. Thi, hun sagde, at hun blue-

des

des ved det u-sædvanlige Raserie, som var hende overkommet; og derfor ikke saa hastig kunde taale at komme for Folket igien, Kongen, som ved saa mange Spaadomme og ulykkelige Tegn var bleven heel misfornøyet og bedrøvet, stod i Tvil, hvad han skulle giøre. Iblant andet frygtede han og, at Lycogenes skulle fatte Mistanke, ligesom han selv med frie Forsæt havde opdigtet denne forunderlige Intrigue, for at til intet giøre Forbundet. Men Princessen, imedens hendes Fader taugde, gik bort, og med hendes sædvanlige Gvarde forføyede sig til Slottet, hvor hen Arsidas, ligesom for at giøre sin Opvartning, fulgte hende. Men, der han havde bekommet hendes Ordre til Poliarchum, begav han sig strax fra Slottet.

Imidlertid blev en Hvisken, og strax derpaa en noget friere Mummel iblandt den forskrækkede gemeene Mand, nogle sagde: At Gudinden aabenbare havde givet tilkiende den Mishag, hun havde i Freden, som var sluttet; andre: At en blodig Krig overhængde Sicilien; thi befalede man Betienterne, at fuldføre Ofringen, og forsone hvad Synd, som kunde være begaaet, og vare de meest færdige til at domme, som mindst bleve consulerede. Men allermest raabte man paa Herolden; thi endskiønt udi Sicilien, som af Begyndelsen havde været en Grædsk Øe, endnu florerede de Grædske Skikke, saa havde de Si-

Sicilier dog af deres Naboer de Italiener laant mange Skikke, iblandt hvilke og var Heroldernes hellige Brug. Hvorfor Meleander, for at stille de stridige Partier tilfreds, sagde: Det er lige meget, enten de Ting, som Mænd paa Troe og Love have indgaaet, stadfæstes ved Pallas eller Jupiter. Kom derfor hid, du Sicilianske Herold, og forret de lovlige Ceremonier, som ved Forbund pleye at skee. Hvorpaa Herolden i sin lange Kiole holdt en vidtløftig Tale, som indeholdt Forbandelser over dem, som bryde Forbund. Derpaa blev Offeret slagtet, hvis Indvolde Kongen og Lycogenes tillige holdte. Derefter ginge de ind udi Templet, hvor de rørde ved Alteret og Puden, og giorde atter Løfte til Guderne, at de vilde holde Troe og Love. Da dette var til Ende, vendte Processionen om igien til Slottet; men der skeede inter Frydeskrig af Folket, og de Gratulerende stillede sig glædeligere an end de vare. Dog dulgte Kongen, som billigt var, sin hemmelige Sorg, og til et Beviis paa sin Glæde, lod anrette samme Dag et stort Giestebud. Bivaanede og Dagen derefter en Comœdie, og der ansaae et lystigt Stykke, angaaende den gemeene Mand; thi et Kongeligt og Tragœdisk Stykke skikkede sig ikke paa den Tid. Udi alle disse Dage vare Kongens og Lycogenis Venner paamindte, ey allene at holde sig fra Trætte, men endog ved idelige Giestebuder indbyrdes at forøge den foreskilte Tryghed og Glæde. Ja Argenis selv, som havde holdt en Tid ved Sengen, under det Skin af, at hun var syg, lod sig igien offentlig see, efter at Arsidas havde ved Skrivelse tilmældt hende, at han, og den han førde med sig, vare begge lykkeligen komne til Italien.

II. Bog.

I. Cap.

Kongen aabenbarer for Argenis, at han har i Sinde at hevne sig. Argenis gratulerer dertil. Og reyste til Epeircten.

Lycogenes syntes at have vundet en herlig Seyr over Meleandro, ved det han havde faaet Poliarchum af Sicilien; Thi denne skarpsindige unge Person og store Raadgiver havde ved sin høye Forstand ført det Kongelige Parti i Veyret, og fandt Rebellernes onde Forsæt derfor nu mindre Vanskelighed, ved det han var død, eller i det mindste fraværende; thi den Tanke, at han var død, varede ikke længe; men enten Sagen alleene var suspect, eller af Medviderne røbet, saa lod man sig dog offentligen forlyde med, at Arsidas havde til Skibs ført ham fra Sicilien, og gav dette Lycogenes Anledning til den første Beskyldning imod Kongen, i det han beskikkede hemmeligen visse Personer, som skulle udsprede iblandt Folket, at Meleander havde brudt Troe og Love, som var en Konge u-anstændig; thi efter hans Befalning vare Legaterne igielslagne af Poliarcho, som han derfor hemmeligen havde undtaget fra Straffen, og ladet undkomme til Italien i sin Sikkerhed, paa det han der ligeledes kunde bedrive Misgierninger,

ger. Her med lod Lycogenes selv sig ikkun gandske beskedentlig, og alleene iblandt Kongens Uvenner forlyde. Men hans Clienter udspredede dette Vanrygte om Kongen noget friere; thi man søgte nu Anleedning til en nye Rebellion, og der fattedes ogsaa ikke de, som refererede Meleandro dette nye Oprør. Men han forblev med Flid ligesom udi sin forrige Lømpfældighed, paa det, at et Skin af den Uagtsomhed, som tilforn havde svækket hans Sager, nu skulle bedrage hans Fiender. Han blev og opmuntret, ey alleene af Lycogenis Foretagende og den Fare hans Velfærd stod udi, men i særdeleshed af *Argenis* mandige Mod og Bestandighed; thi, da han hos hende besværgede sig over, at hun havde nægtet sin Assistence til Ofringen, og derved givet Anledning til en Mistanke, ligesom han søgte Aarsag til at forstørre og til intet giøre Forbundet, svarede hun: Er noget herudi forseet, er det billigere, Herre Konge, at I besværge Eder over Guderne end over mig; thi jeg kunde hverken undslaae mig for, eller tvinge deres Indskydelser, i det øvrige er der fleere, som forundre sig over, at I indgik Freden, end at jeg og Guderne undslog os for at bivaane den. Jeg beder min kiere Fader pardonerer den Frihed, hvortil hans egen Godhed giver mig Anledning. Det maatte maaskee være bedre at fatte en tapper Resolution, om man end skulle sette Livet til derover, end at taale saa megen Uret,

og

og regiere ligesom af Naade. Kongen blev ved denne meer end Qvindelig Høymodighed opmuntret og bevæget, og besluttede for Alvor at sætte sit længe overveyede Forsæt i Verk. Her til tiente og, at udvælge Epeircten til sin Residence, et Stæd beqvemmest saa vel for Krigen som for Flugten. Og havde Kongen allerede for længe siden under Forevending af en anden Raison, ladet did henføre, hvad som kunde tiene i begge Tilfælde. Epeircten er et Bierg paa de Panormitaniske Grændser, nogle tusinde Skrit i Omkreds, hvor af den nederste Deel gaaer i Veyret med steigle og forskrækkelige Klinter; men, naar nu dette Bierg ved ubestigelige Klipper, kommer til en maadelig Høyde, bliver dets Sider efter Haanden meere jævne, indtil man kommer overst paa Bierget, hvor der findes en Høy, der ligesom af Naturen er anlagt til et Slot, denne Høy have Kongerne stærkt ladet befæste. Men den øvrige Slette var ziiret med en maadelig Bye, desuden med her og der staaende smukke Byaninger, som vare beboede. Paa den Side af Bierget som vendede til Havet, var imellem Klipperne en beqvem Havn for alle slags Skibe, efterdi dens Indløb var viid, Vandet dyb, og formedelst de omliggende Bierge, sikker for ald Storm. Byen laae saa beqvem for denne Havn, saa at imod deres Villie, som laae i Besætning, kunde hverken Skibene løbe ind, ey heller nogen igiennem den snevre Vey, der gik

fra

fra Søen til Toppen af Bierget, komme op. Hvad sig den Side af Bierget angik, som vendede ind imod det faste Land af Øen, da kunde man allene ved 2 Veye bestige den, og vare disse iligemaade vanskelige at betræde; Det er og en stor Lettelse for Epeirctens Indbyggere, at der imellem Bygningerne ere de skiønneste Græsgange for Qvæg. Og at dette Stæd ret kunde agtes for en besynderlig Gudernes Velgierning, haver Naturen begavet det med en stor Mængde Kilder og en reen Luft, som aldeeles ingen forgiftige Dyr der samme Steds fordrager. Ved Indgangen af denne Vey, som gik op til Byen fra hannem, stod Gudinden Cereris Billede, som med sin Krants af Ax og sine tvende flyvende Slanger opvækkede dem, som did komme til Andagt, at de ikke, uden at hilse Gudinden, skulle gaae frem, eller foragte Klippen; som ved de derudi med store Bogstaver udgravne Vers forestillede Gudinden saaledes talende:

Hvis alle fruatbar Land, som i denne Verden findes,
Mig alleruuderdanigst Tak at bære frem forbindes;
Fordi jeg milde Jura gav, og hindrede at ikke
Indbyggerne fik lidt til Mad og mindre til at drikke.
Saa bør de i det ringeste mig derfor ey formeene,
At jeg i Tryghed have maae Sicilien alleene
Ja ald Ærbødighed for mig saa dybt i Hiertet prænte,
At jeg ey nogen Rover maae paa denne Øe forvente.
Thi her min Residentze er, her er og Lykkens Boelig,
Her haver jeg besluttet at fordrive Tiden roelig.
Her maae ikkun den fede Jord mit Folkes Vaaben finde

Som er de hvaſſe Plove og de ſpitſe Harve-Tinde.
Ubilighed jeg ey begier; om nogen derfor vover,
Paa dette Land at føre Krig, jeg ſikkerligen lover:
Han finde ſkal hvad jeg formaaer, han føle ſkal min Vrede,
Og af ſin ſtore Driſtighed kun høſte liden Glæde,
Jeg ſelv ſkal føre Striden ud, i Marken commandere,
Og ald Naturen ſom min Slægt ſkal kraftig aſſiſtere.
Thi jeg Saturni Dotter er, og Jovis egen Boele,
Saa ingen bedre kand, end jeg, paa Himmel-Biſtand ſtoele
Neptuno, ſom min Broder er, det ſtore Hav parerer,
Min Dotters Mand i Helvede med Myndighed regierer.

Meleander pleyede ofte tilforn at reyſe did hen, ſom for at lyſtere, og jage, hvor til den næſtliggende Provincie gav Anledning. Til Gvarnizon her havde Kongen udvalt de Regimenter, hvis Troſkab og Tapperhed han meſt forlod ſig paa, og at ikke, i Fald Lykken ſkulle blive ham ublid udi hans Foretagende, Flugten ogſaa ſkulle betages ham, havde han under adſkillige Forevendinger lagt udi Havnen en Deel Kongelige Galleer; Man havde ogſaa taget Tiden i agt, og ført til dette Slot, alt hvad Skat, Kongerne fordum havde ſamlet. En ſtor Mængde Juveler, mange ſlags Corall Grene, ſom vare ſundne udi Havet næſt ved; og uden Lands Purpur, ſom man udi nogle Sæcula havde giemt, og hvis Glans endnu, formedelſt Farven, ſom derpaa var ſat, var gandſke uſkad. Der fantes og en ſtor Deel Sølv og Guld-Kar, dog faa af nye Model, men de fleſte af plumt Arbeyde; Hvilke man dog med ſtor Flid conſerverede

for deres Elde skyld. Af myntede Penge var der ikke ret overmaade mange, thi Kongen havde udtomt Skat-Kammeret ved sin store Gavmildhed, den han nu i Betragtning af Fremtiden havde formindsket.

Argenis var den eeneste, som Kongen aabenbarede dette sit Forsæt, at han havde i Sinde, at hevne den Tort, som den Kongelig Værdighed var tilføyet. Kunde han ikkun, under et Skin af adskillige Forretninger faae lokket Lycogenem, og de fornemste af Rebellerne, som nu vare skilte ad, til Slottet, vilde han lade dem alle dømme og afstraffe. Epeircten var til dette Forhavende allerbeqvemmest, saasom man derved baade kunde holde de omliggende Lande i Tomme, og tillige være Mester af Soen, hvoved? sagde han: om ikke de andre ved dette voldsomme Forsæt kand blive bange, som nu synde, fordi de stole paa min Kongelige Mildhed, men dersom derved skulle reyse sig en blodigere Kriig, end tilforn, og Lykken ikke skulle favoricere mit Forsæt, vil jeg forlade dette utaknemmelige og u-skionsomme Land; og med dig og alt det jeg eyer seigle over paa Galleerne til Africam. Hvor vi nok skal finde dem, som skal tage imod os udi vor Flugt. Og skal da enten jeg formedelst min høye Alderdom, eller du ved dine Blomstrende Aar, der ikke haver fortient slig Modgand, stille Lykken tilfreds. Skulle denne Ulykke hænde; vil jeg

jeg overdrage Epeircten til Evrymedes alene, som han med en udvalt Krigshær til det yderste skal forsvare: Imidlertid, min Daatter, skal Sicilien blive straffet for det, som den ubillig haver øvet imod os; naar den ved Rebellernes indbyrdes Ueenighed bliver plaget, og den gemeene Mand kommer i Erfaring om sin Vildfarelse, og med Bedrøvelse overveyer hvordan deres Regentere nu ere, og hvordan vi have været; thi de skal hverken forliiges om, at deele dens Ondskabs Belønning imellem sig, ey heller skal alle gaae Lycogenes til Haande; thi mange see vel, at jeg bliver ydmyget, men dog ikke gandske ødelagt og omkommet. Naar de nu saaledes ere komne i Haar sammen, skal een Deel tænke paa os, og de samme, som have været Aarsag til, at vi have maat romme, skal giøre sig all Umage for at faae os tilbage igien. Forsøge du dig, min kiere Argenis! imidlertid til dette Slot; thi jeg frygter for, at en enten defensive eller offensive Krig er for Haanden, førend man veed et Ord deraf. See du alleene til, at du ikke omgaaes fortroelig med nogen Qvinde, hvis Troeskab du ikke endnu kiender; thi det er nok, min Dotter, at vi af Mænds Forræderie maa plages. Argenis gratulerede Kongen med dette sit tappere Forsæt; og raadede ham paa nye ved Krigen at forsøge Lykken, leggende dette der til, at hun hid til Dags troeligen havde observeret, ikke at omgaaes med nogen Qvinde

fortroelig, hvis Gemyt hun ikke fuldkommen havde kiendt.

Men da de nu vare gangne fra hinanden, begyndte hun nøyere at eftertænke, hvad det maatte være for en Qvinde, som Kongen meente, at hun skulle tage sig vare for, og som han ikke vilde, at hun skulle omgaaes med, og strax derom conſulerede Seleniſſam; uviidende om, at hun paa den hemmeligſte Maade havde giort Timocleam mistænkt hos Kongen. Men denne liſtige Kierling, endskiønt hun var glad over, at hendes Kunſter havde saa ønskelig Virkning, stillede sig dog gandske fremmed herudi mod Argenis, og sagde, at hun forundrede sig over, hvo der skulle have givet Meleander Anledning til disse Bekymringer. Men Aarsagen, hvorfor hun hemmeligen efterstræbede Timocleam, var denne: Fordi hun fornam, at Argenis var bleven indtaget af Kierlighed til hende, formedelst de store Tieneſter, hun havde beviist Poliarchus, og frygtede, at denne nye Kierlighed skulle overgaae den gamle, som Princeſſen bar til hende. Hvorfor hun af Misundelse faldt til de Laſter, som ere gængs ved Hove. Dog talede hun intet aabenbare imod Timoclea; thi hendes Kunst og Sag maatte blive fordervet, dersom Argenis kom under Øyne med herdes Svig. Hun vidste og desuden, at hendes Fiendskab vilde have bedre Virkning imod Fruen, naar

naar ingen vidſte, at hun bar Had til hende. Hun allegerede derfor adſkillige Ting, hvorfor hun holdt det raadeligt, at Argenis enten lod ſin Naade mod hende reent ophøre, eller og opſatte den. Vil I ikke, ſagde hun, at Timoclea ſkal viide, at dette er en Belønning, fordi hun haver ſkiult Poliarchum? vil I ikke at den hemmelige Foreening, ſom er mellem Eder og Poliarchum, ſkal komme ud iblandt Folk, da maa I ſandeligen ſaaledes moderere den Godhed, I bær for hende, at hun kand bilde ſig ind, at den vederfares hende af Naade, og ikke af Fortieneſte; lad hende derfor blive udi hendes Huus; thi derſom I tager hende iblandt Eders Fruentimmer her til Hove, vil I ſandelig foraarſage Miſtanke; thi ſæt, det Guderne give, at aldrig ſaa farligt Rygte kom ud, at Poliarchus af hende var bleven ſkiult. Hvad vilde da vel ikke den fremmede Archombrotus tænke? Han veed, hvor høyt hun haver forbundet ſig ham, og naar hun nu ſaa uformodentligen kommer til Hove, ſkal han da vel ikke ſtrax kunde giætte ſig til, hvorfor ſaa ſtor Naade er hende vederfaret. Ved diſſe og fleere Ting, ſom hun fremførde, ſøgte hun meere, at præcavere ſig ſelv end Princeſſen; thi hun holdte for, at det var ude med den høye Naade, hun ſtod udi, derſom Princeſſen blottede alle ſine Hiertens Tanker for nogen anden end for hende; Men hun gik ſaa forſigtig til Verks med hendes malitieuxe Intriguer, at

det lod, som hun alleene bekymrede sig for *Armenis*. En almindelig og høyskadelig Ulykke for Forster, hos hvilke de, som staae i Naade, under et Skin af at hielpe og advare, søge at sætte ærlige Folk i Mis-Credit; ja undertiden roser dem, som de hade, paa det, at deres Bedragerie desbedre skal finde Troe hos dem, som de til Had opvække. Saaledes havde og Seleniſſa hemmeligen smiddet den Mistanke, som Kongen havde fattet til Timoclea, ved det hun havde foregivet, at Timoclea tilforn havde holdt Lycogenis Partie, var og ikke nu at forlade sig paa, men blev dog uforsigtig af Argenis elsket. Derimod, naar hun var hos Argenis, kunde hun ikke nokſom rose og berømme Feuens Meriter, dog saaledes, at hun tillige forestilte den Fare, der var ved at ophøye hende. Og, saasom det til Deels var sandt, som hun sagde, blev der ved udrettet, at Timoclea af Princeſſen næsten ikke anderledes end en anden Dame blev imodtaget, uden at hun efter Sædvane stillede sig venligere mod hende, naar hun kom for at giøre sin Opvartning, og med en Forære ing benaadede hende, naar hun igien reyste bort; til hvilken Gavmildhed hun altid søgte en bequem Aarsag.

II. Cap.

II. Cap.

Meleander er i Fare for at drugne paa sin Reyse til Epeiren, men Archombrotus frelser ham. Man beslutter at kalde Poliarchum tilbage.

I disse Dage reyste efter Befalning Argenis til Epeircten, geleidet af Ibburrane, som just samme Tid udi visse Forretninger var ved Hoffet. Men da Meleander ikke længe derefter skulle reyse samme Stæds hen, kom han uformodentligen udi største Livs Fare, enten formedelst hans egne Folkes Utroskab, eller fordi Lykken saaledes havde beskikket det, paa det den kunde forskaffe Archombrotus Naade og Yndest. Der var underveys en fersk Soe ungefær ikke over 1000 Skrit i Omkrids; Ved Bredden af hvilken Veyen baade var behagelig og magelig. Men derimod var Vandet udi den meget dybt, og Bunden los og slibrig. Til denne Soe bøyede Kongens Kusk ned, ligesom for at kiøre den behageligste Vey, og som man kunde see Farveyen efter de mange Vogne, som daglig kiørte den Vey, giorde man sig ingen Betænkning derom. Men see! enten Kongens Heste af sig selv bleve skye, eller af de slemme Myg, som ved slige sumpige Stæder findes, bleve stungne, eller af den forræderske Kusk drevne, saa reyste de sig forskrekkeligen i Veyret, og i fuld Galop satte lige ud i Vandet. Herudover begyndte al-

le, som vare i Kongens Følge, forskrækkeligen at raabe; Men faa at komme Kongen til Hielp, enten fordi at de af utidig Frygt ikke turde vove Livet, eller at Forskrækkelsen over denne u-formodentlige store Fare havde betaget dem alle Kræfter. Iblant dem som troligen fulte Vognen igiennem denne Afvey, var ingen hurtigere og gesvindigere end Archombrotus. Nu raabte han til Kusken, at han skulle holde Hesten af ald Magt i Tømmen, nu til Kongen at han skulle springe ud af Vognen, imedens Vandet endnu ikke var saa dybt, at et Menniske derudi kunde drugne. Imidlertid løb Vognen dybere i, og de fremmeste Hiul vare allerede under Vander. Men da maatte man see et Mandigt Stykke af Archombroto. Thi da han paa sin Hæst formedelst Bølgerne ikke kunde komme saa hurtig frem, som han vilde, sprang han af Hesten i Vandet, løb til Vognen, greb fat bag i Kongens Kiole, og trakte ham til ald Lykke af Vognen, næsten i samme Øyeblik, som Vogn og Hæste tillige ginge under. Archombrotus var meget incommenderet, deels formedelst Kongens Tyngde, som af Vognen falt paa ham, deels formedelst den, af det fede Leer, slibrige Grund, og deels af Vandet, som gik ham lige til Skuldrene. og havde Kongen og ikke mindre Umage for at fæste sine Fødder, saaledes hang de sammen, ligesom tvende, der skulle brydes. Da de hurtigste af Kongens Venner komme til, og hiulpe dem

af

af Vandet, da det var paa det nærmeſte, at de ſkulle gaae under. Da nu Meleander var kommen til Lands, betragtede han, ſaa vel ſom hans Folk, denne ſtore Fare, ſom han var reddet af, med ſtor Forſkrækkelſe, og forøgede dette i Beſynderlighed Forſkrækkelſen hos Kongen, at han, ſom ikke forſtod at ſvæmme, viſſeligen havde drugnet, derſom ikke Archombrotus havde ſat ſin Velfærd tilſide, og ligeſom taget Faren paa ſig. Men da man fik at viide, at og han ikke kunde ſvæmme, begyndte alle at forundre ſig høyligen over, at han udi den Fare, Kongen var udi, vilde agte ſit Liv ſaa ringe, da han dog var et ungt Menneſke, fremmet, og hverken ved Velgierning eller LovKongen forbunden. Da, desverre ſaa mange Indfødde og Kongen med Liv og Blod forbundne Underſaattere, vare blevne tilbage. Beſynderligen bevægede denne Velgierning, ſom billigt var, Kongen, hvilken inderligen omfavnede ham, der var reent bleven ſkamfuld over all den Roes, ſom blev lagt paa ham. Og, ſom Kongen tilforn var ved hans høye Naturens Gaver drevet til at elſke ham, ſaa glædede han ſig over, at han ved denne Hendelſe havde faaet deſto bedre Leylighed uden Misundelſe fortroeligen at omgaaes ham. Imidlertid var Kongens Kuſk kommen af Floden, og med et forſkrekkelig Aaſyn ſøgte til Aae-Bredden, hvilken da Eriſthenes blev var, gav han ſig først til at ſkiende paa ham, dernæſt trakte ſit

Sværd, og, ligesom han paa ham vilde hævne Kongens Fare, forend nogen vidste deraf, stak ham tvers igiennem, saa han faldt død over ende i Vandet. Dette roste vel meget de unge Personer, som vare tilstæde; men dem som havde større Forstand, behagede denne Gierning ikke; thi, dersom denne Hændelse var skeed imod Kuskens Villie, hvorfor skulle den stakkel da saa hyligen straffes? og dersom han havde giort det med Forsæt, hvorfor skulle han da ved saadan læt Død undgaae sin tilbørlige Straff? burde han ikke have været lagt paa Piine-Bænket? paa det at han kunde have udlagt dem, som herudi vare medvidere. Men Eristhenes var eneste, som elskede Kongen? at han just meere end de andre skulle haste med Hævnen. Man falt derfor paa den Tanke, at Kusken af Lycogenis Partie var kiøbt til at ombringe Kongen paa denne Maade; og at, da det ikke gik an, Eristhenes, som var Lycogenes Ven, havde dræbt Kudsken, paa det han ikke skulle røbe dem, der havde bragt ham til denne ugudelige Gierning. Ikke destomindre Tvang Eristhenis Magt, og Tiden, som endnu ikke var bequem til Hevn Kongen end og imod hans Villie at dissimulere, og optage dette med et saadant mildt Ansigt, at end og ikke Eristhenes selv fornam, at han var bleven mistænkt; Da man nu var kommen til Epeircten, var udi Byen en stor Deel Ministri, som alle komme for at gratulere

lere Kongen, og som Meleander skiulte hvad han havde i Sinde, twang han sig til all Lystighed, og anstilte sig meget fornøyet. Iblant Lycogenis Venner vare fornemmeligen Oloodemus og Eristhenes, efterdi de formedelst ham vare komne til anseelige og høye Embeder. Thi Meleander havde giort Eristhenem til Skatmester, endskiont han vidste, at hans Fiender bleve derved bestyrkede, men Tiderne og den Masqve, Kongen agtede at spille, førde det med sig, og Oloodemus havde bekommet alt det Land, som ligger ved det Pachyniske Forbierg til Gouvernement. Disse twende Personer havde ligesom deelt Rebellions Forretningaerne imellem sig, saa at hver af dem havde sit at tage vare. Oloodemus og Lycogenes vare borte fra Hoffet, for at oprøre Sicilien. Men Eristhenes var, under et Skin af sin Bestilling, stedse ved Kongen, og observerede, hvad som udi hans Conseil blev besluttet. Disse trende viste Kongen, vare Hovedmænd for Rebellerne. Omendskiont nu Kongen havde allereede fuldkommen relolveret hvad han vilde aiere, saa var han dog begierlig efter at vide, hvad Cleoboli Meening var; han tog og ofte Evrymedem i Raad med sig, og Archombrotus stod i største Naade. Disse trende kalder derfor Meleander sammen i Overværelse af Argenide. Og der de vare forsamlede, talede han i Begyndelsen ikkun forblummet, paa det de

ikke

ikke, ved det de finge hans Meening forud at viide, skulle tabe deres Friehed i at raisonnere, enten af Frygt for at sige Kongen imod, eller i Tanke, at det var forgieves, at raade ham fra sit Forsæt. I hvilken yderlig Tilstand, sagde han, er nu ikke Sicilien? Den Fred, vi haver indgaaet, er os skadeligere, end den Krig vi tilforn havde. Dette haver jeg forlænge spaaet, og derfor befæstet Epeircten, hvor vi nu ere. Jeg veed og at den heele Force af denne store og grove Rebellion beroer ikkun paa nogle faa Hoved-Mænd; Thi er jeg Eders Raad begierende. Ingen turde være den første at tale udi denne vigtige Sag, indtil Kongen befalede Cleobulus i Respect af hans Alder og bekiendte Forstand at sige sin Mening først. Hvorpaa han saaledes begynte. O Konge! Man maae her enten fatte en tapper og hastig Resolution, eller med Bludsel vente den visse Undergang. En maadelig Dyd skal legges Eder til Last; men tænk ikke, at I, ved at hevne Eder paa Eders Fiender, skal enten lædere Eders gode Navn og Rygte eller Guderne; Thi baade haver Lycogenes først brækket Forbundet, og de som foragte eller hade Eder, fordi I haver straffet ham, skal snart forandre deres Tanker. Vi viide at Byer ere tilskyndede til Oprør, og Soldatere vervede, som staae saa godt som under Gevær. Hvi tøver I derfor? vil I bie til heele Sicilen er falden Eder fra? gior I Eder

Sam-

Samvittighed over at forstorre deres Tilberedelser i Forveyen, og derfor vil bie til Sverdet er Eder over Hovedet? I haver her Eristhenes hos Eder, og Lycogenes med Oloodemus kand I fodre hid, under den *Prætex* at I med dem vil raadfore Eder udi en Sag, som uformodentligen er indfalden. Komme de, kand I strax lade den domme for høy Forræderie, og henrette, og komme de ikke, kand I med Rette strax anfalde dem med en Krigs-Magt, saasom de have været Eders Ordre overhørige, og vente destobedre Fremgang, saasom de endnu ikke er komne i fuldkommen Stand med alle deres Præparatier. Da Cleobolus havde udtalt, lovede Evrymedes at skulle forskaffe en troe Armee af 6000 Mand Fodfolk og 500 Ryttere, hvor af nogle vare iblandt Gvarden, og nogle iblandt Gvarnizonen paa Epeircten, de øvrige vare deelte, og laae halv Parten udi Panormo, og halv Parten paa Slottet Epipolis, og var denne lille Armee af gamle udvalte Soldater altid i Stand til at byde Lycogenis Krigs-hær Spitsen, der ikkun bestod af ungt og u-forsøgt Mandskab. Desuden, naar man saae Kongens Fane Vaye, skulle der uden Tvivl findes mange, som skulle slaae sig til hans, som det beste og sikkerste Partie. Archombrotus var imidlertid bleven meere fornøyet, ved det han herde tale om Kria, og tænkte at det var nu Tiid at vove noget for Poliarchus, thi sagde han, jeg som

en

en fremmet og ung Person kand i Almindelighed ikke raisonere om Sagen i sig selv. Men dersom I finde for Godt at føre Krig, hvorfor forskyde I da dem, som vil assistere Eder? og svække Eders Kræfter, førend Krigen begynder. Jeg veed, at der er endnu ingen iblandt Eders Soldatere, som jo ønsker at faae Poliarchum tilbage, der formedelst Lycogenis Had er dreven i Landflygtighed. Desuden skal I vide, at saasom han er mesterligen øvet i Krig, og Fienden frygter end og for at høre hans Navn; Krigshæren, ved at see ham, vil giøre sig vist Haab om Seyer; og derfor findes destohurtigere til at forrette alt, hvad dem bliver befalet; Derfor holder jeg for, at man bør søge ham op, og, efter at man haver unskyldet sig med Tidernes Nødvendighed, invitere ham til en nye Laur-Bær Krantz. Ved det han saa troeligen procurerede for Poliarcho, saae Argenis paa ham, og var meget glad ved det, at hun fornam, at Kongen med Fornøyelse hørde paa hans Tale. Paa det derfor ingen her udi skulle giøre Instantier, sagde hun: Arsidas er i samme Omstændighed somPoliarchus; thi alle sige at han opholder sig saalænge i Italien, fordi han er dømt i Landflygtighed, men han haver ingen anden Misgierning beganget, end at han haver bortført Poliarchum. Tvil ikke o Konge paa Arsidæ Troeskab, og maaskee han ved denne Gierning haver giort os en stor Tieneste, end den han har giort Poliarchus. Dog dersom han haver for-

forseet sig, da beder jeg at han maa skænkes mig, omendskiønt han ikke kand friekiendes, saalænge Poliarchus er fordomt og i Unaade. Ved det Argenis antog sig saa ivrig Arsidæ Forsvar, fordi den var forbunden med Poliarchi Frelse, fulde alle, i Faveur af Princessen, paa samme Tanker. Thi sagde Kongen; nu kand jeg forstaae, at Guderne ere selv udi dette Verk, saasom I alle med en forunderlig Overeenstemmelse raader mig, at giøre det, som jeg selv havde besluttet, at giøre. Jeg haver da i Gudernes Navn, besluttet at føre Krig imod Lycogenes, dersom han ikke uden Opror kand fanges og for sit Forræderie straffes. Poliarchus og Arsidas haver jeg for lang Tid siden i Tankerne friekiendt; saa det staaer alleene tilbage, paa hvad Maade vi kand faae begge hiem igien, alle fant for Godt, at man skulle sende et troe Budskab med Forærinder til Poliarchus, og bede ham, at han, saa snart Rupturen var begyndt imod Lycogenes, vilde komme til Den igien. Da Guderne saaledes vare overlagde, dimitterede Kongen Raadet, med Befalning at de maatte holde stiltiende hos sig selv det som de vidste. Men som forliebte Personer ere gemeenligen altid enten overmaade glade eller bedrøvede, saa viiste og Argenis aabenbare, at hende en uformodentlig Glæde var vederfaret. Hvilket gav Anledning til, at hendes Fader, som ikke vidste Aarsagen dertil, sagde: Jeg holder det, min kiære Dotter! for et godt Tegn, at jeg, fra den

Tid

Tid af jeg kom i denne Viderværdighed, nu første gang seer dig lystig og munter.

III. Cap.

Archombrotus qvæles af Kierlighed til Argenis; Lycogenis begynder paa nye at stifte Oprør.

Aftenen tilstundede, da Archombrotus gik efter Sædvane ned udi Kongens Have, hvor der han udi Eenlighed spatserede iblant Træerne, erindrede han sig den Nat, da han og Poliarchus logerede hos Timocleam, og falt ham iblant andre Ting da og ind den Forandring, som han fornam udi Poliarchi Ansigt, og tale, der han blev tilspurt om Argenis, hvilket Archombrotus havde taget som et Kierlighedstegn, men ved de andre vigtige Ting, som siden indfulde havde saa meget lettere ladet gaae sig af Minde, som han tænkte, at denne Kierlighed ey var tilfælles, men ikkun en Ungdoms Daarlighed udi Poliarcho. Men nu overveyede han alle Ting noyere, nemlig hvorledes Poliarchus tvende gange var bleven stum ved at høre Argenis Navn; Thi der han tvende gange blev tilspurt om Argenis Alder og Dyder, svarede han korteligen, og saaledes, at man letteliaen kunde forstaae, at han ikke kunde holde Stand mod dette Navn, og som han ponsede herpaa, falt ham og ind, hvor ivrig Argenis hav-

havde anstilt sig, i at forsvare, tale og bede for Arsida hos sin Fader; efterdi Arsidæ Gierning hørde til Poliarchi Sag. Ved dette han nu overveyede alt dette paa begge Sider, sluttede han, at der maatte være en hemmelig Forstaaelse imellem dem. Hannem faldt og strax ind Poliarchi Dyder, og hvad, som kunde føre denne til saa høyt Haab, og at begiere Argenis. Der kand maaskee, tænkte han, være noget høyt herunder, efterdi hans Afkom er ubekiendt. Jeg er vel ikke, sagde han, den eeneste, hvis Afkom og Stand ikke bør regnes efter den paatagne Maskve. Men i det han erindrede sig Argenis Deylighed og høye Stand, gratulerede han hemmeligen Poliarchus dobbelt, der var saa lykkelig, at være elsket af saadan en Person, og begyndte nu at rose og admirere de selv samme Ting, som han tilforn uden nogen Empfindtlighed og Passion havde beskuet. Thi hvad kand være deyligere end Argenis? Hvo haver nogen sinde haft tillige saa stor Deylighed, saa høy Fødsel, og saa mange Dyder? Om hun end ikke havde dette Fortrin ved Fødselen, og der skulle udvælges een af Siciliens Jomfruer til Regentinde, da kunde aldrig nogen præfereris hende; thi hendes Viisdom, Modestie og Tale overgaaer hendes Kiøn, og hendes Deylighed er meere end menneskelig. Derefter gik han tilbage til sig selv, og betragtede sin egen Herkomst, som ikke uværdig til saa stor Lykke, hvilket uden Tvivl

var Tønder til den nye'ig i ham optændte Kierligheds Ild, i hvor vel dette i Begyndelsen ikke skeede i den Forsæt, at han ville fatte Kierlighed, men ikkun for Tidsfordriv, og som noget, der ikke var urimeligt. Derefter begyndte han at meere efter haanden at indtages, og med en slags Forlystelse at betragte denne Materie, ey betænkende, at, dersom han vilde være en Herre over sig selv og sine Passioner, maa te han af all Magt staae denne Elskovs Begyndelse imod, og dæmpe Ilden, forend den tog Overhaand. Jo kierere Argenis blev ham, jo meere kold blev den Kierlighed han havde til Poliarchus; saa at først Misundelse, og dernæst Efterstræbelse indtog hans Hierte, saaledes gik han nu misfornøyet og som en Slave af sine egne Affecter, ud af Haven, hvor han nyeligen lyksalig og frie var indgangen. Til all Ulykke vilde han paa samme Tid og ikke søge Compagnie, for at fordrive disse bekymmerlige Tanker, men spiisede alleene til Afrens. Hvorfor, da han stiltiende og stedse i Eenlighed intet andet pønsede paa end Kierlighed, overlod han sig saaledes til de Bekymringer, at de inden faa Dage gandske heftig plagede ham, som for den Tid ikke havde vist, hvad ondt var.

Imedens dette blev foretaget hos Kongen, laae Lycogenes og hans Partie ikke heller paa den lade Side, men fortsatte af alle Kræfter deres Forehavende. Han giorde under adskillige

Fo-

Forevendinger Reyser til de fornemste Byer, hvor han inviterede Øvrigheden til Giestebuder, og naar de vare blevne lystige, erindrede dem, at de ikke skulle lade den offentlige Friehed forraades, og at man havde onde Deseins imod Sicilien; de maatte derfor drage dem til Minde, at de havde vel underkast sig en Souverain Konge, men derfor ikke en Tyran. Han talede intet Kongen til Fornærmelse, uden paa saadan forblummet Maade, at han end og kunde undskylde det for Meleandro selv. Men naar han mærkte, at de derved bleve ophidsede, stillede han sig fortroeligere an, og med Suk talede noget halv afbrudt, enten offentligen eller ved Hvisken udi de Fornemstes Øren, saa at det syntes, som han med en patriotisk Bekymring frygtede for meere, end han vel turde være bekiendt. Hvorfore mange ansaae ham, som en Beskyttelse for Fædernelandet, og en Rigets Pille, og ligesom af en slags Medynk over Regieringen fattede Afsky for Meleander. Det fornemste, som Lycogenes brugte til en Motive for at bevæge Folket til at holde med sig, vare disse Ting: At Kongen foragtede Rigets egne Indfødde, og satte Fremmede til de offentlige Betieninger. Forsøgede Told og Skat, og formedelst den forrige Krig, de havde ført mod ham, søgte at herrette mange; foruden disse Intrigver, saa formaaede og ikke lidet de af Lycogene bestukne Offer-Præster, som ved deres Spaadomme giorde alting til en Troes Ar-

ticul. Enten Offringerne skeede offentligen eller privat, saa forskrækkede de Tilskuerne med opdigtede Mirakler. Nu var der intet Hoved paa Leveren, og nu ginge de smaae Aarer der udi ikke som de burde, men vare udi en forstørret Orden. Hvilket altid betydede noget nyt, og bedre end de forbigangne Ting. Men som intet af det, som da foretoges, vare Guderne tækkeligt, saa skeede og, foruden disse opdigtede Ting, virkelige og sande Mirakler, hvor ved den tilkommende Ulykke blev bekræftet. Thi paa en Stæd regnede Steene ned af Himmelen, og paa et andet blev tvende Sole seet. Hvilke faa sande Mirakler gjorde de mange andre opdigtede troeværdige; saa at Folket nu uden Grund troede alle Ting, og frygtede. Hvilken elendig Tilstand en Poet, som var dette almindelige Raserie vel bevist, haver beskrevet paa følgende Maade:

I Himmel Magter tee dog Miskundhed og Naade;
Ach! hvi behage I Naturens Orden saa
At løse op? og ved Mirakler overmaade
All Verdens Undergang os tydeligen spaae?
Thi et Phœnomenon paa Himmelen opdages,
Hvis Lige aldrig for paa Himmelen man saae,
Og Luften jammerlig nu af Gespenster plages,
Saa vi af Frygt og Skræk, som Pyramider staae
Igiennem Skyerne Cometer mon frempippe,
Skiønt Hunde-Stiernen end sin Sommer-Heede gir
Og den Vind-kaalde Høst ey har begyndt at klippe,
Og om paa Marken strøe Frue Floræ Hoved Ziir.
Net, som at Solen ey tilforn havde aget
Den blanke Himmel-Kreds, og derfor af sin Koes,

Ved

Ved en Misviisning paa Compasset var bedraget,
Hvorfor han hist og her laveret efter Loes.
See den Beeg-farvet Røg, som Ætna af sig giver,
See det Skum-kruset Hav, som bryder paa vort Land,
Ret som i fordum Tid det Wolckenbruch man skriver,
Der skylte Øen fra Italien med Vand.
Vel ere Gudernes Mirakler ey at grunde,
Men større er den Frygt, som plager nu vort Sinn;
Thi intet andet man kand af Prophete-Munde
Faae høre, end som Krig, Blodstyrtning og Ruin.
O! enten at vi maa vor egen Synd tilskrive,
Den forestaaende Ulykke, eller at,
Vi plages uforskylt, saa lader os ey blive
Kang-pinet, men som Mænd paa Vaaben gribe fat.
Her maa anrettes snart et blodigt Offer-Gilde,
Hver maa forsyne sig med Piile, Sverd og Kniv,
Om man vil Himmelen og Guderne formilde,
Da maa man slagte, og med Døden kiøbe Liv.

Imidlertid blev det tilkiendegivet Kongen, at de Hyperephanier stode i hemmelig Forbund med Lycogene; og frygtede nogle for, at han, for desto bedre at betiene sig af deres Magt, vilde inden kort Tid falde fra sin Fæderne Religion. Da nu af Hændelse om disse Ting blev discoureret, var Archumcrotus hos Ibburranem, med hvilken han allereede Deels ved Omgængelse, men fornemmeligen ved Kongens Recommendation begyndte at blive bekiendt, begge spatserede udi den Kongelige Omgang. Da nu Archombrotus, som havde ikkun liden Kundskab udi de Sicilianske Sager, hørte adskillige gange de Hyperephanier nævne, spurde han,

hvad Forskiel der var imellem disse og de andre Siciliens Indbyggere? Hvorfor de havde forskiellige Navne, Studia og Kræfter? Hvorpaa Ibburranes af Begierlighed til at give denne unge Person Underretning her om, betænkte sig lidet, og begyndte saaledes: Vi have kaldet dem Hyperephanier efter deres falske Religions Natur. Denne Sect, som ikke kand lide Regentere, er stiftet i dette Seculo, af en ved Navn Usinulca. Denne forkastede den Religion, som altid har floreret udi Sicilien, understod sig at indføre en nye, og at forstørre deres Roelighed, som enten af Hoffærdighed, eller af stor Eensoldiahed kunde lokkes paa hans Side. Nogle holdte det for en Ære, at vige fra Forfædrenes Meening, under hans Anførsel, og andre forførte han med sin Veltalenhed, der var blandet med en slags Gudsfrygt. Her til kom og den Fornøyelse Folk finde udi det, som er nyt; hvilken med saadan Fureur forblindede Gemyterne, at *Usinulcæ* barbariske og urimelige Oppigt fandt Elskere, og blev antaget, ey alleene af store og langt fraliggende Riger, men end og, som man mest maa forundre sig over, af en deel Sicilianske Indbyggere, om endskiønt hans Lærdom var saa urimelig, at jeg endog blues ved at fortælle saadan Guds-bespottelig Vildfarelse: Han paastod, at intet Menneske bedrev nogen Synd, uden han af Guderne der til var drevet. Og i hvor meget man end stridede mod Laster, le-

levede uskyldig imod sig selv, tienstagtig mod Menneskerne, og gavmild mod Guderne, saa kunde man dog ikke ved slig hellig Vandel forhverve sig Gudernes Venskab; thi alle disse Ting vare ikke den Dyd, som gier Menneskene behagelig for Guderne, men ikkun den Dyds Tegn, her næst er der og ingen Forskiel paa Synden, men alleene paa Synderne, saa at de, som Guderne hade, fortiene end og ved at stiele een Haandfuld Urter alt det, som Furiernen giøre hos Poeterne, men at derimod de andre, som staae i Naade hos Guderne, hverken ved Hor eller Mord kand forspilde den Naade, som de staae udi, saa at disse ubesmittede igien kand reyse sig af Synde-Dyndet, men hine midste all deres Helligh'd og Uskyldighed. Ligesom man kand stikke en Gaas udi Vand og drager den lige tør op igien, men man kand derimod putte en anden Fugl udi det samme Vand, og end ikke hold den her saa længe under Vandet, forend den forloer baade sin Skik og Kluar. Jeg vil ikke fortælle de andre *Usinulcæ* Vildfarelser; og havde denne urimelige Lærdom ikke længe faaet Fremgang her. Dersom den ikke var bleven begyndt udi Kongernes Barndom, paa hvilke mestendeel forstorrede Tider alle heslige Ting hverken kand tvinges eller rettes. Denne Sygdom tog til ved Factionernes Grumhed, og nogle store Herrer af Had til dem, som udi Fersternes umyndige Aar, forrettede Formynderskabet, giorde sig

til Anførere for disse rebelliske Hyperephanier. Men da kom i en ulykkelig Tid en indbyrdes Krig over ganske Sicilien, og til de Hyperephaniers Partie gave sig alle dem, som elskede Oprør, og understode sig end og at føre Krig imod Kongerne selv. Der blev da intet spared af disse rasende Mennesker; Gudernes Altere bleve traade under Fødder, Templerne nedrevne, og Byerne afbrændte, og deres nye Religion med Borgernes Blod indviet. Og kand man end og efter saa mange Aars Forløb endnu finde Levninger af de ødelagde Byer, hvorudi Gudernes Templer ere nedrevne af dem. Udi denne Rebellion skildte de sig saa aldeeles fra de andre Siciliер, at de indrettede sig ligesom et andet Fædreneland, og giorde sig ligesom til et andet Folk, saa at de endog ikke ved indgangne Forbund engang ere fortroeligen komne igien udi Foreening med den øvrige Nation, men drevne af deres oprørske Gemyt, altid enten truer med eller frygte selv for Krig.

Da nu Gemytterne saaledes ere beskaffede, hvad frie Regiering meener I vel at Kongen kand føre over dem? De have i Besiddelse Byer, Soldatere, Havne, ja næsten heele Provincier, hvor fra de kunne sammen og raadslaae hovmodeligen, om det er tienligere at være med end mod Kongen? Er Kongen indviklet udi Krig eller anden Fornødenhed, og de love Assistence, roese de De

deres Troeskab, ligesom man ret burde takke dem derfor, uden at betænke, at saadant Løfte ikke paa den Tid fordres af gode Undersaattere, og at det skulle være ufornøden, at de saa tidt skulle igientage det, dersom saadant deres Løfte engang var bleven trygt, men de assistere Kongen, lyde og forkaste hans Raad, sandeligen, meere som de kunde være hans Allierede, end Undersaattere. Saaledes sige de, at de ere Guderness og Førsternes Dommere, og agte hvad de dem beage ere pligtige, ikke efter Fæderne-Landets Skik, men efter deres egne Hoveder. Hvad stor Ulykke nu denne Sygdom truer Sicilien med, kand I selv letteligen forestille Eder, uden at nogen siger Eder det; thi som det Had er det allerbitterste, som reyser sig af Religions Stridigheder, saa maa man med Billighed frygte for, at de Hyperephanier engang søge det, som de ved deres egne Kræfter ikke kand erlange, ved Fædrenelandets Ødeleggelse, i det de hidlokke fremmede Nationer, og Misundere, ikke alleene for at stride, men og for at søge Bytte, og ligesom faae Sicilien udi Besiddelse. Omendskiønt nu Guderne i Naade afvende denne Ulykke, saa ere de Ting dog vigtige nok, som vi nu see for Øyne og fornemme. Naar Børn blive vrede paa deres Forældre, eller Ministrene paa Kongen, strax gaae de over til denne Sect, under det Paaskud at der findes den visseste og tryggeste Friehed, ey vidende, at de giøre dem selv den

ſtørſte Skade. Men saa høyt agtes det at plage de Misgunſtige med deres Vildfarelſe. Hvad ſkal jeg ſige om de Veſtaliſke Jomfruer og Gudernes Præſter? Hvilke, naar de have kræncket deres Kydſthed, uſtraffet forſværge deres Religion, og gaae over til de Hyperephanier, for at faae Belønning for deres Blodſkam. Ved diſſe Exempler, og ved denne frie Tale og Levemaade forføres den gemeene Mand, at de først ſtaae i Tvivl om, hvilke Guder de ſkal dyrke, og paa hvad Maade de ſkal dyrke dem, og ſiden ved en grov og ugudelig Hoffærdighed holde intet for helligt, og intet for viſt af det, ſom læres om Guderne. Saaledes er ved denne Gierning Uykken først kommen udi Kirkeſaaerne, og har ſiden tillige indſneget ſig udi Italien, hvor den nu forſkrer den ſvage Siciliens Kræfter, ſom aldrig kal komme til ſin forrige Styrke igien, førend dette Saar bliver lægt, og de Hyperephanier bragt paa bedre Tanker. Her til ſvarede Archombrotus: Hvi tøver derfor Sicilien i at med all ſin Magt reent udſlukke paa een gang denne Ilde-brand? Hvi udrydde de ikke med Sverdet denne ſkadelige og ſmitſomme Syge, og ligeſom med Rode oprykker den? Jeg, ſom end og er en Fremmed, vil love min Aſſiſtence her til; og troer jeg, at jeg aldria ſkal kunde ofre Guderne noget behageligere Offer, end enten deres eller mit Blod i ſaa Fald. Dette bør I ſige Meleandro, min kiere Ibburranes, og lyne hans

ham til denne Krig. Ibburranes sagde, jeg roser Eders Forsæt, som af en hellig Iver er sat-tet. Men der ere de, som ikke uden Grund, ere af anden Meening: fordi det med Fordeel er be-funden, at, som nogle Dyr fødes med Forgift, saa bestyrkes og denne Sect ved de publique Ulykker, og udi Krig og Blodstyrtning mæ[illegible]es. De have derefter søgt paa en anden meere lemp-fældig Maade at udrydde denne smitsomme Sy-ge af Sicilien, og troer de, at den kunde ved Kongernes Forstand, uden Sværd og Blod cu-reres. Men spørger J, hvad Tanke jeg selv-er af, da accepterer jeg simpliciter hverken Fred eller Krig med dem; thi dersom de kand taa-le at være i Roelighed, bør man ikke forurolige dem. Men dersom de lade sig til Rebellion for-føre, og sætte sig op imod Kongen og Riget, holder jeg for, at man ikke bør fordrage dem, men med Magt og Vaaben undertrykke deres Duarlighed; thi da fører man en hellig Krig, og den Haardhed, man bruger imod dem, er ros-værdig. Man maa bruge Rigets gandske Kræf-ter, at de ikke ustraffet skal bedrive det aller-ve-derstyggeligste Exempel paa Dristighed imod Kon-gen, og maa man være saa meget hastigere og hurtigere i at hævne den Gierning, som de grim-meligen pleye at tyrannicere imod de Dvælende, og med Foragt holde vor Taalmodighed for Fei-hed. Thi denne Sect søger ikke, som de an-dre bedre Secter, at formeere deres Partie ved

Tolal-

Taalmodighed og Lydighed; Men de pleye at forsvare deres Gierninger med Strid, Trætte og Oprør. Mod Sværdet, og en overmaade Strænghed og Grumhed, holder jeg for, at man skal agere imod dem, saa tidt de forurette Kongen og Landet. Men, dersom de holde dem fra Rebellion og Oprør, og kand taale, at man med Limpfældighed tracterer dem, da raader jeg jeg heller til Fred med dem; thi den smitsomme Syge strækker sig til fleere, end at man skulle kunde regne dem alle for Misdædere, og overlevere dem til Boddelen. Desuden haver og Sicilien en Mængde ungt Mandskab, som nu af Letsindighed, nu af Fattigdom, og nu af Begierlighed til Krig saaledes drives, at de uden at tænke paa enten Retfærdighed eller Skam slaae sig til disse Rebellere, og assistere dem udi deres saa vel Guderne som Menneskен vederstyggelige Krige, saaledes lobe mange imedens Krigen varer, i Haab om Bytte, over til de Hyperephanier, som dog i Freds Tider opsluge dem. Saa at Kongerne ved Krig snarere forsøger end udrydder deres Partie. Desuden ligesom en Kraad, der ved sig selv er tynd og utvunden, letteligen slides over, men jo haardere man tvinder den sammen, jo stærkere den bliver, ja til sidst bliver til et Tov, som man ikke kand sønderrykke. Saaledes blive de, som i Freds Tider ikke bekymre sig om deres eget Partie, naar de merke, at Sværdet settes dem paa Struben,

faae

samlede, og besværge sig saa fast til hinanden, at man næppe siden skal kunde skille dem ad. Derfor skal de overvindes ved Fred, Roelighed og Rigets Lykkesalighed. Naar de ikke ved Rebellion tvinge Kongen at gribe til Vaaben. Der ved faae de med Tiden af de offentlige Plynderier intet, at give deres uvisse og oprørske Medhielpere, og ved det de ikke ved deres Modstanderes Hidsighed blive opirrede, give de og det meeste efter af deres Ret. Mange af de Fornemste af dem, søge og at komme i Naade hos Kongen, saasom alle Ting udi Freds Tider af hans Venskab dependere, og dersom han ikke saa meget hader som foragter Lærdom, skal han kraftigere end ved all Krig vende de Adeliges Gemytter til Poenitentse. Thi omendskiønt disse selv kand skamme sig ved at forsvære deres Sect, saa skal de dog i det mindste drage bedre Omsorg for deres Børn, og forskaffe dem saadanne Lærere, der kand opdrage og underviise dem i Fædrene-Landets gamle Skikke, at de kand leve i Naade ved Hoffet. Thi de, som præferere alleene Haardnakkenhed frem for Himmelen, klare Beviser, og de Gamles Lærdomme, og hænge ved Usinulca, skal sandeligen overvindes, ved det dem forsigtig betages alt Haab om at komme til Ære, og blive betroet Kongelige Forretninger; besynderligen om denne Straf ikke ved offentlige Love publiceres imod dem. Thi det alleene kunde være nok til at giøre dem vrede, og bringe dem til Opror og en

haard-

hoiardnakken Krig; men alleene skee paa en lempfældig og langsom Maade, saa at Forsten af sig selv, hverken confererer dem de Bestillinger, som ellers kunde confereres dem, ey heller tilader og giver dem noget Privilegium uden for Loven. I det øvrige maa han være naadig mod dem, og med venlige Ord undertiden saaledes omgaaes dem, at de skal synes, at han er værd at recommendere sig hos. Mange iblandt dem, min kiere Archombrote! synde ikke af sig selv, men formedelst Secten og Lærdommen, saa at dersom ikke den var, havde de gode Gemytter og skulle blive deres Forfædre lige. Og disse er det sandeligen bedre, at man, naar Leylighed der til gives, corrigerer end ødelegger, og ved Tvang gior dem daarligere. Disse lempfældige Raad skall efter Haanden svække de Hyperephanier, og ide, som nu under et Skin af en høy Viisdom ere komne sammen, skal i Længden, ved det de ikke blive opirrede, men leve i Stilhed, foragte og forskyde den Philosophie, som de udi Begyndelsen saa meget have stoltseret sig af, og letteligen splittes ad. Dette er da mit Raad til en solid og grundig Fred, hvilken Guderne dog engang give dette Land igien, og giøre, at de Hyperephanier aldrig maa føre Lycogeni Hielp. Men at Lycogenes skulle gaae over til deres Religion, som Rygtet gaaer, troer jeg sandeligen ikke, ey heller at han, ved at recommendere sig hos denne Sect, som neppe er den

den Forgetyvende Deel af de Sicilier, skulle giøre sig forhadt hos de andre. Der Ibburranes dette havde sagt, inviterede han Archombrotum til Nadvere, og erindrede ham kierligen, at han og selv skulle omgaaes de Hyperephanier venligen; thi de kand, sagde han, som nu Sagerne staae i Sicilien, bedre rettes ved gode Ord, Exempler, og en fornuftig Samtale, end ved det vi ved Ord og Geberder altid vise Foragt mod dem, og de igien mod os.

IV. Cap.

Der besluttes, at sende Poliarcho et Arm-Baand, som Eristhenes besmitter med Forgift.

Nu var Lycogenes allerede i Stand med sine Sager, og Dagen fastsat, paa hvilken man skulle begynde Rebellionen, nemlig midt om Vaaren, den tiende udi den Maaned Thargelion. Eristhenes havde ikke langt fra Epeiricten en Herre-Gaard, og derpaa Skov, som var fuld af Vildt, saasom der udi lang Tid ikke havde været holdt Jagt. Denne havde paataget sig paa en, til dette Forræderie bestemt, Dag, at byde Meleander med Argenis did hen til Giestebud. Gik nu dette Bedragerie an, vilde han føre dem med nogle faa andre ind udi de inderste Gemaker, ligesom for at besee nogle

Skil-

Skilderier, der bemægtige sig dem, og igiennem en Bag-Dør levere dem i en Hast til Lycogenes Men dersom Meleander giorde Modstand, eller raabte om Hielp, var det overlagt, at dræbe ham, og var det nok, naar de alleene kunde bemægtige sig Argenis. Skulle det nu hænde, at Meleander enten ved Sygdom eller i andre Maader skulle vorde forhindret fra at komme paa den Dag, da skulle Lycogenes uformodentligen komme med en flyvende Armee, for at dræbe ham; thi skulle han just paa den Dag være udi Syracusa med sit oprørske Anhang, der skulle ligesom paa de fornemste Herrers og Borgeres Vegne komme til ham, og med stor Allarm udraabe ham for Anfører for den offentlige Sag imod Kongen. Oloodemus burde da og komme med en Armee, som til samme Ende i Forveyen skulle være samlet, for med sin Stemme og Magt at bestyrke dette nye Foretagende; og da meente de, at de fleeste skulle falde fra Kongen, deels efter forrige Krigs Exempel, deels ved Svig af de fornemste Befalnings Mænd og Øvrigheds Personer, hvor af mange ved dem vare blevne ophøyede til de Bestillinger, som de betiente, og endeligen ogsaa af egen Tilskyndelse og Lyst til Oprør.

Da nu Sagerne paa begge Sider vare overlagde, havde Meleander besluttet at fange Lycogenes, og Lycogenes Meleander.

Men

Men Argenis var i dobbelt Bekymring, deels for Poliarchus, og deels for Riget; hvorfor hun ivrig drev paa de Ting, som vare overlagde hos Kongen, nemlig: At Foræringer skulle sendes til Poliarchus, for at faae ham tilfreds stillet, Arsidas kaldes tilbage, og en troe Mand opsoges, som dette kunde forrette. Ingen uden Archombrotus alleene merkede Princessens private Bekymringer; thi, som han nu næsten ikke længer kunde holde sin Kierlighed i Tomme, saa lagde han sig og efter at udforske Argenis Godhed og Bevaagenhed for Poliarchus, og det med en ugemeen Misundelse, hvorfor og disse Anslag ikke kunde være ham ubekiendte. Over Alting lastede han sig selv, fordi han hos Kongen havde været Aarsag til Poliarchi Tilbagekaldelse, hvorfor han ofte havde i Sinde at gaae til Kongen, og raade ham derfra igien. Men, som han bluedes og tillige frygtede for Argenis Vrede, holdt han sig fra dette dristige Anslag. Det hændet og, at han kom til Meleander, da han med sin Dotter talede om Arsidæ Tilbagekomst, hvor han blev meget naadigt imodtagen af Argenis, formedelst den Velgierning, han nylig havde giort hende, i at recommendere Poliarchum; thi hun ansaae ham, som sin Advocat, og derfor med større Venlighed end tilforn hilsede ham. Men, som han ikke vidste hvorfor disse Complimenter bleve ham giordte, blev han derover saa forstørret

af en uformodentlig Glæde, at han, saa snart han kunde, maatte forfoye sig til sit Kammer, for at komme til sig selv igien. Da han nu der stod meget tvivlraadig over den alt for store og usikkere Glæde, sagde han til sig selv: Skal du være saa lykkelig? Skal du saa hastig naae din Kierlighedes Øyemeed? thi hvad? Haver du ikke seet Princessens Ansigt? Haver du ikke merket hendes Øyne? Haver du ikke fornummet hvor inderlig glad hun blev, da du kom ind? Ach! jeg Ulykkalige, jeg gior mig daarligen alt for stort Haab. Guderne give aldrig saa letteligen saa store Belønninger, gemeene Egteskaber gaae gierne for sig uden Modstand og Forhindring; men udi høye og fornemme Egteskaber finder man altid Modgang og Forhindringer, saa at disse just formedelst denne Besværlighed ere dyrebare for dem, som tragte derefter. O! at jeg maatte tage feyl, og at ikke denne Hilsen og dette Argenis venlige Ansigt, hvorved jeg nu skatter mig saa lykkelig, maatte spaae mig Ødelæggelse. Ach jeg elændige! men det var nok det, som jeg neppe taaler at tænke paa, de Raade-Tegn hun vidste, sigtede nok hen til Poliarchus, det var nok derfor at hun var saa høflig, fordi jeg med mit Raad assisterede ham hos Kongen. Mon hun derved ligesom ville begiere mit Patrocinium for ham paa nye? Ney, jeg sværger ved Argenis, at ingen Kierlighed gaaer saa vidt. Jeg vil hverken takke Poliarchus for

for Argenis Høflighed mod mig, ey heller skal Argenis takke mig for Poliarchus. Skal jeg, som en Tiener vove mit Liv for en andens Lykſalighed? Jeg skal, som et ringe og nedslaget Gemyt, ja næsten som en Slave, blive elsket, og overlevere Argenis til en anden. Dog du farer vild, Archombrote; dersom du tænker, at vinde noget med Magt. Kierlighed vindes alleene ved Bønner, Taalmodighed og Lydighed, agter du at tiene eller commandere Argenis? Hvor usømmelig og uforskammet er ikke denne Tale? Jeg vil ikke, at I skal elske Poliarchus. Neppe skulle en streng Fader give slig Befalning; enten maa hun elske den Ypperste og Tapperste Mand, eller hun var ikke værd at elskes. Her maa udi Tapperhed, Berømmelse og Rygte strides med Poliarcho. Det er dig selv om at giøre, at han kaldes tilbage; thi vi ere altid ømme over, og have ligesom en Commisseration med de Fraværende; men naar han er nærværende, kand han lige saa snart ved Trætte eller anden viderlig Opførsel blive Argenis ubehagelig, som elsket af hende. Du skal see at faae udfrittet, hvorfor han elskes, og af samme Aarsager faae Princessen at elske dig; hvad han giør, skal du og giøre, og søge at overgaae ham derudi, og dersom alting slaaer feyl, skal han ved Sværdet nedlegges; thi man skal snart kunde finde Leylighed til Disput og Kamp. Lad være han er stærk, saa er dog Kierlighed stærkere, som styrer min

Haand. Imedens der handles om hans Tilbagekomst, skal jeg imidlertid letteligen faae Argenis i Tale, jeg skal vænne hende til at høre mig og troe mig; thi ofte tiener Velvillighed og Ynde dest, naar den er bleven moet, til langt andre Sager, end formedelst hvilke den er begyndt.

Da Archombrotus efter en lang Strid med sig selv endeligen havde fattet dette Forsat, vendte han tilbage til Meleander, hvor han strax fik Anledning til nye Fortrydelse og Vrede; thi Cleobolus havde raadet Kongen: At de Gaver, som skulle sendes Poliarcho, maatte skikkes ham i Argenis Navn, saasom hun, sagde han, var uden for den Gierning, som drev ham af Sicilien, og Rigets Omsorg ligger næst Eders Majestæt paa hende. Han skal desuden vide, at Eders Venner ligge skiulte under hendes. Og saaledes skal han, som ellers maaskee skulde stille sig haard mod os, letteligen blive overtalt for Princessens skyld. Kongen fandt største Behag udi dette Forslag, og sagde: Lad det saa ske; men hvor skal vi finde en troe Mand, som kand forrette dette Erende? Timonides var en hurtig ung Person, og af bekiendt Troeskab mod Poliarchus. Denne beskikkede strax Kongen, efter Argenis Tilskyndelse, til dette hemmelige Gesandtskab. Da nu dette var besluttet, overlagde man, hvad Forærinser man skulle sende. Af en Hendelse var samme Tid did henkommen

en

en Kiebmand fra Syrien med Indiſke og Arabiſke Vahrer, ſom meeſtendeel beſtod udi en unyttig Overdaadighed for forfængelige Nationer. Iblandt andre Ting var og et Arm-Baand af hævet Silke, beſat over alt med adſkillige ſlags Steene, der ſaaledes efter deres Farver vare fordeelte, at de afbildede nogle flygtige eller vrede Dyr, hvilke Jægerne deels forfulgte med Piile, og deels fældede med Jagt-Spyd. Edelſteenene og Arbeydet var af en ſtor Verdie; thi det ſkulle koſte 50 Talenter. Mange af de Sicilier havde ſeet ſamme Armbaand, men fleere havde hort det berømme af en ikke ubekiendt Poet, ſom ſamme Arme-Baand ved ſit prægtige Skin havde drevet til at forfatte folgende Vers:

Stig frem, I Strande, ſom mod Solens Opgang grændſe,
I hvilken prægtig Statz og ziirlig Apparence
Udi ſin gylden Karm fremkommer denne Gud.
Ai Eders Vande og ſit Sove-Kammer ud?
Naar han Smaragden gron ſaa næt mon udpolere,
At ai ſlig herlig Glants den yndig kand bravere,
Naar han Demanten klar, ſom Draaber i en Elv,
Og udi Lys og Skin giør næſten lig ſig ſelv.
Den bleege Onyx og den broget Jaſpis Spetter,
Samt den, ſom Navnet man af Purpur Ild paaſetter,
Og fylder Spetterne med baade Guld og Glants,
Ret ſom det broget Vand, Regnbuens krumme Svants.
Paa et Stæd avles dog ey alle diſſe Steene;
Thi intet Land formaaer ſaa koſtbar Skat alleene,
Men Ganges nogle og Hydaſpes andre gav,
Ja mange findes og udi det rode Hav.

Et Armbaand haver dog dem alle udi Eye,
Som derfor eene kand mod alle tre opveye;
Thi heele Østen med dens Himmel-givne Skat
I denne blanke Væv er mesterligen sat.
I Gnder! hvilken Skat! hvo nyde skal den Lykke?
At see sin Haand besat med saadant kostbar smy ke?
Hver kand Juvelerne forblændes dog saa nær,
At de ved eget Skin kand giøre sligt Portrait.
Thi see! hvor Jægerne i Ædelsteene spille,
Som den raisk-beenet Hiort med blanke Piile drille!
Hvor lifligt er ey det ved Mesters Haand bereed?
Hvor bryster Løven sig ey af sin Kostbarhed?
Mon troe Vulcanus? mon de kunstige Telchiner
Har disse Steene sat, og virket disse Liner?
Thi dette Vunderværk og Stierne-ziiret Baand
Brillere kunde end paa Jovis egen Haand.
Ja Juno selv, som er den rige Himmel-Dame,
Ved saadan Gave sig og ikke skulle skamme,
Men der ved blive mild og blid, som Blik paa Vand,
Skiønt hun saa Trætte-kier er mod sin Egte-Mand.
Men du, hvis Haand engang den ædle Skat beprydet,
Lad see, du overgaaer dens Kostbarhed i Dyder,
At man kand sige: See, hvor smukt er dette Baand,
Men dukker dog ey op mod Eyermandens Haand.

Dette Arm-Baand holdte Argenis og Cleobolus, ja end og Meleander selv for at være en bequem Skienk for Poiiarchus, fordi den ved Overførselen ikke kunde robes, da alting skulle gaae saa gandske hemmeligen og stiltiende for sig. Thi, dersom man sendte Vaaben eller Heste, kunde man ikke skiule dem for Fiendens Øyne. Desuden var dette Smykke udi de fleste Landskaber ey alleene brugelig for Qvinder, men

men endog for Mands-Personer, og derfor det bequemmeste, som en Dame kunde forære en Mands-Person. Kongen havde tilforn agtet dette Arme Baand, da ham af Kiøbmanden samme blev tilbudet gandske ringe, saasom han havde vigtigere Ting i Hovedet. Dog var det hos Eristhenes Kongens Skat-Mester, som havde Ordre, at lade det af Kunstnere besigte og vurdere, om det kunde være værd at kiøbe. Men, at man nu ikke skulle forundre sig over, at det i saadan Hast blev kiøbt, fodrede Kongen Tænninger for at leege med Argenis. Og som han tabte med Billie, hedte det, at hun havde vundet Armbaandet; hvorfor han lod Eristhenes hænte, og befalede ham at kiøbe det til Argenis for nyeste Pris. Men Eristhenes, enten ved sin egen Forsigtighed, eller fordi Lykken endnu ikke vilde føye Meleander, havde allereede fattet Mistanke om at man vilde sende en Gesandt til Poliarchus, og troede man, at hans Hustrue havde givet ham Anledning til denne Mistanke; saasom hun ideligen omgikkes med Argenis og Seleniſſa, og ofte paa en forblummet Maade havde Arsidas paa Tale; var des uden en listig Dame, og tillige underviist af hendes Mand. Men da Kongen paa denne knappe Tid befalede, at han skulle kiøbe Arm-Baandet, blev hans Mistanke saa meget meere forøget, at han strax skrev til Lycogenes, at han frygtede, det man ved denne Foræring vilde for-

sone sig med Poliarchus. Hvorpaa Lycogenes, som ikke tog i Betænkning, at øve hvad grov Misgierning, det end maatte være, strax efter Oloodemi Tilskyndelse, som og da var tilstede, skriftligen svarede i denne Meening: At intet var raadeligere, end at, saasom Armbaanden det endnu var hos Eristhenes, man bestrøg det med Forgift. Dersom da siden Poliarchus bekom det, ville han uden Tvivl bruge det om sin Arm, og Forgiften ved Varmen trække ham ind udi Livet. Men dersom Konaen gav Argenis det, kunde Sagen med Tiden blive bekiendt, saa som Forgiften ikke strax, ved det man rørte den, besmittede; og kunde man under een eller anden Prætext aabenbare den Forgift, som var skiult, og derved indlegge sig Navn af Troeskab, ved at beskylde Kiøbmanden for denne Ondskab. Eristhenes havde udi sit Huus en meget stærk Forgift, som han havde præpareret, for at dræbe sine Uvenner. De Ephyræer, som vare store Mestere i at præparere Forgift, enten udi drikkende Vahre, eller for at bestryge deres Piile dermed, da de satte sig ned udi Sicilien, og bygde Syracusas, havde fordum lært nogle af de Sicilianske Indbyggere denne skiændige Kunst, og havde man ofte forsøgt paa denne Maade at ombringe Meleander, men han var hidindtil lykkeligen bleven conserveret, ved sine troe Opvartere, der med største Flid havde taget vare baade paa hans Mad og Klæder, men Forgift,

giften var saa stærk, at den ey alleene giorde sin voldsomme Virkning, naar man tog den ind, men end og formedelst Sveden trængde igiennem Legemet, naar man daglig gik med noget, som der med var besmurt. Eristhenes brugte ingen til denne forgiftige Gierning, men selv bestrog det inderste af Arm-Baandet, som formedelst det vævede Silke var blødt, efterdi det skulle bindes om Armen, med Forgiften; og da han meente en tilstrækkelig Portion derudi var kommen, bar han det udi en Eske til Kongen, hvilken, der ikke vidste af dette store Skielmstykke, kaldte strax hemmeligen Timonides for sig, da Argenis alleene var overværende, erindrede ham om den Tillid, man havde til ham, og fortalte ham, til hvilken Forretning han var udvalt, leverede ham tillige Brev til Arsidas, som var skreven med hans egen Haand, af følgende Indhold: Elskelige Arsida! Jeg sender, som J heraf kand erfare, Timonides til Eder, og vil, at J saaledes skal høre ham, som det var mig selv; hvad han siger og gior, vil jeg staae ved og stadfæste; Dog maae J vide, at jo før J med den Fremmede kommer til os, jo kierere skal J være os. Lev vel. Derpaa tog Argenis, efter oplagt Raad, Esken frem af sin Lomme, og sagde: Fører dette Arm-Baand, min kiere Timonides, til Poliarchus, og overleveer ham det i mit Navn, tillige med dette Brev, og det andet til Arsidas. Hvorpaa hun leverede ham Breve-

ne, ikke dem, som hun havde viist Meleander; thi de vare ikkun koldsindige, og indeholdte intet, hvoraf man kunde præsumere det Venskab, der var imellem hende og Poliarchus. Men i det de skulle forseigles, understak hun dem, og havde strax andre til reede, der vare skrevne efter hendes egen Inclination og Kierligheds Affect. Men, som nu denne Timonidis Reyse til Italien ikke kunde dølges, da, paa det ingen Mistanke der af skulle reyse sig, begyndte Timonides, efter Kongens Tilskyndelse, at udsprede blandt sine Folk, at han af Kongen havde erholdet Tilladelse at reyse udenlands, for at besee Italien og Africam. Han var et ungt Menneske, og kom dette just saa bequemmeligen, saasom han for længe siden havde haft Lyst til at reyse udenlands, og dermed sig for sine Cameratere havde forlydet. Men for Eristhenes, der tog noye vare paa Intrigverne, vare de fleste Ting bekiendte, men alle Ting suspect. Han giettede derfor at denne skulle reyse til Poliarchus; thi optænkte han følgende List, for at udlokke Sandheden: Een ung Person var iblandt hans Tilhængere, som, efterdi han nyeligen var kommen fra Landet, var derfor endnu ikke bleven bekiendt ved Hove; men han vidste, at han var snedig og hurtig udi hvad, ham blev befalet at forrette. Denne befalede han, at sette sig til Hæst, og i fuld Gallop reyse efter Timonides, der alle reede var borte; og naar han naaede ham, skul-

le

le han lade, som han var sendt af Kongen, for at formane ham indstændig, at han ikke skulle viise noget Menneske i Sicilien Arm-Baandet, eller dermed lade sig merke. Imedens I taler, sagde han, skal I flittig give Agt paa hans-Ansigt, og dersom han siger ja her til, eller synes at tvivle, skal I ligesom I allereede haver forretter eders Erende, strax reyse Eders Vey. Men, dersom han veed ikke, hvad I vil sige dermed, det I letteligen kand merke, skal I lade, som I kiender ham ikke, og spørge om hans Navn. Og naar han da siger, at hans Navn er Timonides, skal I bede om Pardon, at I haver taget feyl, ladende, som I leeder efter en anden. Naar I da reyser der fra, da tag, om det er mueligt en saadan Vey, at ingen faaer at vide, hvor I tager hen; men, dersom han skulle tvivle paa Eder, efterdi I er fremmet, og derfor spørge: Hvo I er? da lad, som I er af Seleniſſæ Forvandskab, og nyelig antaget ved Hove, og giv Eder hvad Navn I først kand opbitte. Denne Person forrettede sin Commission baade troeligen og lykkeligen; Thi der Timonidis hørde nævne Arme-Baandet, som en Ting, han vidste var gandske hemmelig, fattede han ingen Mistanke til Menneſket, men befalede ham at sige Kongen, det alle Ting vare i god Behold, og denne Hemmelighed allereede noksom ham anbefalet. Der nu Timonides var bleven saaledes bedraget, og Kongens Forsæt aa-

benbaret, skriver Eristhenes strax alting til Lycogenes, at han strax maatte i Tide gisre Anstalter, enten Timonides skulle fanges, eller han vilde noget andet skulle foretages. Lycogenes stod længe i Beraad herover, og vidste ikke hvad han skulle foretage, og saasom han nu fornam, at Kongen ikke længer var efterladen, men lagde Raad op imod ham igien, turde han nu ikke saa dristig foragte ham, som tilforn, men fandt endeligen fornøden, at opspinde et nyt Skielmstykke, hvor ved han kunde sette Kongen i Had, for den malitieuxe og ugudelige Gierning, han selv havde begaaet. Hvo skulle nu vel nogensinde have kundet tænke sligt, han beslutter, at lokke Poliarchus i Forbund med sig, og skriver ham til et Brev, af følgende Indhold:

Lycogenes sender Poliarchus sin Hilsen. Hvorledes I haver taget feyl, i at udvælge Eder Venner eller Fiender, skal denne Dag aabenbare. Mig haver I forfulgt som en Fiende, men Meleander haver I, gid ikke meere end billigt var, favoriceret. Jeg vil gaae forbie, hvad forhen er passeret; thi hverken er det hofligt at laste Eder, ey heller er jeg nu i den Stand, at jeg skulle have megen Umage, at undskylde mig. Jeg vil heller, at I ved mine Velgierninger end ved mine Ord skal viide, hvo af os begge have taget feyl udi vores forrige Uvenskab.

Der

Der Meleander frygtede for Eders Vrede og Hevn, fordi I var giort Landflygtig, greb han til disse skammelige Kunster, blev i Steden for en Konge en Morder, som agter at forgive Folk, og sendte Eder et Arm-Baand, besmittet med Forgift, under et Skin, som han fortrod sin Gierning, og vilde dermed belønne den Uret, Eder var skeed. Men vogte Eder for at bære det; saasom I derved skal binde Doden og intet Arm-Baand om Eders Haand. Jeg begierer ikke at troes, forinden I har forsøgt det. Behag derfor at binde denne Foræring enten paa en Træl, som er domt til Dode, eller, om I vil vise Eder mildere, paa den blotte Huud af et Beest eller Hund, som I agter at omkomme; dersom samme da ikke inden fierde Dag er død, vil jeg ikke agtes værdig at leve. Vil I lyde mit Raad, da lad Timonides, som bringer Eder denne giftige Foræring, selv drikke den Dods Skaal, som han viidende tilbringer Eder. Denne Svig, som jeg med stor Moye haver faaet at vide, vilde jeg saa meget hellere selv giøre eder bekiendt, saasom jeg ey alleene holder det ubilligt, at en saa tapper Mand saa skammelig skulle komme af Dage, men end fryater selv for at blive mistænkt, i fald saadant skulle skee; thi hvo af mine Fiender skulle ikke snarere sige, at I ved mig, end ved Meleander var ombragt. I det øvrige maa I takke mig, om I vil; bliver I ved at være min Fiende, er jeg i Stand at hævne mig paa Eder ofsent-

sentjigen; thi Vaaben, Raad og Kræfter fattes mig ikke, og Guderne give mig Lykke til mit Foretagende. Men dersom denne aabenbarede Meleandri Utroeskab skulle bringe Eder paa bedre Tanker om mig, og I vil foye Eders Kræfter til mine, for med samlet Magt at hævne den Uret, Eder er skeet, lover jeg, at I udi mig aldrig skal savne en troefast Broder, eller rettere, saasom jeg er af en saa høy Alder, en Fader, saa længe jeg lever.

Dette meget dumdristige Brev blev overleveret til en troe Tiener med Ordre, saaledes at indrette sin Reyse, at han kunde komme til Poliarchus otte Dage, efter at han fornam, at Timonides der var anlanget. Og var det ingen vanskelig Sag for ham, naar han kom til Messana eller Rhegio, som udi et andet Ærende, at faae udspurt Timonidis Ankomst enten i Havnen eller i Byen. Aarsagen, hvorfor han just vilde, at der skulle være otte Dage imellem, var denne: Paa det at Poliarchus kunde imidlertid faae Leylighed at bære dette forgiftige Arm-Baand, og derved omkomme; thi, dersom dette Brev kom til ham efter hans Død, vilde dette foraarsage Meleander et stort Had. Men dersom han imidlertid entholdt sig fra at bære Arm-Baandet, maatte han takke Lycogenes, som havde ved sin Advarsel befriet ham fra Fare i Fremtiden, og derimod satte et u-udsletteligt

ligt Had til Meleander, som syntes at være Stifftere til denne skammelige Gierning. Han understod sig og desto meere dristig at belyve Kongen, efterdi dette Brev kunde neppe blive Poliarchus leveret, forend til den Tid, Frafaldet af Rebellerne var besluttet.

V. Cap.

Oloodemus og Eristhenes bliver kast i Fængsel. Timonides og Arsidas bilde sig ind at Poliarchus er druknet.

Da nu Timonides var affærdiget, giorde Meleander sig all Umage for at lokke Oloodemus og Lycogenes til sig, kaldede dem og begge til sig ved en Skrivelse. Lycogenes, saasom hans Sager ikke endnu vare i stand til at falde fra, besluttede at lyde denne Ordre, og at være hos Kongen i nogle Dage. Men Oloodemus, da han havde bekommet Kongens Skrivelse, begav sig til Lycogenes, forend han reyste til Hove, og forestilte for ham, at det faldt mistænkelig, at Meleander befalede dem just begge at komme til sig; thi I fald han havde noget Ondt i Sinde mod dem, skulle han friere understaae sig at øve samme, naar de begge vare tilstæde, end naar ikkun een af dem mødte. thi var derfor intet bedre Raad end at Lycogenes lod, som han var syg, og dermed undskylde sin Udeblivelse, og Oloodemus reyste til Kon-

gen

gen for at erfare, hvorom man skulle raadslaae. Han reyste derpaa fra Lycogene, og da han kom til Epeircten, giorde han strax sin Opvartning hos Kongen, hvor han samme Aften blev taget til Taffels. Han overleverede ogsaa Brevet til Kongen, hvorved Lycogenes excuserede sin Udeblivelse, ved det han var falden i en farlig Sygdom, og derfor ikke turde give sig ud i Luften. Kongen, som ikke tvivlede paa, at jo denne Sygdom var opdigtet, vidste ogsaa at simulere, og giorde ham adskillige Spørsmaal, om hvad slags Sygdom det maatte være. Da nu Maaltidet var til Ende, kaldte Kongen Cleobulus, Evrymedes og Archombrotus til sig, og spurde: Hvad man skulle begynde med Lycogenes, som havde været hans Ordre overhørig, item hvad man skulle foretage mod Oloodemus og Eristhenes, som understode sig med lige saadan Dristighed at møde, da de dog vare skyldige, som Lycogenes, at overtræde Befalningen? Archombrotus og Evrymedes holdte, for at intet endnu skulle foretages; men at man skulle hitte paa en anden List for at fange Lycogenes; thi, naar han var paa frie Fod, foretog man forgieves nogen Haardhed imod de andre. Men Cleobolus sagde: Jeg holder for, at vi ikke bør lade dette Bytte, som vi have, komme os af Hænderne. Meene I vel, at Lycogenes skulle have loyet sig syg for Kongen, dersom han ikke hav-

havde havt en ond Samvittighed for hans nye opspundne Oprør. Men, saavidt jeg kand giette, og haver Underretning om fra troe Hænder, vil de strax hemmeligen stiæle sig bort, og skal vi da siden faae Lycogenes at see bevæbnet. Denne er derfor min Meening, at Kongen atter lader ham indkalde, kommer han endda ikke, understaaer jeg mig virkeligen at holde hans Undskyldning for et Frafald. Imidlertid er det raadeligst, at holde Oloodemus og Eristhenes ved troe Mænd saaledes forvaret, at de end ikke selv skal formerke, at de anholdes. Naar man nu fornemmer, at Lycogenes ikke vil komme, skal man strax formere disse Proces; thi Lycogenes vil midste en stor Deel af sine Kræfter, naar disse hans mægtige Alierede ryddes af Veyen, og denne Haardhed vil visseligen til stor Fordeel virke udi manges Gemytter Ærbødighed mod Kongen, og Frygt for Straffen. Man holdte for, at Cleobulus havde talt fornuftig; hvorfor Kongen Dagen efter skrev til Lycogenem, og befalede ham gandske høfligen at komme til sig. Men han fattede heraf end større Mistanke, og ey alleene ikke selv adlydede Kongens Commando, men skikkede og Bud til Oloodemus og Eristhenes, at de skulle begive sig fra Hove, saasom Kongens Complementer ikkun vare bedragelige, og at det var desuden nu fornøden at bryde ud aabenbare, saasom Tiden, man for Krigen havde besluttet, var for Haanden. Ingen

gen af dem begge foragtede denne Lycogenis Tanke. Men de giorde og ikke Cleobuli Flid forgieves; thi han havde for længe bestukket tvende af Eristhenis Tienere, som ofte hemmeligen refererede ham mange Ting om deres Herres Sager; Ved disse havde han nu og faaet at vide, at der under Epeircten vare beskikkede Heste, som Eristhenes om Natten vilde betiene sig af. Kongen blev glad her ved, saasom han ved denne hemmelige Bortgang kunde faae desto bedre Leylighed at actionere dem. Befalede derfor Archombrotus, at han skulle see at gribe dem paa friske Gierninger, og med Magt føre dem tilbage til ham. Archombrotus tovede og ey længe i at efterkomme denne Befalning; men med stor Flid giorde alle fornødne og tienlige Anstalter, mestendeel efter Evrymedis Indretning. Det var noksom vitterligt, at de ikkun med faae vilde tage Flugten, paa det ikke nogen Allarm skulle røbe deres Flugt; thi tog Archombrotus ikke fleere end 10 Soldatere med sig, og det Spanier, at de ikke ved Samtale med Rebellerne, eller fordi de vare med i Rebellionen, skulde holde med de Herrer, imod hvilke de da vare bevæbnede. De ginge da alle enhver for sig uden Mistanke af Slottet, som Archombrotus havde beskikket, han selv fulgte dernæst efter, og holdte sig med sit bevæbnede Mandskab lidet af Veyen, under et gammelt der til beqvemt Huus, hvor forbie alle de, som komme fra Slottet

tet, maatte passere. Han havde ikke længe staaet paa Vagt, førend han ved Maanens Skin blev var Oloodemus og Eristhenes at komme med nedslagne Hoveder ansettende, geleydet alleene af trende Tienere, hvorfor han gik dem imod med sine 10 Soldatere, og sagde: Hvor vil I hen Oloodemus? Hvor vil I hen Eristhenes? Sandeligen, I maa have Forræderie i Sinde. Hvorfor skulle I ellers agte at gaae bort om Natten, begge tillige, og det Kongen u:afvidende? Hvorfor skulle I ellers være saa alleene, uden at have andre gode Venner med Eder? Hvor paa, saasom de herved bleve gandske bestyrtsede, han tog dem fat, førde dem tilbage, og overleverede dem til Vedkommende, at sættes i Fængsel, som Misdædere. Der vare aabenbare Formodninger at de vilde flye; thi ikke langt derfra holdte Staldknægtene med deres Hæste, som vare sadlede; og under deres dagli-ge Klæder havde de Reyse Klæder. Denne Hændelse giorde alle bestyrtsede, og blev det Dagen derefter forkyndet Ibburranis og Dunalbius, som den Tid var ved Apollinis Tempel ikke langt fra Panormo, hvor de noget længere end ellers sædvanligen havde opholdt sig hos Antenorium, samme Tempels Forstandere, formedelst hans behagelige Omgiængelse. De kiørte da strax af stæd til Kongen, som ved deres Ankomst omfavnede dem, og fortalte dem den gandske Sag fra Begyndelsen til Enden, leagende derefter dette til:

Saa sandt Guderne leve, vil jeg statuere Exempel paa disse begge, de skal i det ringeste ikke have giort mig denne Tort omsonst, ey heller lader jeg mig bevæge ved de ugudelige Menneskers Dristighed, der have understaaet sig, at udkaste hist og her Pasqviller; thi see! hvilken dristig Pasqvil een af mine Kammer-Tienere fandt i Morges ved Indgangen af mit Cabinet. Dunalbius tog Papiret, og efter at Kongen havde vendt sig til de andre Nærværende, tillige med Ibburranes, læste disse Vers med største Forskrækkelse:

Hævngierrige Regent! giv Mændene tilbage!
Hvi over du Gevalt og gruesom Tyrannie?
Mod dem, som billig sig kand overvunden klage,
Ey ved retmæsig Krig, men puur Forræderie.
Lad ikke disse Mænd og store Generaler
I Fængsels fæle Mørk af Sorrig svinde hen,
Og disse klare Lys, af hvilke Landet praler,
Udslukkes og forgaae; giv Mændene igien.
Ærbødigheden for din Purpur-farvet Kaabe,
Dit Kongelige Spiir og Diamante-Krants,
At skulle dæmpe ned vort Mod, du ey tør haabe,
Ney, vi anfalde dig foruden Vid og Sants.
Vel ønskte Biergene dig her fra at udreede,
Og Jorden i sin Vom at kunde sluge dig,
Men da du har fortient med Billighed vor Vrede,
Da skal din Skiæbne vist Penthei blive lig.
Han for sin Ondskab blev forfulgt af sine egne,
Hans Krop blev levende i tusind Stykker slit.
For Moders egen Haand han maatte hastig blegne,
Hver Stykke bævrende laae om paa Marken spilt.
At ey din Konge-Boe er endnu stæd i Fare,
Og ved vor Vredes Ild i Stov og Aske lagt,

Ey

Er ey af Frygt for dig; Men ikkun for at spare
Dem du, o Konge, har udi din grumme Magt.
See, denne er din Dom: At du skal aldrig leve
Een Dag til Ende, naar at disse daane hen;
Thi vi vil deres Blod af dine Hænder kræve,
Vær derfor om om dem, som om din Øyesteen.
Tag deres Liv i Agt, om du vil dit forlænge;
Men heller giv dem løs til Folket, og betænk,
Hvad Fare, der er ved, sig udi Krig at mænge;
Thi bed dig Freden til ved denne store Skienk.

Udi disse Bevægelser var da Slottet, imedens Timonides paa sin Reyse maatte udstaae andre tilfælde; paa Reysen gik det ham saaledes: Da han fra Kongen var dimitteret, opholdt han sig nod sin Villie paa sin Herregaard udi fire Dage, saasom Spaamanden ikke i ringere Tid kunde sige ham, hvad paa hans Reyse ham skulle vederfare. Derefter begav han sig til Messanam til Arsidæ Hustrue. Der var paa samme Tid en heftig Storm, i det Vinden og Havet ved Vaarens Begyndelse desuden af sig selv reyser sig, saa at intet Fartøy udi fire Dage kunde komme ud af Havnen. Imidlertid blive Fartøyerne deels beskadiget af Bølgerne, og deels drevne paa Sand-Banke og omkastede. Men der nu Veyret bedarede, befalede Timonides at man strax skulle reparere det Fartøy, som mindst var bleven beskadiget, hvor paa han strax gik om Bord, og forføyede sig ad Søen til, uagtet Stormen endnu ikke fuldkommen havde lagt sig; han vilde og ikke at nogen Passager maat-

te tages paa Skibet foruden hans egne Folk. Men da han nu var kommen mit paa Fiorden, fik man at see et ynkeligt Skibbrud, som nyelig var skeed. Skibet var ikke kantret, men siunket lige ned, saa at Masterne endnu stode oven Vandet. Og det, som var det grueligste, da stod en Mand, som endnu var levende, i Masten, og holdt sig fast om Raaen. Denne, som saae saa bleeg ud, som et Liig i Ansigtet, uden for saavidt han var brændt i af Vinden, vinkede og nikkede, saasom Bolgernes Bragen hindrede hans Raab, at man vilde berge hans Liv, og blev man derved letteligen bevæget til Medynk. Der sprunge derfor nogle i Baaden, hvilke roede hen, bergede ham, og førdte ham saa godt som halv Død til Timonidem; hvilken, paa det han kunde komme til sig selv igien, efter den store Frygt, han havde været udi, gav ham lidet Viin at lugte til, hvorved han, som længe havde lagt i Besvimelse paa Dekket, nogenledes kom til sig selv igien. Da Timonides befalede ham at sige: hvo han var, og hvor hen han paa denne sin ulykkelige Reyse havde agtet sig? hvor til han svarede: At han havde hiemme i Rhegio og var en Soemand; nu skulde Reysen gielde til Frankrige, sagde han, hvor hen jeg havde paataget mig at føre en berømmelig Mand. Jeg saae vel der vilde blive en Storm, efterdi Skyerne havde en skiønt maadelig, dog ubestandig Fart, og Luften saae fæl ud. Hvorfor jeg ikke vilde gaae ud af Havnen.

Men,

Men da jeg der til ofte blev befalet, maatte jeg begive mig til Soes. Saasom Vinden blæsede nu fra en Kant, og nu fra en anden, bleve vi drevne nu frem og nu tilbage, indtil det endeligen blev blik stille. Jeg, som udi den hastige Stille frygtede meere end tilforn, (som jeg havde Aarsag til,) begyndte at raade mine Cameratere, at de skulle roe af all Magt, imedens det var stille. Thi paa denne Stille vilde visseligen strax følge en stor Storm, hvorfor de maatte see til at faae Skibet ind udi en Havn udi Sicilien, saasom vi vare den Øe nærmest. Men den, som havde fragtet Skibet, sagde, at han aldeles ikke vilde til Sicilien, trækkede og sin Kaarde, sigende: At han skulle hugge Hænderne af dem, som først tog til Aarene for at roe den Vey hen. Ved det vi saaledes dvælede, forgik Dagen, og Maanen fremkom, der førde tillige Vinden med sig. Stormen kom da ikke Grad-viis, som den pleyer, men strax, ligesom den var sluppen af en Sæk, saa overmaade stærk og overhaands, at all min Kunst og Erfarenhed var forgieves. Vi vidste ikke, hvad vi skulle begynde, formedelst Vinden, der kom ligesom en Orcan. Udi denne Fare blev Natten fordreven; Men den paafølgende Dag blev endnu sørgeligere, da hverken Suk eller Bøn meere kunde hielpe; thi see vi befunde os uformodentligen iblandt en Deel Skiær. Stormen havde og foraarsaget adskillige Sand-Banker, hvorpaa vi stytte med Forstævnen, som

der paa blev staaende. Nu begyndte Plankerne at løsnes, og vi ginge alle i Bagstavnen med Aarer og Baadshager; Men den, som havde fragtet Skibet, sprang tillige med sin Frieginne og tvende Matroser, som vare dem nærmest, udi Baaden, huggede Fæstet af, og gave sig til at echspere. Hvilke uden Tvivl bleve borte, endskiønt vi ikke længe kunde see Baaden, saasom Vinden førte den bort i største Hast, og Bølgerne, som Baaden ikke længe kunde imodstaae, kom os imellem, og giorde at vi ikke meere kunde see, hvor de bleve af. Ey heller finge vi Tid at begræde andres Skiæbne, saasom vi selv saae Døden for vore Øyne, efterdi Skibet, hvorpaa vi vare, hugaede strax Kielen fra sig, hvorudover det blev gandske fuld af Vand. Her blev da en stor Jammer og Lamentation paa os alle, da vi saae Skibet synke for vore Øyne, og den eene efter den anden at omkomme. Jeg retirerede mig i Masten, ach! ikke i Haab derved at frelse mit Liv, men alleene i Tanker at opholde det en liden Tid, indtil Skibet kantrede og Masten fulgte efter; men, imod all Forhaabning gave Guderne at Sanden omskantsede Skibet saaledes, at Masten blev staaende lige op og ned, ey alleene til min Frelse, men endog til Nytte i Fremtiden, saasom de Søefarende derved kand advares i Tide, at undflye disse Skiær. I tvende Dage haver jeg her med Bedrøvelse holdt mig fast ved Raaen, og var jeg til sidst næsten halv død, for-

nem-

nemmeligen af Desperation og Kuld. Ey heller haver jeg i bemældte Tid faaet enten Søvn eller Mad. Da nu Guderne sendte mig Eder til Redning, var det neppe, at jeg formaaede at løfte mine Arme i Veyret, for at vinke til Eder, uden at falde i Søen.

Alle hørde paa ham, imedens han talede, med Graad, men Timonides var udi en høyere Bekymring, saasom han frygtede for, at denne Ulykke maatte være vederfaret Poliarchus, efterdi den skibbrudne Mand roesede saa ofte denne Passager, og sagde, at han kom fra Italien og flyede Sicilien; hvilket alt passede sig paa Poliarchus; hvorfor, da den Skibbrudne med Graad og Klage fortalte sine Stalbrødres Fata, hvorledes de vare til Dels komne op paa Skiærene, men derfra igien ved de store Bølger udskyllede. Spurde han ham: Hvad den Passagers Navn var, som han førde? Om han var en Borger i Rhegio, eller en Fremmed? hvortil han svarede: At han intet vidste, uden at Arsidas den Sicilier, som har saa stort Gods i Rhegio, havde fragtet Skibet, og sulgt sin Vey, da hav reyste, til Havnen. Herved blev Timonides gandske bestyrtset, skiulede sit Ansigt, at ingen skulle merke hans Bedrøvelse, og gik ned i Kaihytten, efter at han tilforn havde befalet, at man med Aarene af all Maat skulle forøge Skibets Fart, uagtet Vinden blæsede god;

han kom og ikke længe derefter til Rhegium, hvor han strax forfoyede sig til Arsidam, havende den Skibbrudne Mand med sig. Arsidas laae paa denne Tid, som var just midt paa Dagen, paa en Loye-Bænk, i adskillige Tanker, uvidende om den sørgelige Tidende ham nu blev tilbragt. Da ham nu hans Vens Ankomst blev mældet, sprang han op og omfavnede ham; men Timonides optog hans glade og høflige Ord med et Suk, sigende: Hvor er Poliarchus afbleven! min kiere *Arsida*? Ach! vi Elendige! Gid jeg ikke maa viide meere end I selv om ham. I det samme fremførte han den skibbrudne Mand; hvor ved *Arsidas* strax blev bestyrtset, og spaaede Ondt; ja var nu langt elændigere end Timonides, sigende: O min kiere! hvor haver I giort af den Person, jeg overleverede Eder, haver I vel sat ham en Stæds lykkeligen i Land, saasom I udi saadan kort Tiid ey kunde naae Frankrig, hvor hen I var destineret? Men han Svarede: Skib, Gods, Folk, og alle Ting ere omkomne, og intet bierget, uden jeg alleene. Der Arsidas dette hørde, begyndte han overmaade at klage og bejamre sig, og tog disse Personer ind udi sit Huus. Dog fik han ingen Leylighed for Bedrøvelse at spørge om, hvorledes denne Ulykke var gaaen til. Men han gik dernæst ind med Timonide udi et aparte Gemak, og der med bittre Taare raabte: Ach en ulykfalig Død, ach I ubillige Fata! Ach du Jord,

Jord, som ikke var Poliarchus værd, og andre saadanne ynkelige Tale-Maader, som man udi en overmaade stor Sorg pleyer at bruge, naar man er ligesom fra sig selv. Men, da han nu længe havde grædt og klaget, spurte Timonides hvor Poliarchus vilde hen? og af hvad Aarsag han havde foretaget denne ulykkelige Reyse? Hvortil Arsidas svarede: At Poliarchus mistænkte Rhegium, efterdi den laae saa nær Sicilien; thi Lycogenes kunde letteligen faae at vide, at han var der, og sende Mordere ud paa ham, hvorfor han besluttede at reyse til Frankerige, som jeg meener at være hans Fædreneland, hvorfra han dog strax ville have kommet hid tilbage til os; men jeg kand troe, at Skiebnen af Misundelser vilde ikke, at det menneskelige Kiøn længer skulle rose sig af slig, næsten Guddommelig Mand.

Men Timonides fortalte med Graad og Hikken om Meleanders Hiertelav imod Poliarchum, og leverede Arsidæ Brevet, tog derpaa Arm-Baandet ud af Esken, og viste ham denne nu unyttige Foræring fra Argenis. Men man kunde for Sorg ikke admirere Kunst-Stykket og de kostbare Steene. Da nu Asteen var fordreven udi Sorg og Klage, besluttede de begge at reyse tilbage til Meleandrum, paa det han ikke skulle giøre sig noget Haab om Poliarcho meere, og de selv ikke være fra Kongen

i dis-

i disse trange Tider; thi de sluttede at Sicilien var allerede i Vaaben. De vendte derfor tilbage, og satte deres Cours saaledes, at de kunde naae Havnen ved Epeircten. Saasom det var ved Vaarens Begyndelse, var Veyret forunderligt og urocligt, saa at de ikke komme til Epeircten forend paa den syvende Dag. Men, jo nærmere de komme Landet, jo større blev disse elændige Menneskers Bedrovelse, saa at de nu gierne ønskede at kunde reyse tilbage fra det Land, som de nyeligen havde stræbet efter af all Magt at naae. Thi hvorledes skulle de berætte denne store Ulykke? og hvo skulle ikke have Afskye for dem her efter, som for Budskaber, der ikke føre uden ondt med sig. I Besynderlighed havde Arsidas en Sorg, som var Timonides ubekiendt, hvilken plagede ham overmaade, han bekymrede sig sig ikke saa meget for Meleander, som for Argenis; Maa du nu ikke, tænkte han ved sig selv, see hende at døe for dine Øyne, ja det som er meere aruesom, dræbe hende selv, med din hedroveige Tidende? Skal hun ikke udi sin Bedrøvelse og Vrede bebreyde dig, at Timocles havde lykkelig frelst ham midt iblandt hans Fiender, men du derimod lod ham drukne; thi hvorfor tillod du, vil hun sige, at han skulle reyse? Hvorfor lod du ham reyse alleene? da han var dia saa høyligen recommenderet. Iblandt disse og deslige Ting, som han overveyede, var dette ikkun det ringeste, at han nu havde mist all

Be-

Belønning for sin Troeskab og Flid, maatte frygte for Princessens Vrede, og af hendes Øyne vente sin Dom, om han skulle leve eller døe. Han kunde og ikke fixere hende, ved at dølge det, eller formilde hende, ved Forhaabning; thi da Meleander absolute maatte faae det at viide, kunde det ey heller blive dulgt for Princessen; men om og han selv vilde tie, og ikke referere Meleander denne bedrøvelige Tidende, hvad skulle Timonides vel giøre, som formedelst overmaade stor Sorg hverken kunde tie eller tale? Hvad skulle begge Parters Betientere giøre? hvilke ved denne nye og bedrøvelige Tidendes hastige Udspredelse ville alleene give Anledning til, at man desto flittigere spurte herom.

VI. Cap.

Arsidas og Timonides kommer til Epeircten, hvor de uformodentligen finde Gelanorum, som beretter hvorledes Poliarchus lider Skibbrud, og hvorledes han derfra undkommer.

Udi disse bedrøvelige og forstyrrede Tanker komme de paa det Sicilianske Land, hvor de strax befalede deres Venner og Tienere, for alting ikke at lade sig offentligen merke med noget, førend de vare komne til Kongen. Der de nu vare komne op for Bierget til Staden, gingede strax til Slottet. Men, o en forunderlig og u-

for-

formodentlig Forandring! Den første de i For-Gemaket saae, var Gelanorus, som spatserede der med et glad Ansigt imellem tvende Sicilianer: Arsidas blev ham først var, og nappede strax Timonidem udi Kiolen, for at han tillige skulle see ham; han stod nogen Tid uden at kunde tale et Ord, pustende og med fremrakte Hænder, men saa snart han kom til sit Maal igien, sagde han. Spoger det for os, eller hvad er dette for en forunderlig Forandring? Er ikke der Gelanorus Poliarchi Frieaivne, som man veed, var med ham, da han leed Skibbrud? Hvilken Gud haver frelst og fort ham til Live? Timonides blev og overmaade bestyrtset herover, og uden at svare Arsidas, løb hen til Gelanorum, som og selv, da han saae sine Venner komme, hastede dem i Mode. Men disse stode en liden Stund gandske stumme af Forskrækkelse, og kunde intet, uden alleene see paa ham. Endelig udbrød Arsidas med et dybt Suk: Min kiere Gelanore! er I levende? eller er det ikkun Eders Gienfærd, der soger i det ringeste at naae et Xenotaphium, eller tom Grav for Eder selv og Eders skibbrudne og drugnede Herre?

Gelanorus bad dem lade slig Frygt fare, og sagde at hans Herre Poliarchus levede og lykkeligen var bleven befriet og frelst baade fra Skibbrud og Soe-Rovere, havde og sendt ham til Kongen, hvor han Dagen tilforn var kom-

men

men. Her paa begyndte de strax med Begierlighed, at sporge ham om den gandske Sag: hvorledes og af hvem de vare blevne bergede, da Skibet ellers satte til midt i det vilde Hav. Men Meleander hindrede, at han ikke kunde komme til at fortælle det, saasom han blev dem var igiennem Vinduet, og lod befale, at de strax skulle komme til ham, saasom han gik i en anden bekymmerlig Tvivl, den han haabede ved dem at kunde loses af.

Thi, der Skibet, med hvilket Poliarchus skulle gaae fra Rhegio til Frankrig kom paa Grund, og ved Bolgernes Kraft begyndte at sønderslaaes, sprang Poliarchus selv med Gelanorus og tvende Matroser udi en Baad, hvorefter de lode sig drive for Vinden, alleene at de ved Aarene holdte Baaden lige med Stavnen imod Bolgerne, saaledes komme de omkring det næste Forbierg og Skibet af Syne, hvor efter, saasom Vindens Kraft blev mildere og svagere, roede de hist og her om et langt Stykke, indtil de ikke vidste af forend de støtte med Baaden paa en blind Klippe, og der, saasom Baaden begyndte at sunke, maatte alle tillige springe ud midt i Havet, hvor de fæstede Fødderne paa dette faste, dog ujævne Skiær, saaledes, at der vel var ingen, som jo Bolgerne rakte til Knæerne, men derimod og ingen, som de rakte til Bælte-Stedet. Saaledes stode de længe, uden at see

no-

noget Skib, ventende intet andet end den visse Død. Poliarchus havde i Sinde, med Sværdet at giore Ende paa denne Elændighed. Gelanorus vilde heller drukne, og Matroserne ikke saa meget i Haab om Livet, som formedelst Afskye for Døden, sagde: at de paa dette Skiær vilde forvente Naturens eller Lykkens Commando. Som de nu saaledes delibererede over hvad Død de skulle udvælge, bleve de langt fra et Skib var, at tumles af Bølgerne, og at komme dem alt nærmere og nærmere, og det var et Rover-Skib, hvilket, som det var bygt bequem til at udstaae Storm og Uveyr, denne Storm ikke havde kundet foraarsage nogen Skade. Og som Vinden nu begyndte at legge sig, begyndte det og nu at lade sig regiere ved Roeret. Capitainen for denne Caper vidste, at paa det Sted vare blinde Skiær, som han og kunde erfare af det Skum, han fornam paa Søen, og den store Bragen, som Bølgerne pleye at give fra sig ved slige blinde Skiær, thi dreyede han af med Skibet; og der han saae nogle Planker af den Baad, som havde ført Poliarchus og hans Følge paa Skiæret, samt tillige blev Folket var, der med udstrakte Hænder stode paa Skiæret, og raabte om Hielp, stod han i Beraad, om han skulle berge dem eller ikke, saasom han ingen Belønning kunde vente for sin Hielp, ey heller haabe noget Bytte af skibbrudne Folk; thi saadanne Menneskers gruelige Haandverk haver udslukket all

all Medlidenhed af deres Hierter. Dog saasom Passagers pleye gemeenligen at have paa saadanne Reyser deres kostbareste Sager paa sig udi deres Gang-Klæder, saa fandt dette Rover-Pak for godt, at hente dette Bytte, satte derfor sin Baad ud i en Hast, saasom Bølgerne allereede tæmmelig havde lagt sig. Og paa det at ikke Baaden skulle tage Skade ved at stode an paa Skiærene, roede de gandske langsom, forspurde sig om Dybet af dem, som stode paa Skiæret, og befalede dem, at gaae mod Baaden saa vidt de kunde. Imidler lagde Roverne Aarene ud, som da tiente de Skibbrudne, som en Broe, hvor ved de entrede i Baaden. Men der Roverne saae Poliarchi og Gelanori anseelige Gestalt og propre Klæder, bleve de bestyrtsede, admirerede deres Dey'ighed, og hviskede meget indbyrdes om dette lykkalige Bytte. Da de nu paa denne Maade vare satte om Bord paa Rover-Skibet, begyndte dette Pak at tage Masqven af, og understod sig at ville legge Baand og Lænker paa dem, som Fanger, over hvilken forunderlig Gierning Poliarchus blev bestyrtset, trakte sit Sværd, og sagde: Hvad foretage I eder, Mænd! hvor af kommer dette Fiendskab? Hvor af reyser sig denne eders Vrede? Hvor ved have vi saa hastig kundet fortørne Eder? vi, som I nyelig værdigede end og med eders Fare at redde af Havs-Nød. Gelanorus var og ikke mindre hurtig i at trække sit Sværd ud, og drive dem

tilbage, som vilde legge Baand og Lænker paa ham. Men der de af Poliarchi Tale ikke bleve bevægede, men anstillede sig endda meere barbariske, og grebe til Sværdet, forsømmede ikke Poliarchus at bruge sine Vaaben, men hug til den, som vilde legge Lænkerne paa ham, at Sværdet gik lige ned i hans Hierte. Da han nu havde skienket en anden med samme Skaal, forfoyede Gelanorus, som og allereede havde dræbt een, sig til sin Herre, og satte sin Ryg til sin Herres, paa det de ikke skulle omringes, men kunde tage imod Fienderne paa alle Kanter. De greebe og Aarene, som vare paa Skibet, brækkede dem i stykker, kastede Skaftet over Bord, og betiente sig af Bladene, som Skiolde over deres Hoveder. De tvende Matroser, som med Poliarcho bleve fangne, og allerede af Roverne vare slaatte i Lænker, bleve opmuntrede ved dette store Exempel, grebe til Baadshager, og understode sig ogsaa at giøre Modstand. Der vare og, foruden disse, andre Fanger, som stode bundne ved Roret, hvilke med Glæde ansaae denne Strid. Disse elendige Menneskers blev Poliarchus var, og som han ved deres Løsgivelse forventede sig ikke forgieves Assistence, huggede han nogles Baand over med sit Sværd, og animerede dem at stride mod disse Skielmere, disse løsede ater deres Cammeratere, saa at de nu næsten vare Fienden lige i Tal. Soe-Roverne vare udi alt tretten, af disse havde Poliarchus i Begyndel-

sen

sen dræbt 2de, og Gelanorus een. Matroserne og de Fanger, som af Poliarcho vare løste, havde faaet 5 paa sig, saa at Poliarchus og Gelanorus havde ikkun med de andre fem at bestille. Men disse Rovere fulde og ikke uhævnede; thi de havde allerede drevet een af de Matroser, som vare med Poliarcho ud i Soen, og een lod, som han med en Kiolle der var besat med Piger, vilde hugge Poliarchum over Hovedet, men i det samme tilbragte ham et saa snedigt Stød i Siden, saa at, dersom ikke hans Pantser havde den gang staaet ham bie, havde denne Kiolle foraarsaget Argenis stor Sorg. Thi ved dette Stød bekom Poliarchus mange Saar, dog ikke dybe. Poliarchus blev herover end meere optændt til Vrede, sprang til den, som havde Kiollen, rev ham den af Haanden, og dermed hug ham over Hovedet, saa at Hiernen vælder ud af det, raabte og med en høy og uforskrækket Røst til Gelanorus, at han tapperligen skulle stride, u-agtet han stridede af all Magt, og havde allereede ombragt tvende.

De øvrige, som endnu vare til overs, bleve herover bange, og retirerede sig til det Partie, som stride imod de losgivne Fanger, hvilke nu begyndte ogsaa at stride med desto større Courage, saasom de fornumme, at de finge Undsetning af Poliarcho og Gelanoro, saa at Roverne bleve nu ligesom indsluttede, hvorudover der

skeede da et saa stort Nederlag paa dem, at det var neppe at Poliarchus kunde hindre, at ikke alle skulle ihielslaaes; thi han ville heller at de skulle fanges og bevares til aabenbare Straf. Thi befalede han at man skulle kaste trende af Roverne, som fulde paa Knæe og bade om Naade, i Baand og Lænker. Og i det de elændige Menneskers, som ved hans Anførsel vare blevne frelste af Rovernes Magt, gratulerede ham, var Poliarchus ret inderlig fornøyet, saasom han her ved syntes, at have udrettet noget til det almindelige Beste. De kappedes og om, at kalde ham deres Beskiermere og Hevns Gud, sigende: At han med meere end Menneskelig Styrke havde slaget disse Skielmere, og at han alleene var værd, at alle elændige Mennesker over gandske Verden skulle flye hen til ham med deres Bønner. Men iblandt alles eenstemmige Glæde var dog Rosten uliige; thi de, som alleene vare bundne med Remmer, og nu allereede havde erholdet deres Friehed, gratulerede dem selv og deres Patron, uden Exception; men Rors-Knægtene, som vilde at Velgierningen skulle gaae over alt, begierede ogsaa at loses, og sættes udi den Stand, fra hvilken de ved Trældom vare faldne. Poliarchus, at han ikke skulle giøre en Velgierning, som han siden skulle anke, paastod, at de ordentligen skulle fortælle ham alle Ting, hvo Eyeren til dette Skib var, hvo Capitainen var, og hvor fra Soe-Roverne vare? Her

paa

paa raabte een af Rors-Knegtene: O Heldt! i hvo du er, saa forbarme dig over mig; Jeg haver selv for egne Penge ladet bygge dette Skib, samt ført det som Eyer og Capitain, og haver der med ofte faret imellem Africa og Spanien, for at drive Negotie. Af en Hændelse arriverede jeg ved Munden af Bætis, og efter at jeg havde der lossет, indtog jeg Iberiske Vare; Imidlertid komme disse Rovere til mig, og begierede at komme med mig, som Passagers, og at deres Mængde ikke skulle foraarsage mig Mistanke, komme enhver for sig, og ikke over tvende tillige; Ligemaade gave de og fore, at de ikke alle ville til een Havn; men nogle sagde, at de vilde til Adrumetæm, andre til Clupeam, og andre til Uticam, og bleve vi accorderede om Fragten. Jeg, som ikke tænkte paa noget Ondt, tog mod dem alle, som, paa det de desto bedre kunde bedrage mig, lode, som de ikke kiendte hinanden, imedens vi vare i Havnen og ved Landet, hvor jeg kunde faae Assistence. Men, da vi ved Vindens Hielp vare komne langt fra Land, og Folkene, saasom det var stille Veyr, vare mestendeel alle gaaet til Hvile, anfulde de os uformodentligen. Mig kastede de fra Roret, og de andre trakte de halv sovende til Ror-Bænkene, og saaledes paa Rover-Maneer, i stedet for Passagers tilegnede sig Commando over Skibet, som deres eget; thi der var og een iblant dem, som forstod Navigationen. Udi deres Kister havde

disse Skielmere intet uden Lænker, som de sloge om vore Been. Der efter attaqverede de andre mindre Skibe, som komme dem i Mode, og derved finge baade Vaaben, Fanger og andet Gods. De rovede ey alleene til Sees, men de giorde og Landgange hist og her, hvor de giorde anseeligt Bytte. Nyeligen, da de fleeste af dem havde været borte i trende Dage, komme de tilbage til Skibet fra Mauritanien med en stor Deel Gods; og, som man af deres Tale kunde giætte, da havde de hemmeligen bortstaalet den Skat, som Dronningen af Mauritanien havde kiereſt. Da Poliarchus dette horde, spurde han een af de Rovere, som han havde ladet binde, om det var sandt, som den anden fortalte? hvilket han alt bekiendte ved sin Stiltienhed. Men, som Poliarchus i Besynderlighed urgerede paa Underretning den sidste Gierning, nemlig: Om de havde plyndret Dronningens af Mauritanien Skat-Kammer? Hvad Leylighed de dertil havde fundet? Og hvor dette Rov var skiult i Skibet? svarede Roveren: At Rygtet om de dyrebare Edelsteene havde givet dem Anleedning til dette dristige Forsæt. Hvor paa de om Natten satte 7 af dem i fuld Gevæhr udi Gaden, der, ligesom efter Dronningens Befalning skulle forbyde de som komme fra Tver-Gaderne, at gaae ind udi denne Gade, imidlertid toge tvende med en Baadshage fat paa det tykke Jern, der, stod i Vinduet, og med hemmelige

Ma-

Machiner bøyede det. Saaledes, sagde han, aabnede vi os Veyen; Da vi nu havde naaet vort Ønske, droge vi for Dag til Sees, og er denne Skat endnu urørt, først fordi vi nyeligen komme derfra, og derneſt fordi den nyelig værende Storm paakom. Thi at ikke dette store Byte skulle foraarsage Trætte, fandt vi ikke for godt at deele det, forinden det blev stille. Poliarchus gik derpaa ned under Dækket med Roveren for i Veyen, som der oplukkede en Kiste og viiste Poliarchus den store Skat af Mauritanien, som næsten bestod i Fruentimmer Sager alleene. Her blev da Poliarchus ligesom af Lykken ført paa nye Anslag, i det han giorde sig følgende Remarqver over det han saae. Guderne syntes ligesom at forstyrre og opsætte hans Reyse til Frankrig; ved Stormen var han kommen af sin Cours, han havde faaet et Skib, der var vant til de Africanske Custer; og var det ubilligt, ikke at forkynde Dronningen strax, det hendes Skat var funden; og maaskee, saade han hemmeligen ved sig selv, Guderne drage Omsorg for min Berømmelse; jeg haver allereede udi min private Gestalt faaet et Haab udi Sicilien, dette vil de ikke skal opfyldes ved mit Folkes Tapperhed, at jeg ikke skal takke min Slegt, mine Midler og min Krigshær, men alleene mig selv for hvad Lykke mig bliver vederfaret. Jeg maa derfor betiene mig af denne gode Leylighed. Jeg kand jo letteligen udi Africa faae de Sicili-

anſke Omſtændigheder at ſporge, ſaa og give Argenis Underretning om mine. Da han nu herti havde reſolveret, ſagde han til Roveren: Jeg holder det da for billigt, at man overleverer Dronningen baade ſin Skat tilbage, ſaa og eder, I Rovere til Straf. Thi ſkal vi ſætte vor Cours til Mauritanien, at ikke enten ſaadan dumdriſtig Gierning ſkal blive ustraffet, eller nogen anden Uskyldig blive mistænkt for denne Eders infame Gierning. Han befalede derfore strax at man ſkulle løſe Skibets Eyermand, hvor af han havde faaet alle Ting at vide om Roverne, og befalede ham at gaae til Roret; men de andre, ſom vare bundne til Roer-Benkene, vilde han ikke ſkulle løſes, deels fordi han behøvede Rors-Folk, om han ſkulle komme til Africa, deels og for Fare ilyld, ſaaſom de vare mange og ubekiendte, ja maaſkee til deels værde de Baand, de vare udi, hvorfor han ikke vilde give dem Leylighed ti' at giøre ham noget Ondt. Han befalede derfor, at man ſkulle tilbringe ham Noglerne til Roer-Benkene og Boltene, hvilke han overleverede til Gelanorus at forvare. Dog paa det, at de ikke ſkulle være all Glæde foruden udi denne hans Victorie, ſagde han: Vel an, I Rors-Karle, nu ſtaae I paa Nippen at blive lykkelige, ſører mig til Mauritanien, da, ſaa ſandt Jupiter lever, ſkal jeg give Eder alle frie. Det kand io ikke falde Eder beſværligt, at jeg for eders Rantzon begierer, at I ſkal føre mig dete

dette korte stykke Vey; dersom vor Skipper ikke tager feyl, kand vi inden tvende Daae være i Mauritanien, som skal baade giøre Ende paa min Reyse, og eders Fængsel.

Rors-Knegtene bleve ved dette store Haab saa glade, at de brugte sig saa hurtige ved Aarene, som de ikke skulle reyse til Africa, men som eenhver af dem skulle reyse til sit eget Hiem og sin Familie. Men Skipperen sagde: at Havets Natur fordrog ikke at have Liig om Bord paa Skibet, Havets Guder bleve vrede derover, og saadan Piere imod de Døde foraarsagede ofte de Levende Fare. Dette sagde han, fordi der laae endnu trende, som vare fældede i Slaget af Roverne, paa Dekket. Poliarchus turde ikke af en utidig Høflighed imod de døde Kroppe, staae imod dette Soe-Folkenes Omen, hvorfor han andægtig for Guderne giorde sin Undskyldning, at han maatte kaste dem bort ubegravne, lovende derhos, at naar han kom til Africa, vilde han ved Stranden oprette for dem tomme Grave; hvor paa man, efter hans Ordre, toge fat paa de døde Legemer, men at intet forgieves skulle udkastes, begyndte man at visitere dem, om noget dyrebart var skiult udi deres Klæder. Hos de tvende fandt man intet uden nogle faa Penge. Men den tredie havde ligesom for at være lidet nættere, skiult sine Been med Baand, hvilke da man løsede af ham, faldt et Brev ud, som

syntes der hemmeligen at være forvaret. Men der nu Poliarchus havde befalet, at man skulde levere ham Brevet, og han havde aabnet det, blev han gandske bestyrtset, ved det han saae at Brevet var til sig, og skrevet af Lycogene. Hvorledes, tænkte han ved sig selv, kand Lycogenes komme til at skrive til mig, og Brevet paa saadan forunderlig Maade blive mig indhændiget? Han stirrede længe paa Begyndelsen af Brevet, ligesom han ikke turde troe sine egne Øyne, og læsede endeligen disse Ord: Lycogenes sender Poliarcho sin Hilsen. Hvor paa han strax befalede, at man skulle reyse det døde Legeme i Veyret, og at Gelanorus med Flid skulle betragte Legemet, om han kunde kiende Personen af Lineamenterne; men saasom det var en gemeen Karl, og een af Lycogenis Slaver, kand man letteligen slutte, at han ikke kunde kiendes hverken af Poliarchus eller Gelanorus. Hvorfor, efter at man noye havde inqvireret, om han havde noget videre hos sig, man kastede ham over Bord, u-agtet man ikke vidste, om man skulle holde ham for en Ven, eller Forræder; men han var just den, som Lycogenes havde sendt til Poliarchum. Imedens Timonides opholdt sig paa sin Gaard, havde han foretaget sig Reysen, var bleven optaget af Røverne, og nu i denne Strid slagen. Saa at det lod, som Lykken stod i Tvivl, om saadant uguldeligt Brev burde leveres Poliarchus eller ikke.

Po-

Poliarchus, som var den gandske Handel ubekiendt, forføyede sig til Skibs-Masten, for at læse Brevet, men blev derved forstørret baade udi Ansigt og Sind, og forskrækket ved hvert Ord. Meleander beskyldtes for at vilde forgive ham. Lycogenes var den, som aabenbarede det. Meleander fornam han heraf, søgte hans Død. Lycogenes lovede ham sit Venskab. Men hvad var det for et Armbaand, hvorom der blev skrevet, og hvor hen blev Timonides sendt til ham? Dette giorde ham saa forvirret, at han syntes ligesom at drømme. Endeligen da han lidet havde recolligeret sig, læste han atter Brevet igiennem, og sagde: Gelanore! her er noget stort i Giærde. Jeg haver aldrig nogensinde meere frygtet for Lycogenes, end nu, da han ligesom gior sig Umage for min Velfærd, og tager sig mit Livs Conservation an. Havde den levet, som førte Brevet, havde jeg maaskee kundet udlokke noget af ham, som i denne Sag kunde have aabnet mine Øyne; men nu veed jeg ikke hvad jeg skal tænke, og hvorledes jeg skal faae Sandheden at vide. Han overveyede dernæst med sig selv, om det kunde være troeligt, at Meleander under Venskabs Skin skulle kunde have villet ombringe ham uskyldig. Det kom meere overeens med Lycogenes Sæder, at lyve paa Kongen, end med Kongens, at bedrive en saa skammelig Gierning. Udi disse og deslige Tanker fordrev han Dagen, hvilket for-

aar-

aarsagede, at han om Natten havde adskillige u-riimelige Forestillinger. Endeligen, da han længe havde overlagt, hvad han i denne Sag skulle giøre, resolverede han, at det var raadeligst, at sende Gelanorum til Kongen, uden at levere ham andet Brev med sig, end dette Lycogenis Brev, som han skulle overlevere Kongen, da man letteligen kunde faae Sandheden at vide, saasom det vilde giøre Kongen ondt, enten han var skyldig udi denne ugudelige Gierning eller ikke; thi var han skyldig, maatte det Chagrinere ham, at hans List saaledes var bleven aabenbaret, og Umagen forgieves; og var han uskyldig, vilde han hæftig vredes over denne ham hæslige paadigtede Blame, og ubillige Mistanke. Saa kunde og Gelanorus af Kongens og de Nærværendes Ansigt og Ord vel forstaae, om man skulle fatte nogen Troe til det, som Lycogenes havde skrevet Han tog ikke heller i Betænkning ved denne Gierning, at fortørne Lycogenes; thi om Meleander end ikke fortiente hans Venskab, saa vilde han dog ikke indlade sig i Venskab med Lycogene. Til dette Desein hialp og ikke lidet den Begierlighed han havde efter at kunde faae skrive Argenis til, hvis Breve han ikke turde betroe nogen, uden enten Gelanorus eller Arsidas.

VII. Cap.

Poliarchus fører Dronningens af Mauritanien Skat tilbage, og bliver derfor prægtig imodtaget.

Nu havde man ey alleene faaet Africa i Sigte, men og Lixa, paa den Eid Hoved-Staden i Mauritanien, hvis angeneme Situation betog nogenlædes Poliarchi bekymmerlige Tanker; thi Floden, som og kaldes Lixa, løb her gandske stille i Havet, og giorde hverken Brusen eller Skum, men alleene Farven Forskiel imellem dem. Alle slags Træer, som vore ved Vandet, stode paa begge Sider af Floden, og tillige med Skyggen af Aae-Bredden spillede i det stille Vand. Byen, som er stor og vigtig af Negotie, ligger, naar man kommer lidet ind fra Havet, omtrent een Stadie fra Floden; naar man gaaer op til Byen fra Stranden, haver man paa høyre Haand den smukkeste Høy i gandske Africa, og haver Dronningen der oven paa en Lyst-Gaard, som kaldes Fruens Gaard, hvor Dronningen, naar hun er træt af Bekymringer og Forretninger, pleyer ofte at tage hen, og derved ligesom sanke sig nye Kræfter til de paafølgende Forretningers Byrde. Hun var og just nu paa samme Gaard, hvilket Poliarchus havde faaet at vide af de Baade, som kommie ham i Møde; thi befalede han ved den Kant at kaste Anker. Derefter, at ikke Rors-Karlene skulle i

hans

hans Fraværelse forstyrre noget, eller reyse ud af Havnen, forespurde han sig hos de Africaner, om der var ingen, som tog vare paa Havnen? eller hvem Øvrigheden havde betroet Floden til at vogte, hvorpaa strax komme Betientere, og een, som havde forpagtet Havnen, til hvilken Poliarchus sagde: Jeg overleverer eder dette Skib til Varetægt, hvilket I maa vel vogte! saasom dets Conservation er Africa angelegen. Imidlertid vil jeg reyse til Dronningen, og give hende Underretning om Aarsagen til min Komme. Derefter lod han frembringe Røverne, og befalede, at man skulle tage Bolterne af deres Fødder og slaae om deres Hals, og, som der var Strikker til alle deres Bolter, leverede han samme udi Skipperens Haand, og befalede ham at gaae for i Veyen mod Høyen.

Selv fulgte han med Gelanoro efter, beskuende med begierlige Øyne Stedets Dannelse, som den Storm, han nyelig havde været udi til Sees, giorde end behagaeligere. Man havde ikke synderligen giort sig Umage for med Kunst at ziire dette Sted; men de fleeste Ting maatte man tilskrive Naturen, der her havde viist sig at overgaae alle Kunstnere udi ziirlige og prægtige Indretninger. Opgangen til Lyst-Gaarden var heel ujævn, saasom Dronningen vilde ikke, at den skulle slettes, og gik saa krum paa Siden af Høyen, at man syntes snarere at gaae omkring Høyen

Høyen end op ad den. Den venstre Side af Høyen var tæt besat med Ynper, som formedelst deres mange grønne Blade, og de her og der mellemstaaende høye Træer, giorde Steden meget angenem, der vare smaae Høye, hvorved Marken efter Haanden blev høyere, indtil Biergets aflange og tykt med Træer besatte Top med en uformodentlig Hævelse paa eengang viiste sig. Paa den høyre Side saae man skiønne Dale, prydede med Viingaarde og Haver, og nederst under Høyen, som formerede en halv Maane, vare grønne og frugtbare Enge, med største Fornøyelse at see. Men paa Toppen af Høyen var en stor og angenem Slette, hvorpaa Lyst-Gaarden var anlagt. Naar man kom til Porten derpaa, blev Situationen anderledes, og Prospecten friere over alt; saasom, uden for Forgaarden var en stor viid Plats for Mennesker og Vogne, besat med nogle faae, dog meget store Træer, under hvis Skygge Soldaterne og Dronningens Hvartere havde opreyst Bænke og Bord af Steene. Men, som Stædet var høyt, saa kunde man derfra see Floden, som randt hist og her udi Dalen, og Biergerne lige over for, hvor adskillige Ministri havde deres Lyst-Gaarde. Paa den høyre Haand kunde man og see den største Deel af Byen, med sine angenemme smaae Høye og anseelige Templer. Kaste man sine Øyne længer hen, saae man det Snee-takte og ufrugtbare Bierg Atlas, hvis

Top

Top hist og her pippede frem igiennem Skyerne, og ved sin foranderlige og græslige Gestalt giorde den nærværende grønne og lyksalige Egn end meere angenem. Iblandt nærværende Zirligheder paa dette Bierg, var og Pallatset, som vel ikke var synderlig stort for en Dronning, men kunstigt, saasom enhver Vind, hvad Kant den blæste fra, tempererede Heeden udi et hvert Gemak; thi Vinduerne paa Gemakerne vare saaledes indrettede, at Solens Straaler komme ikke der ind, men dog havde Lys nok. Dernæst var der og en maadelig og langagtig Hauge, som sandelig meriterede at beskues af enhver Elsker af Plantager. Fra Pallatzet til Haugen var en Omgang, hvor Dronningen pleyede ofte at holde Taffel. Denne Omgang var prydet med adskillige Billeder og Skilderier. Den venstre Side af Haugen var indesluttet af Biergets Top, som gik ey alleene om Haugen, men end og indesluttede Pallatzet og Skoven, og var alleene ved en Vægg derfra adskildt. Paa denne Side var og en deylig Kilde, som sprang ud igiennem en Elephant-Snabel af Marmor, ned udi den underliggende Kam, som bestod af Tavel-Verk. Men paa den høyre Side var en candiske frie Prospect, saasom der var intet i Veyen uden en ringe Muur, opreyst til den Ende, at ingen skulle falde ned for Bierget, og at man, ved at støtte sig ved den, kunde tage den underliggende Fiske-Park i Øyesyn. Der var en liden Søe indslut-

sluttet med en muuret Demming, hvor adskillige store og smaae Fiske opholdte sig, og pleyede Dronningen at gaae did hen fra Haugen, for ved Brød, som hun kastede udi Parken, at samle Fiskene, og ligesom opvække dem til en indbyrdes Strid. Fra Haugen gik man igiennem en Port ind udi en liden Lyst-Skov, hvor igiennem adskillige Veye vare giorde med Hænder og oprydde. Udi denne lille Skov vare Hiorte, Raaedyr, og andre saadanne Dyr, som did hen vare førdte til Skibs, saasom de ikke avles udi den Deel af Verden. Og havde man consecreret denne Lund til Diana, ved følgende Vers, som vare indgravne udi en Stytte af Numidisk Marmor.

Du Føde-riige Møe, du Solens egen Søster,
Som med bestandig Jagt i Skove dig forlyster,
Hvad enten Lykken gir et Raadyr, eller at
Din uforskrækket Piil paa Løver tager sat.
Vel an, vi bede dig, du Skovens Herskerinde,
Hvis denne kydske Skov kand nogen Naade finde
Hos dig, saa vel som dit, det kydske Compagnie,
Da hør vor Bøn, og staae os, dine egne bie.
Lad ey for Skov-Trold her en hæslig Friehed være,
Da denne Skov urørt skal vore dig til Ære,
Vi consecrere dig, Gudinde! denne Lund,
Samtyk vor Gave med et lidet Naade-Blund.
Og naar vi i vort Garn de vrede Vild-Svin drive,
Og dig i Tide dit tilborlig Offer give,
Da lad os see dig i din fulde Himme-Ziir,
Hvorved din Offer-Fest end meere prægtig bliir.
Men dersom dette er formeeget at begiere,
Saa lad os nyde dog den ugemeene Ære,

At vi af visse Tegn kand merke, du er nær,
Det skiller ikke paa hvad Maade det end skeer.
Lad dine Hunde os et lystigt Budskab føre,
Og lad os deres Røst og hellig Bellen høre.
Dit gandske Nymphe-Chor tag her med dig i Dants,
Vi flette vil enhver af dem en Ære-Krantz.
Forlyster Eder her, nu udi Skovens Skygge,
Og nu ved Kilderne; thi I skal være trygge.
Orion, Jupiter, Ogygius og Rest,
Ey gisre Eder skal den ringeste Molest.
Lad Delos, Lycia, Evrotas, Pindus, ikke
Meer end som denne Skov i dine Øyne stikke,
Og naar en Nymphe har sin Tid til Ende bragt,
Da skab den til et Træe til denne Skoves Pragt.
Saa gior Gudinde da, at denne Skov forøges,
Og dens Zirat af dig og dine stedse søges,
Lad ingen Volds-Mand tee sig her paa dette Sted,
Der sig tor understaae et Træt at fælde ned.

Det skulle blive for vidtløftigt her at opregne alle Ting Stykke-viis, hvorledes Naturen her havde behaget at gisre Forandringer, da man paa en ringe Distance kunde finde alle de Gestalter, hvorved gandske Landskaber forandres. Hvorledes Vinteren endnu ikke havde forandret Skoven, der næsten gandske bestod af Granat-Træer, Rhododaphne-Træe, Laurbær-Træer, Gran og Korke-Træer, og hvorledes kiølige Kilder fandtes hist og her udgravne udi Klippen, deels af Naturen, og deels ved Menneskens Hænder. Men een Kilde var fornemmelig at merke, der med Flid saaledes var beprydet, at alt hvad, som Kunsten og Menneskens Hænder der hav-

havde giort, syntes at være frembragt af Naturen; thi man havde udi Bierget giort en maadelig Slette i en Bue, hvilken Slette man havde bestroet med smaae Steene, ligesom de af Naturen der vare lagde. Men, paa begge Sider havde man lagt forskrækkelige store Steene ligesom naturlige Klipper. Naar nu dette Arbeyd kom tolv Fødder i Veyret, havde man giort en Etie, hvor ved man kunde gandske mageligen gaae runden om Stedet. Men der omkring vare Træer saaledes plantede, at Toppene af de ombøyede Stammer, vendede lige mod den underliggende Plads; da nu disse Træer vare blevne store, lod det som Stammen strax vilde falde ned, og trække Roden med sig. Denne forestillede Ruin hindrede ved sit Løf Solens Heede, og skiulede først begge Siders Volde, dernæst de foromtalt ombøyede Træer, og endelig det hosliggende Bierg. Dronningens enfoldige Divertissement paa dette Sted, hvor hun ofte med sit Fruentimmer udi sød Roe fornøyede sig ved Kilden, som hidhen blev leed ved adskillige Rør. Ingen Mandsfolk, undtagen de fornemste Øvrigheds Personer, maatte komme ind udi dette Pallats. Ved Indgangen stode nogle faa Soldater til Vagt, som befalede Poliarchum med sine Fanger at staae stille, og paa Soldater Maneer spurde: Hvo han var? og hvor fra han kom? Men Poliarchus svarede: At han ikke kunde sige det for nogen uden for Dronningen selv; hvilket strax

blev mældet for den Vagthavende Officier, som og selv talede med Poliarcho, og derpaa refererede Dronningen, at der uden for var en fremmet, og af Gestalt og Klæder meget anseelig ung Person, som havde nogle Fanger med sig, og begierede at faae Audience. Dronningen var nu paa denne Lyst-Gaard ikke for at divertere sig, men at hun i denne Eenlighed desto friere kunde sørge, og udgyde sin Hiertens Klage. Aarsagen til denne Sorg var, fordi Rovere havde krænket det Stæd, hvor hun tillige med sine Edelsteene havde forvaret alle andre sine hemmelige Ting. Hun sørgede ikke saa meget for Edelsteenene og de andre Ting, der vare borttagne, som ellers kunde stikke andre i Øyene, men en liden Kiste, som tillige var bortstaalen, og ikke var af synderlig Betydenhed for Roverne, foraarsagede hende denne store og snart fortvivlede Bedrøvelse. Denne lille Kiste havde hun kierere end sit eget Liv; saasom hun vidste, at hendes Søns gandske Velfærd laae derudi, og beklagede hun sig derfor saa jammerligen over Guderne, som hun skulle have holdet hans Liigbegængelse. Da nu derfor Poliarchus blev anmældet for hende, hørde hun ugierne, at en Person var kommen, som hun med et mildt Ansigt burde give Audience. Dog befalede hun ham ved sin Ober-Marschal Meciplam at indføres. Hun sad selv imellem det paa begge Sider omkringstaaende Fruentimmer, paa en høy Filsbeens Stoel, der stod

stod paa tvende Solv-Lover, hvis Manne ved Byrden syntes ligesom nedtrykte. Da nu Poliarchus kom hende i Syne, erindrede hun sig sin fraværende Son, som og var ung og deylig, og derfor uformodentligen fattede strax en besynderlig Kierlighed til ham. Poliarchus, efter at han havde aflagt sin belevne Complement, sagde: Omendskiønt, O Dronning! I legger maaskee ikkun lidet paa Hiertet de Ting, som ugudelige Rovere have bortstaalet af Eders Skat-Kammer, saa haver jeg dog agtet det angenemt for en retfærdig Princesse, at saadan skammelig Misgierning blev straffet. Jeg kom ved Guddernes Anførsel til dem midt paa Søen. De fleste bleve udi Striden, men trende haver jeg levende bragt hid; see de staae ved Porten, og vendte paa Eders Majestæts Dom. Men send nu, O Dronning! et troe Menneske med mig, at jeg til samme kand levere tilbage de Sager, som de have bortført, og ere endnu, efter deres sigelse, udi Behold; Jeg haver ladet dem tillige med Skibet næst ved denne Kant forvare. Dronningen, som efter Qvinde-Kiønnets Natur, ikke kunde dølge den store og uformodentlige Glæde, hun bekom ved denne Tidende, sprang op af sit Sæde, tog denne ubekiendte Person i Haanden, og sagde: O du lykkeligste blandt alle Mennesker, eller rettere, om dette, som du fortæller, er sandt, du! som skal regnes iblandt vore Guder. Ledsag mig strax til Skibet. Jeg vil selv besee Tyve-

riet, jeg vil selv besee Byttet. Tænk ikke, at jeg er gierrig; thi skaf mig alleene tilbage en liden Kiste, saa vil jeg gierne skienke Eder Resten. Og da hun dette havde sagt; gik hun strax for i Veyen, og Poliarchus fulgte efter med største Forundring over de Ord, hun sagde.

Man fik hverken Tid til at spende for en Vogn, eller at tage en Portochaise; ligesom hun stod og gik, udi sin daglige Dragt, begynde te hun at marchere til Fods; thi hun troede ingen uden sig selv, udi saadan vigtig Sag. De Fruer og Jomfruer, som pleyede at opvarte hende, maatte og i den Dragt, de vare, iile efter til Fods, saa at det saae ud, som man skulde flye for en Fiende. Men der Poliarchus ved Indgangen viiste Dronningen Roverne, sagde hun: Kiere! tillad mig, at jeg først maa faae at vide, om Lykken haver friekiendt mig selv, førend jeg dømmer andre. Ingen var paa Pallatzet, som jo hastede efter Dronningen. De fleeste, saasom de ikke vidste, hvad der skulle forrettes, vare baade selv forskrækkede, og foraarsagede tillige andre Forskrækkelse. Rygtet her om kom strax til Byen, men som det var uvist, saa var det og dristigt. Nu sagde man, at Dronningens Søn var kommen, nu at man allereede havde fort hans Liig af Skibet: men andre fortaalte det, som var meere sandfærdigt, nemlig, at Dronningen var gaaen ned, for at faae den

Skal-

Skat tilbage, som man nyeligen havde berøvet hende. Thi hastede alle til Aaen, bereede enten til at gratulere eller condolere.

Dronningen, saa snart hun var kommen til Aae-Bredden, gik paa en Broe, som blev giort af Planker, ud til Skibet, hvor Poliarchus strax lukkede op den store Kiste, og viste Dronningen sin Skat, som endnu aldeeles var urørt, hvilken, der Dronningen saae, græd hun af Glæde, omfavnede det lille Skrin, som hun længe efter, og raabte overlydt: Nu haver jeg igien faaet nyt Liv, nu er jeg igien bleven en Dronning. Det er derfor intet billigere, end at man giør Poliarchus Guddommelig Ære. Men Poliarchus afslog det med en sømmelig Latter, og bad hende moderere sin umaadelige Roes. Nu vare ogsaa Portochaiser for Dronningen, og Vogne for Fruentimmeret komne efter i største Hast og Confusion, og stode ved Aae-Bredden. Og som hun holdte sin Lyst Gaard at være forsnæver til at tage imod de Gratulationer, som udi denne nærværende Tilfælde vilde vanke, befalede hun, at man skulle vende tilbage til Byen. Hun heldede sig op til Poliarchum, som var den største Ære, man af Dronninger kunde giøres, og gelejdet af ham, forføyede sig udi en Portechaise, som strax otte Porteurs løftede op paa Skuldrene; derefter steeg Poliarchus paa en Hest, som var did hen-

bragt af Dronningens Stald juſt til det ſamme. Denne var ikke, efter Folkes almindelige Skik, blot, men ſaaledes prydet, ſom naar Kongerne pleyede at bruge Heſte enten udi Krig eller paa Jagt. Underveys talede Dronningen beſtandig med Poliarcho, ſaaſom hun des Aarſage havde draget Gardinerne for Portechaiſen tilſide. Og var Veyen over alt opfyldt med Africaner, ſom fornemmeligen kaſtede deres Øyne paa Poliarcho. Da man nu var kommen til Slottet, førde Miniſterne efter Dronningens Befalning Poliarchum ind udi de beſkikkede Gemaker, hvor, efter at man med ſtørſte Pragt have imodtaget ham, man lod ham alleene med Gelanorus, paa det han deſto bedre kunde pleye ſit Legeme.

VIII. Cap.

Gelanorus bliver ſendt til Sicilien, og kommer til Apollinis Tempel, hvor han foreſinder Nicopompus og Hierolander.

Men da han nu havde faaet en liden Reſpiration, efter de mange giorde Gratulationer og Berømmelſer, kom han ſtrax paa ſine forige Bekymringer, overveyede noye de Sicilianſke Sager, og beſluttede ſtrax ſamme Aften at ſende Gelanorus til Sicilien; thi hverken hans Kierlighed, eller Lycogenis forblummede Brev taa-

taalede længere Forhaling, selv vilde han imidlertid opholde sig udi Clupea, en Øse-Stæd i Africa, indtil budet kom tilbage fra Argenis. Imedens han derfor skrev et Brev til Argenis, befalede han, at man skulle hænte Skipperen paa det Skib, hvor paa han var kommen til Africa Da nu denne var kommen ind til ham, sagde han: Jeg skienker eder herved ey alleene eders Skib tilbage, men vil desuden restituere Eder alt det, som Roverne have eder frataget, med de Vilkaar, at I skal føre denne Gelanorus til Sicilien, og derfra igien hid til Africa, udi den Havn, som ham behager; Og, naar I da kommer tilbage, skal eders Fragt strax blive eder betalt. Nu skienker jeg eder alleene saa meeget, som I til Reysens Fortsættelse haver fornøden. Udvælg af Rors-Karlene og Fangerne saa mange, I haver behov og kiender, disse skal faae deres Umage vel betalt, og iblandt de andre vil jeg uddeele en Talent, at de ikke skal komme, som Tiggere til deres Fædreneland. Skipperen blev over denne store Gave gandske bestyrtset, kaldende ham sin Herre og Patron. Og, efter at han havde lovet at giøre sit beste, blev han dimitteret med Ordre, at lave Skibet færdig samme Nat. Men, der han nu kom til Rors-Karlene, og fortalte dem hvad Poliarchus havde sagt, bleve de over denne behagelige Tidende saa overmaade glade, at de næsten havde dræbt Skipperen med deres kierlige Omfavnelser.

Da nu Aftenen tilstundede, komme Dronningens Ministri, efter hendes Befalning, ind til Poliarchum, og viſede ham all optænkelig Høflighed. Hvor da Poliarchus ved adskillige Omſvøb fik udlokket efterfølgende Underretning om Dronningens Sager, nemlig: at hendes Navn var Hyanisbe, at hun for 23 Aar siden havde ſuccederet ſin Broder Jubæ i Regieringen; at hun, førend hun kom til Regieringen, var gift med Syphace, den fornemſte Mand næst Kongen iblandt de Mauritanier, ſom døde ſamme Tid, ſom Kong Juba døde, og efterlod hende frugtſommelig, at Dronningen lidet derefter fødde en Søn, ſom blev kaldet Hyempſalis, og udi alle Ting ved ſin Opvext overgik Underſaatternes Ønſke; men nu var ſamme ubekiendt udenlands, for at indlegge ſig Ære og Berømmelſe, ſaa at ingen uden Dronningen ſelv vidſte, hvor han opholdt ſig for nærværende Tid. Dette fortalte de Mauritanier, ſom igien paa en ſubtil Maade ſøgte at faae at vide, hvo Poliarchus var, item hvor fra og hvor hen han agtede at reyſe; men Poliarchus fixerede diſſe ſubtile Spøydere med ſamme Kunſt, og lod, ſom han ikke forſtod hvad de meente. Derefter blev han inviteret til Dronningens Taffel, hvor han med hende fordrev en temmelig Tid, og blev han af alle ſaaledes opvartet, ſom om han var kommen did, ſom en Konge. Da han nu, efter at Maaltidet var til Ende, havde taget Af-

ſkeed

skeed med Hyanisbe, ligesom han paa følgende Dag vilde reyse, og, efter at han havde ønsket, at hun stedse maatte leve og lide vel, var kommen tilbage til sit Sove-Gemak; komme strax nogle, som opfyldede Bordet med kostbarere Retter, end de han tilforn havde faaet. Disse Retter bestode i Juveler, Kixder, Armbaand og Øreringe, en stor Deel Perler, og undtagen den lille Kiste, langt fleere kostbare Sager, end han havde taget fra Roverne. Disse Ting forærede Dronningen Poliarcho, enten som en Betalning for den Tieneste, han havde giort hende, eller som et Pant paa hendes Inclination til ham. Men Poliarchus, som hverken var vant til at sælge Velgierninger, ey heller at lade sig kiøbe ved Foræringer, rosede vel overmaade Dronningens store Gavmildhed, dog sagde han: At den lille Tieneste, han havde giort Dronningen, ikke fortiente en saa umaadelig Belønning, og at ham, som en Soldat, ikke kunde somme saadanne Ting. Befalede derfor, at man skulle bringe Dronningen disse store Foræringer tilbage, med hans underdanige Undskyldning og Taksigelse. Dog at han ikke skulle agtes for egensindig og stolt, tog han sig deraf ud en Ring, hvorudi en Smaragd var indsatset, satte samme paa sin Finger, og sagde: At han stedse, saa længe han beholdt sin Haand, vilde bære den til bestandig Erindring af den, som havde skienket ham den. Ringen var amailleret,

og

og udi Steenen var udgravet Atlas nægtende formedelst Mistarke, at give Perseus Herberg; man saae og tillige Perseus, siddende paa sin Hæst Pegalus, og holdende for Atlantis Øyne saaledes Medusæ Hoved, at han selv vendede Ansigtet der fra, paa det at han ikke selv ogsaa skulle blive til en Steen. Men Atlantis Skikkelse var, som han var bleven vred over, at han blev forvandlet til Steen; Haarene begynde te at reyse sig paa hans Hoved, og at blive liges som til en liden Skov, og var allerede hans Ansigt uformerkt saaledes bleven forandret, at det hverken havde Skikkelse længer som et Menneske, ey heller endnu gandske som et Bierg.

Imidlertid kom Skipperen og advarede, at Vinden blæste god, saa at om Gelanorus nu vilde komme, kunde man inden faa Timer være et langt stykke fra Africa; hvorfore Poliarchus i en Hast gav Gelanorus sin Instruction, hvad han skulle mælde Meleander, hvad han skulle forkynde Argenis, og hvad Seleni sa, Archombrotus og de andre hans Venner burde viide. Item, hvorledes Kongen havde disponeret med hans efterladte Boeskab, om han havde ladet det confiqvere og sætte til Auction, og hvo det havde kiøbt? hvilket han med Flid skulle udsporge; thi deraf kunde man lettelig gen erfare, hvordan Kongen var sindet mod ham. Endeligen, naar han havde forrettet sit Erende, skul-

skulde han, saa snart mueligt var, forføye sig til Clupeam, hvor Poliarchus havde besluttet at oppebie ham.

Da nu Gelanorus var reyst, og de Mauritanier vare dimitterede, forføyede han sig til Roelighed, for at hvile sine trette Lemmer. Men, der han nu var kommen i Seng, og Geisterne, som af de utallige Tings Forestillelse hid indtil havde været indtagne, komme i Roelighed, begyndte de Saar, som een af Roverne havde givet ham i Siden, og hidindtil ey alleene vare blevne foragtede, men end og ved hans Forretninger og Bekymringer forværrede og opsvuldne, at foraarsage ham en saa uformodentlig Skiælven og Heede, at der paa fulgte en stærk Feber som hindrede den Reyse, han Dagen derefter havde sat sig for, og skrækkede Dronningen ikke anderledes, end om han kunde have været hendes egen Son; thi foruden den store Velgierning, Poliarchus havde giort hende, saa havde og hans høye Natur og smukke Opførsel, item, den Tanke, hun giorde sig om hans Herkomst, og hendes Geistes Tilskyndelse, som spaaede noget stort om ham, draget hende til en særdeles Bevaagenhed og Kierlighed for ham. Hun besøgte ham derfor tidlig om Morgenen paa Engen, og befalede sine egne Liv-Medici at gaae til ham. Ministerne, som fulgte Dronningen, stillede sig ogsaa meget bekymret og bedrøvet an.

Ge-

Gelanorus, som ikke vidſte af alt dette, ſeyglede med en god Vind til Sicilien; men omendſkiønt man havde god Leylighed til at kunde naae Epeircten, ſaa vilde han dog ikke did hen, men lagde ind udi en anden liden og ringe Havn, at ikke nogen ſkulle kiende Soe-Folkene, ſom førte ham, eller ſpørge om Poliarcho. Selv forføyede han ſig til Apollinis Tempel, ſom ikke var langt fra Soe-Kanten hen imod Panormum, og meere berømmelig af ſin Præſtes end ſin Guds Rygte. Præſten hedte Antenorius, han levede udi ſin behagelige Alderdom uden Bekymring, og var ſaa lyckſalig, ſom han ønſkede. Thi der han udi ſin Ungdom ſtrax kom til Ære, og hans Venner havde meent, at han ſkulle naae end og de høyeſte Embeder, blev han ved mange Exempler erindret, hvor elændigt det var, at leve udi en meget høy Stand, hvorfor han ſaae hen til ſit Sinds Friehed, betænkte ſig, og for at føye ſin Inclination, udvalgte Phœbi Tempel, for der at naae en roelig Alderdom, ſaaſom han beſynderlig fandt Behag udi at tiene denne Gud; og var tidt af ſamme opfyldt med en Spaadoms Aand, efter foregaaende Paakaldelſe. Han havde derfor ſaaledes bevæbnet ſig mod Skiæbnen, at enten han ſelv eller hans Venner komme udi nogen Fortræd, han da kunde overvinde alle Ting med en beſtandig Lyſtighed. Han havde ſtore Studeringer, og et ſkarpt og hurtigt Hoved, og førde desuden denne behagelige gamle

Mand

Mand ogsaa et meeget helligt og ustraffeligt Levnet. I det øvrige elskede han Poliarchum, og understod sig, end og førend han offentligen bekom sin Friehed igien, at rose ham. Gelanorus vidste og, at han var en meget oprigtig Mand, thi tog han af Veyen hen til ham, og fandt ham siddende i Tempelets Forgaard, (efterdi han havde Ondt i Fødderne) hvor han efter Sædvane iblandt sine Huus-Folk diverterede sig med sine Bøger. Disse tvende havde neppe hilset hinanden, førend de finge en nye Glæde ved at see Nicopompum hos sig. Thi denne, som var Anteniorii meget gode Ven, var hidreyst, for ved Samtale med Antenorio, som en meget behagelig gammel Mand, for en liden Tid at forslaae de bekymmerlige og fortrædelige Tanker, som Hoffets uroelige Tilstand havde foraarsaget ham. Da nu Antenorius saae ham, spurde han paa en høflig dog skiemtsom Maade, om han var kommen for at besøge ham eller Phœbum? hvor til Nicopompus svarede: Jeg er kommen for at besøge Eder begge. Men hvo er denne, som er hidkommen, for at raadføre sig med Guden? Skal jeg finde Eder her, min kiere Gelanorus? O! Guderne give, at Poliarchus ikke maatte være langt borte. Omendskiønt ingen paa den Tid var tilstæde, foruden Antenorius og Nicopompus; thi de andre havde Antenorius vidst ud, saa syntes dog Gelanorus, at han ikke vilde betroe nogen

gen sin Patrons Anslag og Hændelser, førend Argenis derom var bleven underrettet, han digtede derfor, at hans Herre var endnu i Italien, og at han selv var fra den Bajanske Havn udsendt af ham til Kongen. Imedens de saa taler, see! da vilde Lykken giøre denne Dag endnu glædeligere, i det den sendte Hierolander, ligesom han var kaldet, til Tempelet igiennem en anden Vey. Han var Argenidis Kammer-Secretair, en meget dydig og lærd Mand, som gav sin Farbroder, der ved sin Dyd havde erhvervet sig et høy Præstelig Embede, intet efter, uden alleene i Høyheden. Han pleyede ofte for Antenorii skyld besøge denne Tempel; og nu var han didsendt af Argenis, for at tilbede Apollo paa hendes Vegne. Men da han saae Gelanorum, sprang han ham strax om Livet, og med en inderlig Glæde omfavnede ham. Derefter klagede han over Aldinæ Død, hvor ved han, uden selv at mærke det, gav Gelanorus Anledning at spørge om det, for hvilket han var sendt til Sicilien, han græd af Bedrøvelse over hendes Død, for derved at giøre sin Undskyldning, enten fordi han havde havt hende, eller fordi han havde været ulykkelig i at vogte hende. Gelanorus blev noget slaget ved at høre Aldinæ Navn, hvorfor han saae paa Hierolander. Denne Aldina var en meget smuk Pige, som Poliarchus meget elskede; men da Poliarchus reyste fra Sicilien, havde Hierolander

der efter Argenis Befalning, taget hende til sig, og flitteligen ladet den oppasse, saasom Argenis selv ikke turde dermed sig befatte, deels at hun ikke skulle synes ubarmhiertig at trække noget til sig af det, som var røvet fra Poliarcho; og deels at hun ikke skulde falde i Mistanke for at ynde den fraværende Eyermand ved at elske hans Hund. Denne Tispe var død efter Hvalper, til Argenis store, dog hemmelige Bedrøvelse. Men Hieroleander, som havde daglig Fornøyelse af denne Tispe, tog offentlig sig hendes Død saa nær, saa at den for hans Skyld begyndte at blive bekiendt ved Hoffet, og mange Poeter, for at insinuere sig hos Hieroleander, offererede Vers over denne Tispe, hvorudi de rosede hende for hendes store Troeskab, og bestrøede hendes Grav med Parnassiske Blomster. Talen om denne Tispes Død, som han dog heller havde seet at leve, fandt Gelanorus strax at tiene til sit Forsæt at udføre, saasom han ved denne Begyndelse kunde udleede det, som han var befalet af Poliarcho; nemlig, hvor Poliarchi hans herres Gods var afbleven. Men da han forstod, at hans Huus var urørt, og at Kongen havde beskikket visse Curatores, som skulle vogte det, og holde det i god Bevar til sin Eyermand, samt at alleene Aldina var taget af Hieroleander, paa det hun desto bedre og lekkere kunde pleyes, syntes han alting gik efter Ynske. Thi at Aldina var udi Arginis Huus, slutte-

de han skeede i Erindring af Poliarcho. Og, der han herbe at et dog Argenis havde sørget over dette Dods Fald, vidste han gandske vel hvad som havde været Aarsag til denne Kierlighed og Sorg. Hvorfor han gav sig Tid til at høre et Grav-Skrift, som Nicopompus oplæste, og havde selv giort paa Vers over denne lille afdøde Tispe, Versет hvorudi og Hieroleander berommes, var som følger:

Kommer hid, I smukke Tisper,
Og af Sorrig hikker, gispe,
Kommer hid i Sørge-Færd;
Thi see, Doden end for Tiden
Haver ranet bort en liden
Tispe, som va Livet værd.
Ja selv Hunde-Stiern n tuder,
Ynkes dog, I store Guder,
Hør, hvor han at hyle veed.
Han af Sorg sig reent udmatter,
Ligesom hans kiere Datter
Ved hans Grav og Hviile-Sted.
Haarde Venus, som Aldine
Jammerlige Fødsel-Pine
Ey til Medynk bøye kand.
Hun og hendes noble Herre
Bade begge, men desverre
Ey udvirkede et Grand.
O Aldinæ noble Herre!
Skal det da din Skiærbne være,
At dig Venus hade skal,
For du staaer i Phœbi Naade,
Og af Dyden overmaade
Skinner, som en Berg-Chrystal.

Den

Den forbittrede Gudinde
Kunde andet ey opspinde
Dig til Skade og Fortræd,
End at dræbe, plage, pine
Din høytelskede Aldine,
O! en grum Hævngierighed.
Sørger nu, for det som hænder,
Alt hvad som Aldinæ Tænder
Haver skilt sin Herre ved,
Senge, Stoele, Bænke, Skiede,
Som nu ere tom og øde,
Sørger nu med Bitterhed.
Men du Markens Vinter-Teppe,
Glæd dig; thi nu findes neppe
Noget her paa Jorden meer,
Som din Hvidheds Roes tør plette,
Og med dig om Fortrin trætte,
Da Aldina borte er.

Gelanorus rosede efter Sædvane disse Vers, og begyndte derpaa at føre en anden Discours, at man ikke skulle merke, hvor inderlig det rørte ham, og hvor lyksalig han udtolkede det, som han havde hørt om sin Herres Efterladenskab, og om Aldina. Det er mig hierteligen kiert, Elskelige Venner, sagde han, at de Siciliske Sager ere af den Beskaffenhed, at man kand have Leylighed til saaledes at sørge, og skrive over en liden Hund, og slutter jeg deraf, at Landet maa være bleven roeligt for de forrige Kriger og borgerlige Oprør. Ja, svarede Nicopompus, dette er heller ligesom en Stillstand, hvorved vi undertiden forslaae de offentlige Be-

kymringer, paa det vi kand blive desto stærkere til at bære de Byrder, som Skiæbnen haver lagt paa os. Her paa begyndte Gelanorus vidtløftigen at spørge: Om Lycogenes endnu holdt sin udgivne Parolle? eller om Freden var brudt? og en nye Rebellion paa færde? Hvorpaa de strax fortalte, at alle Ting vare i Confusion, Eristhenes og Oloodemus i Fængsel, Lycogenes i Vaaben, og Borgerne fuldne fra Kongen til deres indbyrdes Ødeleggelse. Hvorpaa Nicopompus blev enten af Ungdoms Hidsighed, eller fordi han dagligen saae saa meget Ondt til Hove, i Vrede optændt, og begyndte vidtløftig at anklage, ey alleene Lykken, men ogsaa baade Kongen og Lycogenes, sigende: Hvorfor indrette vi ikke vores Anslag efter de Ting, som ere hændede baade os og vore Forfædre? men i stedet for Forstand bruge Ubetænksomhed? Hvor meget bedre havde det ikke været, jeg taler her noget frit iblandt Eder, som mine Venner, at Kongen havde seet hen til sine Forfædres Handel, og taget Anledning, enten af deres Raad eller Vildfarelser, at præcavere Ulykken, end at han nu, da han allerede er saaret, søger sig Umage for, at udfinde Lægedom. Hvad Titul og Navn kand vel disse Rebellere, som nu have reyst sig imod Kongen, sætte paa denne Rebellion, at den jo er hørt tilforn lige saa skiem? Lad dem foregive, at de vil oprette den forfaldne Stat, at de vil vise Kongerne, hvorledes de skal ære Guder-

derne. De saa ofte foragtede Guder kiende ikke saadanne ugudelige Vaaben, og Fædrenelandet, som ved saa stor Ødeleggelse er bleven vanskabt, veed ikke af Nytten. Hvad Sminke, de end søge at sette paa deres onde Gierning, saa haver dog andre Rebellere længe tilforn betient sig af samme. Jeg kand selv ikke sige, hvor heftig Guderne have oprørt mit Sind, til at have Afkye for de urvelige Hoveder, stride mod de Skyldige, og forfølge dem med Hævn. Og at I ikke skal tænke, at dette er over mine Kræfter; saa have de samme Guder givet mig saadanne Lærdoms Vaaben, at de Saar, som ved dem gives, dersom Maade og Sandhed ere derved at finde, hverken med Kræfter skal undertvinges, eller ved Eden lægges. Jeg vil følge denne Guddernes Drift, jeg vil reent ud skrive, hvorudi Kongen haver forseet sig, og hvad Nød-Anker Forædrene have brugt, naar de udi en saadan Storm vare nær ved at lide Skibbrud. Jeg skal rive Malqven af Rebellerne, at Folket skal lære at kiende dem. Jeg skal vise, hvad de synes at haabe, og hvad de synes at frygte for, hvorledes de skal igien søge Dyden, og hvorledes de Haardnakkede skal kunde undertrykkes. Jeg skal og ikke dølge Folkets daarlige Lettroenhed. Sandeligen det skal skee, dersom i raader mig dertil, min kiere Antenorius, ja, sagde Præsten, som imedens Nicopompus talede, ofte havde rystet med Hovedet og smilt derad: Om

I vil

I vil høre mig, skal I nok søge, at tvinge den-
ne Drift. Hvem til Nytte, og for hvilket Folk
vil I skrive saadant? Kongen tænker I paa den-
ne Maade at formane? Var det da ikke bedre,
at dette skeede hemmeligen? men hvad var dette
ikke for en herlig Maade at raade paa? at I lag-
de heele Verden det for Øyne, hvor udi I mee-
ner at denne Fyrste har forseet sig; og om I mer-
kede flere Feyl hos ham end Folket, vilde I da gio-
re det alt for store Had, som han er udi, end
større? Hvad bittrere kunde vel Lycogenes selv
sætte i Verk? Ja, efterdi I er en Ven af Hoffet,
skulle man desto lettere troe Eder, og I derved for-
aarsage større Skade end Fienden selv. Men
Rebellernes Laster, som de søge at skiule, vil I
og tage Masqven af og legge for Dag. I vil
vise dem hen til de forrige Tiders Exempler, og
deraf spaae dem deres Ødeleggelse, paa det at de
kand frygte for alle de Ting, som I forebringer,
og at disse ugudelige Mennesker, som nu ere ind-
tagne af deres Ondskab og Begierlighed til Krig,
skal tølge Eders Philosophie, og derefter blive
roelige. Men svar Eders Umage, min kiere
Nicopompe! Dette slags Viisdom er for læn-
ge siden af Moden. De viide gandske vel, at de
fare vild, og derfor ikke ved Eders Formaninger
skal forbedres. Men sæt nu og, at I udi Eders
Skrift kand fremføre saa kraftige Beviiser,
at de kand formilde Læserens Bitterhed; ligesom
der ere nogle Sygdomme, der cureres ved Mu-
siqve.

siqve. Hvor mange skal der ikke findes, som aldrig skal læse dette Eders Skrift. De alleene skal læse det, som have et u æskeligt Had til Konger, og holde dem alleene for veltalende, som med skarpe Tale-Maader kand igiennemhegle dem. Eller og, maaskee de Ringe i Skolerne, som ingen Forretninger have, og ere vante til, at betragte, hvorleves en Republiqve skal forestaaes, alleene udi Bøger. Skriver I vel for disse? Er det disse alleene, I vil være roset af? Min kiere Nicopompe! Jeg vil ikke tale om den Fare, I ved saadan egen Frihed sætter Eder udi. Ja, end ogsaa de, som virkeligen finde sig paamindte, skal hade Eder, som den, der er Autor til deres Vanrygte.

IX. Cap.

Nicopompus lover, ved en Roman, at beskrive sine Liders lastefulde Conjuncturer.

Nicopompus studsede ved disse Antenorii Lærdomme, og sagde: O hellige Præst! I maatte sandeligen ved Eders høy fornuftige og høybillige Tale, have afskrækket mig fra mit Forsæt, om det havde været at giøre Skand-Skrifter, eller af Hoffærdighed paa den almindelige og gemeene Maade, utidig at censurere og laste Regieringer. Thi hvem staaer ikke endnu for Øynene den ugudelige Poet, der nyeligen understod

stod sig at tilegne Kongen en skammelig Last, og derfor efter Fortieneste blev belønnet med Galgen; thi, som han søgte at forhverve sig et udødeligt Navn ved en ond Gierning, saa burde han og at blive bekiendt af sin Straf. Jeg vil gaae forbie de andre, hvilke forsee sig ringere, eller frembringe en utidig Viisdom; thi disse er det Straf nok, at deres Skrifter ere fornuftige Folk en Bæmmelse. Men mit Forsæt, min kiere Antenorius! er af en langt anden Beskaffenhed. Veed I ikke, hvorledes man indgiver syge Børn Medicamenter? Naar de see Lægen med Medicamentet i Haanden; foragte de deres egen Sundhed, som saa dyre skal kiøbes. Men de, som have saadanne Børn under Hænderne, temperere enten den beste Smag med noget Sødt, eller ved at love Børnene et eller andet, lokke dem til at indtage Medicamentet, og bedrage dem, ved at rekke dem det udi et smukt Bæger, og lade dem ikke see eller viide, hvad de skal indtage. Saaledes vil og jeg ikke med en uformodentlig og bitter Klage, ligesom beskylde og for Retten indstevne dem, som forstørre Republiquen; thi hvis jeg det vilde giøre, da maatte jeg ikke være mægtig til at taale deres Had. Men jeg vil uformærkt, paa en behagelig Maade leede dem om, saa at de end og skal finde Behag ubi at de under fremmede Navne anklages og lastes.

An-

Antenorus og Hieroleander bleve ved disse Ord opmuntrede, og begierede at høre hvorledes han vilde indrette denne behagelige Skrive-Maade, hvortil Nicopompus svarede. Jeg vil opdigte en smuk og vigtig Fabel ligesom en Historie; hvorudi jeg vil anføre forunderlige Udfald. Krige, Egteskabe, Sorg, Glæde, skal derudi uformodentlig komme sammen; Dette skal fornøye Læseren, saasom Menneskene af Naturen ere forsængelige; og skal dette Skrift finde desto flere Elskere, saasom de ikke anse det som et lærende og alvorligt Skrift. Jeg skal delectere deres Sind med at beskrive visse Steder nu paa en og nu paa en anden fornøyelig Maade. Nu skal jeg ved at forestille en og anden Fare, opvække Læseren til Medynk, Frygt og Forskrækkelse; Men i det han venter et ynkeligt Udfald, skal jeg paa en uformodentlig og utænkelig Maade stille Stormen og giøre at Faren reent skal forsvinde. Nu skal jeg frie en ud af Fare, nu sætte en anden derudi igien. Jeg kiender vort Folkes Naturel. Thi som de troe, at jeg ikkun skiærtser, saa skal jeg og faae dem alle paa min Side; ja at elske mig som en, der skriver Comœdier til deres Fornøyelse. Naar jeg nu saaledes haver faaet indplantet dem Lyst og Begierlighed til dette Medicament; Da skal jeg komme med de sunde Urter; Jeg skal fingere Laster og Dyder, og sette tilbørlige Belønninger for dem begge. I det de nu læse dette, og ligesom

som enten forbittres eller ynde andre; skal de er-
indre sig selv, og see ligesom udi en Speyl deres
egen Opførsel og Meriter; og derudover maae-
skee blues ved længere at agere den Person udi
dette Livs Scene, som de finde udi fabulen at væ-
re beskreven og lastet efter fortieneste og at ingen skal
finde sig fornærmet, vil jeg ikke forestille, nogen
Person lige frem; Men for at dissimulere, op-
digte om dem, jeg meener, mange Ting, som al-
drig skal kunde passe sig paa dem. Denne Frie-
hed havde jeg ikke, om jeg skrev en sandfærdig Hi-
storie; Saaledes skal jeg igiennemhægle Laster-
ne og ikke Personer, ey heller skal nogen finde
Aarsag til at blive vred, uden han skammeligen
vil tilstaae at de Laster findes hos ham. Jeg vil
ogsaa allevæne have opdigtede Navne til de laste-
fulde og dydige Personer, jeg forestiller, paa
det at, saavel de, der holde for at aldt der, som
findes i dette Skrift, er virkeligen passeret, som
de der troe intet deraf at være hendet, kand tage
feyl. Denne usædvanlige Skrive-Maade be-
hagede Antenorum saa vel, at han lagde begge
Hænderne sammen, sigende: Min kiere Nico-
pompe, skiænk Republiqven dette Verk, og
betragter J Eder selv og Tiden, da er J og dertil
aldeles forbunden. Saadant Skrift skal visse-
ligen blive gammelt og giore sin Author berøm-
melig og evig. Men det er en ansеelig Nytte, at
udrydde onde Kunster og bevæbne Frombden
imod dem. Nicopompus sagde da hertil. Jeg
giør

gior mig, min Erværdige Herre! En stor Velgierning, at J approberer mit Forsæt, og jeg skal og giøre det efter Eders Tilskyndelse. Imedens Sagen er endnu nye, og min Jvrighed varm, skal jeg bruge min Poetiske Geist. Jeg vil digte en Fabel, og skal jeg ogsaa ikke forglemme dig min kiere Gelanore, ey heller Poliarchus. Og der han dette havde sagt, da, paa det at ikke den Hidsighed, som Guderne havde indgivet ham til at skrive, skulle forgaae, forfoyede han sig strax til sit Kammer, gav sig neppe Tid til at holde Nadvere, førend han søgte Skriver Tøyet og begynte at arbeyde paa denne meget nyttige Fabel. Dette var og ikke Gelanorus imod, saa som han viste, at Nicopompus, der var Poliarchi opriatige Ven og Lycogenis haarde Fiende, ikke skrev andet om hans Herre, end hvad som var berømmeligt.

X. Cap.

Gelanorus reyser med Hierolander til Kongen og overleverer ham Lycogenis Brev.

Sagen derefter, der Hieroleander havde forsonet Guderne ved sit prægtige Offer, forlod han Nicopompus, som vilde forblive hos Antenoriusudi Tempelet; og reyste tillige med Gelanorus til Epeircten, og efterat han der havde forkyndet for Argenis at Apollo havde

ved

ved Indvoldene spaaet aldtgodt, lagde han dette dertil, at han udi Indgangen af Tempelet havde mødt Poliarchi Frigivne, som ogsaa tillige med ham var kommen til Byen, ey tænkende, at denne Fiende skulle sætte Argenis i saa stor og hæftig Bevægelse. Thi hun, som strax sluttede, at Guderne formedelst den lyksalige Ofring havde samtykket Gelanori Tilkomst, begyndte at skiælve af Glæde, og stod i Tvivl, om Gelanorus var kommen alléne uden Poliarcho, eller at Poliarcus var skiult, for at finde hemeligen en Vey til Samtale. I det mindste tænkte hun, at faae at vide af Gelanoro, hvor han var, hvorledes han levede, hvad han befalede hende at giøre, og hvad han selv havde i Sinde. Gelanorus var og ikke mindre begierlig efter at komme Printzessen i Tale. Men som han af en Hendelse mødte Evrymedem, og ikke kunde nægte, at han jo var sendt til Kongen, blev han strax ført til Kongen, hvor han med et Ansigt, der hverken var nedslaget, ey heller hovfærdigt, talede disse faae Ord: O Konge! Poliarchus helser Eders Majestæt allerunderdanigst, og sender til Eders Majestæt dette Brev, skreven af Lycogene, paa det at deres Majestæt ikke skal ansee ham, ligesom han ikke vidste, eller som han troede, hvad som blev forkynt ham om E. Majsts. Anslag, hvorpaa han overleverede Brevet, hvilket da Kongen med Andagt havde igiennem læst, blev han meget bevæget

get ved denne nye ugudelige Blame, lod kalde Cleobulum og Evrymedem til sig og viiste dem Brevet. Hvortil de intet andet svarede, end at det var en dyb og farlig Sag. Intet syntes nogensinde meere forblummet. Efterdi og ikke Gelanorus selv, u-agtet man frittede ham ey alleene ved Bønner, men endog saa godt som med Truseler, kunde give dem nogen Underretning, hvorved Lycogenis Bedragerie kunde fattes. Iblandt det vi toge fra en af dem, som var ihielslagen, blev dette Brev funden, sagde Gelanorus, og viidere Underretnig veed hverken jeg eller Poliarchus at giøre Eder. Og sagde Kongen til ham. Jeg er ogsaa gandske blind herudi, men kiære Gelanore: Argenis sendte efter min Befalning Armbaandet til Poliarchum, og Timonides var befalet at føre det; Men af Forgiften veed jeg intet, ey heller kand jeg giette, hvorledes Lycogenes er bleven underrettet om Arm-Baandet. Men holdt ikkun Sagen hos Eder selv, at ikke nogen faaer at viide hvad I haver bragt mig. Guderne og jeg skal søge, at faae dette Fiendens hemmelige og malitieuce Opfund aabenbaret; og der Gelanorus derpaa blev tilspurt hvor han havde forladt Poliarchum og Timonidem, svarede han, at hverken Timonides eller Arm-Baandet var kommen til Poliarchum, som, da han ville reyse fra Rhegio af en uformodentlig Storm var bleven dreven hid og did i Søen. Gelanorus,

som

som derefter blev Dimitteret fra Kongen, forføyede sig til Seleniſſam, og da han fandt Leylighed, overleverede Argenis Brevet, samt aabenbarede hende ogsaa det øvrige, som Poliarchus havde befalet ham: nemlig at han var udi Africa, og der vilde opholde sig, indtil hun havde besluttet, hvad der var tienligst for dem begge. Dersom man skulle gribe til Vaaben, vilde han ikke meere komme til Sicilien alleene, og som en Privat-Person; men viste hun noget bedre Raad, da maatte hun ikke undlade, at give ham sine Tanker tilkiende, imidlertid maatte hun ikke lade nogen Fraværelse udslette det imellem dem engang indgangne Forbund af Ihukommelsen, og vilde han anseе dette som ikke en liden Forsikring om hendes Kierlighed, dersom hun vilde underrette ham, om det var sandt, hvorom Lycogenes havde paamindt ham. Argenis som blev bevæget ved at høre Poliarchum frygte, og sin Fader saa uforskyldt blameris, svor helligen, at aldrig saadan ugudelig Gierning var tænkt af hendes Fader, og at Poliarchus nesten begik en Forseelse derudi, at han kunde indbilde sig, at, om hendes Fader havde havt saadant i Sinde, hun da skulle have været seenere end Lycogenes, i at faae det udspurt, og forkyndt hannem. Men der Gelanorus nu talede om den Fare Poliarchus havde været udi, hvorledes han, efter at Skibet var forgaaet, havde reddet sig paa et Skiær, samt hvorledes han iblandt

iblant Roverne var nærmere ved at omkomme end da han lidde Skibbrudet; kunde hun neppe taale at høre denne store Fare fortælle, befalede ham nu at tie og nu atter at tale, og skiælvede ved hvert Ord, ligesom Faren ikke allerede var overstanden.

Nu havde Kongen allerede udi tvende Dage med største Bekymring speculeret paa Arm-Baandet, Lycogenes og Forgiften, da Arsidas og Timonides komme til Hoffet, for at referere deres falske Indbildning om Poliarchi Skibbrud; Men som de tænkte at Gelanorus var omkommen tillige med Poliarchus bleve de forskrækkede, da de saae ham levende, og vilde have spurt ham om denne Hændelse; Men bleve forhindrede, ved det Kongen, saa snart han blev dem var, lod dem hente, i Haab at faae nogen Underretning af dem, om Lycogenis Brev. Argenes, Cleobulus og Evrymedes var samme Tid tilstæde, da de strax begynte at fortælle, hvad de havde forrettet, og for alle Ting tog Esken frem, hvorudi var giemt det Arm-Baand, som havde givet Anledning til saa mange Forundringer. De sagde, Poliarchus var allerede reyst fra Arsidas, førend Timonides kom; og tænkte vi, at hand havde været drugnet, efter de Underrætninger vi bekomme om ham under Veys; Men ved vor Ankomst hid have vi med Forundring fornummet af Gelanorus, at hans Patron ey allene lever,

ver, men og lider vel. Derefter leverede Kongen dem Lycogenis Brev til Poliarchum, over hvilket da de forundrede sig, sagde Cleobulus, der med større Dybsindighed betragtede alle Ting: Lader os besee Armbaandet, om det er u-besmittet, og saaledes ved sig selv nokſom igiendriver denne Løgn, eller om det med Forgift er besængt, og Beskyldningen har tagen Grund. Imedens de nu handlede Armbaandet, og opløste Knuderne, bleve de strax vaer udi Baandet, hvorpaa Edelstenene vare med Solv-Traader fæstede, hisset og her nogle smaae grønne Pletter; hvilke da man saae, sagde Cleobulus: Hvad er dette andet end den Forgift, som Lycogenes haver skrevet om; Men vi maa efterforske, hvo der haver giort dette Skielm-Stykke. O Konge! Jeg er aldrig ærlig, haver ikke Lycogenes og hans Stalbrødre sat dette i Verk. Thi Eristhenes, som vi have udi Fængsel, var jo Eders Skatmester, og havde dette Armbaand hos sig, og hvad om denne enten ved egen Esterretanke eller ved Forræderie af Eders Majestæts Betiente er kommen under Veyr med at det skulle sendis til Poliarchum, og derfor haver forgiftiget det, paa det han kunde dræbe Poliarchum og sætte Eders Mayestæt i Blame derfor, men ved Gudernis Hielp ere alle Ting til det beste udfaldne. De Ugudelige bør omkomme ved deres egen Gierning, Eders Mayestæt haver udi Fængsel Cloodemus og Eristhenes, som absolut

solute maa ryddis af Veyen; Deres Misgierninger have hidindtil været hemmelige, og ikke saadanne, som man offentligen kunde actionere dem for; Men naar det nu bliver bekiendt, at de have begaaet denne Misgierning, skal der ikke findes nogen, som jo skal fordømme dem. Kongen befalede herpaa Cleobulum, at undersøge disse Ting, og examinere de Skyldige. Men han gav for, at det bedre kunde ske af Evrymedes, og forteligen gav sine Tanker tilkiende om hvad, man maatte giøre. Evrymedes forsomte og ikke Kongens Befalning, gik til Fængselet, hvorudi Eristhenes var forvaret, og da han kom ind ad Dørren, anstillede han sig, efter som Cleobulus havde underrettet ham, meget bedrøvet, og tillige ivrig, sigende: Nu haver I Eristhenes endeligen faaet Seyer over Poliarchus, som ved det af Eder forgiftede Arm-Baand er taget af Dage. Mon nu I, som Oloodemus, roser Eder af, at have begaaet en saa skammelig Gierning? Eristhenes, som ved denne uformodentlige Tidende blev slagen, vidste ikke hvad han skulle svare her til. Han hørte at Poliarchus var død, hvor paa han ikke heller tvivlede. Nu slog Samvittigheden ham, ved det man beskyldte ham for Misgierningen, og hvorfore skulle han længer dølge Sagen, naar Oloodemus havde allerede bekiendt og aabenbaret den, (thi saaledes foregav Evrymedes.) — Her var og ikke Tid til lang Ø-

vervelse og Betænkning, hvorfor, som han fornam, at her var ikke andet for, da, paa det han ikke skulle ansees for at vare bange, og, ved forgieves at nægte Gierningen, skulle synes, at skamme sig der ved, og derfor ikke at ville tilstaae den, sagde han til Evrymedes, som paastod, at han skulle svare ham: Godt, det maa gaae mig, som det kand, saa er det mig Glæde nok, at jeg haver overlevet Poliarchus, Siciliens Fiende. Derpaa begyndte Evrymedes at handle videre med ham herom, som om en bekiendt Sag, og stræbede med all Flid efter, at faae udforsket deres Anslag. Til sidst førde han og paa Tale Lycogenes Troelsshed, i det han ved Breve til Poliarchus havde beskyldt den uskyldige Konge for den skammelige Gierning, han selv havde giort. Og, som Eristhenes med en frek Latter tilstod denne Evig, gik Evrymedes fra ham til Kongen, og der, ikke uden med Forskrækkelse forestilte, hvad han havde bekiendt. Nu stod det alleene tilbage, at Oloodemus skulle ved en lige saadan Bekiendelse fordomme sig selv.

Da nu Meleander saa lykkeligen havde faaet udforsket denne Misgierning, glædede han sig inderligen, rosede Evrymedes, og sendte ham til Oloodemus. Men denne, som var meere snue, lod, som han aldeeles ikke vidste af Forraiften, saa at, naar han fik et Spørsmaal, gav han selv tvende derom, som en Ting han al-

drig

drig havde hørt; og da ham blev sagt, at Eri-
sthenes allereede havde bekiendt og tilstaaet Gier-
ningen, tænkte han, at det ikkun var en falsk
Beretning, og svarede, at han ikke kunde troe,
at Eristhenes skulle have begaaet en slig skam-
melig Gierning, og om denne end havde giort
det, saa var det noget hvorudi han ikke var Med-
vider. Endeligen overvant omsider Evrymes
des hans Haardnakkenhed ved et klogt Raafund.
Han satte Oloodemus paa et hemmelig Sted,
hvorfra han kunde høre, hvad Eristhenes tale-
de, med hvilken han begyndte at igientage de
forrige Discourser, og som Eristhenes vilde
viise sin Bestandighed, nægtede han hverken sin
eller sine Stal-Brødres Misgierning; indtil han
omsider saaledes overvandt Oloodemi Tagl-
modighed, at han i en Hast udraabte disse Ord;
Eristhenes! O du, som enten af Enfoldighed
eller Ondskab forraader dine Stal-Brødre; trag-
te derpaa Tøyet tilside, kaldede ham sine Stal-
Brødres fælles Fordervelse, og sagde: At han
alleene var værd den Ulykke, som han havde be-
reed for mange. Da forstod omsider Eristhe-
nes alt forsilde, at han var bleven bedraget af
Evrymedes, og at Oloodemus ikke havde
bekiendt deres fælles Misgierning; begyndte der-
for med de Ord, som han udi denne sin elændige
Omstændighed og Sorg kunde paafinde, at und-
skylde sin Vildfarelse for Oloodemus. Men,
som Sagen allereede udi tilborlige Vidners Nær-

værelse nokſom var bekiendt og Tilſtaaet, bleve de ſtrax førte fra hinanden igien udi Fængſel, og Dagen derefter for den offentlige Ret, paa det at ikke deres Tilhængere, i fald ſaadant ikke ſkeede, ſkulle ſige, at man havde handlet ulovligen med dem. Omendſkiønt nu Kongen vel forlod ſig paa det Epeirctanſke Borgerſkab, ſaa lod han dog ſætte ſin Gvarde bevæbnet paa Torvet til Misdædernes Vareægt, og lod Sagen agere paa et ſaadant Sted, hvorfra man letteligen, i fald nogen Opſtand havde ſkeed, kunde have ført Fangerne tilbage til Slottet, og kaſt dem i Fængſel igien. Folket, ſom blev kaldet til Torvet ved Herolden, kom i ſtørſte Mængde did hen, hvor efter General-Fiſcalen holdt en Tale af denne Indhold: At Folket vidſte vel hvad ſtor Kierlighed Kongen bar til dem, og at Kongen og ikke tvivlede paa deres inderlige Kierlighed til ham; derfor havde han her fremført for de offentlige Dommere Eriſthenem og Olooden mum, ſom udi mange grove Misgierninger vare ſkyldige, u-agtet han ſelv desuden kunde have ladet dem domme og ſtraffe, paa det at Straffen kunde blive dicteret efter hans troe Borgeres Skionſomhed. Folket kunde nu høre deres Forſvar, og meo deres Røſt give Dommerne tilkiende, hvad deres Dom ſkulle være. Tredve Dommere bleve da her, ſom i alle Livs Sager, udvalgte; for hvilke, da Olooden mus og Eriſthenes vare fremførte, Anklagerен grun- dig

dig foreſtillede deres mange Misgierninger imod Kongen, at de ofte havde brækket den Troeſkab og Lydighed, de vare Kongen pligtige, og havde correſponderet med Kongens Fiender. Men i Særdeeleshed var den Tale ſkarp, ſom han holdt om Forgiften, og den Blame, de havde agtet at ſætte Kongen udi. Og da han havde fremført derom baade Vidner og Brevet, blev det Epicuriſke Folk ſaa ophidſet, at de fleſte uden at vente paa videre Dom, raabte: At man ſkulle ſteene dem; Men Anklageren bad at den gemeene Mand vilde ſtille ſin Hidſighed, indtil Dommerne havde voteret, ſigende: At det laae meget Magt paa, at de Beſkyldte offentligen ſelv forſvarede ſig, da man ſkulle fornemme meere af deres egne Ord og onde Samvittighed, end af hans Tale, at de vare ſkyldige, ſaa tillod og Kongen dem, om de begierede det, dobbelt Tid til Forſvar, hvorpaa han eſkede de Beſkyldte til at tale. Men han giettede ret; thi de vidſte intet at fremføre, hvormed de kunde befrie ſig for den, dem tillagde, Misgierning, eller ſtille Folket tilfreds. De talede derfor ikkun nogle faae Ord, meere til Kongens Forkleinelſe, end til deres Forſvar, hvorfor Dommerne voterede og enſtemmig fordømte dem. De bleve derpaa ſtrax førte i Fængſel, for der tilborligen at blive ſtraffet med Forgift, efterdi de havde vildet forgive andre. Der betiente de ſig af den ulykſalige og ſidſte Friehed, ſom Lovene tillade Misdædere,

der saaledes skal omkomme. De bandede derfor Kongen, raabte at Lycogenes skulle hevne deres Død, og bade Giengangerne, at deres Fiender maatte faae langt værre Død, end den, de nu skulle udstaae. Imidlertid kom Forgiften, hvilken Oloodemus først snappede af Bødelens Haand, sigende: Velan, vi drikke Meleandro til; vi gaae nu vel ud fra Elændigheder, og skal ham før ved vor Død undertrykke, end han tænker, at vi have vildet giøre det i vort lesvende Live; og da han dette havde sagt, drak han strax det gandske Bæger ud, hvilket blev derpaa igien fyldt, og leveret Eristhenes, som tog derimod med en foragtelig Miine, saae sig om, sigende: Hvo vil erindre mine Venner om hvad de ere Meleander skyldige, og derpaa udrak Forgiften. Da de nu begge havde faaet Forgiften til Livs, formanede Skarpretteren dem, at spatsere omkring, saa vidt Arrest-Kammeret tillod, paa det, at Forgiften ved deres Bevægelse desto lættere kunde trænge sig igiennem Aadrene, og de med mindre Smærte doe, hvilket de og giorde, indtil Fødderne ikke længere vilde staae dem bie, da de maatte kaste sig paa Sengen, hvor Forgiften strax betog dem alle Sandse, saa at de laae, som udi en Sovn, indtil de omsider opgave Aanden. Poeterne vare strax færdige med deres Vers: nogle af dem igiennemhægle de med en alt for stor Dristighed Misdæderne; andre giorde Formaninger til de Døde, ligesom de endda stode

de til at redde, og af deres Død spaaede alt for ſilde de Ting, ſom allereede vare ſkeede. Iblandt diſſe mange Vers, var dette efterfølgende mindſt ubehageligt, ſaaſom det vidtloftigere laſter Ærgierrighed i Almindelighed, end de henrettede Perſoner.

Saa har den gruſom Død tilbørlig Offer-Gilde
For dig, Ærgierrighed, anrettet, ſom du vilde,
At true holdt da op, og ſom du nu er feed
Og mæt af Blod, forund Sicilien da Fred.
Hvor ilde har du tidt med Menneſken huſeret?
Plutonis ſæle Hær af dennem recruteret;
Thi det er din Plaiſir, hvor du faaer Overhaand,
Med Krig og Tyrannie at øde Folk og Land.
Den hæslig Meen-Eed er for dine onde Sæller,
Saavel ſom Gudernes Foragt, kun Bagateller,
De haabe viſt, at naae alt hvad de ønſke ſig,
Skiønt at de ofte ſee, det er umuelig.
Af deres Raſerie man kand ey ſlutte andet,
End de af Guderne maa være reent forbandet;
Thi Troeſkab, ſom med Eed er ſvoren Kongen til,
Godt Navn, Gudfrygtighed, for dem er Abeſpil.
De løbe Hovedkuls af een i anden Fare,
Ret ligeſom at de Muldvarpe-blinde vare,
De eſtimere ey Guds og Naturens Bud,
Men leve, ſom der ey var Herre eller Gud.
I Guder! ſkuer dog de mange døde Kroppe,
Hvormed den vrede Mars ſin graadig Bug mon proppe,
See dog den ſæle Ild, ſom ham af Halſen ſtager,
Og en total Ruin for Land og Riger ſpaaer.
See, hvor han fælder ned foruden Skyld og Brøde,
See det uſkyldigt Blod, hvormed han ſig mon giøde,
See, hvor det ſnevre Kiøn for hannem neye maa,
Skiønt Ære, Mand og Børn han rovet dennem fra.

at frelse mit Liv, uden saa er J troe at det tiener til Eders eget Livs Frelse, og som han dette havde sagt, sprang han op fra Bordet. De andre efterfulgte ham ogsaa herudi, og hastede til deres Vaaben. Det gandske Huus kom derpaa i fuld Allarm, ved det saa mange bevæbnede Mænd af Frygt skyndede at sætte sig i Stand, til at forsvare saa vel sig selv som deres Anforer. Nogle bleve udsendte til at gaae, under Menocriti Anforsel, Evrymedes i Mode; disse skulle legge sig paa Luur udi en beqvem Dal, og uformodentligen anfalde ham, naar han var træt af Marchen. Men der blev en gandske u-ordentlig Skærmytsel; thi, forend de kunde komme til at legge sig i Baghold, kom Evrymedes, som og selv var ubereed til Strid, antridende. Dog blev der tapperligen figtet paa begge Sider, efterdi Evrymedes var meget forbistret over, at Lycogenes var bleven advaret om hans Forsæt, og han derfor ikke kunde faae ham fangen. I det ovrige, omendskiont han baade var paa Fiendens Grund, og langt svagere paa Folk, efterdi Lycogenes, da han fik at høre, at hans Folk var kommen i Træfning, førte alle de Folk, som han endnu havde hos sig, i Marken, vilde han dog ikke aabenbare flye; men trækkede sig lidet efter Haanden tilbage, uden at blive forfulgt af Lycogenis Hær, enten fordi den frygtede for Baghold, eller fordi det begyndte at blive mørkt. Der bleve ikke mange slagne udi denne

Træf-

Fræfning, saasom den skeede imod Aftenen. Dog syntes Lycogenes at have vundet, som derfor af Glæde over hans Folkes Tapperhed lod sammenkalde sine Venner allesteds fra, og uddeelede Vaaben til alle dem, som komme til ham. Lod og udgaae et Patent til Magistraten udi Kiøbstæderne, hvor ved han bad dem at være sig behielpelig i at forsvare den offentlige Friehed; og fulde strax mange fra den meget naadige Konge, hvilke ved hans Miidhed vare komne i Veyret; dette kand tiene Menneskene til et Beviis vaa, at den herligste Dyd udi en Konge, kand blive foragtet, naar som helst man ikke tillige haver Tapperheds Tanker om ham, og at Forster aldrig troeligere og bestandigere elskes af Folket, end naar de have tillige sat Frygt udi det.

Der var da et ynkeligt Syn at see i Sicilien; Religionen blev forfulgt, Retten forsømt, Veyene for de Reysende usikker, Huuse og Landsbyer allevegne udplyndrede, ødelagde, og opbrændte, saa at man intet uden Leyre saae paa de øde Marker. Det blinde Folk fornum og ikke udi dets første Hidsighed, at den Uret, det leed under Rebellerne, var større end den, som de indbildte sig, at være vederfaret af Meleandro, og derfor vilde hævne. Saaledes baade forraadede Folket sig selv, og tillige straffede sig selv for Forræderiet. Dog vare der mange, som holdte sig fra dette Opror; thi foruden Epeir-

cten

cten bleve disse fire Byer Messana, Panormus, Catana, og en Eye midt paa Oen kaldet Enna bestandig udi hans Majestæts Lydighed.

Lycogenes øvede nu all Kongelig Myndighed, og brugte all Kongelig Pragt, undtagen alleene at han ikke tog sig Konge-Titul. Ved Bordet sad han paa en Kongelig Stoel, i Leyren var han ifort en Purpur-Kaabe, og bar han stedse en Dolk ved sin Side. Han var overmaade enten venlig eller streng, paa det at han enten kunde holde de Gienstridige hos sig, eller skrække dem. Meleander slog sig og ikke til Roelighed, men samlede ufortrøvet en ansеelig Krigs-Magt. Epeircten, som var vel befæstet, og overflødig forsynet med Proviant, udvalte han til et Tilflugt-Stæd for sin Armee, og til sin Residentz saalænge Krigen varede. De Galleer, som Kongen havde endnu paa sin Side, lod han føre i den Havn, som var ved Byen. Selv var han, saa vel altid, som i Besynderlighed nu, da Noden tvang ham, meget geskæftiget med Bøn og Offringer til Guderne, og efterdi ubillig Opror grasserede ligesom en Syge over gandske Sicilien, saa at man snarere maatte ansee det for en tilslaaende Ulykke og et Raserie, end for en Ondskab, fæstede han offentligen Sommen, (thi det var en Skik hos de Rommere, at naar en Lande-Plage grasserede, gik den fornemste

ste Magistrats Person ind udi Jovis Tempel, og der fæstede en Sum, hvorved han ligesom vilde fæste Plagen, at den ikke skulle gribe videre om sig) saaledes haabede han at de Rasende skulle komme til deres Forstand igien, og at ikke hans Krigs-Hær ogsaa skulle blive besængt af denne Syge, fandt han for godt at hellige Krigs-Hæren. Hvorfor han begav sig til Begyndelsen af Leyren, som stod lige under Bierget Epeircten, og derfra tillige med Oversterne og Anførerne gik i Processions hen til det Sted, hvor den der til beskikkede Præst tillavede Alterne. Den gandske Krigs-Hær stod i Gevæhr under sine Faner, og havde til denne hellige Forretning besmykket sig med Krantse, ja deres Spyde og Piile vare og bekrantsede. Imidlertid blev det med all Pragt udsmykkede Offer, som bestod af een Tyr, een Buk, og een Vedder, under sædvanlige Bønner trende gange af de høyt-opgiortede Præster førdte omkring Krigs-Hæren og stillet for Alteret; hvorpaa og Kongen selv giorde en Omgang, for at paakalde Guderne, at de vilde være paa deres Partie, som havde den beste Sag, og dersom nogle af dem hidindtil ikke havde været ham vevaagen, de da nu vilde vende sig til ham igien, saasom de tilbørlig vare forsonede, saa at hans Krigs-Hær maatte blive frisk og sund, men Fiendens Magt, Mod og Anslag blive til intet. Fremdeeles, dersom de benaadede ham med Bistand, Frelse og Seyr, vilde han, af det Byte,

te,

te, som af Fienden blev erobret, bygge en Tempel for Frelseren Jupiter, Mars, Minerva, og de andre Himmel-mægtige Guder, saa mange som over Fred og Krig noget have at byde; Samt indrette en aarlig Leeg, da paa de der ved uddeelede Belønninger disse Gudernes Velgierninger mod Sicilen skulle udgraves. Imedens disse Løfter skeede, blev Offeret slagtet, og Spaamanden fremkom, som skulle besee Indvolden, den Stund den endnu var varm. Denne, som han befandt Leveren gandske uskad, men dog overdragen med tykke Hinder; spaaede deraf en stor Lykselighed, som dog seent og med Moye skulle erlanges. Derefter holdte Soldaterne en Spil-Fegten, raabte og skiødte ud med deres Spyd, som de skulle have haft deres Fiende for sig, og efter at de saaledes havde holdt en forstilt og unyttig Skærmytsel, vendte tilbage til Leyren.

XI. Cap.

Archombrotus farer op paa Slottet en storpralende Stiernekiger, som giver sig ud for, at kunde stille Menneskens Nativitet. Men Nicopompus ved sin sædvanlige fornuftige Tale viiser udi Kongens Nærværelse, at hans Videnskab er uden Grund.

Men Meleander fordrev den øvrige Deel af Dagen med næsten lige saadan Forretning, som han havde begyndt den; thi der reyste

sede omkring een fremmed Person fra Assyrien, hvis Ærende var, efter Foregivende, at ville søge Viisdom blandt adskillige Nationer, men i Sandhed var det allene, for at broute af sin egen Klogskab. Denne opholdt sig just paa samme Tid i Sicilien, og, som han var forfaren i Stierne-Kunsten, drev han dermed adskillige Narreriер for Penge, naar nogen af en utidig Nysgierrighed vilde vide af den Stierne, han var fød under, hvad ham skulle hænde; thi der var den Tid ikke Livs-Straf for sligt, om man end stillede Nativiter imod Kongerne selv. Da nu denne brautede af, at hans Kunst næsten var Guddommelig, og loy for mange, hvorledes alting rigtig traf ind, hvor tidt han ikke forgieves havde lovet en Lykke eller Ulykke, samt hvor mange der ikke ustraffet havde beleet hans Kunst, og heller ikke forgieves frygtet for den, hendet det, at Rygtet om ham kom Archombrotus for Øren, som kaldede ham til sig. Men der Stierne-Kigeren nu var kommen til Archombrotus, forestillede han ved en vidtløftig Tale saaledes de himmelske Legemers Kraft udi Menneskен for ham, at han, som et forliebt ungt Menneske, lod sig forføre, at begiere af Stierne-Kigeren at han vilde skaffe ham at viide, hvad Udfald hans Kierlighed skulle faae, og lovede Chaldæeren at vilde sige ham troeligen, hvad Stiernerne maatte spaae. Men hvorfor, sagde han, søger Menneskene ved denne Kunst at faae at viide

de

de alleene sin egen private Skiæbne? Hvi befaler og ikke Meleander, at jeg af Himmelens Løb skal sige ham, om han eller hans Fiende udi denne forestaaende Krig skal faae Overhaand? Ved denne Tale blev Archombrotus bevæget, og fortalte den strax til Kongen, som ved ham lod Chaldæeren hente, i Haab at faae meere end et Oracul at høre; Stierne-Kigeren fuld af Haab om Belønning, og spaaende af denne Forretning meere godt for sig selv, end for Kongen, forføyede sig til Slottet, hvor, da han blev tilspurt, ved hvilken Videnskab eller Guds Kraft han kunde see de tilkommende skiulte Ting, begyndte han saaledes: Den Geist, O Konge! driver os ikke til at spaae, som andre Spaamænd udmane af Jordens Huuler, for at forstørre deres Hoveder ved Guddommelige Indskydelser, ey heller bedrage og skuffe vi dem, som adspørge os med mørke og tvetydige Svar. Vort Folk legger sig alleene efter at udgrandske Himmelens Kraft, og Stiernernes Bevægelse. Vi ere de første, som have afmerket Solens Grændser, vi ere de første, som have skilt de Himmelske Fakiers klare og usporlige Veye fra hinanden ved Navn og Maal, efterdi Beskuelsen er frie udi Luften, naar den er klar, og ikke ved Skyer eller Taage fordunklet, og Taage og Vind-Skyer findes gandske sielden paa den Asyriske Himmel, ved der vi nu idelig hænge udi denne Betragtning, finde vi af Erfarenhed, at disse

disse menneskelige Ting styres af Planeternes Bevægelse, og at der ere ingen andre Parcer eller Gudinder, som forordner Skiæbnen for dem, som blive fødde. Thi dersom den gandske Jord haver sin Forandring af dem, og drives enten til Frugtbarhed eller Ufrugtbarhed, og dersom Aar og Tider ved dem regieres, hvad kand man da undre sig over, at alle Menneskers Legemer have derfra Liv, Begierligheder, Lykke og Ulykke. Maa jeg derfore alleene faae at vide det Minut, paa hvilken Eders Majestæt blev fød, vil jeg paa en Tavle afridse den gandske Himmels Skikkelse, og alle de Huuse, som vi giøre for Planeterne. Jeg vil sætte Planeterne udi de Huuse, som de vare udi, da Eders Majestæt blev fød. Jupiter, Solen, og Venus ere de beste Planeter, Saturnus og Mars de verste, men Mercurius og Maanen ere baade onde og gode, efter Stedets Beskaffenhed, som de findes paa. Jeg vil eftersee hvilken af disse Planeter haver haft Regieringen da Eders Majestæt kom til Verden, og paa hvilken Grad, og ved hvilket Skin de andre have stillet eller brændt den. Der af skal jeg, det Eders Majestæt ikke maa tvivle paa, læse mig til, hvad over Eders Majestæt er besluttet.

Den Dristighed, hvormed Stiernekiqeren talede, og de store Løfter han giorde, havde hemmelig rørt Meleander, desuden havde

Kunstens Høyhed, og de skiulte og uforstaaelige Talemaader, som han brugte, foraarsaget Ærbødighed for ham. Men i det alle roste ham, saae Nicopompus, som iblandt de faae Personer, der da var hos Kongen, just paa samme Tid var tilstæde, paa Chaldæeren, og med en alvorlig Latter sagde: Vel an, du Karl! efterdi du haver taget Regieringen fra Guderne, saa foreskriv da ugudelige Love for Haab og Frygt, og dersom nogen vil godvillig lade sig bedrage, da paalæg ham de samme efter hans egen Villie. Ved disse Ord standsede Meleandri og de andres Begierlighed noget, og alle begyndte flittig at efterforske, hvad Niccpompus hermed vilde sige, og hvad hans Meening var? Om han foragtede Chaldæeren selv eller hans Kunst. Særdeeles begyndte Meleander at sporge ham: Hvi han saa haardt tiltalede den Fremmede? Men Nicopompus svarede: Hvorfor skal jeg ikke, O Konge! være imod denne Bedrager, som tilegner sig større Ret over Eders Majestæt, end Planeterne selv have, som han betiener sig af til sin Løgn? thi hvad som helst han end faaer behaget at lyve, saa skal Eders Majestæts Sinds Roelighed, som Planeternes Bevægelse aldrig maatte have kundet forrykke, blive forstørret ved en idelig Forventelse efter hans Spaadoms Opfyldelse. Saaledes skal denne Tyran under Paaskud af den uskyldige Himmels Had regiere over Eders Majestæts. Saa skal han og giøre sig li-

ge

gesom til Jupiter selv, og holde for at Eders Majestæt er ham meeget forbunden, dersom han med en kraftig Tale spaaer Eders Majestæt noget godt. Hvad troer Eders Majestæt vel at faae at høre omsider? jeg vil uden at betragte Himmelens Løb sige hvad han vil giøre: Naar han først (ikke uden hemmelig at lee ved sig selv, i fald han er klog) haver beklatket en stor Deel Papir med mange Linier og Prikke, skal han med en myndig Røst love de Udfald, som ere gode, og Eders Majestæts Stand anstændig, thi dette tvivler han ikke paa, jo skal forskaffe ham Ynde og Profit. Men imidlertid skal han, ligesom han ikke havde spaaet for Penge, slaae Kroller i Panden, staae i Betænkning, see nu paa Eders Majestæt og nu paa Stiernerne, og endeligen legge noget Skrækkeligt til, som dog er tvivlraadigt, og kand letteligen udtolkes til baade ondt og godt. Dette er da et kort Begreb af hans store Arbeyde, dette er den Spaadom, han skal sælge Eders Majestet, som jeg nu uden Betalning forkynder. Mienjeg vil videre antalde Karlen, efterdi saa vel Eders Majestæts Taushed, som hans skarpe Øyesyn udfordrer mig til denne Strid.

Du siger, min kiere Stierne-Kiger, at Liv og Død indrettes efter Planeternes Sæde, Orden, og den kraftige Indflydelse de have udi nyefødde Børn; men du tilstaaer at de himmelske Legemer ere saa ustadige, at Planeterne foran-

dre deres Sæde udi end det mindste Øyeblik. Dersom nu derfor de himmelske Legemer bevæges saa hurtig, at man neppe med Tankerne kand fatte deres hastige Løb, og et Menneskes Lykke og Ulykke hænger af forskiellige Steder, som de findes paa, naar det fødes; hvilket Menneske kand du da for vist sige sin Skiæbne, naar det er uvist paa hvad Sted Planeterne have været just i samme Øyeblik, som det blev fød. Uden saa er, at du holder for, at Jordemoderne bør stedse see paa Soel-Skiverne, noye i Agt tage hvert Øyeblik af Dagen, og bevare Stiernerne for Barnet, som et Arve-Gods.

Hvor tidt hindrer ikke den Fare, som Mødrene ere udi, de Omkringstaaende fra at bruge denne besynderlige Agtsomhed; hvor tidt findes der ingen, som er af denne Overtroe. Dog set nu, at der stedse findes nogle, som derfor drage Omsorg. Men hvad, om Barnets Fødsel varer længe? hvad om een Haand, eller en Deel af Hovedet, som ofte skeer, kommer frem, og den øvrige Deel af Legemet ikke følger efter? hvorledes skal man da afmerke Planeternes Sted? skal man regne det Sted, som de vare paa, da Hovedet fremkom, eller det, hvorpaa de fandtes, da den øvrige Deel af Legemet kom for Lyset? Fremdeeles saasom Soel-Skiverne ofte ere urigtige, og de fleeste Machiner, som ere indrettede, for at viise Tidens Løb, midste deres Rig-

tig-

tighed ved Luftens Torke eller Fugtighed; hvorledes kand du da vide, om den Tid, som nysgierrige Mennesker eller gode Venner have afmerket da Barnet blev fød, er gandske rigtig. Set, nu, at man derudi heller ikke feyler, kand du da strax fatte paa hvilket Sted, og af hvilken Kraft Stiernerne have været, da de, hvis Skiæbne du søger efter, bleve fødde. Men hvorfra er det Herredømme, som Planeterne have over vore Legemer og vore Siele, efterdi vi af dem skal forvente vor Lykke, vor Leve-Maade, og vor Dods Dom. Alle de derfor, som døe udi et Fældslag, maa da være fødde under een og den samme Planeternes Orden. Mon, naar et Skib forgaaer, ingen drugner, uden de, som Planeterne have dømt til at lide Skibbrud, udi deres Fødsels Time? Man finder jo udi en Krigs-Hær og paa et Skib Folk, hvoraf nogle ere fødde under een, og andre under en anden Planet, men faa dog alle een Død. Evert imod faae ikke alle som ere fødde under een og den samme Planet, een og den samme Lykke, imedens de leve, og een og den samme Død. Her seer du Kongen; meener du at alle, som ere fødde under den Planet, han er fød under, bliver Konger, eller i det mindste faae den Lykke, som giver tilkiende, at de ere fødde under en god og riig Planet? Ja mon de alle lever til denne Dag? See til Cleobulum? see til dig selv! Mon alle de, som ere fødde til Verden paa samme Tid, som

han blev fød, ogsaa ere saa viise og afholden af Konger og Forster, som han? Eller, mon alle, som ere fødde med dig, ere, at jeg ikke skal sige noget slemmere, Stierne-Kigere. Men hvad, naar een falder udi en Rovers Hænder? Det var hans Skiæbne, siger du at Roveren dræbte ham; Mon da de samme Planeter, som dømte Vandrings-Manden, da han blev fød, til at dræbes af en Rover, og gave Roveren, som maaskee længe tilforn var fød, baade Villie og Evne, til at ville og kunde i sin Tid dræbe denne. Ikke desto mindre siger du dog, at begge Deele skee af Planeterne. Naar eens Huus falder om og dræber ham, mon da Muuren er bleven svag, forai Planeterne vilde, at Huuset skulle begrave sin Eyermand? Ja sandelig, fordi Muuren var svag, derfor faldt den ned og dræbte denne, som laae derunder; lige det samme kand man og sige om Værdigheder, som man kommer til ved andres Stemmer; thi mon de Planeter, som efter Eders Meening have lovet et nyefødt Barn at komme til Ære og Værdighed, kand regiere over andre Mennesker, som ikke ere fødde under dem, og af hvis Stemmer den bortlovede Værdighed dog skal komme.

Jeg vilde kalde denne Forfængelighed et Narrerie og en Daarlighed, dersom den ikke var meere end narrisk; det er den allerhesligste Overtroe; thi hoorudi bestaaer Menneskens Friehed? der-

dersom de ikke kand vige fra Planeternes Forskrift. Hvorfor pleyer jeg min Sundhed, hvorfor tragter jeg efter Ære? hvorfor tænker jeg at forlade Laster, og legge mig efter Dyder? Naar det ved min Fødsel er bestemt, hvad jeg bør at være? Maae man ikke ynke Menneskene, der saaledes gandske have mist deres Friehed? Gudernes Bestilling ophører ogsaa herved; thi vil jeg herefter ikke meere spilde min Rørelse paa dem, jeg vil ikke frygte dem, jeg vil ikke tilbede dem, dersom de ikke kand eller vil afvende, det som mig er beskikket. Men jeg vil bede for de Børn, som skal fødes, at de maa have naadige Stierner. Jeg vil fortælle det, jeg selv haver seet udi Mergania: Een var bleven saa overtroisk, at han ikke vilde gaae ind udi sin Hustrues Seng-Kammer, forend han havde raadført sig med Planeterne, og naar han fandt, at de vare enten udi Dragens Hale eller udi Skorpionen, eller fornam noget andet usædvanligt paa Himmelen, sov han smukt alleene den Nat; men hvordan gik det ham? Ham blev fød nogle Børn, men de vare alle galne. Imedens Meleander, og de andre loe af den Merganiers ulyksalige Forsigtighed, samlede Chaldæeren, der var bleven gandske forvirret i Hovedet over den uforhaabte Modstand ham var skeed, Mod til sig igien, og ligesom med en Foragt for den Modsigelse, som blev giort ham, sagde: Der gaaer inter fra Gudernes Myndighed, efter hvis Befalning just den

Kraft er, som jeg haver sagt at være udi Planeterne. Enhver af dem haver ikke saaledes afsagt sig med all Magt, at der jo ere utallige Ting tilbage, hvorved de vise deres Naade eller Vrede. Eo heller ere Stierne-Kigere saa galne, at de skulde bilde sig ind, at alle de, som vare fødde udi samme Øyeblik, som en Konge, burde blive Konger; men een, som vil sige tilkommende Ting, maa ogsaa give Agt paa mange andre Ting, foruden Planeterne, hvoriblandt de fornemste ere: Tidens Omstændigheder og Familiens Stand og Vilkaar; I det øvrige, om nogen nægter, at de himmelske Legemer intet kand formaae udi Menneskens Ef-, bør han med rette holdes for gal. terdi alle veed, at Luften, som efter Himmelens Omstændighed enten er oprørt eller mild, gaaer ind udi Menneskens Legemer, hvorved Sielen, som der udi er indelukt, bekommer de indblæste Bevægelser.

Som nu Stierne-Kigeren talede meere sædelig, faldt Nicopompus ham ind i Talen, sigende: Min kiære Stierne-Kiger! Jeg nægter Planeterne ikke all Virkning; thi at Menneskene ere genegne til Ladhed eller Flittighed, ere af en hurtig og snue Naturel, eller af en medfød Eenfoldighed, ere lystige eller knurvorne; eller noget meget tilbøyelig til Laster eller Dyder; nægter jeg ikke, at jo de himmelske Legemers Regiering over de Lande, hvor slige Folk ere, kand hielpe noget til;

til; derfor er jeg Eder ikke meeget imod, i fald I slutter, at de, som af de milde Planeter haver trækket til sig en Mildhed og Lempfældighed, skal have anden Lykke, end de, som de haarde og uroelige Planeter drive til hidsige og ubetænksomme Resolutioner. item, at de, som de behagelige Planeter have giort lystige og venlige, ere behageligere at omgaars med, end de, som den Planet Saturnus have giort knurvorne, og genegne til Eenlighed. Saadanne Lærdomme, som ikke høre til en vis Kunst, men er den herlige Viisdoms Regler, laster jeg ikke. Men det ere andre Ting, hvorudi jeg er Eder imod, saasom fornemmelig udi disse fire Poster: Først er jeg af de Tanker, at Planeterne meere tilskynder, end efter Eders Meening, tvinger til gode eller onde Begierlinger. Dernæst troer jeg ikke, at man af Stiernernes eller Begierlighedernes Betragtelse kand spaae noget vist om hvad, som et Menneske skal vederfares, imedens det lever. For det tredie, holder jeg før, at man ikke tilfulde kand vide, hvilke Planeter ved Fødselen indgiver Børnene visse Tilboyeligheder. Og endeligen siger jeg, at alt hvad som staaer udi et Menneskes frie Villie eller sker af en Hændelse, ikke uden daarligen og ugudeligen tillegges denne Stiernernes Fornødenhed.

Om disse Ting vilde jeg tale vidtløftigere, men jeg seer Eders Majestæt allereede at være

træt af denne Discours, og at see til Cleobu-
lum, af hvilken jeg tilstaaer, Eders Majestæt
skal faae nyttigere Ting angaaende Krigen, at
viide, end enten af mig eller Stierne-Kigeren.
Det er nok mueligt, sagde Kongen, dog lad os
endnu høre noget videre om denne Materie.
Hvorpaa Nicopompus begyndte paa nye saa-
ledes: At vi ikke tvinges af Stiernerne, kand
end og deraf erfares; at mange ved deres For-
nuft tæmme den Tilbøyelighed, de af dem have,
og udi intet meere skilles Menneskene fra de u-
mælende Bæster, end udi denne herlige Friehed,
at de vel ved adskillige Anledninger og Tilbøyel-
ser kand lokkes, men ikke tvinges til Lyder og Dy-
der. Derfor er det et almindeligt Ord iblandt
de Verdslige Viise, at en viis Mands Gemyt
er uden Trældom og Hersker end og over Stier-
nerne selv. Her af er og deres daglige Beram-
melser, som viide, at tæmme deres Vrede, Kier-
lighed og andre Tilbøyeligheder, som Planeter-
ne indgyde udi Gemyterne. Disse kunde man jo
ikke rose, dersom ikke deres Fornuft kunde kaste
Planeternes Aag af Halsen. Desuden, saasom
Solen ikke virke paa lige Maade udi alle de Ting,
som den med et og det samme Lys, og de samme
Straaler oplyser og varmer, (thi en slags Sæd
holder den ved Magt, og en anden slags qvæler
den,) de tynde Urter brændes, men de andre for-
vares ved den tykkere Saft, som der udi findes,
saaledes, efterdi saa mange Born, som fødes,
lige-

ligesom en Ager, ere bereede paa forskillige Maader efter Forældrenes adskillige Naturel, Lilsen og Dygtighed, saa kand den eene Kraft, som flyder af Planeterne, ned til saa mange paa eengang, ikke have een Virkning udi alle. Finder den Barnets Natur overeensstemmende med sin, skal den herske derudi, men finder den den stridende, skal den neppe formaae andet end at rette den. Derfor, naar man vil tale om et Barns Sæder og Levnet, bør man ikke alleene betragte Himmelen, men Forældrenes Skiæbne, som Moderen, da hun var frugtsommelig, haver haft, og adskillige andre Ting, som meesten Deel ere Eder ubekiendte. Og af disse Ting kand man og see Grunden til den anden Post, nemlig: At man ikke af Stiernerne med nogen Vished kand slutte, hvad Menneskene skal gisre eller lide; thi naar man kand tæmme de medfødde Begierligheder, hvorfor kand man da ikke undflye de Ting, som de have fod af sig, i fald man havde ladet sig af dem regiere. Og efterdi Planeternes Beskaffenhed af forskiellige nu ringe og nu vigtigere Aarsager flyder ind udi et nyefød Menneskes Siæl. Hvorledes kand I da holde for, at den skulle have lige Virkning udi alle, da den dog ikke haver lige Magt over alle.

Jeg sagde ogsaa, at man ikke tilfulde kand fatte og udfinde den Planeternes Beskaffenhed, som er Aarsag til de nyefødde Borns tilkommende

de

de Begierligheder; I betragte den Beskaffenhed Planeterne have. Naar et Barn fødes, hvorfor betragte I ikke den Beskaffenhed, de have, naar Fosteret udi Moders Liv faaer Liv, samt de andre Beskaffenheder, under hvilket det spæde Legeme og Sielen, som endnu ikke veed af sig selv, vænnes til at leve. Jeg holder for, at de Planeters Beskaffenhed har lige saa stor Indflydelse udi det spæde Barn, som deres Fødsels Planeters.

Endeligen sagde jeg og, at de Ting, som beroe paa vores frie Villie, samt de som skee af Hændelse, ikke uden Gudernes Bespottelse og Foragt kand tillegges Stiernernes Magt; hvilket jeg kraftig vilde bevise, dersom jeg ikke frygtede for, at giøre mig hans Majestæt ugunstig ved min Vidløftighed, og bringe ham paa Eders Side. Dog vil jeg sige, at I baade ere af den Tanke, og uden Synd og Daarlighed ikke kand være af den Tanke; hvad er meere fri? end at tage sig en Hustrue, føre denne eller en anden Levemaade: eller hvad kand meere skee af en Hændelse, end at et Menniske bliver stukken ihiel, drukner, faaer U-venner, bliver et Aar udi sin Levetid syg, kommer i Naade hos Konger og Forster, kommer til Ære, eller udi Foragt. Dog allige-vel pleje I Herren Stierne-Kigere Understaae Eder for Penge at spaae derom. En Tiener havde nyeligen begaaet et Tyverie, han flygtet og blev efter-

efterſat af ſin Herre. Hvad kunde nu meere ſkee af en Hændelſe, end at han ſkulle blive fangen eller undkomme i ſin Frelſe. Det hendte derfor at han undkom, og en af Eders Viiſe ſom viſte fortreffelig vel at ſpaae om de Ting, ſom allereede vare ſkeede, vilde bilde os ind, at Tyven var undflyet og kommen i ſin Behold; Efterdi Mercurius Tyvenes Patron, var kommen for Maanen og havde ſkiulet Tyven. Han havde ſtor Umage for at faae mig til at tro, at den Fabel, ſom han fortaalte os var hans Alvor.

Det kom derfor ikke an paa Gudernes Forſorg, Herrens Fliid og Tienerens egen Hurtighed, at han ſkulle fanges eller komme i ſin Sikkerhed, Men det ſkeede altſammen efter Stiernernes Ordre, hvilket om ſaa er, anvender Enhver af os forgieves Fliid eller Omſorg paa vore Forretninger; Thi de Ting, ſom Planeterne have ſelv beſluttet, at ſkal gaae for ſig, maa jo ſkee, omendſkiønt vi ikke giøre os Umage derfor, og de Ting de derimod have forbudet, kand ikke ved nogen vor Fliid bringes til Virkelighed. Men at jeg ſkal gaae forbie de andre Ting, hvorved den Uret, ſom Guderne og Naturen ſkeer af Eder, igiendrives vil jeg allene ſpørge Eder, min kiere Chaldæer! om den Magt, ſom haver ſpaaet et Barn udi Fødſelen et lykſaligt Liv, eller beſkikket det en voldſom Død, naar det bliver treDeve Aar eller ældre, om den Magt, ſiger jeg,

ſom

som skal foraarsage disse Hændelser og denne Lykke, bliver ved paa Himmelen, og venter paa den bestæmte Tid, da den skal falde ned paa Jorden, og tvinge de nødvendige Redskaber til de nødvendige Virkninger; eller om den indplantes udi Barnet selv, og der bliver underholdet, og bestyrket indtil Tiden kommer, at den skal udbryde, og fuldbyrde Planeternes Befalning? Dersom I nu siger, at den forbliver i Himmelen, rober I aabenbare Eder Taabelighed. Thi naar et Barnes Lykke hænger, efter Eders egen paastand, af den Maade, hvorpaa Planterne, naar Barnet fødes, ere samlede, og naar den Maade ved deres løb bliver forandret, saa forandres Virkningen og kand maaeske blive tvert imod den forrige I hvilken Himmelsk Kiste eller Kiddik ligger da den forrige Magt forborgen, som omsider efter mange Aars Forløb skal tages frem, og føres for Lyset. Men dersom I tænker, at denne Skiæbne hænger ved Barnet selv, og virker imod det, naar det kommer til sin fuldkomne Alder, da er I end nu taabeligere. Ligesom Skibsbrudet skulle være Aarsag til at Vindene reyse sig, og at Styremanden forglemmer sig selv, og sætter Skibet paa Grunden; eller Bonden skulle være Aarsag til Krigen, som gior ham fattig, eller til den milde Luft, som foraarsager Jordens Frugtbarhed; og de, som ved Jord-

Skielv

Skiels synke ned i Jorden, skulle ved deres voldsom Skiæbne bræcke Jorden, for at dø den Død, som er beskikket dem af Planeterne. Fleere Ting siger jeg ikke imod denne allerforderveligste Daarlighed, som dømmer baade Guderne og Menneskene tillige til Slaverie, som er uden Grund, og derfor, som ofteste, ved forfængelige Udfald bleven bedraget; men som dog undertiden haver giort sine Tilbedere et, skiønt forgieves, dog skammeligt Haab, eller sat dem udi en utidig Frygt.

Ikke desto mindre sige de Herrer Nativitet-Stillere, at, fordi een eller anden af deres Spaadomme er bleven opfyldt, man derfor skal troe dem, og ikke foragte deres Kunst. I fald nu saadant er skeed, da nægter jeg aldeeles, at det er skeet af en Fornødenhed, formedelst Skiæbnen, og ved Stiernernes Magt, men troer hellere, at Guderne til Straf for saadan ugudelig Overtroe undertiden forestille Menneskene de samme Ting, som de frygte for, at hænde sig, ikke af Guderne men af Planeterne. Dernæst ligesom Drømme undertiden forestille os af en Hændelse Afbildninger paa de Ting, som skal skee, og ligesom en Blind, ved at kaste en hob Steene til et Maal, kand af en Hændelse ram-

me-

me det; saaledes, min kiære Chaldæer, efterdi I lyve meget og allevegne, er det ikke at undre, om noget deraf af en Hendelse kand slaae ind, og da rose I Eder strax af, at have sagt sandt. Ja disse Eders lykkelige Spaadomme selv viise, at Kunsten er forfængelig, og bør drives i Langflygtighed. Thi hvad kand være klarere Beviis paa at I pleye at lyve, end at I, naar Eders narriske Spaadomme en eller anden gang kand slaae ind, rose Eder deraf, som af et Mirakel; Men jeg er ikke saa lettroende, at jeg skulle strax holde alt det for sandfærdigt, som fortælles om Eders Spaadomme. Naar Mirakler fortælles, pleye de at anhøres med en slags Ynde af Forundrerne, og naar een engang siden faaer beskrevet dem, behage de endda flere, tage til ved den Ærbødighed, som man har for dem, og endeligen ved Ælden giores troelige. Saaledes holder jeg og for, at Eders Fabler blive udspredede, uden saa er I siger, at Omgængelse med de onde Aander kommer denne ugudelige Kunst til Hielp; thi disse efterforske og udspionere noye de Ting, som ere skeede iblandt Menneskene, og deres Hemmeligheder, og deraf klygtig slutte sig til det, som skal skee. Har derfor Eders Chaldæer een skammelig Omgængel-

gelse med dem, er det ikke at undre, om den ved deres Indskydelse og Underviisning, undertiden haver kundet viide de Ting, som overgik menneskelig Forstand. Korteligen, dersom I veed, hvad Sicilien skal vederfares, hvorfor seer I da og ikke Eders egen Skiæbne, min kiere Stiernekiger? Hvorfor vidste I ikke, at jeg skulle komme Eder paa Halsen i Dag? Hvorfor giorde I ikke den Erindring strax i Begyndelsen, til et Beviis paa, at I forstod Eders Kunst, at der var een, som skulle forstyrre Eder. Dersom I kand udfinde, om Kongen skal vinde Seyer over sine Fiender, saa udfind først, om han skal troe Eder. Men skulle vel saa stor en Konge troe Eder udi saa vigtige Ting, eller derom vente nogen tilforladelig Underretning af den Kunst, som formedelst dens Uduelighed endog i at give tilkiende gemeene og ringe Ting, pleyer af alle ved Enden at blive beleet; thi I sige jo selv, som vi og til deels tilstaae Eder, at klart og tyk Veyrligt, Storm og Regn komme af Planeternes indbyrdes Orden, dog alligevel tage I saa ofte feyl, naar I af Planeternes Betragtning spaae enten Soel-Skin eller Regn, at denne Eders Friehed i at lyve og digte er bleven til et Ordsprog. Betragt Himmelen, beskue Maanens Løb, skriv op paa Tavler Planeternes Strid og Overeensstemmelse, og siig os deraf, hvad Dag vi skal faae godt eller ondt Veyr, dersom I ikke lyver, og Udgangen viiser Contrarium, vil jeg overgive

mig Eders Kunst, som jeg her laster, til Straf. Da dog I siger: At Planeternes Herredømme strækker sig lige saa vel over Luften, og foraarsager godt og ondt Veyr, som over Menneskens Lemer og Lykke.

Veed I nu derfor ikke disse Ting? hvorledes mon vi da skulle troe, at I kand viide hiine forud? Ligesom det ikke var meere, at kunde viide af Stiernernes Lob, hvad Udfald Krigen skal have, og hvad Hierte der skal være i de Sicilianer til at stride, end naar man skal faae Regn eller Soel-Skin. Ja, man maa slutte af denne Eders Uviidenhed om Veyrliget, at I enten aldeeles ikke maa viide, hvad Planeternes Villie og Befalning er, eller der desuden maa være en anden Kraft, som I ikke viide af, hvilken, naar den lyster, ophæver og afskaffer disse Planeternes Slutninger og Befalninger. Fremdeeles efterdi I er saa klog i Stats-Sager, hvi forsøger I ikke da ved samme Videnskab Eders egne særdeeles Midler? og, efterdi I kand see alle Tings Udfald forud, undflyer alle Besværligheder, og lever i Lyksalighed. Da jeg opholdte mig en Tid i Phrygien, var der en gammel Kielling, som levede af at spaae. Det hendte, at et kostbar Fad udi en riig Mands Huus blev bortstaalen. Den som var betroet Boeskabet til Forvaring, tog en god Ven med sig, og gik til denne Spaae-Qvinde med en Deel Penge, i det faste Haab, at skulle

le saae fat paa Tyven, og Fadet tilbage. Det var tidlig om Morgenen, og da de komme, lukkede Kierlingen først sin Gade-Dør op; som een af en Hændelse gandske havde overbesmuurt med Ureenlighed, som stank meget hæslig. Jeg veed ikke, hvilken af Naboerne hemmeligen havde giort Kierlingen denne Uret; men Kierlingen stod herover gandske forbistret, sigende: Gid jeg vidste, hvo den Skielm var, som haver sneeget sig til i Mørke at begaae slig uforskammet og dristig Gierning; Jeg svær ved Apollo, at jeg skulle kaste alt det Skarn, som han har overbesudlet min Dør med, hans lige i Ansigtet. Da nu den, som kom for at sporge sig til Ruads hos hende, hørde dette, saae han til sin Kammerat, og sagde: Hvad nytter det, at jeg her spilder mine Penge paa denne Kierling; thi er hun saa ukyndig, at hun ikke veed, hvo der haver kastet hende dette Skarn saa godt, som lige for Næsen, hvorledes skal hun da viide, hvo min Tyv er? Hvorpaa han, med lige saa stor Hast, som han var kommen til Sybille, vendte tilbage fra hende igien. Denne Historie blev strax udspreed ved et Vers, som en Poet giorde. Og som det ikkun er kort, og jeg derfor endnu kand erindre det, vil jeg med Eders Behag oplæse det:

O Skiæbne! O Stierner! O Pythiske Voelig!
O Fugle! som spaae os vor Skiæbne saa trvelig,
En Kierling, ærværdig af tusinde Ryuker,

For Eder sig jammerlig klager og klynker.
Hvad Konger og Guderne have i Sinde,
Og hvad i hvert Hierte forborgen er inde,
Det veed hun til Prikke, og siger for Penge,
I en Post alleene til Eder mon trænge.
Man har hendes Gade-Dør overbedrækket,
Og derved Matronen til Vrede opvakket,
Men, som hun veed ikke Personen at nævne,
Saa sig hende samme, at hun sig kand hævne.
Min kiere Sybilla! forgieves du beder
Til Guder og Gudernes Jordiske Reder,
Thi Phœbus, og Phœbas, som altid er kræsen,
Har overladt disse Orakler for Næsen.

XII. Cap.

Meleander' dimiterer Gelanorum ubeskienket og forbittret. Lycogenes indtager den Stad Ennam, og ængster Kongen meget, imidlertid kommer Radirobanes Kongen af Sardinien ham til Hielp.

Nicopompus vilde have talt meere, men Kongen hældede sig til Cleobulus, og gik bort; de øvrige fulte og efter, drivende Skiemt med den slette rykke, Stierne-Kigeren havde hast. Men Cleobulus erindrede Kongen, at, omendskient denne Fremmede var et forfængeligt Menneske, saa var han dog tillige en farlig Person, saa at man derfor ikke skammeligen skulle afvise ham: thi det kunde letteligae skee, at han af Fortrydelse over sig Medfart kunde opdigte en farlig og ulykkelig Spaadom, som kunde finde Troe hos

hos den overtroiske Gemeene Mand, og have en ond Virkning, hvorfor man strax kaldede den bedrovede Stierne-Kiger til sig, og takkede ham for den Umage, han havde lovet at vilde giøre sig, men Tiderne hindrede nu, at man ikke kunde betiene sig af den. Saa syntes det og, at være mod Kongens Høyhed, at han, ligesom Ulvis paa Seyeren, med Bekymring skulle søge hen til sin Fødsels Stierne. Ikke desto mindre skulle han blive belønnet for sin tilbudne Velvillighed. Man sendte og strax derpaa en halv Talent til denne Gisglere, for at stille ham tilfreds for den Skam ham var vederfaret, og man frygtede for at han vilde hævne. Derefter forsøyede man sig til vigtigere Ting, saasom der kom en Courier efter den anden, som ikke bragte synderlig godt nyt med sig, angaande Lycogenis Rustning; thi udi Kongens Krigshær vare ikke meere end 10000 Fodgængere, som vare reiskaffen bevæbnede, 2000 Ryttere, 3500 Slynge- Skyttere og Bue-Skyttere, 30 bevæbnede Vogne, 10 Orlogs Skibe, og dobbelt saa mange andre mindre Krigs-Skibe. De Hyperephanier vare ikke allei Almindelighed fuldne fra Kongen; men nogle stridede med Kongen og andre med Fienden, ligesom Enhvers Lyst var. Men Oprøret havde forsyuet Lycogenes med en langt større Forraad baade paa Folk og andre nødvendige Ting til Krigens Fortsættelse. Thi da han ikke langt fra Syracula monstrede sit Folk, og deelede det

ud under sine Officiers, befandtes hans Armee at bestaae af 30000 Fodgængere og 6000 Ryttere. Og paa det man ikke skulle fattes paa Forsikring om et lykkeligt Udfald fra Himmelen, blev den første Mand, blandt alle Enroulerede, kaldet Nicon, hvilket Navn betyder Seyr. Dette indbildte den gemeene Mand sig, at være skeed af en Hændelse, og at spaae dem meget Godt.

Lycogenes, som vidste tilfulde, at hans Regiering ikke vilde vare længere, end som Folkets Raseri vedholdt, rykkede frem imod Kongen, med den gandske Krigs-Hær, imedens Oproret endnu var i sin Hidsighed. Kongen rykkede og op med sin Krigs-Hær, og satte den ved en liden Aae, som, fordi Jorden ved rindende Bekke var bortskyllet, havde en høy Aae-Bred. Fugtigheden, som havde trænget sig igiennem de Underjordiske Gange, og Vandet, som nyeligen uden for det rette Løb havde stantset, giorde Egnen der omkring gandske usikker. Ved denne Formuur kunde end og gandske faae tage imod Lycogenes, som hastede, og giorde sig all Umage for at overvinde denne Vanskelighed, men forgieves; thi hvor han ville sætte over, toge de Kongelige Tropper saa hurtig imod ham, at han maatte vige tilbage. Men, at Tiden imidlertid ikke skulle gaae unyttig bort, sendte han Anaximander sin Soster-Son, og Menocritus, Oloodemi Broder med en Deel Tropper hen for

for at beleyre Enna og Catana. Imidlertid forefaldt adskillige smaae Skiermytseler imellem hans og de Kongelige Tropper, med forskiellig Fordeel, dog uden synderlig Skade paa nogen af Siderne.

Hvo skulle nu vel tænke, at Kierlighed til andre Ting udi slige farlige og forskrækkelige Omstændigheder, skulle have kundet vedvare. Ikke desto mindre vare Archombroti og Argenis hemmelige Bekymringer større og hæftigere, end som de syntes. Argenis, som gandske indtaget af Poliarchi Dyder, udmavrede sig, og fortærede sine Kræfter ved daglig Graad, raabte idelig paa, at man skulde kalde tilbage Lycogenis gamle Fiende, som var vant til at triumphere over ham. Men Archombrotus pontsede paa langt andre og stridige Ting, han var stedse foruroeliget af den elændige Fornoyelse, han fandt udi det uvisse Haab. Nu bandede han Krigen, saasom den hindrede ham udi at finde paa Raad, til at aabenbare sin Kierlighed, nu glædede han sig igien ved Krigen, at ham derved kunde gives Leylighed til at viise sin Tapperhed; og af begge Aarsager blev han ophidset og forbittret imod Fienden. Dog lastede han ofte sig selv, fordi han alleene stod Meleander og Argenis bie udi den høye Fare de vare udi, burde jeg ikke, sagde han ved sig selv, have hvervet en Krigs-Hær, og ved Velgierningens Storhed

viist baade min Kierlighed og høye Stand; og han skulle, sandeligen, intet have forsømt heraf; men det var en Ting, hvor til behøvedes megen Tid, at kunde faae først Tidende over til hans Fæderneland om denne Siciliens slette Tilstand, dernæst Folk hvervet, og endeligen de samme overskibet. Den overhængende Fare, som man var under af Lycogene, tillod ikke at vente paa saadan seen Hielp. Poliarchus laae ham og ikke mindre paa Hiertet, hvilken formedelst en daarlig Avindsyghed allevegne kom i hans saarede Tanker; og, som han ikke vilde lade sig merke med det Had, som han bar til ham, forkleinede han ham saaledes hos Kongen, at man ikke kunde merke, at han havde sin egen Fordeel derved. Han lagde da dette Poliarchus til en Driistighed, at han, da han sendte Lycogenis Brev, intet Brev havde sendt til Kongen, figende, at han enten af Forsømmelse eller Hoffærdighed havde forglemt sig selv og Kongen, og at det stridede imod Kongens Høyhed, i fald han skrev ham først til. Med slig hemmelig og ond Bagtale laae han Kongen saa længe i Orene, indtil han blev forført til at troe ham, saasom Kongen ikke kunde fatte nogen Mistanke om, at der var kommen Splid imellem ham og Poliarchus. Gelanorus fornam vel ogsaa, at Archombrotus var bleven anderledes til Sinds nu, end da Poliarchus forlod ham. Men, som han saae, at han stod i saa stor Naade hos Kongen, reg-

nede han den Koldsindighed hen til Lykken, som ofte giør, at man, naar man er bleven ophøyet, frygter sig for at kiendes ved sine forrige Venner, paa det man ikke skal giøre noget, som er eens nærværende høye Stand u-anstændig og besværlig. Imidlertid havde han efter *Argenis* Tilskyndelse saaledes tillavet alting udi sin Patrons Huus-Sager; thi disse havde han efter Kongelig Befalning, faaet tilbage fra de, derover tilforn beskikkede, Forstandere, at alle sluttede, at Poliarchus snart vilde komme.

Ellers hastede Gelanorus med at reyse tilbage til Africa, men længe ved uformoden Ophold blev forhindret. Endeligen fik han sin Afskeeds Audience, hvorudi Kongen tillod ham, at reyse bort ubeskienket, og med største Koldsindigh:d efter *Archombroti* Indskydelse, befalede ham, at forkynde Poliarcho: At han var en Konge, og ikke saadan Person, der hemmelig tragtede efter, at forgive Folk. At Oloodemi og *Eri*sthenis Henrettelse havde giort det end ydermeere bevisligt, og at han lige saa lidet kunde fatte, hvorfor Poliarchus ikke havde skrevet ham til, som hvorfor Lycogenes havde skrevet *Poliarchus* til.

Gelanoras blev ved dette haarde Svar, som han ikke havde ventet, gandske ophidset, og neppe kunde tvinge sin Vrede. Dog, som han

erindrede, at han talede med en Konge, som strax kunde hævne sig paa ham, i fald han talede noget, som var Kongens Høyhed u-anstændig, svarede han intet andet, end at Poliarchus ey alleene skulle skrive, men og med det allerførste være tilstæde, for at giøre sin Undskyldning, i fald noget var forseet, ved hvilke Ord Kongen, som for nærværende Tid maatte være meget frygtsom, faldt paa adskillige Tanker. Men Gelanorus tog Afskeed, og forkyndede Argenis, hvilket unaadigt Svar, Kongen havde givet Poliarchus, hvorudover hun faldt udi en bitter Gaard, og sagde: Min kiere Gelanorus! Guderne have intet forglemt af det, som kand foraarsage mig og Poliarcho Bedrøvelse; vi ere fra hinanden, og derfor desto ulyksaligere, i det den eene qvæles af Bedrøvelse over den anden. Lycogenes sætter mig i Fare for at indsøte mit Rige. Og efterdi Denne eftersker mig, saa kand det ikke andet end smerte Poliarchus. Hvad nytter det derfor, at man giør hans Sorg større, ved at lade ham viide min Faders Vrede mod ham, hvilket jeg troer snarere kommer af den Elændighed han er udi, end af noget ondt Gemyt, giør derfor, Gelanore, baade mig og ham den Tieneste, at han ikke faaer dette at viide. Jeg skal stræbe, at min Fader skal fortryde det han haver giort, og elske Poliarchum. Jeg skal og lønne dig overflødig efter din Stand, om du tier dermed. Men forgieves haaber du, at det skal blive dult for mig, i fald

fald du aabenbarer din Herre denne Ting, omendskiønt han lover dig, at tie det, som du beretter ham. Thi, naar Lykken engang sender ham til mig, skal jeg nok faae det udlokket af ham, og erindre den store Falskhed du haver viist mod mig. Du veed jo selv best, hvad jeg formaaer hos ham. Da nu Gelanorns havde lovet, at ville efterkomme Argenis Befalning, gav hun ham et Brev med sig til Poliarchum, og bad ham haste alt hvad han kunde, for at komme over til Sicilien igien; thi, dersom Guderne have besluttet, sagde hun, at Lycogenes skal overvindes, maatte det helst skee af ham; men dersom de have besluttet noget bedrøveligt mod os, kunde han paa vor Flugt tage os i Beskyttelse. Derefter gav hun ham mange store Foræringer, og affærdigede ham til sit Skib igien.

Staden Enna havde allereede været belagt paa anden Maaned, man begyndte at mangle Proviant, og kunde ikke heller vente nogen Undsætning fra Kongen. Da nu alle Ting derfor, foruden deres Troeskab, vare fortærede, sendte de Deputerede til Lycogenes, for at handle om Overgivelse. Lycogenes, inderlig fornøyet over, at ham herved gaves Leylighed til at øve sin Prøve, saa vel paa sine Seyerrige Vaaben, som paa sin Mildhed, svarede: At han ønskede intet, uden at de vilde være lyksalige, og at han til den Ende alleene havde brugt Magten,

at

at de igien kunde foreenes med de andre Sicilis ens Lemmer, hvis samtlige Forsat imod Me[illegible] ander de havde af Uvidenhed staaet imod. Men mange begierede, at de maatte komme over til Meleandri Leyr; hvilket ogsaa blev dem tilladt. Men disse tilførde Meleandri Krigs-Hær meere Frygt end Hielp. Efterdi de, for at undskylde Stadens Ennæ Overgivelse, giorde de Beleyrredes Elændigheder, og Beleyrernes Magt større, end den virkelig havde været i sig selv. Da Enna nu var indtaget, begyndte Lycogenes noget friere at gaae sine Sager an, og paa mange og adskillige Maader at forsøge, at komme over Floden og de Kiær, som Kongen havde besat. Hvorudover Meleander, som tvivlede paa, at han længere kunde forsvare dette Stæd, lod, saa snart det var bleven mørkt om Aftenen tænde Lys over sin gandske Leyr, at ikke Fienden skulle merke at han vilde bræk̃e op med sin Leyr, og udi største Stilhed førte sin Krigs-Hær tilbage til den Mark, som laae under Epeircten.

Dagen derefter forfulgte Lycogenes ham, og udbredede sin triumpherende Krigs-Hær over den gandske Mark, hvilken gav en saa meget meere forskrækkelig Anseelse, saasom den paa Barbarisk viis raabte og skreeg af en hoffærdig Courage.

Kon-

Kongen var herover i hundrede Bekymringer, og vidste ikke, hvad han skulle anfange. Nu vilde han vove et Feld-Slag, nu vilde han forsvare sig inden Byens Volde, undertiden var han reent forsagt, og tænkte, at flye over til Africa. Det hændede at han, saasom han ikke kunde faae sove, begav sig en Morgen tidlig alleene udi sin Hauge, som laae paa et høyt Sted, hvor fra han kunde see vidt ud over Havet; der gik han, og ponsede paa, hvad han udi disse sine bedrøvelige Omstændigheder skulle anfange, som kunde være meest anstændigt. Nu holdt han det for best, at vove et Feldslag; nu bragte Alderdommen og den Sorg, som han havde for sin Dotter, ham paa forsigtere Tanker; thi hvo veed, tænkte han, om ikke denne Princesse, i fald jeg tabte Slaget, kunde blive Lycogenes til Bytte, og hun, som er fød til Riget, miste sin Frihed? Nu erindrede han sig igien de Ulevlighe-der, som hans Flugt vilde foraarsage; nu Gudernes Vrede, og nu den Lykfalighed, han tilforn havde levet udi, hvilken meest bedrøvede ham udi denne hans uforskyldte Elændighed. Udi disse store Bekymringer kastede han sine Taarefulde Øyne ud over Havet, hvor han, saasom Solen, der allerede var høyt op paa Himmelen, havde fordrevet den Taage, som de nærliggende Bierge kastede ud over Havet; Med største Forundring og Forskrækkelse saae een stor Mængde Skibe med Flag og Vimpel i Top ik-

ke

ke langt fra Havnen. Denne store Flode, som kom for fuld Seigl; de skinnende Vaaben, og den Mangfoldighed af Mennesker, som derpaa lode sig see, syntes at spaae Meleander en nye Krig, og at forsøge hans Bedrsvelse. Og der Skibene vare komne ikke meget over et Piile-Skud fra Landet, kastede Skibs-Folket med største Bulder og Allarm Anker fra Stavnen paa den gandske Flaade. Kongen ponsede ikke længe paa, hvo disse Mennesker vare, eller hvor fra de vare komne; men frygtede strax for det verste, Og af Utaalmodighed stampede med Foden nogle gange mod Jorden, sigende: See nu haver Guderne og forbudet mig at flye. See, dette er en Flode, udsendt fra Lycogenes, see, her er en Krigs-Hær, som skal indeslutte Havnen. Men dette skeer mig efter Fortieneste. Denne Nød skal drive dig, du gamle redde Mand! til tilbørlig Stridbarhed og Tapperhed. Din Fiende skal erindre dig, om det, du burde giøre af dig selv. Skal jeg vel binde an med denne Flode, som er mig langt overlegen baade udi Lykke, Skibe og Folk; eller jeg skal lade det Forsæt fare, og slaaes med Lycogene til Lands, hvilket er bedre, saasom jeg da kand døe udi min Sicilien. Udi denne hans Forstyrrelse begierede han intet andet end at døe paa en tapper Maade; Han kaldede derpaa de, som vare nærmest ved Haanden til sig, viisede dem det forskrækkelige Syn, som lod sig see paa Havet, og befalede at man skulle udsende

et

et Fartøy, for at bespeyde Floden, og bringe Kundskab om dens Forsæt. Archombrotus, som ikke var bange for nogen Fare, tilbød sig strax at forrette dette farlige Erende. Men Kongen sagde, at han, som en ung og tapper Heldt skulle spare sig til en meere anstændig Fare. Imidlertid saae man een Baad komme i Land fra Floden; hvorpaa Timonides strax blev affendt, for at tage imod de Ankommende, og erfare deres Erende. Han var den første, som bekom Haab om en bedre Lykke. Udi Baaden var en Herold, som paa det, at man kunde viide, at han ikke førde Krigs Tidender, havde besat sin Stav og Hoved med Olie-Blade. Men, hvo han var, og hvad han bragte med sig, vilde han ikke giøre Timonides bekiendt, men begierede at tale med Kongen selv. Meleander, hvis Frygt allereede noget var formindsket, gav ham strax Audience. Da Herolden saaledes begyndte: Radirobanes Konge til Sardinien og de Baleariske Øer, sender sin Ven Meleander Konge til Sicilien dette Venskabs Tegn, som Eders Majestæt, ved Eftersyn skal finde, at have været udeelt imellem Eders Majestæts og hans Forældre. Og derpaa overleverede ham en halv Ring, paa Enden af hvilken var en liden Haand af Guld, som, naar den blev samlet med den anden halve Deel, hvorpaa var lige saadan een Haand, afbildede tvende Hænder i hinanden, som til et Forbund; kiender Eders Majestæt det-

te

te Tegn? sagde Herolden, og da Kongen bejae-
de det, saasom den anden halve Ring var udi
hans eget Giemme, sagde han frembeeles: Ef-
ders Majestæts Ven Radirobanes er kommen
her i Havnen med sine fornemste Tropper, som
han haver indskibet paa sin Flode. Det, som
haver drevet ham her til, er, at han haver spurt,
at Eders Majestæt ængstes af sine egne Under-
saattere, som have sat sig op imod Eders Maje-
stæt, og haver han ikke kundet fordrage, at sligt
ugudeligt og skammeligt Exempel skulle statueris
imod Konger, allermindst imod hans Venner.
Meleander kunde ikke faae et Ord frem, saa-
som han næsten ikke kunde begribe denne Guders
nes uformodentlige Velgierning. Men til et Be-
viis paa hans Bestandighed, da forandrede han
end ikke Farven udi Ansigtet, men efter lang
Taushed sagde: O Herold! Du skal forkynde
din Konge: At vi tilgive nu vore Undersaattere
deres Rasenhed imod os, efterdi en Gud haver
skyndet og drevet dem der til, ikke af Vrede, men
paa det at vi skulle nyde een saa Høy og For-
nemme Vens Velgierning og angenemme Nær-
værelse. Han behager derfor at bestige Sicilien,
da han skal befinde, at vi ikke skal være mindre
hurtige i at erkiende hans Kierlighed, end han
haver været i at viise den.

Derpaa blev Herolden henført for at tra-
cteres; da Meleander imidlertid kaldede sit
Raad

Raad sammen, og overlagde med det, om han selv skulle reyse ud paa Floden, for at tage imod Rodirobanes, eller han ved nogle Ministrer skulle ydermeere erkynde sig, om man kunde tilfulde forlade sig paa det, som Herolden havde berettet. Der vare adskillige Meninger iblandt Raadet, som hverken turde mistroe, ey heller fuldkommen forlade sig til denne store Lykke. Thi hvorfor skulle Radirobanes giøre sig saa stor Bekostning og Umage for en anden? besynderlig da han derom hverken var anmodet, eller tilforn havde giort slig Besøgelse. Enhver alt for stor Velgierning er mistænkelig. Og var det fast utroeligt, at han skulle have udrustet denne Flode meere for Meleander end for sig selv. Thi der vare jo, sagde Kongen, som I selv vide, mange Stridigheder imellem vores og Radirobanis Fader. Derefter blev stifted Fred og Forbund imellem dem, meere fordi de vare trætte af Krigen, end fordi de havde ladet det Had, som var imellem dem, ophøre, hvad skal vi nu derfor domme? Det er endnu uvist, om denne Flode er kommen os til Hielp, eller agter at besnære os. Men Cleobulus paastod, at Kongen, uden at giøre sig nogen Betænkning derom, skulle reyse ud imod Radirobanes, thi dersom han kom, som Kongens Ven, kom han jo paa saadan beqvem Tid, at man ikke kunde synes at giøre ham for stor Høflighed; og dersom han enten selv havde noget fiendtligt i Tanker

mod Kongen, eller holdt med Lycogenes, da kunde jo Meleander ikke imodstaae slig Magt, som han var omringet af baade til Lands og Vands. Saa var det og Kongens Høyhed meere anstændig, at blive bedraget, under et Skin af Tillid, end med Magt imod sin Villie overvundet. Men hvor fra, ville I vel sige, skulle denne Radirobanis Kierlighed komme? Dersom jeg ikke tager feyl, saa skal denne unge, og, som jeg haver hørt, overmaade Ære-kier Konge, have taget sig denne *Expedition* for, paa det at han ey alleene kand giøre Verden sin Tapperhed bekiendt, men end og ved sine Meriter forhverve sig Princessen, Eders Majestets Dotter til Gemahl, han skal derfor stride for os, som for sit eget Rige, og desto inderligere elske Sicilien og ære Eders Majestæt, jo nærmere Haab han haver om at blive foreenet med Eders Majestæts Familie.

XIII. Cap.

Meleander reyser mod Kongen af Sardinien, de omfavne hinanden. De Kongelige Tropper faae ved Kongen af Sardiniens Ankomst Courage. Men Archombrotus er alleene fortrydelig der over.

Clechbulus tog og ikke feyl udi det han sagde; thi Nygtet om Argenis, og Begierlighed efter det Sicilianske Rige, som denne Princesse hafde i ven-

i vente, havde drevet Radirobanes til dette Forsæt. Han havde ladet sin Flode udtakle, for dermed hemmelig at giøre et Tog imod de Mauritanier. Men, som han imidlertid fik høre den indbyrdes Krig, som Sicilien var geraadet udi, opsatte han for nogen Tid Reysen til Africa, og udi et bequemmeligere Forsæt seyglede til Melander.

Men Archombrotus, som udi den Conference, som Melcander holdte, ogsaa var tilstede, blev, ved at høre Egteskab imellem Radirobanes og Argenis mælde, saa forbittret paa Radirobanes og Cleobulus, at hans Sinds Forandring hart ad kunde sees af hans Dyne. Dog turde han intet sige her imod; hvorfor Cleobuli Meening blev roset, og strax nogle hensendte til Havnen, for at tillave den Kongelige Chaluppe, som han udi Freds Tider pleyede at reyse udi langs Landet. Den var ikkun af en maadelig Størrelse, og kunde ikke tage imod meere end 8 Rors-Knægte, og lige saa mange Passagers; men udmalet med saa mange Sølv- og Guld-Billeder, at Vandet, hvor den kom frem, forestillede runden om den ligesom et Skilderie-Gemak, og var ikke langt fra Bagstavnen disse Vers udi smaa Guld-Bogstaver at læse:

O Cytheriske Gudinde! din Beskiermelse og Held,
Lad et lidet Fartøy finde, der er som din Fode-Skiæl.

Skabt og dannet til at svømme paa det Himmel-farvet Vand,
Dog for spæd til at fornemme Marcis og Neptuni Haand,
Naar den første bruger Sværdet, og de hvasse Piile-Skud,
Og den anden uforfærdet skufler Vrede-Bølger ud.
Men naar alle Bølger ere lagde ligesom i Baand,
Forer det sin mægtig Herre langs ved Bredden af hans Land.
Mægtig Venus! Herskerinde over alle Guders Sind,
Og I Guder, som med hende herster over Veyr og Vind,
Dersom vi bestandig Eder samtlig, med Oprigtighed,
Ærer, dyrker og tilbeder, da giv dette Fartøy Fred.
Og naar Fienden vil søge dets Ruin og Undergang,
Da lad Storm og Uveyr spøge, gisre hannem Veyen trang.
Vær, o Venus! da i Følge, hvor at denne Baad gaar frem,
Saa skal ingen Modgangs Bølge give mindste stød og Klem.
Aldrig nogen Bølge torde gisre Skade og Fortræd
Der, hvor du var inden Borde; thi hos dig er altid Fred.

Herforuden bleve nu Benkene overtrukte med Purpur, og ligesom en Kongelig Throne opreyst udi Bagstavnen for twende Personer.

Evrymedes blev tilbage, for at forsvare Slottet, og Arsidas blev med en Chaluppe sendt for i Veyen, at forkynde Kadirobanes Meleandri Tilkomst.

Rygtet kom strax over gandske Epeiroten, at de Sardinier vare med en mægtig Undsætning kommen deres Naboe-Rige Sicilien til Hielp, og blev dette strax troet; hvorudover denne uforsmodentlige Glæde opmuntrede saaledes de tilforn nedslagne Gemytter, at man nu ey alleene han-

be-

bede at faae Seyer, men end og var gandske vis derpaa. Det gandske Torv blev opfyldt med Folk, som klappede med Hænderne, og ønskede hinanden til Lykke; og lode de, som laae paa Vagt paa Voldene ikke see mindre Glæde. Men da Kongen begav sig ned til Havnen, blev Luften saaledes opfyldt med Lyk-Ønskninger, samt Trompeter og allehaande Krigs-Instrumenters Lyd; at Fienderne hørde det udi deres Leyr. Dy, som det var en Krigs-Lyd, tænkte Lycogenes, at Kongens Krigs-Hær havde nu aldeeles givet sig over, og i Desperation vilde vove det sidste Anfald imod ham, for ved Døden at giøre Ende paa deres Elændighed; hvorfor man fortalte, at han saaledes skulle have talt til dem, som vare ham nærmest: Denne Dag skal være vor sidste Arbeyds Dag; dersom vi alleene tillade disse at døe, som vi ikke have kundet formaae til at leve. Gaaer til Soldaterne, som nu snart have udtient, og kalder dem til dette Bytte, Guderne have nu uformodende givet os Leyren, paa det den skulle være desto angenemmere. Da han dette havde sagt, stillede han sin Armee i Slagt-Orden, og baade med Gebærder og Ord opmuntrede dem til Tapperhed. Imidlertid sendte han nogle Speydere forud, for at bringe ham vis Underretning om Fiendens Ankomst. Men, som disse, hvor de komme frem, intet fiendtlig fornumme, vendte de tilbage til Leyren, og forkyndede, at de ingen Bevæbnede

havde merket i Marken; men ellers inden for Voldene hort en forskrækkelig Skrigen og Raaben, næsten ligesom man der skulle celebrere Bacchi Fest, og over den heele Province Lyd af Basuner og Trompeter.

Lycogenes kunde heraf med Billighed ikke spaae sig meget synderlig Godt, holdt dog sin Armee parat, og sendte andre Speydere ud, hvilke ikke som militaire, men som Bønder fra de næste Bonde-Byer, skulle erfare alting nøyere. Nu var Arsidas allereede kommen Radirobanes i Tale, og havde viist ham de Baade, hvorpaa Meleander med sit Folge var; thi de mange Baader, som vare bestikkede til at følge Kongen, komme allereede tremroende, og kunde man langt fra høre den Stoyen og Allarm, som Rors-Karlene, efter Sædvane udi slige glædelig Tilfælde, giorde. Admiral-Skibet, hvorpaa Radirobanes var, kunde man letteligen skille fra de andre, formedelst de Kongelige Prydelser, derpaa fandtes. Det laae for trende Ankere, og fra alle Nær og Raa · Nokker vayede Flagge, som ikke tiente til andet, end til Pragt. De mange slags Tove, som ginge fra de trende Mastere ned paa Siderne af Skibet, gav, naar man var lanat fra Skibet, en Anseelse af et stort Garn, eller en Telt, som Skillet er taget af. Bag paa Skibet stode tre gyldene Stierner, som afbildede Helena med hendes Brødre Castor og Pollux.

Men

Men Matroserne vare paa den Dag ikke skidne; thi de havde alle Himmel-blaae Klæder, og stode enten ved deres Skibs-Forretning, eller vare ligesom Fugle opskoyne paa Rærne og i Vantene, til en Prove paa deres Kunst. Roers-Knegtene, som sade paa deres Roer-Bænke, vare ligedan Klædde. Soldaterne vare iførdte dyrebare Vaaben og Krigs-Kiorteler. Kongen selv havde ved idelig Handel paa Ligurien, ogsaa lært af de Hetruscer, at bruge de Zirater, som anstaae den Kongelig Høyhed, og havde udi Forstavnen af Skibet Betientere, som holdte Riiset og Knipperne, (som, efter den Tids Maade, bleve baaren for høye Øvrigheds Personer,) ligesom de dermed ville feje Bolgerne af Vandet. Paa Siden af Skibet vare Træe-Trapper, som ginge lige ned til Vandet; hvilke vare overtrakte med Himmel-blaae Tepper. Paa det øverste Trin, for at tage imod Meleander, stod Radirobanes, ifort en Kongelig Kiortel, og havde om Livet et Behæng virket af Guld og Silke; i hvilket hang en Kaarde, hvis Skeede var af overmaade nær udstukken Arbeyd, og havde han selv slaaet sit Haar, som var lidet prægtigere accommoderet, end det vel sommede en Krigs-Mand, ud over sine Skuldre. Han omgikkedes og elskede meget en gammel Mand fra Ligurien, som havde været hans Informator, da han var liden. Men nu, han var kommen til Mands Alder, fulgte han ikke saa me-

get hans Raad, som han giorde ham bekiendt, hvad han selv havde besluttet at giøre, samme Person hedte Virtigantes. Med denne og Arsida stod da Kongen og talede, betragtede den Sicilianske Cust, og med en overmaade Høflighed roste Situationen og de gode Ting, som ham endnu vare ubekiendte. Endelig gik man lagde Meleandri Chaluppe til Skibet; hvor han steeg op ad de dertil beredde Trapper, understyttet af Archombroto, indtil han kom saa høyt op, at Radirobanes kunde rekke ham sin Haand; Da disse tvende Konger strax omfavnede hinanden med saadan Kierlighed, som de skulle have været gamle oprigtige Venner. Og da Meleander havde aflagt sin Taksigelse til Radirobanes, fordi han vilde komme ham til Hielp, giorde de Radirobanes ved sin modeste Tale, denne sin Velgierning end større. Efterat nu Kongerne havde talet en liden Stund sammen; tog Radirobanes imod de Sicilianske Ministrers Gratulation, og Meleander imod de Sardiniske, og kaldede de hinanden Venner og Siester. Derefter steeg Radirobanes strax ubedet ned udi Meleanders Chaluppe, saasom Meleander først havde betroet sig i hans Vold, ved det han var kommen paa Skibet. Hvorpaa hørtes en angenem Musique saa vel fra Landet, som fra Skibene. Soldaterne og Roers-Karlene raabte og rosede Kongernes indbyrdes Fortroelighed, i det de besøgte, og uden Sværd, uden Volde, og uden

uden Gvarde til deres Sikkerhed, alleene paa blot Redelighed og Venskab fornøyelig omgikkes hinanden. O hvor ere Konger og Forster ofte at ynke, i det at det er en rar Lyksalighed for dem, at komme til private Folkes gode Ting, og at omgaaes hinanden kierlig og hoflig, uden at blive mistænkt derfor.

Da nu Kongerne vare komne paa Land, omfavnede og complementerede de hinanden atter; hvorefter Radirobanes paa det Sted, hvor han forst treen i Land, tilbade de Sicilianske Guder, og derpaa af Meleander, som gik paa hans venstre Side, blev ledsaget til Hæstene, som ikke langt der fra stode færdige for dem begge. Derfra bleve de af et stort Folge geleydet forst til Byen og derefter til Slottet.

Meleanders Ministrer giorde sig all Umage for at tractere de Sardiniske Ministrer vel den Aften; ja de kappedes ret om, saaledes ved alle slags Fornøyelser at divertere dem, at man for Glæde neppe tænkte paa den haarde Krig, som forestod. Men Archombrotus tog ikke Deel udi denne Glæde, ved det han tænkte, at have faaet en Rival paa Halsen, der med Billighed burde elskes baade af Kongen og Arrede Radirobanis Folge, under et Skin af en genis, hvorfor han, imedens de andre tractenyttigere Dinhue, gik til Volderne, for ligesom

efter Kongens Befalning at visitere Vagterne, og see til, at de ikke bleve forsomte, ved det man stoelede paa de ankomne Hielpe-Tropper. Thi en alt fortidlig Glæde haver ofte givet Fienden Leylighed til at gisre Skade. Og der han var kommen fra Forsamlingen, som længe havde fal-det ham besværlig, begyndte han at spatsere paa den lange og ede Vold, med nedslaget Hoved, og med Armene lagde over hinanden, og presse-de hart til Brystet. Nu stod han ligesom henrykt og fra sig selv, nu saae han tillige utallige Ting; han vidste ikke hvad han skulle tænke, eller hvor fra han skulle begynde sin Klage. Endelig brød han ud med disse Ord: O! nu hevner Guderne sig billig paa dig; du haver hadet Poliarchum, og hindret det Menneske at komme tilbage, som du elskede frem for alle Mennesker i Verden, paa det du kunde faae en mægtigere Rival paa Hal-sen. Hvor ilde er ikke Radirobanes kommen i Steden for Poliarcho, med hvilken dette Brost, disse Arme, men allermest Kierlighed havde giort mig lige; men hvilken Magt og hvilken Tapper-hed skal giore mig lige med Radirobanes? han, stoelende ey alleene paa sig selv, men paa sine Ni-gers gandske Armee, gaaer i Strid egentligere mod mig, end for Meleander, eller imod Ly-cogenes. Men ach! jeg elsker jo Argenis, skal jeg derfor hade den, som forer hende forns-den Hielp til? O du taabelige Beylere! som ikke vidste at fortiene det, du onskede at besidde, men han

han fandt paa at giøre Tieneſte, ſerend man forlangede den af ham. Derpaa kom han fra ſig ſelv igien, og gik nogen Tid gandſke taus, tagende ſtørre og haardere Skrit, indtil Tretten med Lykken var bleven ophæver, hvoreſter han brød ud i en bitter og vred Latter, ſigende: See vi ere nu tre, ſom tillige giøre os Umage for Argenis; vi ere tre, ſom ſøge tillige efter den Lyksalighed, ſom ikkun een kand erlange: Jeg, Poliarchus og Radirobanes, at jeg ſkal gaae dem forbi, ſom jeg endnu ikke veed, at være lige ſaa galne, ſom jeg. Ach du elændige! ſeer du ikke, at der daglig vil komme fleere, ſom vil ønſke ſig hende, uden ſaa er maaſkee, at enten hun ikke er værd at elſkes, eller og du alleene haver Øyne. Men der ſkal findes Tid til at faae de andre af Veyen; men ſee alleene til, at du ikke lider Skibbrud, formedelſt de Bølger, ſom Radirobanes nu vælter ind paa dig. Saa længe Lycogenes lever, er mit Had til ham ulæſkelig; Sandeligen, han ſkal ikke føre Byttet bort, ſerend han haver faaet Seyren. Men hvor mange Forandringer ere man ikke underkaſte i Krigen? udi et Øyeblik kand jo Lykken foreſtille ſig i gandſke forſkiellige Geſtalter. Hvad om denne, der bræverer af ſin Tapperhed, ſkal blive ſlagen i Striden? Hvad om han ſkal blive Meleander beſværlig, ved det han veed, at han haver giort ham ſaa ſtor Tieneſte. Jeg vil derfor ſee til, at denne Krig mod Lycogenes kand blive mig til

Ære

Ære hos Meleander, og til en Underviisning, hvorledes jeg siden kand imodstaae Radirobanes. Imidlertid maa jeg tæmme mine Affecter, at jeg kand omgaaes venlig med den, som jeg agter at legge mig ud med. Med dette Forsæt nogenledes stillet tilfreds, gik han til dem, som havde Vagt, og formanede dem, at de ikke, indtagen af disse glædelige Omstændigheder, skulle lade sig forføre til Uagtsomhed, og at forsømme deres Poster. Den samme Omsorg drog og Evrymedes og alle de andre Officiers. Men man maatte laste deres Sikkerhed saa meget man vilde, saa vare deres Vagter dog mestendeel i Drik og Svir.

Morgenen derefter overlagde Kongerne med deres Ministrer, hvorledes Krigen skulle gaae for sig. Radirobanis Tropper vare endnu paa Skibene, og vidste han vel, at det ville give Mistanke, om han begierede, at saadan mægtig Armee skulle indføres udi Byen; thi trøstede han Meleander, som af Undseelse frimodig dølgede denne sin Frygt, med disse Ord: Udi denne Flode, som ligger for Anker, haver jeg, Allerkiereste Ven! ført hid 8000 Mænd til Fods, svært bevæbnede, og hen ved 4000 Bue- og Slyngie-Skyttere; ungt Rytterie haver jeg og hos mig, men formedelst Tyngden og Ruminet, haver jeg ikke turdt inskibe mange Hæste. Kand I derfor faffe flere Heste, skal I faae Ryttere fra os. I det øvrige, at ikke Lycogenes længere skal blis

blive ustraffet, vil jeg, om J saa synes, lade sætte min Krigs-Hær paa Land, og efterdi Landet er saa beskaffen, at man formedelst Klipperne ikke kand komme frem uden igiennem Byen, vil jeg lade hvert Regiment for sig marchere der igiennem, og naar de saaledes igiennem den anden Port ere komne uden for Byens Volde, for at forfoye sig til Leyren, som vi vil slaae neden under Bierget, skal atter et andet Regimente marchere op fra Stranden til Byen, og saa fremdeles de andre, alt et Regiment hver gang. Imidlertid kand J med Eders Gvarnizon besætte begge Portene, saa vel den, hvor igiennem de komme ind i Byen, som den, hvor igiennem de marchere ud. Meleander svarede: At saa stor Forsigtighed ikke giordes fornoden, og at man ikke havde fornoden at frygte for de Soldatere, som havde været under *Radirobanis* Disciplin. Vilde *Radirobanis*, at der udi Portene skulle sættes Vagt, maatte han sandelig sætte den af sine egne Folk. Og vilde han aldrig holde sig tryggere, end iblandt hans Besætning. Saaledes var der af Høflighed en lang Trætte imellem Kongerne. Men da nu de Sardiniske og Baleariske Tropper vare komne i Land af Floden, reede begge Kongerne til Torvet, for at besee Soldaterne, og formane dem til Tapperhed. *Radirobanes* havde ikke gandske skiult sine gyldene Vaaben med sin Krigs-Kaabe, og sad med blot Hoved, uden at han derom alleene havde et

Baand.

Baand. Meleander, som og selv var bevæbnet, drog med en langt anseeligere Majestæt alles Øyne og Hierter til sig. Slynge-Skytterne ginge først ind udi Byen; disse vare Balearer, enhver bevæbnet med tre Slynger. Ingen forstode bedre paa den Tid den Kunst end dette Folk, saasom det fra sin Barndom eene lagde sig derefter. Man sagde, at de kunde skyde Fuglene i Luften, og at det blev agtet for en Skam, om nogen skiød feyl. Derpaa fulgte de Sardiniers Faner, hvilke, efter de Carthaginenlers, deres Naboers, Mode, vare bevæbnede med polerede Skiolde, samt korte Sabeler paa Siden, som de, naar de havde forbrugt deres Piile, kunde betiene sig af. Deres Hielme vare mestendeel af Kaaber, og vare deroven paa grumme og glubende Biorne og Løve-Hoveder at see. Der var paa det næste, at den Dag forslog til saa stor Krigs-Hærs Giennem-March. Archombrotus og Timonides vare udi Meleandri Leyr, hvilke toge imod disse fremmede Tropper, naar de komme ud af Byen, og ginge ned til den allereede bereedde Vold. De opkastede en nye Vold, og omringede Leyren, som nu var bleven større, med de Valizater, som Meleanders Soldutere forskaffede. Kongen havde skaffet Proviant i Overflodighed, og havde befalet de Sicilianer, deels at lade sig tractere af de Sardinier, og deels at invitere dem til Giest udi sine Telte.

XIV. Cap.

XIV. Cap.

Da Kongen af Sardiniens Ankomst blev bekiendt, begyndte Lycogenis Krigs-Hær at blive bange. Meleander raader Rebellerne til at overgive sig. Acegoras er den første, som overgiver sig, og med en Mængde Soldatere løber over til Kongen. Hvorpaa Lycogenes gaaer op paa en Høy, og tillader, at hvo som vil forlade ham, maa gierne gaae sin Vey; hvilket foraarsager Blueværdighed udi mange af hans Folk.

Udi Lycogenis Leyr saae det langt anderledes ud; thi, da man der fik vis Underretning om Radirobanis og Hielpe-Troppernes Ankomst, fordrev Frygten Raseriet hos de fleeste. Da saae de omsider, hvad de havde fordristet sig at foretage imod deres Konge. Sorgen bragte dem og i denne deres Frygt i Erindring om, at Guderne nu vilde straffe dem for deres Troeløshed imod deres Herre og Konge. Hvorudover de i denne deres Sinds Bestyrtelse giorde sig ulykkalige Spaadomme og Forevarseler, af alle end og almindelige Ting, som kunde hænde. Denne Frygt blev og forøget ved Kongernes Hurtighed, som meget forlode sig paa deres Magt. Thi, som disse skammede sig ved, at de skulle ligge i Byen, ligesom beleyrede, brøde de op med deres Leyr, og rykkede med den nærmere mod Fienden, paa det at, i fald man ikke kunde faae ham til at holde et Felt-Slag, man da enten kunde drive ham ud af sin Forskantsning, eller

ler og indſlutte ham med Graver. En retfærdig og god Sag, og Generalernes Høyhed haver meget at betyde udi Krig. Saaledes havde den Kongelig Leyr en meget større Anſeelſe, efterdi Meleandri og Radirobanis Tælte, ſom med deres Kongelige Vaaben vaare beſmykkede, ſkinnede langt i Marken; hvilket foraarſagede ogſaa udi Soldaterne større Haab. Da Fienden derimod med nedſlagne Gemytter nu ſaae hen til deres egen Militie, hvor meget ringere den var. Lycogenes vidſte og intet bedre for ſig, end at vove et Feldſlag, forinden hans Folk bleve end meere Modloſe, og glædede ſig over, at Kongen inclinerede for det ſamme. Thi det var i Dag-Brækningen, da Speiderne bragte ham den Tidende, at den Kongelig Armee rykkede ud af Leyren til Strid. At derfor ikke denne raſke Mand ſkulle forſomme ſig, lod han ſtrax ophænge paa Spitſen af ſin Tælt en Skarlagens Kiortel, ſom et Signal til det foreſtaaende Feldſlag; og dernæſt foer hiſſet og her omkring i Leyren, ſettende med Miner, Ord og Geberder Mod nu i Soldaterne, og nu i deres Officiers, ſigende: Hvad ſkulle vel de frygte for, der have med Berømmelſe erholdet ſaa mange Seyervindinger? Mon de ſkulle frygte for Meleander, der nu er ligeſom tagen igien paa Flugten? eller for de daarlige Sardiniſke Soe-Rovere? hvilke ere komne til Sicilien, ikke ſaa meget af Kierlighed til Meleander, ſom for ved denne Krig at ſøge Bette;

thi,

thi, dersom Seyeren hælder sig til vor Side, da skal J nok faae at see, hvor hurtige disse Hielpe-Tropper skal være, til at udplyndre Epeircten, og begive sig til sine Skibe, for at giøre lige saadanne Couper paa andre Stæder. Og lad være, at de have en god Intention, meene J da vel, at de længe skal holde Stand, i at lade sig slaae ihiel for Fremmede og Udlændinge, besynderligen efterdi de intet have udestaaende med os, eller i nogen Maade af os, imod hvilke de skal stride, ere blevne forurettede? de skal snart flye og forlade Meleander, naar de i Eder finde brave Karle for sig, naar de begynde selv at føle, hvad de true andre med, og endeligen, dersom J fører Eder dette til Gemyt, at der vel er Fare ved alle Feldslag, men at der sielden ved noget Ofcreres Leylighed til saa stor Ære at indlegge, som ved dette, da man nu kand vente sig tvende Konger tillige iblandt Byttet eller Fangerne.

Da han dette havde talet, og Krigs-Hæren var marcheret uden for Volden, ofrede han for den stridbare Mars en Hunde-Hvalp, efter Spartanisk Skik, (thi han erindrede derved Folket om deres Herkomst,) og var Spaamanden strax til at skulle udsprede iblandt Folket, at Offeret spaaede dem en god Lykke. Men Krigs-Hæren var indrettet paa følgende Maade: Den høyre Floy commanderede Oloodemi Broder Menocritus, som saa vel af Inclination

for det Rebelliske Partie, som af privat Had, var Kongens Fiende. Paa den venstre Floy, som var bedækket med Moratser, havde Lycogenes sat de unge Soldatere, og dem, som han mindst forlod sig paa, under Nabidis Anførsel, paa det at de skulle nødes til at stride, ved det at Flugten formedelst Moratserne var dem betagen. Selv var han med det beste Mandskab udi Midden, sidtende til Hest høyt i Beyret, med et forskrækkelig Aasyn, som saa mange Affecter tillige havde ophidset, efterdi det nu vilde gielde, om han enten skulle erlange Kongelig Scepter, eller døe. Han ventede paa, at Fienden skulle, som det synes, rykke frem imod ham med deres Krigshær, efterdi den stod allereede i fuld Slagt-Ordning. Da man blev var, at een kom fremridende fra Meleandri Hær, som havde paa en maadelig Distance nogle faa Soldatere bag efter sig, ligesom til Beskiermelse. Denne, da han var kommen meere end halv Veys til Lycogenis Leyr, stod alleene langt fra de andre, og med adskillig Vinken og Gebærder, syntes at begiere en Samtale med nogen fra samme Leyr. Hvorfor Lycogenes udsendte ogsaa et lige Antal Folk, tilligemed een, som skulde ride for i Veyen; og var samme Person dygtig, enten det skulle gielde paa en Samtale, eller en Kamp; Thi Lycogenes giorde sig den Tanke, at det var een af Meleandri unge Mandskab, som af Stolthed udfordrede een fra Fienden, for at vove en Tve-Kamp

med

med ham, indtil han ved een af de Udsendte fik at høre, at det var en Freds Herold, udskikket fra Meleander. Den gandske Armee blev forskrækket, og længtes inderligen efter at faae at høre, hvad den bevæbnede Fiende vilde forkynde, og hvad Forbund eller Handel der vel kunde foreslaaes imellem dem, som nu stode saa godt som med Kniven paa Struben af hverandre. Men Herolden, saa snart han havde faaet nogen til sig, som kunde høre ham, sagde: Kongen giver herved Pardon for det forbigangne Oprør til alle dem, som fortryde deres Frafald, og gaae over til hans Leyr inden Aftenen. Alt hvad som hidindtil er forseet, skal aldrig blive paatalt eller straffet. Denne Pardon paabyder han offentligen under sin Haand, hvorpaa han tog en heel Haandfuld Seddeler, i hvilke de samme Ord vare skrevne, og kastede ud paa Marken, og derpaa vendede sin Hæst og reed tilbage til sit Folk, som ikke langt derfra ventede paa ham. Der vare meere end 20 Soldatere, som havde hørt Heroldens Ord, hvilke aldrig saa snart kommie tilbage til deres Leyr, førend der strax blev en Hvisken og Snurren iblandt Regimenterne, i det nogle spurte, og andre fortalte, hvad Herolden havde bragt med sig. Men Lycogenes, da han imod Forhaabning fornam, at dette med Begierlighed blev anhørt af Mange, blev meget forbittret, dog lod han, som han ingen Frygt bar, og sagde: O! mine kiere Soldatere! lader

os adlyde Meleander! Lader os marchere til ham, men med bevæbnet Haand! Og jeg holder det for et lykkeligt Tegn, at han inviterer vor Krigs-Hær til sin Leyr. Jeg haaber, at vi, som Seyervindere skal spise der i Dag. Imedens han saaledes opmuntrede sit Folk, blev ham berettet, at Kongerne den Dag ikke vilde fegte; men havde sat een Deel af sin Krigs-Hær paa den Høy, som var fremmen for Leyren, for at tage imod dem, som maatte desertere fra ham; thi sagde han: Jeg vil lokke disse, som søge at forføre os fra vor Ed og Troeskab, ud, og tvinge dem til at stride med Magt, og ikke paa en skammelig Maade. Gaaer enhver under sine Faner, gaaer mine Soldatere, det er Gudernes Villie, og undertrykker dem, som selv tilstaae, at I ere deres Overmænd. Men Soldaterne vare ganske koldsindige i at forrette hvad som blev befalet. Han saae, at de murrede indbyrdes, og at Couragen udi de fleeste var forgaaen; besynderlig da Acegoras først understod sig at gaae over til Kongen, og forsøge, om han vilde holde sit Løfte. Denne, som var baade en berømt Mand, saa og af stort Anhang og fornemme Herkomst, fulgte Lycogenis Partie, meere formedelst Tidernes fordervede Omstændigheder, end af Ondskab. Som han nu derfor vel vidste, at en stor Naade stod den aaben, som gik først over, brød han med næsten 40 Soldatere og nogle af sine Venner ud af Lycogenes Leyr,

Leyr, kom over Marken, som var imellem begge Krigs-Hærer, og ved den første Meleandri Vagt nedlagde sine Vaaben; Hvorpaa, da han blev ført til Kongen, sagde han: O Konge; jeg frygter ikke for ved denne Gierning at faae Navn af en Deserteur og Overløber, saasom jeg er løben over fra et troeløs Oprør, til en lovlig Regiering, haver og den Fortrøstning, at Eders Majestæt tilgiver mig min Forseelse, saasom jeg var iblandt de sidste, der toge Rebellernes Partie, men er den første, der igien giver mig under min lovlige Herre. Kongen, efter at han med faa Ord havde roeset hans Gierning, og lovet ham Belønning, fordi han med sit Exempel havde aabnet Veyen for de andre, sendte ham til Archombrotum. Denne havde Befalning, at forebygge, at ikke noget verre skulle sættes i Verk, under Navn af Forening. Hvorfor, efter at han havde forsikret Overløberne, at dem intet Ondt skulle vederfares, han beordrede at disarmere dem, og føre dem til den Mark, som laae bag ved den Kongelige Leyr. Dog gav han Acegoras og tvende andre deres Vaaben tilbage, i Respect af deres Adelige Herkomst; og bleve de samme ikke langt fra Kongen foyede til Ministrerne.

I det øvrige begyndte nu alle Stænders Troeskab at vakle hos Lycogenes; mange undflyede ved Omveye, disse fulgte deres Cammerater, og hine droge dem med sig. Omsider fat-

tede Lycogenes i en Hast dette Raad: Han steeg op paa en Jord-Høy, og der fra befalede, at hans Folk i det mindste med Taushed vilde høre hans Tale. Hvorpaa han strax saaledes begyndte: Hvad Navn og Titul skal jeg give Eder? Skal jeg kalde Eder mine Soldatere og Kammerater? eller, det som jeg grues ved at sige, mine Fiender? Men hvad Titul, der end efter Billighed kand gives Eder, da, at ikke nogen skal kalde Eder Skielmere og Deserteurer, giver jeg Eder Afskeed. Legger Eders Gevæhr, o Borgere! og gaaer hiem. I ere ikke for min Skyld bragte i Vaaben, men at I alleene skulle betiene Eder af min Tieneste og mit Raad. Nu eftergiver jeg Eder den Eed, som I have giort; jeg lader af, at beskytte Eder; efterdi at giøre Velgierninger mod nogen, imod hans Villie, holdes ofte for et Tyrannie. Jeg vilde, at I skulle være trygge; Jeg vilde, at I skulle være Seyervindere, og I vare det nu næsten allereede. Nu bekiende I skammeligen, at I ere Couyoner, og underkaste Eder en bange og vred Fiende. Hvo Fanden haver saa aldeeles gandske betaget Eder all Eders Mod og Courage? O mine kiere Soldatere! I havde den retfærdigste Sag; men ved det I nu falde fra den, giøre I Eder selv til Syndere og Misdædere. Jeg ynkes meere over Eders Skiæbne, end jeg blues over Eders Letsindighed. Gaaer da Eders Vey, gaaer hen, som Slagt-Offere, enten Meleander strax den

Stund

Stund hans Vrede endnu brænder, vil opofre eder, eller vil opsætte Hævnen til en tryggere Tid. Jeg med mine troe Mænd vil ikke forlade Republiquen, og skal hævne Meleanders Troelosshed mod Eder, uden at tænke paa, hvad I i Dag have fortient; og jeg takker sandeligen Guderne, at de have vildet stille Eders ubestandige Troeskab fra tappere Mænd, førend man kom i Feldslag; thi, I maatte jo udi Feldslaget have forført gode Soldatere, som I nu ved Eders Bortgang skal rense. Thi gid aldria Sicilien blive saa ulykkelig, at de fleeste ikke skulle endnu have et usvæ ket Mod; Disse kand ieg allereede nu kiende ud fra de andre af deres Ansigt og af deres Hurtighed. Jeg seer, at de ere meere forbittrede over Eders Vildfarelse, end over det, at de midste slige Kammeratere.

Derpaa gik han ned af Høyen, og gav atter enhver, som behagede, Friehed at gaae bort. Denne store Friehed, som han, der lidet tilforn havde været deres høytelskede Anforer, gav dem, opvakte Bluefærdighed udi de fleeste. Hvorfor mange bleve bestandige ved hans Partie, helst de, som vidste, at de foruden Rebellionen ogsaa havde begaaet andre Forseelser; eller de, som vare fattige, og ellers intet havde at leve af. Imidlertid ginge allevegne andre igien ud af deres Rodder, og, nu ved Omveye, nu offentligen og lige frem, løbe over til den Kongelige Leyr, saa at

der samme Dag komme til Meleandri Leyr ikke mindre end 15000 Mænd; og forsikkrede Meleander ofte, at han ikke vilde have kiøbt sig en Seyr til ved saa mange Borgeres Død, som den Dag vare komne til ham af sig selv. Over dette store Tab blev Lycogenes bestyrtset, og vendede tilbage til sin Leyr med dem, som de andres Frafald havde beviist at være troe; Men Kongerne, som den Dag havde faaet en saa lykkelig Seyr uden Blod, kunde neppe udstaae, at tage imod alle de Gratulationer, som dem bleve giorde, efterdi alle og enhver, efter sin Stand, rørte enten deres Haand, Kiortel, Hest, eller Fodspor.

XV. Cap.

Der findes Levninger af en stor Kiæmpe, paa det Sted, hvor Meleandri Tælt skal henflottes. Der kommer Bud fra Catana, at Beleyringen er ophævet, og Anaximander fangen. Hvilket foraarsager stor Glæde.

I det nu Kongerne vendede tilbage til Leyren, imødte dem atter et tegn, som overmaade velbehagede Spaamændene. Thi da Betienterne flyttede Kongens Tælt op paa et høyere Sted, efterdi den tilforn var sat paa en mindre beleylig Plats, og der grove smaa Huuler, for derudi at sætte Stytterne, som skulle holde Tælten i Veyret, funde de nogle Been, som vel syntes at være af

Mons

Menneſker, men dog udi Størrelſe langt overginge nærværende Tiders Menneſker; thi tvivlede man ikke paa, at det jo var Levninger af et ſlags Een-Øyede Kæmper, ſom havde fordum været i Sicilien, og bleve kaldede Cyclopes. Spaamændene fortolkede ſtrax, at alle Siciliens Kræfter ſkulle blive lagde under Meleandro; efterdi det var bekiendt, at ingen ſtærkere Nation nogenſinde havde været i Sicilien, end diſſe Cycloper, ſom nu ſelv havde givet ſig under Kongens Herredomme, ved det de havde lagt ſig under hans Tælt. Meleander og Radirobanes vare endnu ikke komne inden Volden, da de hyklende Spaamænd komme ligeſom i Triumph til dem med diſſe ſtore Kæmpe-Levninger. Radirobanes blev her over meere forundret end Meleander, ſom tilforn havde ſeet Been af de Cycloper. Men Radirobanes, ſom havde holdt det, ſom blev fortalt om de Cycloper, for Fabel, da han nu følede deres Been, og ſaae at Meleander ikke gierde ſig nogen Forundring der over, ſom over noget uſædvanligt, forlangede inderligen at faae at viide, hvad ſlags Folk diſſe Cyclopes havde været? Hvad Levemaade de havde ført? Hvor fra de vare komne? og hvorledes de vare uddøede? Meleander, ſom, efter at han havde overdraget Evrymedes all Omſorg for Krigen og Lyren, gav ſig Stunder til at holde lyſtige Diſcourſer, for at viiſe en Kongelig Trygbed, og derfor var omringet med

en Mængde nysgierrige Sardinier, var vel fornøyet med, at man giorde ham Spørsmaal om de Rariteter, som vare udi hans Sicilien; thi begyndte han saaledes at fortælle, imedens man marcherede til Leyren: Nogle holde for, at de Cycloper skal have været et slags vildt Folk, som skal have opholdt sig i Skovene. Men andre igien meene, at de ey alleene have været Gudeanes Dyrkere, men end og Gudernes Slægt og Afkom. De skal have været de første Indbyggere udi dette Land, og skal have ført en gandske simpel Leve-Maade indbyrdes. Det maa maa tilstaae, at de have udi Størrelse langt overgaaet ordinaire Mennesker. Og herover haver maaskee Fremmede været af den vildfarende Meening, at de, naar de did landede, tænkte, at udi disse forskrækkelige Legemer maatte en ugudelig og barbarisk Siel ligge forborgen, og derfor ikke have turdt give sig i Tale med dem, men forskrekket alleene ved at see dem, have skyndet sig fra Landet. At jeg iblandt andet, ikke understaaer mig at laste deres Sæder, gior de Grækers Religion, hos hvilke paa det smale Land ved Corinthen det er Skik, ved et gammelt Alter at giøre Offer til de Cycloper, som til Guder, hvorfra de skal have havt deres Herkomst, hvad Love de have haft, og hvad Bedrifter, de have giort, derom haver man fra de gamle upolerede Tider, ingen Underretning, uden at de mesten-deel have opholdet sig udi de Ætniske og Leontinis-

ske

ſke Huuler, man ſiger og, at de ſkulle være komne af Neptuno. Hvilken vore Forfædre have giort til Fader for neſten alle overmaade ſtore Menneſker, og kand man ikke forundre ſig over, at der fra ſaa ældgammel tid findes ikkun faae Levninger af dem, efterdi de end og for Saturni Tid her have regieret, da der dog fra hans Regierings Tid ere ſaa mange Aar forlobne, at Chamaſenus, ſom var den fornemſte Bye, ſom han lod bygge er for lang Tid ſiden ruineret og ødelagt. Man have alleene Gravene efter de Cycloper tilbage, og diſſe finde man gemeenlig udi Huuler, hvis Indgang enten ved Jordſkielv ere forandrede, eller ved gamle Rudera ſkiulte. Dog komme vi ofte uforvarende over dem. Hvor ſtore diſſe døde Legemer ere, hvad Skræk deres Aaeſyn forer med ſig, og hvor nær deres Geſtalter komme overeens med de Fabler, ſom fortælles om dem, derpaa ſkal jeg give Eder et Exempel: Jeg var engang udreyſt paa Jagt, ikke langt fra Syracuſa; da en Støver paa den Sicilianiſke Mark gav Hals, og, ligeſom han vilde opſoge et Dyr, ſat afſted til Indgangen af en ubekiendt Huule. Da han nu ved ſin beſtandige Bællen, drog os did hen, ſaae jeg en forſkrækkelig Huule, ſom aldeeles var ubekiendt, og blev derover ſom over en hellig Ting gandſke beſtyrtet. Jeg tog derpaa Mod til mig igien, og reſolverede at eftergrandſke videre det, ſom Guderne der havde ladet os finde. Og, efter at man havde ryddet Tiſr-

ne-

nene af Veyen, besaae jeg ved Indgangen, alt hvad man ved det ringe Lys, som alleene ved denne Tilgang var bekommet, kunde Øyne. Huulen var dyb, dog kunde man ved Steen-Trapperne, som der fandtes, gaae lige ned til Bunden af den. Jeg lod derpaa tænde nogle Fakler, og med et ringe Følge, gik ned udi Huulen, hvilken, saasom den var kold og øde, foraarsagede os nogen Skræk. Vi ginge derpaa igiennem en smal Gang, og komme omsider til et videre *Apartement*, hvor vi bleve var en stor og vidtløftig Huule. De høye Sandsteene og de krumme fugtige Vegge skinnede af en Glassering, som var klar, og liig Riim-Frost. Midt udi Huule saae man en stor Klippe, som der var sat af Naturen, det man af dens Rodder kunde erfare. Men der oven paa laae et forskrækkelig Monstrum; jeg grues ved, at fortælle det, min kiere Ven; thi hvorledes kand jeg haabe, at I skulle troe det, da jeg neppt troer disse mine Øyne og Hænder. Dog vil jeg fortælle det, at jeg end og selv kand faae mig til at troe fuldkommeligen det, som jeg saae. Der laae oven paa Steenen et forskrækkelig stort Monstrum, af Skikkelse som et Menneske, Storrelsen alleene forbød os, at holde det for et dødt Legeme. Vi ginge derfor gandske langsom frem til det, og i lang Tid ikke med Hænderne turde føle, om det var et Monstrum eller nogen Gud. Ey alleene Haaret, men, og Ansigtet, paa dette Monstrum

var

var endnu ubeskadiget. Det havde et forskrækkeligt Skæg, som hang ret langt ned paa Brystet, og paa begge Sider af Kinderne var groet sammen med Haaret, hvad tænker I nu vel om Leggene, Armene og Fødderne, der vare ligesom Grændse-Pæle? Er dette, tænkte jeg, et Mester-Stykke af en Konstnere, da er det meget nær giort; men er det en Naturens Gierning, hvi ere da Menneskene nu omstunder saa smaae. Efter at Forundringen strax derpaa forsvandt, som gemeenlig pleyer at skee, naar man bliver ved at betragte en usædvanlig Ting, var jeg den første, som understod mig med Haanden at føle hvad det maatte være; men hvor jeg rørte paa Legemet, blev det til Støv, og maatte vi da troe, at det var et Menneskelig Legeme. Men, at man ikke skulle miste Maalet derpaa, lod jeg, forend man videre rørte derved, maale det gandske Legeme, som af os alle blev befunden at være hen ved 20 Alen. Jeg vilde, at man skulle ære det, som en Heros, (Heldt,) og lade det blive urørt; men i det jeg stod i de Tanker, blev det strax til Aske under mine Betienteres Hænder, undtagen Skalden, Hofte-Beenene, og Legge-Beenene, som bleve af samme Størrelse, som de vare, hvilke, efter min Befalning, bleve forvarede og ophængte over Neptuni Tempel-Dør til Syracusa, hvor I, min allerkiereste Ven! skal med Forundring beskue dem. Jeg tvivler ingenlunde paa at dette Monstrum jo haver været af de Cycloper, al-

allerhelst efterdi Bønderne undertiden finde enten i Huuler gandske Legemer, eller opgraver af Jorden Been, som ere af lige saadan Størrelse. Men jeg vilde helst fortælle Eder om dem, som jeg selv haver fundet. Mine Sicilianer sorte derfor ikke, som I maaskee tænker, disse nyeligen opgravede store Been til mig, fordi de ikke vidste, at jeg jo adskillige gange havde seet dem, som vare langt større, men fordi Spaamændene holdte det for et glædeligt Tegn, at de just vare fundne paa det Sted, hvor min Telt skulle staae.

Imedens de saa talede, komme de til det Sted, hvor Beenene vare opgravne. Radirobanes spiisede den Aften hos Meleander, og havde begge deres fornemste og kiereste Ministrer til Taffels med sig. Men see! som de talede om den Omvendelse, saa mange Borgere havde giort, der vare komne tilbage til Kongen, og hvor lykkelig de den Dag havde været; kom en Soldat ind med Breve til Meleander, han var sendt fra Commendanten udi Catana, og bragte en usædvanlig lykkelig Tidende med sig. Anaximander Lycogenis Søster-Søn havde beleyret Catanam, som var Kongen besynderligen troe. Men, som den var nu i yderste Nød, brød det Bierg Etna med en hastig Grumhed ud, og udkastede fra sig, foruden en stor hob Steene og Aske, trende Flode af den klareste Lue, som

som stod, og bleve ligesom leede for Betalning ned til Anaximanders Leyr. Dette Nederlag skeede om Natten, da Menneskr, Qvæg, Instrumenter, Tælte, Vaaben, og hvad, som laae i Veyen for disse Ild-Flode blev fortæred. Ved denne Hændelse omkomme 300 Soldatere, og Anaximander, der og selv var herved bleven blessuret, saasom han havde mist, hvad han til sit Forsæt havde fornoden, ophævede Dagen derefter Beleyringen. Og som han i en Portochaise skulle bringes tilbage til Lycogenis, giorde de Catanenser et Udfald, sloge ihiel saa mange, som gierde Modstand, og tog ham til fange. Nu begierede de at viide Kongens Befalning, hvad man mod ham skulle foretage. Da denne Tidende var bleven nogle gange fortalt, kom en hastig Glæde, saa vel over Giesterne, som Opvarterne, saa at der blev en umaadelig Raaben og Klappen. Som nu Vagten, der stod ved Dørren brugte samme Frihed, saa kom denne Glæde over den gandske Leyr. Her raabte da alle, nu behøver man ikke meere hverken Sværd eller Foik, efterdi Guderne og Elementerne selv stride for Kongen. Man besmykkede derpaa allevegne Gudernes Billeder med Krantse, og bestrøede begge Kongerne med Blomster. Saa løbe og mange af Soldaterne af Glæde ey alleene ind udi Kongens Tælt, men end ligge der ind, hvor Kongen spiste.

Da

Da nu Glæden nogenledes var bleven stil-
let, forlangede Radirobanes med Begierlighed
at faae at vide af Meleander, hvor fra den
Hielp mod Anaximander var kommen, som
sagdes at være kommen fra Ætna, om det var
troeligt, at en stor Deel Ild kunde udkastes af
et haardt Bierg? Hvad Ild der var inden i det?
Og af hvad Natur og Beskaffenhed Jorden var?
Hvorpaa Meleander begyndte forteligen at un-
derrette ham: At det var det høyeste Bierg udi
Sicilien, hvilket af det Svovel, som der udi in-
deholdtes, og af Vinden, som kom der ned,
blev anstukket; og saasom det ikke kunde beholde
Luen udi sig, kastede den i Veyret ud igiennem
de Huller og Aabninger, som fandtes i Toppen
udbrækkede. Men man seer dog ikke dagligen,
sagde han, denne Top i lys Lue; thi som ofteste
seer man ikkun een sort Reg at opstige, og ud-
spreede sig paa en lang Distance i Luften, un-
dertiden seer man og Ild-Funker udi denne Rog;
Men sielden kaster hun ud af sig en saa forskræk-
kelig hæftig Lue, at den næstliggende Egn der-
ved ynkeligen ødelegges; Men naar nu saadant
hænder, da kommer den allerrykkeste Ild ud fra
Toppen af Bierget, rinder ned ligesom en Elv,
og ødelegger alt hvad, som den finder for sig.
Men da hører man en forskrækkeligere Brage
og Allarm, end den hæftigste Torden, saa at
Folket maa frygte for, at Ætna, saa stort, som
det er, skal splittes ad og falde ud over Sicilien.

Og

Og maa man ikke meere forundre sig over Allarmen, end over de store Steene, som inden fra Bierget udskydes igiennem Toppen, som af en Canon, og falde hisset og her omkring paa Marken. Disse ere endnu fulde af Soed, og give ved deres gandske Farve tilkiende, at de ere komne fra en Ildebrand. Derneſt kastes fra denne Ildsprudende Top en saa stor Mængde Aske, at den først ved sin egen Force udspredes paa en Distance af marge Tusinde Skrit, og strax der paa af Vinden blæses omkring, og høyt overdynger Markene, hvor ved enten Sæden, som der paa findes qvæles, eller og Jorden selv saaledes forderves, at den til Sæd bliver unyttig. Saaledes blive ved Steenene, Asken og i Særdeeleshed Luen, ey alleene Qvæg og Hyrde-Hytter borttagne, men end og gandske Skove, hvor denne Ulykke træffer, i Grund ødelagde, ja gandske Byer ere undertiden paa denne Maade blevne til intet; det er og neppe at Catana her for kand berge sig ved en, med stor Møye opkast, Vold. Denne Bye ligger ellers imellem Bierget og Havet paa et gandske beleyligt Sted, dersom ikke denne Fare var; og var den beleyret af Lycogenis Folk; men, som I nu hører forkynde, saa haver Guderne ladet den Ild fra Ætna, som tilforn var os til en Straf, nu tiene os til Nytte.

Da nu Meleander holdt op at tale, for-

 saar-

aarsagede denne Ting, saa vel som Gieſtebudets Lyſtighed, at man blev ved at tale om adſkillige Ting. Hvad ſom i Sicilien var værd, at Fremmede ſkulle viide, blev fortalt. Derefter faldt man fra alvorlige Hiſtorier, og forlyſtede ſig med Fabler; hvad det vare for nogle Hunde, ſom med deres Bellen lod ſig høre omkring Scylla. Hvormeget Charybdis udſpyllede fra ſig, eller hvilket grueſom Gab den maatte have, eſterdi det ved ſkibbrud aldrig blev opfyld. Dernæſt hvorledes den ulykſalige Beyler Acis fremveltede det koldeſte Band af ſit varme Saar; hvorledes Galatea flyede for Cylopis Steene, og det ikke uden deres Frygt, ſom fortaalt det. En anden Liebhaber gik fra Elis ubeſkadiget under Haver, og forfulgte den halſtarrige Arethuſa. Eryx faldt under Hercules, og Venus forbandede deres Gevæhr. Saa bragte de og hellige Ting paa Diſcours, eſterdi man over Maaltidet letteligen erindrede ſig Skyldigheden imod Guderne. Paa hvilken Deel af Den Pluto brød ud, for at gifte ſig, h ilke Tegn der endnu ere at finde til hans forſkræklelige Vogn, hvilke Klipper der ere rydede til Side, ved det han med Force kom ud af Jorden; hvor Proſerpina blev bortrøvet, hvor Kranzen og Beltet faldt fra hende; og paa hvilken Grontorve forſt Cyane forundrede ſig over, at hun flod; at de Eleuſiner forgieves betiente ſig af fremmede Kariteter; og at ikke næſt ved Cephiſſum, men fra Sicilien den Vey haver

gaaet,

gaaet, paa hvilken Gud for Helvede førde sin Brud til sine Geister, som han agtede at give hende til Medgift, at regiere over.

Dernæst kom man paa Tale om Gudinden Cereris Omvanken, og den Andagt og Guds-Tieneste, man giorde hende om Natten, og som betroer dem, der til hende er indviede, Fakkeler og hemmelige Klager. Ved slige Discourser havde man forlænget Nadveren indtil den første Vagt var nu allereede til Ende, hvilket da man af Trompeten fornam, befalede Meleander at man skulle giøre reent Bord. Men, da man nu ville staae op fra Taffelet, og drukke derfor nu Mercurii Skaal, opfyldte et uformodentlig gruesom Raab, og den derpaa fulgte forskrækkelig Allarm over gandske Leyren, dem med en langt anden Bevægelse

Ende paa den Første Tome.

JOHAN. BARCLAJI.

ARGENIS.

Eller:

En

Stats-ROMAN,

Sammenskreven paa Latin

Af

Den Vidtberømte

JOHANNE BARCLAJO;

Og nu

Udi det Danske Sprog

oversat

af

H. P.

Anden Deel.

KJØBENHAVN, 1746.

Trykt hos Johann Christoph Groth,

boende paa Uhlfelds Plads.

BIBLIOTECA REGIA

III. Bogs

Cap. I.

Lycogenes bræfker om Natten ind udi Meleandri Leyr og foraarsager der stor Allarm, men bliver dræbt af Archombrotus.

Da nu Lycogenes gandske forstyrret var kommen tilbage udi sin Leyr, som formedelst de bortlobne Soldatere nu var temmelig Rum og viid for hans Armee, blev han over denne Ulykke gandske rasende, og strax derpaa efter Forsnodenhedens Beskaffenhed begyndte at fatte de yderste Resolutioner. Han fornam at hans Eager vare forfaldne, og at de samme, i fald de ikke strax igien blive oprette, ikke stode til at redde; Fremdeles dersom han gav sine Soldatere Natten at betænke sig udi, skulle de maaskee udvælge det tryggeste Partie; Men hvad om de ikke lode sig noye med et simpel Frafald, men og søgte at overlevere deres Anforer til Meleander, i Haab om Belonning? De Ulyksalige have alle til Fiender. Nye Hielpe-Tropper kun-

de han nu ikke vente, ey heller var han udi aa-
benbare Magt Kongen voxen. Et Krigs Puds
og hemmelig Anfald var derfor fornoden, ine-
dens han endnu havde nogen at commande-
re, og alle Ting endnu vare opfyldte med den-
ne nye Glæde udi Meleandri Leyr. Hvo veed,
tænkte han, om jeg ikke maaskee uforvarende kun-
de overvinde dem, efterdi de ikke ere noget An-
fald af mig forventende, saa haver jeg og Nat-
ten til min Fordeel, som skal fordoble den Al-
larm, som ved Indfaldet vil skee. I det min-
de kand en hastig Undergang agtes som en Vel-
gierning for dem, som ellers frygter for noget
værre. Da han nu havde overlagt dette med
sig selv, kaldede han de fornemste af hans Ven-
ner til sig, og viisede dem Fiendens Leyr, sigen-
de: Hvad tænke I vel, at de, som saa uforskyl-
ere blevne Seyervindere, nu gisre? de ere dor-
ske af Glæde, og kan udi ald deres Stads ned-
sables, som Slagt-Offere, vel an! lader os be-
tiene os af den Velgierning, vore Overlobere ha-
ve giort os; De have ved deres Ankomst giort
Fienden sikker, ligesom Krigen var allerede til
Ende; Vi vil derfor overfalde dem uformoden-
de, og jo flere de ere, jo meere skal de forstyrre og
forhindre sig selv indbyrdes.

Der var ingen, som jo syntes, at han tal-
te meget viiseligen; Enhver begav sig derfor til
sine Underhavende, og formanede dem, at de nu
allene vilde fuldfore det, hvor til Guderne kal-
de

dede dem. Der gaves dem nu en Seyer udi Hænderne over dem, som ikke vidste at skikke sig udi deres Lykke, man havde ikkun at gaae imod nogle sovende og drukne Menniſker; dernæst søgte de at giøre dem vrede og forbittrede paa de Kongelige Tropper, sigende: at de maatte vente at blive ødelagde af dem, der som de nu ikke forekom dem, og gave dem et dygtig Stød; Mørket og den Fornøyelse man fandt udi dette Krigs Puds, giorde meget til Couragen, og, efterdi mange formedelst deres store Misgierninger ikke kunde vente sig Pardon, vilde de enten tapperligen døe, eller vinde Seyer. Da det nu derfor var langt ud paa Natten, deelede de Krigshæren i to Deele, paa det Anfaldet kunde indjage desto større Skræk udi Fienden, og gave sig paa Marchen. Der var een Vey, som var gandske let, og igiennem de slette Marker gik lige til Kongernis Tælte. Denne vilde Lycogenes gaae; Dernæst var der en anden smal, dog nærmere, Vey, som mestendeel var bedækt med Torne-Buske. Denne skulle Menocritus med en Deel af Krigshæren tage; og var han befalet at gaae gandske langsom frem, og ikke yppe noget, førend han fornam af Allarmen, at Lycogenes var kommen i Attaqve med For-Vagterne; Men da skulle han med største Allarm søge til Volden; Thi naar de Soldatere, som der havde Vagt, havde vendt sig imod Lycogenes, kunde han i en Hast indtage den Side, som da var blot; hvis ikke, skul-

le han dog i det mindste vende en Deel af Striden fra ham. Der ginge meere end 12000. bevæbnede Mænd paa disse tvende Veye imod Meleander, en Krigshær som ikke uden Grund kunde giøre sig Haab om Seyer, allerhelst da de ligesom vare tvungne til at fægte til den yderste Blods Draabe, og derfor disto meere glubske. De marcherede ogsaa frem i største Stilhed, indtil de i fuld Løb satte ind paa For-Vagterne; Da de hurtig forsøgede aldt hvad, som kunde foraarsage Skræk; de havde med Forsæt taget flere Trompeter og Pauker med sig, end ellers brugelig var, her til kom og deres u-ordentlige Skrig, der indbyrdis opmuntrede hinanden til Seyer.

Da nu For-Vagterne allerede vare drevne tilbage, bleve de som vare udi de næste Telte slagne af en hastig og uformodentligt Frygt, og sprunge til Vaaben; Men alt som Allarmen kom igiennem Teltene, komme de fleste enten af Sovne eller fra Drikke-Gilder her frem, og i største U-orden trængede hinanden indbyrdes. De vare forskrækkede, halv bevæbnede, og løbe hisset og her om uden Commando, og uden at vide, hvad de skulle resolvere sig til. Hvad maatte dette vel være for et saa u formodentlig Nederlag? Hvo maatte den vel være, som foraarsagede slig Allarm i Leyren? Mon denne Ulykke kommer fra Fienden, eller er man forraad af sine egne? tænkte de. Mange agtede at gribe

be til Vaaben, men flere at flye. Man kunde og ikke vel bringe dem under deris Faner, efterdi de stode alle, som man siger, i en Klynge, og Forskrækkelsen formedelst Mørket var disto større. Raabet, saavel som de, strax der paa fuldte, Budskaber bragte denne ulykkelige Tidende for Kongerne, imedens de endnu sade til Taffels; og kunde de ingen anden vis Tidende faae, uden at man stridede ved Indgangerne til Leiren, Radirobenes blev af sit Folk strax fordt til sit Telt, og bevæbnet; Den samme Omhue droge og de, som vare omkring Meleander, for ham. Men Archombrotus kalte ham til Side, og gandske uforskrækket, sagde til ham: Dersom Eders Mayestæt tillader det, vil jeg i denne Nat tage Eders Mayestæts Fare paa mig: thi hvad nytter det, at Eders Mayestæt vover sig udi Mørket og udi en Strid, som vi endnu ikke viide hvor fra den kommer, eller hvor den er. Spar dog Eders Mayestæts Høye Alder, af hvilken saa mange Menniskers Velfærd hænger; enten dette er et Feldslag, eller et Forræderie. Om Eders Mayestæt behager, vil jeg paatage mig Eders Mayestæts Commando, og med min Lykke tage imod, hvad som kunde være anrættet imod Eders Mayestæts høye Person, tillad derfor at jeg iforer mig Eders Mayestæts Vaaben og Krigs-Kiortel; Men retirere Eders Mayestæt sig med nogle udvalde Soldater ud ad den Port, som er tvers over for den Side af Leyren, som vender til Fienden, og con-

ferverer sig selv, indtil det gioris fornøden, at give sig i Fare. Meleander behagede denne List, forundrede sig over hans Troskab, at han ved egen Fare vilde frelse det Kongelige Liv, og overleverede denne unge Person sine Vaaben. Selv retirerede hans Mayestæt sig udi ubekiendte Vaaben til Porten med et gandske ringe Følge.

Da nu Archombrotus var bleven besmykket med Kongelig Hielm og Purpur, forfoyede han sig ud af Tælten med dem, som denne List var bekiendt, og begav sig did hen, hvor de Stridendes Raab kaldte ham. Hasten, og at Rosten inden for Hielmen ikke haver sin naturlige Klang, hindrede, at de, som hørde ham tale, ikke kunde merke andet end at det var Meleander. Men da han nu kom i Striden, hastede alle til Undsetning, ikke saa meget af Vrede mod Fienden, som af Nidkiærhed for Kongen. Lycogenes havde allerede overhugget Palizaderne, og indtaget et Taarn, hvorudi han havde proppet en stor Deel Folk, som han nu lod gaae videre frem. Da man nu stridede ved Indgangen til de smale Veye igiennem Leyren, kom Archombrotus som med 3 Hugg efter hinanden dræbte trende af Fienderne. De som vare omkring ham, tænkte, at det var den gamle Konge, der viisede slig Syrke, og af Begiærlighed efter at lade see liige saadanne Kræfter med Glæde fuldre ham, hvor han stridede. Ved dette Anfald blev Fienden forskrækket, og

begyn-

begynte at vige tilbage til Volden, da man fra den anden Side af Leyren hørte Menocritus, som med sine Soldater ved en grusom Hy'en fordobledе. Den Skræk, som baade Natten og Striiden havde foraarsaget; Krigshæren var ved denne Evindraadige og mangfoldige Ulykke nu allerede bleven saa forskrækket, at den neppe kunde styres, da Radirobanes tapperligen vente sig til den Side af Faren. Han kom derfor imod Menocritus, og dreve dem, som fulde ind med ham tilbage; Men de lode sig hverken ved Fare eller Saar opholde, hvorudover Døden allene maatte stantse dem; Nu attaqverede de dem, som forsvarede Volden, nu skiulede de hinandens Hoveder med deres Skiolde og dristeligen ginge med deres Skiold-Borger ind under Volden. Der var et forskrækkeligt Syn. Paa denne Side tog Archombrotus imod Lycogenes, der allerede var kommen inden Leyren, og paa den andeu Side drev Radirobanis Menocritus tilbage. Paa begge Sider var den mørke Nat, som hindrede med sit Mørke, at man ikke vidste, hvad man helst skulle enten anfalde eller forsvare, indtil Lycogenis satte den nærmeste Tælt i Brand, og befalede sine Folk, at de alle Vegne skulle anstikke Leyren, paa det at Fienderne, som med sine Tælde bleve opbrændte, kunde lyse dem til Seyeren. Derimod nedrev den Kongelige Krigshær strax de Tælte, som vare næst ved Ilden, paa det at den ikke videre skulle udspredes, og bleve de,

som hermed havde at bestille, kraftig assisterede ved en stærk Plats Regn, som paa samme Tid faldt, og dempede denne Ulykke; Dog blev og Jorden herved giort slibrig for Soldaternes Fødder, at de ved det de snublede, ikke kunde giøre visse Hugg. Da nu Natten var bleven fordrevet med at myrde og dræbe hinanden. Giorde de mange døde Legemer, som laae omkring Marken, det meget Blod, som var udgydet, og det Mord, man over alt saae begaaes, de Hidsige og Forbitrede gandske rasende. Saa at man nu ligesom begyndte Striden paa nye, og med saadan Hidsighed faldt ind paa hinanden, at de syntes hellere, ligesom den ene bar et ulæskeligt Had til den anden, end som en Strid imellem tvende Armeer blev holden.

Nu kunde Meleander ikke længer fordrage at være borte fra den Fare, hans Folk var udi, men vilde døve det yderste, thi befalede han at forkynde Archombrotus, at han stod færdig at rykke frem. Men Archombrotus sagde til Evrymedes; O Evrymedes! Kommer nu Kongen med sit Folk, vil vi visseligen blive for mange, efterdi Lejren er for snæver for saa stor Mængde. Det skal derfor være bedre, at føre nogle af de selv samme Tropper, som vi her have, ud, for at gaae omkring, og uformodentligen falde Fienden i Ryggen; Thi hvad venter vort Ryttерie efter? hvad kand vore Bue-Skyttere udrætte, som staae ligesom paa hinanden imellem Tæltene? Evrymedes bifalt strax Ar-

Archombrotus herudi: foer til Kongen, og foreſtillede ham, hvad ſom for nærværende Tiid var tienlig. Og ſom han tillige førde en Deel af Krigs-Hæren paa hin Side ud af Leyren, marcherede han tillige med Kongen ſelv hen for at indeſlutte Fienden.

Lycogenes, da han fornam Faren (thi han havde allerede ſpurt, at den bageſte Deel af hans Krigshær var omringet) vilde dog ikke vende ſig fra Fienden, ſom han havde for ſig, og rykke imod Meleander, paa det at det ikke ſkulle ſynes ſom han flyede, men ſendte Ordre til Menocritus, at han det ſnareſte mueligt var, ſkulle føre ſine Tropper did hen. Da nu denne efter Ordre trækkede ſig tilbage, forfulgte Radirobanes ham med en Deel af ſin Krigs-Hær, ſom han førde med ſig ud af Leyren. Og ſom man kom paa en ſtor Slette, ſom var bequem til at udſprede Krigshæren paa, blev Menocritus af Meleander og Radirobanes indeſluttet, og paa begge Sider haardt engſted, efterdi de Baleariſke Bueſkytter og det Sicilianſke Ryttere kunde nu først komme til at bruge ſig for Alvor. Diſſe, ved det de ſatte i fuld Galop ind paa dem, og hine med deres ſpente Buer forurolige de dem baade nær ved og langt fra. Men da blev Lycogenes, ſom vidſte, at det var reent ude med ham og hans Partie, i fald Menocritus med hans Krigshær blev ſlagen, ganſke forbitret og raſende, og førte derfor alle ſine Tropper did hen, ham til Hieip, dog med ſaa-

dan krum Marche, at han kunde forurolige Meleanders Hær paa Siden, uden at give Ryggen blot for Archombrotus, i fald han ville forfølge ham; Archombrotus var og ikke seen i at løse Hielmen og viise sit Ansigt, sigende: Jeg er Archombrotus, mine kiære Kammerater, Guderne være lovet, at jeg haver været lykkeligere end Patroclus i at bedrage Folk under Kongelige Vaaben. Efter Kongens Befalning haver jeg taget denne Dragt paa, som I see, at ikke Kongen skulle forgieves give sig i Fare i Nat. Vil I nu derfor have ham u-skadd, maae Lycogenes anden gange overvindes. Thi nu strider han mod Kongen, ikke saa meget fordi han der gior sig noget Haab om Seyer, som fordi han her er overvunden; saa river og redder da Kongen ud fra dette rasende Menniskes Anfald, som nu selv vil søge sin egen Død.

Da han dette havde sagt, brød hand ud paa det Stæd hvor Lycogenes havde nedrevet Volden, og den gandske Krig med Fryde-skrig efterfuldte ham, som deres Anforer. Men da blev end den haardeste Striid. Regimenterne flyede og forfulte hinanden Vexelviis, Fanerne vare vidt over Marken sprede i største U-orden; Der var paa Slagtordningen hverken Front eller Ryg, hverken Side eller Floy, der laae høje Dynger af døde Legemer, og de levende striide de igiennem Saarene paa de Døde; Meleander viisede en langt større Tapperhed, end man nogensinde kunde have ventet af saadan høy aldren-

drende Herre, thi han stridede saa dristig og u-forfærdet, at han syntes heller at agere en Sol-dat end en General. Omkring ham var Ev-rymedes og Arsidas, som baade med største Tapperhed vare henvente til Striden, og tillige i Frygt for Kongen. Men Kadirobanes, som saa vel af naturlig Grumhed, som af den Belønning han ventede var optændt, skyede, som man si-ger, hverken Ild eller Vand. Nu splittede han Fiendens Orden, nu var han ikke fornøyet med at give sig udi ordinaire Farer, men hvor han saae at hans Folk var i Confusion, der falt han ind som en Løve. Men Fiænderne vege derfor ikke; thi deres Raserie og Samvittigheden, som tilsagde dem, hvad de havde fortient af Kongen, forestilte dem, at den Død, de nu saae for sig i Feldslaget, var meere honet, end den, som de el-lers kunde vente sig. Lycogenes lod sig og see udi sine bekiendte Vaaben, og foer igiennem si-ne Soldateres Gelidder, rosende og lastende dem ligesom enhvers Gierninger forskyldte, hvor nog-le af hans Folk fulde, der oprættede han det i-gien tapperligen ved at nedlegge sine Fiender. En-deligen, da Striden var paa det hæftigste, re-solverede den tappere Archombrotus til en Gierning, som overgik alle andre, der udi dette Feldslag bleve gierde. Denne unge Person stod for Hovedet baade Kadirobanes hans Ri-val, og Lycogenes hans Fiende; thi overle-verede han Befalningen over de Tropper, han commanderede til Timonides, som var næst

ved

ved ham, og faldt selv med nogle af sine Soldater meget hidsig ind paa det Stæd, hvor Lycogenes stridede. Denne vilde og ikke at man skulle søge efter ham, men af sig selv brød ud imod de ankommende. Archombrotus rente først imod Lycogenis Bryst med sit Spyd, dog forgieves, efterdi Skioldet tog Stødet af; thi maatte han og strax tage imod et dygtig Hugg af hans Hellebard, som dog ey heller giorde nogen Skade; Da nu begge fortrode paa, at de ingen Saar kunde give hinanden, saa bleve de ordeligen forbitrede. Og i det de hugge paa hinanden atter igien, og søgte at saare hinanden, falt Liden Archombrotus for lang, hvorfor han satte med sin Hæst gandske nær ind til Lycogenes, og i en Hast fik ham omlivet, blev og tillige omfattet af ham. I det de nu saaledes brødes, fulde de begge til Jorden, dog skeedte det ved Archombroti Flid og Tapperhed, at Lycogenes faldt under, en stoer Deel Soldater overfulde da tillige disse twende stridende Personer, i det nogle ville hielpe Archombrotus og andre Lycogenes op. Lycogenes væltede sig udi Sanden, og blev holdet fast af sin Fiendes Arme og Been. Men Archombrotus, omendskiont han formedelst dem, som anfulde ham, og de mange Stød, han bekom, meget stønnede, vilde dog ikke, at den som laae under ham, skulle tages op, men stødte ham med en Dolk nogle gange under Pantseren ind i Livet, indtil han fornam, at han havde opgivet Aanden.

II. Cap.

II. Cap.

Archombrotus kaster Lycogenis afhuggede Hoved for Meleandri Fødder. Radirobanes og Argenis misunder ham Seyeren, den første formedelst det Haab han havde, og den anden formedelst Poliarchus. Meleander begraver sine Døde.

Da nu begge Partier saae, at Lycogenes var dræbt, opkom et stærk og uliige lydende Raab, ved det at disse triumpherede over den erholdte Seyr, og hine ved en forskrekkelig Hylen gave deres nu forhaanden værende Undergang tilkiende. Archombrotus satte nu med sit Mandskab end heftigere ind paa de Bestyrtede, og førde Forskrækkelse vide omkring igiennem deres Leyr, besynderlig efter at han havde faaet Lycogenis afhuggede Hoved fat efter Haaret, og svingede det omkring høyt i Veyret, paa det Fienden ikke meere skulle tvivle om hans Død. Dernæst da han længe nok havde svinget det omkring, kastede han det for Meleandri Fødder, sigende: See her er Lycogenes, som nu er bleven saa roelig, at Eders Majestæt kand forlade sig til ham. Guderne straffe med lige saadan Ødeleggelse de øvrige Eders Majestets Fiender, saa mange, som ikke vil tage imod Eders Majestets Naade. Meleander befalede, at man skulle forvare Lycogenis Hoved, og satsind paa Fienderne, som vare i Forskrækkelse, og begyndte een efter anden at tage Flugten. Thi nu saaes over alle Marke ikke en Strid, men et

Neder-

Nederlag. Ingen torde engang see paa Seyervinderen, og ingen hørde Menocritum, som raabte til de Flygtige, at de skulle vende om og stride. Nogle flyede til Biergene, andre, som vare Stæderne bekiendte, til de nærmeste Huuler, de fleeste løbe vildt hist og her omkring, hvor Frygten og Lykken førde dem hen. Nogle mistede Aanden i Løbet, fulde til Jorden, og bleve jammerligen traadde under Fødder af Rytteriet, som forfulgte dem. Der var ingen ulykkelig Hendelse, som disse Elændige bleve forskaane for udi denne deres Ødeleggelse. Radirobanes, som forfulgte Manocritus i Flugten, befalede, at man skulle fange ham, efterdi man kunde kiende ham af hans Vaaben og Hielm, og stridede denne, da han fornam, at Flugten var ham betagen, ikke med ringe Tapperhed, indtil man fik ham fangen, og i en Hast saaledes bunden, at han hverken kunde giøre sin Fiende eller sig selv nogen Skade. Det var allerede Aften, førend alle komme tilbage til Meleander, fra at forfølge Fienden, og omendskiønt Krigen var til Ende, saa forblev dog Kongen Natten over udi Leyren, som af saa meget Blod og saa mange døde Kropper var vanheldet. Men det furieuse og rasende Anfald, som var skeed Natten tilforn, foraarsagede, at man ikke turde slaae sig til Roelighed og Glæde, men satte allevegne Vagter, at man ikke paa nye skulle nogensteds blive anfaldet.

Omendskiøndt Nicopompus var træt af Felde-

Feldtslaget, veed jeg dog ikke af hvilken Lystighed han blev dreven til at giøre et Vers. Efterdi en heftig Glæde foraarsager ved sig selv den Drift, som indtager Poeternis Geister, og giøre dem henrykkede; hvorfor han, paa det at han enten desto betimeligere kunde gratulere sin Konge, eller at hans Flid kunde agtes desto høyere formedelst Hastigheden, ja maaskee ogsaa paa det at han kunde afskrekke de sladdervorne Poeter, som i fald de ikke bleve afviisede, vilde uden Tvivl med utidig Vidtløftighed udpiine denne Seyr, udi faa Timer giorde Efterfølgende Vers, som han gav sin Søn, der endnu var et Barn, at han tidlig om Morgenen skulle overlevere dem til Kongen, som sit eget Arbeyde.

Sag have vi vundet, og Guderne hørt
Omsider de heftige Sukke,
Som fromme Gemytter for dem have ført;
Vi kand af Lyksalighed pukke.
Da Gudernes Oldermand Jupiter har
Ladt Tiderne gaae sig til Hierte,
Og til en Hiertqvægende Glæde saa rar
Forvandlet vor forrige Smerte,
Vi derfor nu Templer og Altere maae
Med alle slags Prydelser smykke,
Saa vel som enhver af os krantsede gaae
At ønske hinanden til Lykke.
See den Vaabenmægtige klarligen saae
De Troeløse Tropper at knase,
Alt hvad deres graadige Tænder faldt paa
Og ganbske Sicilien rase.
Uagtet han ellers forusper sit Siun
Med blodige Kampe og Krige,

An-

Anſaae han med Mishag dog denne Ruin;
I det han erindret tillige,
Da Jordens dumdriſtige Kæmpe-Gevalt
Den Himmelſke Hær giorde bange,
Som maatte campere, hvor Poſterne faldt
I de Pallinæiſke Vange.
Han dette med Ærgelſe ſkuede an,
Af Vrede han ſnyfte og blæſte,
Med høyre Haand vendte en ſkrækkelig Gran,
Med venſtre de fraadende Hæſte.
Phryſæiſke Fiorder og Traciſke Sogn
Man ſaae hannem neppe at røre,
For man ſtrax hans Vrede og ſkramlende Vogn
Fik udi Sicilien høre.
Han kom ret der Striden for Alvor gik an
Og ſkulle juſt nu decidere,
Om Kongen maat heller beholde ſit Land,
End Dievle derover regiere.
Det var da ſtrax Martis priisværdige Agt,
Saa ſnart han Sicilien rørte,
At hielpe dig Konge af yderſte Magt,
En Skye han ſig derfor iſørte.
Han ſtudſede midt i ſin heftige Fart,
Og dovet de flyvende Piile,
Det fald end hans iilende Forſpan for ſvart,
Saa haſtig i Farten at hvile,
Da han i Forundring med dette brød ud,
O et næſten Himmelſk Miracul,
Mon jeg, ſom er Krigens og Tapperheds Gud
Skal ynde ſligt ſælſom Speetacul.
Man her udi Striden, ſom Løver gaaer frem
For Mars giøres ingen Credentſe,
Den jeg ønſkte Seyer, Triumphen bær hiem,
Men ikke ved min Aſſiſtentſe;
Thi Tapperhed ſine Clienter ſelv hell
Og Lykke nu eene beſkikker,
Hvis hellig Graahærdenhed er det da vel,
Som her under Hielmen fremſtikker.

Et

Er det Meleander, ſom viſer ſig her,
Hvi flyer da ey Fiendens Skokke?
Af Frygt for hans Mod og Unſeelſe bær
For Kongens Sølvfarvede Lokke.
O! havde Saturnus fra Himmelens Slot
Saa tapperlig vidſt ſig at værge,
Han havde da aldrig fund' hende den Spot,
At krybe blandt Latii Bierge.
Saa havde ey heller ſlig merkelig Splid,
I gammel Dags Lykke gelinget,
Da man nu desverre den gyldende Tid
Til ſletteſte Blye ſeer forringet.
Men hvo ere diſſe, ſom viſe ſig her
I Tapperhed Guderne lige?
Hvis Styrke og meer end et Menneſkes er
I diſſe Blodfarvede Krige.
Hvo ere vel diſſe, ſom Fiendens Mood
Og Seyer ſaa mandelig ſvække?
Og baade med Helte-Geberder og Ord
Sit Folk til Courage opvække.
Hvor lige klart ſkinne dog Straalerne, ſom
Fra tvende Storm-Huer udpippe!
Hvor fare dog tvende forſtrækkelig om,
Og Fiendens Vinger beklippe.
Skiønt ingen af diſſe Sicilien bar,
Men Begge Udlændinge ere,
Saa vil dog, o Konge! det nobele Par,
At du ſkal Triumphen hiembære.
Den eene behærſker Sardiniens Se,
Den anden hid Lybien ſendte,
Til Lykke, I Begge, thi aldrig ſkal døe
Den Roes, ſom I herved fortiente.
Den Frelſe, ſom gaar Sicilien nøed
Ved Eders utrettede Arme,
Skal blive til evig Tid Palme-beſtrøed,
Og Feygge Mænds Hierter opvarme.
Jer Himmelſke Tapperhed viidee ſkal af
Og Rygtet ſkal flette den Krantſer

Saa længe det store og brusende Hav
Sicilieus Bredde omdantser.
Hvad mon og de øvrige tappere Mænd,
Anfører, saa vel som Gemeene,
Som for denne Seyer har Buerne spend,
Ved slige Bedrifter fortiene?
Thi skynd dig Gudinde Victoria hid,
Din Laurbær-Green maa du nu føre,
Hvormed du paa denne arbeydsomme Tid
Den svedende Pande kand tørre.
Saa iil da Gudinde af yderste Magt,
At Folket med Glæde kand skue
De tappere Konger, saa vel som den Pragt,
Du forer, o Himmelske Frue.
Da Krigs-Guden Mars havde dette udtalt,
Rebellerne saae man begynde
At tage til Flugten, og sig over alt
Til Bierge og Dale at skynde.
Anførerens Hoved, den kybiers Spyd
Paa Spitsen fremviiste afslagen;
Men dette forvoldte blandt Guderne Fryd,
Blandt Dievlene Hylen og Klagen.
Det derved opkomne uhørlige Skrig
Mig hindrede meere at høre
Af Phoebo, som dette forkyndede mig,
Da han her forbi monne kiøre.

Omendskiønt Kongen med adskillige Ting var beskeftiget, læste han dog dette Vers igien nem, imedens han klædde sig paa, og skiertsede med Nicopompo, sigende: at han overdrog den Berømmelse, som ham tilkom, til sin Søn, som endnu var et ukyndigt Barn. Dernæst sendte han Bud til Radirobanes, for at forneemme om det faldt ham beleyliat til at taae imod en Besøgelse; og strax derefter forsøyede sig med en Deel af sine Ministrer til hans Telt.

Omendskiønt nu Radirobanes meere, end vel billigt var, erindrede den Hielp, som han havde giort Sicilien, og sin udviiste Tapperhed; saa ærgede han sig dog inderligen udi denne stolte og hovmodige Glæde over den Seyr, som Archombrotus havde erholdet over Lycogenes. Imedens han nu saaledes plegedes af Misundelse, kom Meleander til ham; hvilken paa det venligste rosede den Velgierning, ham var skeed, og tilskrev de Sardinier det vigtigste, som udi Krigen var bedrevet, sigende: Vor Seyer, Allerkiereste Ven! er Ed.rs Gierning; saa længe vi derfor skal betiene os af vor Regiering, som ved Eder er bleven os restituered, skal vi ofstere erindre os, at vi have bekommet den af Eder, end I skal tænke paa at I haver forskaffet os den Nyd imidlertid de gode Ting, som ved Eders Hielp ere forhvervede, og maa I af Folkets Glæde erfare, hvor stor Velgierning I os haver beviist. Men omendskiønt Rodirobanes altformeget meente, at dette var sandt, bad han dog Kongen, offentligen ikke at giøre ham skamfuld; og sagde, at man burde tilskrive Meleandri retfærdige Sag og Lykke alle Ting, og at han holdte det for en Velgierning af Guderne, at det havde været ham tilladt at tage Deel udi denne hellige Krig. Imedens de saa talede sammen, blev dem berettet, at Argenis var kommen i Leyren. Hun havde Dagen tilforn paa Voldene af Epeircten, hvorf a Striden kunde sees, ikke været meere sparsom: paa Dag er,

end Soldaten paa Blod. Hun var gandske bleeg, og befandt sig aldrig lykkeligere, end naar Frygten havde betaget hende alle hendes Sandse. Nu gav hun sig over for sin Sorg, nu fattede hun igien Haab og Kræfter, og sendte iideligen Budskaber ud, som skulle bringe hende Tidender om de Stridendes Tilstand. Dog var Poliarchus aldrig af hendes Tanker, og denne talede hun hemmeligen til, nu med Ydmyghed, og nu med Bebreydelser. Skulle jeg heller ville, min Allerkiereste, sagde hun, at du skulle viide denne Graad og disse mit tvivlraadige Sinds Ulykker, end at de skulle være dig ubekiendte, som de og ere? Du maatte sandeligen omkomme ved at tænke paa min overmaade store Bedrøvelse. Men dersom du skal faae at høre, at Argenis enten er bleven fangen, eller ved at tage Livet af sig selv, haver frelst sig fra Fiendens Skiændsel. O hvilken Gierning! O en ulykkalig Kierlighed! Omendskiont jeg endnu ikke eengang er død, dræbes jeg dog nu anden gang ved din Fraværelse. Men du er jo borte Poliarchus. Skal jeg beskylde dig selv, eller nogen vred Gud for din lange Udeblivelse? Hvorfor haver du forglemt mig? Hvad Fornøyelse i Africa kand opholde og forsinke din Tilbagekomst? Har din Geist ikke erindret dig om hvad her skulle forrettes? eller formaaer min Faders Had meere hos dig end vort fortroelige Venskab? Og da du ikke kand tøve, skal jeg da troe, at du haver, O en usømmelig Gierning! funden en An-

Angenemmere Fare for dig? Var du her tilstæde, Poliarchus, stridede du mod Fienden, da var jeg vis paa Seyer. Min Fader maatte da være forbunden at give dig baade Sicilien og mig selv, i den Sted du nu taaler, at jeg enten omkommer, eller i det mindste, at en Feemmed haver den Ære at frelse mig. Thi dersom du ikkun vilde, da kunde hverken Elementerne, Hendelser, eller Naturen selv hindre din Tilbagekomst. Efter denne Bebreydelse blev hun bestyrtset, ligesom hun havde begaaet en stor Synd, i det hun havde understaaet sig at være vred paa Poliarchus, og faldt paa andre contraire Tanker, nemlig: at det var hende Sorg og Bekymring nok, at hendes Fader var udi dette Slag; var nu og Poliarchus i samme Fare, skulde hun ikke kunde udstaae Sorgen, som da end vilde være større; thi sagde hun: O Skiebne! du haver lavet det vel, at jeg i denne store og betydelige Fare i det mindste ikke haver at frygte for Poliarchus; hvorfore skal jeg agte mig ulykkalig, saa længe han lever og er ved Helsen og Sundhed; eller hvad frygter jeg saa høyligen for, ligesom han nogensinde skulle kunde forsee sig imod Troe og Love, eller de retfærdige Guder imod ham.

Da hun nu overvoyede disse og flere deslige Ting med Graad og Taarer, som en liden Tid blev skiult ved det Slør, hun havde over sig, kom der Tidende om Fiendens Flugt, som hun og selv nogenledes kunde see; og blev hun der

ved igien troſtet, ſaa at hun tillod Seleniſſa at tale med ſig, og de andre Damer, ſom ſtode hos hende, at aflegge deres Gratulation. Og viiſte Folket, ſom fulte efter hende, da hun gik tilbage til Palladſet, paa deres Viis en overmaade ſtor Glæde. Dagen derefter begav hun ſig til Leyren med en ſtor Deel udaf Borgerſkabet. Men at hendes Glæde ikke var fuldkommen, foraarſagede det almindelige Rygte blandt Folket, ſom ſaa adeles troede, at Mariagen var afgiort imellem hende og Radirobanes, at de offentligen giorde Lykonſkninger der til, ſom til noget, ſom de meente var Printſeſſen angenemt. Kongen omfavnede hende ved hendes Ankomſt med den allerinderligſte Kierligheds Taarer, og ſagde: Nu omfavner jeg dig min Dotter, ſom en Arving til Sicilien; thi de ere omkomne, ſom vilde krænke Folke Retten og drage Riget til ſig. Dernæſt ſaae han til Radirobanes, og ſagde: Denne, min allerkiæreſte Argenis, ſkal regnes blandt Siciliens Beſkiærmelſes Guder; Thi ved Gudernes og hans Tappere Hielp er det ſkeed, at vi til denne Dag regiere. Derefter beromede han overmaade Archombrotus, ſaavel ſom og efter Fortieneſte de andre ringere Officiers, og i Særdeleshed de fremmede. Argenis talede enhver til med anſtændige Ord, og tog imod deres Gratulationer. Allene Radirobanis Complimenter, ſom hun frygtede for, afværgede hun det meſte mueligt være kunde.

III. Cap.

Der holdes Lig-Begiengelse over de Døde, hvorved nogle af Fangerne blive haardelig afstraffede, Kongen reyser derpaa som en Seyer-Herre til Epeircten tillige med Argenis.

Meleander vilde nu reyse tilbage til Epeircten, men dette hindrede ham, at man burde beviise de ihielslagne døde Legemer den sidste Ære; thi Krigshæren saavel af egen Tilskyndelse, som efter Spaamændenes Formaning var og allerede til denne Forrætning adspred, og trængede paa, at man efter Skyldighed skulle vise de Døde denne sidste Kierligheds Gierning. Herpaa begyndte nogle at hugge Træer, andre at slebe dem til Stædet, og andre igien at Pynte Sengene, Ligene som skulle ligge paa, med mange Blomster; saa at Brænde-Baalene, ved det saa mange dermed vare beskeftigede, og enhver var hurtig i at forrette sin Gierning, i en Hast bleve reyste, og de døde Legemer der paa kastede, dog mest de Gemeene, thi de fleste af de fornemme Liig bleve af deres Slægtninge førde ud af Leyren, paa det at de disto prægtigere kunde blive brændte. De smykkede derfor Baalene med Krigs Pragt, nemlig med det Bytte som var taget fra de Overvundne, saa at de samme iblandt saa mange slags Gyver og Vaaben saae ud, som Seyervindings Tegn. De som funde iblant de døde Legemer deres Slægt og Venner,

toede deres Saar med Vand, salvede og prydede dem, ligesom enhvers Raad og Leylighed var, og ventede at Baalene skulle antændes. Alle de døde Legemer bleve givne paa Hovederne en Krantz af Persille, saasom denne Urt tilkom Seyervindere og Døde; thi foruden at man pleyede at strøe dem paa Graver, saa Kronede og Grækerne Seyervinderne udi de fleste Kampe med denne Belønning. En stor Deel Qvinder og Børn vare og forsamlede, hvilke af dem selv begyndte at holde Liig-Begiængelse med Hylen, og Haaret over Skuldrene, saa at man kunde see at de ikke til denne Sorg vare leyede. Enten de nu begrædede deres Venner, eller det sørgelige Syn og saa mange Exempler paa hylende havde foraarsaget hos den gemeene Mand denne ikke ubehagelige Drift til at sørge.

Da nu de døde Legemer vare lagde udi Orden, gik Meleander gandske Sort klæd ud af Leyren. Krigshæren fulgte Kongen med deres Gever vendte forkert, og skiødesløs hengende til Jorden. Saaledes gingae de nogle gange omkring den Plads, hvor Liigene laae, og efter Commando nu gave et gruesom og forskrækkelig Skrig fra sig, og nu igien viste en mindre forskrækkelig Taushed. Derneest forloyede Kongen sig til det største Baal, holdende et brændende Fakkel udi Haanden, imedens Soldaterne raabte til deres døde Kammeratere, at de nu strax skulle brændes. Da nu dette Raab tredie gang var skeed, sat han med skiult Ansigt baglengs Ild under Baalet. Det samme giorde og Radiroba-

nes med et andet Baal, og Archombrotus ved det tredie. Hvorpaa de ovrige Baal strax af de Dodes Venner bleve anstukne. Men det forskrækkeligste, som herved var at see, var den meget grusomme Maade, hvorpaa de forbitrede Soldater tractererede de Fangne. De skaanede vel Landets Indfødde, men de fremmede, som havde tient under Lycogenes, bleve bundne førte til Baalet; hvor man igiennem mange Saar, som man gave dem, tappede Blodet af dem og sprengede paa Ilden. For paa denne afskyelige Maade ligesom, at troste dem paakalte de Triumpherende Soldatere deres Afdøede Kammerateres Giengangere, indtil Kongen fik Afskye for dette grusomme Offer, og befalede at mand skulle spare de ovrige Fanger, ligesom til en anden Straf. Hvad sig de Fientlige Dode Legemer angik, da paa det at de ikke end og efter deres Død skulle foraarsage Skade ved deres Stank, bleve de offentlige Bøddel Knægte hensente med Hakker og Spader, for at grave dem ned udi de næste Grøfter og Huuler.

Saasnart Allarmen var stillet og Baalene mestendeel udbrænte, steeg Meleander op paa et høyt Stæd; og der kortelig en, som en Konge anstod, rosede dem, som man nu havde bevist den siste Ære. Han kaldede dem Seiervindere, og prisede dem endog udi Døden lyksalige; Efterdi de udi Tapperhed vare døde, og stoede fremdeles ikke meere i Fare for, at deres Ros ved noen ond Gierning eller Lykke skulle blive forskrøket.

Han sagde, at de for en kort Smerte havde bekommet den allerskionneste Belonning, vare Guderne under Jorden kiere, og skulle ved Rygtet leve paa Jorden, saa længe der var Ros til for Tappere døde Mennesker. Derefter vendte han sig til de Omstaaende, hvilke han rosede og takkede for deres Flid og Troeskab. Han vidste vel, sagde han, at Guderne, Dyden, en god Samvittighed, og et berømmeligt Navn hos Efterkommerne vare for Tappere Mænd den største Belonning, ikke destomindre vilde han desuden drage Omsorg for, at de skulle finde, at de havde viist en Velgierning mod en erkientlig Konge. Nu skulle de lade Sorgen fare og følge ham til Byen, for at holde en glædeligere Guds Tieneste. Der vare da strax foranstaltede Betientere, som ved disse Ord (Thi Præsten sprængede imidlertiid Vievandet) skulle affore hans Skuldre Sørge-Kappen, og igien ifore ham Triumph-Dragten. Andere begyndte en Sejer-Sang, og pluk-kede alle slags grønne Urter og Greene, som de baare om Hovedet og i Haanden.

Da nu alting var færdig, hastede Kongen med sine Folk at Reise tilbage til Epeiacten. Han fant ikke for Got ordentligen at fare i Triumph, efterdi Sejeren var over hans egne Undersaatter; ikke destomindre var dog hans Tilbagekomst en Triumph temmelig liig; thi baade baare Soldaterne Laurbærene, saa og havde de, som forestoed Pompen besmykket deres Hoveder med Ollie-Greene. Kriegs-Hæren gik for i Vejen

med

med deres Faner, og med adskillige Sange paakaldede Guderne til at beskue denne Glæde. Man havde bragt Meleander en Vogn, som med alle Kongelige og Sejers Insignia og Tegn var besmykket. Hvilken da han præsenterede Radirobares, var der af Høflighed en lang Striid imellem begge Konger; thi Radirobanes paastod, at det Stæd tilkom Arginis; Printzessen skulle sidde hos sin Fader, begge skulde i denne Pragt sees af Folket; Begge skulde tage imod Lykonskninger og Glæde-Skrig, saasom det var for dem, at Guderne og Lykken havde Striidet. Han vilde sandeligen, om de vilde tillade det, stige paa den Haand-Hest, som gik for ved Vognen, og hvis de det ikke vilde, vilde han følge næst bag efter Vognen.

Det var aabenbare tydelig, at fornemme, at denne ellers overmaade stolte unge Herre giorde disse Complimenter af Kiærlighed og formedelst det Haab, han havde, om at faae Argenis til sin Gemahl. Som nu Meleander ikke kunde overtale ham at stige i Vognen, eller at vente til en anden Vogn blev tillavet, vilde han og selv ikke age. Endeligen bleve Kongerne og alt Krigs-Folket derudi overeenstemmende, at Argenis allene skulle age i Vognen. Foran Vognen reede Kongerne paa Heste, som og være smykkede med Laurbær-Greene og foran for disse red Archombrotus paa en hviid Hest, holdende udi sin venstre Haand Tommen og i den høyre det Feede Bytte, Lycogenis Hoved, hvilket Folket med

med

med Begiærlighed beskuede, vel viidende, at derudi bestod den fornemste Deel af Seyeren. En Soldat, som Archombrotus meget elskede, bar frem for ham Lycogenis Vaaben paa en Stang, og ikke langt derfra saae man Menocritus i tunge Lænker. Men Liv-Guarden og de fornemste af Soldaterne, som havde omringet Vognen, hvorpaa Argenis sad, og Kongerne, holdte sig i Respect af Princessen fra den Frihed og utugtige Skiertz, som man ellers ved Triumpher pleyede at bruge. Men Ægteskabs Guderne Hymenæus, Juno, og Erycina raabte man allevegne paa, og saae nu paa Argenis og nu paa Radirobanes. Man holte for at de Sardinier havde ophittet denne Leeg. Og at, efterdi Sicilierne meente at Mariagen allerede var aftalt imellem begge Konger, de derfor godvilligen havde med denne Skiertz anfalt det deres tilkommende Forstes Gemyt. Men Argenis anhørte ikke dette med Fornøyelse, var forbitret over Seyeren, i fald den derved skulle fiobes, og blev nu Radirobanes næsten gandske Fiendsk.

Imidlertid havde Folket i Staden udsmykket Porterne med Lygter og Laurbær-Greene, enhver som havde deres Forfædres Billeder i Vox udi deres Stuer, lode dem komme for en Dag, og derved fik Anledning til baade at brauste af deres Familie, og at kalde de Dødes Billeder til denne Glæde. Borgerne ginge og i adskilte Classer Meleander i Møde; først gik en For-

Forsamling af Børn i smukke hvide Klæder, hvilke stærkere end de vare befalede, udskraalede en i en Hast udarbeydet Lov-Sang; strax derpaa fulgte alle Byens Musicantere, hvoraf nogle siungede, andre spillede for Kongen. Derefter komme alle Haandverks-Lauge, som igien bleve efterfuldte af Magistraten, hvoraf enhver var i sin Dragt, som tilkom hans Embede. Disse holdte en lang Lykonskings Tale til Kongen, og endeligen gave Præsterne Rum, som sidst fremkomme, for at giøre deres Reverence. Nogle af disse bare frem for sig gamle Guds Billeder, som vare af groft Arbeyde, og andre Krandser; men alle Ild. De talede trygt, men ikke uden Latter af de Forstandige, om Gudernes Forevarsler, og at Lycogenis Undergang var bleven spaaet af Fugle, Lynild og Indvoldene. Udi denne Pomp kom Kongen til Byens Port, hvor man ved Indgangen havde sat et anseeligt Fredens Billede, udi hvis høyre Haand Mars satte en Olie-Green. Under Billedet saaes en Tavle, hvorpaa med alt for tiilig Hyklerie, ligesom gandske Sicilien allerede var sat i fuldkommen Roelighed. Billedet forestilles at tale Kongen til med følgende Vers:

Da, som en Seyer-Herre du, o Landets milde Fader,
Nu i Triumph vil trække ind igiennem vore Gader,
Staaer her den gylden Fred, som er igien ved dig hidbragt
For dig nu i sin Hellig-Dags, og allerstørste Pragt.
Den Dydefuld Gudfrygtighed med hvide Engle-Vinger
Fra Gudernes de maatte boe til Jorden sig nedsvinger;

Ach

Ach see, hvor hurtig Gudernes Tilbagekomst er skeed
Til dig, see! hvor Samdrægtighed nu her har taget sted.
Den søde Roe og rige Sveed med samlet Gunst og Naade,
Nu vide over Markerne fremskinner os til Baade,
De yndig Blomster-Beeder og de skionne Koren-Straae,
Tillige med Viin-Rankerne sin gamle Skik skal saae.
Saa far da bort all Krig, far hen all uretfærdig Trudsel,
Wiig bort selvraadig Troelsshed med evig Skam og Bluusel,
Du Fader, med den vœbnet Ret din Arve-Konge-Stoel
Skal stedse eene ziire, som den klare Middags Soel.

Kongen drog i Processjon lige fra Porten til Jovis høye Tempel; Derfra blev Menocritus bragt i Fængsel tillige med Anaximander, som de Catanenser lidet tilforn havde sort bunden til Kongen. Men den første døde inden fire Dage af sine Saar, og den anden ikke længe derefter af Sorg; Lycogenis Vaaben bleve ogsaa sønderbrudte, og der udkom et almindeligt Forbud, at ingen hemmeligen maatte conservere dem, eller udi sin Families Glæde-Fester eller ved Lig-Begængelser derefter lade dem see eller føre. Da Guds Tieneften var til Ende forføiede Meleander sig til Slottet; han var saa vel af forrige Dags Strid og Bekymring, som af denne Dags Glæde gandske træt, hvorfor han strax gik ind udi sit Sove-Gemak, hvor da han iblandt sine daglige Domestiqver havde giort et ringe Aftens Maaltid, han strax begav sig til Roelighed, Radirobanes, Archombrotus og Argenis søgte og udi deres heftige Bekymringer Eenlighed, ligesom for at komme til Hvile. Enhver af disse havde sin Sorg. Radirobanes,

banes, omendskiont han daarligen fordristede sig paa sig selv, saa havde han dog forarget sig over Archombroti Tapperhed og Lykke, saa vel som over Folkets Raab og Meleandri venlige Ansigt imod ham. Men sausom han holdt ham for at være sig ulig i Stand, saa foragtede han ham, uden for saavidt en stor Kierlighed reddes for alle Ting. Han vendte sig derfor til sig selv, og betragtede hvor stor Hielp og Tapperhed han selv havde vilst, og derved faldt udi en sød og angenem Sovn, som paa nye forestillede ham det lykkelige Feldtslag. Archombrotus var end dybere saaret, og befandt, at intet er meere gruesomt end det, som Menneskene kalde det Sodeste, nemlig Kierlighed. Saa holdt han og for, at Lykken ikke saa meget skadede ham, som hans Taushed; thi saa længe som han dulte sin Herkomst og Formue, blev han holdt for en privat Person. Intet var derfor raadeligere end at han aabenbarede sin Stand og Forlangende for Meleander. Men i det han dette besluttede, erindrede han sig sin Moders Befalning, og den Eed, som han havde giort, at han ikke skulle aabenbare sin Herkomst for nogen i Sicilien; Thi stod han i Beraad, hvad enten han skulle skrive sin Moder til, eller selv reyse derhen, for at begiere Afsigning af Eeden. Begge Deele syntes at tage lang Tid; dog syntes han best om det Forsæt, at skrive hende til; thi at være saa længe borte fra Sicilien, holdte han for en Sierning, som ikke kunde fo-

retg-

retages af en Person, der efter Fortieneste elsker de Argenis. Udi denne Sinds Forvirrelse laae han og kastede sig om hist og her udi Sengen, og ikke noksom fornam, at disse hans Gemyts Bekymringer skadede hans Legeme.

Men Argenis, som var forurroeliget af mange slags Bekymringer, brugte Selenissa at troste sig. Begge klagede tillige baade over Poliarchus og Radirobanes, fordi hin var borte, og denne desværre nærværende. O! hvor er dog denne Seyer tung og besværlig for mig, kiere Moder! sagde Argenis; hvad skiller det, enten Lycogenes eller Radirobanes haver vundet? uden at min Fader, som er bleven befriet for Lycogenis Vaaben, nu skal sætte Livet til, ved det jeg omkommer mig selv; thi dersom han giver mig til Radirobanes, vil jeg i Døden finde Tilflugt, og ved Sorg over min Død skal jeg tage Livet af min gamle Fader. Er jeg da fød til Rov eller til Seyers Bytte og Belønning? Haver da Skiæbnen beskikket mig til Ødeleggelse de fornemste Ting, som den haver givet, nemlig Kongelig Scepter og Deylighed? og er jeg derfor kommen i Bekiendskab med Poliarcho, paa det at jeg skulle viide, at jeg ikke var værd til at foreenes med een saa Dydig og Tapper Mand? Hvad meener I vel, Selenissa! skulle være Aarsag til hans Udeblivelse? Mon han vil sætte Prove paa min Bestandighed, og hemmeligen opholder sig nogensteds, ja maaskee end her paa Øen? Eller mon han af sine Rivaler

valer hemmelig er ombragt, og derfor ikke er at mistænke? Men hvem kand jeg nu forlade mig paa? hvem kand jeg sende hen, for at erfare om han endnu lever, og at underrette ham om min Elendige Tilstand? ved disse Ord faldt hun i Graad, og gav sig til at høre paa Seleniſſa, som gav større Trøst, end som hun selv fattede eller tröede. Indtil Argenis var saavidt kommen til sig selv igien, at hun kunde tale; Da hun sagde: O Seleniſſa! Jeg er ikke den første, som haver været ulykkelig i sin Elskov? Hvorfor skal vi give os tabt for Lykken? Døden skal dog være det sidste Middel, og det, som man altid kand gribe til. Mon jeg selv forklæd kand røyse og oplede Poliarchus? Ach! jeg er ikke denne dristige Gierning voxen nok; Jeg er uerfaren udi Bedragerier; haver og ikke Dristighed til at lyve; ja maaskee jeg og ikke skulle kunde udstaae den Møye og Travaille, som derved vilde falde, hvilket dog skulde være min ringeste Sorg. Desuden kand og ikke I Følge mig, og skulle det blive lagt Eder til en Misgiernina, i fald jeg, min Fader uvidende, undflyede. Hør hvad jeg holder for det beste. Archombrotus er, som I veed, Poliarchi besynderlige Ven. Han har tilforn ageret hans Sag i hans Fraværelse hos Kongen, og var den fornemste Aarsag til, at han blev kaldet tilbage. Jeg vil letteligen faae ham til at opsege Poliarchus, og bringe ham tilbage til Sicilien. Dog skal han ikke faae at vide, af hvad Aarsag jeg længes ef-

ter at see ham her. Man kand opdigte noget, og sette en Sandheds Eminke derpaa; som vi begge skal strabe efter at faae ham til at troe. Selenissa, rosede dette Opfund, enten fordi dette listige Puds behagede hende; eller fordi hun var træt, og søgte baade for sig selv og Argenis Roelighed for deñe Sorg de øvrige Timer af Natten. Hvilke da Argenis havde uden Sovn fordrevet, kaldede han sin Ober-Hofmester til sig, og, efter at hun lidet havde talet om den ihielslagne Lycogenes; befalede hun ham aabenbare, at fornemme hos Archombrotus; hvorledes han den Nat havde befundet sig efter sine Blessurer (thi han havde vel ikke bekommet farlige, men dog mange Saar.) Disse Complementer agtede nu Argenis at giøre denne velmeriterede unge Herre, saa som hun vilde beroe ham vigtige Ting. Archombrotus, som herved blev ligesom opløftet til Himmelen, og tvilede nu næsten ikke længer paa, at han jo blev elsket, svarede Hofmesteren; at, dersom Meleander og Argenis, af hvis Velgaaende han dependerede, vare ved god Sundhed, da befandt han sig nokſom frisk. O! hvor maae man ikke forundre sig over Menneskens Gemytter, hvilke som ofteste have ligesom Afsky for deres Klæde, og derimod elske deres Elendighed. Denne glade unge Person, som ikke vidste hvad Argenis havde overlagt, gierde sig saa Speculationer, og stod ved Indgangen til Printzessens Cabinet, for at giøre sin Reverentze,

rentze, naar hun gik ud, og var han ogsaa velkommen; thi hun talede med ham den gandske Vey imedens hun gik til Meleander, dog rørte hun intet om Poliarcho; thi der var dertil endnu ikke Tid, og til saadan Tale udfodredes Eenlighed. Men see atter nye Vildfarelser; Radirobanes, som rasede af Kiærlighed, havde hemmeligen underkiobt disse Personer, som idelig skulle berette ham, hvad Argenis og Meleander foretoge; thi fik han, imedens han endnu var udi sit Sove-Gemak, at viide, at Argenis tilig om Morgenen havde sendt Bud til Archombrotus, som strax havde indfundet sig, og at Printzessen meget fortroligen havde talt med ham. Derved foraarsagedes strax en stærk Mistanke, og som det i Almindelighed gaaer til, naar eens Lykksalighed gieres disputerlig, bereedede sig nu ikke anderledes til at Elske end tilforn til Striiden. Han gik ganske forbittret ind for sig selv med Vertiganes udi et Gemak, og hemmeligen overlagde paa hvad Maade, og under hvad prætext han kunde faae Archombrotus af Vejen, efterdi intet var meere u-anstændigt, end at en saa stor Konge skulle have at befrygte for en ubekiendt og privat Person, som for en Rival? men Vertiganes stillede hans vrede, ved at forringe Archombrotus, og raadede ham til, samme Daa at aabenbare for Meleandro, hos hvilken han havde lovet at vilde komme til Middag, at han havde i Sinde at blive hans Svigersøn, da Sagen strax kunde blive afgiort, og

Archombrotus med Foragt nokſom ſtraffet for ſin Daarlighed ; Thi derſom Radirobanes heftig og offentlig viiſte ſin Vrede imod ham, ſkulle det være ham en altfor ſtor Troſt udi ſin Straf, at han havde giort en ſaa ſtor Konge Jaloux og Avindſyg.

Cap. IV.

Cleobulus opregner for Kongen Aarſagerne til Frafald, Virkningerne deraf, og Raad derfor.

Meleander, ſom var frie for ſlige Bekymringer, ponſede paa vigtigere Ting ; thi der vare endnu anſeelige Levninger tilbage af Krigen, ſaaſom Syracuſa, Lilybæum, Agrigentum, og de andre Byer, ſom havde holdt Lycogenis Partie, hvorfor han raadførte ſig med Cleobulus, om han, for at bringe diſſe til Lydighed, ſkulle deele ſin Krigs-Hær, eller med ſamlet Magt anfalde enhver for ſig? Cleobulus, ſom ikke tvivlede paa, at jo diſſe Byer ſkulle overgive ſig, efterdi der var ingen af Rebellerne tilbage, ſom de kunde agte værdig til at være deres Anfører, ſagde ; Det er nok, at Eders Majeſt. alleene bliver ved at true, og en liden Tiid viiſer ſin bevæbnede Krigshær ; thi derved ſkal Stæderne ſtrax bringes til Lydighed, og Eders Majeſtæt ſkal inden kort Tid her ſee Deputerede fra dem : Thi da de imod deres medfødde Tilbøyelighed ere faldne til dette Raſerie ſkal de med Glæde igien ifore ſig den Natur, ſom frafaldet ſynes at

at have affort dem. Eders Majestæt maa ikke meere frygte; thi denne Krig er allereede til Ende, og Aarsagen dertil haver sandeligen ikke været i Byerne, vil derfor Eders Majestæt herefter være sikker, da maa Eders Majestæt dæmme for langt andre Ulykkers Kilder. Meleander, som havde udi frist Minde de Ulykker, som ny lig vare hendte, og derfor var bekymret for hvad, som i fremtiden kunde skee, sagde. Man maa see til, at den Sundhed, som Riget nu er igien forskaffet, kan blive vedlige holdet, og skal vi aldrig nogensinde vissere, end ved de endnu friske Saar, befinde de Viilers Kraft og Skikkelse, som Skiæbnen i fremtiden atter kan anfalde og saare os med, ligesom nyeligen er skeed. Havde I, medens vi vare i den store Fare, forestillet os vore forrige begangne Feil, da havde vi optaget det af Eder ikke saa meeget for en Erindring, som for en Bebreidelse. Men dersom I nu uden Undseelse vil give Os Eders Meening tilkiende kiære Cleobulus, skal den i fremtiden tiene os til Advarsel, at vi ikke Fremdeles meere begaa slige Feil. Cleobulus, som ikke vilde betiene sig af den hamgivne Frihed, af Frygt for at opvække hans Majestæt til Vrede, undskyldte hans Majest. og kastede ald Skylden paa Viiderne, Fienden, og Skiæbnen, og, efter at han med saadan Beskeedenhed havde bevæget Meleandri Gemyt til at høre og følge de Raad, som han agtede at give, sagde han: Saa længe Lemfældighed skal regnis for en Dyd, skal Eders Majestæt aldrig

kunde siges ved nogen Fejl at have givet Anledning til den Ulykke, som Sicilien er geraadet udi. Men den onde Skiæbne haver misbrugt Eders Majestæts Lemfældighed til Eders Majest. og Fædrenes Landets Fordervelse. Den store Lemfeldighed, Forskaanelse, og Gavmildhed, som Eders Majest. selv, og Eders Majestæts Forfædre uforsigtig have vist imod de store Herrer i Riget, haver forraad Rigets fornemste Kræfter, og givet Anledning til at den Kongelige Værdighed først er bleven foragtet og derneſt forurettet. Nu ere Rebellerne vel slagne, nu ere de vel udmattede, og skal en Tid lang holde sig stille. Men Eders Majestæt haver en anden Storm at forvente, naar de faae udhvilet; Hvis Eders Majestæt ikke holde Vindene sammen stærkere, end Æolus (Gud for Vindene) siges at holde dem udi sin Sæk. De skal giore sig Umage for at bryde ud, og saa længe deres Magt er for stor, skal Kongernes Magt aldrig blive fuldkommen. Jeg raader og herved ikke Eders Majestæt til Tyrannie. Ney! Eders Majestæt skal tvertimod giore dem selv en Tieneste, naar han faaer udvirket, at de enten af Frygt eller af Leede til slig Misgiærning vænnes efter Haanden fra de uroelige Skikke. Hertil svarede Meleander: Vi ved vel at de fleeste Storm-Vinde reyse sig af disse Skyer, men saadanne Menniskers Kræfter ere blevne fuldvoxne, og ved Tiden selv, og Kongernes Taalmodighed nu næsten Legitimerede og Lovliggiorde, saa at, om vi derfor vilde

vilde beklippe og forminske dem, skulle vi enten holdes for at gjøre Uret, fordi vi ville kaste overende den længe for vor Tid indførte Magt, eller og udi et alt for stort Forsæt uforsigtig forsøge de, allereede ofte svækkede, Kongelige Kræfter, hvis Svaghed det er fornøden at man skiuler. Om Fremgangen kand jeg spaae Eders Majestæt bedre, svarede Cleobulus, dersom Eders Majestæt ordentlig og Styk-vis oprykker den Sæd, hvorved de mæskes. Men Eders Majestæt maae og ikke tænke, at Sagen skulle være ubillig, og af Guderne og Menniskene ikke skulle blive Samtykket, om Eders Majestæt strider for den Kongelig Værdighed og hindrer Sicilien fra det Mord, hvorved den opofrer sig selv til Djevlene. See hvor hine ere, hvorfra de ere komne, og hvorledes de ere opstegne til saa høy Æres-Spitse. Hvor meget de end gjøre sig til, saa have de dog ved Eders Majestæts Forfædres Naade forhvervet sig de Midler, som de besidde; have faaet Provintzer at forestaae, og ved særdeles Kongelig Mildhed og Indulgentze ere komne til den Høyhed og Magt, som nu enten de selv eller deres Efterkommere betiene sig af, til at stride mod Kongerne. Det er derfor Eders Majestæts egne Vaaben, hvormed Eders Majestæt selv anfaldes. Det er Eders Majestæts egne skarpe Sverd, som ved Usamdrægtigheds blinde Haand befordrer deres Herres Ulykkalighed; dersom de nu forstiener det, og de ikke kand taale at være Lykka-

lige, saa tag alleene fra dem det, de have bekommet af Eders Majestæt og Eders Majestæts Forfædre Og da skal de sandeligen staae nogne tilbage, og Eders Majestæt skal node dem til at forglemme de høymodige Tanker, hvoraf de nu ere opblæste: da de stoler paa Eders Majestæts Rigdom, som findes hos dem, og ikke kiende deres egen Stand. Og paa det at Eders Majestæt desto betiemligere kand drage Omsorg for sit Scepter, og Rigets Beste, da behager Eders Majestæt at betragte, hvor meeget deres Magt imod Eders Majestæt tiltager, hvor offentlig og med hvor farlig Samtykke de nu tilegne sig disse Ting lige som Friheder til at synde. De ere hinanden indbyrdes misundelige og fiendske. Dog see de ikke gierne, at nogen bliver undertrykt af Kongen. Hvo som helst derfor Rebellerer, da staae de andre ham strax bie, enten offentligen eller ved privat Affecter. Nu mænge de sig udi Sagen, nu betiene de sig af Tiden, da man allerede haver nok at bestille, paa det at de ved en anden Anledning til trætte kand skaffe Kongen noget at bestille.

Andre forlade vel ikke Eders Majestæts Sider og Leyr: Men efterat de samme have længe som, og ved omsvøb hindret Eders Majestæt fra, at betiene sig af sine Anslag og sin Krigs-Magt, vil de at Rebellernis Domdristighed en Tidlang skal agtes den Kongelige Magt voren, paa det at Krigen ikke skal synes Kongerne uanstændig og uliige, og at Folket skal vænnes

nes til at bære Respect og Unseelse for disse Oprør og taale dem. Saaledes indrette de selv baade Rebellionernes Maade og Udfald, naar det hender, at de blive fortornede paa Kongen; Dersom nu ikke Eders Majestæt finder paa Raad, til at forebygge denne Sammenrottelse, vil Eders Majestæts Skiæbne næsten blive Merganiens lig. Hvilket var et formiddabelt Landskab, den stund det af et Herskab blev beherjket; Men nu formedelst Regenternis Lathed og Taalmodighed er falden til saa adskillige Forster, at det gandske er kommen fra sin rette Herre. Omendskiont Eders Majestæt endnu haver i frisk Minde, hvad disse Oprør kand formaae, saa beder jeg dog om Eders Majestæts Tilladelse at opregne og fortælle deres Aarsager og Natur. Paa det at jeg enten kand opmuntre Eders Majestæt til at forebygge, eller bereede Eders Majestæt til at taale den Ulykke og Fordervelse, som visseligen ikke skal blive borte. Dersom Eders Majestæt elsker og ophøyer nogle, uden de gamle store Herrers Bifald, strax forsøye disse gamle Herrer sig fra Hove, ligesom Eders Majestæt havde bortskiænket noget af deres, klage over, at de foragtes, og flye hen til de Slotte og Besætninger, som Eders Majestæt haver betroet dem, hvor de beklage Undersaatternes tynde Lykke, og sige at ikkun nogle faae, lige som Blod-Egler, opfyldes og mæskes med det udsuede Riges-Blod, og at man ikke bør fordrage deres Hov-

mod, som forhexe og bedrage Kongen, og som af en usædvanlig Glæde over deres nye Magt, træde de gamle og meriterede Stammer under Fødder. Dette er vel, som Eders Majestæt selv veed, den almindelige Maade, hvorpaa man gior Folket afspendig og forfører dem til Borgerlige Krige. Men der ere og desuden andre Aarsager, som give disse uroelige Hoveder Øvrighed til at falde fra deres rette Herre og Konge. Naar Eders Majestæt længe haver giort dem store Forærringer, men nu holder til deels op dermed: Naar Eders Majestæt nægter dem Øvrigheds Bestillinger og Amter nu, da de allerede ere fulde, men dog ikke mætte: Naar Eders Majestæt betroer dem ikke alle hemmelige Ting, men holde andre for at være sig meere troe. Og naar Eders Majestæt ikke Samtykker det Had, hvormed de forfølge dem, som de misunde, strax tænkte de, at man handler Ubillig med dem, og fnyse, ligesom de vare skeede stor Tort. Andre, paa det at de kand forskaffe sig *Respect*, og erindre Kongen om, hvad de kand formaae, søge Leylighed til Forstørnelse; og af sig selv overlegge Raad imod den almindelige Fred. I det øvrige, hvad Leylighed de end faae til trætte, saa udruste de sig med de Kræfter, som Eders Majestæter have givet dem, og finde strax bevæbnede Tilhængere, og det desto hellere, efterdi disse heslige *Rebelliones* aldrig blive ustraffede, og som oftest belønede. Thi naar de saaledes have opreyst sig, og

og ere blevne forsamlede lige som udi deres eget Rige, udpresse de af Eders Majestæter, for at stifte Fred, federe Stykker, end om de havde forblevet udi deres Lydighed og Troeskab. Imidlertid fegte alle de Tropper, som de føre ind imod Eders Majestæter, paa Eders Majestæters egen Pung og Besoldning. Hvo maatte vel kunde fordrage sligt? Naar de først ere blevne stolte af Eders Majestæters Skatkammer, da enten fordre de Eders Majestæter til Regenskab for Regieringen, eller de foreskriven Eders Majestæter Maaden at regiere paa. Det er Eders egne Indbyggere og Undersaatter, som ved disse Krige meere end ved nogen fremmet Magt ødelegges. Hvad følger nu derneſt? Eders Majestæter kiøbe sig Fred til, og disse profitere af deres Ondskab. Derefter, saa som Riget aldrig fuldkommen sikker kommer i Roelighed; maae Eders Majestæter med Bekymring forvendte af hvilken Aske Luen igien vil opstige, hvo der vil have den Ære at stifte et nyt Oprør, og hvad Freds og Forbunds-Instrumenter endnu skal indføres udi de allereede dermed opfyldte Protocoller. Det vil jeg agte for det mindste, at man uden Lands driver Spot med disse Krige og disse Freds-Fordrage, og at, enten vi have Fred eller Krig, man end mindre derpaa kand forlade sig, end paa det ustadige Hav. Men større ere de Saar, som saadanne Skikke give Fædrene Landet liige i Hiertet. Thi denne bestandige og forgiftige Vind svæk-

ker

ker denne mægtige Nations-Kræfter, som, om ikke denne Ulevlighed var, alle Nationer skulle viige for, udi hvilke Provintzer denne Storm kommer, ødelegges baade Stæder og Landsbyer. Gemyttternes Fyrighed fortæres, og de klygtige Hoveder, hvoraf vi have mange, som formedelst deres Forstand fortiente at regiere den gandske Verden, kand med ald deres Klogskab neppe stille disse indvortes oprør. Desuden vænnes Ungdommens Gemytter til Dristighed og foragt for Majesteten, saa vel som og til en skiændig Behag udi Borgerlig Krig; hvorudi Raserie og Begierlighed haver sig forte Stride og visse Belønninger at forvente. Saaledes forsvinder ved indvortes oprør og Krig, aldt det, som Guderne have givet vor Sicilien til Skræk for andre Nationer. Eders Majestæt maae og ikke tænke, at disse Ting ere Prøver paa tappere Gemytter, som derved øve sig i Krigs-Væsenet, paa det at de siden desto kraftigere kand viise deres Indbyrdes fauede Hidsighed imod en Udenlandsk Fiende. Gud give vi dog i det mindste kunde have den Trost af det Borgerlige Raserie og Oprør. Men at Eders Majestæt ikke skal holde dette for en Prøve paa Tapperhed og Krigs Erfarenhed; da behager Eders Majestæt at overveye, hvor ofte disse Oprør have meere betient sig af Forfængelighed og Trudsler, end af noget retmessig arbeyde udi Leyren. Thi naar disse Tropper komme sammen udi Festninger og de Byer, som ere paa deres

Side;

Side; da er det dem jo en let Sag, uforvarende at udplyndre Borgerskabet og de ubevæbnede Bønder, og derudi bestaaer næsten Deel ald deres Tapperhed. Skiælden blive de stillede i nogen reetskaffen Slagt-Ordning, og Feldslage holde de enten ingen eller uforvarende. Thi man stille dem ued Banghed tilfreds, og forend det kommer til et offentlig Feldslag, dimittere man dem med Forærinser oven i Kiøbet for deres Misgiærninger. Men set nu at disse Krige vare nogen Tid ved, og begge Partier tage haardt af Stæd, saa mæskes dog imidlertid Soldaten ved det Rov, han finder udi sit feede Faderne Land; og formedelst de elendige Borgeres Gods bliver meere kræsen udi Krig end udi Fred, samt meere vænnes til Roverie og Plynderie end til Beständighed, Styrke og Kunst, saa at naar det siden kommer til en sand og alvorlig Krigs-Disciplin, og han kommer i fremmede Lande, som under Liden ikke ere saa feede, bliver han strax udmatted og kied af Tienesten, og lærer, at der er stor Forskiæl imellem en Rovers og en Soldats Forretninger.

Imidlertid, o Konge, blive vi foragtede, og dersom Eders Majestæt truer med at foretage noget imod Naboerne, forlade disse sig meere paa vores indbyrdes Opror, end paa deres egen Styrke, og foragte Eders Majestæts Anslag, i det de tænke ved en ringe Ting letteligen at kunde bestikke de Sicilier, og faae dem ved Opror at give Eders Majestæt nok at bestille udi Eders Majestæts

eget

eget Land, saaledes søge de at overvinde Eders Majestæt med de Tropper, hvorved de selv under Eders Majestæts Anførsel burde ødelegges. Nu overlader jeg til Eders Majestæt selv allernaadigst at Domme, om disse Ting forsaarsage denne ædele Nation meere Skam end Skade. Endeligen maae det allernaadigst behage Eders Majestæt, at høre, hvad Eders Majestæts Undersaatter kunde have at klage. For at hindre saadanne Oprør, haver Folket fordum seet hen til den Kongelige Magt, paa det at ikke de store Herrers Ærgierrighed skulle foraarsage Uenighed, Oprør splitte dem ad, som traktede efter at blive en Nation, og man ikke skulle have at befrygte sig for det af sine Medborgere, som Fiender pleye at true med; Derfor have de overdraget Kongen Purpuret, Thronen og Sverdet. Men dersom de endnu, efterat de have givet sig under en Souverain Regiering, blive plagede af de Ulevligheder, som en Republiqve ere underkaste: Hvad have de da for? at de have overgivet deres Ret og Herredomme til en Konge? Thi maae Eders Majestæt enten give dem tilbage deres Frihed, eller forskaffe dem den indbyrdes Roelighed, formedelst hvilken de have bortgivet deres Friehed.

Meleander drog herved en dyb Suk, og svarede: man kand letterelegge denne Sygdom for Dagen, end ved Lægedom fordrive den, vi have jo allerede straffet Eristhenes og Olocdes-

mus

mus, og Lycogenes er og taget af Dage; skulle man nu nødes til dagligen at Statuere slige haarde Exempler. Maatte vi selv fatte Had til den Kongelig Magt, som ved de store Herrers Blod skulle ernæres og ved lige holdes. Der findes jo hos adskillige af dem stor Forstand, Sinds Fyrighed og mange Dyder, hvi skulle vi derfor udslukke eller fordunkle disse Lys. Skal vi ødelegge dem alle? Det er jo umenneskelig, og maae skee ville overgaae de Kongelige Kræfter, hvilke skal vi derfor skaffe af Veyen? de mistænkelige vil I sige. Men er det vel billigt at straffe nogen allene fordi han er en mistænkelig Person? og ofte findes ingen Anledning til Mistanke, førend Rebellionerne allereede ere begynte. Geisten udi hurtige Gemytter fatte ofte paa engang baade Tanker til at opvække disse Oprør og tillige opvække dem; skal vi da ved vor Strænghed giøre os dem alle til Fiender? skal vi da leve som et vildt Dyr udi Eenlighed, eller skal vi opfylde vort Hof med fremmede og u-adelige Personer? Sandeligen Lægedommen er baardere en Sygdommen selv. Vi haabe at Guderne og Skiebnen laver det saa; at, da vi nu haver overstaaet denne heftige Siorm, Ærbødigheden for os skal holde dem i Tømme, da de nu have erfaret, hvad vi formaae. Lader os derfor, min Kiere Cleobulus alleene faae at høre, de lemfældige Raad, som I kand give os.

Herpaa begyndte Cleobulus saaledes:

jeg bifalder Eders Majestæts Mening. Det er, jeg undskylder lige saa vel som Eders Majestæt de store Herrer i Riget, saa vit som det er tilladt. Der findes iblant dem muntere og store Hoveder, og disse selv samme Ting, som vi have her lagt for Dag, ere Kiende-Tægn paa et stort Hoved, som, om det ved Lovene blev holdet i Tømme, skulde være Regieringen gavnlig. Men da nu Eders Majestæter taale, at de begaae usømmelige og utilbørlige Gierninger, saa fordrister jeg mig at sige, at Eders Majestæter selv give Anledning til de Ting, som de satte i Tanke og driste sig til at giøre. I det øvrige, naar man ikke vurdere Dyder og Laster meere efter fortieneste, end efter den gemeene Mands Dom, er det ikke at undre, om Sædvanen, og de syndendes høye Stand, og Lykke haver giort denne Feyl fornem, hvilken om Eders Majestæt vil have dempet og udrydet, maae den igien efter Haanden bringes til sin første Herkomstes og Udsprings Ringhed; Men dette skal Eders Majestæt udrette, først ved at give denne Feyl sit rette heslige Navn, og kalde den Rebellion, Sammenrottelse, Troelsshed, og saa viidere, og ikke Høymodighed, Kloaskab, Forbund og Omsorg for det almindelige Beste. Dernest at de, som falde fra Eders Majestæt, i det mindste blive forringede ved ydmygeligen at bede Eders Majestæt om Naade og Forladelse, dem til Stæd at Eders Majestæt pleyer at bruge denne for andre Nationer sælsomme Skik, at for-

me sig selv, og udi offentlige Freds-Tractater tilstaae deres Rebellerende Undersaatter at være uskyldig, thi dersom de ere uskyldige som have grebet til Vaaben, maae absolute Eders Majestæt, som de have grebet til Vaaben imod, være skyldig. Det er jo bedrøveligt at tale om, naar man undtager denne sidste Krig; hvorudi Eders Majestæt blev ligefrem en Sevær Herre, da behager Eders Majestæt at see hen til de forrige Oprør, som have været under Eders Majestæts egen, og Eders Majestæts Her Faders Regiering. De ere jo alle med den Vilfaarstillede, at Eders Majestæter med et ald for stort Hykleri, som robede en fangen Regiering, skulde paatage sig selv Skylden, at Landene vare uplyndrede, Soldatere hvervede, og andre skammelige Rebellions-Gierninger forøvede. Eders Majestæter have jo taalt, at der udi offentlige Skrifter ere anførte, at disse Ting ere bedrevne efter Eders Majestæters egen Ordre, eller for Eders Skyld. Men det er haardt at fordunkle disse Stierner, behager Eders Majestæt at sige, men jeg er af de allerunderdanigste Tanker, at de hverken paa en ubillig Maade bør udslukkes, ey heller retsieres. Lad dem skinne, o Konge saa længe de erindre af hvem de have deres Lys, og ikke fordunkle Eders Majestæts Verden. Det syntes fornoden, at fordrage, at denne Misgierning blev straffet ved eens Blod. Otoodemus og Eristenes tvang Eders Majestæts Godhed til dette haarde Middel, og de-

res ulykſalige Hevnere Lycogenes ſkal holde d
andre i Tomme, ſaalænge de erindre ſig ham. Men
hvo ſom nu forglemmer diſſe Tider, og forſt paa
nye begynder denne Leeg. Det Menneſke ſkal
Eders Majeſtæt ſtrax tage af Dage, uden lan
ge at betænke ſig derpaa og raadſlaae derom,
Eders Majeſtæt ſkal ſelv paatage ſig ſaadant
Tog, at ikke Eders Majeſtats Generalers hem
melige Forſtaaelſe med Rebellerne ſkal med u
nyttig Ophold forderve Sagen. Derſom nu
Eders Majeſtæt viſer ſlig Mandighed, og ik
ke dvæler, da ſkal mange af Ærbedighed følge
Eders Majeſtæts Exempel, ſom ellers ſkal be
gynde at tviile om deres Pligt, naar de forneem
me at Eders Majeſtæt tager i lang Betænk
ning, om de kand ſtræffes eller ikke, ſom for
torne Eders Majeſtæt; Nu maa Eders Ma
jeſtæt herefter ſtræbe, at den ikke ved nogen
gen frygtſom Mildhed, ſkal ſynes at have for
glemt diſſe Tider, og ligeſom at ville bede om
Forladelſe for Eriſthenis Henrettelſe. Naar
Eders Majeſtæt ſlutter Fred med dem, da ſkal
det ſkee med ſaadan Drift, ſom heller ſynes at
være Eders Majeſtæts eeen end Lykkens. Af
Forbund, Vildkaar, og Pacter med den beraab
nede Rebeller ſkal Eders Majeſtæt intet ville hø
re; Det eeniſte Middel for ham, naar han vil
vende om igien, ſkal være, at han underdanig
Supplicerer og beder for ſig, nedlegger ſin
Hovmodighed og fordemmer ſig og ſin Sag.
Og naar han det gier, da anſtaaer det Eders
Ma-

Majestæts Kongelige Mildhed, at tage ham til Naade, uden saa er hans Forseelse er for grov, eller at han haver forhalet med sin forestilte Omvendelse, indtil Noden tvang ham. Men Eders Majest. maa altid tage ham til Naade med den Vildkaar, at han til Straf skal miste noget, haver han et Embede af Eders Majestæt, da maae de tage noget derfra, og give een- anden, og haver han enten Egne eller Kongelige Slotte, saa tag et fra ham til Pant, paa hans Troeskab i Fremtiden, saa skal andre frygte for at give deres Bytte til det Kongelige Skat-Kammer, som hidindtil tvertimod have dristet sig til, for Freden at fordre Penge, Embeder, Festninger og andet saadant. Men Eders Majestæt maae vogte sig for, at tage dem til Naade ved deres Slægtningers Forbønner, som stride med Eders Majestæt imod dem. Thi der er fast intet Bedragerie almindeligere, end dette de store Herrers, som ikke af nogen Kierlighed og sand Tilbøyelighed men lige som ved Lodkastning slaae sig til forskiellige Partier. Af Brødre, Svogre og Fætre holde nogle med Eders Majestæt, og andre med Rebellerne; Paa det at de kand være trygge og sikkere, i hvad Udfald end Krigen faaer, og hvilken af Parterne faaer Overhaand. Disse Personer maae Eders Majestæt altid holde mistænkelige ja næsten som Fiender, i fald de viise sig meeget ivrige i at bede for deres Slægtninger.

Dette, er da min allerunderdanigste Mee-

ning angaaende Rebellernis anførere. Men hvad kand disse udrette uden Soldateres Hielp? disse ere Rebellionernis Yarer og Seener, og derfor maae man og ikke forglemme at straffe dem; Dersom de Soldatere, som Eders Majestæt udi Freds Tider haver ladet hverve enten til Besætninger eller Liv Vagt, skulle, naar nogen Rebellion opstod, følge deres Anførere imod Kongen. Da maae de som ærelose Ekielmere forviises, og aflegge deres Mundering, og maae intet raab, og ingen Bønner af de store Herrer overtale Eders Majestæt til at tage dem til Naade. Thi de maae lære, ikke saa meeget at bære Ærbødighed for deres Officerer, som for Eders Majestæt udi de samme, og at viide, at deres Officerer lige saa vel som de selv underholdes og dependere af Eders Majestæt, saaledes skal den Krigs-Magt, som Eders Majestæt værver, og i Freds-Tider underholdes, blive Eders Majestæt reetskaffen troe. Da de store Herrer ikke foragte Eders Majestæt ved at stole paa den dem betroede Krigs Magt. Men dersom nogle som ikke ved Soldere Eders Majestæt forbundne skulle, naar et Oprør har reyst, sig slaae sig til samme, saa skal Eders Majestæt ikke være imod, at disse blive lemfældigare straffet, thi de ere ikke kun skyldige udi et enkel Frafald. Og derfor kand deres Majestæt, om de saa behager, viise Mildhed og Naade imod dem; Dog at maatte giver dem at forstaae, at Eders Majestæt haver skiænket dem Naaden, og at de ikke maae Vi takke sig selv derfor.

Vi handle her nu om adskillige slags Afstraffelser og boder for Rebellerne, men de skal først overvindes, eller, hvilket er skikkeligere, bringes paa ret Vey, at de ikke fortiener at overvindes eller straffes. Der ere tvende Ting, o Konge! formedelst hvilke de store Herrer i Riget bevæbn s imod Eders Majestæt, og skyndes til Tyrannie righed. Bevager nu Eders Majestæt dem disse Kræfter, ved jeg endnu ikke hvilken Part derved skeer den største Tieneste, enten Eders Majestæt selv eller de. Men derom faaer jeg for denne Tid ikke Leylighed at tale. Thi jeg seer Kongen af Sardinien kommer til Eders Majestæt. Meleander saae sig tilbage, og blev var at Radirobanes allereede var kommen ind udi Gemaket, hvorfor han, endog imod sin Villie, afbrød denne hemmelige Tale, og gik sin Vey i Mode, med hvilken han kierligen talede, og førde ham ind til det Sted, hvor det Kongelige Giæste-Bud skulle holdes.

IV. Cap.

Meleander Tracterer Radirobanes, som efter at Maaltiet er til Ende, bruger paa Tale sit Forsæt, at tage Printzessen til sin Gemahl, hvor til Meleander med stor Forstand svarer.

Dette Gemak var det største paa heele Slottet, og fant man for godt, at Dørrene skal aabnes, og Folket tillades at beskue dette Giæstebud. Thi det var allereede paa den Tid skik udi

Sicilien, at man udi Giæstebuder spiſede liggende paa Lave-Benke ved Bordet. Men den hemmelige Ærbodighed, som man ofte haver for de gamle Skikke, gior at man haver en særdeles Respect for de Ting. som enten Kongerne offentligen forrette, eller Præsterne sette i Verk. Thi kaldede Meleander paa den Dag den gamle Skik tilbage, at Giæsterne sadde til Bords. Han havde indbudet de fornemste af Ministrerne. Argenis var og selv til Stæde med de fornemste Damer, og foraarsagede hun sine avindsyge Beylere ikke ringe Had og Bitterhed imod hinanden ved sin Nærværelse. Archombrotus var saa rasende forbittret paa Radirobanes, at han neppe kunde holde sin Passion i tomme, og Radirobanes, som heller ikke var mildere, sad og gav hemmelig Agt paa, om han saae paa Argenis, eller hun værdiget ham noget Nik, som kunde foraarsage ham nogen Glæde, begge giorde sig af en rasende Frygt 100 Forestillinger, og stytte sig over de Dyrkast og Geberder, som endog skeede af en Hendelse.

Da nu Maaltidet var til Ende, gav Radirobanes, som nu ikke længer kunde temme sin Kierlighed og Had, Meleander tilkiende, at, om det falt ham beleylig, vilde han gierne tale med ham i Enrum, hvorpaa Meleander gik hen med ham udi en Omgang, hvor Radirobanes saaledes begynte. Dersom jeg havde med en anden at bestille, allerkiereste Ven, maatte jeg søge at faae ham til at føye min Be-

gie-

giering, ved at forestille ham, at jeg er Konge over Sardinien og Corsica, at de Baleariske Øer ere mine, og at mange Havne saa vel i Africa som i Ligurien ere af mit Folk indtagne, at de Lande ere vigtige baade i Henseende til Folk og Rigdom, og at jeg haver en Flode, som er stor og skrækkelig udi alle de Vande, som gaar fra det store Hav lige til vore Lande. Jeg maatte og fremdeles opregne et Register paa mine Forfædre de forrige Konger, hvoraf de ældste siges at nedstamme fra Guderne selv, men hos Eder maae min Tale anderledes indrettes, jeg søger med Eder, som en Ven med en anden, at indgaae et nøyere Forbund. Tillad mig, at jeg maae foreene min Lykke med Eders, eller, at jeg skal tale tydeligen, antag Faders Navn og Myndighed over mig, alt hvad jeg eyer, maae være Eders, giv mig Eders Datter til Gemahl, jeg ved ikke om jeg med større Længsel tragter efter dette Egteskab, for at faae Eder til min Svager Fader, end for at faae Printzessen til min Gemahl. Imidlertid han saa talede, meldede han intet om den tilforte Hielp, hvilket han haabede skulle meest udrette hos den gamle Konge.

Meleander, som tilforn havde sagt, at han var Radirobanes til alle Ting forbunden, sagde: Det Forslag, som I giør, min allerkiereste Ven, eraldeles værd ey alleene at antages, men endog med Begierlighed at søges. Thi hvor skulle vel ikke ønske sig Radirobanis og Sardiniens Svogerskab? Thi baade kunde I,

tapper unge Herre, om I havde end mindre Magt og Formue, og Sardanien, om den end ikke havde saa stor Konge, haabe større Ting, end de I begiere. Men I veed jo vel selv, at Egteskabs Sødhed beroer meere paa Hiertrernes end Legemernes Foreening. Menniskernes Villie er frie og ikke kand tvinges ved Love til at ville det, som de ikke vil, og fordrager allermindst den Kongelige Lykke, hvortil min Datter er født, denne Evang, jeg haver Scepteret af mine Forfædre, og hun venter det efter mig; det bør derfor staae hende selv frit for, til hvem hun vil overdrage Siciliens Lykke. Dette maae I min allerkiereste Ven ikke optage i den Meening, lige som jeg ikke vilde foye Eder i alt det, som I forlangede, og allerhelst udi denne Post, men I maae ikke forundre Eder over, at jeg giver min Datter sin Frihed, jeg lover at gisre dertil, hvad jeg kand, lav I det saa hos hende, at hun kand være værd at elskes af Eder. Thi I var og selv ikke tient med et tvunget Egteskab, og set, at I var min Søn, da i hvor inderlig I end elskede en Printzesse, og i hvor store Dyder I fant hos hende, vilde jeg dog ikke have hende til min Sønne Kone, med mindre hun selv forlangede Eder til Mand.

Med disse Omsvob søgte Meleander baade at befalde Radirobanes, og tillige at faae Leylighed til at overlegge saadant vigtig Verk, saa som han vidste at Printzessen ikke var inclineret for dette Egteskab, efterdi han tilforn hav-

de

de udspioneret hendes Hierte-Lav, vel vidende, at Radirobanes i dtte Forsæt vardid kommen. Men Radirobanes begynte herpaa videre at trænge paa Sagen, anfalt den gamle med Bønner, og sagde, at hans Liv bestod derudi, at han maatte blive kaldet hans Svigers Søn. Udi denne hans saa store Hidsighed fattede han hverken Meleandri Ord eller Meening, som dog gav ham en saa vidløstig Forhaabning, at et forstandigt Menniske, hvis Eftertanke ikke af Kierlighed var forstyrret, noksom kunde erfare at man gav ham Afslag. Imidlertid kom Evrymedes og erindrede dem begge, at det nu var den Tid, paa hvilken Leegene vare bestæmte at skulle holdes. Thi man havde i en Hast indrettet nogle udi det Kongelige Forgemak, alleene for at Folket kunde glæde sig over Kongens Seyer. De ginge derfor til Skue-Pladsen, hvor Forstanderne for disse Leege havde sat til Zirat mange Ting, som vare tagne ud af det Kongelige Kunst-Kammer, besynderligen meeget gamle Billeder og Helters Efterlignelser, ey alleene de, som Kunstnere havde giort med Hænder og Fodder, men endog mange andre, som vare giorde for den Konstners Dædali Tid, og alleene med Hoveder komme frem af de ellers uforarbeydede Stene. Efter at Kongerne havde sat sig, kom Argenis med Seleniſſa og en stor Deel Fruentimmer, en ikke liden Plage for Radirobanes og Archombrotus, de kunde derfor ikke synderlig betragte Masqver-

ne og de Sicilianſke Kongers gamle Rigdom, ja de ſaae end ikke meget paa Printzeſſen ſelv i det de begge vare beſkeftigede med at ſee paa hin anden. Imidlertid ſyntes Radirobanes at Argenis ofiere og mildere kaſtede ſine Øyn paa Archombrotus: hvilket da han nu med ſtorſte Ergelſe troede, talede han hemmeligen ſaaledes ved ſig ſelv. Det gavner ikke, at min Kierlighed er raſende, her vil Forſtand til. Thi derſom jeg tager Archombrotus af Dage, vil Argenis derfor end meere hade mig. Men mon Kierlighed ikke ogſaa er en Krig? Men nu haver jo Forrædderie ofte aabnet de befæſtede Byer, ſom ellers vare aldt for fæſte til at indtage, man maae derfor forſøge at beſtikke dem, ſom ſtaae i Naade hos Argenis, ved det diſſe ideelig roſe mig ſkal jeg aldt meere og meere vinde hendes Kierlighed. Vi ere alle uforſigtige og lettelig gen lade os indbilde de Ting, ſom vore Venner ofte og ligeſom ikke med Forſet, ſnakke os for, ved ſamme Liſt ſkal jeg og faae at vide alle de hemmelige Ting, ſom de handle Indbyrdes med hinanden, ſom han nu overveyede, hvilken af Argenis Betienterе han ſkulle ſoge at beſtikke ſyntes ham, at det var intet vanſkeligere, men og intet nyttigere end at addreſſere ſig til Seleniſſa, Thi denne Dame ſaae ſaa alvorlig og beſtandig ud, at hun kunde ſtrække enhver, ſom vilde lokke hende til Utroeſkab, men derſom man derimod kunde faae hende i ſin Magt, ſkulle man lettelig erholde Øyet over Argenis, tænkte, han han var

var meeget Inventieux og hurtig i at kunde ophitte listige Anslag, i Besynderlighed nu da hans hestige Begiærlighed kom Naturen til Hielp. Man maae vove derpaa, sagde han: Det er let saaledes at tale for den gamle Dame, at, i fald hun er troe, hun da ikke skal mærke, at jeg har i Sinde at bestikke hende. Men dersom hendes Troeskab er til Fals, skal hun og faae at viide, at der er kommen Kiøbmand til den, ved det han nu ivrig var beskeftiget med at betragte dette, kunde hverken Kampen eller Comedien, hvilke begge Deele bleve forestillede, forlyste ham, omendskiønt de, som paa den eene Side forestille Kampen hurtig ovede Erycis Kunst, og gave paa hinanden med smaa Sække med Blye-Kugler i Enderne, men de Catanenser paa den anden Side efter deres Andronis Undervisning dantsede efter Pibe, dog udtyde han sig det til et godt Tægn, at han, i det han overlagde, hvorledes han skulle bestikke og underkiøbe Selenissa, saae for sig en ikke ulige Seyer paa Skue-Pladsen, hvor Poeten havde fremsort Argiam og Eriphylen. Hvorledes den første for et prægtigt Hals-Baand tilkiøbte sig et gruesom Løfte, og den anden lod sig bestikke til at forraade sin egen Mand. Iblant andet fant han saadan Behag udi følgende Vers, hvorudi Eryphile Triumpherer over de Betalning, hun har faaet for sit Forræderie, at han strax befalede at man skulle tilbringe ham dem, og læste han dem nogle gange igiennem, ønskende i sit Hierte, at være lige saa lykkelig udi sit Foretagende.

Saa

Saa lad omsider af dig at bekymre meere,
Da mangen vaage-Nat forgieves haver dig
Saaledes mavret ud, at dine Kinder ere
Nu gandske faldne ind og bleege som et Liig.
Tillad, I Guder da saa mange, som I ere,
Da I saa megget godt mig haver her beteed,
At jeg tilbørlig Tak for Eder maa frembære,
Som det sig sømmer med all Underdanighed.
Mon jeg sligt Armbaand dog kand eye? mon det skulde
Vel være mit? jo see min Længsel er opfyldt,
Nu er jeg tryg og høy, nu er jeg og til alde
Med all Lyksalighed ret gandske overhylt.
Selv Venus pleyede for Mars jo at bravere
Med slige Steene og den Tyriske Sviger-Søn
Jo studset, ved at see sin Frues Hals Brillere
Af saadant Smykke, som er meer end Sole-skiøn.
Hvad er det dog, hvortil dig Naserie vil drive?
Thi Gudsfrygt, Troeskab, Huus og Kierlighed man vil
At du for dette Baand skal sælge og bortgive,
Ach det formeget er for sligt at sætte til.
Mon Ulyksalige! du ikke skal fortryde,
At du din Ægte-Mand indvikle vil i Krig;
Da Fugle, Ofre og Apollo man forbyde
Krig, thi er denne Lon jo alt for gruelig.
Hvad om jeg lykkelig kand, som en Enke leve?
Ney, Guds Frygt bedre er, kast sl ge Tanker vek,
Mit Sind saaledes i Tvivlraadighed mon sveve,
Som naar ustadig Vind med Skibe spiller Giek.
Men, o du Taasse! vil du da saa reent forskyde
Nu denne Lykke, som dig Skiæbnen byder til,
Hvi frygter du for hvad, dig Fugle kand forbyde,
Og derfor saadant Baand tilbage give vil.
Ney, dette samme Baand maa Krigen foraarsage;
Det næsten jo for mig et Kongeriige er.
Ja-Thebæ ringer er. Men mig mon atter plage
Men Tvivl de slemme Sagn og Forevarseler.

Hvad

Hvad skal, jeg fange an? Hvor kand du Skiebne være
Saa overmaade haard mod Menneſket i ſær?
At hvad det inderlig mon ønske og begiere,
Det maa det frygte for, ſom mig nu hender her;
Dog derſom du er værd ſlig gylden Himmel-Gave,
Da dine Øyne bør at ſee ſlig Himmel-Glantz.
Da giør, hvad du formaaer, at du kand Baandet have
Af Guderne, ſom en tilbørlig Seyer-Krantz.
Er du foragtet af din egen Egte-Mage,
Hvad frygter du da for? men hvis han elſker dig,
For din Skyld gierne han da ender ſine Dage,
At du Gudinder kand i Rigdom blive lig.

Radirobanes blev ved den Lykke, ſom han ſpaaede ſig af dette Exempel, glad, og efter at man, da Legene vare til Ende, havde begivet ſig ind udi Gemakerne igien, fremførte han for Argenis ſelv udi hendes Faders Kammer de ſamme Ting, ſom han tilforn havde opregnet for Kongen, bad hende at antage Sardiniens Riigdom ſom en Skiænk, og ſom en ikke ubehagelig Beylere lagde adſkillige andre Ting til, ſom anſtode begge deres høye Stand. Argenis rødnede ſaa vel af Blueſærdighed, ſom af en hemmelig Vrede, dog ſvarede hun intet andet, end hvad ſom Radirobanes ved denne første Sammenkomſt ventede, nemlig, at ſaadan Sorg ikke tilkom en Princeſſe, og ſaadan Magt en Datter, der endnu var udi ſin Faders Vold. Imidlertid takkede hun ham, fordi han vilde agte hendes Faders Venſkab ſaa høyt. Da nu Radirobanes havde opholdt ſig en liden Stund hos hende, forføyede han ſig hen, for at ſette ſit liſtig

Paae-

Paafund i Verk. Han spatserede hist og her omkring over det gandske Spise-Gemak blandt Herrer og Damer, baade med en særdeeles Majestæt og tillige en Ungdoms Venlighed; og traf omsider paa Seleniſſa, som han søgte. Med hvilken da han først havde talt om adskillige Ting, som ikke var af nogen Betydenhed, gav han sig til at rose hendes Søn, som opholdt sig ved Hove, spurde om hun havde fleere Børn, og hvor mange endnu vare levende? samt adskillige andre Ting, som vare denne Dame angenemme at høre. Dernæst vendte han sig med Flid til sig selv, og sagde: Vi finder mange af vor Fiere Moders Lineamenter hos Eder, og er vi ofte af den salig Dronnings søde Ihukommelse bleven bevæget, naar vi have seet Eder; thi vil vi i Dag lave det saa, at I skal vide, hvor meget Skiebnen haver meddeelt Eder af hendes Ansigt.

Som de saa talede, kom Meleander, fra hvilken da Radirobanes mod Aftenen var bortgangen, lod han hente til sig Seleniſſæ Søn, hvis Navn var Demades, hvilken der han med adskillige Naades Tegn havde skuffet, sagde han: Gak hen til Eders Moder Seleniſſa, og bring hende dette min Moders Skilderie, hvis Ansigt, naar derfra tages Scepter og Kronne, ikke er hendes uliigt. Det var et lidet Skilderie, som mesten kom overeens med Seleniſſæ Alder; thi det forestillede en gammel Dronning, som Alderdommen allerede havde giort rynket. Men til dette kunstige Skilderie var en Budike af

af Diamanter, som havde koſtet Radirobanes 20 Talenter, og hang derfra en meget ſtor Perle. Da nu Seleniſſa ſaae Demades med Foræringen, blev hun af det dyrebare Skin ſaaledes ſlagen, at hun ſtod i Beraad, om hun ſkulle lade Argenis viide noget af denne hendes Lykſalighed; thi hun frygtede for at komme i Mistanke for at være bleven hende utroe; eller at hun ſkulde blive befalet, at ſende Giveren tilbage denne Skiænk, ſom kunde anſees for meere, end Beviis paa en ordinair Gavmildhed, i fald den unge og uforfarne Printzeſſe ved denne uventelige Tidende blev ſtodt for Hovedet. I det hun nu overveyede diſſe Ting med ſig ſelv, og endnu ſtod i Tvivl over, hvad hun ſkulle giøre; ſpurde hun ſin Søn: om der vare flere tilſtæde, da Radirobanis overleverede ham denne Skiænk til hende? Ney ſvarede han: Han kaldte mig ind udi et Kammer for ſig ſelv, paa det at ingen ſkulle ſee det. Saa holdt du ſig, min Søn! ſagde hun: denne Ting taus hos dig ſelv. Der er noget i Sierde, ſom du ikke veed, og denne Foræring er ikke ſendt mig, ſom du tærker, og Radirobanes indbildte dig. Men ved Tid og Lejlighed ſkal du faae meere at viide, erindre dig alene dette ene at du tier. Da hun dette havde ſagt, gik hun tilbage til Argenis. Nu var hun vel endnu hende troe, men hun havde dog allerede ladet af at hade Radirobanes; thi begynte hun nu at betragte, med hvilken ſtor Fare baade for ſig og Argenis Poliarchus blev elſket.

Hvor

Hvor tidt haver jeg ikke maatt hindre Argenis fra at tage Livet af sig selv? tænkte hun: og hvo kand forsikre mig, at hun ikke engang ved en rasende Tilskyndelse skal forekomme ald den Umage, jeg giøre mig, for hendes Liv at conservere? Endelig bør jo enhver at see paa sit eget Beste; thi hvad, sagde hun fremdeles: haver Poliarchus giort mig, hvorfor jeg skulle være ham bevaagen? jeg finder at Radirobanes udi de faa Dage, som han haver været herved Hofvet, haver været mig langt nyttigere, end Poliarchus udi meere end et Aar, som hand haver været bekiendt med Argenis. Hvad om han som en fremmet og ubekiendt haver loyet det, han haver fortalt om sig? Men Radirobanes viisede først Sicilien sin Hielp, forend han lod sig mærke med at ville have Princessen til sin Gemahl. Hvad kand jeg ikke haabe, om jeg forskaffer ham Argenis Kierlighed, da jeg allerede haver faaet en saadan Belønning, som neppeligen maatte være stor nok for min Umage? Endelig saa er og Poliarchus borte: Det er uvist om han lever; og om Argenis skal af sin Fader faae Tilladelse at tage ham til Gemahl, ifald han end kommer tilbage? ja hvad om hun veed hemmelig at flye bort kan foraarsage mig Skam og Fortræd? Men Radirobanes kand vi ikke ubønhørt lade fare, uden at paadrage os hans store Vrede; og hvo veed om Lysven nogensinde skal meere herefter giøre mig og Argenis et saa Fordeelagtig Tilbud, som det man nu med

Cap. VI.

Foragt forkaster.

VI. Cap.

Deputerede finde sig nu ind fra ladskillige Stæder for at søge Kongens Naade. Kongen giver dem kort Besked, og endeligen viiser dem hen til Geheim-Conseil. Nægter at tage de Hyperephanianer i Særdeleshed og under det Navn i sin Beskyttelse. Cleobulus fuldfører den forbemeldte Tale angaaende Oprør.

I disse Dage komme, ligesom Cleobulus tilforn havde giættet sig til, Deputerede allevegne fra Byerne til Kongen, og sade ved Indgangen af Templerne, holdende, som ydmyge Supplicanter, Greene, omvundne med Uld, udi Hænderne, enten sukkende eller gandske tavse. Mange Byer og mange af de anseeligste Borgere brugte Iburranes og Dunalbius til Talsmænd, hvilke vare i saadan Naade hos Kongen, at hans Majest. ikke kunde nægte dem noget, som de begierede. Derfor viiste og Meleander en anseelig Mildhed mod disse nedslagne og ydmygede Borgere, og hævnede sig paa dem alleene ved sit Majestætiske Aasyn, da de Deputerede under Vagt bleve indførte udi det Geheime-Conseil, hvor han selv til Skræk for Supplicanterne sad udi sin Kongelige Pragt. Da nu disse klagede over Tidernes Natur, som havde forført Folket til Oprør, gav han dem en kort Reprimende. Og derpaa forlod dem hos Ministrene til et mildere Haab, siaende ved sin Bortgang, at de skulle ved dem faae at høre hans Villie. Men deres Straf blev lempfældig;

dig; Nogle faa bleve domte til Boder, og de, som havde været meſt haardnakkede, til Landflyglighed. Som de nu derfor bekomme lempfældigere Straf, end de havde ventet, saa opfyldte de deres Byer med Kierlighed til Seyer-Herren. De Hyperephanier vilde for sig selv sende et besynderlig Gesandtskab, for at gratulere Kongen, og giøre ham nye Forsikringer og Løfter paa deres Troeskab. Men der kommer nogle udi deres Raad, som havde faaet at vide, at saadant ikke vilde af Kongen naadig optages; thi da Kongen var bleven underrettet om, at de havde sligt i Tanker, havde han sagt: Vi gad gierne vide, om de Hyperephanier indbilde sig, at de ikke ere lige saa vel Sicilianer, som de andre vores Undersaatter? Hvorfor skille de sig da fra de andre, og ved et besynderligt Budskab vil aflegge deres Lyk-Ønskninger, hvorfor tale de os ikke til i Provintzernes og Byernes Navne, men allene udi deres Sectes? O, at de vidste hvor forhadte de vare av Konger og Forster? Især naar de vil lade sig see, og komme ligesom i Processions frem for at berømme sig af sine Kræfter. Men da nu adskillige Provintzer igien havde ydmyget sig for hans Majestæt, bleve de Syracusanske Deputerede indladte udi Raadet, som med nedslagne Øyne i lang Tid gave tilkiende, at de havde noget at andrage, som de ikke turde komme frem med, uden saa var de bleve befalede at tale. Da da Cleobulus tilspurte dem, hvad de havde at andrage? overleverede de deres allerunder-

derdanigste Suppliqver, hvorudi indeholdtes Borgernes Begiering, og lagde de til: at det hendte ofte, at Folket, naar det af onde Mennesker blev forurettet, daarligen tragtede efter at hevne sine Forurettelser paa Kongen og Fædrenelandet, ligesom de, der i Sygdomme blive rasende, antaste, naar Raseriet angriber dem, dem, som ere nærmest ved Haanden. De undskyldede og ikke det forrige Raserie, men sagde, at de vare komne af de Ulejligheder, som de Syracusaner avbade, og at det skulle meget tiene til Gemytternes Sundhed, ifald de samme i Fremtiden bleve forhindrede.

Cleobulus paatog sig at ville levere Kongen disse Suppliqver, og befalede de Deputerede at oppebie Svaret, som de derpaa med det første skulle bekomme. Gik derpaa, saa snart Geheim-Conseil var til Ende, til Kongen, som just sad af en Hændelse, og tænkte paa Cleobuli Forstand, som ikke forgieves havde givtet, at Stæderne skulle ydmyge sig igien, og falde til sove. Og, som han erindrede, at hans Paamindelser bleve nyeligen ved Radirobanes afbrækkede, saa førte han ham igien paa den Tale. Efter at de Syracusaners Andragende var bleven opsat til en anden Tid, efterdi det udfordrede længere Overvejelse. I sagde: min kiere Cleobulus, sagde Kongen, sidste gang, om vi erindrer ret, at der vare tvende Ting, som foraarsagede, at Sicilien ikke kunde komme i retskaffen Roelighed; og satte det udi de store Her-

rers Magt, om vi skulle leve i Krig eller Fred? Men Kongen af Sardinien avbrod da Eders Tale; Thi kand J nu her i Roelighed fuldføre den. Hvilke ere derfor de tvende Baand eller rettere sagt, Skiebner, som underkaste Sicilien de store Herrer i Riget. De ere, Allerviiseste Konge, svarede Cleobulus, de selv samme Ting, hvorover Eders Majestet ofte haver klaget. Først den store Mængde af Fæstninger, Slotte, og Besætninger i Sicilien; dernæst den Skik, at forordne BefalningsMænd over Provintzerne, med den Vilkor, at de slige Betieninger deres Livs Tid skal forestaae. Hvis nu saa mange Slotte end ikke vare skadelige, men alleene unyttige, vilde jeg dog raade til, at man skulle nedrive dem. Men da der nu ey alleene udfodres store Bekostninger til deres Varetægt, Men de ogsaa ere farlige, og mestendeel vor Forderdelse, hvorfor blive vi da endnu haardnakken ved til vor store Skade at vedligeholde dem længere? eller mod hvilke Fiender tænke vi vel, at de omsider skal kunde giælde noget? Imod Fremmede eller imod indenlandske? Men Fremmede udelukes nokſom ved Grændse-Fæstningerne og Havnene; thi disses Nytte laster jeg ikke. Der have vi Kræfter nok, og der finde Udenlandske Hinder nok fra at komme hid. Og skulle de brække igiennem denne Formuur, blive de imodtagne af vores Armee, og Byerne, som ligge dem allevegne hist og her i Veyen, og hvors af vi have mange, som ikke ere saa svage, at de ved Fiendens første Anfald skulle kunde

borttages. Disse Ting ere da nok mod en fremmed Magt. Men frygte vi for inden Rigske? Frygte vi for Folket og Stædernes Indbyggere? Mon vi ikke heller maae frygte for de store Herrers Ærgierrighed, som ved en aldeeles uroelig Geist drives til altid dumdristig at vove paa noget Nyt. Skælden faaer Folket i Sinde at rebellere imod Kongerne. Det Raserie, som nyeligen paakom dem, er næsten uden Exempel; Men den samme kunde jo ikke, som Eders Majestet selv haver erfaret, ved de mange Slotter og Fæstninger, hvor om vi nu tale, hverken forebygges!, eller i det mindste tvinges, saa at Eders Majestet heraf kand erfare, at disse Fæstninger ikke holde de Byer i Lydighed, som de ligge paa Halsen, men hellere giøre dem til visse Slaver af Commandanterne, som ofte re have tvunget Borgerne imod deres Villie at staae imod Kongen, end de have trækket de Rebellerende eller vakklende til Kongens Partie. Saa at, saa ofte de fodre, at en Fæstning skal fortroes dem, synes de hemmeligen at sige ved sig selv: Overleveer mig, Naadigste Konge, Bolter, hvorved jeg kand giøre mig den Bye, som ligger under Fæstningen, underdanig. Tillad, at jeg maa holde Borgerne fangne, og de være mine Befalninger underkaste, hvad enten Eders Majestet forbyder det, eller de selv staae der imod, at den gandske omliggende Provintz maa skiælve for disse Festninger og at bevæbnede Soldatere der maa indtages og igien derfra udspredes. Endeligen beskik mig udi Eders Majestets store Kon-

ge Rige et mindre dito. Eders Majestæt vil maa
skee svare mig, at de, ved at udvælge troe
Mænd der til, skal betage dem herefter Frie
hed til at øve saa stor Magt, godt.
Eders Majestet maatte og derudi giøre det, som
ingen af de forrige Konger i Sicilien have giort
til denne Tid. Thi hvilken Krig er vel bleven
paafort Riget enten af de rebelliske Undersaatter
eller af Fremmede, hvorudi de fleste af disse Fæst
ningers Commendanter ikke ere faldne fra Kon
gen? eller hvilket Oprør er vel opkommen iblandt
vort Folk, som ikke ere fra disse befæstede Stæ
der udbrækket, eller og derved beskyttet? og næg
te de det ikke engang selv, som efter Oprørene
træde i Forbund med Eders Majestet; naar de
paastaa Slotte og Fæstninger til Sikkerheds
Pant. Paa det at de ved dem kand være trygge
ge end og imod Eders Majestets Villie; og
naar de igien finde for godt at gribe til Vaaben,
de da med en sikker Haardnakkenhed kand be
væbne sig imod Eders Majestæt. Men Eders
Majestet behager at betragte: hvor ubillig denne
Vilkor er. De ere ikke fornøyede med, at E
ders Majestet lover, at tilgive dem det forbi
gangne Frafald, men fodre desuden, at man
skal overdrage dem Vaaben, Fæstninger og
Soldatere. Fremdeeles tvinge de Eders Maje
stet at holde deres blotte Ord for et Pant paa
deres Omvendelse, som ofte ikkun er Skrømt,
og at fæste den Troe til de samme, som de ikke
vil fæste til Eders Majestets Ord. Men naar man
tager disse Fæstninger bort af Riget, da skal

de agte deres egen og Eders Majestets Troe for deres eeneste Beskyttelse og Sikkerhed; og alleene finde Lydighed hos de, dem anfortroede Stæder, saa længe Eders Majestet behager; Thi den dem behagelige Tryghed at rebellere, som nu med saa mange Volde og Grave er forsynet, skal da ikke lokke dem til slig Misgierning.

Men Eders Majestet vil maaskee sige: At man ikke bør forkaste de Gamles Undervisning: som enten selv have bygget disse Fæstninger, eller givet os et Mønster derpaa. Men den Alder maa ikke bilde sig saa meget ind? Vore Forfædre have indrettet deres Sager efter den Natur og Beskaffenhed, som da Tiden var af. Men da der er Forskiel paa de gamle Tider, og de, som vi nu leve udi, er det os undertiden tienligt, at viige fra deres Meening og Raad. Og ligesom jeg holder det for en forfængelig Hofmodighed, udi alle Tilfælde at forkaste Forfædrenes Fornuftige Anstalter, saa holder jeg det og for en slags utidig Ærbødighed, at ville binde sig til deres Indretninger altid og i alle Tilfælde. Derfor er jeg af den Tanke, at de af gandske fornuftige Aarsager have opbygget disse Fæstninger, som nu ere os skadelige, og vi derfor af ikke mindre fornuftige Aarsager skal nedrive; Thi i gamle Dage, da Sicilien endnu ikke var bleven et Rige, eller da enhver Provincie havde sine Fyrster, som alleene i Henseende til en liden Afgift eller en slags ringe Lydighed vare Kongen forbundne, var det ikke at undre, om enhver be-

fæstede sit Land, for enten at holde deres Naboers Indfald ude; eller om Kongen vilde øve nogen Gevalt mod dem, de da ikke skulde drives ud av deres Fæderne Land. Men da Guderne nu have deels ved Kriig deels ved Arv og deels ved Forbund forskaffet Eders Majestæt det gandske Land, og det med den Lyksalighed, at Eders Majestæt ingen skal finde, som jo elsker høyere det gandske Sicilianske Rige, end den lille Provintz, hvorudi han er fød. Hvorfor vel lige holde vi da Erindringen af de forrige Grænse skiæl, da Nytten deraf er allereede forsvunden og forældet. Spar ikke Fæstningerne, omendskiønt de kand være bersommelige, enten af deres Stiftere eller af Elden. Ergierrighed tillige med sine Volde maae kastes overende.

Den minste Deel af disse Festninger maae conserveris, og det paa de fornødne Steder, fornemmeligen den Syracusaniske, ikke saa meget fordi den kand styre saa stort Folk, som fordi den kand under Iden giøre dem Ophold naar de rase. Disse Fæstninger skal være nok til Rigets Forsvar, med den Vildkaar at Eders Majestæt ikke betroer dem til de største af de store Herrer i Riget, men til en saadan Commendant, som hverken er fattig, ey heller stolt af sin Rigdom; men som bor haabe meeget af Eders Majestæt, og dog intet maae kunde udpresse. Overlad, allernaadigste Konge! den Skik at holde mange Fæstninger til de Konger, som med en fremmet og derfor forhadt Regiering trykke vidt adsprede Nationer, som hverken komme

overeens i Sæder, ey heller bestandig forblive i deres Kierlighed og Troe, og som, naar de see hen til deres Forfædres Historie, nu blues ved at være lagde under et fremmet Rige, og at tiene ey allene en fraværende Herre, men endog det Folk, hvor iblant samme Herre opholder sig. Men Eders Majestæts Sicilien er et Folk, et Blod, have eens Love, een Forste, et Rygte, og er i et oprigtig Fælleskab: omendskiønt Eders Majestæts Forfædre ved deres ald for store Naade og Mildhed nogenledes kand siges at have split Sicilien udi adskillige Parter, ved at have sat bestandige Gouverneurs over enhver Provintze i sær, under hvilke de maatte kunde erindre, at de og i sin Tid have havt deres besynderlige Regent. Dette selv samme er det andet, som jeg sagde, at forstyrre Eders Majestæts Roelighed, og bevæbne de store Herrer imod Eders Majestæt. Nemlig denne Skik at overdrage visse Personer en saa lang og bestandig Commando over Provintzerne, hvilke saa snart de bekomme saadanne Gouverneurer af Eders Majestæt, strax ære samme, vænnes til dem, og viide, at disse lige saa bestandige ere Gouverneurer, som Eders Majestæt Konge. Disse ere og Undersaatterne nærmere, vinde derfor og snarere deres Kierlighed, kand snarere straffe de Haarnakkende, og giøre godt imod dem' som de elske. I særdeleshed saa ere og de Adelige Familier saadanne Gouverneurer saaledes tilgedan, efterat de ved Haab, idelige Giæste-Buder, og Høflighed ere indtagne, at de besværge sig

til dem, og viise dem Troeskab endog imod Kongen selv. Men dersom Eders Majestæt bortgav disse Bestillinger alleene paa nogle faae Aar; Da skulle Magten ikke, ved at blive forældet, fæste saa dybe Rødder i dem, ey heller Borgerne fatte for deres Gouverneurer, der ikkun saa kort Tid skulle regiere, saadan ald for stor ensten Kierlighed eller Frygt. Vi have, sagde Kongen, for lang Tid siden tænkt paa alle disse Ting. Men hvorledes kand vi nu vel tage Prøvinterne fra dem, som vi allereede for lang Tid siden efter gammel Skik haver givet samme? Hvad skulle vel ikke vore Generaler sige dertil, som have fortient aldt godt af os? Hvad skulle ikke de ville sige, som vi maae takke for denne Seyer? Skal vi nu tage fra dem, som have viist Prøver paa deres Troeskab, de Belønninger, som vi gave dem, da vi endnu maatte tvile paa dem, efterdi vi ikke havde forsøgt deres Redelighed? Det er let at slutte, svarede Cleobulus, Eders Majestæt maae ikke ved et saa uformodende Forsæt friste de store Herrers Taalmodighed? Hvad Eders Majestæt haver givet dem, maae de beholde i Roe. Men aldt som enhver Tøe, saa behager Eders Majestæt at indsette Embedsmænd med nye Vildkaar. Lad deres Magt vare udi tre Aar i det høyeste; og maae Eders Majestæt, ved at forlænge Bestillingerne, ikke giøre dem de Tanker, at meere deres Navne end deres Regiering er bleven forandret. For Øvrighedes Personer, der ikkun saa kort Tid regierer,

gierer, skal Sicilien ingen Frygt bære, og skal ærgierrige Personer med Begierlighed tragte efter disse Bestillinger, i hvor stakket de end ved vare. Eders Majestæt skal ogsaa kunde viise sin Gavmildhed imod flere Personer, i det de, ved det Provintzerne saa ofte blive Vacante og ledige, kan dermed benaade nu een og nu en anden efter Fortieneste og Tidernes Omstændighed. Dersom nu Eders Majestæt paa denne Maade betager de store Herrer i Riget baade Anslag og Kræfter til Frafald, skal de samme være Eders Majestæt høyligen forbundne, thi de skal da ikke have sig at befrygte for de Farer, som under en stræng og mistænkelig Konge kunde undertrykke dem, og deres ypperlige Naturel, som derved bliver renset fra de forrige Vildfarelser, skal siden drives til Anslag, som vel ikke skal være mindre tappere og krigiske, men dog billigere, og som ikke skal stride mod nogen Dyd. Eders Majestæt behager at betragte det store Landskab, som ligger liige over for os, og som ofte kappes med Sicilien om fortrinnet. Det samme brysted sig og af sine mange Fæstninger og Taarne. Desuden vare de store Herrer saa mægtige af Anhang og Kræfter, at, hvilket gemeenlig er et ulykkelig Slaas-Magt, de end skrækkede Kongerne selv. hvilke Oprør vare da ikke i samme Land? Sicilien haver aldrig været plaget med farligere Oprør, end de, som det Land da maatte plages med. Nu laae Kongerne og nu Herrerne under, indtil alle Fæstninger, undtagen Een, bleve

ned

nedrevne, og de store Herrers Kræfter ved mange slags Opfund af Regenterne undertrykte, nogle omkom i Krig, andre i Fengsel, og andre opofrede Skarpretterne for den almindelige Roelighed. Guderne forbyde, at vort Lands store Herres Blod saa ringe skulle agtes af Skiæbnen. Dette ska! Eders Majestæt afvende; Dersom Eders Majestæt vil, at de skal blive roelige, og Eders Majestæt for Alvor en Konge. Thi saaledes skal den Skik, at rotte sig sammen og falde fra Eders Majestæt, efter Haanden gaae af Brug, og naar alle ere under liige aag, da skal den retfærdige Maadelighed ikke falde nogen besværlig. Men saa længe det ikke bliver straffet paa nogen, skal de andre drive Spot med Dydens Fornødenhed, saa at Eders Majestæt maae viide; at enten maae alle med liige Vildkaar undertvinges af Eders Majestæt, eller ingen skal bestandig blive ved udi deres Skyldighed. Eders Majestæt behager nu for nærværende Tid at overlegge, hvad de vil giore imod dem, som herefter skulle nogen Tid faae i Sinde paa nye at Rebellere. Eders Majestæt, siger jeg, behager nu at fatte en fuldkommen Resolution hos sig. Thi skulle saadant engang hende, da kand Eders Majestæt paa saadan Tid ikke vente den Friehed og Troeskab udi sine Ministrer, som nu, da man er uden for Faren, ja jeg maatte og selv maaeskee have givet lemfældigere Raad, i fald jeg havde kundet see hvad i Fremtiden skulle skee, og vist, mod hvilke Personer jeg nu paa-

ver talt. Thi de fornuftige Mænd, som Eders Majestæt raadføre sig med paa farlige Tider, bære ikke saa aldeles ivrig Omsorg for det almindelige Beste, at de gandske skulle sette ald Bekymring for deres Private Velfærd til Side. Derfor, naar de imod Rebelske og bevæbnede store Herrer i Riget consuleres, frygte de for at fortorne dem, og give ofte Raad, som ere Lemfældige, og næsten Eders Majestæts høye Kongelige Værdighed uanstændige, at ikke, i fald de give noget haardt Raad, de samme, mod hvilke de have raadet, skal, naar de siden efter Sædvane blive forliigte og komme i Naade ved Hove, have i Sinde at hevne sig, og omsider derudi naae deres Ønsker, ved de uskyldiges Ruin og Ødeleggelse. Denne Frygt betager mange af Eders Majestæts Raads-Herrer deres Frihed i at sige deres Meening, hvilke vel ere troe, men dog for saa vit de selv kand være uden Skade, og drage for Omsorg for deres egen Sikkerhed end Eders Majestæts. Disse Ting vilde jeg ikke have talt udi nogen Forsamlig, ey heller for Eders Majestæt selv, dersom jeg ikke havde vist, at Eders Majestæt iblant andre Kongelige Dyder, og saa besad den rosværdige Taushed, hvorved hvad jeg her haver sagt skal blive lige som forglemt.

Cap. VII.

Radirobanes bliver ved den tilsente Foræring bekient med Seleniſſa, som aabenbarer ham Printzessens Hemmeligheder og fortæller ham, at Lycogenes havde i Sinde at bortsnappe hende, og hvorledes Melcander strædde at forebygge det.

Ine-

Imedens Meleander hemmeligen ved disse Raad underviises, bliver Radirobanes ved at sætte sine listige Anslag i Verk imod Argenis, og som han allereede ved den oversendte Skiænk var kommen i Fortroelighed med Seleniſſa, søgte han med Begierlighed efter at komme i Tale med hende, og blev hans Forsæt samme Dag ved en Hændelse befodret; han havde sendt een hen, for at mælde sig hos Argenis, at han, om det faldt hende beleyligt, vilde have den Ære at besøge hende. Argenis spatserede samme Tid i Haven med nogle faae Jomfruer. Men Seleniſſa var tilbage udi hendes Gemak, jeg veed ikke ved hvilke Breve hun var beskæftiget, og som hun havde faaet denne Leylighed til at tale med sin Gavmilde Velgiører, thi hun længtes og selv inderligen derefter; befalede hun, at sige Radirobanes tilbage, at han skulle være Argenis velkommen, og at hun om han vilde bære hende med sin Ankomst, skulle strax komme tilbage fra Haugen, hun fordobled de og strax Bedrageriet, og sente en af hendes troeste Betientere til Argenis med denne Efterretning: at Radirobanes vilde komme i Fruestuen; hvorfor, om hun vilde slippe for at tale med ham, maatte hun strax forfoye sig af Allerne i Haven ind udi de derved liggende tykke Lunde, og ved at fortove der, undgaae hendes besværlige Giæstes Besogelse paa en honet Maade.

Som

Som nu Radirobanes imidlertid kom ind udi Argenis Gemak, tog Seleniſſa imod ham, undſkyldede ſin Printzeſſes Fraværelſe, og forelav, at hun ſtrax ſkulle komme tilbage. Da de nu vare blevne eene, efterat de, ſom fuldte Kongen, af Reſpect ſtode et temmelig Stykke bort fra dem, ſagde den gamle Frue, jeg glæder mig over, at jeg her haver faaet Lyſtighed til at beſvære mig over Eders Majeſtæts Gavmildhed. Eders Majeſtæt haver dyrebarere end Naturen ſelv lignet mig mod ſin allerkiereſte Moders Anſigt. Kongen ſvarede; behag min kiere Seleniſſa, at agte diſſe Ting ikkun for ringe, og ſom en Forſikring paa en ſtorre Lykke. Men at vi ikke ſkal dølge baade Eders og vor Skiæbne, da kand vi bekomme ſtorre Ting af Eder, end vi kand give Eder. I er vort Lys, I er ſom vor rette Moder, I kand forſkaffe os det, ſom er os kierere end vort Liv. Vi begierer og ingen anden Hielp af Eder, end den, ſom I agter meeſt nyttig for Eder ſelv og Eders Printzeſſe; Thi hvorfor er Archombroti Vendſkab hende ſaa angenem? Hvor uanſtændigt er det ikke for Sicilien, at en ubekient og Privat Perſon ſkal giøre ſig ſaa høye Tanker? Jeg holder ſandeligen for, at det er ſkeed ved Hexerie, og ſaa ſant Guderne ere til, var vi Printzeſſens Broder eller Fader, vi ſkulle Pine Sandheden ud, og enten ved at dræbe eller fordrive ham, faae Princeſſen fra de unyttige Bekymringer. Tillad at vi kalde Eder vor Moder. Sog I da, vor kiere Moder! at

brin-

bringe Eders Printzesse fra sine onde Anslag, og giør os lykkelig, det er: stræb, at hun taaler at vi eiske hende. Hvad haver hun at sette ud paa vor Stand og Formue? vi haver sandeligen ladt hende viide, hvad Sardiniens og Corsicæ Kræfter formaae, saa opfører vi os heller ikke saa uanstændig, at vi skulle vandhelde vor Kongelige værdighed. Mon hun venter paa Guder, og bilder sig ind, at Archombrotus er en Gud, efterdi hun saaledes forfylder Konger? I det øvrige skal Eders Kierlighed baade for os og hende ikke blive ubelønnet, om vi komme i den forønskede Foreening, vi lover, at Eders Søn skal blive Gouverneur over det Sardiniske og Sicilske Hav, som er den største Æresbestilling næst Kongen, og dersom I forlanger meere, da maae I viide, at I er os i Moders Stæd.

Det store Haab, som her blev tilbudet, overvant gandske den gamle Frue, som allereede ved den forrige Forædring var bleven tvilraadig udi hendes Troeskab, og som hun nu var bleven forblindet, og saae intet uden Radirobanes, sagde hun: Jeg vilde at jeg ikke havde hørt disse Ting af Eders Majestæt. Og skal min Flid herover holdes for at gaae langsommere frem end ellers. Thi de Ting, som jeg haster de at udrette for Eders Majestæt og Argenis; frygter jeg for skal faae en Anseelse, ligesom jeg var kiøbt for en bagatelle til at sette dem i Verk. Ellers har Argenis dybere Saar, end Eders Maje-

Majestæt tænker. Hvad vil Eders Majestæt sige mig om Archombrotus. O! de tager mærkelig Feil: Allernaadigste Konge! og i det hun dette sagde, slog hun Ansigtet ned, Øyene i veyret og smilede, Kadirobanes begynte herpaa med Begierlighed at fritte og plage denne Frue, som han nu saa godt som havde kiøbt med Liv og Siæl, som man siger: Men Selenissa svarede, at den korte Tid, som de nu havde at tale sammen I vilde ikke forslaae til den Ting at fortælle, ey heller, sagde hun, skulle jeg engang kunde giøre Begyndelse dermed, uden at baade Eders Majestæt og jeg selv ofte skulle forandre Farven i Ansigtet, hvilket Eder Majestæts her værende forsamme Betientere, som flittig give agt paa begge vore Ansigter, skulle mærke. Det skal derfor være bedre at stige ned i Haven, ligesom for at gaae Argenis i Mode. Jeg skal, ved det vi spatsere hist og her om, fore Eders Majestæt udi de Alleer, hvor jeg slutter, at hun ikke skal komme. Kadirobanes gandske forstyrret af Nysgierrighed efter at faae at høre en saa vigtig Ting, som Fruen syntes at ville fortælle ham, tog hende ved Haanden og inviterede hende efter hendes eget Forslag, at spatsere ned udi Haugen, brugende for sine i tilstædeværende forsamme Betiente det Paaskud, ligesom han vilde begive sig til Argenis. Men da de vare komne til en Kant af Haven, som laae af Veien, og som Argenis neppe vidste af, sagde Selenissa, uden Tvil skal vi strax have min Printzesse her; thi

hun pleier gemeenligen at tage deñe Vey, naar hun gaaer tilbage til Slottet. Thi befalede Radirobanes sine Betiente at blive der paa Stædet, og strax derpaa forfoyede sig med den gamle Frue ind paa en tyk med Træer besat Sti. Men da begynte Seleniſſa at famle i Maalet, og ligesom formedelst en indvortes Modstand længe at søge efter Ord, enten at en Forstyrkelse virkeligen paakom hende, ved det hun nu skulle brække sin Troe, eller at hun ikkun skrømtede denne store Forstyrrelse, for at giøre denne forræderske Tieneste desto angenemmere for Radirobanes. Og som Radirobanes forundrede sig derover, sagde hun, hvorfor maae jeg ikke bleegne, da jeg i Dag først lærer at tale det, som er Argenis imod. Men man maae lægge hende, endog mod hendes Villie, og Eders Majestæt er den eeneste Læge, som kand curere denne Sygdom; men seer til, at det ikke skeer med min Ødeleggelse. Da jeg, ved at aabenbare denne Hemmelighed, giør baade Eders Majestæt og hende en Tieneste, derefter tiede hun en liden Tid stille, og derpaa begyndte saaledes: Guderne give Eders Majestæt en Søn, at ikke Sardinien nogensinde skal blive plaget af de Ulykker, som have plaget Sicilien. Thi just fordi Kong Meleander alleene havde avlet en Prinzesse, understod sig Lycogenes at stifte det Oyeer, som Eders Majestæt nyligen stillede. Eders Majestæt maae ikke forundre sig over at jeg begynder saa langt borte; thi derfra vor den

For-

Fortælleſe at ſkee, ſom Eders Majeſtæt forlanger at høre. Lycogenes fattede formedelſt ſin Adelige Herkomſt og Kongens Mildhed de heymodige Tanker, at faae Argenis til ſin Gemahl, og, ſom Meleander forkaſtede ſaadan uliige Foreening med en Underſaat da, ſaaſom han havde mange Venner og Slægtinge, beſluttede han at bruge Magten. Dette blev Kongen forkynt, men Sicilien var i den Stand, eller rettere ſagt, Kongen udi ſin frygſomme Alderdom dvælede ſaa længe, at han vilde heller hemmeligen forebygge, at Printzeſſen ikke ſkulle blive bortrovet, end undertrykke Anfalderen. Der er et Slot paa en lille høy 20000 Skrit fra Syracuſa, en gammel Kongelig Reſidentze og vel befæſtet, Høyen er gandſke ſteil, hvor den vender til Havet, og ſlaae Bølgerne ſtedſe paa dens venſtre Side, dens høyre Side derimod er indeſluttet af den Flod Albus, ſom rinder der meeget ſtridig, og overalt er den befæſtet med høye Murer og Taarne, der indeſluttede Kongen Argenis med Fruer og Jomfruer i alt tyve Perſoner, og lod han ſom han giorde dette udi en hellig Henſigt, han ſagde: at han ofte blev advaret udi Drømme, at en Synd vilde blive begaaet, hvis ikke Argenis undflyede Mands-Perſoners Aasyn, ſaa trang og desuden Planeterne og Oraculerne derpaa. Men hvoaf den gemeene Mand ſkulle paa ſaadanne Tider vel ikke viide Oprindelſen til en ſaa ſtor Overtroe. Mig, ſaaſom jeg haver opdraget Arge-

nis fra hendes spæde Barndom, blev af Kongen anbefalet denne varetægt, og der blev en almindelig Forordning udstæd for alle, at, om nogen Mands-Person, foruden Kongen alleene trængede sig en Fods bred ind paa Slottet, da skulle han være Livlos, og om nogen af vore Fruentimmer uden min Tilladelse, gik ud af Slottet, skulle hun settes i en Baad, og uden Proviant eller Varer skydes fra Landet, mig alleene, som man mest forlod sig paa, var det tilladt at gaae ud den 15de eller 13de Dag i hver Maaned, da min Familie just paa samme Tid holder en Fest. Omkring Slottet var commanderet en Besetning af 3000 Mand, som skiftedes til at giøre Vagt. Om Eders Majestæt behager at troe mig, da var denne Eenlighed ikke uangenem. I Særdeleshed i Begyndelsen, da vi ved denne Nolighed vedergrægede dore af Bye allarm trættede Gemyter, Argenis udi sin uskyldige Alder fordrev Tiden med Skiertz, som de hende did medgivne Jomfruer vidste saa hurtig at ophitte, at jeg ofte undrede mig over deres lette sinds Lyksalighed; og maatte sukke over de fordervede Tider, at hun, som var Arving til Sicilien, kunde neppe i Sikkerhed beboe et saa snevert Sted, men jeg maae fortælle Eders Majestæt det forteligen. O ney! Moder, saade Radirobanes; thi omendskiønt vi endnu ikke fatter hvad disse Ting kand komme os ved, have vi dog Fornoyelse udi at høre Medleandri Anslag, og Argenis Sæder og Lyk-

se

ke, hvorpaa Seleniſſa igien ſaaledes begynte, vi havde ſaaledes afdeelt Timerne, paa det at Argenis ikke ſkulle blive kiæd af ſit Fængſel, hun gik ikke meget Statſelig, elſkede meeget en ſmuk lund, ſom vi havde paa Slottet, hvor hun trættede ſine Arme med en let ſpendt Bue, og elſkede de andre Jomfruer frem, for at forſøge, hvoaf dem længſt og viſſeſt kunde ſkyde til Maalet, og opſtod en ſtor Glæde-Latter, naar nogen herudi Vant-Seyer, der bleve og ſatte Belønninger for Veddeløb, nu bleve igien alle tillige Præſter, og gave ſig til at holde Taler. Alle diſſe Ting elſkede jeg udi min Printzeſſe; ſaaſom hun derved haade med Alderen ſkulle tage til i Kræfter, og tillige hindre ſit Gemyt fra unyttig Sorg over de nærværende bedrøvelige Omſtændigheder; Derfra begav man ſig til Forfædrenes Bedrifter, og ſaae jeg hende aldrig begierligere, end naar man kom frem med Hiſtorie-Bøger. Den øvrige Deel af Dagen henbragte man med kunſtig Arbeyde, da man imidlertid deels hørte paa og deels ſelv fortaalte Fabler. Her haver da Eders Majeſtæt ſin Argenis Naturel, med ſaadan Tids-Fordriv frembragte hun ſin Ungdom, forend Bekymringer forſtyrrede hendes Sinds uſkyldige Roelighed.

VIII. Cap.

Seleniſſa fortæller fremdeeles for Radirobanes, hvorledes de, da de ginge fra Slottet til Junonis Tempel mødte en meeget ſkiøn Jomfrue, men med et lige ſom af Sorg nedſlaget Anſigt. Denne ſalt i Knæ for

hende, fremviiſte et Brev fra ſin Moder, hvilket Seleniſſa læſte og ved Spørsmaal faaer at viide, at han er fra Frankrig, heder Theocrines, en rig Forſtes Datter, ſom er Landflygtig. Seleniſſa ſynkes over hende og bringer hende til Argenis, denne beviiſer ſtor Tapperhed imod dem, ſom Lycogenis havde udſendt for at bortføre Printzeſſen og Kongen.

Da jeg nu engang war reyſt fra Slottet til Syracuſas, og var udi Junonis Tempel (jeg kand ganſke vel erindre Dagen, og ſynes jeg endnu ligeſom at ſtaae for Alteret og giøre Regelſe; ſaaledes haver denne Hendelſe forøget min Ihukommelſe. Jeg ſtod, ſiger jeg, i min Andagt og bad for Argenis til Guderne, da en meeget deilig Jomfrue kom ind udi Tempelen, hun var høy og af en Adelig gang, men hendes Anſigt var nedſlagen, og gav tilkiende at Lykken var gaaen hende imod, jeg forundre mig meeſt over, at ikkun en Mands Perſon geleidet hende, denne fuldte hende med bedækt Hoved, ſaa at man neppe kunde ſee hans Anſigt. Der blev ſtrax en heftig Hviſken, hvo hun maatte være? og hvorfra hun maatte være kommen? Thi Anſigtet var ubekient, og Klæde-Dragten uſædvanlig i Sicilien, hun gik, Allernaadigſte Konge! men med ſaadan Majeſtæt, og ſaa ziirlig, dog tillige ſaa bedrøvet, at jeg, ved at betragte hende, tabte ald min Andagt, hun opholte ſig ikke længe hos Gudinden. Holte ikke den Hellige Speil, ey heller lagde nogen Gave paa Alteret: men blev ſtaaende ved min

min Side, og strax derpaa imod min Villie kaſtede ſig i Knæe for mig, og ſagde: Denne Dag, min Naadige Frue! Giver Eder større Leilighed til at viiſe Eders Godhed, end I vel tænker. Derſom I behager at viiſe Barmhiertighed og gaae de Guder for med Eders Exempel, ſom i ſaa Andægtig tilbeder, forunder I mig et hemmelig Stæd, hvor jeg kand foredrage ald mit Anliggende. Jeg reyſte denne ſukkende Jomfrue op, og ſom jeg fornam, at hun ikke fant Behag udi Tilſkuere, gik jeg ſtrax ud af Tempelet med hende, og førde hende med mig udi min Vogn til min Søſters Huus, hvor jeg ogſaa Logerede. Da vi nu der vare komne i Enlighed, ſpurde jeg hende først, hvorfra hun var kommen hid til Sicilien. Thi han talede Græſk, dog ſaaledes, maae Eders Majeſtæt viide, at man kunde høre, at han var ingen indfød Græker, jeg havde maat tænkt, at hun havde været et Oſtiſk Fruentimmer, og havde lært vort Sprog, ved det at det ſtore Græken-Land grænſer ſaa nær derved, men hun var aldt for ſmuk dertil. Hun ſvarede da ſaaledes paa mit Spørsmaal: Paa det at I kand forſtaae, ſagde hun, at jeg ikke forebringer Eder, nogen Uſandfærdighed om min Herkomſt, eller forlanger nogen Hielp forgieves af Eder ſaa ſee her Naadige Frue, ſee her levningerne af mine Fæderne Midler, omendſkiønt Skiæbnen ikke lader af at I pranni ere udi mit Fæderne Land, ſaa ſkal dog diſſe Ting forſtaae til min Underholdning

hvor jeg end er i Verden, og som hun dette havde sagt, tog hun ud af en Budikelen stor Deel Edel-Steene, slog og tillige sin Kaabe tilbage, og viiste inden i under sine Klæder adskillige hemmelige Lumner, som vare fulde af lige saadan Rigdom. Det var ikke Rigdom for en Privat-Qvinde. Thi betragtede jeg atter i en Hast hendes Ansigt og de øvrige Naturens Tægn; blev derover end meere forskrækket, og befalede hende at sige, hvo hun var? jeg er et elendigt Fruentimmer, sagde hun, hvis Nødtørftighed bestaaer meest derudi, at faae Kiender mig, og at I ikke skal tænke at jeg er en som flakker om Landene, eller at jeg af en Hendelse er hidkommen, saa see her et Brev fra en Qvinde, som vel er Eder ubekient, men dog fornemme, og som formedelst den Tanke hun har om Eders Dyd, som hun forlader sig til, meest haver fortient at hielpes af Eder. Det er min Moder, derpaa leverede hun mig, Allernaadigste Konge! et Brev, som jeg i Gaar tog ud af min hemmelige Kiste, for at læse det for Eders Majestæt, vil Eders Majestæt nu derfor behage at høre hvad derudi var skrevet.

Alxe sender Seleniſſa ſiin Helſen.

Dersom I spør, hvorfor I ikke kiender mig, og jeg dog kiender Eder, da maae I viide: at dette er Dydens fornemste Belønning; at den ikke tillader at sine Tilhængere skal være ubekiente. I maatte ikke være bleven udvalt af Kongen i Sicilien til at opdrage hans spæde Datter; I om han havde funden nogen dygtige-re:

re: jeg haver knudet spurt Eders berømmelige Navn iblant ubekiendte Nationer, som I kalde Barbarer, og ikke saa meeget for min egen, som for mit Fæderne-Lands Skyld fortiener ikke at kiendes af Eder. Men forbarme Eder dog over mig; thi omendskiønt jeg er en Udlænding, er jeg dog en Ulykkalig, og en Qvinde, ja, om det kand hielpe noget, af Græsk Herkomst. Tag imod dette Fiere Pant, tag imod min eeniste Daatter, som, om I vil troe mig, er fød af en Høyadelig Stamme. Lykkens Ublidhed og den Nødvendighed, som har været udi dette mit Anslag skal hun selv best underrette Eder om, som mit i sin Ulykke skal være lykkelig, om I ey alleene tager hende i Beskyttelse, men endog underviser hende udi Eders Sæder. Lev vel.

Efter at Brevet var læst begierede jeg at høre, hvad denne Jomfrue var af sin Moder befalet at sige mig, hvorpaa hun begyndte saaledes: Mit Fæderne-Land, sagde hun er i Frankrig, hvor den Flod Rhodanus af en stor Sø sporder sig ud. Theocrine er mit Navn, min Fader var ey alleene anseelig iblant sit Folk, men, som der undertiden ere maadelige Konger, saa var han endog en Første for sit Land, og kaldes Freutacommilcondorus, han døde, og efterlod mig vel voxen, men og tillige en Søn, som neppe havde forladt Vuggen. Da bemælte min Fader nu laae for Døden, formanede han sin Broder, ved Navn Icciobates ved Guderne her oven til, som han skulle forlade, og ved Guderne her neden under, som han skulle hen til, saa vel som ved Naturens Forbund og en Faders Erindring, at han ville drage Omsorg for os, og ikke forlade min Broder

i sin Barndom, ey heller min Skrøbelighed, og fornemmelig vor Moder som en Enke, og da han med falske Taarer havde svoret, døede min Fader. Vi syntes at være lykkelige ved vor Farbroders Formynderskab, saaledes drog han Omsorg for vor Arve-Deel, og trøstede os og vor Moder, men der var en malitieux og skammelig Aarsag til denne hans Omhyggelighed; at han ikke skulle miste noget af den Arv, som ham uden Tviil skulde tilfalde, naar jeg og min Broder vare tagne af Dage, thi stræbede han med Forgift at tage os begge af Dage, (en Synd, som ikke er giengs i Frankrig,) men Ulykken faldet var baade ubillig og uliige. Det var jo bedre, at jeg var bleven dræbt, at jeg var forgivet end du, min allerkiereste Broder, som jeg vilde ønske at Guderne havde vildet spare ved min Død, paa det du kunde have hevnet slig Troeloshed, og fortplantet med Glæde dit Fæderne Navn ved din Afkom. Denne onde Gierning skeede ved Enden af et Giæste-Bud, da man havde befalet, at komme Forgift blant Biretterne, som min Broder spiste med Appetit, saasom vor Far-Broder dertil paaminte eller tvang ham. Mig paakom en uformodentlig Afskye, enten det skeede ved min Geistes Omsorg for mit Liv, eller fordi min Far Broders Ivrighed i at nøde min Broder, til at spise af denne Mad, falt mig mistænkelig; saasom man ellers pleyer at holde den Alder fra saadant, formedelst den stærke Appetit, den af sig selv dertil pleier at hø-

ve,

ve, jeg forfoyede mig derpaa tilbage til min Moder, og da min Broder blev syg, aabenbarede jeg med Frygt den Mistanke som jeg havde fattet. Hinde var og tilforn givet Anledning til andre Mistanker, som den nærværende store Ulykke bragt hende i Erindring om, hun beduggede med sine varme Taarer sin Søn, som ved Sygdommens hastige Tiltagelse var allereede næsten Døed, og blev angrebet nu i en Deel af Legemet og nu i en anden; indtil det ulykkalige Barn iblant Lægerne opgav Aanden. Ach hvilken ugudelig Gierning! Morderen understod sig og at være til Stede, da Barnet døede, og stillede sig an som han sørgede derover, og paa det at ikke Legemet skulle blaane, og man deraf skulle mærke Forgiften, raabte han, at man strax skulle begrave det døede Legeme af Aarsag, at ikke min Moder skulle doe af Sorg ved at see sit døede Barn. Hun stod og ikke selv derimod; endskiønt hun ikke tviile meere paa denne onde Gierning, saa vilde hun dog ikke lade sig mærke dermed, at ikke min Far-Broder [illegible] det at dette Mord blev aabenbaret, skulle blive mindre unseelig, og med større Dristighed fuldføre sit onde Forsæt mod mig. Liiget var allerede Salver, iklæd og fremlagt, og Qvinderne ventede allereede paa Tægn, til at begynde at sørge; da min Moder førte mig eene ind udi et hemmelig Gemak, rev sig i Haaret og sagde: o! du elendige Foraarsager, at jeg ikke veed, hvad jeg meest maae begræde, entet min Søn, som Ilden nu skal for-

tære,

kære, det spede Barn, som ikke engang endnu kiendte denne Morder udi vor Familie, eller dig, som den samme Rover med lige eller maaskee større Grumhed skal rive af mine Arme; Din Broder haver allerede overstaaet Dodens Bitterhed, du er endnu tilbage for dens Grumhed. Ingen Kunst skal holde din Far-Broder tilbage fra at tage dig og af Dage, du kand maaskee, om jeg gior mit Beste, frelses fra Doeden, lader os, min kiere Datter! raadføre os med hinanden, forend vor grumme Fiende anfalder os.

Som vi nu vare i denne Sorg, kom Praxetas en meeget oprigtig og troe Mand til os, denne var avlet af min Far-Broder ikke den onde Icciobate, men en anden, som for længe siden var doed, og fød af en uliige Moder. Denne som og var forvirret af Frygt, siger: holt op at græde, og opfinder Eder en Maade til at undflye, den stund der endnu er Leylighed dertil. Ja! Allerkiereste Ven! svarede min Moder! I kand bedre sige os et Raad, efterdi vi ere af Bedrøvelse over denne store Ulykke gandske raadvilde. Er det mig tilladt, sagde han, at sige min Meening, da seer jeg ikke at Theocrine kand blive ved Livet, uden at hun redder sig med Flugten. Ulykken er for Dorren, og maaeskee du lever ikke i tvende Dage, du skal ey heller være sikker udi de nærgrænsende Lande. Thi denne listige Mand skal ved Penge, Forgift, og andre Practiquer søge at fuldføre, hvad han har begyndt. Jmedens derfor Eders Broders Liig brænder; hvor-

til

til, som I selv veed, giøres Anstalter at skal skee i Nat; saa løb ligesom I var bleven rasende frit om i Mørke; og omsider snig Eder hemmelig fra Folket, og begiv Eder til Bag-Dørren af mit Huus; der skal jeg tage imod Eder alleene uden Lys, og hemmelig skiule Eder, imedens vi ophitte et bedre Raad. Men I, Alcæa! skal fuldkommen stille Eder an, som I havde mist Eders Datter, thi Eders Sons tab og den Fare, Eders Datter er udi, skal give Eder Anledning til at sørge. Min Moder befalede mig at følge dette Raad. Jeg tog ey heller dette Puds længe i Betænkning; lod mig een og anden gang see ved min Broders Baal, undkom imellem Sørge Skaren, og ved Hielp af mørket kom til Praxetæ Huus, hvor han skiulte mig paa et meeget lønlig Stæd, og min Moder, som jeg hørte, agerede ogsaa sin Person meeget kunstig, hun lod flittig søge efter mig sin Datter allevegne, uden alleene hvor hun vidste at jeg var: hun lod og ydmyg anholde hos Icciobates, at der maatte udsendes nogle, som runden om i Naboelavet maatte søge efter mig og bringe mig tilbage; Efterdi hun frygtede, at jeg af Desperation over min Broders Død havde taget Livet af mig selv, han forsømte heller ikke, at lade sørge efter mig, saasom det var ham meeget magt paaliggende, at viide, om jeg og virkelig var kommen af Dage. Men da man i nogle Dage forgieves havde søgt efter mig, og min Moder havde brændt det blotte Baal for mig som død, be-

slutte-

sluttede hun med Praxeta, at skaffe mig bort fra Tyrannens Magt, indtil hun kunde faae opsøgt een ung Herre i Naboe-Lavet, som kunde være min lige, hvilken kunde tage mig til Ege, og tilegne sig min Fæderne Arv. Jeg kunde og intet gensteds tryggere hensendes, end til et saadant Sted, med hvilket vi tilforn ikke havde havt nogen Correspondence, thi saaledes vilde ald min Far-Broders Flid i at søge efter mig, være forgieves, og behagede J, min kiere Frue! min Moder fremfor alle andre. Saaledes forlangede hun at begynde en venlig Correspondence med Eder, at J vilde antage mig hendes eneste Datter, om ikke paa anden Vildkaar, da som Eders Tienneste-Pige. Da dette Raad var besluttet, gaaer min Moder til Icciobates, og begierer, at Guderne maatte besporges, hvorledes jeg var kommen af Dage, og skulle man ikke faae vissere Svar end hos den fornemste Gud til Delphos, thi hun havde endnu, sagde hun, den gamle Ærbødighed for ham, saasom vi ere en Colonie af de Phocenser, som fordum fra Massilien bleve førde længere ind udi Frankrige, om det derfor behagede Icciobates, vilde hun sende Praxetas didhen. Icciobates roste vidløftig hendes Anslag; Thi som han ikke vidste hvor jeg var afbleven, saa forlangede han og selv ved Gudernes Svar at faae at vide, hvor jeg var, eller hvorledes jeg var kommen af Dage. Praxetas havde han vel ingen Mistanke til; thi overleverer han ver-

ver, som skulle ofres Guden, gav og Praxetas selv en stor Foræring for, at han ikke skulle forkynde Gudernes Svar for nogen, forend han havde givet ham det tilkiende. Men han lod sig ikke forføre til at svige os, thi han stillede sig an som han vilde reise til Delphos, og lod mig iblant sit Tøy føre paa et lidet Fartøy, som seigled ned ad Floden til Havet. Som han nu derefter kom over et Skib fra Epidamo, som skulle gaae fra Munden af Rhodano Floden hiem til sit Fæderne-Land, og vidste at alle Passagers og Skibs-Folkene vare Fremmede; saa tog han mig ud af sit Pagage udi Verts Huus set, kaldte mig sin Søster, og førde mig paa Skibet; Skibs-Folkene lode sig og leye til at sette os i Land udi Sicilien, hvilket de og giorde. See her er jeg da min kiere Seleniſſa, jeg som allerede haver forglemt min Friehed, og vil endnu være Icciobates, som haver drevet mig af mit Fæderne-Land, noget godt skyldig, om I tillader mig at blive Eders Tienerinde. Praxetas, som er min naturlige Fetter er denne, som, paa det han desto bedre kand blive ubekiendt, følger mig udi en Tieners Dragt, vores Reyse, og hvad jeg nu korteligen haver fortaalt, skal han vidløftig kunde fortælle Eder, min Naadige Frue. Imedens hun dette fortalte recommenderede hun sin Tale med saa stor Modestie og Beskedenhed, og forestillede sin Sorg saa net; at jeg fornam, at mine Affecter bleve forvandlede til de samme som hun havde. Sandeligen, faldt

Radirobanes hende ind i Talen, jeg venter og selv med Længsel efter, at faae at høre, hvad I foretog Eder med hende, havde hun kommet til mig; havde jeg ikke ladet mig noye alleene af en frygtsom Medlidenhed at skiule hende, men jeg havde revet Icciobates fra det Rov, som han maaeskee endnu ruer over, ladet ham binde, og med de haardeste Ceremonier henrette og opofre for Jomfruen. Seleniſſa smiilede, og roesede Radirobanis Medlidenhed. Hvorefter hun saaledes blev ved sin Historie, jeg var, sagde hun, ret i Bekymring over, hvad jeg skulle giøre. Thi denne saa fornemme Supplicant, som formedelst sine Miner og kostbare Juveler, ikke lod mig falde nogen Tviil paa, at det jo var sant, som hun sagde; kunde jeg ikke vel afviise; men udi denne min Skyldighed stod mig Argenis for Øyene, som jeg var forbunden, og til hvis Opvartning jeg ikke med Billighed kunde antage nogen, foruden de sædvanlige, hvorfor jeg sagde, I kunde, min kiere Jomfrue, vel have addresseret Eder til andre Damer, som kunde have viist en nyttigere Medlidenhed med Eder, men aldrig til nogen, som meere lader Eders Elendighed gaae sig til Hiertet end jeg, dog kand jeg ikke soye Eder udi Eders Begiering. Thi jeg opholder mig paa et hemmelig Slot med Kongens Datter, men min Søster skal være til Eders Tieneste, som jeg lover for, saaledes skal drage Omsorg for Eders Sager, som I var hendes egen Datter. Hun syntes derved at blive gandske forvirret,

og

og slog af Blufærdighed Øynene til Jorden, sigende: hvorvel skulle jeg skiules udi det hemmelige Huus? Om I forhvervede mig Frihed til der at opvarte den Kongelige Datter. Denne fornemme Jomfrues saa aldeles uforskylte Elendighed rørte mit Hierte; saa at jeg bad hende have et frit Mod, og overleverede hende tillige med hendes Praxeta til min Søster. Imedens jeg mældte Kongen, som just paa samme Tid var i Syracusa, aldt dette, her falt Radirobanes hende atter ind udi Talen, sigende: Men hvorledes lod Meleander sig dette gaae til Hierte; resolverede han strax at troste hende, eller gav han Ordre til andre at viise sin Medlidenhed; Det gior mig ret Ont, at I vare saa seendrægtige i at hielpe den Stakkel. I den Stæn at jeg ventede at I skulle bane Veyen til Udgangen paa mine Bekymringer, saa forer I mig nu i andre, men jeg maae en liden Tid forglemme mine egne Bekymringer, for at høre paa den ulykkeliges Theocrines Skiælne, far derfor ikkun fort og fortæl mig alle Ting, uden at springe over noget, hvorpaa Seleniſſa atter begyndte: Eders Majestæt, saade hun, maae ikke tænke at jeg forgiæves er fulden paa denne Tale; thi Eders Majestæt skal omsider faae at viide, hvor vit disse Ting vedkommer Eder selv. Meleander anhørte den fremmede Jomfrues Elendighed, med ikke mindre Forbittrelse, end Eders Majestæt nyelsen, da sa de, hvad om vi besøger denne Jomfrue, kiere Seleniſſa,

hvor til jeg svarede: Eders Majestæt behager allernaadigst at lade dette Forsæt fare, saasom Eders Majestæts Venlighed vilde maaeskee rode denne Supplicant; thi hvo af de fornemme Herrer, eller i det mindste Damer skulle vel ikke siden komme flyvende for at hilse denne Fremmede? og ved et saa stort Bekiendtskab skulle den Ting blive robet, som hun seger hos os at skiule. Dersom Eders Majestæt tillader, at jeg maae føre hende op paa Slottet til Argenis, skal Eders Majestæt desto bequemmeligere faae hende at see. Det er vor Villie, kiere Selenissa, sagde Kongen, og maae I drage Omsorg for, at hun pleyes vel og Honet. Giver Guderne at vi komme i Roelighed for de Indenlandske Uvror, skal hendes Far Broder ikke ustraffet have begaaet denne Ugudelighed mod hende. Nu første behager du mig Meleander, raabte Radirobanes: nu er du værd at være Fader til Argenis. Ved disse Ord blev den gamle Frue lystigere af Humeur, og sagde, Eders Majestæt maae see til, at vedliae holde denne Godhed for Theocrine, thi hun behover endog den Dag, i Dag er, Edere Godhed. Men det er lettere uden Kare et være barmhiertig end naar foruden beskuelsens Medlidenhed en nærværende og virkelig Hielp fordres. Men Eders Majestæt tillader mig at fortælle videre, efterat jeg havde faaet Tilladelse at føre hende til Argenis, reiste jeg med Glæde tilbage til min Søster, og forkyndte Meleandri God-

hed,

hed, og at jeg havde erholdet aldt hvad jeg forlangede, og skal jeg nu, min kiere Theocrine, saade jeg, drage Omsorg for Eder, som min anden Printzesse, jeg er befalet at pleye Eder lige som Argenis. Men hun bad mig indstændig, at man ikke vilde giøre meere af hende end af de andre, som opvartede Argenis. Thi paa saadan Maade kunde hun skiules uden at nogen skulle faae sporge til hende, det som nu falt mig mest langsom, var at jeg ikke strax kunde fore hende til Slottet; saasom jeg ingen lunde tvilede paa at jo Argenis skulle elske denne deylige unge Jomfrues Omgiengeise, som en Gave nedsent fra Himmelen. Men min Families Aarlige Ofring tilstundede, som ikke retteligen kunde skee, i min Fraværelse. Men Dagen efterat Ofringen var til Ende, lode vi Praxetas reise til Delphos, thi han saade at Icciobares kunde faae noget at vide, der som han forsommede ut holde sit Løfte, men naar han havde raadført sig med Guden, vilde han komme tilbage til syracusas til min Søster; paa det vi indbyrdes kunde opdigte noget, som han skulle bringe Tyrannen tilbage lige som et Oracul fra Delphis. Da han var reist, satte jeg Theocrine paa min Vogn; da kunde jeg ikke blide nieet af hendes anagenemme Samtale, saa at jeg, ved det Reisen ved adskillige Discourser blev fordreven, kom til Slottet, førend jeg snart visste, at jeg var kommen ud af syracusa. Da nu Argenis saae denne Jomfrue, blev hun meget

bestyrtset, og mange gange betraktede og beskue-
de alle hendes Lineamenter, jeg talede for de an-
dre meeget beskedentlig om Theocrine, at det
var en fremmet Jomfrue, som skulle reise til
Africa, men formedelst Skibbrud var kommen
til os, siden fortalte jeg hemmelig Sagen for
Argenis, som, da alle vare udgangne, foru-
den jeg, sagde til hende: o min Veninde, dersom
I vil give mig det søde Navn af Søster, og
tillade mig at elske Eder med den Kierlighed, som
passer sig til dette Navn, vil jeg herefter ikke agte
mig for min Faders eeniste Datter. Gid i ville,
at mine Betiente maatte viide, hvad Eders
Stand sommer, men heraf skal I forstaae, at
I haver her at befale; og I maae efter eget
Behag udvælge Eder Sted og Stat, og de
Ting, som I vil have forborgen, skal jeg og Se-
lenissa tie Radirobanes kunde her ikke læn-
ger bare sig, men falt Selenissa ind i Talen,
sigende: O lykkalige Theocrine, som saa snart
kand blive elsket af Argenis, hore hende, svare
hende, og spise med hende uden Rival. Dette
maatte Eders Majestæt heller have sagt, om
de siden kunde have seet deres foreenede Gemyt-
ter og Tornerninger, som aldrig forraarsaaede rin-
geste Ueenighed imellem dem. Dog taler E-
ders Majestæt sandt, i det de tænker at alle Riva-
ler vare borte, jeg elskede Theocrine over-
maade: og kappedes med Argenis, hvo af os
mest skulle blive elsket af hende, hun opvaagte vor
Kierlighed, med hendes Beskedenhed; og var det
in-

ingen paa Slottet, som hun jo ved anstændig Høflighed forbant sig, Vildfarelsen udi det Græske Sprog, som hun ikke aldeeles tilfulde forstod, giorde hendes Tale end behageligere, efterdi Feylene udi Sproget lode hende godt. Hun tog sig der samme for, som hun saae Argenis giorde men med den Forsigtighed, at hun som ofteste lod sig overvinde, og at intet skulle mangle hendes behagelige Tredskhed, saa lod hun strax som hun var fortornet, og derved foraarsagede den Triumpherende Argenis Glæde. Men med Ulden Toy vidste hun ikke at omgaaes, ey heller var hun vant til, at tractere Naal og Rok, thi hun sagde: at Høyadelige Fruentimmer i hendes Land, lagde sig meest efter Jagt. Dog havde hun letteligen forladt Tilbøyelsen med Landet, hun forlangede, at man vilde viise hende de Kunster, og gav ikke skiødesløs Agt paa det, som blev sagt hende; dog forundrede jeg mig ikke meere over noget, end over hendes overmaade polerede og herlige Forstand, alle Tider kunde man finde hos hende uskyldig Skiemt og lystige Historier, ja ogsaa Vers, som vare flydende dog alvorligere end at de kunde sættes paa Instrumenter. Thi de Forseelser, som hun begik i Sproget naar hun talede, fantes ikke saa ofte udi hendes Skrift, hvad enten hun skrev Græsk eller Italiensk. Med saadan Fornøyelse fordrev vi Tiden, da Lycogenes ved et skiændig Forræderie forstyrrede vor Roelighed. Denne, som ikke kunde fordrage den

Maade, hvorpaa Kongen holdt Argenis i Forvaring besluttede at ødelegge dem begge. En besværlig og maaskee umuelig Gierning, om Guds Frygt havde commanderet den, men intet er de Ugudelige for høyt at udfinde, han bestikker derfor tvende Personer; som havde lovet sit Sverd til alle Ting, og havde allerede tilforn viist deres Troe-løb i at begaae Skielmstykker. Disse viisede han Slottet, og sagde, at der var det vrægtige Bytte skiult, dersom de ikkun vilde være brave Karle. Naar Kongen gik derhen alleene, for at besøge sin Datter, skulle de om Natten stiige over Voldene, og, efterdi hverken Drabantere, Venner eller Tienere blive tilladte at komme derind; hvor iet en Sag var det da ikke sagde han, at undertrykke en nogen og gammel Mand, som vel ogsaa da skulle ligge i Søvne, men Argenis indtatte de og fange (thi naar han havde tvunget hende til Egte-skab, tænkte han at skulle betiene sig af Kongens Liv, lige som Lykken udi en saa stor Tumult gav ham Anledning til.) Den usædvanlige Domdristighed, som udfordres til denne Gierning, opmuntrede Roverne, paa det at de ved et saa mærkværdig Skielmstykke og Forræderie kunde giøre sig berømmelige. Men hvo skal skaffe os ind paa Slottet? sagde da? Eller vi skal ikke mærke, at vi gaae dibhen? Efterdi der staaer en saa talrig og skiærig Vagt, at den næsten kand tælle Fuglene, som flyve de bevæbnede forbie. Da de derom længe havde disputeret, syntes dem omsider den Part af

af Slottet best og bequemmeligst at bestige, som omringedes af Havet; Thi Kongen, sagde de, stolende paa den naturlige Fortification, haver der ingen Vagt sadt. De kunde der legge til med en liden Baad, og skulle Bølgernes bragen forraarsage, at den Allarm, de maatte giøre, ikke skulle kunde høres. Dog tænkte de igien, at høyen, paa den Side, var saa steil og høy, at ingen Stie skulle kunde række, men een af Morderne, af hvis Bekiendelse man siden fik at vide dette Forræderie omstændig, sagde: overdrag mig Forretningen, jeg skal finde en Maade, hvorpaa vi skal komme ind paa Slottet, dog er een Kammerat mig ikke nok. Thi hvad om man vidløftig maae søge efter Kongen i Huuset eller denne yderlige Forskrækkelse forøger hans Kræfter? Hvad om man skal forekomme Argenis Flugt; hvilken, naar hun fornemmer Faren, skal skiule sig, eller søge til Vagten, som er uden for Slots-Porten, vi kand ikke være ferre end 8 Personer. Vil I nu selv helst udvælge disse, da lad dem jo for jo heller forsøge sig til os, men dersom I vil forlade Eder paa os i saa vigtig en Sag, da kiende vi dem, som skal bringe alle Ting i Stand for Eder, Lycogenes bekiendte, at han satte sig og sin Lykke udi deres Hænder, i Morgen skal I faae byttet udi Eders Snarer, sagde han, thi jeg har Underretning om at Meleander vil reise til Argenis. Haster, imedens Couragen er endnu frisk; og lader ikke dem, som vi hemmeligen skal betiene os af, faae Tid til at betænke sig og gaae

hen at forraade os, jeg skal imidlertid opholde mig paa min Herre-Gaard, som ligger ved Soen 5 Miile herfra, didhen skal I føre det samtlige Bytte. Dette saaledes overlagde heslige Forræderie syntes Lykken at befordre; thi Meleander kom til Slotter, og en stor Plads-Reian, som falt om Natten, saa vel som Maanen, som var i sidste Qvarter, foraarsagede at man hverken kunde betiene sig af Øyen eller Øren. Kongen pleiede, naar han kom til sin Datter, ved Indgangen af Slottet at dimittere sine Herrer fra sig, at de kunde tage ind enten udi Leiren næst ved, eller udi de smukkeste Byer, som vare i Nærværelsen. Imidlertid betiente vi ham med alt hvad han havde forrøden. Denne Tid var den roeligste for den gode gamle Herre, han fant blant os den sødeste Roelighed, lige som han uden for Slots-Porten skulle have efterladt alle Bekymringer, ja Majestæten selv. Den samme Aften, som dette Forræderie var besluttet at skee; vidste Kongen sig ey alleene af nogen Fare, men var og af en Hr delse lystigere, end han ellers pleiede. Der vi alle havde holt Nadvere; begyndte han at sporge, med hvad Leege Fruentimmeret fornøiede sig om Vinteren, og naar det var slemt Veirlig, og, da jeg svarede: med Fabler, hvorudi de finde en særdeles Fornøielse, saade han: Saa! da bør I Seleniſſa udi den Øielse ikke at give dem noget efter; saasom I er allerede en gammel Frue, og heander selv at blive en Fabul. Men vi vil nu, at enhver af Eder skal

skaligientage, den Fabel, som hun udi denne Forsamling haver fortalt. Da vi nu alle loe, og han fremdeles befalede det, understode sig nogle af dem, som stode ham nærmest, at fortælle deres Giækerie. Derved sneeg Søvnen sig alt meere og meere efter Haanden paa Kongen, ind til han omsider sank ned paa den Benk, hvor han sad, da han holt Nadvere, og begyndte at snorke; og som han, naar han blev opvagt af Søvne, havde Møye for at komme i Søvn igien, saa dækkede vi ham smugt til med Klæder, satte et Lys ikke langt fra ham, og derpaa i Stilhed forlode ham alle sammen.

Der nu Fruentimmeret havde allereede forsøvet sig til deres Kammere og vare gangne til Sengs, dog laae jeg endnu og talede med Argenis og Theocrine, thi jeg og Theocrine havde vore Senge udi Argenis Søve-Hemak, da hørde vi en usædvanlig sterk Allarm, og at nogle talede og løbe. Jeg tænkte i Begyndelsen paa ingen Fare, men meente at Jomfruerne havde taget sig Frihed til at foraarsage denne Allarm ved indbyrdes Leeg og Lystighed, men da Ulykken strax derpaa nærmede sig til os, fornam jeg, at det var en mig ganske ubekiendt Røst af Mandfolk, men i det jeg nu laae i Tviil, og af Frygt ikke kunde tale, blev Dørren til Søve-Gemakket med største Force opbrudt. Eders Majestæt maae ikke forundre sig over, om jeg endnu forskrækkes ved at tænke paa den Nat, thi dette saa forskrækkelige Syn havde nær taget Livet af

mig. O et grueſom Stykke! jeg ſaae bevæbne-
de Mænd med blote Kaarder at bræk̃e ind udi
Gemakket: og begyndte tillige med Argenis hef-
tig at ſkrige; hvilket var det eeneſte, ſom vi for-
maade. Men Theocrine.(Ach Evers Maje-
ſtæt behager nu at høre en Ting, ſom med Billig-
hed for Efterkommerne burde opſkrives, og ikke
ſaaledes med os hendøe) vor Theocrine, ſiger
jeg, ſprang i Haſt op af Sengen, og, ligeſom
hun af en guddommelig Indſkydelſe ſkulle være
bleven raſende, faldt ind paa Roverne, og i det
de ved Jomfruens uventelige Driſtighed lidet
ſtudſede, uvidende hvad hun enten vilde eller kun-
de; anfalt Theocrine den, ſom forſt kom i D-
øgen alleene hindrede denne Bevæbnede at kom-
me videre, eller tog imod hans Hug, men ſlov
ind under hans Kaarde og i en Haſt vreed den af
hans Haand, og med ſamme Geſvindighed, Al-
lernaadigſte Konge, (thi det varede altſammen
ikke ſaa længe, ſom jeg nu har talt derom) fik
ogſaa hans Skiold udi ſin veſtre Haand, Da
jeg nu ſaae mig om, og var ikke mindre beſtyr-
ſet over denne uformodentlige Hielp, end over Fa-
ren; gav hun een et ſaa dygtig Hug over Hal-
ſen, at Blodet ſprang af Stubben lige hen til
mig og Argenis. Dereſter ſlog og ſtytte hun
tapperligen til den eene med Skioldet, til den an-
den med Spidſen, og til den tredie med Hefte.
Men da begyndte Roverne, ſom udi Begyndel-
ſen vare blevne forvirrede over den uventelige
Modſtand, og vare Veegne tilbage, ligeſom
udi

udi en ordentlig Kamp heftigere at anfalde Theocrine, saa at de ikke skiæmmede sig ved, at være mange om een, og det endnu et Fruentimmer. Thi foraarsagede Vaaben-Braget paa dette snevre Stæd, og tillige Fruentimmerets jammerlige Skrig, (thi disse vare allereede komne til os,) en større Allarm, end man efter Stædets Beskaffenhed eller mængden vel skulle troe, og gav en Anseelse, som om en gandske Bye havde været indtaget.

IX. Cap.

Radirobanes og Seleniſſæ Samtale bliver afbrudt ved Argenis Komme; Argenis formærker Seleniſſæ Utroeskab, og beroer hende hereſter ikke meere ſine Hemmeligheder. Poliarchus af Begierlighed eſter at komme til Sicilien fordriver ved et deſperat Middel den fierde Dags Feber, ſom han i lang Tid havde været plaget af.

Da nu Seleniſſa dette fortalte, kunde Radirobanes ikke ſtyre ſig ſelv, af Begierlighed efter at høre Udfaldet paa denne forunderlige Strid; Men ſee nu første kom Argenis Radirobanes gandske ubeleylig, og gierde Ende paa Seleniſſæ Samtale med ham. Thi ved det hun ſpatſerede tilbage til Slottet, havde hun juſt af en Hendelſe taget denne Vey, ſom hun ellers tilforn aldrig pleiede at gaae. Da nu Radirobanes og Seleniſſa bleve hende var, kunde de ikke faae Tale meere ſammen, men overlagde, at de Morgenen dereſter, ſtrax eſter Solens

lens Opgang skulle møde hin anden paa samme Stæd i Haugen, som af en Hendelse. Argenis blev og ikke glad, ved at see Radirobanes, thi hun længtes efter at tale med Seleniſſa alleene, og var meere fornøyet, end da hun gik ud af sit Gemak. Dog, da Radirobanes kom hende i Møde, tog hun just ikke saa meget Alvorligen imod ham. Efterdi Printzessen formedelst en anden Glæde, som var hende vederfaret, var hun nu mindre hadsk end tilforn, men paa det hun kunde dølge den virkelige Glæde, hvoraf hun var indtagen, bøyede hun talen hen til Bagateller, og fremviiste et Blad, fuld af Vers, som nyeligen tilforn vare overleverede af en ikke u-effen Poet. Denne havde udi samme Vers roset den Kongelige Lunds Lyksalighed, efterdi Argenis enten for at kiole sig, eller om Aftenen for at forlyste sig, pleiede at besøge den. Hun holt selv Bladet aaben udi Haanden, og overleverede det saaledes til Seleniſſa, at hun nogenlunde inviterede Radirobanes til at læse Versene.

O Skov! som meere er, end fuld af Herlighed og Glæde,
Som Solens klare Straale-Guld bestandig skal beklæde!
O Lyksens Træer, som i dig med brede Toppe prange,
Og overskyne yndelig de Kongelige gange.
Ey skal Dodone Due-Skov og Nysæ skionne Lunde,
Betage dig din Ros og Lov i alle Folkes Munde
Ey Idæ Bierg og Pindus, hvor sig Guderne forluste,
Ey skal af en Herlighed saa stor, sig maalte kunde bryste.
Hvo kan vel med tilberlig Lov den store Rigdom prise,
Som denne skionne lille Skov for Verden kand fremviise

Den

Den Stædets smukke Dannelse, det Nymphe Chor saa yndig,
De Guder, som sig her mon Tee, og giøre Skoven myndig.
Her staar det grønne Popil-Træ, her bebre Elle-Blade,
Her er den høye Ask at see, her lønne-Træers Rade.
Den snevre Avnbog man seer op mod Stiernerne at stiige
Her har ey tykke Ege Top for Torden Skral maat vige.
Her Bøge-Træet Alder fik, her Elme-Træer bramme,
Hver har forskiellig Kov og Skik, hver har sin sære Stamme,
Her fyldes Lusten op af de vellugtende Cypresser,
Her prale Laurbær-Træerne, rød Fyrren giør Caresser,
Den Ranke Gran har her og Stæd, man Olie-Træ ey vanter,
Man seer og Hassel-Træer med utallig andre Planter.
De Blomster, som af denne Vang saa yndig mon fremspringe
Har Vesten Vinden ey engang til Veie kundet bringe
I Ennæ Skov, endskiønt dens Pragt Proserpina bedrøvet
Da hun derfra imod sin Agt, af Pluto blev bortrøvet.
De hvasse Ulve Tænder samt det krumme Svine Tryne
End aldrig her for noget tamt sig haver ladt tilsyne,
Ey heller sulten Løve Brøll man nogen Tid fik høre,
Som ofte pleier Faar og Fol en dødsens Skræk paaføre.
Men Raadyr man med Hiorter skal her finde meeget trygge
At ligge udi Haabe tal og mnde Skovens skygge.
Naar ikke Vind og Hyrde-Spil med Echo lar sig høre,
Som Stundum noter disse til en liden Tour at giøre.
Fugle, som med Flugt og Sang os pleie at advare,
Frygt her for ingen Undergang ved Fugle Lim og Snare.
Thi hvor som helst i denne lund I lyster selv at være
Skal ingen Strikke nogen Stund jer lette Fod besnære,
Her Natteragten, hvad hun kan, ved Natte-Tid udtriller
Og om den Tracske Tyran et trauriat Stykke spiller.
Men naar den lyslig Morgen-Stund begynder at opklare,
Da samles udi denne Lund en prægtig Fugle-Skare.
Som alle stemme op i Sang med tusind Tremulanter
At Echo gir i Lusten klang fra alle Verdens Kanter.

Ja fortelig en gandske Hær af Nymphер og Gudinder
I denne Engle-Skov i sær man ogsaa aldtid finder.
Bort derfor ald Ulykke! vig fra denne Helgen-Boelig,
For ald Vanhellig falsk og Svig maae Stædet være roelig.
Men siger mig Gudinder! hvi dog Skoven har den Ære,
At mange Guder derudi forliebte monne være?
Det kommer deraf, at eenhver sig Høylykfalig skatter,
At see med Lyst og skue der, den store Konges Datter.
Som med et yndig Jomfrue-Chor tit pleier at spatsere
I denne lille Hauge, for sig der at divertere
Thi har Naturen tommet sig af lutter Fryd og Glæde
For prægtig at bepryde sig et Høylykfalig Sæde.
Og paa det at Skov-Nympherne det smukke følge kunde
Forøge, maae man denneim see opfylde disse Lunde
O Jomfru! O Printzesse! see! du Guders kiæle-degge!
Hvor villig dog Gudinderne vil Følge med dig legge.
Thi lad da denne Lyst-Skov faae den ugemeene Ære,
At den af dine Øyne maae beskinet ofte være.
Hver Fodspor, som du hellig mue! i denne Lund fremsetter
Skal Synden Vinden Blomster-Strøe, og pryde disse Pletter.
Og paa det at disbedre de kand blive udi Minde.
Da skal man blant Gudinderne dem og evindelig finde.
Ey eene denne Hauge man skal see dig at besmykke
Men du skal og det gandske Land tilføye samme Lykke.
Og omdin Fod berør et Land, som visned være skulde,
Formedelst hestig flyve Sand, og umaadelig Kulde,
Da skal strax Luften blive blid, og Jorden Blomster bære
Ja Landet skal fra samme Tid bestandig frugtbar være.

Efter at Radirobanes havde geleidet Argenis til sit Gemak, toa han Afkeed fra hende, saasom Aftenen tilstundede, og begav sig til Meleander. Hvorved Argenis fik Leylighed at tale med Selenissa, og derfor saaledes begynte: jeg har længe længtes efter at tale med Eder, i Een-

i Eenrum, kiære Moder, og ynker jeg Eder, at I skulle plages saa længe med denne forliebte Persons Nærværelse, men hvad kunde han bestille hos Eder saalænge. Herpaa begynte Seleniſſa lemfældig og anderledes, end Argenis ventede, at tale om ham, sigende: at hun aldrig havde tænkt, at denne Person havde været saa dydig og skiemtsom, og at han med meget angenemme Discourser, havde fordrevet Dagen, indtil Aftenen, allene at han nu og da kom frem med, at han heftig var plaget af Kierlighed. Den skarpsindige Argenis syntes ikke synderligen vel om denne Ros, som blev givet en Person, paa hvilken hun var hadsk. Men som hun videre ville udlokke Seleniſſæ Tanker, sagde hun: Men hvad vil han nu giøre? og naar vil han reyse hiem? tænk ikke derpaa, svarede den gamle Frue, uden at han ved Krig bliver overvundet, reyser han ikke bort. Thi han er heftig forliebt udi Eder, og dette Raserie kand ikke uden ved en stor Ødeleggelse dempes. Gid allene Poliarchus var her, gid vi ved hands Kiøkkerhed kunde frelses! og frygter jeg sandelingen for, at vi vil saae Navn af Utaknemmelighed, om vi nødes til at bruge Vaaben imod Radirobanes; som ved sin Hielp haver redet Sicilien. Hvad om vi smigrer for denne rasende Person ved at give ham et ringe Haab? Man kand fyrere ham ved Ophold, og lade ham reyse hiem igien til Sardinien med den Beskeed, at man vil kalde ham tilbage, naar alting er

klart.

klart. Disse Ting siger jeg ikke for hans, men for Eders og Kongens skyld. Thi det skal virkelig giøre Eder ondt, om Sicilien, som endnu er beskeftiget med at udslukke den Borgerlige Ildebrand, skulle paa nye ved Eders Brollups Fakkel antændes. Argenis skarpsindige eftertanke og opmærksomme Kierlighed, fornam strax at Selenissa var bleven forandret; dog opsatte hun sin Vrede til en anden Tid, og paa en gandske lemfældig Maade forkastede denne Foreskilling, angaaende Radirobanis Kierlighed; thi hun begyndte et større Verk, for paa en anden listig Maade at giøre denne gamle Frue og hendes Poliske Anslag til intet. Hvorfor hun, efter at hun nogen Tid havde tiet stille, sagde: Det giør mig ondt, at denne velfortiente Konge haver giordt sig det Haab om det, hvorudi man ikke kand foye ham. Dog vil vi siden see til, hvad dero der at giøre. Frue en blev herover glad, ligesom hun ved Gudernes Hielp allerede havde giort en god Begyndelse og forlod Printzessen, som strax med Haanden under hagen lenede sig udi et Vindue, og begyndte heftig at sørge over, at hun nu maatte befrygte sig for den, som var alle hendes Hemmeligheder bekiendt; thi hvem skulle hun nu klage sig for? Hvem skulle hun nu raadføre sig med udi Sorg og Glæde? Endeligen brød hun ud i en bitter Latter; og betænkte ved sig selv, at Glæde og Sorg ere alle Tider med hinanden sammenblandede. Hun havde jo den Dag

hast

havt Lykke nok; thi maatte hun med Taalmodighed fordrage, om noget viiderligt derefter havde tildraget sig. Hun ansaae det ellers for en Naade af Guderne, at hun ikke strax efter Sædvane, havde aabenbaret for Seleniſſa de Ting, som havde tildraget sig, og som endnu stode fore, men disse vare som følger. Da Printzessen spatserede i Lunden, kom Arsidas til hende, og fortaalte, at Poliarchus var i Byen, og laae hemmelig skiult udi Nicopompi Huus, thi overlagdede, at han om Natten hemmeligen skulle igiennem en Lonegang blive fort til Slottet. Denne store Glæde var det, som Argenis ikke kunde taale eene at bære, og derfor vente tilligere, end hun ellers pleiede, tilbage til Slottet, saasom hun længtes efter at giore Seleniſſa derudi Deel, agtig. Men da hun strax, ved det hun begynde at tale med hende, mærkede, at hun var falden til Radirobanis Partie, lod hun sig ikke mærke med Poliarchi Ankomst, hvilken Ungdoms Hidsighed havde drevet til paa nye, at bove paa, at ligge skiult i Sicilien.

Thi der Gelanorus vaar kommen tilbage til Africa, og fant ikke Poliarchus, efter aftale udi Clypea, reiste han til Hyanisbe Residentz, hvor han fant sin Herre endnu syg af Feberen, leverede ham Argenis Brev og Ordre, og fortalte ham desuden i hvilken Elendig Tilstand Sicilien var, og i hvilken Fare Argenis stod, efterdi Lycogenes havde

saa godt som Seieren allerede udi Hænderne, han forglemte og intet at mælde, uden det, som Argenis havde forbudet ham, nemlig Meleandri Kaaldsindighed. Men om Archombrotus tiede han intet, jeg veed ikke, sagde han, hvoraf Archombrotus Hovfærdiger sig, han foragter os nu alle. Dog gjorde Gelanorus sig ingen slemmere Tanker om ham, end alleene at han havde forglemt det forrige Venskab men som forliebte Personer ere frem for alle Mennisker de hurtigste i at fatte Mistanke til alle Ting, saa falt strax Poliarchus paa den Tanke; at Archombrotus var bleven forliebt udi Argenis Deylighed, og derfor nu hadede ham som en Kival. Thi hvo veed, sagde han, om han ikke kand paa nogen Maade have faaet at vide, at jeg ogsaa elsker Argenis? Det er derfor forgieves, Gelanore, om vi ikke i Tide komme over til Sicilien, skal Argenis udi Krigen ved andres Tarperhed frelses for mig, imedens jeg her ligger paa den lade Side? eller rettere saat, skal jeg vel tillade, at der ere andre, som hun bor overgive sig til? Gelanorus anhorde med Bekymring denne sin Herres Resolution, thi han frygtede for Meleander, som var Poliarcho hadsk, og Argenis havde betaget ham Frihed til at advare ham derom. Endeligen var han begge saaledes troe, at han vel ikke talede om Meleandri Vrede, men foreskillede dog under Tiden, at det var meeget usikkert for Poliarcho, at

vove

bove sig saa yderlig iblant sine Fiender, og det imedens der endnu var Krig, som kunde give Anledning til adskillige dristige Gierninger at sette i Verk imod ham. Det var, derfor bedre at seigle til Fædrene-Landet, der samle en Krigs Hær, og saaledes komme tilbage til Sicilien, uden at skiule sin Kongelige Høyhed. Det vil jeg og giøre, svarede Poliarchus, men du veed jo selv, at Veien til min Fæderne Land falder saa godt som lige igiennem Sicilien, skulle jeg da vel kunde reise der forbi uden at giøre min Opvartning hos Argenis? Kun maatte selv sige, at jeg maatte skamme mig ved min overstanden Fare, om jeg ikke gav mig i denne nye Fare, naar jeg kommer der til Landet, da troe mig, at jeg nok skal hitte paa en bequem Maade til at komme hende i Tale. Men, sagde Gelanorus, jeg vil heller doe, forend jeg vil see Eder igien i denne Fare, uden saa er J i det mindste benhører mig herudi, at J, naar J kommer til Sicilien, ikke betroer Eders Liv til nogen, uden til Arsidas, førend J taler med Argenis, og derefter overdrager jeg Eder til det Raad, som J satte tilsammen.

Poliarchus, som ikke foractede denne sin troe Tieneres Bekymring, tog imod den Vildkaar, men til dette hans inderlige Forsat at sette i Verk, manalede ham Legems-Kræfter, efterdi den stærke Fierde Dags Feber endnu holt ved ham, og ved disse nye Anslags Vanskelighed og Bekymring var saaledes bleven forøget, at den

paafølgende Nat vel ikke angreb ham saa sterkt med Kulde, men dog plagede ham længere end tilforn med Heede. Denne Sygdom vor Gelanorus ikke ubehagelig, saasom den hindrede hans Herre fra at give sig udi en vissere Fare, men Poliarchus, som ikke kunde taale at oppebie den seendrægtige Lægedom, som skulle skee ved at udmatte baade sine og Sygdommens Kræfter med Faste; Erindrede sig adskillige Exempler, paa Personer, som han havde hort tale om, at de havde fordrevet Kaalden ved en drastig Drik Vin, og besluttede at bruge samme Raad. Det er ikke at undre, sagde han om min Feber, naar jeg efter Lægernes Forskrift er bleven udtæret og dræbt, da tillige med Livet forlader mig. Jeg vil, imedens jeg endnu har Kræfter, stride imod den, og curere mig efter mit eget Sind, det staar vel i Beraad, om denne Gierning skal blive mig til Livet eller Døden, men det er nok, at den strax skal give mig at fornemme, hvad Skiæbnen med mig haver besluttet. Thi mine Omstændigheder ere nu saaledes beskaffede, at det er mig haardere, at ligge syg end døe. Saasom han nu dette gandske fast havde besluttet, kunde Gelanorus, som aruede for denne Fare, hverken med Bon eller Graad faae ham der fra, det hialp ikke, at han erindrede ham om Arsenis, hans Moder og Nevner; ja Dronning Hvanisbe selv bad ham forgieves at staae fra sit Forsæt, thi maatte man lade ham have sin egen Villie. Da nu Feberen tre Dage derefter

efter angreb ham efter Sædvane, forsøgede han sig til en Camin, og tog imod Kulden, som: ryste de hans Lemmer, med en god Drik meeget gammel Viin, som meeget heftigere end ellers udspredede sin varme udi hans Ædrue og til Viin uvante Aarer. Lægerne vilde ikke være til Stæde hos ham, imedens han, som de sagde, tog Livet af sig selv, men Poliarchus sagde med en smiil, at om de ginge bort, skulde i det mindste den læge Bacchus (som Præsten Pythia kalder ham) være til Stæde, og blev i det samme ved med meegen Viin at stride imod Kulden, indtil Blodet var bleven varmt, og en anden Heede, end den, som kom af Sygdommen, stillede hans Rystelse og Skiælven. Da han nu herpaa længe havde svedet, og flittig var bleven aftørret, fornam han sig stærkere end ellers, og er det forunderligt at høre, at, da han anden gang paa samme Maade lavede sig til at tage imod Sygdommen, hans Ungdom og Lykken, som mesten deel gior Lægernes uvisse Raad berømmelige, fordrev denne ubeleilige Feber.

X. Cap.

Da Poliarchus var bleven Cureret, reiser han til Sicilien, og der han der saaer at høre Archombroti Seier, bliver han slagen lige som at et Lynet. Men Arsidas trøster ham, bringer Argenis Underretning derom, som befaler ham at komme til sig med sin Vey.

Som nu Hyanisbe havde inderligen sørget over de te desperat og sovovne Middel, som Poliarchus havde resolveret til at bruge; saa blev hun og siden, da hun saae ham at have bekommet sin Sundhed, overmaade glad, indtil denne Glæde ved en anden Bekymring blev umtryft, thi hun kunde ikke fordrage, at Poliarchus vilde reise bort, besynderligen efterdi man endnu kunde see i hans Ansigt Tægn til den overstaaede Sygdom, thi da han ikkun i gandske faae Dage havde forfriſket sig, bad han instændig om tilladelse at reise bort. Dronningen, saasom hun elskede ham næsten som sit eget Barn, fuldte ham med Gaver og Dasker til Porten, da han reiste, og bad ham ikke om andet, end at han vilde love hende, at betiene sig af denne, ham til ald Tieneste aabenstaaende, Soe-Kant, i fald nogen Hendelse skulde paa hans Reise drive ham hid i Nærværelsen; men da han nu var kommen om Bord paa det af Gelanoras leiede, Skib, og var allerede kommen ud i Soen, lod han ikke af at opmuntre sine skynde paa Ross-Karlene, levende dem dobbelt Fraat, i fald de kunde vise ham Sicilien inden een vis foresat Tid. Den kiære Skilling gaves de dem hurtige til at bruge sig, saa at Poliarchus maatte smukt holde sit Løfte, efterdi de i dem bestemte Tid viisede han Dem. Da begyndte han fremdeles at grue, ved det han betragtede adskillige Ting: nemlig hvad Ulykker, og hvad Glæde dette Land indeholte, at han ikke havde enten sin Lyksalighed eller Undergang at for

forvente, med hvilken Fare han derfra var undkommen, og hvad om samme Storm atter kunde reise sig? men saa snart *Argenis* kom ham i Tanke, bleve strax alle Farer og alle endog de skrækkeligste Forstillinger om Ulykker ved en glad Dristighed bortskyllede. Der var en maadelig Havn, tolv Miile fra Epeirten, hvor alleene stode nogle Fisker-Hytter; der lod han dem legge ind med Skibet, og steeg paa Land, derefter besluttede han, at legge sig hemmeligen ind udi en ringe Hytte ligesom syg af Soen, imedens han sente Bud til Arsidas, men da han iblant andet spurte Verten, som han logerede hos, hvor Kongen opholt sig? svarede han: han har endnu ikke begivet sig fra Epeirten, siden Lycogenes blev overvunden, men paa dette, som paa et formedelst Seieren hellig Stæd taaer han imod Stædernes Deputerede, som nu kappes om at kome til ham, for at søge om Forladelse og Naade. Saa er da Lycogenes overvunden? sagde Poliarchus? ja aldeles, svarede Verten, han har faaet sin velfortiente Død, og hans Hoved haver allerede nogen Tid henat til et Spectacul overst fra Slottet. Men nu siger man, at Kongen vil reyse til Syraculas, paa det at han kand fore Kongen af Sardinien derom, og viise ham Siciliens Rariteter. Som nu Poliarchus spurde; hvorfra Kongen af Sardinien var kommen til Sicilien, sagde Verten, veed Jeg ikke at Kongen af Sardinien kom Meleander til Hielp med en Krigs-Har? og at Sicilien ved

hans Tapperhed haver igien faaet Feed? Polli-
archus blev herved gandske stum, og spaaede
af denne Siciliens forandrede Tilstand, at alle
Ting ville see forvirr de ud for ham, han kom ef-
terat Faren var overstaaet, andre og fremmede
havde hiulpet Meleander, og at Argenis var
i Behold, det maatte man takke Sardinien for.

Hand forlod derfor Verten, og sagde;
Gelanorus! lad mig faae at viide hvad Land i
Verden dette er. Det er, om min Velfærd
kommer overeens med denne Forandring?
han havde endnu de Masquer, som han til-
forn have betient sig af, da han reiste fra Ti-
mocléa. Af disse gav han Gelanorus een
tillige med en Bonde-Klædning; og befalede
ham mod Aftenen at gaae ind udi Ef-
peircten, og advare Arsidas, at han træt af
Lykkens Forandring opholte sig ved Soekanten
og ventede paa den sidste Ordre, enten at leve
eller doe. Da nu Gelanorus var paa Reisen,
mødte han paa Veien nogle af de næste Bøn-
hvilke ligesaavel som han, agtede sig til Ep-
eircten, omendskiont han havde en bequem
Masque, saa havde han dog gierne undflyet de-
ree Selskab, at ikke nogen skulde mærke Mid-
set, men som Veyen var smal, kunde han ikke
tage tilside, saa havde de og hilset ham først.
Thi drev Noden ham til at være christig, og si-
gesom en Fremmet og i Sicilien ubekiendt, fru-
de om den sidste Krig: hvorpaa de fortalte
ham alle Ting med den Vidløftighed, hvormed
vi

vi i Lykken pleie at Recommandere vore Sager for Fremmede. Fornemmeligen Roſede de tvende Perſoner nemlig Radirobanes og Archombrotus; thi Archombrotus, ſagde de, haver, ved at afhugge Lycogenis Hovet, giort Ende paa alt hvad ſom var oproriſk i Sicilien. Men Radirobanes ſkulle i til Belønning for ſin venlige Hielp og Tapperhed have Argenis. Thi ſaaledes gik Rygtet, ſom de troede, og i eenfoldig Oprigtighed fortalte Gelanorus, hvilken, ſaa ſnart han kunde, ſkilte ſig fra dem, og udi en bitter Bedrovelſe overlagde med ſig ſelv, om han ſkulle forkynde ſin Herre denne Tidende? frygtende for, at han, ved at høre ſaadant, ſkulle daane og døe. Nu haabede han igien, at Ulykkerne, ſom endnu ikke vare ſamlede, ved hans gode og lykkelige Geiſt ſkulle overvindes, derſom de i tide bleve forkyndte. Men for alle Ting maatte mand tale med Arſidas. Da han nu var allerede kommen ſaa vit, at han kunde ſee Epeircten, mødte ham en Dreng, ſom bar Jægergarn, og ſlæbede tvende Jagt-Hunde efter ſig udi Baand, og ſom han kiendte, at det var af Arſidæ Betientere, ſagde han, Guderne give, at jeg ved Anledning af denne Jagt maatte finde Arſidas. Men hvad! om han end kommer, ſaa kommer han dog ikke allene, og kand jeg ikke udi andres Nærværelſe tale ham til. Han lavede ſig derfor til, at betiene ſig af Leiligheden, ifald noget ſaadant ſkulle hende. Men ſee, han

havde neppe overlagt, hvad han ville Giøre, førend andre Jæger-Garn og andre Hunde, samt ikke langt derfra, Arſidas kom med nogle Sardiniſke Herrer. Der nu Gelanorus havde betragtet dem alle i Anſigtet, og fornam, at han ingen af dem kiendte; fattede han igien det Haab, at de ikke ſkulle bekyure ſig om ham, og forſøgede ſig driſtig til *Arſidas*, ſigende: jeg møder Eder nu ret beleilig. Jeg er en Fremmet fra *Rhegio*, og haver en Hilſen ſaavel ſom nogle andre Ting til Eder, ſom bleve mig leverede af Eders Sviger-Fader, da jeg reiſte. Som nu *Arſidas* bøyede ſig ned til ham, hviſkede han ham i Øret: jeg er Gelanorus, men lad ſom I ikke kiender mig, indtil vi kand komme i eenrum ſammen. *Arſidas*, ſom blev forſtyrret over dette uformodentlige Mode, bade de Sardinier at ride ſaa langſom for i Veyen; ſaaſom han gad gierne ſporge noget fra ſine Slægtninge. Under denne Forevending fik han hemmeligen dog fortaliget tale med Gelanorus. Indholden af den ganſke Samtale var at han, naar Jaaten gik for ſig, vilde udi Skoven ſkille ſig fra alle de andre, og komme til Poliachus; og ſtrax iilede han afſted til de Sardinier, ſom vare for i Veien, og ſom han efter Meleandri Befalning ſkulle forlyſte med Jagt. Men Gelanorus blev ved at gaae ligeſom til Eveircten, indtil han var kommen Arſidæ Folge af Syne, da han ſtrax tog igiennem de ham for længe ſiden bekiendte Veie tilbage til Herberget. Men han var nep-

pe

pe kommen ind af Dorren forend Poliarchus, strax forend Gelanorus kunde faae sin Mund op, sagde: Nu hvad bringer du mig, Gelanorus? hvorpaa Gelanorus fortalte, hvorledes han hemmeligen havde talt med Arsidas, ved det at han red paa Jagt; og slutter jeg sagde han, af Tiden paa Dagen, at han strax vil være her. Videre fortalte Gelanorus ikke, thi han vilde heller at Arsidas skulle fortælle ham de bedrøvelige Tidender, end han selv. Men som Øyne løbe ham om i Hovedet, og han ikke nokſom kunde tvinge sine hemmelige Sukke, gav han Poliarchus Anledning til ofte at spørge ja tilsist at true ham til at fortælle hvad han havde hørt paa Veien, nemlig at Argenis var bleven forlovet med Radirobanes. Poliarchus blev over denne overmaade bittre Tidende hverken bedrøvet, vred eller forskrækket. Men hans Bevægelse var større end nogen af de affecter, som mand haver Navn paa, og da han, som nu ikke længer var bedrøvet, eller i den Stand at Lykken ydermere kunde skade ham, besluttede at omkomme tillige med hans Rival, kom Arsidas ind udi Hytten, og foregav for Værten, ligesom han havde forfuldt et Dyr, og derover ved Vildfarelse af Veien var kommen did; Men da de vare blevne ene, og han saae Poliarchus ganske stind og uden at kunde styre sine Øyne, som stode ham ud af Hovedet, saade han. Hvad seer jeg ypperlige Herre! eller hvor kand I være saa saa bedrøvet, da dog Argenis lever? Men

Poli-

Poliarchus svarede; jeg lever ogsaa, min kiere Arsidas, ja jeg lever, og jeg skal love det at Eders Radirobanes med sin Brud skal faae at vide, at jeg lever. Da nu Arsidas fornam at poliarchus var i Vildfarelse, gav han ham sikker underretning om alle Ting, og viisede ham, at Meleanders og Argenis Tanker vare langt anderledes end Radirobanes onskede, og folket udspredede. Saaledes forgik efter haanden poliarchi Vildfarelse, og som han igien var bleven styrket udi sit Haab, begynte han med Fornøyelse at høre Arsidas fortælle ham Siciliens Tilstand. Ellers bad Arsidas, at poliarchus vilde tage Masqven af og gaae liige til Kongen. Han fortalte ham, at hans Fiender vare ivrækkelige, Timonides sent til ham, og foruden at han havde Kongens Yndest, og Argenis Kierlighed, saa havde han og saa mange andre gamle Venner, som holte hans Partie. Og efterdi han nu havde saadan stor Bistand, hvad frygtede han da for? og hvorfor vilde saadan Krigsheldt, som han, heller forlade sig paa Simulation og et forestillet Væsen end paa den aabenbare Dyd. Men Gelanorus stod derimod, erindrende sin Herre om det Løfte, som han havde giort i Africa, nemlig at han ikke skulle tale med nogen, forend hand først havde talt med Arsidas og dernest med Argenis. poliarchus sagde og selv, at han ikke uden sin Høyheds forkiendelse kunde aabenbare give sig tilkiende, han maatte først reise til sit Fæderne-Land, for at antage

lage den Pragt, hvorudi han vilde lade sig see af Meleander, Argenis var den eeneste, som han ved Arsidæ Hielp ønskede at tale med. Men Nicopompus, svarede Arsidas, maae J ikke holde mistænkelig, om han faaer Eders Ankomst at viide. Thi jeg kand ikke nokſom berømme denne Mands Oprigtighed. Han legger alt Vind paa at rose Eder, og glæder han sig ret inderlig, naar han horer Eder roses. Jeg logerer for nærværende tid hos ham, og kand J aldrig sikkere skiules end udi hans Huus. Dette samtykkede strax Poliarchus, og Gelanorus var en heller derimod. Da de der for lidet havde hvilet, begave de sig den morke Nat paa Veien, og komme ved Solens Opgang til Epeircten. Men da de komme ind til Nicopompus, finge de ham til at græde af Glæde over deres angenemme tilkomst. Og Arsidas, da det lakkede noget ud paa dagen, forsøyede sig til Argenis; Men som hun havde at bestille først med sin Fader og derneſt med Cleobulo, kunde han ikke faae Leilighed at tale med hende i eenrum, forend hun for at undgaae Radirobanis Besøgelse, forsonede sig ned i Lunden i Haugen. Men der hun fik ved Arsidas at vide, at Poliarchus var kommen, foralemte hun alle sine ulykker, giorde sig ingen betænkning om den fare de begge vare ud, og glædede sig meere end vel billigt var over en saa uvis og kort Lyksalighed. Men ihvor meget hun end hastede, matte hun dog bie til Aftenen kom, paa det at han

udi

uden fare kunde bringes til Slottet; jeg vil, sagde Argenis være i den min Omgang, hvorfra Indgangen er til Haugen, der vil jeg allene have Seleniſſa med mig, som skal lukke dig og Poliarchus ind. Gaae nu min kiere Arſidas, og kommer i tide. Herover inderlig indtagen af Glæde, forfoyede hun sig til Seleniſſa, for at giore hende, som een, der var bekient alle hendes Hemmeligheder, deelagtig udi denne Lykſalighed Men ved det hun gav sig til at roſe Radirobanes, for, nam hun, at hun var bleven utroe. Efterdi hun nu derfor ogſaa havde beſveeget Seleniſſa, ved at giore hende Haab om at formildes mod Radirobanes, saa heldede hun sig i Vinduet, som vendte mod Haugen, men da kom hende udi Tankerne tvende meget vigtige Poſter, nemlig Poliarchi Ankomſt og Seleniſſæ Utroſkab; hvilke begge foraarſagede, at hun, efterdi Vrede og Glæde vexelviis indtoge hende, ikke kunde finde paa noget tilſtrækkelig Raad. Men her var nu ikke Tid at tove; Ifald man ikke vilde at Seleniſſa ſkulde blive Poliarchus vaer, naar han til beſtemte Tid indfant sig. Den nat kunde man ikke faae den gamle Frue henkikket i nogen opdigtet Forretning. Thi var intet raadeligere, end at mand ved en Tiener lod Arſidas viide, at man ikke fik Leilighed at beſee de Skilderier, som ham var befalet at bringe op paa Slottet til Printzeſſen; og at han om

Mor-

Morgenen tilig skulle komme op paa Slottet, dog uden at tage Skilderen med sig. Arsidas forstod strax, at der var foresaldet noget, som hindrede Printzessen fra at tale med Poliarcho; hvilket hun ikke turde give ham aabenbare tilkiende, og derfor havde opdigtet dette om Skilderierne og Skilderen.

Han vente sig derfor og gik hen til Poliarchus, for at troste ham, som denne Ophold qvælede; tog og til samme Ende Nicopompus med sig, disse bragte adskillige lystige Discourser paa Bane, og fornoyede Poliarchus, som ikke ugierne horde nu sine og nu Argenis Dyder berømme; iligemaade blev og intet forglemt af hvad latterligt og fortrædeligt, som var vederfaret Radirobanes. Men de bleve udi denne Kierligheds Gierning forstyrrede ved nogle gode Venners Ankomst. Thi Dunalbius havde samme Aften bestilt et Aftens-Maaltid udi Nicopompi Huus, Antenor, som var fra sin Tempel kommen til Byen, og Hieroleander giorde ham Compagnie. Som nu Nicopompus, ved det disse komme ind ad Porten, sorgede over, at han maatte forlade Poliarchus, og Arsidas heller ikke kunde blive hos en saa fornemme og angenem Ven, efterdi Dunalbius havde ogsaa indbudet ham til Nadveren, trestede Poliarchus dem begge, og sagde, at de maatte ikkun frisk gaae bort, og ikke for hastig staae op fra Taffelet, at ikke Dunalbius skulde komme under Veir med, at der maatte vare noget hemmeligt,

meligt, som hindrede deres Fornøyelse, selv op-
holt han sig efter Nicopompi Forslag udi et
Kammer ved Siden af Spise-Gemakket, hvor
man kunde høre alt hvad Giæsterne talede. I-
medens man spiisede, fulde adskillige Discour-
sen, men meestendeel saadanne, som ikke vare af
nogen Betydenhed, og som Betienterne, der op-
vartede ved Bordet, gierne maatte legge Mær-
ke til. Men der Retterne vare borttagne, og
Giæsterne befunde sig eene, førte Nicopompus
med frie Forsæt Poliarchus paa tale, at han
selv, som næst ved laae i Skiul, sikkerst kunde
Domine om sit Rygte. Efterdi disse vilde tale
frit om ham, som de tænkte, at være Fraværen-
de. Dunalbius sparede ikke at rose saa yppers
lig en ung Herre, han opregnede alle hans Dy-
der, og da Antenor og Hieroleander en
heller forglemte at sige, hvad de vidste; saa
rosede mand nu hans Tapperhed, og nu hans
Venlighed og Belevenhed, saavelsom den moede
Forstand, som fantes udi denne lystige unge
Herre, og andre Gaver, som end udi gamle
Folk blive anseede for store, og rosede. Men
Arsidas, som havde erfaret Poliarchi jalou-
sie og Avindsyghed over Radirobanes, drei-
de talen hen til den borgerlige Krig mod Ly-
cogenes, hvilken Krigs Begyndelse Poliar-
chus ved sin Tapperhed giorde saa lykkelig
for Kongen. Derfra kom mand paa tale
om de Sardinier og Radirobanes, og be-
gynte ret fortroligen at lee over hans Urime-
lig-

ligheder. Thi denne Konge førde sig meere end overmaade Hovfærdig op iblant sit Folk, og havde hist og her ladet sig mærke med mange Ting, hvoraf man kunde erfare hans forfængelige Indbildninger, og opdigtede Dyder.

XI. Cap.

Poeters og Hof-Betienters Hyklerie forderve ofte store Herrers Gemytter; Argenis og Seleniſſa kappes om at bedrage hinanden.

I det nu Dunalbius, Antenor og Nicopompus enten af Ekkelhed gad ikke tale om denne urimelige Hovfærdighed, eller understode sig at vrede over, at Sicilien skulle være en saadan Hielper tak skyldig, sagde Hierolander smilende, hvad om I havde seet dette Menniske i Morges, hvorledes han af et ugudelig Hyklerie opblæst, roſede for sine Folk noele Vers, som vare sammenskrevne om ham af en Poet, som aldrig maatte have giort saadanne Vers, der som han ikke enten havde været dreven dertil af en anden, end Visdoms Geist, eller havde vist, at den, som han skrev dem til, var rasende. Jeg haver saaet udskrevet Enden af samme Vers; hvoraf I kand slutte Eder til Resten.

Thi naar du kierer ud med dine raske Heste,
Maae de, som Krigens Gud, selv holder for de beste,
Kampen vinde dig, saa mars, som sanaen Mand
Dem bander vitterlig, saa du sin høyre Haand

Men stiger du til Hest, vil Cyllarus strax være
Den, dig skal bære best, anseer for større Ære
At spille under dig i den Sardinske Egn
End lade drive sig af Tvilling Himmel-Tægn.
Vil du og legge an med din opspente Bue,
Da Hercules du kan, og Phœbus underkue,
Cupido maatte pladt sig legge for din Fod;
Om han ey vidste, at du selv ham vinde lod.
Men naar du ikkun vil din Rosens Mund oplukke,
Mercurius der til tor da et Ord ey mukke,
Thi som han skamfuld er ved denne store Tort,
Med Vingerne man seer ham hænge og gaae bort.
I Viisdom og Forstand maae Pallas for dig vige.
I Deylighed du kand ey heller have liige,
Lad Bacchus i sin Staz kun her fremstille sig,
Han skal dog saae det Pas, at han ey ligner dig.
Hvo veed og ikke af din store Magt at sige?
Da end det vrede Hav maae for din Haande vige
Neptunus pludselig sit Scepter ned har lagt
Og overdraget dig sin gamle Fork og Magt.
Hvor meer end lykkelig men vi ey skulde blive!
Om Himlen vilde dig sin Torden overgive
Og om med din Gestalt hvert Alter smykkes nu
I det du overalt blev dyrket som en Gud.

Alle beloe dette Poetens Guds bespottelige Arbeide, hvorved han havde sogt at tilvinde sig et Rykte. Endskient *Nicopompus*, som da selv var en Poet nogenledes soute at forminske dette Had, i det han foresillede, at det var Poesiens Natur, at man, for at fornone Øyne, viiger fra Sandhed, og det desto friere, fordi, naar man veed, at man ikke bliver troet, det, man dikter, maae heller ansees som en uskyldig Leeg, end som en uforskammet Løgn. Den

den fører og Tiden det med, sig, at Poeterne udi deres Vers til Konger maae indføre umaadelig Ros. Thi Radirobanes er ikke den eeneste, som under denne Masqve er bleven bedaaret; hvor ofte er han ikke selv, (betægnende med Øyne og Nik Meleander,) ved dette Hyklerie bleven skuffet? Endeligen saa fødes alle Fyrstelige Personer med den Skiæbne; at de maae miste nogle Fiedre udi denne Snare. Men Dunalbius, som altid var nidkier for det almindelige Beste, sagde hertil: Men saaledes fornemme I uforsigtige Borgere ikke, at I ved forfængelig at rose Kongernes Laster, bestyrke dem udi de samme, og giøre Eder tillige med dem Elendige. Thi med hvilken stor Uleilighed for Eder selv afmale i Kongerne saaledes, at de siden ikke blues ved nogen Last. Men gandske frit hen vennes til at elske og admirere sig selv, efter at I, ved Eders hykkelske Ros og Lov have længe heliget alle deres Affecter; Men jeg agter deres Tilstand begrædelig, i hvor Lyksalig de end synes at være udi deres egne Øyne, uden saa er, at de overvinde disse deres Betienteres Efterstræbelser, og flittig legge Vind paa at ære og Saminkke ikke det andre rose udi dem, men det de selv rose udi andre. Thi de andre ere saaledes ved deres høye Stand blevne forblindede, at de alleene, og ingen anden, vide ikke; hvilke Sæder, hvilke Gierninger, eller hvilken Leve-Maade iblant Mennesker medfører Ros, Eftergivelse eller Had. Ach hvilken Gierning! det er den aller

fordeelagtigste Slags-Jagt, at udspionere Kongernes inderste Bevægelser; hvorhen Naturen og Begierligheden lokker dem, og derefter, uden Unseelse hverken for Guderne eller Menniskene, overmaade at rose, aldt hvad de elske og lyster, paa det at du enten ved at indrette din Leve og Tale-Maade efter deres, kand behage dem, eller at du kand betage dem ald Bluefærdig, og derved giore dem dig Taksyldige; da du haver ligesom slettet den Vei, som Unseelse forhindrede dem fra at gaae, efterdi den forte til Laster, og var besat med Skam og Vanrygte. Kand man da vel forundre sig over, at forster, som Hykleri er lige som en heftig Storm har drevet did hen, hvor de nu selv vil være, tvde de Stemmer, som de alleene saae at here? Besynderlig naar ingen hindrer den Odeleggelse som de saa heftig drives til. Thi de viise, som de bruge udi deres Forretninger, saasom de enten frygte for, at deres Erindringer skal være unyttige og forgieves, eller de viide, at denne læge Drik, omendskiont den hielper til Sundhed dog er uangenem, legge enten aldeles ikke Haand paa disse Saar, eller giore Forskiel imellem de Laster, hvorved en Konge besmitter sig selv, og de, hvorved han odelegger sit Rige; og lade sig alleene nøye med at læge de Publique Saar, men kiøbe ikke Forsten sit Syn igien, hvorved han kan see og forsomme sin forrige Leve-Maade og Hyklernes Bedragerie. Thi hvo af Kongernes troe Mand have paa en fornuftig Maade formanet Kongerne?

gerne? Naar de have været formeeget gierrige; naar de have havt for stor Lyst til Jagt, og derved forsømt Regieringens Sager, naar de ved Ukyskhed have givet Forargelse, eller naar de ved uforsigtig Venskab have paadraget sig offentlig Had? Vi giøre os ogsaa Umage for at beskiæmme Dydernes Navne ved disse Begierligheder, i det man giver dem Navn af Omsorg for Fremtiden, Vane til Arbeyde, Belevenhed, Gavmildhed, ogsaa videre, og ikke alleene disse Laster, men end de som ringere ere, vore og tiltage formedelst denne Logn. Ja naar de udi nogen Ting viise retskaffen Forstand; Da opbitter og digter man en saa umaadelig Glæde derover, at jeg tand forsikre Eder mine kiere Venner, at mine Øyne, betyngede af den Bluefærdighed, som ikke var udi de andre, ofte hestig have skiælved og bæved; ved det jeg haver seet, at hverken Hyklerne have blues ved deres uforskammede Bedragerie, ey heller Forsterne bleyne vrede over, at man saa uforskammet bespottede dem. Hvad Forskiæl er der vel imellem denne Leeg og en Comoedie? Da man paa begge Stæder roser dem i Øyne, som man med en vanartig og liderlig Foragt taler hos sig selv, som Daarer og Libhabere af Borne leeg? Dersom nu ikke Guderne havde givet Kongerne en høyere Geist end den, som findes hos Folket, hvor mange, meene Jeg vel skulle undaade disse Garen, som Vanen selv haver giort behagelige, efterdi de end settes om deres Bugger, saa snart

de blive fødde, og de derfor ikke erindre, at de ere satte for dem. Men Kongerne ere og ikke alleene underkaste denne Fare. Thi de fleeste af os udi vor Private Stand plages og af denne Kongelige Sygdom. Vi ere Konger for dem som trænge til os, og Kongen igien Konge for os, efterdi vi trænge til ham. Denne hykle vi for, denne forderve vi med slig Forfængelighed; efterdi han elsker de Piile, hvorved Konger feldes. Men hvad Radirobanes angaaer, hvis hovfærdige Letroenhed haver givet Anledning til denne Klage, da haver han ved sin øvrige slette Opførsel fortient, at jeg ikke kand undskylde nogen Forseelse udi ham, og o hvor Elendige vil I Sicilianer blive, om I Domme Argenis til at egte ham.

Poliarchus fant saadan Behag udi denne Tale, at han neppe kunde styre sig selv, han ønskede at kunde omsavn Dunalbius formedelst denne Svaadom om Radirobanes, og bestemte Allerede ved sig selv Belønninger, hvorved han ofte kunde udlokke saadane opriatige Formaninger og Lærdomme af ham. Endeligen besluttede han og at recommandere dem alle til Argenis, at hun skulle betiene sig af disse Troe Mænd udi de Ting, som stode for. Der nu Sixterne vare gangne bort, komme Nicopompus og Alcidas tilbage til ham, fuldte ham til Sings og forlode ham ikke, forend han, for at faae sine Venner til Hiille, og for

for at tale desbedre med sine Bekymringer i eenrum lod som han sov.

Seleniſſa og Argenis (hvo kand vel noksom begrunde Menniſkens Forfængelige Handel) anvente begge denne Nat til at udfinde hvorledes de med lige Freſkhed kunde indbyrdes betrække hinanden: nemlig paa hvad Maade de, naar Dagen kom, kunde komme fra hinandens Øyne. Thi Seleniſſa søgte Leilighed til at komme fra Argenis, for at tale med Radirobanes; og Argenis ønskede at faae Seleniſſa af veien, at hun ikke skulle faae at viide at Poliarchus var kommen. Den første nemlig Seleniſſa mente at hendes Utroskab aldrig bedre kunde skiules end under Friheds Masque, førte derfor selv Radirobanes paa Tale, og sagde, at han indstendig havde bedet hende, Dagen derefter at mode i samme Allee, saasom han forlangede, at tale med hende om Adskillige betydelige Sager, og derfra at føres til Argenis, for at faae hende i tale. Argenis svarede strax hertil, gak kiere Moder, naar I finder det beleiligt, Men giv mig Tid til at betænke mig paa hvad jeg skal svare ham, naar vi komme sammem, og han efter Sædvane fremfører sin Begiering. Min Villie er derfor at I jo før jo hellere forsøger eder til ham, og ophe der ham saalænge med snak, indtil jeg haver overlagt alle Ting, og i eaen Person kommer ned i Haugen. Intet kand fornuftigere optænkes, svarede Seleniſſa, ved det hun af en Hemmelig Ugudelighed loe ved

sig selv over, at Argenis selv havde bestemt baade Maaden og Tiden, paa hvilken hun vilde forraades. Men hun vidste og ikke, at hun selv blev fixeret, og at Argenis hastede at faae hende fra sig, ikke saa meget for at sende hende til Radirobanes, som for at hindre, at hun ikke skulle faae Poliarchus at see. Det var nu Morgen, og mange ginge at spadsere, forend Solen for alvor begynte at stikke, da Radirobanes under et Skin af samme Fornoyelse alle rede ogsaa ventede paa Frue i Haugen, og gik ligesaa bekymret for Theocrine, som for Argenis. Den gamle Frue lod sig og ikke forsomme. Men saa snart hun ganske tilligs om Morgenen var opstanden, sagde hun; nu gaaer jeg til Kongen af Sardinien; Dersom det er sant, som han haver fortalt mig om sin Kierlighed, er han der allerede for længe siden, og ikke haver ladet sig hindre af Sovnen. Men vi gamle, lagde hun til, smilende, straffes for den Alder, som hverken kiender sit eget Arbeide eller agter andres. Her begynte Argenis, atter at erindre hende, at hun ikke maatte forlade Radirobanes, forend hun kom ned til dem i Haugen; thi hun vilde heller der, sagde hun, tale med Radirobanes, e dudi heades Gemak Dette var Seleniffa meget kiert, saalem hun troede, at Argenis begierede de mr korte Tid, for at fordrive den forriae Kierlighed, som hun burde faae af Hovedet, forinden hun kunde behage Radirobanes.

Cap.

Cap. XII.

Poliarchus kommer til Argenis, udi en Kiøbmands Gestalt; De overlegger, hvad fremdeles skal foretages, og skilles ad.

Seleniſſa var neppe gaaen ud af Tørren, forend Argenîs strax, sender bud til Arſidas, og befaler ham strax at komme med den fremmede. Denne tovede og heller ikke; men forde Poliarchus, som havde sin Masque paa, og var udi Kiøbmands Dragt tillige med nogle ringe Skilderier til hende. Poliarchus skiælvede, og det uforsagte Mod, som ingen Fiende endnu havde kundet skrække, forlod ham nu ganske, da han erindrede at han gik til Argenis. Blodet havde og forladt Printzessen, imedens hun ventede paa ham, og mærkede hun, at Ordene bleve borte for hende, naar hun talede med nogen; Der var en Hemmelig Omgang, hvor Printzessen pleiede at gaae hen, naar hun i Eenlighed vilde have sine bekymmerlige Tanker og Betragtninger, Da nu Poliarchus med Arſida der var indlat, og forde sin udstrakte Haand tilbage til Munden, ligesom for at ære en Gudinde, Besvrængte En uformodentlig Graad paa begge Sider deres Ansigter med Rodhed, hvorpaa Poliarchus strax tog sin Masque af, for at give sig igien sit Naturlige Ansigt, og tillige med Arſidas giorde Argenis den sædvanlige Hilsen. Men Arſidas, ligesom han tæ:kte

paa noget andet, veeg efterhaanden tilbage til Muren; og gav dem begge Leilighed frier at tale med hinanden; men her toge atter de oprørte affecter Ordene fra disse tvende bestyrtsede Personer, Indtil endeligen *Argenis* efter megen Graad kom sig for, og sagde: Er det Eder selv, jeg seer her, allerkiereste Ven: eller har en Drom forestillet Eders Ansigt, og tilbringer eders Argenis den indbildet Glæde. I seer, naadige Frue, svarede *Poliarchus*, den, som nu føler paa nye de allerede overstandne ulykker ved det han ved eders Beskuelse erindrer, hvor høyligen det maae have bedrovet eder, at jeg haver været saa længe borte. Falder det eder ikke tungt, at tænke paa, saa behag at fortæl mig, hvad Forfelser og Kræfter, I haver havt udi mine Fraværer? hvor stor eders Sorg haver været, og hvorofte I haver beklaget min Fraværelse. Argenis svarede, ach I kand nieere end nokſom af Eders egen Bedrovelse slutte, hvor bekymmerlig jeg haver levet, medens I haver været borte: og derfor er jeg nu ogsaa desto Elendigere, min kiere *Poliarchus*, fordi jeg ikke kand følge Eder, fordi jeg veed at I svæver udi Fare, og endelig fordi andre understaae sig at haabe, at jeg kand forandres. Men sig mig atter, er I da virkelig gen *Poliarchus*? Er I kommen tilbage til Sicilien? Er I med Helsen og Sundhed? og seer jeg eder her nærværende? ach mon jeg er klarsaa til den Maverhed, som jeg seer udi Eders Ansigt, min kiere *Poliarchus*? Men mon de samme

samme ting end een gang skal beklages? Mon J atter skal i landflyttighed? og mon vi altid med Frygt skal elske hinanden? herpaa fortalte da Poliarchus kortelig sine Reiser, hvorledes han led Skibbrud, overvant Roverne, og laae syg ved det Numidiske Hof. Men Argenis fortalte ham igien kortelig det, som var af større Betydenhed, nemlig Radirobanis Forlangende, og sagde, at hun frygtede for, at Meleander maatte ville antage denne velfortiente Mand til sin Sviger Son, hvilken Gierning jeg forekommer ved at tage Livet af mig selv, om J ellers ikke forebygger den. Men hvor elendigt maae J ikke tænke at det er for mig, at være hver Dag under Dodsens Hugg, som ikke er længere borte, end den Foreening, som de Sardinier saa heftig driver paa. Her til kommer og Ensligbed, jeg haver ingen, som kand troste mig, ingen, som jeg kand betroe mit Anliggende, jeg frygter for den bevæbnede Radirobanes, jeg frygter for min Fader, ja, o en uhørdelig Gierning! Selenissa selv er falden fra mig til mine fiender. Ja det er sant sagde Poliarchus, jeg haver for længe siden seet efter hende, thi jeg haver aldrig forend i dag talet med eder udi hendes Fraværelse. jeg skal og, svarede Argenis, om jeg lever straffe hende tilstrækkelig derfor. Hun holder med Kongen af Sardinien, og veed jeg ikke, hvorfor og hvorledes hun er bleven forandret, uden at J ikke skal tvivle paa hendes onde Gierning,

ning, da roſede hun Radirobanes, for mig, da vi vare eene ſammen, dette vilde jeg ikkun have holt for en bagatelle, der ſom hun ikke havde underſtaaet ſig, at formane mig, at jeg i det mindſte ſkulle viiſe Radirobanes, en foreſtilt venlighed, det er, at jeg ſkulde lade min heftige Kierlighed tage af, og ſaaledes efterhaanden forlade eder, Nu haver jeg ogſaa ladet hende gaae ud til ham, at hun ikke ſkulle faae at viide, at J var her, begge legge nu Raad op i Haugen, hvad de vil giore ved mig. Men hun ſkal ikke have giort denne uzudelige Gierning for intet, hun ſkal blive ulykkelig, om jeg nogenſinde bliver lykkelig; Den unge Herre blev heftig forbittret over dette ubillige forræderie, ſom gik ham ganſke nær til Hiærte; forſkrækkedes tillige over Faren, han ſtak udi; Efterdi Radirobanes var allerede ſaa mægtig iblant Argenis Betientere, og lovede, at ville hevne denne Uret, end Argenis maatte vilde lade den fare. Som de nu derefter med bekymring overlagde, hvad Raad de ſkulle fatte; ſaa behagede dem, formedelſt deres Sinds tvivlraadighed, intet af alt det, ſom kunde falde dem ind, at Poliarchus ſkulle gaae til Kongen, give ſig tilkiende, ſom en Konge, opreane ſine Velgiernin-ger, begiere Argenis til ſin Gemahl og Argenis ſelv tilſtaae for hendes Fader, at hun var Poliarchi Brud, ſom og virkelig var ſaa i ſig ſelv, dette var vel det billigſte, og om det

det gelingede, det snareste og nyttigste Middel mod disse ulykker. Men Argenis frygtede for at Meleander var vred paa Poliarchus; dog vilde hun dermed ikke lade sig mærke, men forestillede ham den bevæbnede Radirobanes. Poliarchi Sag, om han i saadan Hast gav sig ud for Konge, skulle og ikke være hins lig, hvis Magt var bekient, og hvis Krigshær endog for nærværende tiid opfylte Sicilien, hun sagde, at han frygtede for efterstræbelser og gruesomme Gierninger, som Kierlighed og Begierlighed efter Lande og Riiger vel kunde faae Folk at ophitte, Poliarchus tilstod at alt dette var sandt, lagde og dette der til, at mand havde at befrygte for den Naade, Archombrotus stod i hos Kongen; thi jeg frygter, sagde han, at denne gior sig og tanker om at faae Eder til sin Gemahl. Argenis blev forskrækket ved denne Tale, og ved det hun erindrede sig alle Archombroti Gierninger og Ord, faldt strax paa samme Mistanke; De lode derfor det Anslag, at gaae strax offentlig til Kongen, som et forhastig og farligt Raad, fare. De bleve derpaa længere ved at overlegge hvad andet de skulle gribe til; nemlig, at, ifald Lykken nægtede dem Sicilien, de da skulle reise til Poliarchi Fæderne-Land; thi da skulle Meleander af sig selv søge at forlige sig med dem igien. Og Radirobanes, som blev bedraget, kunde da med væbnet Haand imodtages, ifald han yppede noget, saa kun-

De

de og hverken Seleniſſa eller Arcombrotus der giøre dem nogen Skade. Men hvad var det vel at undre om en Jomfru reiſte hiem med ſin Brudgom, Skibs-Seiglet, hvormed hun paa Reiſen ſkulle bedækkes, kunde jo tiene for Brude-Sloer og Siernerne tiene hende om Natten til langt flee-re end fem Brude-Fakler, naar hun drog bort. Argenis ſamtykkede udi denne Flugt, dog kun-de hun ey vel twinge hendes Gemyt, ſom ſtod der imod, og forkaſtede denne Drift; ſaa at hun fant en indbyrdes Strid og Tvil udi ſig, hvad enten hun ſkulle folge det Raad at reiſe bort, eller blive, der hun var, paa denne Side ſaae de hen til deres Sag, ſom i alle Maader var god: paa den anden Side til deres gode Navn og Rygte, ſom de ey alleene med en Ufad, men endog med en fornuftig Unſeelſe burde vedligeholde, udi denne Sinds Forvirring fuldte hun dog Poliar-chus, ikke ſaa meeget fordi hun holt dette Raad for det Beſte, ſom fordi at der intet ſkulle være til, ſom hun ſkulle ſynes at nægte ham. Men han var og ſelv ikke ſynderlig vel fornøyet med dette Tyverie; fordi han vidſte, at det var et meeget gemeent Middel, og at næſten ingen Fabel om forliebte Perſoner blev fortaalt, at jo Jomfruen flygtede med ſin Brudgom, ſom han derfor des-uden havde mærket den Vold, ſom Argenis paaforte ſig ſelv, for at ſamtykke denne Flugt, ſagde han: vi ere, Allerkiereſte Princeſſe for go-de til, paa Rover Viis at ſoge Merket og Stil-

kenhed, for at naae vore Ønsker. Hvad om vi bleve grebne, og ikke bleve tilladte at forsvare os for Eders vrede Fader? Hvad om vi bleve skilte ad og aldrig skulle meere saae hinanden at see? forgieves vente vi Beskyttelse af Billighed, uden saa er vi selv først forskaffe Billighed Beskyttelse. Der som det behager Eder, og I troer at vi endnu i tre Maaneder kand lide Ont, som vi allereede ere vante til, vil jeg komme hid fra mit Fæderne-Land med en Krigs-Magt, at jeg ikke uden Kiende-Tægn paa min høye Stand skal Egte Eder, som er Kongers og Fyrsters Haab og Stamme; dersom vore Fiender, da endnu sette sig imod os, vil jeg med tilstrækkelig Magt tvinge baade min og Eders Lyksalighed tillige Sicilien af, lov mig alleene at I vil leve saa længe; jeg skal visseligen være her, uden Doeden imidlertid gior Hinder derudi, hvilken om saa hastig skulle overfalde mig, skal det i det mindste være Eder en liden Lindring udi Eders Sorg, at I ikke haver seet mit liig. Da han med et Suk havde endet disse Ord, faldt Argenis udi en bitter Graad, og da hun overveiede hvor langt og hvor hastig han skulde reise fra hende, saa fant hun nu en lige saa sterk Kierlighed, som tilforn Bluefærdigheds Strid udi sig; Men som hun var vant til Sorg, saa lod hun gierne bestemme tre Maaneder til Elendighederne at udstaae, naar Poliarchus ikkun inden den Tid vill komme tilbage, skulde det endog skee ubevæbnet, saa som hun vilde da folge ham og sette aldt ander til Side.

Der

Der man nu havde samtykket dette Anslag begyndte begge at erindre og raade hinanden adskillige Ting. Poliarchus behagede og at spørge Printzessen, hvad hun imidlertid vilde sige til Radirobanes og hendes Fader. Men hun erindrede ham med Ord og Taarer, ja, det som meere var, ved at tale om det Mordiske Forsæt hun havde imod sig selv, i fald han sveeg hende, at han ikke vilde lade hende, som saa inderlig elskede ham, bie over den Tid, som var lovet, jeg elsker, sagde hun, min kiere Poliarchus, mange Ting udi Eder, men fornemmelig Troeskab, og den de fleste Mand-Folk ubekiendte Beskedenhed, jeg haver for længe siden kaldet Eder min Brudgom, ikke at jeg derved haver foragtet min Faders Herredømme over mig, men alleene gaaet det forbi. Nu overgiver jeg Eder paa nye min Formue, Lykke, og Vendskab, saa vit som det staaer til mig, og sværger Eder til ved begge vores Skiæbner, at ingen Magt skal løse og frie mig fra dette hellige Løfte: Argenis skal aldrig blive nogens uden Poliarchi, tillade Guderne, at vi lykkeligen komme sammen i Ecteskab, skal vi være Skiæbnen forbundne for denne fuldkomne Vilgierning; men der som Ulykken skulle giøre vort Forsæt til intet; skal jeg dog ukrænket føres til min Grav, og skal i det mindste et Ecteskab i Sindet være imellem os. Efter disse Ord blev hun gandske rød. Poliarchus takkede derpaa inderligen og bevidnede, at Argenis ey mindre havde intaget ham. Nu

Nu frygtede begge, at Selenissa skulle komme tilbage fra Radirobanes, og bandede de hende for hendes Troeloshed; Dog raadede poliarchus, at Argenis ikke uden Aarsag skulle lade hende komme fra sig, saasom hun vidste saa mange hemmelige Ting med dem. Men skulle den gamle Frue ved sin Ondskab nøde Printzessen til at skille sig ved hende; da bad han, at hun vilde have i Erindring Timoclea, som en fornuftig Dame, og værd at beklæde det Stæd, som Selenissa maatte gaae fra. Timoclea var nokſom Argenis recommanderet, efterdi hun havde Frelst poliarchus, og frygtede Printzessen, at hun havde giort denne Dame Uret, i det hun hidindtil ikkun havde giort hende ringe Foræringer, saasom Selenissa havde været Aarsag til, at hun ikke var bleven antaget udi hendes Hof-Etat; og at denne Dame havde mist, om ikke Argenis hemmelige Kierlighed, saa dog adskillige Foræringer, som vare hende tiltænkte. Men der Argenis fortalte Dunalbii gode Hierte-Lav imod sig, og lagde til at Antenor og Hierolander ikke vare verre sindede imod ham. Gratulerede Printzessen sig selv, ved at have saa ypperlige Mænd, hvis sikre og trofaste Hielp hun kunde betiene sig af udi hendes Hemmeligheder; og besluttede ved Velgierninger at viise sin Erkiendtlighed imod dem. Omendskiønt Dunalbius var kommen til den Eres Spitse udi

den Geistlige Stand, at neppe noget kunde leg-
ges til hans Høyhed; sattes dog, sagde hun,
Konger aldrig paa Leilighed til at viise Tak-
melighed. Men Hierolander, sagde Arge-
nis, skal gives en mægtig Adgang til Publi-
que Æres-Bestillinger, om jeg skaffer ham til
at blive min Faders Geheime Secretaire. Men
Antenors Belønning skal være deñe? jeg vil ofte
sende Haver til Apollo og Præsten, og dersom I
saa synes min kiere Poliarchus, da vil vi,
naar vi have naaed vore Ønsker, give ham Ti-
moclea til Brud med en anseelig Medgivt, som
vi begge skal tilsige ham.

Nu var Tiden forloben, og de ventede
begge paa Afskeed men ingen af dem vilde be-
gynde denne bittre Tale. De tiede derfor nu
begge stil, og saae med Bedrøvelse paa hinanden,
indtil Poliarchus omsider giorde sig Umage for
at ville bede hende farvel og gaae bort; Men
han havde neppe oplukt sin Mund der til, forend
Ordene bleve borte for ham. Dog at han
med en fornyden Tapperhed kunde aiere Ende
paa den Sorg, som nu ved Skielsmissen tilfø-
bukkede han sig gandske dybt for Argenis og
gik stiltiende bort. Men Printzessen, som ofte
drev Graaden tilbage, blev omsider deraf over-
vunden, og udi Hast vente sig fra at see ham,
hun sloa sig, liae som et rasende Menniske, ret
sit u nidiae Brøst, og enten virkeligen følede,
eller bildte sig i det mindste ind at føele meere til
Poliarchi Uykker end til sine egne. I saadan
For-

Forvirring brød hun ind udi sit hemmelige Cabinet, og Poliarchus ravede, og kunde med Øyene neppe see Udgangen af Galleriet. Da Arsidas, mærkede denne Forstyrrelse, iisnede det udi ham, og turde han heller ikke tale noget, men forføyede sig med denne Stumme Person, som næsten ikke vidste af sig selv, tilbage til Nicopompus, og derfra igien imod Aftenen efter Begier geleidede ham til Soen.

XIII. Cap.

Seleniſſa bliver ved sin Hiſtorie om Theocrine for Radirobanes.

Imidlertid dette skeede blev Radirobanes dreven af langt andre Affecter, ved det Seleniſſa fortalte om den Fare Theocrine var udi. Thi saa snart den gamle Frue var kommen ned i Haugen, omfavnede Radirobanes hende, sigende: Nu hvorledes strider, hvorledes vinder Theocrine, kiere Moder! sandeligen jeg haver havt meeget at bestille med hende i Drømme i Nat. Thi i gaar forlode vi hende, om I kand erindre der, udi Strid mod et ulige Kal. Men, det som fornemmelig er mig anliggende: er vor Argenis ved god Helsen? og meener I vel at hun skulle staae til at bevæge? Hvortil Seleniſſa svarede. Guderne føre Eders Majestæt. Dersom jeg ikke skal holde mig selv for veltalende, og tilregne det min Kunst, at

Argenis begynder allerede at tilstaae, at Hun ubillig haver været haard imod Eder. Thi hvad kand I meere begiere? Hun er ved min Tale bragt til Fortrydelse, og med et formildet Gemyt imod Eder har lovet at ville komme hid ned. Men imedens hun pynter sig, da lader os fuldføre vor begyndte Historie; thi det ligger høyligen Magt paa, at Eders Majestæt bliver underrettet om Theocrine. Hun stridede, som jeg fortalte, og som hun af de Vaaben hun havde taget fra Fienden, var bleven Modig, saa feiede hun dygtig om med hendes Skiold og Sverd, og maatte Eders Majestæt have sagt, at hun var opdragen udi Krig og Feide men de andre udi en Fruer Stue, tvende af Roverne vare allereede nedlaagde, og lige saa mange vare tilbage, men ingen af dem var usaaret; thi endog saa Theocrine, ved det hun hug til een af Roverne, blev i Panden lidet saaret af den andens Kaarde, Blodet kom strax her frem, og i det dette Purpur rant ned over hendes snee hviide Ansigt, dreiede hun Øyene, rystede Hovedet, og Vaabene, og raabte med en truende Stemme. jeg forskrekkes endnu, o Konge, ved at tænke derpaa, thi det var noget meer end Menneskeligt. Vi bleve nappe var at hun var saaret, førend hun havde afhugget den Haand, hvorved hun var saaret, forresten, da Roverne nu ved mange Saar vare blevne svækkede og toge Flugten, frygtede hun hverken for Natten eller Ranhold, men forfulgte dem uden for Gemakket. Men i det

det disse Skielmere, udi Mørke forstukke sig ustraffet, og den vrede Theocrine travede om, blev hun bestyrtset ved et nyt Raab; thi da den anden Deel af Roverne nogen Stund havde søgt efter Meleandri Kammer, fulte de omsider skinnet af det Lys, som stod og brændte ikke langt fra den Kongelige Seng, brækkede Dørren op, og søgte at binde Kongen, som de havde levet at levere Lycogenes. Der nu Kongen, som vaagnede ved Allarmen, saae Mænd, som paa dette Stæd var et usædvanligt Syn, og de samme endog Bevæbnede, da, endskiønt han var forvirret baade af Søvnen og denne usædvanlige og domdristige Giørning, greb han dog til sit Sverd, som hang ved hans Hoved, og hastede at sette sig i Positur til Striden; men førend han kunde faae sit Leeme af Sengen, og kunde komme retskaffen paa Benene, vare Roverne om denne Herre, som af Vrede og Forskrekkelse ravede. De bare ingen Undseelse hverken for hans Hellige Lemmer eller for hans Majestæt, hvorved han lignede Guderne, men lagde hamn fangen igien ned paa Sengen, og da de havde vristet Sverdet af hans Haand, understod sig een at stode til Kongens Ansigt med Fæstet, ladende ligesom han valdt; men ieg holder for, at han ved denne Guds bespottelige Domdristighed tragtede efter at søge sig Berømmelse og Fornøyelse. De havde allerede bundet Kongens Hænder, og i det de førde ham med stiult Hoved, som en fordømt Misdæder, klagede de Hofferde-

over deres Stal-Brødre, som vare gangne hen for at fange *Argenis*, at de endnu ikke vare komne med Byttet. Da Theocrine triumpherende over sin gode Lykke, og ophidset af Krigen og sit Saar, kom til Kongen; og da hun saae at han var Fangen, sagde hun til Roverne med en furieux og rasende Stemme! O! I allerlideligste og ugudeligste Mordere, legger Eder, saa mange, som I ere, her strax under det Sverd, som endnu er varmt af Eders Kammerateres Blod; ach! I vare ikke værde, at jeg skulle legge min Haand paa Eder; men I skal ikke alle saaledes omkomme, der skal blive nogle af Eder tilovers til en forsinxdelig Død, og i det hun dette havde sagt, begyndte han med ikke mindre Grumhed end havde truet, at gaae los paa dem, udi denne Allarm falt det Klæde af, hvormed Roverne havde skiult Kongens Ansigt, saa at Kongen fik at see sin Hielpere, han saae da Theocrine byde saa mange Rovere Spitsen; og at hun, ved det hun allerede havde opofret een, erindrede de andre, at deres ugudelige Gierning ikke skulle lykkes dem. Eders Majestæt maatte have forundret sig over Theocrine. I det hun, uagtet saa mange skarpe Sverd vare imod hende paa alle Kanter, og hun med et eenste Skiold matte afværge saa mange dødelige Stød, kunde dog ikke taale at see Kongen bunden; men saae: O Hellige Konge, hvorlænge skal jeg see Eder bunden? Løsede i det samme Knuden, som ikke var synderligen stærkt sam-

mendraget, og, i det Kongen søgte efter sine Vaaben, forsvarede ham, ved at stille sin Person frem for ham, indtil Kongen havde fundet sit Sværd.

Her kunde Radirobanes, som hidindtil med Besvær havde tiet, ikke længer holde sig fra at tale, men brød endeligen saaledes ud; o et hart ad utroeligt Miracul! finder man vel sligen Gierning i Historien fordum at være hendet? Hvorfra haver denne Jomfrue havt sligt Mood? Hvorfor haver Skiæbnen saa høyt elsket Kongen; at den vilde lade denne Ulykke komme over ham, paa det at han saa helligen, og ved et saa forunderligt Exempel paa Lykksalighed skulle Frelses? O Selenissa! Er det og sant I siger? Forlad mig, at jeg er over saa mange Miraculer gandske bestyrtet. Hvorpaa den gamle Frue igien begyndte, saaledes: Saa sant Eders Majestæt skal hielpe mig, og Argenis Eders Majestæt, ere disse Ting saa sande, som jeg lever, somjeg taler nu med Eders Majestæt, og endeligen som Eders Majestæt er forliebt. Bliv derfor veed, erindrede Radirobanes, at opfyld mig med den mærkværdige Nattes forunderlige Hendelser. Thi sagde Selenissa: Da nu Meleander var bleven frie for sine Baand, forsømte han ikke at giøre hvad han kunde til sin egen Frelse, og Theocrines Bistand. Ved det at man nu saa tapperligen stridede, skeede det atlaf trende som vare tilbage, een falt, den anden undflyede,

og Theocrine fik den tredie om Livet, bag bant ham, og overleverede ham til Meleander med disse Ord: Eders Majestæt behager at forvare denne, indtil jeg kommer tilbage; og saa fremt Eders Majestæt elsker sit Liv, da maae de ikke komme ud af dette Gemak. Den som flyede, bør ikke unkomme, jeg vil desuden søge efter, om der ere flere af disse Forrædere tilbage. Ved disse Ord gik hun ud fra Kongen og kom tilbage til Argenis Kammer, hvor aldt vort Fruentimmer i største Frygt var forsamlet. Nu behager Eders Majestæt at fatte Mod og Hierte, thi der de nu skal faae at høre af mig, vil uformodentligen sette Eders Majestæt udi en heftig Bevægelse, hvis de ikke er af største Bestandighed. Theocrine, som var gandske hidsig af Striden, forandret i Øyene, og af gandske Ansigt fast ukiendelig for os, tog Argenis ved Haanden, og bød mig følge med. Da vi nu stode saa langt fra de andre, at de ikke kunde høre os tale; sagde hun: Jeg takker Guderne, at de have bragt mig formedelst min gestefiae Kierlighed ved et ikke unyttigt Bedragerie udi denne Dragt og paa dette Slot. Thi denne Gift haver Frelset baade Eder kiere Frue, og Eders Fader, hvilken jeg ved Lykkens Bistand haver reddet af Rovers Hænder. Formedelst dette Ulykke er det billigt at man tilgiver mig det, som er begaaet, thi hvi vil jeg længer dølge det for eder, da denne Strid haver beviist, at jeg er en Mands Person? jeg haver skuffet eder, Jeg haver med stor-

større driſtighed elſket; end I maatte have vilder; og jeg er ved at paatage mig et Fruentimmers Geſtalt lykkeligen kommen her ind, hvor det ikke var mig tilladt at komme som en Mands Perſon. Dog skal det hielpe meeget til min Unskyldning; at jeg, saa længe jeg haver været blant eder, saaledes haver foreſtillet en Jomfrues Sæder og Geſtalt, at Ingen Usommelighed haver robet mit Kiøn. Men hvor meget jeg havde kundet udrette iblant Fruentimmer, ifald blufærdighed havde været borte, haver jeg nu viist imod Mænd. Jeg soger ikke at roſe mine Kræfter og min Kyskhed, det skal være mig nok, naar de begge ikkun frikiender mig for min Driſtighed hos eder, allerkiereſte Prinkeſſe. Thi I maae viide, at jeg er af den Stand og Formue, at jeg alle tider kand gisre mig Tanker om en Mariage med en Kongelig Prinſeſſe; Jeg er fra et fremmet Land hidkommen formedelſt Ryatet om eder, og haver ligeſom af Gudernes Indskydelſe, paa det jeg kunde see eder, og nyde eders Omgængelſe, giver mig ud for et Fruentimmer; min Farbroders Haardhed og min Moders Elendighed, er aldt noget, som jeg haver opdiatet; jeg gaaer nu mere bedrovet bort end jeg kom hid ind. Thi hvor liidet er det, som jeg ved Ryatet haver hort om eders Dyder? dog have de drevet mig hid. Radirobanes blev ved diſſe Ord heftig saart, og sagde: jeg er om en Hals, Seleniſſa, jeg er om en Hals. Hvo var da denne Achilles,

som saaledes havde paataget sig en Dragt, som hans Kion ikke tilkom, eller hvilken Thetis havde anrettet denne List? det er ude mig! Er det den, som Argenis nu elsker? den er det, sagde den gamle Frue, og maae Eders Majestæt ikke tænke, at dette er en bekient Hemmelighed. Ney Meleander selv veed den end ikke endnu. I det ovrige sagde han, at han ikke længer kunde tove, paa det at ikke hans Tapperhed skulde blive Meleander Mistænkelig, og efter haanden aabenbare denne List; men han vilde inden kort Tiid komme tilbage til det Kongelige Hof, som en Krigs Mand, og indfinde sig hos mig, enten udi Syracusa eller ved Hoffet, saa tit jeg kom fra Festningen did hen. Hans Navn var Poliarchus, men han vilde og ikke længer leve, end han kunde behage Argenis. Nu behager Eders Majestæt at overveye med sig selv, hvorledes vi begge bleve til mode. Om denne Historie kand bevæge Eder, som en Mands Person, hvor forskrækkede meener I vel at vi som Fruentimmer ikke bleve paa samme Tid over det, vi horde? Dernæst hviskede han Argenis nogle faae Ord i Øret, jeg troer nok, at han sagde hende sin Herkomst og Fædreneland; og bad Printzessen indstændig at holde disse Ting, hos sig selv, som hun og troligen har giort. Thi denne er den eeneste Hemmelighed, som Argenis ikke haver betroet mig. Noglerne til Festningen vare efter Sædvane hos mig; hvilke han tog til sig, og sagde: gaaer I heu

hen til Meleander, imidlertid vil jeg hente Liv-Guarden og Vagten, at ikke noget større Forræderie maaskee skulle være forhaanden. Det var kuld mork, saa at mand end ikke kunde see en Stierne paa Himmelen. Som han nu havde lukt Slots Porten op, og holdte et brendende Fakkel udi Haanden, raabte han ved indgangen til Slottet, at Mordere vare brækkede ind til Kongen, Vagten maatte haste fra deres Poster, for at komme til hielp, thi Faren var forhaanden og stod paa; ja Gierningen næsten fuldbragt. Da han nogle gange ganske stærkt havde raabt disse ord, bøyede han selv udi Mørke langt af Veyen. De som havde Vagt næst ved Slottet komme strax i fuld allarm, enhver ligeson han var iklæd løb strax afstæd for desto snarere at viise sin troeskab, thi endog mange halv nogne grebe allene til deres Gevær, at de ikke skulle forsinke sig, ved at klæde sig paa. Nu havde de allerede indtaget Voldene, og Slotpladsen og Forgemakket vrimlede overalt af Krigsfolk; og da mand ved adskillige Fakler forgieves soate efter Fienden, begynte de at frygte, at enten Spøgelser maatte have fireret dem, eller at de ved nogen Svig maatte være lokkede fra deres Poster. Men de fornemste Officiers og iblant dem Evrymedes forsonede sig med en deel udvalt mandskab til Kongens Cabinet, hvor jeg var tillige med Argenis, vores Skrig og Forskrækkelsen i Kongens Ansigt, men meest de tvende dede Legemer, som laae

laae for Fødderne, gave nokſom tilkiende, at ſagen var af Betydenhed. De ſtode derfor om Kongen, og, ſom de ſaa at han var uſkad, og faren overſtaaet, kyſſede de hans Haand, og i munden paa hinanden, ſpurde om mange og adſkillige Ting, hvorfor de intet udrettede. Nogle ſpurde hvo diſſe Mordere maatte have været for nogle, andre, hvo der havde drevet dem tilbage udi et ubevæbnet Fruentimmer Huus? De fleſte tændte fakler, og ſogte efter, om Fienden nogen ſteds ſkulle ligge forborgen. Saa giorde mand og i fleng adſkillige Spørsmaal til den Fangne, ſom nogle knebe udi Kinderne, og andre ſatte Kaarderne for Broſtet paa. Men Meleander holt det fornoden, at man ikke ſaa haſtig ſkulle hevne ſig paa denne, hvorfor han overlevererede ham til Evrymedes, at han ſkulle forvare ham. Som nu Kongen var ſikker og under ſit Folkes Beſkyttelſe, forfoyede han ſig til Argenis Kabinet, hvor, hau hørte os fortælle, at ogſaa nogle Mordere vare dræbte af Theocrine, og da de tilſtædeværende ſaae og der tvende Døde Legemer, og deres Saar, ſom vare langt ſtørre, end det giordes fornoden til at dræbe et Menniſke, ſaa ſpurde Konaens fornemſte Betientere med Bierlighed, hvilket Menniſke der kunde have Kræfter nok til denne Tapperhed. Men der vi ſvarede at denne Gierning var ſkeed ved en Jomfrues Haand, lauade de ſtille, thi de kunde for Forundring ikke faae et Ord frem, ſaae ſig om allevegne, og endelig ſpur-

spurde efter Seyervinderſken Kongen befalede og at man ſkulle kalde hende hid, ogſom vi erindrede at tvende af Roverne havde taget Flugten, og han ſelv og befindede ſig, at een ogſaa var undflyed af hans Kabinet, ſaa befalede han, at mand ſkulle ſoge over alt Slottet efter dem, og ifald de fantes, bringe dem til ſig, Men enten de vare undflyede igiennem Porten, hvor Beſetningen kom ind, eller komne ned ad muren; ſaa blev det Kongen omſider meldet, at man hverken kunde finde dem eller Theocrine, Meleander bekymrede ſig ikke ſaa aldeles meget for Roverne, men at Theocrine var borte, kunde han ikke fordrage; befalede derfor, at man paa nye ſkulle ſoge efter hende over alt, hvilket og ſkeede, ſaa at der hortes intet andet over det ganſke Slot, end Theocrine, Theocrine, ſom alle raabte paa, men jeg og *Argenis* vidſte vel at hun ikke kunde ſvare, efterdi denne Perſon ved hielp af Natten var allerede kommen et langt ſtykke Veis bort; og det forſte Kiende-tægn, jeg fik paa, at *Argenis* elſkede ham, var, at hun ſaaledes dulte det, ſom vi begge vidſte, at hun naſten maatte have bedraget endog mig ſelv; udi denne Allarm blev den ovrige deel af Natten til endebragt, om Morgenen tilig finge Cleobulus og de andre, hvis Raad Kongen meſt forlod ſig paa, ved en løber at viide, hvad Kongen var vederfaret, og komme ſtrax til ham. Som nu diſſe vare benſente, for at Examinere Fangen, talede Kongen ſaaledes til de om-

kring

kring staaende, omendskiønt disse Misdædere have begaaet en stor Synd baade imod os og Guderne, og de skyldige bør aabenbares og straffes, saa er vi dog ikke saa meget begierlig efter at hevne os, som at see den Qvindes Person, ved hvis Tapperhed vi er frelst, hvorsomhelst Theocrine er, saa holder jeg mig ikke lyksalig, saa længe jeg ikke veed, om hun er i behold. O J gode guder! gid hun ikke formedelst hendes alt for store Tapperhed og Mod var bleven ombragt ved noget Baghold af Roverne. Imidlertid Kongen saaledes talede og beklagede sig, komme de, som vare udsendte for at leede efter hende, tilbage og forkynte, at de intet Tægn kunde forneme til Theocrine enten paa Slottet eller i nærværelsen paa Marken. Thi dersom nogen Ulykke havde været hende vederfaret, maatte mand have kundet finde hende enten saaret, eller, det som verre var, dræbt.

XIV. Cap.

Da Theocrine ikke bliver fundet, troer Kongen, at han og Princessen var bleven frelst ved Palladis Hielp, og bestikker Princessen til at være Præstinde ved Palladis Altere. Kongen ved at Lycogenes var Aarsag til dette Forræderie. Poliarchus tager Masquen af og kommer til Kongens Hof, hvor han heimelig forlover sig med Princessen.

Kongen studsede lidet, og som vi kunde slutte af hans Ansigt, saa var han uformodentligen fuldeni Tanker; han vente sig omsider til

til den store Jovis Billede, som ikke langt derfra stod paa et Alter i Gemakket, og sagde; Store Jupiter, dersom Sagen er, som jeg tænker, saa bestæst min Troe ved din Guddommelige Kraft. Det er skeed ved Himmelens besynderlige Naade, at jeg er unigaaet de ugudeliges Piile. O Theocrine, om det er tilladt endnu at kalde dig ved det Navn, som du haver selv givet dig iblant os; du er ikke en dødelig Jomfru, ey heller af de ringe blant Guderne; Du allerhelligste Pallas, Du Forstanderinde for Vaaben! du som allene er Jupiter forbunden for din Fødsel, jeg beder dig du tapperste af Gudinderne, at du ikke lader Sicilien være uvidende om din Velgierning Du har frelst mig, som i allerdybeste Andagt var dig forbunden, fra mine Fiender, følgende derudi enten din Faders Befalning eller din eegen Kierlighed. O lyksalig havde I været, min *Argenis*! dersom det havde maat være Eder tilladt at kiende Eders Lykke, og I havde vidst at Pallas talede med eder og var hos eder, hun, som paa det at hun desto bedre kunde skiule sin Guddommelighed, vilde underkaste sig eder som en Tienerinde, vil I vide af hvad Aarsag jeg troer dette. Da erindrer jeg mig nu først Ansigtet, og af den samme guddommelige Kraft, hvorved jeg tilforn var forbuden at blive Gudinden var, kiender jeg nu for sidste hendes udødelige Ansigt; hvilken Forighed stod ikke derud af? Hvilken Glans gik ikke af

den,

hendes Øyene? Jeg erindrer nu alle hendes Lineamenter. I maae viide, at omendskiønt hun stillede sig an, som et Menneske, saa havde hun dog ikke gandske skiult Gudinden; Men hvo mon nu vel skulle tvile paa den skeede Velgierning, efter en Strid, som alleene Pallas og ingen anden kan tilskrives, skulle vi vel være saa ukyndige og blinde udi de guddommelige Gierninger, at vi skulle bilde os ind, at saa mange Mennisker skulle drives paa Flugten ved en ringe Jomfrues Haand? og ikke heller takke de Himmelske Arme derfor, hvilke have forrettet denne Kamp. Men nu har den, som nærværende skiulte sig, ved sin Fraværelse aabenbaret sig for os. Hun er bortfaren til Himmelen, eller maaskee forsvunden for vore Øyne, og dog iblant os, for at erfare, om vi ere Utaknemmelige. Imedens Meleander saa talede, opkom en stor bruminel iblant Tilhørerne, Eders Majestæt veed jo vel, at Menneskens Gemytter, og i sær den gemeene Mands, lætteligen giøre Guderne til umiddelbare Aarsager for store og usædvanlige Ting, og at overtroe med en slags Force indgydes derudi. Det var desuden berommeliat for Sicilien, at Guderne havde stridet for Kongen. Thi fuldte paa Kongens Tale et stort skrig af Soldaterne, som paakaldede den Tritoniske Minerva med alle de Navn, som hun have, enten af hendes Kunster, eller af de Stæder, som ere hende Helligede. Disse af Overtroe, andre, for at behage Kongen, og de øvrige

drige fordi de funde Fornoyelse i at viise en over-maade stor Glæde. Men hvad hemmelig latter, meener Eders Majestet vel, at disse de vildfarendes Bevægelser, foraarsagede mig og Argenis? og var denne Digt mig ikke vargenem, dog forundrede jeg mig over, at Kongen saa lettelig havde giort en Gudinde. Men det var endnu ikke nok med dette Narrerie, een Soldat, dreven enten af Hyklerie eller Rasereri, sagde: Hvad var der for en Gestalt, som jeg saae, overst fra Spitsen paa Slottet, da vi forste gange bleve opvagte af Leiren, der skinnede udi Morket en gandske klar Ild, hvilken jeg tænkte at komme ud igiennem Taget, og at vi bleve hente for samme at slukke, strax derpaa begyndte skinnet at fordeeles til Straaler, og denne Pragt voxede lige op til Himmelen, jeg kunde da ikke faae Tid til længere mig derover at forundre, saasom der blev forkyndt, at Eders Majestæt var i Fare. Men nu erindrer jeg mig det ikke uden med en Erbodigheds Folelse, hvad om det haver været Glantsen af Pallas, ved det hun, efterat hun havde frelst Eders Majestæt; foer op igien til Himmels. Neppe havde Soldaten udtalt, forend de fleste lige saa galne bekræftede, at de havde seet dette, som han havde Digtet eller Dromt; saaledes blev denne Fabul troet som en Sandhed, efterdi mange stadfæstede den. og kappedes man nu om, ved Bevser, Erbodighed og Samtykke at bielpe til, at Theocrine kunde blive en Gudinde. Men da de gratulerede Argenis,

at hun saa' længe havde havt en Gud hos sig i Huuset; slog hun Øyene ned ligesom af Hvished, og forekom Latteren, indtil at Kongen, efter at Minerva nu noksom var tilbedet, gik hen for sig selv udi et aparte Gemak med de fornemste Ministere, for at overlegge Raad angaaende denne gruesomme Gierning, som nyelig var passeret; jeg og Argenis ginge og ind udi et Kammer for os selv, for at tale om Poliarcho. Argenis sagde: at det han i saa mange Dage havde fremturet udi sin Ædelighed hos dem, var ikke skeed, ved det han til en Tid havde tvinget sin Natur, men var den sande Dyds Virkning. Hvad kunde være oprigtigere end hans Gemyt, da han havde været næsten meere sagtmodig imod Qvinder, end tapper imod Mænd. Nu opregnede hun paa nye den Velgierning, som han havde viist dem, og som, det Meleander Vidnede, var saa stor, at den kunde agtes for en Velgierning af Guderne, og noget som allene ved Palladis Haand kunde udrettes, nu forestilte hun ogsaa, dog med Blufærdighed, hvor høyt han maatte have elsket, efterdi han ved en saa overmaade farlig List havde givet sig ud for et Fruentimmer, og underkast sig den store Straf, som vilde have blevet ham vis, i fald han havde blevet greben. Jeg bekiender, Allernaadigste Konge, at jeg meeget berog hende hendes Blufærdighed, ved at rose de selv samme Ting, som jeg forstod vare hende angenemme, og som jeg den Tid ikke havde den Ære at kiende

Eders

Eders Majestæt, troede jeg, at intet var meere fuldkommen end Poliarchus.

Imidlertid havde Cleobulus faaet udyrket af Fangen, hvo der havde været Aarsag til dette Forræderie, item hvorledes det var gaaen for sig; thi som han ikke kunde udstaae Pine-Benken, bekiendte han al Ting om Lycogenes. Han sagde, at han havde fundet Vei til Slottet paa den Side, som vender til Havet, hvor han havde kastet en Hage i Muren, som strax var bleven hængende fast i Steenene; og, som derved var bunden et Reb, hvorefter man kunde stige op, saa havde Hagen ubevægelig holt den gandske Lyngde. De Forstandigste meene, at Kongen her begik en stor Feil, thi i den Stæd han strax burde have omkommet Lycogenes, saa fant han heller for godt, at sende Bud til hans Gaard, for allene at hente dette Menneske til sig, enten fordi han troede, at han allerede var saa udrustet, at han ikke letteligen kunde fanges, eller fordi han haabede, at denne, til alle Ting forvovne Person, skulle foragte Faren og komme, men han var under et Ekin af Jagt reist længere bort, med de tapperste af sit Anhang, som han til Sagens Udfald tilforn havde samlet, (endskiont de fleste af dem ikke vidste af hvad som var i Giære:) og var allereede kommen paa et fast Slot, som han havde i den Leontinske Egn. Herfra skriver han Kongen til, at han ikke kunde komme sikker for Retten iblandt saa mange Uvenner, og at man heller ikke burde Domme

ham uforhort, endeligen burde man og ikke troe disse Mordere, som vare underkiøbte til hans Fordervelse. Imidlertid var hans Anhang og Magt saaledes voxet til, at det Raad, som Kongen af en all for stor Lemfeldighed i Begyndelsen fattede, var da fornoden, nemlig at lade, som han ikke troede ham til saadan Gierning, og skrive ham igien til, som en Uskyldig, fornemmelig gen efterdi Cleobulus raadede, at, om han ikke eftertrykkelig ville forfølge denne Uret, saa skulle han i det mindste ikke synes saa meeget at tilgive, som ikke at troe denne Beskyldning, hernæst fant man for godt, at Fangen skulle tages af Dage i Fengselet, ligesom han var doed af en anden Tilfælde. Dog forglemte Lycogenes ikke det, som han selv havde fortient, ey heller Meleander, det som denne havde dristet sig til at foretage, hvorfor de toge sig Vare paa begge Sider, fra at komme i hinandens Gevalt, og at troe hinanden derefter, og blev Hadet bestyrket og formeeret ved Mistanke, og den Krig, som derpaa fuldte. Imidlertid vilde Meleander ikke længer forlade sig paa dette Slot, som saaledes havde staaet aaben for Morderes Raserher, men sattede et nyt Anslag, at føre Argenis til Syracusa, og var han ikke saa meeget vred paa Lycogenes, som taknemmelig mod Pallas. Det tilstundede de fem hoytydelige Dage, hvorudi man pleier at Helligholde denne Gudindes Fødsels Fest; da nu Kongen havde overbiet disse Dage, gik han udi Processionen til Tempelet og

og, da Folket var sammen kalder, holt en Tale af dette Indhold. De vidste selv, hvad han kunde sige om Palladis Velgierning imod sig, dog til en Belønning for den Hielp, hun havde viist ham, erindrede han hende nu paa nye, saa som han fant Fornøyelse i, som ofteste at tale om denne Ting Derpaa fortalte han det Forræderie, som var opspunden imod ham og Argenis, uden at mælde Opmændene derfor, eller at lade falde noget anstødeligt Ord imod Lycogenes; og hvorledes Pallas i en Menneskelig Gestalt, og skiult under det Navn Theocrine havde staaet ham bi udi Faren, samt at hun ved sin Guddommelige Natur og Haand havde hindret de Vaaben, hvormed han blev anfalder, fra at giøre ham Skade, og at Roverne vare ved en saa stor guddommelig Kraft undertrykte; men hvad store Bevis, mine kiere Undersaatter, sagde han fremdeeles, kan vi nu vel lade see imod Gudinden, paa at vi erindrer os den Hielp, os er skeed; end at vi ophøyer til hendes Tieneste det dyrebareste, som hun haver frelst for os. nemlig vor Argenis. Vi som øverste Præst antage derfor hende med alle Gudernes Forevidende, udi de Siciliers Forsamling til Præst, og befaler hende at forrette Palladis Tieneste, og forestaae Templerne, indtil hun ved Junonis guddommelige Kraft ledes til Brude-Senger. Efterat Kongen havde holt op at Tale, gik Argenis efter aftale frem til sin Fader. Omkring hen-

de vare Spaamænd; og, som Kongen holte u
di sin Haand en vid Kiortel, hvorpaa var vir
ket alle de Historier, som viise Folket Palladis
Majestæt og Høyhed; da, som Argenis fa'd
ned for ham, kast de han denne Kiortel over
hende, og sagde: Efterdi du ikke ka d være
Gudindens, uden du gaaer ud af den Faderlige
Myndighed, saa løser jeg dig herved af min
Magt. Egteskab skal alleene undtage dig fra
Palladis Tieneste vore Undersaatter skal alle
Markets-Dage see dig forrette den Hellige Tie
neste. Ved disse Meleandri Ord blev af den o
vertroiske gemeene Mand udøst Graad, Glæde
Raab og Ønker. Da de derefter ginge tilbage
ge til Slottet, fuldte den gandske Stad efter
dem, og strax derpaa forsøgede sig hver Hiem
til sit, hvor de med gastererina den gandske Nat
igiennem indviede denne nye Helligdom.

Kadirobanes optændt af en heftig Mis
undelse faldt hende her ind udi Talen, sigende:
sig mig kiere Seleniſſa, kunde vel Argenis
taale at hendes Fader saa sterkt blev bedraget?
Nægtede hun ikke at imodtage den Ærestelige
Habit? Endtledigede hun ikke Kongens Gemyt
fra denne urimelige Guds Fryat! Endeligen
fordrog hun at hun blev indviet til Poliarchus
under Palladis Navn? Hertil svarede den
gamle Fru: jeg var vel vred over, at man
skiertede saa sterkt, men jeg maatte have vented
mig Straf, i fald jeg havde staaet imod min
Prinsesses Tilbøyeligheder; da hun offentligen
tilstod

tilstod for mig, at hun elskede Poliarchus. Det maatte og desuden have været Meleander ubehageligt, at komme af denne Vildfarelse. Thi hvor stort kunde ikke det agtes, at have havt en Gudinde til Hielp? Desuden beskikkede han sin Datter til det Præstelige Embede, ey alleene af Ærbødighed og Kierlighed for Gudinden, men endogsaa at Folket kunde Vænnes til at hende, som nærmeste Arving til Kronen, og Ære hende. Saaledes vilde han, at hun ved Folke mængdens Gunst skulle være tryg, da hun i Eenlighed næsten var bragt om Live. Det var og ikke nedrige, og hendes Kongelige Høyhed uanstændige Hellige Forretninger, som hun skulle forrette, Kiortelen skinnede af Guld og adskillige Figurer, hendes Hoved var saaledes pryder, at Eders Majestæt skulle snare have taget hende for en Gudinde end for en Præstinde. Det var nok at hun alleene med et lidet Pik rørte ved Offer Fæet, førend det blev slagtet, dernæst at roge for Pallas, og strax derefter sidende paa en forgylt Stoel at tage imod Folket, som stimlede til, for at kysse en Green, som hun holt i Haanden.

Udi samme Dage kom Poliarchus, som han havde lovet, til Hoffet, som en Krigs-Mand; og var ingen med ham uden alleene den Person, som han tilforne gav ud for sin Fetter, og hvis Stand og Navn han nu havde forandret, ved det han kaldede ham Gelanorus, og holt ham for sin frigivne, han gav sig først an hos Evry-

medes, og erhvervede sig strax ved sin Forstand, og den hemmelige Inclination og Tilbøyelighed, tappere Mænd have for hinanden indbyrdes, hans Vendskab hvorpaa han ved ham blev bragt til Kongen, for hvilken han gav sig ud for at være kommen fra et langt fraliggende Land, og sagde at han vilde holde sig det for en stor Lykkalighed, om han ved en saa stor Forstes Hof maatte oplæres udi Dyd og Tapperhed, Kongen som ikke ofte havde seet Theocrine, kiendte ham, som nu havde forandret baade Sprog og Dragt, saa lidet, at han talede med ham som en fremmed, og een, som nyligen var kommen til Sicilien, dog havde han en Hvagtelse for Ansigtet, og da denne fremmedes gantske Væsen var anseeligt og ugemeent, saa banede lamme ham Veyen til den høye Naade og det store Vendskab, han siden kom udi hos Kongen. Dagen var nu forhaanden, paa hvilken Markederne atter skulle holdes, og Argenis gaae til Tempelen; Da vi begge vidste at Poliarchus var kommen til Hoffet Vi skalv beage, hun af en umaadelig Gierde, og jeg af Skræk for at hun skulle begaae noget, som var hend s Ære og mine Formaninger uanstendigt, men begge disse forliebte Personers Dyd opførte sig bedre udi denne Sag, end jeg havde vejet Forlad mig allernaadigste Konge, om jeg forteligen udi Eders Majestæts Nærværelse, roser Poliarchus; thi hver en burde sandelig Argenis elskes af Eders Majestæt, om hun havde ladet sig indtage af en ulige og uanstæn-

dig

dig Kierlighed. Ey heller maatte Eders Majestæt være mig meeget forbunden, dersom jeg ikke præfererede og foredrog Eders Majestæt fremfor denne Person, som dog ellers ingen uden Eders Majestæt kand overvinde. Da vi nu finge denne Tidende; forglemte vel Argenis alle Ceremonierne, og saae hverken Præstedommets Kongelige Prydelse, som hun havde paa, ey heller Forsamlingen, som hilsede hende, og ey heller Fruerne og Jomfruerne, som pleiede at betiene hende: ja som hun var indtaget i Poliarcho, kunde hun hverken retskaffen tale eller høre; indtil jeg, som mærkede Sygen, bad hende fortroligen, at samle sine Tanker. Men hun, som tilforn ikke havde fortient saadan Paamindelse, blev ganske rød af Blusel, vi ginge derfor til Kirken; Offer-Fæet blev allerede vsert, da jeg gav agt paa Argenis, og saae atter, at hun begynte at gaae fra sine Concepter; Som jeg nu ikke tvivlede paa, at der jo er en Fortryllelse til, hvorved elendige forliebte Personer falde i afmagt, saae jeg mig om, hvorfra denne Piil maatte komme; da ikke langt derfra saae Poliarchus; Men han var nu en Mand, og syntes store, saa jeg ikke letteligen kiendte ham for Theocrine; thi var det ikke at undre, om Meleander kunde skuffes, thi alt hvad jeg havde ansect som Qvindagtigt hos ham, og jeg frygtede for at skulle tabe ham, var ganske aflagt med Qvindedragten, Hans Miner vare alvorlige, hans Ansigt munter, og af hans Øyne fremskinnede

vel en Erbarhed, men dog tillige ogsaa en Mandlig Frihed, i det han kastede dem hist og her om sig, over hans Pande og Tindinger var Haaret hist og her spred som af uagtsomhed, hvilket dog zirede ham. Imidlertid forestillede jeg mig Theocrine paa nye udi mine Tanker, og sagde ved mig selv, mon det er hende? jo det er hende. O I Guder og Gudinder, er det den, som var saa fuld af lystig Skærtz? er det det Hoved, som var saa beqvemt til alle Ting, og Hænder som spant? jeg holt det derfor *Argenis* til gode, at hun var kommen fra sig selv, ved dette Syn? dog paa det jeg kunde faae hende tilbage til den nærværende Gudstienestes Forretning, thi hun var næsten fra sig selv, lod jeg som Printzessens Kaabe var af lave, og, i det hun saae til mig, ved det jeg vilde bringe den i lave igien, sagde jeg; behag at erindre, at det skal og være Poliarchus ukiert, om Eders Kongelige Høyhed her forglemm r sig selv. Eders Majestæt skulle have sagt, at hun ved denne Røst var bleven ligesom opvaagnet af en sterk Søvn, hun forfattede derfor Bønnerne, hvilke hun som Ypperste Præst forelæste, og viisede naaske gierne Poliarchus, som under Gudens Navn blev dyrket denne Ære. Men han, o hvor meget høyere maae det agtes, at være lyksalig i sine egne Tanker end i andres: søgte at tilbede den, som forrettede den hellige Tieneste, i det han med et uroligt Sind saae nu til mig og nu til

Vi vendte tilbage til Slottet; men spørg da da ikke hvad jeg og Argenis talede om, vi talede allene om Poliarchus; Endeligen, sagde Argenis, hvad Uret skulle vi begaae, Moder! om vi skulle holde min og min Faders beskiermere helligere og kierere, end de, som ikke kiende ham, o! at mig i det mindste var tilladt at tale med denne, og tillige med ham belee mit Præstedommes Forsængelighed; naadige Frue! sagde jeg, jeg vil lave det saa, at det skal blive tilladt; Jeg vil giøre mig umage for at skaffe ham hid til eder. Og dette lovede jeg hende med desto større Fornøyelse, at hun ikke af en farlig Bluefærdighed skulle skiule sin Sygdom for mig, efterdi den neppe stod til at Curere, eller, at hun ikke ifald jeg havde nægtet at love hende, ved andre Kunster skulle søge at foretage noget videre Der jeg nu gik ud fra Argenis, saae jeg Poliarchus i Forgaarden spatserende med min Son, efterdi han søgte Leilighed ufortænkt at komme til mig, jeg gik derpaa ligesom til min Son, hilsede ogsaa denne fremmede Person, og forteligen erindrede, at han med natten skulle forføye sig hid paa samme stæd. Med faae Ord at fortælle; han blev hemmeligen bragt til Argenis, og opførte han sig saa høflig og sædelig, at jeg matte have troet, at han igien var bl ven til Theocrine. De talede aldrig sammen, (thi han kom siden ofte til Printzessen) uden jeg var nærværende, der fantes ingen Last og ingen Daarlighed udi den-

ne

ne unge forliebte Herre, allene at han engang understod sig at sige; at han var af Kongelig Herkomst og ikke skulle længere forblive i den private Stand, end hans Kierlighed til Argenis befalede det, han ønskede af hende at antages som en Brudgom udi en Kierlig Egte Forening. Fanden heller, sagde Radirobanes, o en rasende Forvovenhed af denne Fvetulle. Jeg troede ikke, sagde den gamle Frue, at Printzessen skulle have kundet hitte paa Svar her til, og derfor lavede mig til efter Skyldighed at svare for min Printzesse, men hun understod sig selv, uden længe at betænke sig paa denne, som en uformodende Sag, saaledes at tale, Guderne, mine kiere Poliarchus, som jeg troer ere eder alle naadige, ere mine Vidner; at, om jeg havde havt eder til min Broder, jeg aldrig havde sammykket Egteskab med nogen, paa det der ikke skulle findes nogen, som jeg skulle være pligtig at elske over Eder. Den Tapperhed, som I viiste, ved at bortdrive Roverne, og den Fribed I sat os udi gior at jeg ikke kand fodre vissere Pant paa Eders Troskab, Guderne maae derfor være vidner, og I Selenissa, at jeg fra denne Dag af indlader mig i Forbund, og lover, ikke at egte nogen uden Poliarchus, og undrager jeg mig ikke ganske fra min Faders Magt over mig. Befaler han det, vil jeg ingen egte, men en anden aldrig. Radirobanes blev herved ganske bleeg, og paastod at Princessen virkelig maatte have været forhexet, og at Poliarchus, maatte have

væ-

været en Troldkarl, han lagde og andre Ting her til, som en ferſk Prede indgav ham imod denne lykkelige Rival. Men Seleniſſa ſagde, jeg blev ganſke beſtyrtzet, dog at jeg ikke ſkulle give mig udi en unyttig Trætte med dem, ſagde jeg Guderne give Lykke til eders høye Foretagende. Dog er eders Reſolution og Slutning baade driſtig og haſtig. Og om jeg maae tage mig den Frihed at giøre et Spørsmaal til eder, hvoraf kommer det, min kiere Poliarchus, at I heller hemmelig trakterer diſſe Ting, end offentligen fremfører eders Begiering for Meleander, der ſom I, ſom I ſiger, og jeg troer, ikke er af privat Stand, hvorfor ſkal da Kongen ikke behage at antage Eder til Sviger Søn, allerhelſt da I baade haver allerede giort ham en Velgierning, og tillige er elſket af Argenis. Hertil ſvarede han, I veed kiere Frue, at en ungdoms Drift og Begierlighed efter at ſee Argenis haver ført mig fra mit Fæderne-Land uden Følgeſkab og andre Kiendetegn paa min Stand. Det øvrige ſkal jeg undſkylde. Da jeg er ubekient og næſten allene, frygter jeg for, at Kongen ikke ſkal bifalde min Sag, og troe at jeg er af den Stand, ſom jeg giver mig ud for at være af. Men mit Liv maatte ikke kunde udſtaae de Kierligheds Pintſeler, om han ſkulde lade mig i Tvivl om at naae mit Ønſke, og befale mig fra mit Fæderne-Land at hente Tegn og Beviis paa min Stand og Værdighed Derfor haver I allerkiereſte Printzeſſe kaldet mig tilbage fra Døden, ſom jeg havde beſtemt mig i ſald

I haver

I havde vist Eder haard mod mig. Men I min kiere Frue maae ikke holde dette Forbund mistænkt: thi den samme Erbarhed, som fantes hos mig, da jeg ikkun var en Beilere, skal endnu stedse vedvare udi mig som en Kiereste, det er mig nok at jeg elskes, det er nok, at mit Haab er sikker. Derudi bestaaer for nærværende Tid alt mit Forlangende, ey heller finder jeg Behag udi noget hemmelig Egteskab: nu kand jeg med større Taalmodighed taale ald Forhaling, og med Betænksomme Anslag søge at vinde Kongen, Indtil Eders Printzesse efter hans egen Befalning for ganske Siciliens Øyene gives mig til egte.

Dette var da hans Tale, og den Erbarhed, som han udi sin Tale fremførte, viiste han og i sit Levnet, saa at han, efter at denne hemmelige Forbindelse var skeed, opførte sig ligesaa blueærdig og Erbar, som da han den første gang som en fremmet talede med os, han opholt sig udi Hoffet, kiøbte nogle Træe, og opfylte sin Stal med Heste, som han tant Fornøyelse i at tæmme og tilride, saa at mand kunde forstaae, at han havde store Midler, ved sit Gemyt, Idretter, og Prøve paa Tapperhed, naar der gaves Leilighed, indtog han de fleestes Hierter: og var han formedelst disse Qvaliteter ligesaa høyt elsket af Kongen, som I nu seer Archombrotus. Dog var Gelanorus alleene hans Sager bevist: de øvrige hans Betiente re, saasom de alle vare samlede af

af Sicilier, kiendte ikke deres Herre, han besøgte derfor ofte Argenis Betienter, uden at blive mistænkt for sin Høflighed, ja kom tit uformodentlig ind paa os. Dog kom han aldrig til Argenis, uden at jeg geleidet ham did, Eders Majestæt maatte have sagt, at en Søster leegede med sin Broder udi min som deres Moders Nærværelse, besynderlig staar hans Gestalt mig for Øyne, naar han kom til de ofringer, som Pallas uforskylt fik til en Belønning for hans Dyd. Naar Forstandersken Argenis sagde Pallas og meente Poliarchus, og naar hun vendte sig ligesom af en Hendelse fra Gudindens Billede, og indrettede Bønnerne til ham. han, som var denne Fabul bekiendt, stillede sig enten Majestætisk an, eller med en Nik samtykkede hendes Bøn. Disse Ting foraarsagede ofte latter imellem os, som vidste Sagens rette Sammenhæng, og lastede jeg heller ikke nok disse Personers Frekhed, saasom de syndede ved Skiertz. Radirobanes kunde ikke længer tæmme sin Vrede, men sagde: dersom Pallas havde været Retfærdig, havde han maat ophenge den falske Gudinde, som Uretfærdig tilegnede sig Guddommelig Ære, med langt flere Strikker end de, hvormed Arachne straffede sig selv.

XV. Cap.

Een Tiener forkynder Seleniſſa fra Argenis at, om hun saa syntes maatte hun føre Kongen af Sardinien,

tilhende, denne kommer gandske opblæst af det Haab som Seleniſſa haver giort ham, foredrager Argenis sin Kierlighed; men som Argenis stiller sig gandske kaaldsindig an mod ham, bliver han heftig forbittret derover. Han beklager sig for Seleniſſa, som siger at hun maae tvinges, hvorfor Radirobanes sætter i Sinde at bortføre Prindzessen, og til den Ende indretter en Lystighed.

Som de nu saa Talede, bleve de forstyrrede af en Tiener fra Argenis, som meldede Seleniſſa fra sin Frue, at hun maatte nu komme tilbage, og, om hun saa syntes, tage Radirobanes med sig. Saae, svarede hun, og formeldte Fruen, at vi strax skal komme. Der nu Tieneren var bortgangen, sagde hun: Argenis venter efter Eders Majestæt, jeg veed ikke, hvad som haver hindret hendes Forset i at komme hidned til os. Men imedens vi forføye os til hende, da behager Eders Majestæt at tillade mig, at jeg maae kortelig fortælle det øvrige af vor Historie. Hun fortaalte aldtsaa kortelig: imedens Poliarchus var udi denne Lyksalighed opkom Krig udi Sicilien, i det Lycogenes, da han havde faaet et tilstrækkelig Anhang, gik Meleander haardt paa Klingen, og som Poliarchus var en stor Mand, baade i Raad og Daad; var han ikke mindre end Kongen selv forhad: afsendte ne, paa hvilke han og i det første Feldslag saaledes hevnede sig, at han forkaffede Kongen Seier. Hun fortalte og om hans Elendighed, fordi han dræbte Lycogenis Gesandere, som kom-

me

me til Kongen for at handle om Fred, og at han da vel blev dreven af Sicilien, men nu vendte Argenis ham hver Dag. Denne er det, Allernaadigste Konge, som hidindtil haver giort Argenis saa haard imod Eder, at Eders Majestæt ikke uforskylt skal mistænke Archolaus. Hertil svarede da Radirobanes, men tæver I vel da, kiære Frue, at jeg skal være sikker, saa længe han lever, hvad om Argenis bliver forandret? hvad om hun erindrer sig det første Vendskabs Eed? Thi det selv samme, som I siger, nemlig at hun nu eisker mig, er et Bevis paa, at hun, lige saa vel, som hun har forladt Polyarchus, og saa kand forlade mig, om jeg ikke ved noget Raad forebygger det. Derover maae Eders Majestæt ikke giore sig nogen Scrupul, svarede den gamle Frue, thi naar Eders Majestæt engang haver faaet Argenis til Gemahl, skal intet forføre hende fra sin Troskabs Troe, jeg holder derfor for raadeligt, at man haster med Brolloppet, men dersom Polyarchus imidlertid skulle komme, da, efterdi han inter Ont er formodende, og troer mig i dette Ting, vil jeg lokke ham did hen, hvor Eders Majestæt befaler; thi han maae tages af Dage, og skal det være let at dræbe ham, som er ubevæbnet og eene.

Radirobanes blev forskrækket over denne Fruens Uaudelighed, samtykkede dog hendes Anslag, og kom i det samme til Argenis Gallerie, hvorudi hun, efterat hun havde ladet Pa-

liarchus fra sig, gik og spatserede med et al-vorligt Ansigt; saasom det var ophidset af en gandske ferst Sorg, dog gik hun Radirobanes i Mode, og bad ham sidde ned, hun sat sig og selv paa en anden Stoel, men Radirobanes, som var gandste opblæst af det Haab, som Selenissa havde giort ham, foredrog da for Printzessen sit Forlangende og sin Kierlighed, og lagde dertil alle de Ting, som en saa vel sand som opdigtet Kierligheds Drift haver til fælles; men Argenis var imod Forhaabning kaalt sindig, og svarede intet efter hans Eind. Herudover blev han saa meeget meere forbittret, saasom han havde giort sig det visse Haab, at Printzessens Hierte allerede var indtaget. Selenissa blegnede og herved, saasom Kongen, der ved hendes Lovte var bleven bedraget, saae paa hende; og hun frygtede for, at denne forliebte Person, som var bleven bedraget, skulde i Rasenhed ut bryde med aabenbare Skiælds-Ord. Da han nu var gaaen ud af Galleriet, understod sig Selenissa at klage over Argenis. Thi hvad havde nu igien forandret hendes Eind? og hvorfor havde hun nu betaget hende det Haab, som hun Dagen tilforn havde giort hende, hvorfor drog hun i det mindste ikke omsorg for Fæderne-Landet, hvilket det saa hoyt var angelegen, at Radirobanes ikke blev fortornet. Men Printzessen, som neppe kunde tringe sin Vrede, sagde: lad af at spaae Ont, Guderne skal drage Omsorg for Sicilien, Ved hvis Hielp de Troelose, som

I nyeligen haver seet, ere slagne og udryddede; ved disse tvilraadige Ord blev Fruen saa slagen, at hun skalv; efterdi hun ikke nokſom var vis paa, om ikke de samme sigtede til hende, disse vare de første Samvittigheds Nag, hun efter Fortieneste fant i sit Hierte over hendes Troeloshed, men hun vidste, at hendes onde Gierninger alleene ved Ugudelighed og Fremturenhed i Ondskab kunde forsvares. Som hun nu derfor var bauge for sine Sager, saa eftertænkte hun med Bekymring, hvorledes hun kunde ophidse Radirobanes til at bruge Gevalt, og hun se'v overlevere ham Argenis, men paa det, at hun ikke imidlertid skulle blive mistænkt af hende, stillede hun sig Tid efter anden an, som hun vilde falde fra Radirobanis Partie, og under Tiden lod som hun sørgede over, at Poliarchus var borte; men Argenis som ikke meere tvilede paa, at det jo var skremt, hadede saa meeget meere hendes Ansigt, efterdi det ikke kom overeens med hendes Hierte.

Men Radirobanes begyndte nu, desto friere at viise de Laster, som han hidindtil nogenlunde havde holt i Temme, jo længere de, ved det de vare blevne dulte, havde samlet Kræfter, han holt for at den Hielp, han havde viist Meleander, kunde ved ingen Belønning erstattes; og handlede saaledes, som han ved samme sin venlige Hielp havde kiobt Sicilien og Argenis end aldt for dyre; hvorudover han tæmmelig ubeskeden anholt hos Meleander om Fortundet

med Printzessen, og begyndte at blive alle Sicilier besværlig, fornemmeligen havde han ved sin umaadelige Ergierighed giort sig forhadt hos de fornemste Herrer udi Riget Men Meleander satte herover adskillige Griller, syntende for, at denne Kierlighed skulle falde ud til Trætte. og at han som en træt og uberæd gammel Herre paa nye skulle indvikles i Krig. Thi fald der han sin Datter til sig, og begierer at vide, hvad hende saa meget mishagede udi Radiroabanes, det hører Private-Personer til, sagde han, at udvælge sig Egtefelder efter Vendskabs Tilskyndelse og Sædernes Overeenstemmelse, men vi maae lade den Lyst fare; thi Kongernes Stand er saa beskaffen, at de nu ved de allerhelligste Forbund maae foreene sig med Uværdige og Forhadte; og nu igien af en umennesielig Nødvendighed, foragte alle Forpligtelsers Rettigheder, og all Slægtskabs Kierlighed. Den pleier at være os Kierist, som ved nyttig Hielp besynderlig underholder vor Magt, og de Evnerskaber holdes for de skiønneste, som befæste et Rige: Thersom vi havde flere Døttre, kunde I tænke, at vi tog meere Omsorg for os selv end for Eder, thi vi veed vel, at Døttre og Søstre ofte af Konger sprædes ud iblant dem, som de enten under et Skin af Vendskab agte at skuffe, eller vil beholde til en Tid og at de siden, ubevæget enten af deres eget Blods Pant, eller af Ærbødighed for de Navne, som de indbyrdes have indtaget, agte Fred og Krig efter Ti-

Tidernes og Lykkens Omstændigheder, men I er vor eeneste Datter, Naturen og Arve-Retten haver samlet baade vor Faderlige og Kongelige Kierlighed til Eder alleene; men Raadfor Eder nu selv, eller lad os Raadfore Eder. Hertil svarede Argenis; Naadige Herre! En Jomfrue bor at giore Regenskab, naar hun forlanger sig een til Brudgom, men ikke, naar hun setter sig for at være haard mod nogen, enten det skeer af en retmessig Aarsag, eller af Blufærdighed, thi i saa Fald bor han have Friehed endog at forskyde alle Bilere. Men denne Radirobanes maatte jeg maaskee finde mindre Afskye for, dersom han hell.r elskede mig, end tænkte, at jeg var pligtig til at overgive mig udi hans Hænder. Een saa ubeskeden Hofmodighed fordrager jeg ikke, nu behager min Allerkiereste Fader selv, at eftertænke de ovrige Ting, som ham ikke behage udi dette Menneske; ved disse Ting er jeg ogsaa bleven befoyet til ikke at ville ved denne Svoger fore forst Eder, min Allerkiereste Fader, dernest Sicilien og endeligen mig selv i Fordervelse. Da nu Kongen saaledes fornam, at hun ikke stod til at overtale lod han hende fra sig, i Forsæt at soye hende, som han pleiede.

Radirobanes, omendskiont han var vred paa Seleniffa, efterdi hendes Lyste ikke var saaen for sig, længtes dog efter at Tale med hende; han vidste, at hun baade var tredie, og ham forbunden, efterdi hun havde aabenbaret hendes Printzesses Hemmeligheder for ham. I det

øvrige havde han selv allene for Vertiganes aabenbaret, at han havde forført hende fra sin Troeskab; og søgte han hos denne at forlindre sin Gremmelse ved fri Klager, og mange Truer'er imod Meleander, og undertiden imod Argenis selv, ja frygter, min Kiære Vertiganes! saade han; for at komme i Mistanke for Svig, om jeg saa tit taler med Seleniſſa. Men I skal uden Mistanke forrette mit Erende hos hende. Naar jeg gaaer til Argenis, skal I let kunde komme den gamle Frue i Tale, og kand I da bringe hende dette Brev, hvorudi jeg beklager mig over, at det Haab, som hun befalede mig at have, haver slaaet mig feil, og er bleven forhaanet af Argenis; jeg haver og desuden skrevet, at hun frit skal betroe Eder alle Ting, om hun maaskee haver noget Raad, hvorved denne vanskelige Sag kand befordres. Efterdi I er alle mine hemmelige Sager eene bekient, og mit fornemste Raad, som i alle andre Ting, saa fornemmelig udi disse. Da nu Vertiganes havde paataget sig denne Forretning, leverede han, saa snart Radirobanes var gaaen hen for at besøge Argenis, hemmeligen Brevet i Seleniſſæ Hænder; hvilket da hun var gaaen lit til Side for at læse, kom hun tilbage til denne Ligurier, og, som hun vidste, at hun ville blive ulykkelig paa begge Sider, i fald dette Ærreskab ikke gik for sig, sagde hun: hils hans Majestæt; at intet mangler af de Ting, som jeg havde lovet, men Tiden tillader ikke, at man

gaaer

gaaer langsom frem udi dette Frierie. Han er en Konge, er forsynet med Krigs-Folk, haver en Flaade og endogsaa Guderne selv have rosvet sig Hustruer til. Kierlighed unskylder voldsome Anslag, og det hellige Navn Gemal udsletter ald Uret, jeg er og ikke Tyrannisk imod min Prindesse, thi Argenis ønsker selv at blive tvungen; og det derfor, at hun kand holde det Løfte, som hun har lovet poliarchus, nemlig aldrig med sin Villie at give sig til nogen anden derfor viser hun udi Geberder og Ord saadan Bestandighed, at ikke Guderne, som hun paakaldede, da hun forlovede sig med Poliarchus, skal fortørnes paa hende. Men imidlertid maae jeg stedse høre hendes Bebreidelser, thi hvorfor, siger hun, fortæller du saa ofte at Radirobanes elsker mig? eller, dersom han elsker, hvad tøver han da efter? hertil kommer Meleandri Befalning, som foreskriver hende denne Raaldsindighed; thi saasom han vil ikke have Radirobanes til Svoger, saa vil han, at hans Datter skal have Skylden for at Egteskabet ikke gaaer for sig. I tager feil om I tænker at Eders Konge skal længe være saa mægtig her; thi man samler hemmelig Krigs-Folk, og naar Meleander kommer saa vit, at han kand forlader sig paa sine egne Kræfter, skal han med Hofmod foragte den, som han nu med Frygt nægter at blive besvogret med. Vertiganes forundrede sig høyligen over en saa forvoven Tale, og bragte sin Herre den tilbage, da han

efter Sædvane var kommen vred fra Argenis Men han forundrede sig og ikke lidet over dette sælsomme Raad, og sagde: saa maae vi da see til, at Argenis uden nogen sin Skyld forkaster Poliarchus, og at det hende bliver tilladt at elske os. Jeg sværr ved Iupiter, at jeg paa det flittigste vil lette i Verk aldt dette; I hvad Hensigt Seleniss a haver befalet Eder det, og vil jeg ikke taale at forhaanes af Meleander. Men a nu ikke den gamle Frue skal forføre os, og at bønbare de Anslag, som hun selv giver os Anledning til, da maae hun ikke vide, at jeg haver fundet dette Anslag for godt. Thi dersom hun er paa vor Side, kand hun glæde sig over uformodentlig at blive fanget tillige med Argenis. Vertiganes tu de ikke raade ham herfra, omendskiont han saae faren, og det Vandrygte, man vilde komme udi, ved saaledes at fræ ke Vendskab og Giæstes Retten. Saaledes beredes nu ved Seleniss æ Svig og Ondskab en grusom Vold mod Argenis; og det som elendigere var, saaskeer aldt dette ligesom efter Argenis Forlangende. Det var fornoden til dette Bedrageri at sette i Verk, at man havde Meleander til Ven, og betog ham all Mistanke, hvorfor Radirobanes begyndte paa nye at twinde sit Gemyt, aik til ham uden noget Følge, spiisede hos ham ubevæbnet, og at Meleander ikke kalde tage i Betænkning herefter at betroe sig til hans Troe og Love, sendte han ogsaa sin Krigshær tilbage til Sardinien, at han ikke formedelst

delst hans aldt for store Magt skulle holdes mis-
tænkt; dog belobe hans Hof-Betientere, samt de
Herrer, han havde med sig, og hans Liv-Vagt,
sig til over sexhundrede Personer, foruden sem
Galleer, som han havde ladet blive tilbage, og
forsynet med de beste Rors Karle og Skibs-
Folk, som fantes paa den gandske Flaade. Som
han nu holt denne Magt tilstrekkeligt nok til sit
listige Roverie at fuldbyrde, overlagde han læn-
ge med sig selv, hvorledes han sikkerst kunde gio-
re dette Bytte, og efter lang Betænkning omsi-
der fant efterfolgende listige Puds for det be-
qvemmeste Hans Admiral Skib havde ved
Styre-Mandens Uforsigtighed, da det kom
ind udi Epeircte-Havn, stot temmelig haart
an paa en blind Klippe, saaledes var siden, og
hvad som under Forstavnen, tog imod stedet, ble-
ven knuset. dog var det, ved det man hurtig brug-
te Baadshager, aarene og tove fra de forsam-
gaaende Skibe, item ved et Bolverk, som var
strax i Nærværelsen ved Landet, bleven redet
fra at sunke, da det nu var kommen ud af Fa-
ren, giorde man det fast med Ankere næst ved
Landet, og understyttede det ligesom med en
Broe af store Bielker, som saae ud som en Rist,
og saaledes paa begge Sider stottet, bleo det
bragt i sin forrige Stand igien af Commercmæn-
dene. Man behagede ogsaa ikke alleene at repare-
re Skaden; Men, som det naaer til med de Byer
ruinerede Huuse og Byer, saa vilde man og at det
skulle opstaae af sin Ruin, prægtigere end det

var tilforn; Thi de Corinthier, hos hvilke Galleere først bleve bygde, havde lært den ypperlige Skibbygger Kunst til Sicilien, som de havde besat, og herpaa var strax Corcyra og derefter Syracusa blevne mægtige til Soes. Meleander havde et overmaade smukt Skib, som var bygd efter den Maade, af dette Skib befalede Radirobanes hans Tømmer-Mænd at tage Model, og at reparere Galleen næsten fra Kiølen af. Ey alleene Radirobanes men og Meleander besaae ofte dette Arbeide: Radirobanes besluttede derfor paa denne Maade at sette sit Bedrageri i Verk. Naar Skibet var ferdig skulde det kaldes Argenis, og var hendes Billede baade fæstet til Forstavnen, og iblant andre Prydeiser tillige igientaget udi Bagstavnen. Argenis Fødsels dag tilstundede nu og meeget beleilig, hvilken, han sagde, skulle og være hans reparerede Skibs Fødsels Dag, thi vilde han paa den Dag byde Meleander tillige med hans Datter ned til Søebredden, hvor han vilde lade slaae en Telt, hvorudi han vilde give dem begge et Middags-Maaltid, naar nu Maaltidet havde varet til hen imod Aftenen, skulle Skibet blive givet det Navn Argenis, og under Trompeters og andre Instrumenters Lyd gaae af Stablen i Soen. Saa snart det blev merkt, skulle man ved samme Strandbred see et Fyrverkerie under Vandet, hvilket da var en nye og rar Forlystelse. Men imedens man betragtede dette, havde han besluttet, naar Sicilierne ikke vidste deraf, og til

til den største deel vare ubevæbnede, efterdi de ikke vare nogen Fare forventende, med Magt at gribe Argenis og hendes Fader, og føre dem til de nærmeste Skibe, og paa det at han ved en lang Forlystelse kunde afvende alles Gemytter fra Bekymring og Mistanke, besluttede han at celebrere Natten for Argenis Geburts-Dag med et Kongelige Ball, meesten som en Comedie, efter at han havde udvalt Elleve af sine unge Herrer, som skulle formummede dantze med ham. Han behagede da at forestille de trende Guders Fabel, som efter at de havde fordrevet deres Fader Saturnus, kastede Lod om hvorledes de skulle arve Naturen; da Jupiter fik Himmelen, Neptunus Havet, og Pluto de Dødes Rige og Helvede at Regiere over.

Meleander hørde med Fornøyelse, at disse prægtige Leege bleve tillavede af Radirobanes, efterdi han og selv høytideligen vilde Celeberere denne Dag, thi hvad de Syracusaner og andre Byers Deputerede lidet tilforn havde søgt, havde han besluttet paa denne Fest ligesom til Argenis Ære, at forunde dem. Men deres Ansøgning bestod fornemmelig herudi, at det ikke skulle være Told og Skatte-Forvagtere tilladt, at fodre noget af de fattige Folk, som med Øvrighedens attester kunde beviise, at de ikke selv vare aarsag udi deres Fattigdom, og at de vare dog nyttige indbyggere udi Landet, samt at ikke nogen af den gemeene Pøbel, eller den ringeste Almue maatte være tilladt at leve i Stilhed

som

som de Riige, uden at arbeide, eller tage sig no-
gen Hantering for, bærende allene Gevær ved
siden, ligesom man i Freds Tider, skulle føre Krig;
men at de, som man vidste ikke kunde leve af si-
ne Midler, skulle enten selv udvælge hvad Han-
tering de vilde blive ved, for at ernære sig, eller
uddeles til publique Arbeid. Efterdi diss hov-
færdige Dagdrivere ovede udi Freds Tider ad-
skillige onde Gierninger, og, paa det at de ved
offentlige Uyfker kunde bøde paa deres Fattig-
dom, tilbøde deres Hielp til Oprør og Borger-
lige Krige. De begierede ogsaa, at ikke de rin-
geste Casserere skulle blive satte til at føre Skat
af Folket; og gaae omkring i privates Folkes
Huuse, samt ved deres Exequerere Pa-te og
plage Borgerne; men at andre Med-Borgere
maatte have denne Bestilling, som af deres Med-
del kunde udvælge nogle, som med større Beske-
denhed kunde indsamle disse Penge; som af en-
hver Stad kunde leveres til Bye-Fogden, og
derfra igien, enten udtælles til dem, som vare sat-
te for Provintzerne, eller, om hans Majestæt saa
samt for godt, føres fra Syracusa udi Kongens
Skat-Kammer, Thi dersom nogen Privat Per-
son enten undslog sig for at betale, eller forhale-
de med Betalningen, var det bedre, at denne ved
sine Med-Borgere, sædvanlige Øvrighed, og
Be'iendte Bye-Tienere blev tvungen til at beta-
le, end ved Casserernes umenniskelige Hovmo-
dighed, hvilke med deres Exequerere u dertil-
den grusom følgede fattige en ringe Frist og Di-
lati-

lation, og gaae aldrig med bedre Bytte bort, end naar de udi fattige Huuse, hvorudi neppe findes saa meget, som til Skatten kand tilstrække, dog ved den Skræk, som de føre med sig, meele deres Kage. Kongen ynkedes over sine Undersaattere, og overdrog det til Cleobulus, at han skulle forfatte Love, som kunde fri Folket for disse Uleiligheder. Men det var vanskeligere, efter de samme Deputeredes Begiering, at raade Bod paa de Uleiligheder, som mange Processer, Dommernes Ophold, og Advocaternes Ubillighed foraarsagede, og hvorved baade Landsbyer og Byer blive udsuede.

XVI. Cap.

Iburranes foreſtiller for Meleander hvad ſkade et Rige haver af Mange Dommere, Advocater og Tingſtude, ſamt af det, at mand forhaler Retten med lange Opſettelſer.

Ibburranes var ſaavel formedelſt ſin egen høye Stand, ſom formedelſt Argenis Recommendation meeget elſket af Kongen, og pleiede ofte at komme til Hove. til denne havde de Syraculaner forſøget ſig, og ved underdanig Memorial ſøgt at han vilde viiſe dem den ſtore Naade, at være deres Talsmand, og ſelv bringe de Siciliers billige Bønner og Begierinaer for Kongen: og, da Hans Majeſtæt allerede af ſig ſelv var bleven formildet, videre ved ſin Anſeelſe og høye Forſtand bøye ham til Fol-

Kris

kets Beste. Iblant de andre Dyder, som fan-
tes hos Ibburanes, var Fromhed den stør-
naar nogen søgte hans Hielp eller billige Recom-
mendation, saa at man skulle sige, naar han
giorde en Velgierning at han selv oppebaar den i
Denne havde derfor ogsaa ofte Recommande-
ret de Syracusaner til Kongen, og forneml-
ligen nu saaledes talede om disse Uleiligheder ved
Retter og Processer, som Folket besværgede sig
over. Eders Majestæt maae ikke tænke at disse
Uleiligheder ere ringe, hvorfor Sicilien søger
Lettelse. Jeg ved ikke om de Borgerlige Opror,
som Eders Majestæt nylig haver stillet, haver
mere grusom taget af stæd i Landet, og E-
ders Majestæt maae forsikre sig til, at dis-
se Uleiligheder truer med ligesaa stort Opror, som
det Lycogenes var Hoved-Mand for; Jeg si-
ger; at disse Advocater, disse Procuratores,
disse Stads-Knegte (thi jeg tor ikke nævne Dom-
mere, esterdi Eders Majestæt selv beskikker dem)
ere saa mange, at Bonder, Kiøbmænd, og de
som forsvare Riget, ere ikke af saa stort Antal.
Men hvor af lever en saa stor mænade Folk uden
af Folkets uret, og de Fattiges Ødeleggelse og
Blod; og det med disto større Skade for Repu-
bliquen. Esterdi, dersom Advocat Embedet
forblev iblant sage, som vare redelige og oprig-
tige Mænd, saa mange gode Hoveder, som nu
forderves ved en skadelig Tredskhed, kunde da
ved bedre Studeringer pryde Fæderne-Landet,
og enten opfinde Nye Viden-skaber og Kunster, el-
ler bedre udøve de allerede opfundne. Saaledes

indfører denne smitsomme Syge ey allene adskillige Uleilighed i Landet, Men end og hindrer mange gode ting. Men Eders Majestæt maatte maaskee kunde undskylde denne Mængde Tingstude (Eders Majestæt forlader mig at jeg saaledes kalder disse Trætte-Præceptorer) med de trættendes Mængde, som: skaffe alle Retter nok at bestille, og at saa mange Sager og forretninger ikke ved ferre kand Ageres og forrettes. Men ved Dommernes og Advocaternes Mængde tage ensten Processerne til eller af. Eders Majestæt behager endnu at oprette flere Retter-Ting, der skal strax findes nogle, som skal finde behag udi denne nye Pine-Benk. Men tager Eders Majestæt nogle af de gamle bort, skal saaledes bortfalde en deel af Processerne; og endeel af Sygdommen forsvinde, ved det mand tager noget fra den Sædvanlige Lægedom. Aarsagen til denne Trætte-Kierhed og Hidsighed til Processer er denne. Fordi Dommerne, Paa det at ikke saa vel deres Profit, som Verdighed ved Processernes Forminskelse, skal forminskes og forringes, finde altid endogsaa udi den største Ret nogle, Poster som de underkaste sit Dommer Embede: ey heller mangler mand Ting-Stude, eller et andet Slaug, som er end verre end disse, nogle Menniskr, som vide alle Formularer og Articler udi en Proces, hvilke enten, ophidse andre indbyrdes, eller selv, saa snart dem gives ringeste Leilighed til Proces, ove dem, som ere uerfarne udi denne Leeg. Een af Eders Majestæts Provintzer vidste fordum ikke af dem, som rose sig af at forstaae at kun-

de fore Processer. Alting var roligt udi Byerne, reiste der sig nogen Ueenighed imellem Borgerne, saa tvang den Eenfoldige men lykkelige Billighed den ved Voldgifts Mænd. Som de nu ikke kiendte deres eget Beste, saa tillode de siden een af disse Folk at boe hos sig. Derpaa begyntes strax Processer, stærke Trætter, og ueenighederne varede i mange Aar. Saaledes smede slige Juristers ofte selv Processer sammen, end de finde eller stille dem. Men I hvor tairige de end ere, og ligesom en smitsom Syge sette alle Ting i uroe; som de komme nær; saa vilde jeg ikke tale saa meget derom, dersom de alleene Straffede Folk i en hast og maadelig paa Pungen og lod dem fare: Men nu ere Processer evige, saa at, naar mand regner det, hvor for mand har fort Proces, imod det Processen har kostet, maae man holde det for besværlige re saaledes at vinde, end strax at give efter og tabe sin Ret, og dette er det fornemste som udfodrer eders Majestæts Omsorg. Eder Majestæt behager derfor at afskaffe disse Omsvøb, og at forekrive en vis Tid, inden hvilken en Proces skal bringes til Ende. Thi de Trækker og Ravne, hvorved Advocaterne og Dommerne bedrage elændige Clienter og Tilhængere, ere uden Tal og Maade; de slide dem ligesom leed vis i stykker, da de strax paa eengang kunde giøre Ende paa dem. Ofte naaer mand til Dommerne, foredrager Sagen, noget Aar gaae bort, og endda er Contestatio Litis, Sagens vedtagelse, som

som de kalde det, ikke hørt. Nu har Dommerne ikke Leilighed, nu lade Advocaterne Hoved-Sagen fare, hænge ved bie-Sager, som nu af sig selv og nu ved deres Flid aftes af Hoved-Sagen, saadane forberedelser giøre de, og dersom disse Ting ikke blive afgiorde, raabe de, kan Dommerne ikke finde Vei til Sandhed. Saaledes drages en tvilraadig Post af en anden, saaledes odelegge de de Trættende med en gruesom Ophold, og giøre, Allernaadigste Konge, de uskyldige og fattige stor Uret; Thi dersom en fattig kommer i Proces med en Riig, da plages han med saadan lang og bekostelig Vei, at han omsider udmattet falder over ende, og, om han end omsider faaer Ret, er han dog ikke uden stor Skade, og derfor er mindre vred paa sin Contra-Part, end paa denne vidtløftige Ret. Sporger Eders Majestæt, hvorfor Dommere og Advocater saa længe Piine dem, som blive førte til dem, da skeer det, fordi at deres umage taxeris efter Forhalingen og Tiden, saaledes, siger jeg, vorer Lønnen for Advocaterne og Dommerne, at de have skrevet meget, uagtet det var bedre at det skeede kortelig, sælge de haart og dyrt, og ere de disto meere at laste, efterdi de tilskrive Justitien det, de selv synde, desuden miste de all Barmhiertialheds Følelse, ved det de først vænnes til at see Folk elendige, og siden til at giøre dem elendige; eller i det mindste troe, at det ikke er elendigt at føre Proces. Naar de nu saaledes ere hærdede til deres

Profit, bevæges de ikke ved de elendiges Bønner; men, som de fornemme, at de ere saa høyt agtede af dem, synes de i det minste vel om at give et langt Herredømme over dem.

De øvrige Synder, som de daglig begaae, vil jeg ikke tale om; thi alle disse Ting burde de have beklaget, som have fort Eders Majestæt paa den Tanke at forbedre Retterne. Det er bedre at tale om Raad mod denne Fordervelse, og skal Eders Majestæt da maaskee ikke ubillig begynde af en saadan Forordning: at de Trettende Parter skal selv møde for Dommeren, at ikke Sagen skal hænge alleene af Advocaternes Erlighed. Af disses Enfoldighed eller Tredskhed skal Dommerne ofte bedre komme til Sagens Natur, end ved en snedig Veltalenheds Smikke, naar de nu have seet ind udi den endnu nogne Sag, skal to eller tre Dommere være nok til at kiende, om Sagen er tydelig nok forklaret til at optages til Doms; og skal de ikke forbindes til unyttige formaliteter, det skal agtes for en retskaffen dom; anderledes at foretage Saaer, skal være ubilligt saavel for under som over Retter; Men skulle en vanskelig Sag forefalde, hvorudi man manglede Vidner, Besigtelse og Love, da maae saadan Sag overdrages til Advocater, som skal iaientage den Ed, de engang have gjort, at de ikke vil paatage sig nogen Sag at udføre, som de vide at være uretfærdig, og dersom det bliver vitterligt, at de have brækket denne Ed, eller de med ulovlig agering have giort deres

Princi-

Principal Skade, da skal de, foruden deres gode Navns og Rygtes Tab, ogsaa paalegges en Slags Straf, som skal kunde sette større Skræk i dem, som skulle driste sig til deslige Ting, end alle Eder. Det skal og ved en nyttig Lov forebygges, at ikke Advocaterne tage noget af deres Principaler, forend Processen er til Ende. Den, som taber Sagen, skal enten aldeles ikke være forbunden at give sin Advocat noget, eller og ganske lidet, hvilket Eders Majestæt og ved en Lov skal determinere; og saa snart Processen begyndes, skal een gaae i Caution for denne ringe summa, at ikke Lønnen ved en nye Proces skal søges. Men den, som vinder, skal betale sin Advocat lige saa meget, som Dommeren sage for sin Umage. Men der maae og sættes en Straf for, at ikke nogen, imedens Trætten varer, ved utidige Forøringer synder imod Loven. Dersom nogen af Parterne selv giør saadan Forøring, skal han tabe Sagen; men Advocaten, som tager derimod, skal forviises Retterne, og Angiveren skal have en saa ansselig Belønning, et den endog kand lokke saadanne Personers tye de til at robe dem. Jeg skal nok lære Advocaterne, at faae Afskye for at forlænge Sagerne, og skynde sig desto hastigere til Maalet, idet de ved saaledes at see paa deres eget Beste, skal gavne andre.

Dette er endda ikke nok, uden Eders Majestæt desuden paabyder (men det maae skee strængeligen, og ikke, som mand pleyer, med

ikkun en Skimt af Skræk, som strax forsvin-
der) at Ingen Proces maae af Dommerne længer
opholdes, end udi Sex Maaneder, uden saa er
at man skal hente Vidner uden for Provintzen, thi i
saa fal vil jeg ikke nægte end dobbel saa lang Tid.
Men denne Post skal de ikke vel kunde fordrage,
som ere til vante at lang Pine Folk; de vil ganske
forbittrede, sige, at det er umueligt, at en saa
stor mængde af Sager udi et halv Aar ved Ret-
ten kand afgiores. Jeg maae derfor sporge dem,
om Sagerne Aar for Aar voxe og formeres ved
Retterne? eller om de aarlig afgiore ligesaa man-
ge gamle Sager, som der udspringer nye? Vore de,
hvad skal da blive af dem tilsist? hvorledes skal vi
blive skilte ved saa mange Aars tilvext? Sande-
ligen man kommer til at skille sig ved dem, og
giore Ende paa dem alle paa engang, ikke ved Ret-
ten men ved Lodkastning. Men dersom mand
aarlig gior næsten ligesaa mange gamle Sager
fra sig, som der reiser sig nye; da fodrer vi ikke
videre, vi komme overeens i tallet: jeg sager, det
er nok, at mand aarligen afgior saa mange Sa-
ger for Retten, som aarligen reise sig og anes.
Men dersom de indvende den helliae og betænkelige
vanskelighed i at udleede Sandhed; hvortil un-
dertiden udfodres nogle Aar; da er denne Ind-
skydning ligesaa svag, thi ere Sagerne ureede og
forvirrede; Da have I Herrer Dommere
selv fort dem i saadan Forvirrelse. See til For-
fædrene, De afgiorde Processer i Kortere Tid,
end vi foreskrive, og dog kand man ikke nægte
at

at de jo vare retfærdige, efterdi vi endnu for den störste deel betiene os af deres Love. Da nu Tiderne ere blevne forverrede, haver mand under et Skin af Billighed opfundet til de sigtedes Hielp de Ting, hvorved Lovenes Enfoldighed er bleven undertrykt. Opsettelser, Afskeeder, og de Ting, som mand havde kundet beskikke paa eengang, ere ligesom af en hellig Betænksomhed opsatte til forskiellige Dage; men som disse ting ere Dommerne og Advocaterne til Profit, saa see de ikke til Partiernes Gavn, men iagttage disse Ting saa helligen, som Borgerne skulle være opfundne for Retternes skyld, og ikke Retterne for Borgernes. Fra disse Opsettelser behager I Herrer Dommere derfor at tage saa meget, som gaaer over en billig og maadelig Tid. Thi der skal ingen Sag findes, som mand jo ved Sex Maaneders Flid og Vindskibelighed skal kunde afgiore, og skulle I efter den Tids forlob endnu tage i Betænkning at domme i Sagen; Da kand I jo gaae fra Retten. Thi man maae ikke opsette Tiden, fordi I kand giore eder en utidig Scrupul over, at det maaeskee ikke skulle være saa overmaade reye Ret, som I nu maatte domme. I kand efter Eders Samvittighed domme udi Sagen, for saa vit, den da er oplyst; thi I domme undertiden efter mange Aars Forlob ligesaa forstyrret og ubillig. Saaledes bestaaer Sandheden ikke udi Tiden, men udi Fliden.

Meleander tog Ibburanes i Haanden, og med et venlig Ansigt, sagde til ham, hvor

hen driver Eder, o store Prælat! Denne Ivr til at tale mod Fraværende? uden saa er J maaskee regner os iblant Dommernes Tal, el ler ved et laste andre, giver os en Paamindelse, thi jeg hører, at de, som noget have at bestille her ved Hoffet, klage ogsaa over at der gaaer saa lang som til i Raadet. Iohuranes undskyldede sin Forighed i at Tale, efterdi han var bragt dertil af Nidkierhed for det almindelige Beste. Men Dommerne, sagde han fremdeles, vil maaskee skyde Skylden paa Advocaterne, efterdi det er disse, som nu ligefrem og nu ved udflugter for hale Sagerne, og ved adskillige Omsvøb hin dre Dommerne fra at komme under Veir med Sagen, ligesom Advocaterne skulle kunde bru ge denne ulovli e Omgang, uden Dommernes Samtykke. Disse nemlig Advocaterne begiere ikkun Opsettelse i Sagen, men hine nemlig Dom merne tilade den, hvoraf disse begge ere da meest at laste? Jeg mener de, som kunde forhin dre disse Ulei ligheder, men giore det ikke, thi Advoca te skulle ikke understaae sig saaledes at søge Ud flugter, forhale Sagen og opholde sig udi unød vendig Ting, der som han ikke vidste at saadanne Ting vare stadfæstede ved daglig Vane og Dommernes Samtykke. Dommeren maae afslaae saadanne Opsettelser; og skrænke alle Processens Puncter inden de ser Maaneders Tid; samt holde dem, som inden den Tid ikke ere i Stand til at procedere deres Sag til Doms, for Overbeviiste og Forvundne. Saa skal Pro-

Procuratorerne vel forlade disse Finter og ikke lade deres Principaler tabe deres Ret for ugudelig Ophold Skyld. Dog dersom alle disse Ting ikke kand bevæge Dommernes Gemyt, der som de sette sig imod mig, og forestille deres Redelighed, Arbeide og Videnskab, samt klage over at de imod ald Ret og Billighed ved denne korte Tid af saa faae Maaneder besværes, vil jeg ikke være imod, at Eders Majestæt viiser Barmhiertighed; og befaler, at de maae uddeele blant andre Lovkyndige, hvad de selv udi deres Embede ey kand overkomme. Der ere blant Advocaterne mange brave Lovkyndige Mænd, lad dem efter Behag viise Parterne hen til disse, og enten de Domme ved sig selv eller ved andre, skal de dog giøre Republiqven en Tieneste; naar de alleene ikke opholde Parterne over den foreskrevne Tid. Eders Majestæt skal da strax fornemme, at de faae deres Kræfter igien, de skal ikke tillade, at de andre tage Deel udi deres Profit og Myndighed. Eders Majestæt maae end betynge dem med flere Forretninger, de samme, som tilforn af Kræsenhed vare saa trætte af Arbeyde, skal nu dog alleene kunde bestride alle Ting, besynderligen om Eders Majestæt befæster denne Forordning ved en stor Penge Straf. Men hvad skal da blive af de gamle Sager, vil man sige, som udi mange Aar have staaet for Retterne; thi den ene Termin vil sandelig ikke forslaae for disse at afgiøre tillige med de nye, som daglig vil indløbe, til disse at afgiøre maae de som

betiene. Retterne tage saa mange Assessorer til sig, som dertil kand være nok. Deres Magt skal ikke vare over sex Maaneder, og naar saaledes Retterne ere blevne endtledige fra den gamle Surdei, skal de skyldiges Straf og de forurettedes Erstatning ikke vare over et Aar.

XVII. Cap.

Over gandske Sicilien er en stor Tillob til Argenis Aarlige Fødsels-Dag at Celebrere, for at giøre denne endnu prægtigere, eller rettere sagt, for at naae sit Øyemærke, sparer Radirobanes ingen Omkostning, Indholden af Masqveraden, som han indretter, er, hvorledes Saturni Rige bliver Skifter imellem hans Sønner.

Det Idburranes forestillede, syntes at være gandske billigt, dog saasom det undertiden er skadeligt, at bruge for mange Medicamenter til et sygt Legeme; saa opsatte Kongen dette nye og nyttige Raad, indtil man kunde faae Magistraterne sammenkaldede, og ligesom med deres Samtykke udgive disse Forordninger. Thi man burde og ikke gandske afskaffe den Erbødighed Folket havde for dem, hvilket man meget have frygtet for, om man udi Overiilelse havde udgivet en Forordning, som havde større Skin af Straf og Hevn end af Nytte i fremTiden. De øvrige Ting, som Folket havde forlanget, befalede han at forestilles dem, som Fornemme sammen til Argenis Geburts Daa; alleene at Anordningen angaaende Retterne blev lovet, og

og blev det overdraget til Cleobulus at forfatte Forordningerne desangaaende. Nu vare ey alleene Stædernes Deputerede komne sammen, men alle slags Folk havde saaledes opfylt Espeircken, at Radirobanes, som stedse var besørget for sit onde Anslag at sette i Verk, frygtede under Tiden, at han ikke skulle kunde faae Argenis bortrøvet iblant saa mange Sicilier, dog tænkte han igien, at Meleanders Følge formedelst denne forvirrede og uordentlige Mængde af gemeene Folk skulle have meere Umage for at komme deres Herre til Hielp; thi sparede han imidlertid hverken Flid eller Omkostning for at bepryde det anrettede Ball; saasom han søgte herved baade at forhverve sig Navn af Ziirlighed, og Nætthed, saa og ved saadan vndest hos Folket af formindske Bitterheden over den Uret; han agtede at giøre dem. Som nu derfor Skue-Spillet var bestemt Dagen for Argenis Geburts-Dag, saa var ethmeeget stadselig Hoff hos Meleander, og, efterat Aftens-Maaltidet i Betids var til Ende, saa samlede sig der en stor Mængde af Sardinier og Sicilier. Hverken Betienterne eller Skilt-Vagterne som vare satte for Dørrene, og Indgangene, kunde noksom drive tilbage Folkets Trængsel, saa at Allarmen selv og deres Raab, som bleve beskadigede og tilbage drevne udgiorde en Deel af den Kongelige Pragt. Meleander, gik selv til Dørren, ad Betienternes Magt ey kunde tilstrække, og med Kongelig Myndighed og Beder-

der bad, at de ikke ville forstyrre Skue-Spillet, og fortorne ham, Archombrotus stod næst ved hans Side, som han, da han gik bort, befalede, at indlade saa mange, som bequemmeligen kunde komme til at see; men drive de andre ved sin Anseelse tilbage. Men denne, som hoit det for sin Pligt at giøre Radirobanes Fortræd, paa hvad Maade det end skee kunde, søgte at forstyrre denne Masqverade, som Radirobanes lod sig være saa høyt angelegen; og, ladende som han ikke kunde staae imod Folkets Trængsel, lukte Dørren op, som strax stimlede saa fuld af Folk, at den eene ikke kunde komme frem for den anden, og omendskiønt Meleander herover blev hettig vred, saa blev han dog af de overmaade nysgierrige Mennesker ikke hørt, indtil endeligen Folket ved Friheden selv blev stillet til Freds, og skammede sig, allerhelst da de saae, at Kongen forsonede sig vred ud igiennem den Dør, som var næst ved hans Stoel. Men Evrymedes trængede haardeligen paa dem, saa at de efter Haanden bleve bange og forsonede sig bort; Archombrotus derimod glædede sig hemmeligen over, at Radirobanes ved denne Tumult var bleven saa forbittret; at han kastede Prydelserne fra sig, befalede at nedrive Machinerne, som hang i Luften, for at nedsende Dantserne fra Skyerne, endeligen blev ved Evrymedis Flid Stædet fri for Folkets Trængsel, og Meleander med Argenis kom tilbage. Da udi Begyndelsen af Skue-Spillet

let fire Satyri eller Skov-Guder komme frem paa Skue-Pladsen, gjorde en kort og vild Dantz, og dereſter overleverede følgende Vers, som indholden af Skue-Spillet, til Kongen og Argenis, samt strax derpaa udspredede dem blant Folket.

Nu maa Naturen kiære, som før lyksalig var,
Da eene hendes Herre Saturnus Kronen bar,
Thi hun, som nu skal spredes blant flere Guder ud
Sirar mærker, der beredes i hendes Kræfter Brud.
Her Jupiter vil eene sig Magten regne til,
Hans Brødre ham formeene det og med Magten vil,
Herover blodig Strømme fra Striden rinde ned,
Mon det vel Brødre somme, at tage saa afstæd.
Maae man vel Riger drage saaledes til sig hen?
Ney! heller kald tilbage den Gamle selv igien.
Formaaes han ved Bønner at tae sit Spir paa nye,
Blant hans private Sønner skal straxen skiftes Øye.
Men den tvilraadig Lykke kom rullende afstæd,
Hun lod sig straxen tykke at ville stifte Fred.
Hun sagde: I det høye skal du o Jupiter
Med Himlen lad dig nøye, og fører du Scepter der.
Aldt Havet skal forblive Neptuno underlagt,
Der skal han Love skrive, og øve Konge Magt.
Men Pluto skal henvises til Helveds mørke Dal,
Og i de Dødes Rige han eene herske skal.
Den Deeling, som her skeede, behaget Guderne,
Og baadske Verden Glæde ved denne Fred lar see.
Ere da en Gude-Skare, som her sig glæde vil,
Ere dem i Dantz omsfare ved nydig Strenge-Spil.
Her alle samlet ere fra Himmelen og Hav,
Ja de, som og regiere udi den mørke Grav.
Men ach! min kand ey finde blandt disse Guder her
Een eeneste Gudinde i denne Glæde-Før
Hvad enten de sig frøde blant Stiernors blanke Hær
I Luften, eller bøde i andre Verdener.

Hver

Hver Nymphe, som sin Boelig her have vil og skal,
Mane derfor komme troelig til disse Guders Ball
I sær du Herskerinde af det Sicilske Land
Ach! lad dig her indfinde, rek Jupiter din Haand.
Lad ham i Dantzen finde, at noget bedre er,
Og end-kand overvinde den store Jupiter.
For Himlen skal den Konning strax tae Sicilien,
Og gierne for dig Dronning sin Søster give hen.

Da der nu imidlertid blev'præluderet med Trompeter, gik en Lue ud igiennem de giorte Skyer, som lignede et Lynet. Derpaa begyndte Himmelen, som var afbildet overst under Taget, at bevæge sig, og efter Haanden at falde ned, da trende Dorre aabnede sig, hvor igiennem skinnede, ved de der bagentil satte Fakler Crystal Stierner, som med sit Skin optændte Guldet og Purpuret, i det mellemste Rum sad Jupiter, og i de andre Neptunus og Pluto, omkring dem, som Betientere, stode en stor Deel Cupidines, med kruset Haar og af liden Statur, fra Skuldrene hang en Bue, og i den høyre Haand holte de tvende Viile af forskillig Spitse og Virkning. disse bleve med deres Herrer ved et næt Spring forte ud paa Theatrum, som var belagt med Tepper, og dantsede meget næt det gandske Theatrum over. Jupiter begav sig imidlertid efter Tacten til sine Brødre, strax derpaa forestillede han sig, som han kom i Strid og Disput med dem, da de alle tilligemed nette Geberder i Dantz skiftes ad. Da de havde giort dette trende gange efter hinanden, lod

lod sig den gudinde Lykken uformodentligen see, siddende paa en Kugle, som hun ogsaa bevægede efter Tacten, og, som hun havde de trende Rigers Insignia eller Vaaben, som Guderne trettede om, skiult udi sin opskiortede Kiortel, befalede hun dem at komme til sig. De komme derfor til hende hendanzende, og fremrakte deres Hænder for at tage imod deres Lod. Da Jupiter fandt udi dette Lykkens Skiød et treklofset Lynet af Guld, og Neptunus en Tre-Fork. Men Pluto blev forskrækket ved at finde Helvedes Scepter, man blev derpaa uformodentlig var en anden Skye, som førde til Jupiter, som Konge for de Himmelske Guder, de trende anseeligste Himmelske Guder, Mars, Apollo og Mercurius, og strax derefter blev mit paa Theatro forestillet et brusende Hav, hvorudi laae en Klippe, besat med Moos og Skiæl. Derfra udkomme Proteus, Triton og Glaucus til deres Neptunus, imidlertid spillede Musicanterne saa Skiælvende og Huult, at deres Musique nogenledes lignede Havets Brusen, men Neptuuus havde neppe kiendt sig ved de til ham kommende Soe-Guder, førend man fra en anden Kant paa Theatro blev var et angenemt Morket, thi det forestillede de Elysiske Marke (hvilket viisede Minoes, Æacus og Rhadamantus, ligesom bestyrtsede ved det nye Lys. Ved hvis Forestilling den overmaade Rige Pluto ikke længer foragtede sit Riges-Magt. De Himmelske Guder vare klædde i Purpur,

Soe-

Soe-Guderne vare blaae Klædde, og de Underjor-diske Guder vare iførte en røde-brun Kiortel, som foraarsagede, at man havde en ærværdig Skræk for dem. Desuden havde enhver af disse Guder sin besonderlige Prydelse. Straa-ler skinnede omkring Apollo, udi Martis Pur-pur Kiortel var virket allehaande Krigs-Bille-der, og havde han et Sverd udi Haanden. Mercurius kunde man kiende paa hans Hat, Vinger, Fodder, Herold-Stav og Sovnens mægtige Svøbe; Men Triton havde ved Si-den hængende et krumt Horn. Proteus havde et dobbelt uliige Ansigt, som gav hans foran-derlige Gemyt tilkiende, Glaucus havde et saa langt Skiæg, som da det kraftige Græs samt ham nær ved Anthedonem. Paa Minoes Kaabe kunde man tælle hundrede Byer, og Æaci Kiortel var overalt prydet med Ege og Myrer, hvoraf nogle allerede stode i Veiret med Menni-ske Ansigter, men andre havde endnu ikke lagt deres Been fra sig. Rhadamanthus havde paa sin Kiortel med levende Farver udtrykket sit Landskab Lyciens Ildsprudende Bierg Chi-mæra kaldet; og, at han kunde bevise, at han var en Fiende af Vidunder og Laster; saa ind-tog Bellerophon, sidvende paa den af Miner-va tæmmede Hest Pegaso, samme Bierg.

Ut i denne Dragt dantsede eenhver paa den Maade, som ham anstod; de Himmelske Guder noget lystigere end de andre. Havets Guder noget plumpere, og løftede disse under Liden den fra

fra deres Liv nedhængende Fisk op, og under Tiden igien lod den dingle paa Jorden efter Takten. Men de Underjordiske Guders Trin lignede næsten deres Panders Rynker, thi disse saae vrede og fortornede ud, dog dantsede de. Disse saa gandske forskiellige Guders forskiellige Dantz og Opforsel skeede dog efter een og den samme Musiqve. Nu skilte Hobene sig fra hinanden, nu blandede de sig paa en forskillig Maade blant hinanden; nu dantzede de i en Kreds, nu igien lige op og ned af Theatro: nu holdte de hinanden i Hænderne udi Dantzen, nu dantzede de alleene, nu deelede de sig Parviis toe og toe, og giorde med det gandske Legeme adskillige hurtige Bevægelser efter Tacten. Endeligen da alle Figurer vare til Ende, kom Radirobanes, som forestillede Jupiter, til Argenis, og bod hende en Dantz, hvilket hun Samtykkede, og med en angenem Majestæt fremstillede sig til Dantsen, da nu derefter de fornemste Damer og Jomfruer havde dantzet, saa sluttede de 12 Guder atter med en Dantz, hvorefter de begave sig til forskellige Stæder. Jupiter foer op til Himmels. Neptunus dukkede sig ned under Bolgerne, og Pluto nedsteeg til de Marke, hvorfra ingen kommer tilbage, hvorhen ham blev viist Veien med Fakler, der falt og tillige en gandske subtil Regn af allehaande velluatende Vand igiennem de af Ekind giorde Skyer, som hunge i Luften, over alle Tilskuerne, som derover forundrede sig.

XVIII.

XVIII. Cap.

Paa denne Masquerade skal følge Fyrverkerie under vandet. De Sardinier ere efter Radirobanis Befalning bevæbnede, og det er nær ved at Meleander og Argenis skal blive bortførte, da bedrageriet bliver aabenbaret.

De fleste lovede denne Kongelige og bekostelige Forlystelses Invention; nogle roste Radirobanis store Midler, og andre, hans Venlighed. Men Radirobanes selv, af Begierlighed efter at faae fuldført den onde Gierning, som han havde sat sig for, kunde ikke faae sove, efter at han derfor havde udi Bekymringer fordrevet Natten, reiste han mod Dagningen ned til Havnen, og besaae Galleen, som skulle løbe af Stabelen, og som han betiente sig af til at lokke Meleander og Argenis til Soe-Bredden, derpaa begav han sig til den Deel af Stranden, hvor det Kongelig Middags-Maaltid efter hans Befaling blev anrettet. De havde fløyet store Telte tilsammen, som vare fæstede ved nedgravne Pæle, og Baand, og var Sanden betækt med et vævet Straa-Tøyve. Desuden havde man og beprydet det Sted, hvor man skulle paa begge sider spise, med adskillige Landsbye Prydelser, afhugne Greene, og vedbinde, hvoraf mand havde giort Krantze, Argenis Navn, og adskillige Menniskes og Dyrs Efterligneiser, over det

det Sæde, hvor Printzessen skulle sidde til Tafsels, hang en, med Laurbær-Blade bepryder, Tavle, hvor paa stod følgende Vers.

Du skionne Gudinde, som Venus maae vige.
Ja Juno og Pallas er ikke din Liige
Her i disse Huuse Behag at inddrage,
Og lad denne Lyst-Skov dig ikke mishage.
Thi Delia pleyer jo Skoven at søge
For der udi Londom sin Lyst at forøge,
Saa snart hun fremdriver sin Gylden Carosse,
Og vil af sin laante Glantz pukke og trodse.
Ja Pallas, naar Striden er kommen til Ende,
Sig pleyer og viste til Skoven at vende,
For der at bivaane de skionne Banqveter,
Man hende til Ære og Offer anretter.
Saa kom da O Nymphe! og lad dig beskue,
Fra Sø-Bredden af, saa optændes i Lue.
De Guder, som holde sig op i de Vande,
Som ligge til dine lyksalige Fande.
Neptunus nysgierrig af Havet skal stige,
For dig at betragte, som er uden Liige
Og strax han dig skuer, han saaret skal sukke
Og ey ydermeere for Tethys sig bukke.

Melander lod samme Morgen, efter at han havde ofret til Guderne, sammenkalde Stædernes Deputerede, og forestillede dem, hvor meget han allernaadigst havde fornøyet dem udi deres Ansøgninger, befalede dasaa at de Forordninger, som Clodulus havde sammenskrevet, skulle opslaaes paa Torvet, og skikkes til Stæderne. Han forsikrede og at vilde lade sig særdeles være angelegen de uordentlig-

heder, som begikkes udi Processerne, og nu strax ikke kunde blive hemmede; da nu disse Ting i en Hast vare kundgiorte, saa viiste Folket saavel for deres egen som for Dagens Skyld stor Glæde og med et stort Glæde-Skrig fuldte de Kongelige Personer da de ginge ned til Radirobanis Telte. Da nu Radirobanes saae Argenis, som et visst bytte, komme, hoverede han af en anden Glæde, end mand tænkte, og forlængede Maaltidet med all optænkelig Venlighed; Der vare endnu fire timer til Natten, da man stod op fra Taffelet, for at besee Skibet; Trompeter og Herpauker hordes allevegne ved strandbredden, og i toppene af de tvende Mastre hunge Flagge af braget Sindal, som vaiede hist og her for Vinden. Dekket var fuldt af Skibs-Folk og Soldatere, ligesom Skibet skulle fores i Triumph eller i et Soeslag. Stranden og Baaderne kunde ikke tage imod Folke-Mængden, som med en forskiellig Stemme raabte, saa tit Trompeterne gave tilkiende, at verket skulle gaae for sig.

Det var med flid giort, at Skibet skulle gaae aanike langsom i Soen; Men Radirobanes holdt Meleander endnu op, ved at vente paa Fyrverkeriet, som han lovede ikke langt fra Soebredden at skulle gaae for sig udi Trende Baader, og overalt paa Vandet; dette nye opfund, som endda ikke mange vidste af, giorde Tilskuerne nysgierrige. I dette Haab forte han selv derfor Meleander og Argenis tilbage til sin Telt, og vidloftig fortalte, hvad de skulle saae at see.

Een

Een Gestalt af Fiske, skulle i Vandet sprude en Lue igiennem Halsen, som ikke skulle slukkes, om endskiønt deres Hoveder vare under Vandet; Baadene, som vare beleirede af disse Fiske, skulle beskiermes af Ild-Billeder, og skulle deres Baadstager ikke brænde stærkere end under Vandet, Imedens han fortalte dette, forsaarsagede Omsorgen for den onde Gierning, som han nu strax agtede at sette i Verk, at han imidlertid forlod Meleander og formanede Vertiganes og de andre, som herom vare vidende, at de ikke ved Forsømmelse eller Fremfusenhed skulle giøre hans Haab til intet. Der vare hundrede Lamper, satte i Orden omkring i det Telt, hvorfra de Kongelige Personer skulle beskue det, som nu skulle gaae for sig. Disse, var det overlagt, at man, naar Tegn blev givet, paa engang skulle slukke, Thi de hængte efter samme saae liner, og Argenis og Kongen skulle gribes og føres i en Baad. De Sardiniske Herrer og Soldatere, omendskiont de til den største deel ikke vidste af dette Anslag bleve efter haanden hentede did hen, og befalede, at giøre hvad Vertiganes befalede dem, hvilken, endskiont imod sin Villie, med tvende andre Ministere, som vidste af dette Puds, drog omsorg for, at fuldføre denne, ham anfortroede, onde Gierning. Det er fast utroeligt, hvorledes Sicilien kunde reddes fra en saa nær forestaaende Undergang. Men ofte lave Guderne det saaledes, at naar Djevle-Blandte Mennisker mit udi deres onde

Gierningers Fremgang ere allersikkerst, saa bli-
ve de uformodentligen straffede; Paa det at de
ugudelige aldrig skal være uden Frygt, og den
betrængte Dyd uden Haab. Archombrotus,
imedens de andre betragtede Galleen, som gik
af Stabelen, spatserede just af en Hendelse ikke
langt derfra paa Sanden, agtende dette syn ikke
værd sin Beskuelse; han var ikke uerfaren i det
Sardinske Sprog, omendskiønt han hid til dags
havde ladet, som han ikke forstod det, Een af
Radirobanis Drabant Guarde, som nylig
var kommen fra Vertiganes, mødte een af sine
Kammeratere, og blev var, at den samme spat-
serede om ved Stranden uden vaaben, thi sagde
han til ham; hør Kammerat; har du allene
Tilladelse at lade dig see i Dag uden Syd og
Sverd, og da han havde svaret, at han ingen
Ordre havde faaet til at være bevæbnet, saa
kom andre af deres Kammeratere tilgaaende, som
de begge gave sig i Compagnie med, og talede si-
den intet, som Archombrotus kun de faae
at høre; Men som han forundrede sig over, af
hvad Aarsaa, de Sardinier udi freds Tider og
til et Giestebud skulle være bevæbnede, alt han
om ligesom for at spatsere, og betragtede alle
Draat, han fant vaasaa ingen iblant dem u-
bevæbnet. Neale havde ey allene Sverd,
og Syd, andre kaste Syd, mange Italiai ske
Syd, doa havde ikkun saae, oa de, der ligesom
skulle agere Kongers Liv-Vaar, eyen Hielm
eller Skiold; at ikke Bedrageriet skulle robes
ved

ved for stor Udrustning; Disse ting opvakte Mistanke og Frygt hos Archombrotus, som disuden af sig selv ikke havde synderlig godt Hierte til de Sardinier, og var det heller ikke, uden ved en Guds Indskydelse, at han tog sig Sagen nærmere, end dette ringe Tægn kunde give Anledning til; thi den Militaire Mode maatte kunde have undskylt disse Vaaben hos een, som ikke havde givet saa noye agt paa alle Ting. Men han, enten fordi han elskede Argenis, eller fordi han ønskede, at Radirobanes maatte forsee sig. Sagde ved sig selv, ach! mon denne Beiler, som saa tit haver faaet Afslag, agter at bruge Vold; og tænker, at fore baade Meleander og Argenis bort? Thi hvorfor ere de med saadan Vidtløftighed bragte til Soe-Kanten; hvorfor beder man dem bie, til Natten kommer? han blev strax slagen af en uformodentlig Forskrekkelse, og tænkte, at han aldrig kunde faae bedre Oplysning om dette Forræderie end af Vertiganis broder. Denne havde i mange Dage lagt dødelig Syg, og det var ikke ventelig, at, om Sardinierne havde noget ont i Sinde, de da skulle lade denne efter sig i Byen som en Fange, han reiste derfor i største hast til Speircten; og der han kom til den deel af Slottet, som var overladt til disse giæster, saae han til al Lykke Radirobanes frigivne; som tog vare paa det Kongelige Cabinet; hans Navn var Libachanes. Dette i det han ville gaae bort, og stod just derfor og lukte Dørren i Laas, Re-

lolverede Archombrotus ſtrax at give ſig i Tale med, og bad, at, om den Friegivne havde Leilighed, han maatte komme til at ſee noget udi dette Cabinet. Denne af Ærbødighed for Archombroti Høye Værdighed, og fordi han ikke vidſte noget af ſin Herres onde Forehavende, giorde ſig ingen Betænkning om at lukke Kabinettet op igien; Archombrotus erindrede, at have ſeet, ved det han tvende gange havde fult Meleander til Radirobanes, paa et Bord, ikke langt fra Benke Dynen, et meget deiligt lille Skrin af Ibenholt og Elphenbeen, indlagt med udſtukne Solv-Plader paa Hengslerne og om Kanterne: derudi havde han hørt, at Radirobanes giemmede ſine Koſtbareſte Ædelſteene og ſine hemmelige Brevſkaber. Han mærkede derfor, ved det han lod, ſom han ſaae efter noget andet, at Bordet var tomt, og at han ikke kunde blive det vaer over ganſke Cabinettet, i hvor høye han end ſaae derefter. Men at den Frigivne ikke ſkulde mærke ham dette af, bildte han ham lettelig en noget andet ind. Der hunge tvende Skilderier paa Tappetſeriet, ſom Radirobanes holdte meget af. Paa det ene kom en Ørn ligeſom fra Stiernerne af, og ſatte en Krone paa Radirobanis Faders Hoved, og paa det andet ſtod Apollo, ſom hevnede ſig paa den allereede ſkyndende Marſyam: Diſſe Skilderier blev han med Begierlighed ved at betragte, ligeſom an for den Aarſags ſkyld var kommen i d. Thi diſſe vare blevne tilbage, og var

heller ikke noget af Boeskabet eller Zirraten taget ud af Cabinettet, undtagen den lille Kiste. Som nu derfor Archombroti Gisning og Mistanke herved blev forøget, forlod han Libachanes, og begav sig til Vertiganis Cabinet, hvor han fant ingen, som kunde lukke op for ham, saa at han af denne Eenlighed noksom kunde erfare, at hans syge Broder var borte: og havde man og tilig om Morgenen baaret denne udi en Portochaise til Skiebene, sisom han af Lægerne skulle være bleven tilraadet, at søge Søen, for ved den Bevægelse, som den foraarsagede, at cureres, Archombrotus, som frygtede for at Natten og Forræderiet skulle forekomme ham, i fald han blev ved noye at udforske alle Ting: kalder derfor til sig tvende Capitainer af dem, som laae i Besætning paa Slottet, (thi hvoriedes skulle man i saadan hast have faaet samlet de andre adsprede Soldatere) og ladende som han var sent af Meleander, siger: forseyer eder til eders Mandskab, og strax, dog uden Allarm, forer det til Stranden: send dem ned i Corporalskaber, og lad dem samles næst ved Radirobanis Telt. D: behove ikkun en Kaarde og et Spyd, paa det at de ikke skal give Anledning til allehaande Snak, ifald de viiere sees bevæbnede. Jeg vil reise for i Veien til Stranden, og strax raportere Eder, hvad Kongen befaler, men gaaer I strax, og bevii-ser Kongen hurtig Assistence og Tieneste.

XIX.

Da man nu har mærket Radirobanis List, advare Archombrotus og Evrymedes Kong Meleander, og overlegger med ham, hvorledes de kan undgaae denne Vold. Argenis lader, som hun saaer Ont, og vil reise tilbag, Radirobanes staaer derimod, og da han mærker at man er kommen under Veir med hans Practiquer, bliver han gandske rasende.

Da nu disse strax forfoyede sig hen, for at efterkomme hvad dem var befalet, reiste Archombrotus strax tilbage til Stranden, hvor han ikke langt fra Radirobanes Telt fant Evrymedes, til hvilken han med et forstyrret Ansigt, sagde: Jeg frygter at Skiælmen har fort os en anden Lycogenes paa Halsen igien, og derpaa fortalte han fortæligen det Tægn, som han havde fundet til Forræderiet, nemlig at det nyrebareste af Radirobanis Boeskab var bortfort; saa vel som og Vertiganis syge Broder, og at man ikke kunde see nogen Sardinier, uden han var bevæbnet. Evrymedes lod ham end ikke tale ud, forend han svarede, at han glædede sig over, at Archombrotus kunde mærke det samme som han. Thi han havde for længe siden fattet den Mistanke, og var bleven forskrækket ved at see de Sardinier, som ikke uden Aarsag i Hob: viis spatsere omkring Telet; men efter det som han nu havde hørt Archombrotus fortælle, tvilede han nu ikke meere paa, dette

onde

onde Forehavende. Hvo haver sent os denne Pirithous paa Halsen, eller hvilken Theseus haver giort denne saa dristig, at han søger at røve sig Brud til; men her vil Kunst til, at Meleander tillader, at man river ham ud af denne Ulykke: Thi han ere saa bange for at fortørne Radirobanes, at han endog agter sig selv ringe. Gaar I nu fort i Veyen, min kiere Archombrotus! og naar I haver bevæget ham ved den store Fare, som overhænger, saa vil jeg strax komme efter, og fordoble baade Kiændetægnene og Sprækken. Imidlertid vil jeg ikke langt herfra stille de Soldatere, som tilkommende Nat skal have Vagt, i Beredskab.

Det hente, da Archombrotus kom til Kongen, at Radirobanes talede med Argenis, og Meleander derfor havde Leilighed at børe ham, hvorfor han nærmede sig underdanigst til ham, og sagde: Allernaadigste Konge! jeg giør mig et Ansigt, som ikke kommer overeens med de Tidender, som jeg bringer Eders Majestæt; at ikke de Mordere, som staae omkring Eders Majestæt, skal mærke, at Eders Majestæt bliver advaret. Ellers er all denne Stads giort for Eders Majestæt, som for et Slags-Offer; Thi jeg mærker Radirobanes haver besluttet at bortføre Eders Majestæt tillige med Eders Majestæts eeniste Datter, udi denne He sigt forhaler han saa længe det lovede Skuespil, indtil Aftenen kommer, da han desto bequemmere kand yppe Allarm, og fuldføre sit

Tyverie. Da han nu fortaalte de Tægn, hvor af han havde sluttet sig til denne Mistanke, som Evrymedes tilgaaende, og saaledes forskrækkede Kongen, at han, som neppe kunde staae paa sine Been, spurde dem, hvad Raad der var til at forekomme en saa uformodentlig Ulykke. Det var aabenbare, at der var ikke andet for, end enten strax at undflye Forræderiet, førend det blev Mort, eller at forsvare sig der med sit Folk, men Flugten var det beste; Thi man kunde ikke, uden at røbe sin Mistanke, samle i en Hast saa mange Soldatere; og skulle man da synes heller ved sin Frygt at give Anledning til Uret end at hindre den; og hvad Fare kunde ikke Meleander og Argenis vel settes udi, da i særdeleshed Forræderiets Orden og Maade endnu var skiult, og de Sardinier maatte ved en slags Forsigtighed maaskee saaledes have indrettet denne Nutte-Gierning, at den ved uordentlig Strid ikke maatte kunde hindres, jeg vil, sagde Kongen gandske mild og ligesom jeg spatserer, begive mig ud af Teltet, og overtale Radirobanes og Argenis at følge efter; Da I Evrymedes paa Veien skal raade hende, at hun, naar vi kommer iblant vort Folk, stiller sig an, som hun i en Hast saaer hefftig Ont; Da hun skal faae Leilighed uden Fortrydelse at tage bort, saa jeg vil ligesom bekymret over hendes Svaghed følge hende. Da han dette havde sagt, saae han til Radirobanes og Argenis, og sagde, vi lade de den deilige Aften saa ilde gaae bort; det er bes-

bedre, at gaae ud i den fri Luft, som nu, da Solen er nedgangen, er kiolig; vi skal siden faae hviile her, længe nok, naar Skue-Spillet retnu skal gaae for sig, ved disse Ord gik han til Udgangen af Telten, og alle fulte ham. Udi denne Stoyen gav Meleander sig i Snak med Radirobanes, paa det at han kunde faae ham fra Printzessen, og Evrymedes kunde desto bedre faae Leilighed at sige hende, hvad han havde befalet, men hun blev strax slagen af adskillige Tanker, omendskiønt ingen havde aabenbaret Aarsagen til hendes Faders Anslag; (thi ved det Evrymedes sagde disse Ord til hende, kom Vertiganes tilgaaende, og hindrede, at han ikke fik tale viidere) dog var hun udi sine meeget frygtsomme Tanker ikke langt fra Sandheden.

Imidlertid raadede Archombrotus alle de Kongelige Betientere, som hun modte, at de ikke skulle gaae fra Kongens Side, og vare allevcede de Roder, som han og Evrymedes havde hentet, ankomne og stode hist og her paa Marken. Da Argenis, eftersom hun var underrettet, frivillig lod sit Hoved falde ned, holt derpaa med Haanden, og leenede sig til Selenissa, siaende, med en svag Stemme, ach Moder, jeg fik saa bitterligen Ont; hvorpaa hun strax stantsede. Radirobanes, som over denne uformodentlige Hendelse blev forstrekket, raabte strax med ikke ringe Flid paa Vand, Vin, Balsom og andet, som kunde tiene til at bringe Printzessen tilrette igien, som nu Printzessen sank

ned

ned til Jorden, stimmelede strax en umaadelig stor Haab Mennesker omkring hende, og Meleander, som var et lidet Stykke for i Veien, lod som han blev gandske forskrækket, og vente tilbage, men Argenis sagde: hvo kalder mig paa vaa mine Porteurer? og, da man spurde hende om hendes Sygdom, svarede hun intet vist, uden at hun havde ont for sit Hierte, det sortnede for hendes Øyne, og hendes Hoved var svingel; men Radirobanes raabte, at der giordes ingen Portochaise fornoden; man kunde snarere bringe hende til Tæltet, som var i Nærværelsen. Men Meleander gav for, at Byen var hende bequemmeligere baade til Lægedom og Roelighed; og tillige skynte paa dem, som løbe efter Portochaisen; han takkede og Radirobanes, som een, der af ald for stor Høflighed lod sig gaae en andens Sorg til Hierte. Men han, som var bekymret ey alleene over Argenis, men endog over sit onde Anslags slette Udfald, sagde, at han ikke vilde taale, at Printzessen skulle skumples gandske 1000 Skrit, thi saa langt var der til Leircten, da hun var syg, og det udi Sygdommens første Angreb, som maaskee gik strax over; hun kunde bedre hviile sig udi den næste Telt. Alt dette talede han endnu liiesom af en indbyrdes Fortroelighedes Kierlighed; da Vertiganes hemmeligen erindrede Radirobanes: at hans Anslags Lykke var ikke saaledes bestemt til den Dag, at hans forhaabte Lyksalighed ikke skulle

le kunde komme tilbage en anden gang; han skulle ikkun, lade Argenis reise og selv følge hende til Epeircten, imidlertid kunde han opsette Fyrverkeriet, som var lovet, ind til hun blev frisk, og hendes Fader af lige Enfoldighed bragte hende ned'til Soe-Bredden, for at bortsnappes; han havde allereede begyndt at overtale Radirobanes, da hans Liv-Medicus, som nogle vare lobne hen for at hente, kom. Deñe, da han havde følet Printzessens Puls, skiønt mod hendes Villie; betragtet desuden hendes Øyne, og Aande, begyndte først at forundre sig, og strax derpaa at sige, at der var intet Tægn til Sygdom hos hende at finde; han vente sig derfor om til Meleander, og bad ham oprigtig at lade alle Frygt fare, det var en gandske ringe Ting, som havde forstyrret Printzessen, men Radirobanes, som blev slagen af en gruesom Mistanke, mærkede da omsider, at Sygdommen var opdigtet, for at faae Leilighed til at flye; han undrede sig over, hvo der havde maat bleven hans Forræderie var, og hvo det havde bragt for Meleander; og blev efter Haanden alt meere og meere rasende; han havde og i sit Raserie i Sinde at bruge Vold, hvorfor han saae til sit Folk, og med den høyre Haand tog til sin Hat. Men som han saae ferre Sardinier end Sicilier om sig, mærkede han, at om det kom an paa Magten, han ikke kunde aidre sig noget synderlig Haab om Seier. Imidlertid kom og Meleandri Liv-Medicus; som underretter

af Evrymedes om hvad han skulle giøre, sagde langt andet om Argenis Tilstand, end Radirobanis Slave, nemlig at det var en heftig og farlig Sygdom, man maatte derfor haste at bringe hende til Slottet, aldt hvad hun tøvede her, var hende skadelig. Som han saa talede, begyndte den første Læge at give sig i Trætte med ham, saasom han ikke kunde taale, at man foragtede hans Videnskab, han spurde ham derfor, hvad Tægn til Sygdom han vel kunde see? Hvad der var at sige paa hendes Ansigtes og Læbers Farve? om den kaalde Sved sprang hende af Panden? om Pulsen slog urigtig? og saa videre. Men den Sicilier forsvarede sin Meening ikke mindre haardnakket, og havde det været en ypperlig comœdie om Medicinens Uvished, hvis Tumulten og den vigtige Ting, som her handledes om, havde givet Leilighed til anhøre denne fornøielige Strid.

Imedens disse disputerede, løste Porteurerne Printzessen i Portochaisen, og Radirobanes, som vidste, at hun ikke skulle komme tilbage, giorde sig ald Umage for at hindre hende at komme bort, hun kunde ikke støre sig selv, lagde Haand paa Portochaisen, og mente nødvendig ad end dad Argenis at blive: Der kom ogsaa Trætte imellem de Sardinier og Sicilier, og Archombrotus gik hen, for med Maat at rive Portochaisen løs fra Radirobanes, men Meleander treen imellem. Sicilien maae saaledeligen ofre til denne Days Lykke. Thi hvor meget

meeget Adeligt Blod maatte dette Oprør ikke have udgydet? Denne Ulykke maatte jo have været tilstrækkelig nok til at ødelegge Sicilien, og dræbe Poliarchus, endskiønt han var Fraværende. Men Meleandri Forsigtighed og Klogtighed giorde at det falt bedre ud, thi da han endnu talede til Kongen af Sardinien som en Ven, skammede denne sig at beskadige ham, og, da Tumulten nogenledes var stillet, og Argenis bortbragt, steeg Meleander udi sin Portochaise, og omringet af en stor Skare af Folk, forføyede sig tilbage til Epeircten,

IV. Bog.

I. Cap.

Radirobanes, rasende over det hans onde Anslag var gaaen over Styr, finder iblant andre onde Raad, paa dette at sette Printzessen i Blame, og aabenbare det, som Seleniſſa havde fortalt ham.

Ingen af de Sardinier understod sig imidlertid at tale til Radirobanes, han rasede heftig, og falt udi denne sin forvirrede Tilstand nu paa en og nu paa en anden contraire Tanke, nu var han skamfuld og nu forbittret over at hans Anslag var loben saa ulykkelig af. Hvorvel gik ikke ald Ting for sig i Begyndelsen? hvor længe havde ikke

ikke Argenis med Meleander opholt sig i Telten hos ham? Mon en Aand eller noget Menneske havde robet hans Anslag? Nu skulle han derfor have en Skam, som ikke blev lindret ved nogen Løn eller Belønning for hans onde Gierning. Efter at han har frelst Sicilien, er nu ald den Ros, som han ved Seieren haver indlagt sig, besmittet, han maae nu reise bort, ei alleene som en Fiende, men og som en Rover. Ved disse Ting skar han Tænder og gik gandske Stranden om, ja hans Sanse vare saa ungtige til andre Ting, at han end ikke mærkede, at Natten falt paa. Endelig understod sig Vertigaues at gaae til ham, og, paa det at han desto bedre kunde blive hørt af dette rasende Menneske, saa stilte han sig i Begyndelsen lige saa vred og forbittret an. Men, der han ved dennerist havde forskaffet sig Anledning til at komme frem med sine Erindringer; saade han. Det er allerede Nat, Allernaadigste Konge! og dog forlader sig ver Eders Majestæt endnu her, forladende sig alt for meeget paa sin Tapperhed. Der staar her mange om Eders Majestæt. og er det ikke fornoden at alle skal viide, hvorledes Eder Majestæt er til Mode, og i hvad Stand Eders Majestæts Gemyt er. Hvor vaater Eders Majestæt at tage hen i Nat? Meleander haver vel budet Eder til Byen, men hvo tænker vel, at Eders Majestæt sikkert kan forliges med hannem ieien? Eders Majestæt haver større Kiærlighed for os, end at de skulle ville gave os med Frygt for

for saa stor Fare, som Eders Majestæt i saa fald vilde sette sig i. Eders Majestæts Flaade skal bedre tage imod Eders Majestæt, og maae Eders Majestæt vel have Afskye for dette Land, som haver foraarsaget Eders Majestæt saa meegen Sorg. Naar Eders Majestæt med faae andre kommer for sig selv paa Admiral-Skibet, skal Eders Majestæt meere frit kunde udøse sin Vrede, og beskikke, hvad han tienlig eragter, Radirobanes, ligesom han ikke havde hort hvad Vertiganes talede, lod ikke see nogen Formildelse, dog forsonede han sig til den tillavede Chalappe, og enten af overmaade stor Vrede eller med Flid talede ikke et Ord, indtil han var kommen om Bord paa den Kongelige Gallee. Men der han med ikke meere end tvende af sine Ministre var kommen udi det nærmiste Kammer bag udi den Kongelige Gallee, og havde fordrevet det Morke, som forestillede hans Sind mange forvirrede Ting paa engang; rev han forst Argenis Portrait, som han bar paa sig indlagt i Ædelsteene, af sin Hals, thi de andre Begierligheder havde allereede maat viige for Had og Vrede, dernest løftede han Ansigtet op mod Vertiganes, og sagde: jeg vil lave det saa, at denne Dog skal blive bedroveligere for Meleander end for mig; han skal faae storre Afskye for Argenis end for mig. Jeg vil paatage mig Furiernis Forretning. Jeg vil taae Roeligheden fra den Gamle, og Æren fra Prindessen. Dernest vil jeg roelig anse denne Leeg,

og forneye mig over min Fiendes Ulykke, eller, om jeg finder det tienlig, paafore den Krig til; skaff mig strax Skrive-Materialier; hvor paa han strax med egen Haand begyndte saaledes at Skrive.

Radirobanes til Meleander

Jeg vidste ikke, da jeg slog Eders Fiender, at J var Venner saa uværdig. Jeg beder nu de Sicilier om Forladelse, som vare afvigede fra Eders Tyranni, men ved mine Vaaben ere tæmmede og igien lagde under Eders Herredom. J det øvrige, der som det var Eder besværligt, at see mig daglig, ved hvis Haand og Hielp, Dig en Konge; saa kunde jeg dog være bleven mitteret honettere fra Eder end under Navn af en Forræder; thi for hvem haver J ikke ladet Eders Argenis digtede sig en Sygdom paa, der mærke, at J frygtede for mig. Da alleene forskaanede J da og ikke Eder selv over Hals og Hoved af min Felt til Fren? Saaledes haar bede J under et Skin af Fortrolighed at udsette det, som J var mig skyldig. Men J ter ikke tænke at skee nogen Forræderie paa? Thi hvorfor skulle jeg ville bestadige Eder, da jeg haver sat mit Liv i Fare, paa det at J skulle ikke bestadiges? Men jeg haver begieret Eders Datter til Gifte, heder det, og, da J ikke vilde samtykke dette Ægteskab, haver jeg besluttet at erobre dette Rige. Men gier ikke videre saa stort Ræsen af Eders Argenis; det Kongeliige Sardiniske Blod kand ikke taale nogen Skam i Fare

Sen-

Sengen. Med hvilket Øye skulle jeg see den fo-
res over mit kyske Huuses Dørterskel som ikke
er værd, hverken Belte, Sloer eller andre
Jomfruelige Tægn. Endeligen veed Jeg ikke,
hvilken Poliarchus hun er vant at ligge hos?
hvi studser J over dette uventelige Navn? og
ved denne skammelige Tidende mister Aanden?
Det er, som jeg siger Meleander, og da J
omgaaes saa forsigtig imod Eders Venner, saa
lær nu, hvem J bør tage Eder i agt for. Den
Theocrine, som J indbildede Eder at være,
Pallas, haver besmittet Eders Huus; og at jeg
skal tale tydeligere, Poliarchus under det Navn
haver fixeret Eder, og da Argenis haver befor-
ret Bedrageriet, saa er han bleven 'antagen i
fruerstuen for Jomfrue, og strax derpaa i Tem-
pelet for Pallas. Kand J da vel hol-
de hende for ukrænket, som indtagen af Kier-
lighed til en ung Mands-Person, haver hælet een,
der haver krænket det Slot, som J havde Hel-
liget for Qvinder? som haver i lang Tid havt
Omgiængelse med en forliebt Person? og endeligen
som haver bedraget sin Fader? Lad derfor den
Mistanke fare, som ikke anstaaer hverken min
Stand eller Gemyt; ligesom jeg, efterat jeg er
kommen under Veir med disse Ting, skulle for-
lange en saadan Person til Ægte? Hvorudi in-
gen Redelighed er; jeg tilstaaer vel, at hun stod
mig an, da jeg kom til Eder, og endnu var uvi-
dende om denne hendes Løsagtighed. Men Gu-
derne have hiulpet Sardinien, at, da J kun,

de smukt have smurt mig hende paa, der jeg bad om hende, haver I nægtet det. Men da jeg fik hendes hemmelige Ekam at vide, haver jeg endnu med en foreſtilt Kierlighed ſaaledes ſkiult min Ekelhed; at jeg alleene haver ladet mig nøye med at tage mig Vare for hende, og ikke at beſkiæmme hende, ihvorvel hun dette havde fortient. Behold nu Eders Datter for Eder ſelv; behold og Riget, ſom ved min Hielp er givet Eder tilbage; men, at ikke Utaknemmelighed ſkal blive belonnet, og I ſpotte min Lemfældighed, vil jeg ikke at det Sardiniſke Kat-Kamn er ſkal ſtraffes for Eders Raſerie. Det er allereede meere end nok, at I have fortæret ſaa meeget af mine Mænds Blod; jeg vil ikke tale om mit eget Arveyde, ſom jeg ikke ſælger, men erſtat mig alleene en Deel af de Bekoſtninger, ſom I gandſke burde betale; efterdi jeg haver anvendet dem paa en Klaade at udrede og Folk at beholde, paa det at I kunde leve og regiere; jeg vel tillade, at de taxeres for 300 Talenter; hvormeeget meere jeg haver anvendet for Eder, ſkal I lettelig kunde faae at vide af mine Rentemeſteres offentlige Regnſkaber; men erſtat mig denne ringe Sum, i Fall I ikke heller vil at den ſkal tvinges af Eder. At opſage Vennſkab maatte være uforneden, efterdi I ſelv haver været den første, ſom det haver giort, ved at tilſtede mit Uret, dog af diſſe Fiender, ſom jeg haver aabenbaret Eder, ſkal I kiende min Oprigtighed: thi jeg vilde ikke giøre Eder Elendig, forend jeg blev ved dertil, og jeg haver altfor længe Tvalt, at I elſkede Argenis. Da

Da han havde opsat dette, var han gandske stolt af denne sin optænkte onde Gierning, kaldede sine troeste Ministre til sig, og viisede dem Brevet, da han, i Haab at giøre andre Fortræd, nu næstendeel havde forglemt sin egen. De lode som de forskræktedes over denne uhørlige Giernina, og af det allerhesligste slags Slaverie rosede det aabenbare, som de hemmeligen havde en Afsky for; dernest blev der spurt hvo der skulle bringe Brevet til Meleander? thi det syntes at være en Dristighed, som var usikker, og hvorpaa kunde følge Livs Straf. Men Radirobanes, som var Ubarmhiertig endog saa imod sine egne, sagde: Herolden maae ikke viide af den Fare han stauer udi. Han skal gaae uforskrækket, og sikker, efterdi han er sent af mig. Skulle Meleander handle ilde med ham, skal det være mig ret kiert ved denne gemeene Karls Bud at faae nye Anledning til Klage og Trette, da de nu derfor ingen Stund havde Raadført sig sammen, blev en Soldat, som Vertiganes længe havde baaret Had til, udvalt til denne Forretning, saasom Vertiganes foreslog selv denne Karl Hoilken, som agtede sig lykkelig ved denne hans Ubenes onde Recommendation, besmykket med Herolds Prydelser, blev tilig om Morgenen fort udi en liden Baad til Porten. Det blev strax meldet for Meleander, at der var Bud fra Radirobanes. Denne, som sorgede, og var bekymret over den Uenighed, som han var kommen udi med sin Ven, havde just paa

samme Tid ladet kalde til sig sine kiereste Ministre, foruden den Lemfeldighed, som denne Konge besad udi saadan hoy Grad, at den næsten var Lastværdig; saa havde den Vilgierning, som han havde oppebaaret af Radirobanes, saaledes indtaget hans Hierte, at han var ham lidet meere gunstig, end han var sig selv. Det er uvist, sagde han, om han haver vilket skade os? Men det er vist, at vi have flyed fra ham som fra en Forræder. Vi maae derfor see til at forliige os med hamigien; om ikke for andet, saa dog for det onde Rygte, som vi maae saa deligen frygte for at komme udi. Man skal aldrig kunde troe, at vi med Rette haver drevet den fra os, som vi udi vor Nød tog imod, ligesom en Gave fra Himmelen. Efter disse Ord tiede man gandske stille; thi denne Meleandri Bekymring var de fleste uangenem, iblant andre tænkte Archombrotus og Evrymedes, at dette sigtede til dem, fordi de havde advaret Kongen at han skulle tage sig vare for Radirobanes: hvorfor de understode sig endog tydeligen at give deres Forirrydelse derover tilkiende, ja Unaadens Hidsighed drev endogsaa Archombrotus til at udbryde i disse Ord. Jeg formener, Allernaadigste Konge, at jeg og Radirobanes ikke tillige kand undskyldes, haver jeg drevet Eders Majestæt til et ubilligt Had, hvad holder da Eders Majestæt tilbage fra at overgive mig til den, som er forurettet? Man da Eders Majestæt ved min og Evrymedis Vindskibelighed og

og Troeskab er i Dag udi sin Friehed; saa behager Eders Majestæt ikke ved Bekymringer at forstyrre denne Lyksalige Dag, og endnu staae i Tvivl, om Radirobanes er forurettet, eller Argenis fangen af ham? Denne Archombroti Frihed behagede alle usigelig vel, men i sær Argenis, som holt det for en Profit, at Sicilien kom i Uenighed med Radirobanes, hvad enten det skeede med Ret eller Uret. Kongen undskyldede og sin Frygt for Archombrotus; sigende, at han ikkun for Folkets Skyld var bekymret: man maatte see til, at ikke Radirobanes skulle binde dem noget paa Ermе, som vare fremmede og denne Sag ubevist, jeg vil derfor, sagde han fremdeeles, sende Bud, for at mælde ham, at det gior mig Ont, at han heller i Aftes vilde tage til sin Flaade end til mig, og bede ham komme tilbage til Havnen, og ikke opholde sig paa Soen, da han er Sicilien saa nær; jeg vil ogsaa lade sende en stor Deel Proviant udi mange Baader til ham, og beskiænke hans fornemme Ministre, saa skal ingen holde for, at jeg haver været Utaknemmelig imod en Ven, da jeg haver vist saadan Høflighed.

II. Cap.

Som nu Meleander havde bekommet Radirobanis Brev, skiønte han, at Indholdet ikke maatte være synderlig agtet, gik derfor ind i det næste Kammer, hvor Printzessen sulde ham. Da man var kommen til den Post i Bre-

vet, hvor Argenis og Poliarchi Navn blev beskiæmmet, nodde Printzessen sin Fader, at lade hente Seleniſſa, som ved sin Tilkomst giorde en listig undskyldning og forsynede sig strax igien til sit Kammer.

Denne Mening blev holt for den beste, og havde allereede Kongen bestemt Timonides til dette Gesandtskab. Da der blev forkynt, at en Herold var kommen fra Radirobanes, thi ventede alle med Længsel efter at faae at høre, hvad han medbragte Kongen befalede, at han skulle indlades, og spurde Herolden, da han overleverede Brevet, ganske mildt, hvorledes hans Ven Radirobanis levede, og hvad han giorde, Herolden svarede, som ham var befalet, at Meleander skulle erfare alle Ting af det brev, som han havde bragt ham. Meleander, som skiønte at Indholdet vel ikke maatte være fredelagt, gik ind udi det nærmeste Gemak, paa det Herolden ikke skulle give agt paa hans Øyne og Ansigter, imedens han læste Brevet; Argenis fulgte efter sin Fader, saa vel som og de fornemste Ministre; Men da han nu selv havde brudt Brevet, blev han hængen udi hvert ord, og ganske forbittret over Forhaanelserne, kom omsider til det Sted, hvor Argenis og Poliarchi Navn beskiænttes. Hans Ansigt begynte strax at rødne, derpaa laien at blegne, og skiælvede han over alt sin Krop. Men, som han strax derpaa kom igien til sine Kræfter, vrængtis han til en skrækkelig Vrede, dog var han endnu uvis imod hvem. En nye Forbistrelse og ra-

sende

sende Vrede forestilte ham Argenis, Radirobanes og Poliarchus, og udi den første hidsighed vilde han ikke ved nogen Forstand eller Raad lade sig sige.

Ingen turde tale ham til udi denne hans heftige Vrede, men da han selv, saa vit mueligt var, havde recolligeret sig, gik han ind udi det næste Kabinet, og befalede Argenis at komme ind med, til hvilken han intet andet sagde, end at hun skulle læse dette Brev, han satte sig ned paa en Benk, betragtede noye hendes Geberder, og var tillige baade sorrigfuld og forbittret. Argenis blev, ved det hun læste Brevet, forskrekket; dog bar hun ingen Frygt herfor, som for en retmesig Beskyldning, men utaalmodig over den hende tilsøgede Uret, med brændende Øyne og det gandske ansigt raabte om Hevn. Dog giorde det hende udi hendes Forskrekkelse mest ont, at hendes Vendskab med Poliarcho var bleven aabenbaret, og, da hun havde holt dette Vendskab saa længe dult, frygtede hun, at denne Anklagelse skulle synes disto billigere, og giøre hendes Fader mindre tilbøyelig til hende. Som hun nu strax eftertænkt, hvorledes denne saa hellige Hemmelighed maatte være bleven robet, erindrede hun sig Seleniæ Samtale med Kongen af Sardinien. Men her var ikke Tid til længe at betænke sig eller tie, hvorfor hun kastede sig ned til sin Faders Fødder; og, da hun ikke uden med stor Mone havde skaffet sin af Sut indtagne Rost Lust, sagde,

allernaadigſte Herre! tænk ikke at jeg vil med Be-
kymring, fralegge mig den, mig bebreidede
Misgierning, thi den Glæde vil jeg ikke gi-
ve den Ereſkændiſke fiende, at jeg ſkulle tænke,
at giøre en anden Regenſkab for min Kyſkhed,
end den, hvorved jeg hidtildags haver behaget E-
der, min gode og fornuftige Fader. Men jeg ha-
ver ikkun dette eene at undſkylde, at jeg maaſkee
haver været Polyarchus meere troe, end J vil-
de udi denne Poſt, at, da han bad mig ved
den Frelſe, ſom han havde tilført baade mig og E-
der, at J ikke maatte faae at viide, hvor-
meget han havde giort for Eders Frelſe, jeg der-
udi haver foyet ham. Men, da nu en anden ha-
ver robet ham, haver jeg derved faaet Leilig-
hed at roſe denne Perſon. Han er, naadige
Herre! den, ſom vi kalte Theocrine. Af Be-
gierlighed efter at ſee mig, forkiædde han ſig
ſaaledes, paa det at han kunde komme ind paa
Feſtningen. Men dette hans driſtige Anſlag
godtgiorde han med ſin Erbarhed, thi J den-
ne Poſt maae min kiere Fader heller troe mig
end Radirobanis, at vi ikke vidſte, at han
var en Mands-Perſon, førend han om Natten
frelſte Eder og mig fra Rovene, med ſin
Tapperhed, ſom forraarſaacde, at J holt ham
for en Gudinde. Men, der han da ſkulle gaae
ud af Slottet, aabenbarede han for mig og
Selenissa, hvo han var, med den Bøn: at vi for Eder ſkulle dølge hans Driſtighed og
Tapperhed. Og, da han ſiden kom tilbage til
Hof-

Hoffet; er det ved Eders Kierlighed beviist, hvor meeget han haver overgaaet andre. Laster I nu denne Taushed; da behag at betænke, om en ringere Belonning kunde gives ham, end at jeg lod ham mangle sin tilbørlige Belonning hos Eder. Men skulle I frygte for noget høyere, Efterdi jeg som en Jomfrue haver understaaet mig at dølge hans Anslag, da braaber jeg mig paa min argeste Fiende; Jeg meener Selenissa, hvilken, som alleene var vidende om denne Hemmelighed, haver aabenbaret den ganske Handel for Radirobanes. Dersom denne Frue ikke havde været den allerugudeligste, og raset af Troleshed og Had imod mig, da havde hun aldrig aabenbaret denne Hemmelighed, og ført det ud blant fremmede, som hun holt skiult for Eder selv. Denne skal dog min uskyldighed kalde til Vidne, haver jeg fortient Eders Had, og ved nogen hemmelig Udyd besmittet mit gode Navn og Rygte, vil jeg med egen Haand hevne baade Eder og min Kyskhed, og give tilbage det Blod, som ikke var værd at være kommen fra eder. Imidlertid omfavnede hun sin Faders Knæ, kyssede hans haand, og saae med saadanne bedrøgelige Gebærder paa denne gamle Herre, at hun allerede var uskyldig udi denne sin meget milde Faders Tanker, dog vare der mange Ting, som forstyrrede ham nemlig det nødvendige Fiendskab, som han nu maatte satte mod Radirobanes, og den Mistanke Argenis ved denne Beskyldning

maat-

maatte komme udi, thi, omendskiont hun var kyk, var det dog troeligt, at Poliarchus havde forsaarsaget, at Radirobanes ikke behagede hende. Derefter bad Printzessen indstændig, at Selenissa maatte blive hentet, hvorfor Kongen befalede den Betient, som vogtede Dorren, at hente den gamle Frue. Ingen af Ministrene kunde udgrunde, hvad det maatte være for noget, som saa heimelig blev afhandlet, uden at de holt for, at det maatte være noget vigtigt, efterdi Konnen allene raadforte sig med sin Datter. Thi fulde de paa adskillige Tanker, og ventede med Længsel efter, hvad der vilde blive af. Selenissa, tænkende minst paa det, som her var for haanden, traade ind udi det Kongelige Kabinet, hvor Eenligheden, og Meleandri Ansigt, samt Geisten, som gemeenlig ved en hemmelig Strek tilsiger Forestaaende ulykker, giorde hende ufortsat modentligen bestyrtset. Argenis, optændt af en usædvanlig Bitterhed, enten fordi hendes fader tillod det, eller fordi hendes Vrede ikke tilsiod Forhaling, tog strax ufortovet imod hende med disse Ord. Jeg beder eder Moder ved Radirobanis (thi hvad kand jeg sødere og Ærværdigere forestille Eder) at I her for Eders og min Konge siger, hvad Omgiengelse jeg haver haft med Poliarchus, som kunde være en Printzesse uanstændig? bekiender Eder ikke om Eders Pligt, at I hidtildags haver fun't hvad det er. Jeg haver erhvervet Eder Pardon, alleene at I frit ud bekiender, hvad I ved derom.

Den

Den gamle Frue blev forskrækket, og blev det
sort for hendes Øyne, dog, som hun var en mee-
get forslagen Frue, samlede hun strax Mod til
sig igien, saa at denne Bevægelse syntes heller
at komme af en Uskyldighed, som forskrækkedes
over Mistanken, end at være Tegn til en ond
Samvittighed over det Forræderie, hun var
grebet udi. Hvem skal jeg først tale til, sagde
hun, da jeg af Eder begge beskyldes for tros-
løshed? og hvad er dette for en forvirret Be-
skyldning? jeg ved hverken af noget hemmelig
Forbund med Radirobanis, eller af Poli-
archi Bekientskab med Eder, naadige Frue.
Men hvad er det for en Gudsbespottelig Gier-
ning, at I tænker, at Eders Dyd ved no-
gen Mistanke kand stedes? Ey! svarede Arge-
nis, lad denne Blueærdighed fare, see her er
Radirobanis Brev til Kongen; hvorudi han
beskylder Eder for at have fortalt ham alle
Ting om Poliarchi Forvandling til Theocri-
ne og dernest til Pallas, og, om I vil vide det,
saa haver jeg selv bekient alle Ting for min
Fader: men, han haver og belønet min Uskyl-
dighed. Det veed jeg ikke, om I haver givet ham
Anledning til, og for den Aarsags skyld er I
alleene hid kaldet, sig frit! saa sant Guderne
hielpe Eder, sig, forend Sandhed skal twin-
ges af Eder ved Pine-Benken, om jeg haver
beskiæmmet min høye Familie? Meleander
var ikke misfornøyet over denne Argenis
Haardhed, som sandelygen ikke saaledes skulle

have

have ophidset Seleniſſa til at tale mod sig, dersom hun ikke havde stolet paa sin Uskyldighed; Jeg vil ikke, sagde hun, at disse Ting skal forvirret fremføres af Eder, men jeg tager det og ikke vel op, Seleniſſa, i fald I ikke med større Troeskab aabenbarer hvad I veed om Poliarchus, end I tilforn haver giet det; herpaa begynte Samvittigheden at slaae den gamle Frue, saa at hun falt ned for Meleandri Fødder, og sagde: Alt hvad jeg kand sige allernaadigste Konge er dette, at intet er uskyldigere og reenere end min Printzesse, og intet troløsere end Kongen af Sardinien; Dersom Eders Majestæt vil tillade mig at gaae tilbage til mit Kammer, vil jeg letteligen betage Eders Majestæt al Tvivl ved visse Tegn, og i særdeleshed ved nogle troværdige Breve, som skal giøre, at saadan Mistanke aldrig mere skal Kræncke Eders Majestæts Sind; og skal Eders Majestæt ey heller siden forundre sig over, hvorfor Radirobanes for haver faaet disse Ting at viide, end Eders Majestæt selv; det skal ikke vare et Øyeblik, Imedens vi her unyttig trætter, kunde jeg allerede være tilbage. Kongen blev ved dette store løfte nysgierig, befalede hende derfor at ilynde sig hen, og i denne Sag ikke lyve for ham; dog at omgaaes med alle Ting saaledes, at ikke disse dispuier skulle komme ud blant nogen af Ministrene. Argenis hindrede hende og ikke derudi, af Frygt, at, ifald hun det giorde, det

det skulle synes som hun vilde forhale hende i at frembringe noget vissere om sig. Men den gamle Frue, saa snart hun var kommen fra Pages Øyne, forsøgede sig med usædvanlige kastige Skrit til sit Kammer, og, efter at hun havde slaaet Sloden for Dørren, sagde. Nu er jeg igien min egen: nu kan jeg selv beslutte over mig, hvad jeg vil, og ikke forvente af andre, hvad jeg har fortient. O jeg ulykkalige Qvinde! haver jeg derfor levet saa længe, paa det at jeg ikke skulle døe uskyldig, men hvad ulykke betog mig min Forstand, at jeg ikke skulle tænke, at Lønnen for et Forrædderie er aldrig sikker? at jeg skulle forlade min Opførsel? at jeg skulle stoele paa en Letsindig ung Person, som disuden formedelst mange Laster var mig mistænkt? at jeg, som var saa gammel og forsøgt, skulle ved disse Løfter og disse Gaver lade mig forføre til at opofre min Troe og min allerkiereste Printzesses Naade og Godhed? Du betænker dette forsilde, Seleniska, det havde været en Dyd, dersom du havde tvunget dit Gemyt fra saadan ond Gierning. Nu, da din onde Gierning har faaet et ulykkeligt Udfald, er den Penitence du gior, liig Roveres og Misdæderes Fortrydelse. Radirobanes haver da behaget ved en Hadefuld Forførelse at skille mig ved Livet, da jeg dog havde intet udi mig, hvorved jeg kunde fortørne ham, uden at han haver fattet Leede, som til alle andre Ting,

saa og til min alde for store Velvillighed; ach hvilken Synd! hvem tor jeg vel see paa? hvem tor jeg flye hen til? eller hvo skal vel ville høre mig klage over Forræderie, da jeg selv er en Forræderske? Hvi haster jeg ikke at skille mig fra Dagens Lys? Hvi undskylder jeg ikke den halve onde Gierning ved, i det mindste, at søge en Død, som anstaaer mine første Dyder? hvad venter jeg videre efter? Argenis hader mig, jeg kand ikke undskylde min Troeloshed. Maaskee og Kongen under en anden Forevending skal stille tilfreds sit Sind, som ved min Gierning og hans Datters Klager er giort forbittret; endnu er min største Synd, saa vit jeg veed, ikke bleven aabenbaret; nemlig at Radirobanes ved mine Anslag var tilskyndet at bortrøve Argenis, men naar nu dette bliver aabenbaret, (thi hvad kand jeg nu vel tænke skulle blive dult,) hvilken Tid eller hvilke Guder skal da udslette en saa stor Misgiernings Erindring af mit Herskabs Sind? Jeg maae forestille mig dem saa milde, som jeg kand, saa skal de dog befale mig at gaae fra deres Øyne? Jeg skal gaae bort forhadt af alle, frygtet for min vrede Prindsesse, og hverken i Eenrum eller i Compagnie være sicker paa mit Liv. Jeg har en grusom Straf at forvente; og maae jeg efter min onde Gierning Dømme enhvers Tanker om mig. Du er endnu verre Skam værd Selenissa, uden du forekommer den ved Døden.

III.

III. Cap.

Seleniſſa tager Livet af ſig ſelv, og Meleander giver Radirobanes det Svar, at man kand ikke ſvare en gal og raſende Mand til ſin Tale.

Herpaa tog Seleniſſa et Stykke Papier, hvorpaa hun med en ſkielvende Haand ſkrev følgende.

Til ſit Allernaadigſte Herſkab Meleander og Argenis.

Dersom der havde været noget verre end Doeden, havde jeg fodret det til Straf over mig. Tag nu mit Blod, ſom endnu ikke saa aldeeles er beſmittet af ſin Misgierning, at det jo kand ofres til Guderne, og maae I af den gruſomme Straf, ſom jeg haver beſluttet over mig, ikke saa meeget Domme min Misgierning, ſom min Anger og Fortrydelſe. I ſelv, ſom jeg haver forurettet, kal holde denne ſtørre end hin, enten jeg dertil var beſtemt af Skiæbnen, eller forhexet, saa bekiender jeg, at have aabenbaret denne ſtore Hemmelighed om Poliarchi Liſt og Dyd. Men haver jeg enten lagt eller kundet legge noget til, ſom var Eders gode Navn til Forringelſe, min Allerkierreſte Prinzeſſe; da ønſker jeg at de Underjordiſke Guder maae handle saa gruesom med mig, ſom jeg haver været utroe mod Eder. Troer mig, nu i min ſidſte Doeds Time, og tilgiver mig nu denne eene Forſeelſe for min forrige gode Opførſels Skyld i saa

lang Tid, eller, om det er formeeget at begiere, da for den Kaardes Skyld, som hevner Eder. Da hun nu havde forseiglet dette Brev, leverede hun det til en af Tienerne, sigende, gaae, og bring dette Brev til Portneren, som staaer ved Kongens inderste Gemaks Dor, og befal ham i mit Navn, strax at levere hans Majestæt dette Brev, saa som han har befalet, at jeg strax skulle sende ham det.

Da nu Budet var gaaen, tænkte hun meere rasende paa Doeden, og tillige baade hastede og tovede; nu understod hun sig at holde en rasende Klage, nu igien opmuntrede hun sin Bestandighed med mildere Sukke. Alle disse Ord horde af en Hendelseen Tieneste-Pige fra det næste Kammer, hvorfra man ikke kunde komme ud, uden igiennem det, hvorudi Selenissa var. Denne Pige var ikke Selenissa bleven var, og Pigens Skamfuldhed over, at hun var kommen til at hore sin Frues Hemmeligheder, tillod hende ikke hverken at tale eller gaae bort; thi hun troede ikke at disse hendes disperate Ord kunde have havt et saa sorgelig Udfald, vilde derfor bie til hendes Frue var udgaaen, paa det at hun kunde snige sig hemmeligen ud, men Selenissa, som ikke twilede paa, at jo ald den Ro hun vanlede sig af denne bestemte Doed, bestod i Hast, og at der strax vilde komme nogen fra Kongen, for at hindre hende udi hendes Forsæt; aabnede en liden Kiste, hvorudi laae en liden Kaarde, som hendes Mand havde fordum foræret hendes Son,

Søn, da han var liden, og hun selv siden havde forvaret; for paa hendes Sons Brollops Dag at offre den tillige med hans andet Dukketøy til Juno. Skiæbnen havde og føyet det saa, at denne lille Kaarde faae Dage tilforn var bleven renset for Rust, og en nye Od derpaa slibt; og var udi dette Qvinde Kammer intet bequemmere Sverd til at aabne Brystet. Men som hun nu tog det frem, erindrede hun tillige baade sin Mand, som hun havde mist, og sin Søn, som hun nu forlod, uden at han vidste deraf, og forestillede sig paa eengang saa mange og forskiellige Ting tillige, kyssede og det sørgelige Haandfang, men, som hun gav sig ogsaa til at tale med Kaarden, opholt hun den sig foresatte Død saa længe at Tieneste-Pigen, som begyndte at frygte, at denne Tragœdie maatte blive til Alvor, sprang frem i Forsæt at rive hende Kaarden af Haanden; man hørde og tillige Allarm af dem, som efter Kongens Befalning komme tilsøbende for at hindre hende udi hendes desperate Forsæt; men herved blev hun for Alvor ophidset, og, som hun endnu havde Hænderne frie, stak Kaarden saa dybt ind udi sig, at hendes Kræfter, som strax falt, løste hendes Haand, og som hun falt med Brøstet mod Jorden, saa gik Kaarden ind udi hende lige indtil Hefret. herpaa begyndte Pigen at skrige, og omfavne denne, som allereede var halv Død, og med en forskrekkelig hylen at forskrække de andre, som af sig selv desuden vare bestyrtede.

Da man nu derpaa havde brudt Dorren, kom Archombrotus og Evrymedes ind, tillige med mange andre, som fuldte dem, thi Meleander, saa snart han havde faaet det sorgelige Brev, bad dem strax haste til dette elendige Menniske, og hindre hende fra at tage Livet af sig selv, Evrymedes, saa snart han havde faaet Pigen bort, tog denne Grime Qvinde, hvis Øyne allerede vare brustne, om Livet, og sagde: hvad er dette for en ugudelig Gierning Frue? Hvorfor styrter I Eder selv og Eders i Fordervelse? Men hun svarede intet; bøyede alleene Hovedet, vente Øyne, og udblæste sit Blod og sin Aand. Herpaa blev overalt en stor Taushed og dernæst en Allarm; og som Rygtet herom strax blev udspred, bragte denne gruesomme Gierning mange af Ministrene til at gaae hen, for at betragte hende. Man giorde sig og strax at skillige og under Tiden farlige Gisninger om den ubekiendte Aarsag til denne Gierning. Kongen blev vel meeget forskrekket, da han horde dette Mord; men Argenis lod ikke see noget Tægn hverken til Barmhiertighed eller Had; enten fordi hun tænkte, at hun endnu ikke havde tilstrekkelig Hevn over Selenissa, eller rettere fordi hendes forbittrede Sind forundrede sig over et det befant sig at formildes ved en saa stor Forstrydelse, og derfor imellem begge Affecter studsede, tog saae hun strax iaien, hvad Skade Selenissa havde giort hende ved sin Død, hvad ville de Sicilier sige? hvad vilde Radirobanes og hans

hans Folk sige? Da denne gamle Qvinde ved en saa mærkværdig Dord havde langt meere end ved sit Forræderi udspred denne Hemmelighed om Theocrine, desuden haabede hun og, at saasom Sagen var kommen saa vit, Kongen skulle have faaet hørt af Seleniſſa Egteskabs Pacten med Poliarcho, hvilken Hemmelighed hun vel ikke selv turde sige sin Fader, men havde dog sat sig for standhaftig at forsvare den. I det øvrige befalte Kongen, at hindre den Gemeene Mand fra at trænge til for at see hende, og blev hendes Legeme siden begravet uden nogen Ceremonie. Hvorefter, da Aarsagen til hendes Selv Mord blev offentlig bekiendt, en Poet giorde hende denne Gravskrift.

See her, min Ven! en Grav, et Tegn til Helved Smerte,
Den døer to gange, som sig Dømmer værd at døe,
Lad dog ey falde Ord udaf et bittert Hierte,
Ey heller du med rød maae denne Jord bestrøe,
Du den ey ønske godt, ey heller den for forbande,
Men, hvad hun har fortient, ønsk hende i sin Graf,
Det Seleniſſa er, og kan i Tvilsmaal stande,
Om hendes Troelsshed var større end dens Straf.

Meleander, som var overhyldet med saa mange nye Bekymringer, og stod endnu i Tviil, hvad han skulle giøre ved Radirobanes, Herolden og Brevet, kalder de fornemste af sine Ministre til sig, og forestiller dem, at hans Sager havde sat ham i Bekymring; thi hans Kongelige Værdighed var beskiæmmet af Radiro-

banes, som desuden ikke saa meeget anholt om, som befalede, at man skulle betale ham tre hundrede Talenter for den beviiste Hielp, han burde ved sine Vaaben hevne den Uret, ham var skeed, hvis ikke Siciliens Kræfter ved den indbyrdes Krig vare blevne udtømmede, og Radirobanes formedelst sine Vilgierninger burde i det mindste gives Tid til Fortrydelse, thi han er udi sit Raserie reent fra sig selv, og ved sin uforstandige Vrede bekræfter den Mistanke, vi fattede til ham i Gaar; imedens han saaledes vidloftig talede, tog han sig noye vare for at give tilkiende, at Argenis gode Navn og Rygte var af denne Fiende bleven læderet, og kranket; ikke fordi han jo vidste, at aldt dette skulle dog blive udspred, men fordi han baade ikke vilde giøre Printzessen, som var nærværende, skamfuld, saa og ved sin Tausched erindre dem alle, at ikke nogen i Fremtiden skulle besværge ham ved at nævne en saa forhadt Beskyldning; dog at de ikke skulle være uviidende om den vigtige Ting, som man forlangede deres Raad udi, sagde han: at Selenissa havde af en ugudelig Troeloshed aabenbaret for Radirobanes nogle hemmelige Ting, som angik hans Majestæt; hvilke, endskiont de i sig selv vare uskyldige, han dog skammeligen havde udtolket; udi det ham af Radirobanes tilsendte Brev var han overmaade arrseerig bleven angrebet. Seer man hen til Radirobanes, saa var Selenissa uskyldig, endskiont hun dog havde holdt for, at hun alleene ved Doeden kunde for-

forsone den Misgierning som hun havde begaaet; alle kappedes om at Domme, at man burde holde Radirobanes for Siciliens offentlige Fiende. at han havde hiulpet Sicilien, var ikke skeed af nogen Velvillighed, men som en Rover var han kom̃en paa Øen, for hemmelig at liste sig til noget, og havde villet, at Lycogenes skulle tages afdage, paa det han selv kunde sette i Værk, det Lycogenes havde i Sinde. Men der var meere Tvil om, hvad man skulle foretage mod Herolden; i det nogle raadede, at man skulle lade ham hænge, andre at man skulle lade ham lemlæstet skikkes tilbage til Radirobanes. Dog fik Cleobuli Meening Overhaand, som var, at man skulle undflye den onde Eftertale, man vilde faae, ved at beskadige en Herold, som maaskee Fienden gierne saae at man aflivede. Denne overmaade hofferdige Konge skulle bedre straffes med Foragt, end ved saadan Hevn. Hvilket da Kongen havde samtykket, kaldede Evrymedes Herolden til sig (thi man fant ikke for godt at han meere skulle komme for Meleandri Ansigt) og talede ham saaledes til: Dersom du havde været kommen fra en Konge, som havde havt sin fulde Forstand, med et saa uforskammet Brev, havde du ikke levet denne Dag til Ende, men nu overbære vi med Radirobanis Raserie, hvilken du skal mælde disse hans Majestæts Ord: at man kand ikke svare et rasende Menneske. Det skal og være ham tienligt, at han holder op med

at skrive til Konger, indtil han kommer til sin Forstand igien.

Saa snart nu Herolden var borte blev Arsidas commanderet med en stor Besætning Soldatere, at postere sig ved Havnen. Timonides samlede Soe-Folket paa Skibene, paa det at Radirobanes ordentlig og tilborlig kunde blive imodtaget, i fald hans rasende Vrede skulle skride til videre end Trudsler, og var ey alleene Hoffet, men og den gandske Bye i saadan Allarm, som en Krig nu atter skulle være forhaanden. Men Radirobanes havde allerede begyndt at frygte, at ey alleene Herolden maatte formedelst hans uforskammede Brev have mist sit Liv, men at og gandske Sicilien maatte beraabne sig imod hans Flaade, thi Vreden havde allereede begyndt at give efter hos ham; og han erindrede nu de Krigs Uleiligheder, som hans forrige alde for store Hidsighed ey havde tilladt ham at betragte. Den Krigs-Har, som han havde hos sig, var gandske Siciliens Magt ikke voxen, langs Stranden stod en anseelig Besætning; ham manglede paa Soen Proviant. Dog dersom han blev angreben, var det Ekam andet end at forsvare sig, allerhelst efterdi han selv først havde udskrevet de Sicilier til Strid. Imedens han betragtede dette, og saae til Strand-Bredden, blev han vare, at en Baad kom ilrage fra Havnen, denne Baad var just den, som braate Herolden tilbage, hvilken, som endnu var fuld af Frygt, fortaalte ved sin Ankomst,

komst, hvad Svar han havde faaet af Evrymedes, og med sin Tale forøgede meeget den Hestighed, hvormed Evrymedes havde talt, og den Allarm, som var reist sig ved Hoffet; hvortil han ikke vidste Aarsagen. Thi da Seleniſſa havde taget Livet af sig selv, og den store Bulder og Allarm opkom, havde Cleobulus sat Vagt hos Herolden, paa det at han ikke skulle faae at vide denne Hendelse, og finde Leilighed at spørge nogen derom. Radirobanes, som var meeget bekymret over saa mange Ting, besluttede at reise bort, forinden han blev tvungen til at stride eller flye. Thi hvorfor skulde han ved utidige Anslag vissere tyranniſere imod sig selv end mod Fienden. Thi han havde allereede aldt for meeget feyet sin uberænksomme Vrede, han maatte derfor heller føre sin Krigs-Hær til Calaris, som da allereede var Hoved-Staden i Sardinien; og siden, naar han der havde forstærket sig, strax seigle tilbage til Sicilien. Dog fant han ikke for godt strax at reise bort; thi han vidste, at den Søe-Magt, som Meleander havde der i Havnen, var ikkun maadelig, og at der vilde Tid til, forinden han kunde faae hentet en større Flaade fra Lilybæo og Panormo, imod ham, han blev derfor den øvrige Deel af Dagen liggende stille. Men imod Aftenen, saasom der blæste en fordelig Vind, befalede han, at man skulle lette Anker, og sette Coursen til Sardinien; og, at han ikke skulle synes at ville stiæle sig bort, befalede han at Baads-Folket

skulle fordoble det Raab, hvormed de opmuntre hinanden til Arbeid, naar de hidsede Anker, eller med samlet Magt gjorde noget andet Skibs-Arbeide, ja man kunde og fra Stranden af høre Soldaternes Raab, som kaldede paa deres endnu fraværende Fæderne-Land, eller paakalte Søe-Guderne. Meleander, som tænkte, at her var en Strid forhaanden, befalede sine Skibs-Folk at holde sig færdige, og at man med Soldatere skulle besette Havnen og den nærmeste Strand-Bred; thi han havde forbudet at føre sine Skibe uden for Havnen til Strid paa det at de kunde bedækkes af Land-Magten, hvorudi hans største Force bestod; og de Sardinier ved en dobbelt Krigs-Hær omkommen. Dog havde det foroged deres Forvirrelse og Frygt, at Natten var saa nær for Haanden. Men Fienden, som med en føyelig Vind seiglede ad Søen til, lod sig først ikke meere høre, og dernæst heller ikke meere see. Thi taage foraarsagede og, at det strax ud paa Aftenen blev kull Mørk, dog, i fald denne Bortgang skulle være opdiget, for strax at komme tilbage, og uformodentligen overrumple Meleandri Folk, saa holte ey alleene de fleste af Soldaterne, men og af Ministrene den Nat Vagt omkring Havnen. Iblant disse var og Nicopompus, hvilken, da der langt ud paa Natten var bleven stille, betienede sig af denne Stilhed og sin Vagt, og, efterdi mørket end meere opmuntrede hans frie Geist til Vers, svofrede de Sardinier til Storm og Uveir paa følgende Maade.

Saa reiser I grumme! gid Vinde saa 'Geil
Maae fylde og klemme jer bugede Seigl!
Og Lusten med Havet saa syge maae jer,
Som Eders Anforer fortient haver her.
Bellona selv Eder skal følge i Trav,
Og fylde med Lyn-Ild det brusende Hav,
Saa reiser I Skibe! den hevnende Gud,
Paa Bolgerne sidder og fordrer jer ud.
Han skaaner jo neppe de Fromme visser,
Hvor vil I da tænke, han spare skal jer?
Der ere jo allesteds Vinde og Skiær
Med anden Ubyre i Vandene her.
Her Scylla man horer med Bulder og Brask,
Hun vraaler, hun brøler og ønsker sig Vrag.
Her knurrer Charybis umættelig Belg
Og aabner sit vide og Bundløse Svelg.
O! gid dog en Hvervel-Vind fore jer did,
Og lønne Jer Ondskab, hvis ikke da gid!
En Storm-Vind, som grusom og overhaandser,
Maae mit udi Far-Vandet legge et Skiær,
Ret lige som hine Syndromades, der
En skrækkelig Frygt for Soe farende er.
O! Du, som uværdig til Kongelig Stand,
Usalig beherster Sardiniens Land.
Vel! see dog hvorlidet det skiller nu at
De Brusende Bolger ey sluge dig plat.
Her hielper ey Vaaben, ey Grumhed, ey Magt,
Hvad enten du Modig er eller Forsagt,
Saa er du dog gandske med Liv og med Siæl,
For Døden og Guderne ikkun en Træl.
Saa snart dig fornemmer det Brusende Hav,
Skal det dig strax vise sin Bug og din Grav.
Hvad Hielp vil du søge i denne din Nød,
Naar du seer for Øyne en jammerlig Død.
Hos hvilke af Guderne venter du Trøst,
Da de, ey tilsorne har mærket din Ros

Paa Løfter du nu og forgieves er rig,
Da Guderne lar sig ey drille af dig.
Ey heller skal Guderne noyes der med
At du nu i Angest og Nød er bestæd.
Thi Vinden og Bølgernes hevnende Larm,
Skal blive din Klage til Hinder og Harm,
Saa er og Bønhørelse eene for dem,
Som stedse til Guderne sukke sig frem.

Cap. IV.

Evrymedes giver Kongen nyttige Raad, hvorved saavel inden som uden Lands Krige kand forhindres.

Meleander var endnu ikke aldeles bleven rolig udi sit Sind, efterdi han befrygtede, at Radirobanes kunde sette til Lands med sin Flaade paa et Stæd, hvor ingen Besetning fantes. Men tvende Dage vare neppe forløbne, forend de udsinte Speidere komme tilbage, og forkyndte, at Fienden satte sin Cours lige til Sardinien. Men da nu Faren var ikke saa meget overstaaen, som opsat, anvente Meleander sine Tanker paa Raad, hvorved han kunde Forsvare Sicilien, og hevne sig paa Fienden, som uden Tvivl vilde komme tilbage. Evrymedes, som en stor Krigshelt og Elsket af Krigs-Folk, havde for lang Tid siden erindret Kongen, at han paa ingen Maade bedre kunde giøre sin Regiering tryg, end ved at holde stedse en Krigs Magt paa Beenene. Og som Lykken selv, paa den Tid, ligesom befordrede hans nyttige Forslag, da, ved det at Meleander spar-

ſpatſerede imellem ham og Dunalbius, og handlede om de Beſetninger, ſom ſkulde uddeles ved Strandene, hvor mand kunde ſynes at de Sardinier bequemligen maatte kunde giøre Landgang, begynte han ſaaledes at Tale. Dersom Eders Majeſtæt havde giort det, ſom jeg udi Begyndelſen af bevægelſerne mod Lycogenis raadede, ſaa ſkulde denne Radirobanes nu enten ikke anfalde Eders Majeſtæt, eller og Eders Majeſtæt ſkulde have Magt ſtor nok, til ſtrax at byde ham Spitſen. Men dersom Eders Majeſtæt endnu opſetter dette Raad; da, omendſkient denne kand blive dreven tilbage, ſkal dog Lykken finde andre, ſom ikke ſkal taale, at Eders Majeſtæt længe nedlegger hverken Mistanke eller Vaaben, Eders Majeſtæt behager da at ſamle en formidabel Krigsmagt, ſom maae blive ſtaaende ſaavel i Freds ſom Krigs-Tider. Denne Skræk ſkal holde Undersaaterne beſtandig udi deres Troſkab, og ey alleene befæſte de gamle Vendſkaber og Forbund med udenlandſke Potentater; men og forhverve nye. Thi de Borgerlige Oprør komme enten af nogle faae fornemme Herrers Ergierrighed og ſammenrottelſe, eller, ſom meget meere ſielden ſker, af den Raſende gemeene Mands fælles Samtykke. Men for begge Sygdomme udi Republiqven, er intet ſundere og kraftigere Middel end ſaadan Magt, thi de Adeliges Oprør er udi Begyndelſen, og da de endnu ligeſom ligge udi Vugaen, fryatſomme og ſvage, ſaa at naar mand haver Solda-

tere

tere under Gevær, saa snart Trommen røres, kand Ulykken med Ære dempes, og sandeligen disse Kilder saaledes ved et uformodende Anfald, som ved et torstig Lynet, udslykkes, som ellers om Eders Majestæt raalte det, skulle strax vore over alle Bredder. Men dersom et uformodende Raserie skulle komme paa den gemeene Mand (hvilket forsigtige Regentere altid bør frygte for, efterdi det i gamle Dage tilforn er hendet) og den skulle bevæbne en utallig Mængde mod Kongen; da er intet Raad for denne Brand, uden at mand med disse tappere og vel exercerede Tropper byde dette Ulhyre Spitsen. Thi omendskiønt Pobelen, hvis Force bestaaer alleene udi det første Anfald, kand med en stor mængde opfylde Markerne, skal den dog aldrig være dem voxen, som viide at tage disse rasende Menniſker med Fordeel, holde deres Orden, lyde deres Anfører, og udvælge et bequemt Stæd til deres Leir og til Striden; Saaledes skal en saadan Krigsmagt i alle Tilfælde være nyttig, enten de: gielder om at forsvare Landet, eller at forekomme eller dempe Rebellioner; saasom den ikke da først skal sammensøges og læres, men staaer allerede udi Sold, og er stedse beredd til at tage imod en Fiende. Saadan Krigsmagt skal og giøre Eders Majestæt sikker, hvorhen Eders Majestæt behager at reise og fare, og dersom nogen af Eders Majestæts befæstede Steder eller Festninger ved Folkets Oprør eller de Adeliges Frafald, skulde falde fra Eders Maje-

Majestæt, skal den strax kunde afvende dette Forræderie imedens det endnu er nyt og tvivlraadigt. Men hvor stor Anseelse vil disse vel Exercerede og i beredskab staaende Folk vel ikke sette Eders Majestæt udi hos fremmede Nationer? de skal mærke at deres Fred hænger af Eders Majestæt, at ingen uhevnet kand enten beskadige eller foragte Eders Majestæt; og at Eders Majestæt sidder som en Dommer over de andre Potentaters Lykke, til hvis Beskyttelse en saadan bevæbnet Magt ikke findes. Det er bekient at vores Nation er beromt for et Folk, som ey alleene er af Naturen tilbøyelig, men og nyttig til Krig. Hvor meeget meere vil de ikke blive det, naar Undervisning kommer til Naturen; og skal Eders Majestæts Fiender viide, at Eders Majestæts Krigsmagt bestaaer ikke udaf Børn og uerfarne Soldatere, men af gamle og vel exercerede Karle. Og tiener dette ey alleene til et stort Navn og ryate; Men de, som maatte anfalde eller forurette Eders Majestæt skal af udfaldet selv lære, at et er, at stille en nye hvervet Krigsmagt i Marken, og et langt andet, at fremkomme med vel erfarne gamle Soldatere, som ikke saa meget monne regne deres Aar efter Almanakken, som efter den lange Tiid, de have staaet udi Krigs-Tieneste.

Mon vel og herforuden de, som nyligen ere bragte til at sværge Fanen, skulle fegte med den Troskab og Hidsighed, som disse der med en gam-

gammel indgrod Kierlighed ey allene som Soldatere imen og som trofaste Venner forsvare Forsten, der er vant til at give dem Foden og ligesom Livet. Og ved hvilken ey allene denne Krig, men end og deres ganske Livs Lykke haver foreenet dem. Jeg maae da ikke gaae forbi, at ligesom alle Legemer bestaae af deres Lemmers Frisk hed og Tieneste, saa og Krigsmagten; og at man allene af Erfarenheden kand faae at viide, om nogen er bequem til dette Væsen; nogle fattes Kræfter andre Mod; hvilke Feil Legemets Skikkelse og Ansigtet saaledes skiuler, at mand aldrig uden ved Erfarenhed kand faae dem at viide. Men ved det man over en saadan bestandig Krigsmagt udi Krigs-Væsenet, skal man (at jeg saa skal tale) udi denne frigende Fred, i Tiide, og den Stund, der ingen Fare er forhaanden, opdage disse Feil, og strax afskaffe dem fra Krigs-Hæren, ensten ved at rette dem, eller ved at give saadane Personer deres Afskeed. Men naar en Krigs-Magt i en Hast skal samles, naar Regimenter skal completeris, og man kaster Gevær paa Nakken af en hver uerfaren, som mand kand overkomme, ved man ofte ikke om mand udmunderer en Karl eller en Stytte; saa at jeg holder for, at det er saa stor forskiel imellem en nye og en gammel forsøgt Krigs-Hær: som der er imellem det Skib, der er bygget af udsogte Planker, og det, som er sammensat af allehaande Træ i Flenge, uden

uden Forskiel, enten det i utide er hugget, eller haver nogen anden Feil. Men man vil maaskee sette herimod, at man bør see hen til omkostningerne, og at det skulle falde tungt, at saa mange Capitainer og Soldatere skulle leve af andres Sved. Een herlig Bekymring! vi frygte, at Fienden, nagr den raser og tyranniserer, ikke skal finde vore Huuse fulde af Gods og Rigdom; lader os falde tilbage til Hukommelsen, de forrige Ødeleggelser, Plynderier, og Fordervelser, som de borgerlige Krige have forsaarsaget; hvor mange Aars sold for en saadan Krigs-Hær, som kunde have hindret disse Uleiligheder, haver ikke saae Maaneders Rasenhed fortæret? foruden den Vold, som er paasert Menneskens Legemer, Huuse, som ere lagde i Aske, og andre Ting, som i saadanne Orrer ustraffet blive forøvede. Sandeligen Folket frie sig for en Bagatelle fra denne Uret, naar de forsvare sig med en Besetning af saadanne bestandige Tropper.

Dunabius var hen erfaren udi Civile Sager, og baade af Naturen og formedelst sin Forstand bequem til at forestaae en Regiering, denne gav imedens Evrymedes talede, med Ansigt og Øyne sømmelige tegn fra sig, at han udi visse Punkter bifalt ham, og i andre igien var af andre Tanker, og mærkede Meleander sig over, at han af deres forskiellige Rigdom kunde uddrage det, som paa begge Eidere var best. Evrymedes havde derfor neppe

talt, førend Dunalbius efter Kongens Erindring begyndte saaledes: Dersom ikke Evrymedes Dommede andre efter sit eget oprigtige Gemyt; maatte han aldrig have holt Soldater for at være af saa stor Betydenhed, at Førsternes og Fæderne-Landets Velfærd skulle beroe ey alleene paa deres Brug, men endog ikkun paa ligesom en Blot-Skygge af en Leir. Omendskiønt jeg formedelst min Geistlige Stand er udelukt fra Militaire Forretninger, saa dog, efterdi her handles ikke om, hvad en bevæbnet Magt kand skade Menniskene, men hvad Beskyttelse den kand tiene dem til i Freds-Tider, vil jeg ikke unsee mig for at give min Meening tilkiende. Men jeg vil ikke saa meeget sige Eder imod, min kiere Evrymedes, som jeg vil snarere ge Eder, som en fornuftig Mand, om de Ting, som jeg enten ikke veed, eller tviler paa. Jeg haver aldrig bifaldet dem, som de i Stund de ere friske, indtage Medicamenter imod tilkommende Sygdomme, og derved opvække Sygdommens Anfald, sager, der liigesom sove, og aldrig nogen Tid meere ophidses, end ved saadan Strid: hvor mange Menniskers have vi ikke mærket at være falden i adskillige Sygdomme, og hendøde, fordi de ved saadanne Medicamenter have ophidset de Væsker, som vare stille, og liigesom havde forglemt at giøre Skade, næsten liigesom forekomme mig de, som ude i Freds-Tider imod de tilkommende Ureenligheder soge Midler, som ere skrækkelige, og ved et voldsomt Udfald kand lige saa

gesaa snart ødelegge som vedlige holde Republiqvens sande Velfærd. Men iblant de fleste tvilraadige Midler imod Fare, regner jeg fornemmeligen, en stor Krigs Hær. Thi dersom den ulovligen griber til Vaaben, og af Hovfærdighed eller ved Rasenhed vil ikke viide af nogen Commando; saa setter den langt til Side de Hensigter, udi hvilke den af Anførerne er bleven samlet, nemlig for at vedlige holde Fred, og stille Opror.

Jeg veed jo hvilket stærkt Partie Compagnier og Regimenter udgiøre under deres Capitainer og Oberster. Dog kand de neppe enten kiende deres Kræfter, eller falde til den Hovfærdighed, som saadan Kundskab foraarsager; den stund en Fiende betager dem Orkesløshed, og de have dem for sig, som de enten anfalde eller frygte for. Men, naar de ved deres Kræfter have forhvervet Fred, og ingen ved en ny Fare hindrer dem fra at erindre der s Eier; Da, ligesom de ville bebreide Kongen eller Fæderneslandet deres Tieneste overveie de med sig selv, hvor meeget de ved at stride have udrettet, at de allene ere nyttige for deres Borgere, og at alle Ting, endog saa Fæderneslandets og Kongens Velfærd staaer udi deres Hænder. Alle disse Tanker falde dem vel ikke strax og paa een gang ind, men efter haanden ved Tiden, Omstændigheden og Vanen. De holde sig sammen, ligesom de skulle udgiøre en forskiellig Republique fra de andre Undersaattere. Dernæst bliver de

ved Orkesloshed Kaade; og saa meget som det-
te formindsker deres Tapperhed, saa formeeret
det deres Fraadsighed. Synes de nu straf-
derpaa, at de ikke billigen blive belønnede, saae
de ikke stedse hvad de forlange, blive de straf-
stotte for Hovedet, vredes, og forbittres over,
at man ikke frygter for deres Vaaben. Hvad
om de nu desuden af deres Anforere eller andre
oprorske Hoveder bleve meere opmuntrede; hvad
om mand forestiller deres begierlige Gemytter
større Besoldning, Bytte, Oprer, og Frie-
hed til at Synde? Guderne lade saadan for-
styrret Ødeleggelse komme over vore Fiender;
thi jeg er ikke af den Meening, som J, min kie-
re Evrymedes, i denne Post, at de skulle
elske Kongen mest, fordi de af hans Skat-
Kammer blive besoldede; de holde langt meere af
deres Officerer, deels fordi de af dem blive
udvalte til Krigs-Væsenet, og ligesom derfor
have deres Besoldning, ikke ved Kongens Naa-
de, men ved disses Ynd ist; deels og fordi dis-
se ere Anforere for deres Samling, og forsva-
re den Militaire Vælde, men mest fordi Mi-
licien foreskilles frekkere under dem end under
Kongen. Men efterdi nu all Krigs-Hæren al-
tid end og udi Freds-Tider skal være bevæbnet:
vil mand da sette een General-Lieutenant
over den ganske Krigs-Hær, eller mand vil
deele den i adskillige Parter, og sette en hos
Officier for hver Part, saaledes at enhver af
disse hoye Officiers skal have lige Magt og Ret
over

over sin Deel? deeler man denne Betiening ud iblant mange, da skal Krigs Disciplinen blive uliige, Generalerne af Misundelse ligge i Haar paa hinanden, og formedelst Generalernis Trette Krigs-Hæren blive indbyrdes hadsk paa hinanden. Men dersom mand vil betroe een alleene Magten; hvo er da vel den, som Eders Majestæt vil betroe saa stor Ret over sig? I dennes Haand skal det staae, om Eders Majestæt skal regiere eller omkomme. Naar nu denne fornemmer, at han haver udi sin Vold Regieringens Force og Magters Seener, mon han da vel skal kunde imodstaae de Tilskyndelser, som tragte efter at forføre ham fra sin Redelighed, og hoffærdig erindre ham, hvad han formaaer? Gud give de alle Tider maae være liige denne Eders Majestæts Evrymedes, som Kongerne betroe deres Velfærd! omendskiønt jeg holder for, at han end ikke ville paatage sig en saa umiskundelig Magt. Eders Majestæt veed selv, hvilke Konger fordum bleve skilte ved deres Scepter formedelst en næsten ligesaadan Skik; thi ved det at de betroede den gandske Armee til deres Hofmestere, mistede de efterhaanden al Ret over deres Undersaatter og Soldatere. De, som lenge Vind paa fornuftig at indrette og bestyrke Riger, tage fornemmeligen disse tvende Ting i agt. Først at ikke Folket letteligen skal kunde sette sig op imod Regenten: og dernæst at, i fald det vilde kaste af sig Lydigheds Baand, det da ikke skulle have beqvemme Anførere, som ved

en vis Commando og Miliciens Baand kunde bestyrke dets ustadige og uordentlige Rasenhed. bygge disse Forsigtigheder Kuldkaste vi ved dette Anslag, at holde en bestandig Krigsmagt paa Beenene; Thi hvor stor Forskiel er der vel imellem Folket og disse saa mange Regimenter og saa mange Menniſker af alle Stænder, som vi godvillig give Vaaben i Hænderne? Thi hvilke som helst Oprør Folket kand opreise, skal og disse kunde komme af stæd, og det disto snarere, esterdi disse, naar de blive vrede, skal ikke see hen til noget, sorend til deres Vaaben, som de forlade sig paa. Men nu skal Lykken ikke give dem dygtigere Anforer for deres Rebellion, end just den selv samme, som Eders Majestæt haver betroet Commando over den gandske Armee; thi hvo skal da vel have Mod til at blive ved sin Troe og Redelighed, naar saa mange Ting noder ham til Frafald. Et Gemyt, som kiender sin Magt, og smager Sødhed en af den Kongelige Høyhed, Hyklieres Tilbedelser, mange tappere Mand omkring sig til sin Beskiermelse, megen Kiærlighed til at bedekke sin Drilskhed, samt at mand kand udfylde en Forvovenhed med Overtrædernes Maade, skald noget falder anderledes ud, end man ønsker; da at man ikke har fornoden at bie indtil eens Parti reent er ødelagt, men kand indgaae næsten lige Tildkaar med Kongen, i mindens han endnu ikke er gandske vis om Seiren. Set dog nu, at denne Generalissimus

er

er af saa god Natur, og saa stor Dyd, at han haver Afskye for Opror, setter sig tapperligen imod Laster, og aldrig viiger fra sin Pligt; hvad kand da ikke saa mange Anforere og Officirs giore, som ere under ham? Mon ingen af dem skulle være stolt, ubetænksom og ærgierrig? mon Soldaterne ikke skulle elske een eller anden af dem for hans bekiente Tapperhed og Dristighed? lad ikkun saadant forgieves Haab fare; der skal altid findes en Anforer for saadanne fordervelige Opror.

Men man vil maaeskee sige, at alle disse Uleilighed, som jeg her spaaer, har man alleene at frygte for, naar den ganske Krigs-Hær ligger sammen udi en Leir hvorfor man vil forekomme denne Uleilighed, ved at splite dette store Corpus, og inqvartere det hist og her om i Landet; saa at dem hverken, ved det at de see sig samlede paa et Stæd, skal gives Leilighed til at admirere deres Samtlige Magt, ey heller at forføre hinanden til Opror. Jeg maae derfor sporge, hvor man vil sende disse Krigs-Folk hen, naar man har deelt dem? Paa Festningerne eller i Stæderne; vil mand svare: men see nu fremdeles med hvilken Fordeel paa beggge Stæder, hvad Festningerne angaaer, da, omendskiont det er nyttigt, at de forvares med tilborlig Besetning, saa tage de dog ofte ikke imod mange Soldatere, og lade de disuden siden af at tiene til Sikkerhed, naar de ved saa mange Dyne blive bespeidede, og af saa man-

ge Folk besøgte. Thi mon man vil holde saa mange Soldatere der begravne ligesom i et Fenasel? mon deres Bekiente og Venner ikke maa besøge dem? hvad siger man om deres Hustruer? hvad om deres nærmeste Slægt? hvad om deres Sutlere og Kros-Drenge? Men I vil maaskee heller legge dem ind udi Byerne, som i et bestandigt Vinter Quarter. Men veed I ikke hvor ilde Soldatere og andre Stænder kand fordrage hinanden? Det som de ubevæbnede og til sin Hantering henvente Borgere udi Krigs-Tider holde for den største Tynge, det vil man i Freds-Tider stedse besværge dem med; at de udi deres Huuse maae see fremmede og bevæbnede Folk; adskillige Militaire usommeligheder at begaaes i Kempler og paa Torvene, og endeligen at deres Børn og Tyende ved disse Soldatere blive forførte fra gode Sæder. Alle Borgerne skal klage over denne Tynge, og deres Hemmyter blive a spændige fra Eders Majestæt, og dersom de endeligen vil falde fra Eders Majestæt, hvor lidet skal de da vel rænke, at der skulle kunde leages til deres Uleiliheder, da de allerede maae taale de besværligste Ting, somtere Skat, og Indquartering? men, naar man nu saaledes haver splittet og fordeelt Krigs Haren, skal man og ikke have den Nytte af den, som Evangelium os foreskriver. Thi hvorfra skal Krigs Disciplinen kunde tages i agt udi Stæderne, end heller de unge Soldatere ved saadan Arbeidsomhed forsøges og undervi-

ses

ses i Krigs-Bæsenet; ja endogsaa de gamle Soldatere skal saaledes ligge lade og doone i Kiobstæderne, og, ved det de ikke uden nu og da svare en Vagt, blive qvindagtige formedelst Bekymringerne for deres Familie, og Omgiengelsen med den. Dernæst blive de vante til at tage imod Sold uden Arbeide, og skal med større Besvær faaes fra deres Rolighed ud imod Fienden, end om man værver nye Folk; og dem som viide, at de ikke nyde Besoldning af Kongens Casse, med mindre de staae i Arbeid og virkelig Krigs-Tieneste.

Da nu Evrymedes havde svaret paa disse Dinalbii Argumenter og Beviser, og denne igien stridet for sin Meening, forligte Meleander disse saaledes stridende Personer, i det hand bifalt de Ting, som de begge udi deres dispur samtykkede, nemlig at en alt for stor Krigs Her var skadelig. Dog maae man foruden Besetningerne, som ligge i de fornødne Festninger, udruste en Flaade, og besætte de Siciliske Custer med 20. Galleer, hvoraf nogle maae holde sig i Søen, og andre udi de fornemste Havne oppebie Ordre. Herforuden Gvarde-Regimenterne forstrækkes deels af det beste unge Mandskab, og deels af dem, som længe have tient ved Krigen. Af saadanne maatte man udskrive hen ved 8000. den halve Krigs-Hær skulle altid følge Kongen; saa at en Soldat skulle altid være Fem Maaneder hiemme, og den øvrige Deel af Aaret i Leiren Chi-

naar de saaledes vare skilte fra hinanden, skulle de hverken formaae at anstille noget sterkt og farligt Oprør, ey heller ved lang og unsdig Ophold hiemme blive afvænte fra Krigs-Væsenet. De, som vare hos Kongen, skulle ikke alle være sammen udi een Leir. Men hver Tusinde skulle enten have sin besynderlige Leir for sig selv, eller indqvarteres udi den Bye, hvor Kongen opholder sig; Thi de Borgere, som i overflødighed profitere af den Kongelige Familie og Svite, bør ikke holde det for nogen Tynge, om de maae tage Kongens Liv-Vagt ligesom til Logement. De bør besoldes rigeligen og rigtig, paa det at man disto skarpere kan holde dem i Ave; for Modvillighed, Tverie og Letfærdighed maae de skarp straffes; og at de ikke ved Drukkenskab skal forverres, maae man stedse opmuntre dem ved Krigs-Arbeide. Nu ved at lade dem ved Synden og Kasten udi deres Officerers Overværelse Kappes om en vis Belønning, og nu ved at lade dem med deres Rustning giøre adskillige Marcher, Paa det at de ikke i sin Tiid skal fryate for et tog mod Fienden, som for noget besværligere, ingen Oberst, Ingen Capitain og ingen Officier skal være over dem, uden den Kongen sætter dertil. Saa maae mand og have 2000. Ryttere, blant de ovrige kand mand uddeele kaste Spyd, Rammerske Spyd, Jaat-Spyd efter Krigs Brug. Ved denne Krigs-Hær, sagde Meleander, kand baade hastig opkom-

me

ne Oprør dempes, og i fald en stærkere Armee skulle giores fornøden, kan nye hvervede afrettes. Evrymedes sagde at han da ikke havde meent fleere Tropper, ey heller paastod Dunalbius ferre; Men de syntes alle, at eftersom mand var en Krig forventende af Sardinien, mand endnu vel maatte forøge Krigs-Haren noget.

V. Cap.

Meleander haver i sinde at give sin Datter til Archombrotus, hvorudover Argenis bliver Altereret og begierer 2 Maaneders Opsettelse, da hun imidlertid mener at Foliarchus skal komme tilbage.

Da nu Meleander havde befalet Evrymedes at drage Omsorg for denne Post, vente han sine Tanker til andre Sager, I besynderlighed var han bekymret for Argenis, denne uskyldige Princesse, og hvorudi intet var formeget uden allene hendes store Qvaliteter og Fuldkommenheder, havde dog givet Anledning til saa mange Uroligheder. Lycogenes havde begaaet all Troloshed, paa det han kunde faae hende til Gemahl, og var denne ey heller uden ved en blodig Krig skaffet af Veyen. Efter ham var Radirobanes bleven ligesaa rasende, og var det uvist hvad Udfaldet vilde blive med ham, og meente Meleander at der fremdeles ikke skulle mangle paa dem, som denne ypperlige

Prin-

Princesse og det Rige, de med hende som en Medgift kunde vente, maatte i Fremtiden giøre hidsige, hvis han ikke overdrog denne Lykkelighed til een Person, og derved stillede de andres Begierlighed. Den afdøde Selenissa og den saa længe skiulte Theocrine forøgede ikke Lidet hans Sinds Bekymringer. Endeligen besluttede han aldeles, at gifte sin Døtter, som det eeneste Middel til at stille saa mange Oprør; nu tænkte han og ey alleene paa en Sviger-Søn, men end og paa Børne-Børn, og ved disse fornøyelige Tanker blev end mere opmuntret til sit gode Forsæt; men hvem skulle han udvælge til denne Lykke? der vare ingen Kongelige Printser udi Nabo-Rigerne, som vare af den Alder, at de kunde giøre sig Tanker om Ægteskab. Men mon det er fornoden til denne Foreening at opløse Throne og Scepter? sagde han ved sig selv: ligesom Riger og ikke Mennisker skulle giftes sammen; eller mon jeg skal søge for min Datter et andet Rige, og ikke en Mand? ja vore Forfædre have meget viiseligen ved Love forbudet, at ikke nogen Konge eller Dronning, som skulle komme til at regiere udi Sicilien, maae ved Ægteskab tilvende sig et Rige, som maatte være mægtigere og prægtigere end Sicilien, paa det at ikke Fædernet Landet skulle blive forladt af Kongerne og giort til en Provincie af et mægtigere Rige. Sicilien er tilstrekkelig nok til at føde sine Konger, og jeg skal giøre min Datter en Tieneste, dersom jeg giver

giver hende en saadan Mand, som bør tilskrive hende sin Lyksalighed. Det er paa sin Trac sk, at kiøbe sig Hustruer til, naar ikkun Adelskab, Forstand og Dyd findes hos Brudgommen, saa skal han have Gods og Midler nok udi min Argenis. Dette indbildte han sig nu disto lettere, saasom hans store Kierlighed til Archombrotus havde saaet ham allerede for lang Tid siden at tænke paa dette Anslag, paa det at han ved dette Egteskab maatte faae at see sin allerkiereste Archombrotus til sin Arving, og troede han ikke, at Argenis skulle være herimod. Men i fald hun derfor fant Afsmag, maatte hun ved Faderlig Myndighed bringes til Lydighed, det stod allene tilbage at faae Underretning om hans Herkomst; thi I hvor store Dyder, der end fantes hos ham, vilde han dog ikke give sin Datter til Een, som nyligen havde forhverver sig Adelskab. Da han nu noksom havde overlagt alle Ting, gik han ind udi Argenis Kammer, og med en Air og Gestalt, som forestillede baade en Fader og tillige en Konge, paa det at han disto lettere kunde faae udvirket, hvad han vilde; sagde. Vi veed kiære Datter, at Sicilien ikke mindre klager over vor Forhaling i vore Anslag, end vi over dens Oprør. Thi Begierlighed efter at regiere og Haab om at faae Eder til Gemahl, haver bragt Lycogenes og Radirobanis til dette Raserie, som vi have fornummet. Hvilket alt vi havde kundet forebygge ved i Tide at udsøge Eder en Mand, hvi dvæle vi, at

stoppe

stoppe Kilden til for saa mange ulykker? Vi haver da besluttet, at skaffe Eder en Forsoar og os en Stytte i vor Alderdom; og tvivle vi ikke paa, at I jo med god Villie skal gisre det, som vi med rette kand fodre af Eder. Tillader I ikke Eders Fader, at udvælge Eder en Brudgom, kiere *Argenis*? Dette er os tilladt baade som Eders Fader og som Eders Konge. Og maatte det være imod Eders Erbarhed at staae herimod. Da nu denne beængstede Princesse svarede, at hun vilde betænke sig derpaa, sagde Kongen: vil I tage i Betænkning, om I vil gisre Eders Pligt? I haver havt Tid nok at betænke Eder udi: Vi sporger Eder endnu engang, kiere Datter? om I vil være os lydig? og lade os raade for Eders Ægteskab? som nu Argenis frygtede for sin Fader, efterdi han talede saa myndig, svarede hun paa skromt, ja. Hvorpaa Meleander roste hendes Lydighed, kyssede hende, og sagde: I ved at I er vor allerkieriste Datter, og ønsker vi ikke længer at leve, end vi kand befordre Eders Beste. I gior vel, at I betroer Eder til os som baade er Eders Fader, og en gammel Mand. Dagen derefter, som han af en Hendelse spatierede udi Haugen, kaldte han Archombrotus tilsig i eenrum, og sagde til ham. Dersom vi som en Fiende eller ubekiendt spurde Eder, uma: Herre! af hvad Herkomst Jer? maatte I kunde holde saadant nysgierig Spørsmaal imistænkt; men da vi som en Ven haver taalt saa længe at væ-

re

re uviidende om Eders Slægtskab, og nu først forlanger at viide det. Mon I da vel ikke kan tænke, at vi gior det ikke saa meeget for vores som for Eders eget Beste. Der ere vigtige, og Eder, i vore Tanker, ikke ubehagelige Ting, som vi vilde handle med Eder om, dersom ikke denne Regenskab for Eders Herkomst først udfordredes. I veed selv hvor stor Tillid vi haver havt til Eder, som en fremmet; da vi haver betroet eder Rigets Hemmeligheder. Hverken Eders Ungdom, eller at I var en fremmed, haver hindret os fra at betroe Eder alle Ting, og det ogsaa efter Eders Fortieneste, thi at vi skal gaae aldt andet forbie; Da kan vi ikke forglemme, at I satte Eders Liv i høyeste Fare, for at redde os af Vandet, og at i dræbte Lycogenes. Efter at vi nu haver saaledes viist hinanden Vilgierninger, hvorfor tager I da i Betænkning, at giøre mig Eders Slægt bekiendt? hvorom vi og, saa sant Jupiter hielpe os, nu sporger for Eders egen Eres og Nyttes Skyld. Disse Meleandri Bønner giorde den unge Herre bestyrtset. Hvad maatte vel være Aarsagen til, at han nu saa instændig forlangede at viide det; som han ikke havde taget fortrydelig op saa længe at være skiult? Eller hvad slags Vilgierning maatte det vel være, som man ikke kunde giøre ham, saa længe man ikke vidste hans Herkomst? Egteskab med Argenis, som stedse laae ham i Tankerne, forekom ham strax og forestillede ham en herlig Lyksalighed.

Man

Men han stræbede strax igien, at forkaste det
te Haab som forfængelig og dristig, og meer
roelig og stille i sin Tale end i sine Tanker sag
de. Eders Majestæt haver hid til Dags for
doblet sine Vilgierninger imod mig; ved det at
Eders Majestæt haver ladet sig dyrke og betiene
af den, hvis Herkomst ikke haver været Eders
Majestæt bekiendt, og veed jeg nu ikke hvad det
kan gavne Eders Majestæt, at jeg bliver ugu
delig, det er, at jeg overtræder min Moders Be
falning; hvorved jeg er forbuden at give min
Herkomst tilkiende. Dog at ikke Eders Maje
stæt skal beskylde mig for halstarrighed, vil jeg
saa vit billigt er, aabenbare alle Ting, undtagen
mit Lands og mine Forældres Navne, jeg er af
Kongelig Herkomst og i mit Rige er Fred; jeg
er og ikke hid kommen af tvang og imod min
Villie, men efter min Moders Befalning, for at
besee Eders Majestæts Indretninger og Dyder.

Som han saaledes talede, blev Kongen
indtagen af en nye Glæde, og omfavnede ham, si
gende: Hvordan har da Sicilien staaet Eder
an hid til Dags? Hvordan haver vort Hof staa
et Eder an; eller paa det at vi rettere kan ros
re et saadan Gemyt, som Eders, hvordan haver
vor Alderdom eller Printzessens Opforsel befal
det Eder, og da nu Archombrorus, som alle
reede havde bekommet nærmere Haab, svarede,
at han havde største Ærbødighed for alle disse
Ting, og maatte ret adorere dem, sagde Kongen,
Men vi vil ikke forringere Værdie Eders Ær
der

der til. Vi vil ikke tale om, at I haver dræbt Lycogenes og frelst vort Liv. Der er endnu noget Kraftigere, hvorved I haver indtaget vort Hierte; Eders dydige Sæder, milde Omgiengelse, og fornemmelig den store Kierlighed, som I haver ladet see imod os. Vi vil ikke taale, at I nogensinde skal tage fra os. Dersom I, som I fortæller os, og vi holde for, er af Kongelig Blod, vil vi af frivillig Drift og Tilskyndelse give eder til Gemahl Argenis, som Mange med saa stor Begierlighed haver tragtet efter. I hvor mægtige Forældre I end maatte være fod og kommen af, skal de dog ikke blues ved en saadan Sviger-Datter. Det staaer allene tilbage, at I nu tydeligere giver os eders Stand tilkiende, og lover at I aldrig vil forlade vore graae Haar. Archombrotus skiælvede over den altfor store Glæde, han herved bekom; og som han fornam, at ham her blev godvillig tilbudet, det, som han med Liv og Blod havde tragtet efter, stod han i Beraad, om han meere skulle ære Guderne end Kongen, kaste sig derfor ned for Meleanders Fodder, og imod hans Villie omfavnede dem, og som han ikke vidste at giøre Ende paa sin Taksigelse, blev Meleander end meere fornøyet, ved det han glædede sig ogsaa over den Glæde, som han fornam at Archombrotus fik over denne Tidende, og falt ham om Halsen, der han laae for hans Fodder. Alle, som stode saa nær, at de kun-

de see dette, forundrede sig over, hvad denne indbyrdes Kierlighed og Lyk-Ønskning maatte betyde. Men Kongen befoel Archombrotus, at han ikke den Dag skulle giøre Sagen bekient; og forsøgede sig derpaa til sit Følge, hvor han fordrev en temmelig Tid ved adskillige Discurser, mildere og meere fornøyet, end han pleiede. Derefter, da han gik ud af Hauen til Slottet, sagde han til Archombrotus, som nu allereede holt sig nærmere til ham. Hvor længe vil I være ubekient, og opsette vor Glæde? Om denne Post, allernaadigste Herre, svarede han, tænkte jeg just at ville spørge Eders Majestæt. Jeg begierer allene tvende Maaneders Frist, at jeg imidlertid kand bringe min Moder Underretning om min Lyksalighed, og derfra komme hid tilbage med anstændig Eqvipage, og være min Stand bekient. Meleander stotte sig just over det Ord Bortreise, og sagde, vi tillader ikke Archombrote! at I skilles fra os, uden at I foraater vort Forbund, eller vi sones ringe i Eders Øyne, efterdi vi uden Eders Begiering, haver foreslaaet Eder dette Partie. Staaer Eder det giorde Forslag an, da skriv til Eders Fæderne Land; thi jeg betroer Eder selv nu ikke til Hav t og Lykken. Archombrotus, som ved saa stor Velvilliehed af den gamle Konge blev erindret om hvad han burde giøre, og hvor høyt han burde elske, kyssede Kongens haand og forsikrede,

sikrede, at han aldrig skulle vige fra hans Majestæts Forskrift, i hvad han maatte befale.

Kongen havde endnu ikke ladet Argenis vide, hvem han havde bestemt hende til Gemahl; da nu derfor Archombrotus var gaaen bort, lod han hente hende til sig, og efter at han havde igientaget de Ting, han tilforn havde sagt angaaende Egteskabets Fornødenhed, lagde han dette til, at han allerede havde udvalt sig til Sviger-Son een, som man aldrig kunde ønske sig ypperligere, og som var, baade af Kongelig Stamme og Dyder, og endeligen at denne Person var Archombrotus: hvilken Skiebnen ligesom til en Advarsel for denne Foreening havde forundet den Ros, at have frelst Kongen, af Vandet, da hans Vogn flod blant Bolgerne, og Eier over Lycogenis Hovet. Dette sagde Kongen ikke uden med Alvorlighed, og var hans Tale meere en Tvang og Befalning end et Raad. Argenis havde lavet sig paa at holde gode Miner; og omendskiønt, hun var heftig vred over, at mand havde lovet hende bort til en ubekient Person, og imod hendes Villie, lod hun dog ligesom hun samtykkede hendes Faders Anslag, og sagde, her er inter meere at frygte for, end at dette uformodentlige Egteskab, som ingen af Eders Majestæts Ministre tilforn haver været bekiendt eller betroet, skal give Anledning til ond Snak at tale; og at man skal sige, at Radiroberne ved Uret er bleven bortrevet, paa det Eders

Majestæt kunde sove Archombrotus; der behoves derfor nogen Tid, hvorved denne nye og ulædvanlige Ting kand formildes, og Archombrotus maae først lade sig anmælde som en Beiler, førend han bliver giort til en Brudgom, denne Raison syntes Meleander ikke burde forkastes. Dog som han frygtede at Princessen havde forestillet denne opsættelse for at forstyrre hans Anslag angaaende Egteskabet, saa talede han saaledes til hende, for at sette Prove paa hende. At give Nygtet ingen Frist, og at give Lykken for lang Frist ere begge Deele ikke tienlige. Hvor lang Tiid meener J Kiere Argenis, der skulle behoves? hun undskyldte sig for at svare der til, og skiød paa, at det ikke stod til hende, men til hans Majestæt. Men da hendes Fader ofte begierede og paastod at hun skulle sige det; saa sagde hun endelagen med et bedrøvet Hierte, i det hun nu selv skulle determinere og fastsette sin Leve-Tid: som mig synes Sagen at være beskaffet: saa saaer maaskee tvende Maaneder være nok. Omendskiønt Kongen næsten var forsikret paa, at Princessen begierede ald denne Tid heller for sig selv end for Nygtet, saa dog, paa det at han ikke skulle være herde haard i alle Ting, sagde han; saa lover J da, naar den Tid er forløben, ikke at ville sette Eder videre imod dette Ægteskab. Ja jeg gier, svarede hun: og skal, saa sant Guderne hielpe mig, Intet forlorne Eders Majestæt enten udi mine Ord eller udi

mit Levnet; og det lovede hun disto hellere, fordi hun haabede at Poliarchus imidlertid skulle komme, som maatte frelse begge deres Liv, men ifald han ikke kom, da, saasom hun havde besluttet at tage Livet af sig selv, saae hun han til Dodens Friehed; men Kongen som tænkte paa glædeligere Tilfælde, tog hendes Ord i den Meening, som hun af Ærbødighed for hendes Faders Befalning havde tæmmet de Affecter, som vare komne udi hendes tilforn frie Gemyt. Thi talede han hende gandske venlig til, og lod hende fra sig i Tanke, at han havde vundet Seier, og at den hellige Grav, som mand siger, var nu vel forvaret.

Cap. VI.

Argenis skriver Poliarchus til, at dersom han ikke kommer tilbage inden kort Tiid, maae hun tage Livet af sig selv. Arsidas laver sig til Reisen for at overbringe dette Brev til Poliarchus.

Men Argenis, som af saa mange Widerværdigheder var plaget, erindrede at hun aldrig havde været ulykkaligere, end naar Riget havde været i Rolighed, thi da Lycogenes var bleven overvundet, havde Radirobanes ønsket sig hende til egte, det er, hendes Dod; neppe var denne Sorg forsvunden, og Sicilien havde faaet Puste-Rum, forend hun nu formedelst Archombrotus var bragt i større Frygt; efterdi han var allerede saa vit kommen udi sit

Forsæt at skade hende, at hun end ønskede, at Radirobanes maatte komme tilbage. Hun sagde derfor: skal jeg da stedse beklage enten min egen eller Fæderne-Landets ulykke? vil da Skiæbnen paa ingen Mildere Vilkor lade sig accordere at skille Sicilien ved sine Elendigheder; end at jeg nied mit Liv skal redde alle de andre fra Undergang? skal da Denne Etats, denne Dragt, og disse Hoved-smykker være de Slaat-ofsere, hvorved jeg opofres Fæderne-Landets Plage-Gudinder? Skal jeg da være Herculis Macaria eller Agamemnons Iphigenia? og skal Roligbed kiøbes med mit uskyldige Blod? men Lykken skal ikke have mig længe til Skiempelskud. Denne store Bøige skal enten giøre Ende paa Stormen, eller overvælde og nedsænke Skibet. Guderne ere mine Vidner, hvor gierne jeg nu tog Livet af mig selv, dersom jeg ikke baade elskede dig Poliarchus, og Selenissa ved sin Undergang havde lært, at ugudelige Mennisker ogsaa betiene sig af dette Middel. Derpaa begyndte hun noye at overlegge med sig selv; om hun skulle oppebie Poliarchi Ankomst, eller ved et Brev skynde paa den. Det var allerede over en Maaned, siden han reiste, og havde han sat sig for at komme tilbage ved Enden af den tredie Maaned, og tænke hun, at det horde en forliebt Person, som hun vidste Poliarchus var, til, heller at komme en Dag for Tiden, end bie til det yderste. Dog besluttede hun at skrive ham til. Og udi denne frisse

Driſt

Drift falt hende af sig selv følgende Ord ind, som hun lod ham viide.

Omendskiønt jeg er fraværende, min kiære Poliarchus! saa veed jeg dog, maaske bedre end I selv, hvorledes I befinder Eder. Thi i hvor frisk og sund I end er der, hvor I nu opholder Eder, begynder I dog ved min Skiebne at døe her. Thi hvor lidet denne endnu haver efterladt mig af mit Liv, kan I af dette Brev erfare. Radirobanes, imod sin Kongelige Værdighed og Giæste Retten, foretog sig den aller kammeligste Gierning, og besluttede at røve mig bort, fordi jeg ikke kunde fatte Kierlighed for ham Jeg veed ikke, hvad Skue-Spil han havde opdigtet ved Strandbredden, hvorved han lokkede mig og min Fader did. Just da vi skulle blive bortførte, blev den onde Gierning aabenbaret, hvorefter vi forføyede os til Byen, og han sig til sin Flaade; Derneſt vente han sig til den ugudelige Gierning, at understaae sig ved en Skrivelse til min Fader at krænke mit gode Navn og Rygte, ligesom jeg skulle have elsket Eder friere, end anstændigt var; saasom Selenissa havde aabenbaret ham vort fortrolige Vendskab; og derved givet dette Ugudelige unge Menniske Anledning til saadan Lognagtig Paasnak og Bagvaskelse. Men min Fader holt med mig og Sandheden; og Selenissa straffede sig selv med Sværdet for sin Utroskab, men Radirobanes er reist til Sardinien udi en ulykkelig Tid, dersom Gu-

derne ere retfærdige, da han reiste bort, var jeg lykſalig, indtil min Fader (jeg frygter for, at ſige det, at I ikke ſkal begynde at fatte Had til ham. Det er Skiæbnen, ſom plager os, lad Eders Vrede derfor heller falde paa den, min kiere Poliarchus) Min Fader, ſiger jeg, befalede mig at elſke Archombrotus; han ſagde, at han var af Kongelig Herkomſt, og behagede hans Opforſel, Forſtand og Geſtalt; og endeligen at denne ſkulle blive hans Svager-Son. Jeg frygtede for ved en utidig Haardnakkenhed at giore ham end meere Vaaſtaaende, det var nok, at jeg under en anden Forevending forhvervede opſettelſe, indtil I kand komme hid. Eller, i fald I udeblíver, holder jeg det i mine Tanker tilladeligt, at doe. Tvende Maaneder ere mig forundte, til at give mit Samtykke til dette Egteſkab. Kommer I imidlertid med en bevæbnet Magt, vil jeg ſlaae mig til Eders Partie, men kommer I ubevæbnet, vil vi ſoge alle Leilighéder til at ſtiæle os bort. Slaaer I mig nu fell, da naar Brylloppet ſkal gaae for ſig; vil jeg lade mig pynte udi al min Brude-Stats, og, naar min Fader ſoerer min høyre Haand, for at levere den til Archombrotus, vil jeg ſige: at den er helliget Guderne under Jorden; og tilliae ſtikke igiennem mit elendiae Broſt en lille Dolk, ſom jeg under min Kiortel ſkal have ſkiult, ſkulle nu dette ſidſte hænde, da hor nu, Poliarchus! min

min siste Villie. Betænk at dette er sagt Eder, af Argenis, som ligger væltet udi sit Blod. Forlad min Fader sin Forseelse, det skal være ham Straf nok, at jeg ved denne Dods utilladelige Skue-Spil skal giøre hans Øyne bedrøvede; med Archombrotus maae I forfare, som I behager. Men dersom I lader Radirobanes blive ustraffet, skal jeg komme tilbage fra de Døde, for at erindre Eder om Eders Pligt. Taa af denne Troløse Hevn for den allerskiendigste Gierning, lad ham faae Straf, fordi han haver berøvet mig min Ære, saa vit det stod til ham, og lad ham forstaae af Eders Vrede, hvor høyligen han haver syndet; denne hevn, dette Arbeide befaler jeg Eder indstændig; og her til forbinder jeg Eder ved dette mit Testamente Og naar denne Hevn er forrettet, da lad udi Eders Fædrene-Begravelse indhugge mit Navn, og begge vores Hendelser indgrave udi Marmor. At Efterkommerne kand derved rose vor Troskab og laste vor lykke, men flye for at see denne Ode, med mindre I vil elske min Aske, og kryste Eders Bruds Urne til Eders Bryst, eller og (det Guderne give) sette den udi Eders Fæderne Begravelse. Forekom nu disse Ulykker ved Eders Tilbagekomst, om I kand; hvis ikke, da efterkom den Dodes Befalning, og lev, at I kand elske mig.

Da hun nu havde forsealet dette Brev, overlagde hun længe ved sig selv, hvem hun sik-

Eer kunde betroe at sende det bort med. Hun havde ingen, som hun kunde raadføre sig med. Thi Timoclea var vel 2 Dage tilforn kommen udi Seleniſſæ Stæd; men hun syntes dog ikke saa tiilig at ville betroe hende en saa stor Hemmelighed. At betiene sig af Arſidas ene saa tit i disse Hemmeligheder, fant hun heller ikke aldeles for godt, at han ikke skulle blive træt af saa mange Farer, og begynde at frygte for Meleander; desuden kunde hans Bortreise fra Den da ikke dølges. Dog agtede hun ingen bequemmere dertil, allerhelst saasom han var viidende om alle de Forbund, hvorved hun havde forpligtet sig til Poliarchus, hun kalder ham derfor til sig, og taler til ham saaledes. Dersom jeg frygtede, at J ogsaa vilde forlade mig; vilde jeg erindre Eder Seleniſſa, som jeg holder for agtede Forræderiets Pinseler haardere end Døden, efterdi hun greb til den sidſte som et Middel til at forløses fra de første. Thi J maae viide det som jeg og min Fader ikke aldeles vil lade os mærke med, nemlig at den gamle Qvinde havde aabenbaret for Radirobanes mine Hemmeligheder med Poliarchus, hvorpaa hun, slagen af Samvittighedens Skræk, fordømmede, og tog Livet af sig selv, som J vel, men J, som en troe Mand, skal, om vi leve, have større Belønning at vente af os, end denne bekom Straf af sit Forræderie. Sagen er nu mod Enden, vent større Ting af os, end Eders Ærbarhed maae kunde sætte Ellers haver jeg et Brev, som

som med største Troeskab og hast maae leveres Poliarchus. Udvælg J en troe Mand, som J kand betroe det. Men leveer det, om J kand til en saadan een, hvis Troeskab J udi vanskelige tilfælde haver forsøgt. Arsidas betænkte sig ikke længe herpaa, men sagde strax. Jeg kiender, allernaadigste Frue! Ingen troere end mig selv, hvorfor giver Eders Kongelig Høyhed mig saa snart en Afskeed, som endnu ikke er billig, og som jeg holder for ikke at have fortient? jeg vil forrette hvad Eders Kongelig Høyhed befaler; og skal Poliarchus ikke undgaae min flittige Efterspørsel, i hvorsomhelst han nu opholder sig i Verden.

Argenis, som ved dette Løvte blev meeget glad, spurde hvad Aarsag han vilde opfinde til sin Reise fra Øen, hvortil Arsidas svarede: der er en Provintz udi Italien, som heder Latium, ved Søe-Kanten af denne Provintz ligger Antium, en Bye, som er berømmelig af Lykkens Tempel, som der meeget bliver dyrket, jeg vil opdigte at jeg haver giort et Løvte til Gudinden, og skal denne Guds-Frygt være uden Mistanke, men naar jeg først er kommen fra Sicilien, hvor mange Ting kand jeg da vel ikke opdigte til Aarsag til en længere Reise? Forretninger, Begierlighed efter at besee et eller andet, og endeligen andre Løfter. Eders Kongelig Høyhed behager alleene, om mueligt er, at sige mig, hvor hen jeg skal sette min Reyse. Dersom J haver fuldkommen besluttet at fortiene Tak af mig i dette

Til-

Tilfælde, sagde Argenis, da erindrer jeg Eder, min kiere Arsidas, at I efter Eders øvrige Hurtighed haster af ald Magt, Poliarchus skal I finde udi sit Fæderne-Land, eller og paa Veien hid til os. I skal i Dag faae vide meere af mig, end Seleniſſa fik at vide i saa mange Aar. Der er en Flod i Frankrig, som man kalder Araris; denne loberien anden Flod, som heder Rhodanus; saa vit som begge disse Flode, fra deres Udspring til Havet, rore Landet, det er Poliarchi Fædrene-Rige, det haver endnu hans Forældre, og det venter han som eeniste Søn efter dem omsider, her seer I hvor høy en Person I giør vel imod, dersom han nu derfor, som jeg slutter, er udi sit Fæderne-Land, da frygt ikke for at lobe vild efter ham, thi endogsaa de stumme Mure skal føre Eder til Landets Forste; I haver alleene, ligesom jeg og selv udi dette Brev giort, at raade ham, at han med det allerforste fuldbyrder sit Løfte, og kommer tilbage ey alleene med sin egen Tapperhed, men og med en Krigs-Magt af sit Rige. Men den Antianiske Gudinde skal I, saasom Eders Vei falder der forbie, tilbede paa mine Vegne, og raadføre Eder med hende om Eders Reise og mit Haab. I det ovrige tag imod denne Edel-Steen, og, saa ofte I seer den paa Eders Finger, da erindre Eder, at min og den Galliske Prinkes Velfærd hænger af Eders Hurtighed. Ved disse Ord gav hun ham en meeget kostbar Ring, og tillige Brevet til

til Poliarchus. Men han, endskiønt han blev end meere glad, ved det han fik at høre Poliarchi høye Stand, begyndte dog at forundre sig over, at dette Egteskab ved saa mange Omstøb skulle forfremmes, ligesom begge Personer ikke vare hinandens liige; indtil han ved Argenis Paamindelse erindrede sig den Lov udi Sicilien, som forbød de Siciliamske Regentere ved Egteskab at foreene sig med et mægtigere Rige. Men han vidste og tilvisse, at Meleander ey alleene havde en stor Ærbødighed for de gamle love i Almindelighed, og derfor ivrig holt over deres Efterlevelse; men at han og iblant andre forunderligen rosede denne Lov. Hvorfor han rosede Printzessens Forsigtighed, som hidindtil ikke havde aabenbaret dette forbudne Anslag for hendes Fader eller de Sicilier, og holte for, at en Krigs-Hær fra Gallien var fornoden, hvilken ligesom samlet imod Archombrotus, kunde giøre denne Lov til intet. Han blev saa vel ved sin egen Dyd som Seleniss Frafald opmuntret til Troeskab, og Dagen derefter tog Guderne med sig, og begyndte sin Reise, de fovelige Vinde førte ham sikker over Havet til Italien; hvor han forandrede Fartøy, saasom han ikke vilde betiene sig af Sicilier og bekiendte Roers-Karle udi dette hemmelige Ærinde. Han seilede da hastig forbie det store Græken-Lands Brønder, og, efterat han var kommen Campagnien forbie, naaede han Antium.

VII.

VII. Cap.

Arsidas kommer til Antii Tempel, og derefter Argenis Befalning ofrer til Lykken. Hvor Præsten, efterat Gudindens Tieneste er til Ende, per Discours lærer Arsidas, at der er ingen anden Lykke eller Skiæbne til end Guds forsigtige Visdom som sørger for dette Jordiske.

Ved Stranden var en gammel hellig Tempel, som Forfæderne havde Helliget til Lykken. Da nu Indbyggerne viiste Arsidas denne Tempel, hilsede han, fuld af hemmelige Bønner, strax, Gudinden og falt paa Knæe i Sanden. Som han dernæst gik frem til Indgangen, blev han Præsten var udi en hvid Kiortel, bremmet med Purpur, hans lange graae Haar var spred over hans Skuldre, paa hans Isse stod en Laurbær-Krantz, og udi hans Haand holt han en krantzed Kiep; Denne, da han saae Arsidas, som endnu var udi sin Reise-Habit at komme ind udi Tempelen, talede han hannem venligen saaledes til: Enten I kommer, kiere Ven! hid, for at afbede noget, eller vor Gudinde alleredе haver reddet Eder af noget. som I frygtede for, og derfor hidbringer et Gemyt, som skal fortiene noe Velgierninger, saa fremstil Eder for den allervenligste Gudindes Ansigt, og ofre for det enten tilladeligt Slagt-Offer, eller Rogelse, om I finder det tienligere; hertil svarede Arsidas; da Eders Klæde-Dragt, Ærværdige Fader, viiser, at I er Forstander for dette Tem-

Tempel; da, forend jeg tilbeder Gudinden, at hun vil være mig Naadig, paa det at jeg ikke skal forsee mig i noget udi hendes Dyrkelse, beder jeg, at I vil underrette mig, hvorledes jeg bør renses, og hvad Offer her bør gives, samt om Gudinden tager imod Supplicantere udi saadan fremmed Klæde-Dragt, thi jeg vil baade ofre til Gudinden, og den beqvemme Lellighed, som jeg nu haver til at fortsette min Reise, lider ikke lang Ophold. Præsten viiste ham strax Kilden, som var udi Tempelets Forgaard, og sagde at han derudi skulle toe sig trende gange, imidlertid skulle han forskaffe ham en Kaabe og en Krantz; udi forgaarden vare reene Slagt-offere, som man kunde faae til kiøbs, enten man vilde have store eller smaae Creature. Gaaer du, Ærværdige Fader, sagde Arsidas, og udvælg selv af Slagt-Offerne den, som I veed at Lykken meest behager, og gav ham tillige en Haandfuld Ducater, og, imedens denne giorde med største Tienstagtighed en sig saa nyttig Devotion, blev Arsidas med alt sit Folge renset ved Vander; dernæst besaae han i en Hast Tempelets Dørre, og adskillige ringe Gaver, som hunge alle Vegne hist og her; men blev i det samme hængende med Øyene paa en gammel Marmor-Steen, som ikke lanat fra Indgangen viiste dem, som kom ind i Tempelet, følgende Vers:

Gaa viig da bort enhver fra denne hellig Tempel,
Udi hvis Hierte er indprentet udyds Stempel,

Du

Du, som fornemmer i din Avind-Syge Siæl,
En meeget hestig Svi, naar det gaar andre vel.
Du som ey mættes kand med uretfærdig Bytte,
Men den gemeene Mand fratager Huus og Hytte,
Du som Forældrene misunder deres Liv,
Og gierne gidder see i Egtestanden Kiv.
Det hielper Eder ey i blinde Synde-Slaver,
At I iblant paa Vei til denne Tempel traver,
Ey heller at I hid med Eder Gaver seer,
Og Offer Stundum tid paa dette Alter gier.
Med mindre at I først med Taare luud afsvetter,
Jer heslig Siæle Bryst og skidne Synde-Pletter.
All Bøn og Gave da kun herfra sig far vel,
Som maatte komme fra en Synde-Smittet Siæl.
Hvad meener I vel dog de Høye-Himmel Magter,
Om Offer-Trevler og en Haandfuld Blod her agter,
Da de alleene ved en Nik har alting giort
Og givet Blodet med i baade smaat og stort.
De skabt har Dyrene i Lusten og paa Landet,
Saavelsom ogsaa de, der svæmme udi Vandet.
Ja Balsom, Virak med ald anden yndig Lugt,
Af Træ og Urtebeed, er deres Hænders Frugt.
Hvor tør I Daarlige da braute af Jer Gave,
Naar I for Guderne behage at tillare,
Et ringe Øre-Skrog, ja om det end vel blir
lit Virak, eller og I nogle Penge gir.
Tænk ey I Daarer at saae Jupiter bevæget
Ved saadan indbildt Skat som ikkun er hans eget.
Og at en liden Smog skal have saadan Fynd,
At dens opstegne Rog kand skiule Eders Synd.

Nu var Præsten allerede kommen med Slagt-Offerne, da Arsidas med en Krands paa Hovedet udi en hviid Kiortel satt med for Gudindens Billede, og giorde baade sine egne Bønner og dem, som Argenis desuden havde besa-

befalet ham at giøre for sig. Præsten havde behaget at taage til Offer en diende Kalv og tvende Lam. Efter at disse uden megen Umage med en Øxe vare fældede til Jorden, og Præsten med et Kniv-Sting havde lettet deres Død, paa det at han ikke skulle miste Hovederne til Gieste-Budet; raabte han, at Indvoldene spaaede alt godt; og, efter at Oraculet strax derpaa blev givet, saa sagde Præsten, at lykken havde samtykket alt hvad *Arlidas* havde forlanget. Dernest taagte de for sig selv det, som de havde ofret for Gudinden; da nu Biretterne vare indkomne, begynte *Arlidas*, imedens de andre drukke temmelig sterkt, at disputere med Præsten om Skiebnen og Hendelserne samt Lykkens Commando i Verden, fordi han ved adskillige Taler havde fornummet, at han var en Philosophus. Og hin, som han fornam at Arlidas var vel Studeret, og værd en høyere Underretning om Religionen, begynte saaledes at Tale: Hvad mon det vil være, min kiere Ven, som mand under Navn af Lykken dyrker. Den gemeene Mand er derom saa vankundig, at den næsten med en ganske stridig Fortolkelse vandhelliger denne hellige Hemmelighed. Den kalder Lykken det, som er uvist, men den vil, at alt det skal være uvist, hvis Udfald Menniskene ikke vide. Derfor digter den at Gudinden er ustadig, og blind, og tillegger det Guddommelige Væsen, som den dyrker, større Feil og Laster, end den kand fordrage udi et Menniske, saa at det er uvist,

om Gudinden af saadane daarlige Mennisker ofte bespottes og forhaanes end æres og tilbedes. Forsee de sig, slaae deres Haab dem Feil i noget; strax skal Skylden gaae ud over Lykken; de bebreide hende, at hun ophøyer de Onde, og er saa ugunstig mod de gode, at hun synes ligesom at tage sig vare for at befale noget som er ret og godt, og mærke disse elendige Mennisker ikke, at saadan lykke er ikke noget Guddommeligt, men et overtroisk Narrerie udi sindet, som selv ved unyttige Bekymringer frygter og tilbeder sin egen Opdigt. Thi enten kand det Guddommelige Væsen, som de opdigte sig, efter Supplicanternis Begiering styre og regiere alle de Ting, som hende Menniskene, og vi kalde hende Ting, eller den kand ikke giøre det. Kand den nu ikke giøre det, hvad udretter den derfor da? eller hvad tiener da denne unyttige Gudinde til, som intet haver at sige udi sit Rige? Mon man kan sige, at den raader for Menniskens Hendelser, som hverken kan befordre, hindre eller forandre dem? medmindre disse Tingenes Forandringer, og denne ligesom Naturens Daarlighed ikke nokſom maatte kunde gaae for sig uden dene orkesløse Gudinde, som de efterlade inter uden alleene Navnet og Had. Endeligen, hvorfor anretter man hende Altere? hvorfore sporge vi os tilraads hos hende, efterat vi med meegen Omkostning paa Slagt-Offere have giort os hende forbunden? Det er en ulyksalig overtroe, ret som mand der ofrer til een, hvoraf man hverken kand

kan vente sig ont eller godt. Men dersom mand holder for, at menniskens Hendelser beskikkes af hende, og at de, som ellers maatte fare vilde, uddeeles efter Supplicanternes Gudsfrygt, saa er det sandelig allerede ikke en lykke meere: dersom mand med den Gemeene Mand ved det Navn forstaaer det Guddommelige Væsen, som lader de menniskelige Ting ikke efter vel beraad Hu, men i Ubetænksomhed gaae for sig, kortelig, I er hidkommen til Lykken for at afbede en Ulykke, I haver giort Eders Bøn og Offer til hende. Mener I nu at Eders Sager skal gaae bedre for sig, end om I havde foragtet Gudinden? siger I nu ja hertil, saa er jo Lykken ikke slumppende, naar hun veed, hvem hun bør være naadig, og ikke straffer og ynder ubetænksom, uden efter Fortieneste, det er at sige, det er ikke den Lykke, som den gemeene Mand giver det Navn. Men dersom I tænker at denne Gudindens Tieneste er unyttig, hvorfor anvende vi da et forgieves Arbeide, og en unyttig Andagt paa disse Templer? Men I vil maaske sige, vi komme ikke til hende, for at faae den Skiebne forandret, som er besluttet over os; men allene for at faae at viide af Oraculet, hvad vor Skiebne skal blive. Er I af den Tanke, da tilstaaer I selv med, at Lykken allerede veed, hvorledes Guderne skal straffe eller belønne Eder: hvoraf da følger, at intet i Verden skeer af en Slumpe Lykke, og uden Gudernes forevidende og beskikkelse. Hvilket ikke stemmer overeens med den gemeene Mands

Lykke, heraf seer Ida, min kiere Ven at jeg afslaffer Lykken, ikke den, som jeg dyrker, men den, som de taabelige holde der for, og som ikke kand komme overeens med den allerhoyeſtes Forſtand, ſom haver beſtikket alle ting efter ſit eget gode Lyſt, haver ſkabt Naturen, givet Tingene deres Aarſager, og forplanter dem paa en ganſke ob forborgen og ſkiult Maade; Thi fordi Grækenland-Folkene mit i Stormen ikke vide, hvad Ende der vil tage med Bolgerne, og hvad udfald der vil blive med Vinden, derfor er det ikke uviſt for Jupiter; om han har beſluttet at Skibet ſkal forgaae eller frelſes. Men mon Ja og ikke vil ſige, at derfor bede vi forgieves til Guderne, og at det ſkal være forgieves at afbede det, ſom ſkal hende; naar Guderne allereede faſt have beſluttet, hvad os ſkal vederfares. Denne Gudernes Beſpottelſe være laugt fra os. Ingen gior ſig forgieves og unødig Guderne til Venner. Thi da Jupiter gav Verden Begyndelſe og Naturen Lov, da han ſammenknyttede Tingenes Orden, Aarſagerne og Udfaldene indbyrdes med hinanden, var han ikke uvidende om hvad Ja med Ed ſkulde Gudsfrygt i Tiden ſkulle fortiene af ham. De Bønner ſom du gior i Dag ere ikke nye for ham, men han vidſte af dem, da han beſluttede hvad ſom ſkulle hende Verden, det gandſke Menneſkelige Kiøn og dig ſelv. Thi formildes derfor ved din Gudsfrygt og ved dine Dyder den Skiæbne, ſom han da maatte

maatte have anteget imod dig, dersom han ikke havde seet forud udi din Siæl disse Bønner og denne Gudsfrygt. Paa samme Maade maae og ikke de, som leve sikker hen udi deres Synder troe, at de skal afvinge de vrede Guder nogen Formildelse udi Straffen. Thi disse Piile, som overhænge de Ugudelige havde den hevnende Gud ikke maatte have bereed, dersom ikke den onde Gierning, som nu bedrives allereede da ved sin tilkommende Heslighed havde tvunget hans Retfærdighed til denne Vrede.

Denne Jupiters Magt og Videnskab, som tydeligen veed alle de Ting, som skal hende, og vi ere uvidende om, er det, som vi Philosophi kalde Lykken, fordi de Ting synes for vore blinde Øyne at skee af en Hendelse, om endskiønt de ere alle talte af Gud, efterdi han kiender forud sin og vores frie Villie; ligesom vi nu derfor kalder Jupiters Visdom Pallas; og vi tillegge ham adskillige Navne, efter som han giver klart eller vaadt Veir til, saa iligemaade kalde vi de Tings Forvaltning, som ere os forborgne; og foraarsage vort Sindlængsel, Lykken. For denne oprette vi en Tempel, for denne sette vi et Billede, at hun skal sige os de tilkommende Ting; formilde Tingenes udfald, og til vor Frelse høre Bønnerne; hvilke, om de retteligen og andægtig giores af os, have de allerede Giældet, og hiulpet os, da Naturen tog imod alle Tings og Aarsagers Sæd og Lov. Gaa nu min kiere Ven! ære og takker denne Lyk-

ke, er høyst billigt. Jeg meener den store Jupiter, som ved Indvoldenes og Draculernes Tegn haver lovet Eder, at de Udfald paa Eders Anslag, som hidindtil vare Eder ubekiente, skal blive lykkelige. Thi dersom I vil tro mig, da haver Gudinden overmaade vel behaget Eders Offer. Reis derfor sikker, Reis og forlad Eder paa vor Lykke, det er paa den allerhøyeste af Guderne.

Cap. VIII.

Arsidas letter af den Antianske Havn, og da han er kommen over det Hetruscishe Hav, møder han en talrig Flaade; og bliver tagen til Fange af Admiralen, som heder Gobryas. Han lover, at ham intet ont skal vederfares. Begierer at Arsidas skal fortælle ham noget om Siciliens Tilstand, og Arsidas spørger igien Gobryas, hvilken første denne Flaade tilhører.

Skipperen havde tvende gange forstyrret den vidtløftige Philosophiske Tale, og erindret Arsidas, at man tøvede for længe. Thi betakkede han Præsten baade for sin Umage og Underviisning, og gav ham endnu nogle Penge, hvorfor et andet Offer skulle kiøbes, paa det at han ved et Offer Morgenen derefter kunde recommendere sig og sine til Lykken; hvorpaa han blev geleidet af Forstanderen til Stranden og tog ombord paa Galleen. Han kom med en føvelig Vind forbi Latium; og tog strax paa det Etruscishe Hav, som ved Landet haver mange farlige Bankker; derefter kom man til det Liguriske Hav; da

da mand endnu langt fra bleve vaer en heel hob Fartsye, ligesom smaa Skyer eller langt fra liggende Klipper. Da de nu komme nærmere, erindrede Capitainen, at han syntes, at det var en Krigsflode; hvis det ikke var en Rover-Flaade, som plyndrede langs den Cust. Inte: var tryggere end at sette til Landet, omendskiont man var der ubekient. Men de steigle Klipper ved Hav Bredden hindrede det, og kunde Fartoyet for blinde Skiær ikke komme til dem; og om man end maatte have kommet til dem, saa kunde man dog igiennem disse steigle Klipper ikke have kundet fundet Vei, til at komme op paa dem, i det nu Skibs-folket stod i Beraad, hvad de skulle giore, og betragtede Farligheden paa begge Sider, havde allereede trende af de udsente Galleer indesluttet dem; Arsidas mangled ikke paa Mod til at forsvare sig, men de frygtagtige Skibs-Folk viiste ham strax de Soefarendes Lov, nemlig at man var den visse Undergang forventende, i fald man stillede sig til Modvarn; men dersom de lode deres Seigl falde, og overgave Skibet, kunde de vente, at blive mildere medhandlet. Thi bleve de Fangne af en lovlig Krigs-Hærs Soldatere, havde de ikkun liden Skade at forvente, ved det de overgave sig, men dersom det var Revere, maatte man sandeligen stille dem til Freds ved Bytte og Foyelighed. Dette fortaalte Soe-Folkene og Rors-Knegtene Arsidas, hvilken nodig vilde lade sig overtale til at give sig, men de stroge

af dem selv Seiglet ned, holt op at roe, og ventede paa hvad de ankommende vilde foretage sig mod dem. Da nu Galleerne ved Baadshager havde føyet sig til dette overgivne Fartøy, begyndte de venligen at spørge, hvo de vare? eller hvorfra de komme? hvorpaa Søe-Folkene enfoldig hen fortalte alle Ting, nemlig at de komme fra det store Græken-Land og agtede sig til Marseille hvorhen de vare fragtede af den fremmede Person, som de der saae, Pegende paa Arsidas. Som nu Arsidas derpaa blev tilspurt, og svarede noget forblummet, efterdi han ikke vidste med hvem han talede, blev han Mistænt at han maatte være en Fiende; han blev derfor taget til Fange og fort paa et andet Skib, men de som førde, ham bleve befalede at følge efter med deres eget Fartøy. Dog gjorde de ham ellers ingen Fortræd, men høflig undskylte sig, at de maatte føre ham hen, for at tale med deres Admiral. Ikke længe derfra kom Admiral-Skibet for fulde Seil uden nogen Hielp af Aarene. Der nu Arsidas did var hen-bragt, tog Anføreren imod ham, gav ham sin Haand, og sagde paa Græsk, at han ikke maatte frygte for nogen ubillig Medhandling. Men saaledes er Krigs-Brug, sagde han, at man maae undersøge alle Ting, og maae man ey alleene optage Fiender, men vi indrette mesten deel vore Andslag efter det, som vi faae at høre af vore Venner, eller dem, som ere os ubekiendte. Der som jeg selv havde kommet til Eder-

ders Fartoy, skulle jeg der have giort Eder de forrædne Spørsmaal, og uden nogen videre Ophold ladet Eder fortsette Eders Reise. Saasom Arsidas havde faaet Dristighed ved en saa heftig Tale, saa bekiendte han rent ud alle Ting, saa vidt ham var tilladt; han sagde, at han var en Sicilier og agtede at reyse til en god Ven i Gallien, hvorfor han og haabede, at han strax blev losgivet. Men der Anføreren hørde Sicilien Nævne, stod han end videre i Betænkning, og spurde ham, hvad han havde at forrette i Gallien? sagde og fremdeeles: jeg maatte nødig ville synes haard mod Eder, min kiære Ven! om jeg I beholdt Eder hos mig til et lidet Maaltid denne Aften; I skal sove udi mit Admiral-Skib, og blive accommoderet med ald den Høflighed, som vi formaae, jeg er en Minister hos en stor Konge, som med en sterk Krigs-Hær kommer strax bag efter, i Morgen vil jeg stille Eder for ham, thi han skal være inderlig fornøyet over at see een Person fra Sicilien, og der skal maaske være de Ting, som han af Eder kand faae Underretning om. I skal og regne det for en Lykkens Velgierning, at have seet en saa overmaade naadig Fyrste. Arsidas vidste vel at det nyttede ikke hans Erinde, at sette sig forgieves herimod; thi herover kunde han blive end mere mistænkt og settes under haardere Vare-Kægt. Derfor lod han, som han dermed var gandske vel fornøyet, og svarede, at Anføreren havde ham frit at befale udi alle Ting, og at

han, som en fangen Mand, og det som end var det fornemste, en uskyldig Person, burde ikke skye for nogens Ansigt. Efter saadanne Ord paa begge Sider, faldt de paa adskillige Discurser, og tvang sig til at viise et lystigt Ansigt og Sind. Anfovreren, paa det Arsidas ikke skulle bære nogen Frygt, og Arsidas, paa det at han ikke skulle synes at være Misfornøyet med saadant Fængsel. De hørde og spurde derfor mange Ting af hinanden: og Velvilligheden, som tilforn havde ikkun været Skrømt, foraarsagede dem begge efter Haanden en oprigtigere og sand Fornøyelse i at tale sammen; thi det er saaledes beskaffen med Menneskens Natur, at frie Gemytter blive letteligen bekiente med hinanden, og Arsidas, omendskiønt han var Fangen, og forsinket af sin Curs, tilgav letteligen den Gierning, som var foretaget imod ham, saasom han selv i lige Tilfælde havde giort det samme imod en anden, som nu blev giort imod ham. Besynderlig efterdi man udi dette hæftige Fængsel saa godt som bad ham om at fortøve ikkun een eeniste Nat, men Anfovreren selv viiste denne uskyldige Person ald Høflighed, paa det at de siden kunde skilles ad som gode Venner. Da de nu derfor sadde udi Cayhyten, og talede et og andet om Havet, Vinden og adskillige slags Galleer, spurde Gobryas, thi saa var Anførerens Navn, omsider Arsidas venligen om Siciliens Sager, og Landets Natur. Hvorpaa Arsidas kortelig forttalte ham de borgerlige Krige, Lycogenis Op-

ror

ter og Dyd, Meleandri Alder, og aldt hvad. som kunde siges uden at nævne Polyarchus; thi han holt sig med Flid fra at nævne dette Navn, at han ikke skulle tvinges at tale om hannem en Ubekiendt Person, og fant Gobryas største Fornøyelse udi denne ikke gemeene Fortællelse og udi det billige Udfald, som Krigen havde faaet. Da nu Arlidas derpaa spurde efter Kongens Navn, som han var anholdet, til at forestilles for? item hvad Rige han regierede over? og hvad den bevæbnede Flaade skulle betyde? Gik Gobryas lidet i sig selv; thi han vilde gierne vederlegge sin Ven, og fortælle ham igien sin Nations Hendelser. Han sagde derfor, omendskiønt der ikkun er en liden Handel imellem os, nemlig den, som Kiøbmænd alleene drive, saa have vi dog spurt mange Ting, angaaende de Borgerlige Krige, som Sicilien haver været plaget af; men der ere ingen slags Varer, som snarere ved Overførselen forderves, end Sandheden, thi Rygtet haver tilført os mange Ting, som have været tvert imod det, som jeg nu haver hørt af Eder, og tviiler jeg heller ikke paa, at I jo og haver ved Rygtet spurt til vor Nations Farer og Skiæbne, men saaledes, at Sandheden ved de fortællendes enten Dristighed eller Uvidenhed er bleven fordervet; dersom jeg nu derfor ikke syntes for at giøre Eder ved en all for vidløftig Tale Kiedsommelig, ville jeg ey alleene fortælle Eder det, som I behager at spørge om; men end saae længere tilbage og fortælle Eder fra min Konges Rygge

af

af en Materie, som ere værd at anteegnes udi Historien. Denne Histories anselige Indhold giorde Artidas nysgierig, saa at han derfor svarede, at han med Begierlighed vilde høre denne Historie, om Gobryas havde Leylighed at fortælle ham den. I skal da, sagde Gobryas, faae at høre en Ting, som er værd Eders Grækeres store Hoveder; thi der ere mange tappere Mænds bedrifter iblant os, som ikke ere dem uliige, hvoraf de Nationer bekommes, som selv ved Skrifter føre sig ud. Men vi have alleene de Druiders Vers, hvorved vores lykkelige Bedrifter skal holdes udi Minde, og ere ogsaa ikke disse indstukne hverken udi Træ eller Vox; men læres af Ungdommen uden ad, og kiende vi vore Fædres tappere Bedrifter af Viser, men at jeg ikke skal klage over vore Skikke, er det bedre, kiere Ven, om I saa befaler, strax at begynde den belovede Fortællelse.

IX. Cap.

Gobryas fortæller, hvorledes Commendorix, een af de fornemste i Riget, da Britomandes regierede, som havde Timandra til Egte, udtog Love i stæden for Kongen, saa at Timandra, som frygtede for det Forsæt, som hun gik med, overlegger med Jorde Moderen, og 2 andre Damer, at, i fald hun fødde en Son, de skulle hemmelig practicere Barnet bort, og skaffe et andet Foster i Stæden, hvilket og skeer.

Der regierede fordum hos os en Konge, som hedte Britomandes; hvilket Navn endnu

nu er angenemt hos vort Folk. Denne var saa vel i Krig, som i Freds-Kunster, en meeget ypperlig Herre. Men her falt Arsidas ham ind udi Talen, sigende: I behager at fortælle mig om en Konge, forinden I siger mig, hvad Landskab han regierede over, omendskiont jeg af Eders Tale slutter, at I ere Gallier. I haver ret svarede Gobryas, vi besidde den største Deel af den Galliske Hav-Bred, imellem Alpes og de Pyrenæiske Bierge, men op ad til Landet, da beboe vi et langt Stykke Land; saa vit som Rhodanus og oven for den Araris, tvende berømmelige Floder igiennemskiær de frugtbareste Egne, og er denne Deel den beste af Gallien. Landet er Frugtbare, og vigtig besat med de tapperste Folk. Arsidas blev gandske bestyrtet ved at høre Araris og Rhodanus nævne, saasom han vidste efter Argenis Beretning, at disse Floder flød igiennem Poliarchi Faderne-Land. Men som Gobryas fornam, at han med tvilraadige Miner studsede, sagde han: I veed maaskee allerede hvad jeg vil sige, saa at jeg forgieves agter at fortælle Eder det, som tilforn er Eder bekiendt, thi sig mig, om I udi Sicilien haver hort noget om vort Hoffes Sager. Arsidas svarede: ja vi haver hort, at der ere mange Konger i Gallien, men hvad som bliver bragt til os om dem, er som en lille Skye eller Taage, som letteligen driver forbie de Ulykkende; thi nogle faae Kiobmand reiste fortum frem og tilbage imellem os og Gallien, og de grusomme

Re-

Rebellioner hos os fordreve og disse. Men det er en Dovenhed af os, saa mange som leve efter Græskisk Skik, at vi gemeenligen ikke meeget bekymre os om de Nationers Bedrifter, som boe mod Norden, uden naar Rygted kommer, at I gaae ud af Eders Grænser med en Krigs-Magt, og man fryater for den almindelige Frihed; tag derfor ikke i Betænkning, at fortælle mig dette, hvad det end er, saasom jeg baade er uviidende derom, og tillige begierlig efter at høre det. Dette sagde han, endskiønt, han ikke aldeeles var uviidende om de Galliske Sager. Men at ikke Gobryas, ved at spørge hvad han vidste eller ikke vidste, skulle falde fra sin forehavende Beretning, thi som han allereede havde hørt Rhodanus og Araris nævne, var han desto begierligere efter at høre denne de Galliers Historie, ligesom noget der vedkom ham selv. Dette store Folk, sagde Gobryas, regierede dersom Britomandes efter Arve-Ret; han havde en Søn, som ogsaa hedte Britomandes, men da han kom til Mands Alder, blev han plaget af saa mange Sygdomme at den idelige Pine fortærede hans Sinds-Kræfter, dog tog han sig en Hustrue af sin Slægt, og kand jeg ikke sige, om Kyskhed, Guds-Frygt eller Mandig Forstand mest ziirede denne Dronning, hun kaldes Timandra. Da den gamle Britomandes døde, døede og ligesom vor Lyksalighed med ham, det alle Ting bleve forverrede. Udi den nye Konge fornumme vi intet af Faderen uden alleene

Guds-

Guds Frygt og Navnet; Iblant Herrerne i Riget var Commindorix den Mægtigste, af Adelskab og Formue meere end en Privat-Person; kort at sige en lige saadan Person som, Lycogenes, om hvilken I nyeligen fortalte, denne var under den gamle Britomandes nogenledes holt i Tvang ved den Skræk, som denne store Konge førte med sig; men hos Sønnen var han, formedelst den Tanke, som man havde om hans Forstand og Tapperhed, i saa stor Anseelse, at han selv regierede under hans Navn. Timandra var derover gandske forbittret, og uophørlig tilskyndte sin Mand til sin Faders og Forfædres tappere Mod, men han af en skrøbelig Eenfoldighed betroede og aabenbarede strax alle hans Gemahls Anslag for Commindorix, som listig udlokkede dem af ham; vi som vare nedstyrtede fra den Lykkesalighed, hvortil den gamle Britomandes havde vænt Landet, kom-me ofte sammen til hans Grav, som til en Helges, under et Skin af Kierlighed, men fornemmelig for efter vort Folkes Skik der at faae et Oracul; om nogen Lykke eller nogle Guder kunde vise os Vei til Commindorigis Undergang; thi at hade denne, holte de fleeste for en Kierlighed mod Fæderne-Landet. I Besynderlighed efterdi Ordet gik, at han, o et gruesom Stykke, af Begierlighede efterat regiere, havde ved Ammens Hielp dræbt den Printz, som Timandra havde fød. Hvorfor han ikke ogsaa paa samme Maade ombragte Dronningen, kand

man

man ikke letteligen vilde, enten at hun, formedelst den Mistanke hun havde til ham, tog sig desto bedre i agt for Gift og anden Efterstræbelse; eller fordi han ikke bekymrede sig stort om en Qvindes Liv. Men jeg holder over alt Ting for, at det er skeed ved Gudernes Omsorg, som ofte forblinder Tyranner, at, naar de med en bekymmerlig overtroisk Grumhed søge deres Sikkerhed, de da ikke kiende eller frygte for de sande eller visse Farer.

Da nu Timandra anden gang lavede til Barsel, og frygtede for at det elendige Foster skulle være bestemt at Dø, førend det Hartad begyndte at leve; besluttede hun i Tide at faae Jorde-Moderen og tvende af sine fortroelige Damer, hvoraf jeg for ikke længe siden ved samme Dronnings Mellemhandling havde den eene til Egte, paa sin Side. Af disse begierede Dronningen indstændig: at, dersom hun fødde en Prinds, de da ville hemmeligen skaffe det lovlige Barn bort, og et andet i dets Stæd: disse toge en anden Kone fra Landet, som min Hustrue havde besonderlig god Bekiendtskab med, udi Raad med sig, og blev det overlagt at hun skulle opdrage Barnet. Denne Kones Navn var Sicambre. Denne blev tillige med hendes Mand, (thi man havde og hans Hielp fornøden) tagen udi hoyeste Ed, at holde denne Ting hemmelig hos sig selv; hvorefter hun, da Dronningen skulde falde i Barsel-Seng, blev af min Hustrue fort til Hove. Der bleve ingen uden dem, som

herom

herom vare Vidende, tilladte at komme ind udi Kabinettet; Guderne forøgede alle Ting til det Beste. Dronningen blev forløst med en Printz; og et lidet Pige Barn blev ved Qvindernes List practiceret udi den Kongelige Vugge. Men hvordan tænker J nu vel at Dronningen maatte være til Mode? her vare de Besværligheder, som følger en Barsel-Qvinde. Hun agtede det for en Vilgierning, at det Foster, som Modren, kiøbe for saa mange Pinseler, blev tagen fra hende; og haver jeg ofte hørt hende sige, at hun var ikke i større Frygt for noget, end at hendes Anslag skulle blive røbet ved Bornenes Graad eller Qvindernes Banghed; omendskiønt hun nu var overmaade Syg, baade af Bekymringer og Fødselen; talede hun dog med en svag Stemme saaledes til Sicambre, som, idet der blev giort Allarm, skulle bringe Printzen af Vejen. Lad dig nu ved vore Fæderne Guder overtale, at være mig troe; at jeg ikke, ved det jeg tænker at bedrage andre, selv skal skille mig ved mit Barn; thi hvilket Barn, som du nu vil, maa jeg kiende for mit. Hertil svarede Qvinden, Guderne, som Eders Majestæt paakalder, have giort, at det ikke staaer i nogens Magt, at bedrage Eders Majestæt paa den Maade som Eders Majestæt frygter for, thi Barnets Læmme er tægnet med et ugemeent og uforanderligt Tæan; Derpaa kom hun frem med det nogne Barn, og viiste, strax neden for dets Nakke, en Flek af Skikkelse som et Øre, og af en brændende Purpur-

Farve, og en lige saadan Flek fantes og paa Barnets høyre Been. Aarsagen til disse lykkelige Pletter havde Dronningen selv giver, ved det hun var bleven skrækket af en stærk Vindflage, som flog igiennem en stor Ager, da hun engang spatserede ud paa Landet. Efter at nu Timandra havde givet dette sit søde Pant en Kiss, sagde hun, flye nu mit allerkiereste Barn for den Fare, som du er udi paa dine Forældres Kongelige Slot; flye! min Astioristes, thi saaledes vil jeg, at du skal kaldes efter din Olde-Faders Navn. Guderne give, at du, naar du kommer til Alder, maae hevne dette paa dem, som nu ikke tillade dig udi dine spede Aar at ligge sikker ved mine Broste, derneest kyssede hun Barnet igien, og gav sig til at græde, Men Sicambre tog strax barnet til sig, svøbede det, og begav sig dermed fra Slottet, ud igiennem en Løn-Port, som tilforn dertil var bereed. Men da blev det lille Barn, som man havde udkaaret til det Kongelige Barns Lykke, lagt paa Jorden, og Kongen hent, for at kiendes derved, hvilken kom tillige med Commindorix ind udi Kabinettet; løftede dette fremmede Pige Barn, som han falskeligen indbildte sig at være sin egen Datter, op paa sit Skiød, og efterat han havde anbefalet Ammerne det, og trøstet Dronningen, begav sig til Tempelen, for at takke Guderne; som han var forbunden ved en større Vilaierning, end han selv tænkte. Sicambre, som Dronningen havde be-

betroet sin Printzes Lykke, var en Qvinde af maadelig Stand, thi iblant Adelige Personer havde Barnet ikke maat sikker nok være bleven skult; og iblant fattige Folk maatte dette spede Legeme ikke have kundet faae tilborlig Pleie. Denne Qvinde havde fort sin Mand med sig, hvilken herom var Vidende; og var hans Navn Cerovistus, til ham leverer hun, ikke langt fra Slottet dette Hellige Pant, og beder ham, forere det varligen; men Medlidenheden og det store Haab, han herved kunde giøre sig, recommenderede ham nokſom Barnet. Han forlod derfor sin Hustrue, og, paa det at hans Huus-Gesinde ikke skulle fatte nogen Mistanke, marcherede til sit Land-Gods. Thi han havde et nokſom ansseeligt Gods ved den Flod Rhodanus, som laae af Veien fra alle Kiøbstæder; og havde conserveret sin Families Erlighed, ved Landsbye-Enfoldighed. Da han nu kom hiem, gav han for, at han havde fundet og optaget et lille Barn, som man havde lagt ud næst ved Skoven; og som hans Hustrue strax derefter kom tilbage, gik han hende imode, og i Overrætelse af sit Huus Folk bad hende lege disse elendige Laber til sine Bryste; hvorudi Melken endnu ikke var bortsorret, efterdi hun nyeligen havde vænnet sin egen Søn fra Patten. Qvinden lod som hun ikke vidste af denne Opdigt, og gav sig til med Behymring at spørge ham: om alle Ting: hvo Barnets Forældre maatte være? Hvad Skiæbne dette elendige lille Noer maatte have havt, eller

hvorfor man vel maatte have lagt det ud, da det doa havde saadant ar genemt Ansigt, og Naturen ikke havde ladet det mangle noget, som horte til en fuldkommen Menneskelig Gestalt. Men han lod som han intet vidste, uden at det var enten af en umenneskelig eller elendig Haand, lagt paa en Kors-Vei i Skoven, hvor alleene Hyrder og Jægere pleiede at komme. Imidlertid tog Sicambre det grædende Barn til sig, og ved at give det at die, stillede dets Klage og Graad. Saaledes bekom dette Kongelige Foster, som da Tiderne vare, lykkeligen en Vugge, uagtet den i Henseende til Barnets høye Fodsel ikkun var ringe. Da det nu kunde gaae og tale, begyndte det ved opvexten, at viise et andet Væsen, end som ellers pleier at lade sig see udi saadanne Folkes Huuse; han havde et munter Gemyt, som passede sig til hans overmaade deylige Legeme, fornemmeligen admirerede Cerovistus og Sicambre af Samvittighedens og Kierlighedens Tilskyndelser alle Ting udi ham, og efterdi ham af Dronningen var givet et Navn, som mange Fyrster havde havt, kalbte de ham Altioristes; men man kunde neppe sikker bringe Dronningen Underretning herom. Hvorfor Sicambre kom i det horeste engang om Maaneden til min Hustrue, og glædede Dronningen med en hemmelig Samtale. Thi Lands-Bye Folk frygtede for at lade sig ofte see paa Slottet; saa vare de og en og anden gang blevne advarede af de Damer, som herom vare Vidende, at de, det meste muligt var skulle vogte sig for at blive Mistænkte.

X. Cap.

X. Cap.

Timandra længes efter at see sin Søn paa det 7de Aar, og bliver Barnet hende hemmeligen tilført ved Gobryas.

Det gik nu paa det 7de Aar, da Dronningen, overvunden af Længsel efter at omfavne sin Søn, talede til mig, som hun havde giort til sin Hofmester, med disse Ord: I haver ikke fortient, min kiere Gobryas; at jeg skulle agte Eders Troe ringere end Qvinde Troeskab, jeg haver for længe siden aabenbaret for Eders Frue en stor Hemmelighed, og skal dette være min første Tak, som jeg vil give hende for sin Taushed udi mine Sager, at jeg og vil giøre Eder mine Bekymringer bekiendte, og aabenbare for Eder en prægtig Gierning, men baade min og Galliens Velfærd beroer derudi, at den bliver dult: Veed I min kiere Gobryas, hvad jeg nu vil sige Eder? Haver Eders Frue ikke underrettet Eder om voreSager? jeg som længtes efter at faae denne Ting at viide, stilte mig end meere eenfoldig og uvidende an, end jeg var, paa det at baade Dronningen fuldkommen kunde troe, at jeg maatte eene takke hende for denne Hemmelighed, og jeg desuden recommendere min Hustrues Troeskab, som sandeligen vel ikke havde aabenbaret mig Sagen, men dog heller ikke saa aldeles havde skuffet mig, at jeg jo havde giættet, at der var noget stort i Giære. Men du fortvalte

Dronningen, ey alleene friere, men endog angen:mmere den gandſke Sag; Da jeg nu horde den, blev jeg gandſke Beſtyrtſet, ſaaſom jeg ikke havde ventet, at det ſkulle have været en ſaa vigtig Ting. Men ſom jeg, ved det hun blev ved at fortælle, efter Haanden kom til mig ſelv igien, roſede jeg den Moderlige Kierlighed, og en Liſt, ſom var nyttig for Riget, hvilket Tyrannen ſogte at tilvende ſig. Men hun ſagde: nu veed J, hvorudi min Lykſalighed beſtaaer, jeg, ſom er ſaa Rig og Mægtig, veed endnu ikke af den Troſt, ſom private Modre have. Lader os, min kiere Gobryas, om Guderne behage, conſervere denne vor Alderdoms Forſvar, og denne den Morderes Commindorigis Forderver. Guderne give, at han ved opverten maae meere ligne ſin Far-Fader end ſin Fader. Jeg horer, at inſtet er unſkeligere, og angenemmere end hans Opforſel; jeg haver vel ſeet hans Anſigt nogle gange, ved det hans Foſter Moder forer ham efter Aftale i Templerne, men hvor elendig tænker J vel, at det maae være, neppe trygt at kunde ſee ſit eeniſte Barn, og gandſke at være beragen at komme det i Tale? reis J, kiere! til det Huus, hvor Barnet opdraages; thi J kand letteligen opdigte en Aarſag, hvorfor J taaer den Rei hen, jeg vil betroe Eder den Fornoyelſe, ſom mig tilkommer, og vil holde for, at have nodt en Deel deraf, derſom J opfylder Eder med den anbefalede Fornoyelſe; dernest ſkal J oprigtig berette mig, hvad man kand ſlutte ſig til af Barnets Natur;

J

I skal vel ogsaa maaskee med Sicambre kunde optænke en Raade, hvorpaa jeg uden Mistanke i det mindste saa lyseligen kand komme til at omfavne det; da Dronningen dette havde sagt, takkede jeg efter Skyldighed, fordi hun i Besynderlighed vilde udi saa hemmelige Ting betiene sig af min Tieniste, jeg var af mig selv en Fiende og Hader af Commindorix; og den angenemhed, jeg fant i, at tage et saa høyt Partie, giorde, at jeg letteligen foragtede de Farligheder, som dette Haab og denne Kundskab foreskillede, jeg reiser derfor Morgenen derefter ud paa Landet, og, som jeg blev ved at holde den Vei, som Bonderne viiste mig, kom jeg til Avels Gaarden, hvor da jeg kom ind i Gaarden, blev jeg var paa en Plads, hvor adskilligt Bonde-Redskab med Plove laae, en Samling af nogle Born, som med en eensoldig Forvovenhed leegede sammen, jeg nærmede mig derfor der hen, i Tanke der maaskee at finde Aarsagen til min Reise. Men allerkiereste Ven! jeg behovede ingen Anforer, eller nogen, for at viise mig ham, thi Naturen viiste kraftig nok denne Person, som af saa mange Heldte nedstammede; de andre flyede enten bort af en Bonde-Frygt, vente mig Ryggen, og skeelede til mig over Skulderne. Men han blev staaende, uden at reddes ved at see'et fremmet Menniske i Oyene; han havde en Bue i Haanden efter hans Alder og Kræfter, denne satte han mod Jorden og lehnede sig ved, imedens han oppebiede min Ankomst, alle hans

Geberder vare stadige og tillige frie, han havde et langt curlagtig Haar, som stod ham desto smukkere, efterdi det ikke just hang i sin Orden; men var ey alleene spreed over hans Skuldre, men og frem over hans af Leegen ophidsede Pande; hans Øye-Syn var baade myndig og mildt, og hans Mund, Hande og Kinder vare saadanne, som I see paa Cupidinis Billeder. Jeg blev uformodentlig slagen af Ærbodighed, giorde en kort Bøn til Guderne, at de vilde være deres Gaver Naadige, og frygtede for at tale ham til som et Barn af Privat Stand. Men at jeg ikke skulle forstyrre Leegen sprang jeg alleene fra Hesten, og spurde ham, hvad hans Forældre giorde, eller hvorledes han selv levede? hvortil han svarede, at hans Fader var med sit Folk ude paa Marken i Arbeid, men hans Moder var hiemme, og, dersom jeg befalede, vilde han kalde hende ud; gior saa allersødeste Barn, sagde jeg; og, dersom det ikke er eder imod, vil jeg ogsaa følge eder til Dørren. Han beamte derpaa at ledsage mig, og som jeg for Skiers spurde, imod hvilke Dyr han betienede sig af sin Bue, sagde han reent ud i sin Uskyldighed; men Fader haver endnu ikke vildet tillade mig at gaae paa Jagt med vor Stichus og Ambirinus efter Ulve; han vil endnu ikke betiene sig af mit Arbeid i et Aar; Men jeg vilde være Eder, min kiere Ven, i hvo I end er, meget forbunden, om I vilde sige mig, hvor mange Dage et Aar bestaar af. Thi jeg haver nogle gange mærket, at man haver bedrue-

draget mig med saadanne Lovter, fordi jeg er et Barn, og veed ikke hvor lang Tiden er. Jeg kunde ikke bare mig for at see, og sagde, I begierer dette forgieves; thi Eders Hukommelse skal ikke være tilstrækkelig nok, til at erindre saa lang Tid, som I forlanger, at jeg skal sige Eder. Ja, svarede han, jeg vilde samle mig ligesaa mange smaae Steene, som der ere Dage i Aaret; dem ville jeg legge paa et hemmelig Sted, og daglig tage Een af dem bort, saa at der ved Aarets Udgang skulle ingen blive tilbage, jeg horde med Fornøyelse paa dette Barns Vittighed, og gik med Forsæt langsom frem for disto længere at nyde denne store Forlystelse i at beskue ham, men Sicambre kom i en Hast udspringende, jeg veed ikke, hvo der havde advaret hende, at der var een, som talede med hendes Son, og som hun frygtede for dette vigtige Barn, som var hende betroet, kom hun til os ganske forandret i Ansigtet af Bekymring. Men som hun kiente mig, og stod dog endnu i Tvivl, om jeg vidste med hvis Barn jeg talede, eller hvad Hendelse havde vist mig Veien til hende, tog hun mig ind i huset med sig, og spurde mig ganske forblummet om Aarsagen til min Reise, og hvorledes min Hustru levede? men efter at vi havde sat os ned, og med en Latter havde ladet falde adskillige tvivlraadige Ord, sagde jeg, jeg haver herligen at besvære mig over min Hustrue: uden saa er at I tager Skylden paa Eder, og tilstaaer, at I haver lært hende, med hvilken dyb Taushed

man bør paatage sig at Simulere: ingen af Eder, som begge saa haardnakede have tied, maae jeg takke for, at jeg nu kiender dette Barn, men allene Dronningen selv, efter hvis Befalning jeg besøger Eder, for tillige at overlegge med Eder, paa hvad Maade hun selv bequemmeligst kand opfylde sit begierlige Bryst med samme Fornøyelse: thi at hun undertiden seer ham i Templerne, kan kun lidet stille en Moders Længsel, hun vil omfavne ham, hun vil tale med ham, med et Ord, hun vil i det mindste engang mætte sit Sind med en nærmere Fornøyelse. Sicambre havde let for at unskylde sin Taushed, ønskede mig dernæst til lykke, at jeg ved Dronningens Bekiendelse var kommen til denne Hemmelighed, og viiste adskillige Maader, hvorpaa Astioriſtes kunde bringes til sin Moder; men de vare alle mistrænkelige, og behagede end ikke Sicambre selv, som havde forestillet dem. Endeligen efter lang Betænkning holt vi intet tryggere, end at Sicambre, saasom hun ofte var seet hos min Hustru, skulle komme med Barnet til en Gaard, som jeg havde strax uden for Byen, og Dronningen, i det hun spatzerede paa Marken, skulle sige, at hun ønskede at fornøye sig i den anden lemme Lund, som var paa min Gaard, hvor hun da strax udi et hemmelig Kammer uforstyret og uden Mistanke kunde omfavne sin Astioriſtes. Da jeg nu derfor havde med Sicambre bestemt Tiden, naar hun skulle komme til min Gaard, gav jeg mig igien til at kiertse med

Bar-

Barnet, og at udlokke adskillige Prøver paa hans tilkommende Forstand. Endeligen omfavnede jeg denne, som skulle blive Konge over et saa vigtig Rige, i fald Guderne føyede Billigheden; derefter reiste jeg fra denne Gaard til den næste Bye; og, efter at jeg der havde opholt mig Natten over, begav jeg mig igien tilbage til Slottet, hvor da jeg havde fortalt Timandra alle Ting, falt dette hende alleene besværligt, at der endnu vare tvende Dage tilbage, forend hun kunde komme til at nyde den belovede Lyksalighed. Der nu disse Dage vare forlobne, og alle Ting vare gangne for sig, og Sicambre kommen med sin Foster Søn, var og Dronningen tilstæde med et saa lidet Følge, som mueligt var, og, da hun en liden Tid havde spatseret udi Haven, sagde hun, at hun udi et Kammer vilde hvile sig. Hun blev derfor indbragt udi et Kammer, som var bequemt for denne hemmelige Gierning, som foretoges, efterdi ingen derfra kunde høre hende tale; da nu alle, undtagen dem, som herom vare viidende, vare bortgangne; efterdi Dronningen lod som hun vilde tage sig en Søvn, blev den troe Sicambre indladt af det næste Kammer, som overleverede Dronningen sin Søn, den hun strax stillede imellem sine Knæ. Dronningen havde tilladt, at jeg maatte være tilstæde, men hvad jeg der saaledes hørte, kan jeg ikke med Ord, i hvad umage jeg end derfor vilde giøre mig, tilbørlig fortælle. Saa overmaade var Dronningens Glæde, Kierlighed, Sorg, og Forundelse, i at

græ-

græde og elske. Hun kunde i en lang Tid for Graad hverken tale eller viise sine andre heftige Bevægelser, endeligen tog hun fat paa Barnet, og ved sin Omfavnelse klemmede det saa haardt til sit Bryst, at man maatte have tænkt, at begges Bryste, skulle derved have blaaned. Hun forblev og ikke udi een Positur; men nu holt hun det en liden Stund fra sig, paa det at hun disto friere og bedre kunde betragte dets Ansigt, Øyne og ganske Legeme, og nu igien snappede det i en Hast af Kierlighed tilbage udi sine Arme, og for en hver Fuldkommenhed, som hun admirerede udi Barnet, gav det et Kys, og syntes hun allereede at gisre sig lidet stolt heraf, ligesom de Qvalieter, som hun mærkede udi Barnet, vare hendes egne. Og holder jeg for, at hun allereede havde bestæmt dette Barn til en Hevner over Commindorix, og begynte med et fortiilia Øyne at foragte ham. Nu hastede hun, hvis Kierlighed var end bleven mere hi. sig, ved det hun maatte snige sig hemmeligen herfil, at betiene sig af sin Lyksalighed; og som hun erindrede, at denne Glæde strax kulle gaa: over, blev hun nod til at udbryde i en bitter Graad og Klage. Korteligen at fortælle, der var ingen af os, som jo maatte græde over denne høy og ynkelige Kierligheds Bestuelse. Men det laae høyligen Magt paa, at Barnet ikke vidste, sin høye Herkomst. Thi man kunde af hans spæde Alder ikke love sig nogen Taushed, og dersom dette i utide kom op, var barnets Undergang vis at forvente af

af Tyrannen. Derfor brugte Dronningen iblant alle de søde Ord, som hun gav sin Søn, ingen Tale-Maade, hvoraf, han kunde forstaae, at hun enten var Dronning eller hans Moder; dog blev han forskrækket, ved at see denne baade glade og tillige bedrøvede Qvinde, og trættet af de mange usædvanlige Kysse, hvorfor, som han og tillige saae os alle græde, begynte han og at lade nogle Taare falde, og, endskiønt han ikke vidste, udi hvis Arme han var, saa omfavnede han dog ligesom af Naturens Drift Dronningen med sine smaae Arme. Men denne Aders Eenfoldighed, som ikke veed af lang Bekymring eller Eftertanke, forte ham letteligen fra dette Forsæt, og begynte han med en Barnagtig Betragtelse at overgabe Dronningens Pragt, hvis like han aldrig tilforn havde seet; dieuden gik han og om, og besaae stykkeviis, Sengene og Tepperne, saa saavel som ald anden Prydelse udi Sove-Gemaket; hvilket alt kom ham for som noget nyt, og usædvanligt, saa at vi ogsaa, ved en saa ukyndig Leeg drevne til Kierlighed og piet[illegible], med Fornøvelse efterabede hans Øyne og Geberder. Imiddens vi med disse Ting ovbolte os, var en Time allerede forloben, og burde Dronningens Følge ved vor Ophold ikke fatte nogen Mistanke. Men Dronningen vilde ikke lade sig overtale til at forlade sin Søn, indtil hun endelig udi Haab, at faae denne Glæde snart igien at nyde, vendte sig fra Barnet, og befalede, at man skulle føre det bort. Men hendes Haab bestod herudi, hun

vilde

vilde, at jeg med en deel andre, som dog ikke maatte viide af mit Anslag, skulle tage til Sicambres Huus, enten under et Skin af Jagt, eller nogen anden bequem Aarsag, og der overmaade rose Astiocistæ Natur og Dydighed, samt tillige i deres Paahør begiere af Forældrene, at jeg maatte tage ham hiem med mig, og lade ham oplære udi Bye-Skikke og Kunster, efterdi han ikke syntes at være fød til Landsbye-Levnet og Fenlighed, og skulle Sicambre med hendes Mand efter nogen Modstand endeligen samtykke det. Derefter skulle Barnet fores til Byen, og overleveres ved min Hustru til de Tienester, som anstode den alder, saaledes skulle vi sørge for hans Opdragelse, og Dronningen roligere og oftere faae ham at see.

Men min kiere Ven! disse anslag gjorde en ulykkelig Hendelse til intet: der vare neppe tre Dage forlobne fra denne Samtale, da Cerovistus Sicambres Mand kom ind til mig med sønderrevne Klæder, og alle de Tægn, som give en umaadelig Sorg tilkiende: og, saa snart han saae mig, da, uden at dølge sin Bedrovelse, slog sig med begge Hænder for Brøstet, og sagde: Guderne, kiere Gobryas, have behaget at ødelegge os. Rovere have om Natten bortrøvet Astiocistes; og veed jeg hverken om han lever, eller hvor han er. De toge ham med bevæbnet Haand bort i denne Nat, berøvede mit Huus, og satte Ild derpaa, og overgik denne Ulykke ey alene mit Huus, men end og alle Gaarde, som laae næst ved min, ere udplyndrede; jeg er vel undgaaen

denne Ulykke, men kunde ikke forfølge disse ugudelige Menniſker, saasom de i hast udi nogle Baader satte over Rhodanus. Ach siger mig nu hvad jeg skal giøre, og hvorhen jeg skal vende mig?

Ved det Gobryas dette fortalte, blegnede Arsidas ganske, ligesom han skulle have havt deel udi denne Ulykke og Forliis, raabte, at det var et grusom stykke, og spurde strax derpaa, om Barnet saaledes blev borte? thi han havde ventet af ham Ting, som vare vigtigere, og ikke saa aldeles fremmede fra de Forretninger, som han da havde for; men Gobryas sagde: jeg blev langt meere bestyrtset over denne Tidende, min kiere Ven, end jeg nu mærker, at I er. Dog lod jeg mig ikke forsømme, i at giøre Anstalter til en hastig Hielp. Thi befalede jeg Manden, at holde op en liden Tiid med sin unyttige Graad, og fortælle mig vidløftigere, hvorledes alting var tilgaaet; og da jeg havde hørt alle Omstændigheder, giorde jeg mig adskillige Tanker om, hvorfra disse Rovere maatte have været? Om de maatte have havt noget besynderlig Anslag paa Barnet: med hvilken Maat man skulle forfølge dem: og endeligen om jeg skulle andrage den Ulykke for Dronningen? Men alt dette skal jeg siden beqvemmere fortælle Eder: thi jeg mærker, at det er tid til at gaae til Bords, saasom Tienerne allerede nogle gange have erindret, at Maden stod og blev fordervet; Men, svarede Arsidas, I vil ikke finde udi mig nogen fornøyet

Giest:

Giæst; hvis I ikke bringer mig ud af denne Bekymring, hvorledes det faldt ud med Eders Sorg, og hvad Straf Dronningen fik over Roverne. Gobryas smøede ham i hans inderlige Begiering, og i en kast underrettede ham, at hverken han eller Dronningen sparede nogen Sorg og flittig Efterspørsel; omendskiønt de baade alleene hemmeligen sørgede, og tillige under en anden Forevending lode søge efter Roverne. I det øvrige vidste de ingen Hielp eller Raad for at faae det bortrøvede Barn tilbage; thi man kunde hverken finde dem, som havde bortrøvet det, ey heller noget Spor, hvoreffter man vidste kunde søge efter Barnet, thi tilskrev Dronningen Commindorix ogsaa denne Gierning, Esterdi de, som leve af Skielmstykker, fortiene at have Navn ey alene for sine egne onde Gierninger, men ogsaa undertiden for andres. Nogen Tid derefter fik mand at viide, at disse Rovere opholde sig udi de Allobrogiske Bierge; og, paa det at de sikkere og med mindre Had kunde plyndre udi et fremmed, end i deres Fæderne-Land, havde de sammenrottet sig og gaaet over Floden Rhodanus; og, efter at de havde faaet saa meget Bytte, som de kunde føre med sig, vare de igien reiste over til deres egen Side, hvor de havde deelt Byttet, og skilt sig ad, paa det at de ikke skulle robes ved deres Mængde. saaledes, sagde han, blev dette allerkiereste Barn borte, og Moderen havde nær gaaet efter af Længsel og Sorg over hans Tab. Arsidas blev herover end mere for-

forvirret, og sagde, det kommer mig for, som jeg saae i Sovne en Anseelig Bygning, der, efterat den ved Konstnerens Haand var bleven forfærdiget, og prydet med Marmor-Steene og Malninger, blev borte for mig, ved det en deel Menniſker klappede i Hænderne og vakte mig op. Saaledes, efterat I have Conſerveret Barnet, efter at I haver fort det til den Alder, hvorudi man kunde haabe, at det ikke forgieves var bleven opholdet; tager i ham uformodentligen fra os, ved diſſe Ord blev han end meere forbittret udi sig selv, og loe hemmeligen af Gobryæ Taabelighed; Efterdi han med saadan vidtløftighed havde begynt en saa merkværdig Hiſtorie, som nu omsider slap op og blev til intet. Gobryas forstod og vel, at Manden var bleven vred, hvorfor, paa det at han kunde faae sin Giest blid igien, sagde: dersom I behager med Fornøyelse at spise, vil jeg bringe Barnet tilbage, og stike det uskad for sin Moder; ved diſſe Ord blev Arſidas forandret, som med et høyere Haab, end Gobryas troede, ventede paa Sagens lykkelige udfald. Men da de nu skulle sette sig til Bords, giorde Gobryas en Undskyldning for sin Giæst, at han befalede een af Præsterne at sidde mit paa Benken; thi den Galliske Religion forer det med sig, at dette Slags folk i Giæstebuder eller andre Forsamlinger tage det fornemste Sæde; Oven for ham sat Arſidas, og neden for ham Gobryas, imedens man spiſede, talede man meget om de Druider (Præsterne) og stod Gobryas i Tvivl,

om Arsidas havde større Lyst at viide hvad Præsten fortalte, end Præsten at fortælle Thi denne fortalte, at hans Orden ey allene Commanderede udi de Gallske Geistlige Sager, men vare og Dommere udi Tretter, og at den aanske Ungdom hængede af deres Lærdomme, og viiste de desuden med mange og store Ord, at de lagde sig i besynderlighed meeget efter Poesien, som en Guddommelige Kunst; ved denne Materie opholt han sig disto længere, paa det man skulle bede ham opregne noget, hvilket da Arsidas forram, nødde han ham med hans Villie dertil, hvorpaa han oplæste efterfølgende Vers, som han sagde sig for nyligen at have giort, og hvor ved Gudernes Retfærdighed roses, efterdi de lade sig vel længe forurette, men straffe dog omsider efter Fortienneste;

Du Afsindige og Edder-fulde Orme,
Som dristig Gudernes Taalmodighed bestorme,
Ved Eders Synde-Sverm, foragt ey Guderne,
For de med Straffen sig saa langsom lade tee.
Thi kommer Jupiter med Straffen noget silde,
Da ikke strax slaaer til, naar vi forsee os ilde
Saa blir dog tænket op af hans Retfærdighed
Hver Synd som og dens Straf til rette Tid og Sted.
Og heraf komme de utallig Dødens Maader,
Hver med bestraffet blir vor slemme Synde-Daader,
Og det, som verre er end noget Dødens Slag,
Den Helved-Plage Orm, Samvittighedens Nag.
Her bryder Havet ud igiennem sine Sluser,
Og ganske Byer med sin Vrede overfluser
Nu ædes Høsten paa det skionne Ager-Land
Ved Storm-Vind eller og den slemme Svine-Tand.

Hvad

Hvad naar den giftig Peſt igiennem Luften Kiører,
Og den uventet Død hver anden Mand paaforer!
Hvad! naar Mars tænder an den giſtig Krigens brand,
ſom ved uſkyldig blod allene ſlukkes kand.
Paa diſſe' Maader og langt flere Synden bliver
Uſtraffet, naar til Hevn man Guderne ſelv driver,
At med den ſilde Straf man ey ſkal ſpille giek
Og uden minſte Frygt paa naade Synde vek,
Men vi Eenfoldige, ſom ikke monne viide,
Hvorfore vi disvær ſaa meget Ondt maae lide,
Hvorfore Modgangs Storm ſaa vſte reyſer ſig,
Og hvorfor at vort Liv er nu ſaa ſkrøbelig.
Vi klage, at vor Magt og Leve Tid er brøkket,
Ved det Naturen er af Alder bleven ſvækket.
Og naar at Modgang os mon give noget Saar
Beſkyldninger og Dom ſtrax over Skiæbnen gaaer.
Men ach Naturen bør ey have ſkyld for dette,
Ey heller Guderne os her i forurette.
Men vi ved vores Synd ſelv nøde dennem til
At ſtraffe, om de end det nødig giøre vil.

Cap. XI.

Gobryas begynder paa nye ſin Hiſtorie, hvorledes en Krig reyſer ſig imod de Allobroger, og tre Konger blive ſlagne paa Flugten, iblant hvilke Ancroeſtus, er af Rigdom og Værdighed den fornemſte. Udi hvis Telt da Seyervinderne falde ind for at plyndre, bliver en Soldat en ſmuk ung Perſon vaer, den han vender ſig til, og forlader det øvrige Bytte. Som nu Gobryas kommer denne i Møde, kiender han Barnet, at det er Alioriſtes? hvorfor han fiober det og leverer det Timandra tilbage.

Da nu Aftens Maaltidet temmelig Prægtig, ſaa vit Krigen og Soen tillod, var holdt,

sagde Arsidas, det er nu paa Tide, at vi leede over alt paa hin side af Rhodanus, og faae vor Første her frem for Dagen igien af de Huuler, hvorudi han er skiult. Gobryas svarede; det giorde vi og med største Flid, men alting var da forgieves; vi begrædede ham i fulde fire Aar, som forloren. Paa det femte Aar bleve vi nødde til at føre en Krig imod de Allobroger, fordi de trættede om Grænse Skiælene, og aiers ne vilde ind udi det frugtbare Naboelav, Jeg holder det for unødvendig, at fortælle Eder, hvad udi denne Krig passerede; besynderligen de Ting, som vi udi Partier og ringe Skiærmytsler forrettede. Der blev ikkun holt een Hoved-Trefning, hvorudi de Allobroger bleve slagne og maatte forlade deres Leir. Vor Krigshær fik et saa overflodig Bytte, at den neppe kunde bærge Rovet og Fangerne. Efterdi Guldkiederne og Armbaandene, som de Gallier pleie at bruge; vare udi dette Nederlag utallige; udi dette Feldslag bleve tvende af de Allobrogers Konger slagne, paa Flugten, iblant hvilke een ved Navn Aneroestus var af Rygte og Værdighed den fornemste, i det nu Seiervinderne Plyndrede denne Telt, blev en Soldat i Indgangen deraf vaer en meget deilig ung Person, hvorfor han forlod det øvrige Bytte, og tragtede allene efter at faae samme. Denne væraede sig med sit Synd mandeligere, end man kunde vente af en Person paa hans Alder, og saade, at man ikke kunde fange ham levende; Soldaten vilde og ikke

ikke skade dette spæde Legeme; men kaldte sin Kammerat til sig, som kom bag paa dette fegtende Barn, og fik ham med meegen Møye over Armene, samt Spydet af hans Haand hvorover han var høyligen forbittret. Man syntes at hans Hænder vare alt for vrdige til at legge i Baand, og Evig kunde man ikke frygte for af et saa ædelt Gemyt. Dersom han derfor lovede dem ikke at ville flye, vilde de heller ikke besvære ham med noget Trældoms Tægn, men han skulle folge dem ligere en Kammerat end en Fange. Denne, hvis Ansigt ikke af der store Nederlag var bleven nedslaget, sagde, at han ikke vilde stride mod Guderne, som havde behaget, at han skulle fanaes, og vilde han nu ligesaa oprigtig holde sit Løfte, som han tilforn vilde forsvare sin Frihed. Det var ikke uden ved Gudernes Indskydelse, at han vel befaldt Soldaterne. Han gik da godvillig med dem, og som de frygtede for Misundelse, tillode de ikkun faae at see ham; De vare nu ikke langt fra den Kongelige Residents, da de komme af en Handelse mig i mode. Om I vil troe mig, da blev jeg ret ganske bestyrtset ved at see denne unge Persons Ansigt. Og spurte Soldaterne med største Begierlighed (thi de vare mig ikke ubekiente) hvor fra de havde faaet dette Bytte, og om det var tilfals. De svarede, at det var en prægtig ung Person af Fangerne, som de vilde forære Commindorix. Jeg troer, at de frygtede for, at jeg vilde begiere ham for min egen Person, og derfor betiente

sig af Commindorigis Navn. I veed, at de Galliske Krigs-Kiortler skiuler ikke det ganske Legeme. Hvorfore, i det jeg blev ved nøye at betragte ham, gave Guderne mig ret noget stort i finde, i det samme bøyede denne sin Hals, hvorved jeg bekom en saa ubeskrivelig og umaadelig Glæde, at jeg neppe kunde styre mig selv. Jeg blev var paa ham den Kongelige Printzes Kiende-Tegn; det naturlige Purpur farvede Korn-Ax, hvormed Skiælvnen, som for er meldt, havde betægnet Dronnings Son; jeg kunde for overmaade Glæde ikke tale. Sved og en uformodentlig Afmægtighed fuldte med mine endnu uvisse og bekymmerlige Ønsker. Jeg tilbad Landets fornemste Guder i mit Hierte, at de ville staae saa stort Haab bi, og sagde; Da have I sandeligen funder et prægtig Bytte for Commindorix. Men overlegger med Eder kiere Venner! om det ikke skulle være bedre at forære Dronningen denne Person, Esterdi han endnu er af den Alder, at han kan tiene i Fruer-Stuen; og naar han i sin Tid erindrer ved hvilke Personer han til Dronningen er overleveret, skal han maaske forfremme Eder. Thi om I endgiver denne til Commindorix, kommer han dog til Dronningen; og Commindorix faaer da af Dronningen den Tak, som nu skal blive Eders, Om I ere kloge: Soldaterne, efter at de lidet havde talt sammen, takkede mig for, at jeg havde givet dem det Raad, og bade, at de ved min Hielp maatte faae Audientz hos Dron-

nin-

ningen: jeg tog dette ey allene paa mig, men, som jeg frygtede for dette kiere Bytte, og længtes efter at faae end vissere Ting at vide af Barnet selv: indbød jeg dem til at spise med mig til Aftens.

Da vi nu vare komne hiem, talede jeg den unge Person venligen til, og spurde ham, hvad hans Navn var? hvortil han svarede: at man udi hans første Fængsel havde kaldet ham Scordanes, men i hans andet Fængsel vidste han endnu ikke hvad Navn hans Herskab ville give ham. Haver I da, sagde jeg, været Fanget engang til orn? ja, svarede han: men hvorfra blev I da tagen mit kiere Barn! spurde jeg videre? og hvad var Eders første Navn? jeg kan som en Drøm erindre, svarede han, at jeg med bevæbnet Haand, da jeg endnu var liden, blev rovet af min Faders Huus. Men jeg kand intet huske, uden at vi bode paa Landet, og at jeg af min Moder blev kaldet Astioriltes; men dernæst blev jeg af dem, som bortrovede mig, foræret til Kong Aneroestus, ib ant hvis Børn jeg næsten med lige Pragt og Maade haver fornøvelig hendrevet nogle Aar; Paa det at jeg kunde faae nogen Kundskab om Krigs-Væsenet, behagede han at jeg skulle være med udi denne Krig, i hvilken, jeg disværre ikke ved, hvad ham er vederfaret, men jeg haver nu faaet en anden, og, som jeg tænker, en riugere Ekiæbne; og ved disse Ord blev han gandske forvirret af en indvortes Bedrøvelse. Men jeg, som allereede vidste fuldkommen Beskeed, takkede Guderne, som jeg heller tilskrev disse

Hendelser end Lykken; og sagde: Guderne have ikke giort ilde imod Eder, kiære Barn! og maae I ikke mod Skiæbnen være Utaknemmelig, som ved saa mange Hendelser haver strævet at bringe Eder udi Dronningens Tieneste. I er kiere Barn conserveret til en stor Lyksalighed, jeg var overmaade glad, og efterat jeg havde bragt Natten til Ende ved adskillige uroelige Forestillinger om dette store Haab og aldt godt; gav jeg Soldaterne tilkiende, at jeg gik til Dronningen, for at skaffe dem Audientz. Jeg havde pyntet mig Statseligere end jeg ellers pleiede og havde taget en Krantz paa mit Hoved, ligesom jeg skulle ofre, og var mit Ansigt desuden formedelst denne Glæde mildere end sædvanligt, hvilket aldt glæden over den nye Seier, vi havde erholdet, kunde udfolde; da jeg nu i denne Dragt havde giort min Reverentz for Dronningen, satte jeg mig for, lidet at dølge denne Glæde for hende, og ikke at give hende den strax gandske tilkiende, thi sagde jeg. Allernaadigste Dronning, hendes Majestæt maae ikke forundre sig over denne mit Sinds usædvanlige Glæde, Guderne have ved en Droms hemmelige Kraft skyndet mig hertil. Hendes Majestæt vil maaskee holde mig for Overtroisk; men det billede, som jeg saae i Sovne, var saa vist, at jeg ikke kunde regne det for en Drom, at jeg ikke videre skal dølge det for Eders Majestæt, da glæder jeg mig allereede paa Eders Majestæts Vegne, og troer, at Mercurius, el-

ler

ler et andet Gudernes Sende-Bud, om de have noget, foruden ham, som forkynde Menneſken i Søvne tilkommende Ting, haver viiſt mig, at denne Dag ſkal blive Eders Majeſtæt en Lyk-ſalig Dag. Hertil ſvarede Dronningen; men hvad er dette, min kiere Gobryas! for Glæde Bierge? eller rettere, hvorfor raſer I? jeg ſaae, ſagde jeg, i Dagningen, da Dromme pleie at være meeſt ſande, et meeget deiligt Barn, ſom talede mig til med diſſe Ord. Gak til Dronningen, Gobryas, og du ſkal ſige, at jeg kōmer til hende I Dag ſkal hun paa en gandſke tryg og ſikker Maade faae mig at ſee, ſom hun ſaa længe haver længtes efter. Men hvo er I da ſagde jeg? ſaaſom Eders Anſigt og Natur er ikke ulig eens, ſom ſkulle ſtamme fra Guderne, men han forekom mig ligeſom Vred herover, og ſagde: mon du ikke kiender Aſtioriſtes, at du ſkulle have een fornoden, for at viiſe dig ham? kiender du ikke Timandræ Son din egen Forſte? ſom han dette ſagde, kiendte jeg ham ſtrax, og da jeg udi Søvne revſte mig op for at omfavne ham, vaagnede jeg, og ved denne u-angenemme Opvaagnelſe miſtede det kiære Barn. Deraf maae og hendes Majeſtæt viide, at det var en Guddomlig Forevarſel; fordi jeg ogſaa ligeſom af Guderne twinges til, ikke at tvile derpaa Eders Majeſtet ſkal i denne Dag have hendes Aſtioriſtes. Dronningen, da hun dette horde, ſlog ſit Anſigt ned, og ſom han igien

loftede det op, viiste han sig saa lidet glad, at jeg allerede fortrød, at jeg havde digtet denne Fabul. Hvorfor, sagde hun: bringer I mig nu atter paa Erindring om den store Sorg? Enten haver dette ikke været uden en Fantasist Gestalt i en Drøm, som af en Hændelse er indfalden, eller, dersom Guderne derved betægne noget vissere, da skal jeg i Dag ende mit Liv, og iblant de Døde omfavne min Sons Skygge; Nej, allernaadigste Dronning! sagde jeg: dersom mine Løfter ikke gaae for sig, maa hendes Majestæt straffe mig med Landflygtighed; eller det som jeg holder for den høyeste Straf i Verden, med hendes Majestæts Høyeste Unaade. Nu vil jeg gaae til Templen, og handle med Guderne, at de fremstille det, som jeg haver lovet. Ved denne Frimodighed tvang jeg Dronningen til at haabe; Jeg gik derpaa fra hende, og i Stæden for at søge Templet og Guderne, begav jeg mig til mit Huus, hvor jeg tog frem Lykfaligheden. Jeg stillede Soldaterne med deres Gave udi Indgangen til Slottet, for strax derpaa at lade dem indføre til Dronningen ved Officieren for den Kongelige Vagt, som vel var min besynderlige gode Ven, men dog ellers uvidende om hvad som var i Gierre. Imidlertid forsøgte jeg mig tilbage til Dronningen, og ved min Ankomst tiede endskiønt stille, for at høre, hvad hun først ville begynde at tale. Jeg saae paa hende at hun var bevæget; thi nu spatserede hun og tog ivrigere Skrit end sædvanligt,

Nu

Nu sad hun igien i dybe Tanker, og som ofte-
ste saae paa mig. Men see! da kom Officieren
for den Kongelige Liv-Vagt, ligesom jeg havde
forlanget af ham, ind, og forestillede, at der-
uden for var en meget deylig fangen ung Per-
son, som tvende Soldatere vilde forære hendes
Majestæt; Timandra blev herved forvirret,
og fattede endnu ikke den Lykke, som nu aller-
de begyndte at fremskinne. Hun giorde sig ikke
nogen høyere Tanke, befalede allene, at mand
skulde lade Soldaterne komme ind for hende;
Men, allerkiæreste Ven; Da de vare indkom-
ne for hende med deres Gave, blev hun af For-
undring og Kiærlighed, som Grad-viis til tog
udi hende, saaledes antastet og indtaget, at hun
næsten mistede baade Sands og Følelse. Det
Haab, som jeg havde giort hende, tillod neppe
at hun kunde høre Soldaterne recommendere
deres Ekiænk; Men hun saae strax af en far-
lig og ubetænksom Tilkyndelse Barnet i Nak-
ken; og da hun kiendte Fødsels Tægnet, holdt
hun nogen Tid den Kongelige Kaabe for sit An-
sigt, ligesom der var hende kommen noget udi
Øyene, paa det hun kunde skiule sin Forvirrel-
se. Men da hun dernæst havde berdet sig, blot-
tede hun igien sit Ansigt, og omsider dimittere-
de Soldaterne med Tak og Naade-Løfter;
Derefter behagede hun hemmeligen at tiltale mig
med disse venlige Ord: O I Taalenspiller, vaa-
gende haver I dromt; og det, som I viste alle-
rede fuldt og fast, fortalte I som en Drom, for

at

at giøre en Opfærtelse i min Glæde. Veed I hvorledes jeg vil hævne mig paa Eder? De meget store Belønninger, som jeg bekiender at være Eder skyldig, skal komme lidet seenere. Men I skal siden fortælle mig, hvorledes I kom over Barnet? tag I ham nu, og opdrag ham ligesom til vor Tieniste. I skal lade ham udi Ungdommen oplære udi de Videnskaber, som anstaaer hans høye Fødsel. Imidlertid kand jeg uden Mistanke nu baade see og tale med ham. Efter at hun havde sagt dette til mig Hemmeligen, overleverede hun mig offentligen Barnet, som vi kaldte Scordanes, selv gik hun ind udi et hemmelig Gemak, paa det at hun disto frier kunde fryde sig. Soldaterne gave vi og troligen de belovede Belønninger, som vel vare Kongelige, men dog ikke saa overmaade store, at de kunde foraarsage dem Misundelse, eller gielde imod den Foræring, som de havde bragt. Men udi dette Solskins Veyr reyste sig uformodentligen en Storm, som ikke var at foragte. Kong Anerdestus sendte Herolder til os, og lod forkynde, at dersom nogen vilde give ham tilbage et meget deyligt Barn, som han elskede, som een af sine egne Prinzer, skulle for denne lille Person blive betalt 100 Talenter. Denne saa umaadelig store Gavmildhed indjagede os Skræk: thi med hvilken Misundelse eller Mistanke maatte vel Dronningen holde denne Person hos sig; som hans Herre saa dyre ville kiøbe. I det mindste maatte det ansees for een

barbariſk Haardhed, at misunde den Gamle Konge denne Glæde, og Barnet saa meget Got. Ja mon og vel Scordanes selv skulle forblive her, naar han var kommen til de Kræfter, at hun kunde flye. Eller mon der ikke vel kunde findes andre, som, for at faae de 100 Talenter, kunde søge at stiæle ham bort. Imedens vi nu frygtede for dette, og hverken vilde slutte nogen Accord med Aneroestus, ey heller uden Skam kunde beholde Barnet. Foyede ufornodentligen en Ulykke, som vederfores Aueroestus, os; thi hans Undersaatter giorde Opstand imod ham, og en Krig reyste sig i en Hast, som fik dette ulykkelige Udfald, at Aneroesti tvende Sønner, hvorom Faderen havde giort sig et herligt Haab, bleve udi et blodigt Feldslag. Aneroestus selv, omendskiont man ikke fandt hans dode Legeme, troer jeg dog faldt i samme Slag, hvorefter de, som havde styrt ham fra Thronen, af en Tyranniſk Ærgierrighed, anmassede sig hans Rige. Scordanes havde nær taget Livet af sig selv, da han fik at hore dette gruesomme Nederlag paa Aneroestus, saa stor var hans Kierlighed til ham, og saa nær gik hans Ulykke ham til Hierte, hvilket man aldrig maatte have ventet af den Alder. Dog fik vi ham tilfreds stillet ved Ophold og (hvo skulle vel have ventet det af et Barn) ved kraftige Argumenter og Beviser.

Cap.

Cap. XII.

Barnet bliver udi Gobryæ Huus oplært udi de Viidenskaber, som anstaae en Kongelig Printz. Og som Commindorix begyndte at regiere haardere end de redelige kunde fordrage, stillede Timandra sin Søn for Kongen, som af Glæde og andre Affecter gaaer næsten fra sig selv.

Som han nu saaledes var kommen til sig selv igien, og conserveret for os; opfylte han snarere, end man havde ventet, enhver Stand og Alder ved Hoffet med Forundring over sig. Thi enten det kom an paa at ride, kaste med Spyd, eller skyde til Maals, overgik han straxs sine Kameratere, og tog saa uventelig til, at end og hans Lærere maatte kunde satte Misundelse til ham; han var og ikke formedelst denne sin lyksalige Natur hovfærdig eller egensindig. Alle behagede at overvindes af ham; efterdi han aldrig overvandt nogen udi Kunster, førend han havde overvundet den samme først udi Høflighed og Lydighed. Ingen var høfligere udi sin Tale end han, han veeg for alle, og søgte alles Gunst. Han var overflodig riig paa Skiærts, som han først forsøgte og proberede paa sig selv, paa det at andre derover ikke skulle stode sig. Saa tog han og til i Legems Kræfter, hvilke han hærdede ved at brydes og kæmpes, item ved Løben, Jagt, og at tæmme et par Heste for en Vogn: herforuden var han meget aarvaagen, og Maadelig i Mad og Drikke: og vænnede sig saaledes

til

til Luften, at den paa ingen Aarets Tider skadede hans Sundhed. Men det, som jeg og Dronningen fornemmeligen glædede os over, var, at vi mærkede udi ham ey allene hans Far-Faders Natur, men end og hans Stemme og Geberder, han var ikke meget over Exten Aar, da Lykken syntes ligesom at have hastet med hans Forstands og Legems Kræfters Moenhed, paa det at vi ikke alle skulle omkomme: thi Commindorix havde nu fattet ligesom en Væmmelse for den alt for store Lydighed, som vi viiste ham. Han tog nu grummere af Stæd, end gode Patrioter vel kunde fordrage, blev Dag fra Dag dristigere udi sin Ondskab, og havde forsøgt, hvor ustraffet man kunde fraade Britomandes. Tilsidst tragtede han nogenledes Øyensynlig efter at faae det Kongelige Navn. Efterdi hans mange Clienter styrkede ham udi denne hans Ærgierrighed, sigende: at Regieringen, som under Britomandes var svækket, maatte ved en tapper Mand hielpes paa Fode igien, at Riget var meere Commindorix forbunden, end han var Riget, dersom han vilde antage sig det, det kunde være Britomandes, som var ubequem til Kongelige Forretninger, og desuden uden mandlige Arvinger, lige meeget, hvad Navn man gav ham, og at Commindorix var ey allene af den fornemste Adel, men og desuden en Person, som havde Mod og Mands Hierte. Disse Rasende Anslag skulle nu og strax have været satte i Verk: thi man sagde, at

Ty-

Tyrannen ponsede allerede paa, udi hvilken Festning han tryggest kunde sette Kongen med sin Timandra: hvad Told skulle legges til deres Taffel, og hvad Folge eller Vagt de begge skulle have. Endeligen havde han saaledes forsagtet den Syge Britomandes, at han understod sig forblummet at spørge ham, om han ikke godvilligen ville afstaae det tunge og besværlige Konge-Navn. Thi han holt for, at Folkets Had og Misundelse, imod ham, skulle meget formindskes, ifald Kongen godvillig afstod Regieringen for ham. Men Kongen blev ved denne meget uanstændige Tale fortornet, dog tæmmede han sin Vrede; Men begynte siden for Timandra at begræde sin Skiæbne. Denne holt for, at man ikke burde tove, og, ifald Lykken stod dem imod, da i det mindste tapperligen doe. Hun sagde derfor, allerkiereste Gemahl: jeg baver det, hvorved jeg kan hevne Eder paa denne ugudelige Fiende: men jeg frygter for, at I formedelst Eders Lemfældighed skal forlade mig, aabenbare mine Anslag for Fienderne, og ødelegge tillige baade mig og Eder selv. Men Kongen Svor ved baade Himmel og Jord, at han ey allene skulle tie, men end og med sin Kongelige Myndighed assistere og forfremme Timandræ-Anslag; han sagde: at han maatte tilstaae sin svage Forstand, og hvor høyligen han tilforn havde forseet sig, men ved den Ulykke, som forestod, var han allerede bleven stærkere.

Ti-

Timandra, som ved disse Ord blev hierteligen glad, sagde: Dersom I holder, hvad I haver lovet, skal vi i Morgen, enten som Seyervindere stadfæste vor Værdighed, eller dee som Konger, i det øvrige aabenbarede hun ikke sit Anslag for Hogen den Aften, uden at hun erindrede nogle af de troeste Ministre, at de mod Dagningen vilde samle sig hos hende; men mig befalede hun ey allene selv at være tilstæde, men end og at tage min Foster Søn med mig, og anstillte hun sig saaledes luden all Bekymring, at jeg aldeles ikke kunde slutte mig til noget usædvanligt og uroeligt. Commindorix var da 3 Miile fra Staden paa Jagt; thi han var forrvende Dage siden reyst til et Kongl. Lyst Slot, hvor Skoven og Jagten var allene for det Kongelige Huus: Saa snart det derfor blev Dag, komme vi sammen paa Slottet, som befalet var, vi vare ikke meere end 16 Personer, som Dronningen stillede for Kongen, dog alle af Ministrenis Kal, og enten offentligen eller hemmeligen Commindorigis Uvenner. Efterat hun nu havde befalet min Foster Søn at komme nærmere til hende, talede hun saaledes til Kongen. Jeg er endnu uvis, Herre Konge! om det udi Edera Tanker er enkast, som jeg nu kommer frem for at bekiende som en herlig Gierning; thi jeg haver skiult for Eder Eders Lyksalighed, paa det I kunde beholde den disto trygagere; thi vore Fiender maatte have taget den bort i Opverten, som nu, den er kommen til sin Roenhed, skal

ødelegge dem. Forlad mig derfor, at jeg saa
længe haver tiet, det er skeed, paa det at I ikke
skulle vide, hvor høyligen I var Guderne for-
bunden, og at jeg skal aabenbare Sagen med
faa Ord: da lud af, saa længe denne unge Per-
son lever, at tænke, at I ingen Born haver,
som efter gammel Skik kand arve Eders Scep-
ter; thi jeg sværger ved alle de Guder og Gud-
inder, som jeg med rette bor paakalde, at den-
ne er Eders Son, og at denne er fød Eder uvi-
dende, da jeg falskeligen foregav det lille Pi-
ge-Barn at være fød af mig, som levede faae
Maaneder, og af Eder selv blev givet efter mig
det Navn Timandra. Aarsagen, hvorfor jeg
simulerede, var, at ikke Comindorigis Ul-
gudelighed paa nogen Maade skulle komme til at
viise sin Haardhed imod ham. I det øvrige, om-
endskiønt det falder mig besværligt, at rose
dette Barn, da det er nærværende; saa maa jeg
dog sige det, som ikke kan ties, nemlig: at han
er begavet med de Qvaliteter, som ligne hans
Forfadres, og at Guderne ved deres Omsorg
vidtløftigere og bedre, end jeg maatte have on-
sket, have forfremmet mit Anslag; Thi da han
blev fød, blev han vel overleveret Bønder til Op-
dragelse, men dog saadanne, som vare troe; thi
saaledes kunde Barnet bequemmeligst baade skiu-
les og opfødes. Iidi hans Opvext blev han en-
ten ved Roveres Gevalt, eller heller ved de maa-
dige Guders Forsyn bragt til en Udenlandsk Fyr-
stes Hoff, hvor han uden Mistanke vænte sig
til

til at begynde et Haardfort og Arbeydsom Levnet. Da han nu derefter er af Guderne bleven givet os tilbage under Navn af et Bytte, haver han saaledes anvent sin Barndom, og saaledes begyndt sin Mandlige Alder, at han begynder, at kunde være nyttig nu, da Commindorix lader af at være taalelig, og derfor, o Konge! enten maae undertrykkes eller antages til Herre; thi hvor langt, meener I vel, at I er fra at blive fangen? eller hvad have vi andet at forvente end Fængsel? Lader os derfor, allerkieriste Gemahl! heller hevne paa en Time saa mange Aars Dristighed. Dersom I nu efter Eders sædvanlige Taalmodighed foragter Eder selv, saa conserveer dog Eders Fæderne Rige for dette Eders Barn. Forbarme Eder ogsaa over de Ministrer, som I her see; thi der er ingen af dem, som jo, fordi de have holt med Eders Majestæt, maae af Tyrannen forvente enten Døden, eller en Spot, som er haardere end Døden. Forraad derfor ikke Eders egen Værdighed, Eders Gemahl, Barn, og saa mange troe Mænds Velfærd. Tvivl ikke paa min Tro, ligesom jeg skulle opdigte dette, og falskeligen tillegge denne Person Kongelig Blod. See de visse Tean paa hans Hals og paa hans Been, ligesom Lykkens Indsigl, hvorved han, som ved adskillige Hændelser haver været mist, og nu igien funden, ikke haver kundet bedrage mig, og dem, som herom med mig vare vidende. Men desuden ere jo Tiderne saaledes beskaffede, at om-

endskiønt dette af mig var opdigtet, burde I dog betiene Eder af denne bequemme og nyttige List. Odeleg Eders Fiende, som paa ingen Maade lettere end ved denne nye Hændelse kan tæmmes. Naar man haver faaet Fred, kand I endnu i Tide videre undersøge hans Fødsel. Dersom I paa nærværende Tid ikke troer det, som dog virkeligen er Sandhed i sig selv, saa er det dog tienlig, at I lader som I troer det. Derneſt vendte hun sig til sin Søn, og sagde: O min allerkiæreste Astioristes; thi saaledes kaldte vi Eder, da I blev fød, tillad at jeg nu omsider oprigtig omfavner Eder min Allerkiæreste Søn, som haver givet mig Anledning til saa megen Graad og saa mange Ønsker, giv mig Eders Ansigt giv mig Eders Mund at kysse. Nu først holder jeg for, baade at I er fød, og jeg er bleven en Moder.

Da Dronningen saa talede, bleve alle bestyrtede foruden jeg; thi jeg allene vidste, at det var sandt, som hun sagde: Men jeg var dog ikke uden ald Forundring. Efterdi hun, mig gandske uvidende, havde bragt denne Ting for Kongen. I det ovrige kunde man af alles Ansigter læse sig til, hvor sælsomt dette forekom dem. De stode gandske Maal løse, og bestandig saae paa hinanden. Endeligen paakaldte nogle Gudene, og andre græd, eller med Hænder opløftede til Himmelen stillende forundre de sig over Lykkens Omgang; thi Dronningen havde fort et saadant Levnet, at ingen frygtede for

for nogen Svig af hende. Men ingen blev mere forandret end Kongen selv og Actioristes. Thi Kongen gik af Glæde og andre Affecter saa godt som fra sig selv, og kunde hverken tale eller bevæge sig. Han saae nu paa sin Gemahl, hvis Troeskab han af Lång Erfarenhed kiendte, og nu paa Sonnen, som og selv ikke var mindre bestyrtet; thi da Dronningen vilde falde ham om Halsen, turde han hverken afværge hendes Omfavnelse, ey heller byde sig selv frem der til, men stod gandske skiælvende, uden at vide hvad han enten skulle giøre eller lade. Men da Dronningen saae Graaden i sin Gemahls Øyne, blev hun end dristigere, og sagde: Allerkiereste Gemahl! antag denne for Eders Barn, eller dersom I allereede foler, at I er dets Fader, saa ræk det først Eders Haand. Hvorpaa Kongen saaledes begyndte: Huldeste Gemahl! Guderne ere mig ikke saa unaadige, at jeg skulle forskyde denne min Søn, som ved sine Dyder og sit Kyndt skal meget ziire vores end og Kongelige Huus og Familie. Jeg stoler paa Eders Redelighed og Forstand, og tviler ikke paa, at jo dette Barn er aflet af mig. Og om I end bedrager Eder selv, og holder det for sant, som ikke saa er i sig selv, saa vil jeg ikke dismindre, at denne skal være min Søn, paa det at, i fald Naturens Baand ikke er imellem os, jeg dog i det mindste ved Udkaarelsen kan giøre mig til en Fader. Og derpaa bukkede han sig ned og omfavnede Prinzen, som laae paa Knæ for ham.

Cap. XIII.

Borgerskabet bliver ved Herolder kaldet sammen, og Kongen foreskiller dem sin Søn, som han haver fundet igien: udi denne Allarm kommer Commindorix i største Hast forbittret af Jagten op til Kongen, hvorudover alle blive forskrækkede, undtagen Astiorilles, som kommer i Kamp med Commindorix og nedlegger ham.

Denne hoy Adelige og af alle Dydens Prøbekiendte unge Herre, havde for lang Tid siden tilvundet sig alles Hierter, hvorfor han strax fant alle tilstæde varendes Yndest, uden at blive af nogen misundet en saa hoylyksalighed. De ansaae ham allereede, som deres Herre, og kyssede hans Haand og Kiole. De gamle erindrede ogsaa hans Far-Fader Britomandes; og saavel i Sandhed, som ved det Kierlighed forblindede deres Øyne, viiste mange Ting udi Printzens Ansigt, som han af Naturen havde efter sin Salig Far-Fader. Kongen begynte derpaa at sporge, om alle de Maader, hvorpaa Guderne havde Conserveret denne Søn for ham? men Timandra svarede: Jeg vil fortælle denne glædelige Historie, naar vi faae bedre Leilighed dertil. Nu maae vi see til at afvende den Ulykke, som svæver os over Hovedet; Saa længe Commindorix lever, ere vi i mine Tanker, ikke Konger, ja neppe Menniſker. Hvorledes meener I vel, at dette overmaade hoffærdige Menniske vil blive til mode, naar han faaer at høre denne Eders Families Tilvext? Men dersom I vil

vil høre mig, da skal hans, Rasenhed være forgieves. Indtag I udi en Hast og letteligen Folkets og Soldaternes Hierter. O gid Eders Svaghed kunde tillade Eder at gaae frem for dem, og i deres Paasyn giøre en Begyndelse til saa vigtige Ting. Men han svarede: jeg kan gaae, min allerkiereste Gemahl, ja jeg kand; og, dersom I saa behager, vil jeg lade sammenkalde Folket paa Slots-Pladsen, for at tale til det; det var det, sagde Dronningen, som jeg ønskede. Alle Ting maae forrettes i en Hast, førend Commindorix noget herom faaer at viide, og skal søge at hindre det.

Han sendte derfor strax Herolder over heele Byen, som skulle samle Folket, for at høre den Tale, som Kongen skulle holde. Alle tænkte at de vare galne, thi hvo skulde vel troe, at Kongen, som udi saa mange Aar ikke havde ladet sig offentligen see, skulle nu i saadan Hast komme frem for Folket, og tillige holde en Tale? hvad usædvanligt og uformodende maatte vel være hendet? Enhver holt dette for noget Sælsomt. Og som ingen af dem vidste nogen Besked herom, saa forspurte og underrettede de hinanden indbyrdes herom, som gemeenlige udi saadanne uvisse Hendelser pleier at skee. Nogle understode sig at sige; at Kongen udi denne Forsamling vilde affige sig med sin Kongelige Værdighed, og at dette var nu den sidste Forretning, han vilde giøre som Konge. Alle vare nysgierrige, og indfunde sig i Hauberal. Gvarde Regimenterne, som og va-

re hentede, stode under deres Capitainer, og Faner. Vi havde imidlertid i en Hast opreist et høyt Stæd ligesom et Theater eller Skue-Plads. Hvorpaa efter at Britomandes, geleidet af sine Ministre, var fremkommen, og havde sat sig tillige med Timandra paa en Throne; samt stillet Astioristes næst ved sig, adskillig Snak kom iblant Folket, nogle fulde i Graad, ved at see Kongen, andre spurte, hvi denne fremmede Person var kommen i en saa uformodentlig Anseelse hos Kongen: Endeligen, efter at der ofte var bleven befalet at man skulle tie. Begynte Britomandes at holde en Tale af denne Indhold. Nemlig, at det var billigt, at saa vel han som Folket takkede Guderne, fordi de havde givet ham en Son og Arving til Riget. At den unge Person, som de saae at staae hos ham, var fød af Dronningen; Men af Frygt for Fiender var, da han blev fød, bleven skiult, og opdraget, som et Barn af Privat Stand, at han derefter ved adskillige Hendelser var bleven tabt og nu igien funden, at han i Dag først havde kient dette sit Barn, og derfor havde ikke kundet undlade, at give Folket denne Glæde tilkiende, saasom den burde være publique. Dy, paa det at han kunde fordoble Glæden udi alle, lovede han Soldaterne en Foræring. Men Byerne og Havnene tilsagde han en tredie Deel Lættelse for Skat og Told. Dersom de ikkun vilde vise ham den Troe, som: sommede brave Mænd, og staae Gudernes begynte Verk bi; hvilke havde vist

Frank-

Gallien en saa stor Naade; Dernæst talede Astioristes efter Kongens Befalning, til Folket og Soldaterne. Han var tilforne vel lid af alle; men nu syntes hans overmaade deilige Gestalt at være end Prægtigere. Han forbant sig ogsaa Soldaterne, ved at love dem end en Gave, som den næste Dag derefter skulle blive dem udbetalt; og Folket, hvis Hierter man allereede havde vundet ved Løftet om Toldens nedsettelse, (thi denne havde Cmmindorix skruet gruesom høyt op, for at giore Kongen disto mere forhadt) tilsagde han ogsaa en Skænk og et Giæstebud. De store Herrer, som stode omkring Kongen og Astioristes, hiulpe meget til, at Folket bifalt og yndede disse fremmede og vanskelige Ting. Thi nogle af disse vare Befalnings-Mænd over faste Provintzer, og andre vare Høye Officiers ved Milicien, men næsten alle af høy Adelig Stamme. Derfor opfylte den gemeene Mand Luften med Lykønskninger; Soldaterne sloge deres Baaben sammen, og den ganske Forsamling, ved en let og hastig Tilskyndelse, (saasom den gemeene Mands Affecter gemeenligen ere beskaffede) samtykkede denne Lykke. Undtagen alleene Commindorigis Clienter, som enten stode ganske fortalte herover, saasom de mærkede deres Heres Undergang, eller og, stolende paa hans magt, hemmeligen truede dem, som havde udi hans Fraværelse understaaet sig at foretage dette; men de vare Mængden ikke vorne, hvilken nu led sig ke modig, da der ingen Fare var forhaanden,

men strax herpaa ved en uformodentlig Skræk blev nedslagen. Thi Commindorix, kom just udi denne Allarm ind udi Byen, saasom han var af nogle af sine Tilhængere bleven advaret, at noget usædvanligt var i Verk. Thi disse vare strax løbne til ham, saa snart det blev bekient giort, at Kongen lod sammenkalde Folket. Han var endnu udi sin Jagt-Habit og ganske hidsig af Hast og Vrede. Som han nu saae, at Folket var kommen sammen, og at Britomandes sad paa sin Throne; da, saasom han endnu ikke vidste hvad der blev foretaget, men tænkte ved sit myndige Ansigt allene noksom at skulle dæmpe alle Ting, steeg han op til Kongen. Der var ingen, som hindrede ham, thi hans langvarige Tyrannie havde ey allene tilveiebragt ham Hadmen og Ærbodighed og Frygt. Derfor trængde han sig letteligen igiennem den gemeene Mands Hobe, som stod nu ligesom stumme og i Frygt for, at de maaskee havde forseet sig. Han havde et Jagt-Spyd udi sin Haand, og en Kaarde paa sin Side. Saasom han havde hastet, saa vare ikkun faae af hans Betiëntere med ham, hvilke vare bevæbnede med de hos os brugelige Spær. Nu var han allereede kommen til det Høye Theatre, hvor Kongen sad med nogle faae af sine Ministre omkring sig, og, efter at han i største hast var kommen op for Trapperne; sagde han; hvad er dette for en Dristighed? eller hvo haver i min Fraværelse ved denne oprørske Forsamling Drevet Spot med Kongen og Ri-

get

get? De blegnede alle af Forskrækkelse, thi de vare komne i Vane med at adlyde og frygte for ham, og liden Hielp syntes man at have udi Kongen. Astioristes stod allene uforskrækket, gik ham strax derpaa i møde, stytte ham lidet tilbage, og befalede ham at legge sine Vaaben fra sig, og at komme med større Respect for Kongen, som han saae at sidde paa Thronen. Commindorix blev ganske yderligen forbittret over, at nogen turde understaae sig at giøre saadant mod ham, og paa det at det ikke skulle blive ustraffet, Resolverede han strax at kaste Jagt-Spydet lige imod Astioristes, som veeg for Kastet, saa at Spydet fløy hen til Gvarde Regimentet og saarede en uskyldig Soldat. Derefter finge begge deres Kaarder af Skeeden.

En mærkværdigere Hendelse, min kiere Ven, er maaske i vor Tid aldrig passeret, og paa det at samme nu og paa nærværende Tid kan forlyste Eder; da behag at forestil Eder den udi Tankerne. Den ganske Slots-Plats var over alt opfylt med Soldatere, og Folket, som efter Gallisk Sæd er bevæbnet, naar det kommer til Forsamlinger. Paa det Theatre, hvor Kongens Throne var sat, stode de Ministre, som Dronningen havde ladet hente. Kongen sad selv med sin Dronning paa Thronen. Dog alligevel, understod sig ingen, da Astioristæ og Commindorigis Kaarder blinkede, enten at opmuntre nogen af dem, eller skille dem ad; der var ligesom en Dødsens Skræk kommen over al-

le,

le, saa at de taugde ganske stille, og med Øyene og Tanker vare henvendte til denne Striid alene, thi enhver ventede af dens Udfald sin Skiæbne, og enhver frygtede og bade udi deres Hierter, ligesom deres eget Blod ved disse Kaarder skulle udgydes. De fleste holte ogsaa for, at Guderne virkeligen vare tilstæde ved denne Kamp som Dommere; og at de maatte nu selv Dommie i denne Trætte, det er, om Astioristæ Fødsel. Var han ikke ved en opdigtet hovfærdig Løgn antaget til Thron-Følger, da skulle Guderne aldrig tillade; at han, som ved saa store Miraculer var bleven conserveret, nu ligesom udi Indgangen til sin tilborlige Lyksalighed, skulle falde. De stridende Personer opvagte og ved deres Gestalt adskillige Affecter, og trakte mangis Hierter til sig. Thi Commindorix var fast høyere end noget ordinaire Menniske; hans Lemmer vare stærke, og proportionerede efter hans høyde, han havde et skræksom Ansigt, og var vaa sin beste Alder; man havde store Tanker om hans Styrke, Mod og Erfarenhed udi Krigs-Sager og Fegte-Kunsten. Astioristes derimod var vel af en levende og hurtig Natur, men dog endnu spæd, og rak sin Fiende ikun til Skuldrene. Hans Ansigt, omendskiønt det da saae vredt ud, lignede dog en Jomfrues, hans gang var frie, og var der intet paa ham, som man jo meere maatte elske, end frygte for. Herudover ynkede alle Retsindige ham, at han skulle gaae imod en forsøgt Helt, som saa ofte

have

havde vundet Seier. I det øvrige havde de liige Gever, begge sin Kaarde, Commindorix tviisleve og ikke paa, at han jo ved første Anfald skulle have nedlagt denne unge Herre, hvorfor han udi Begyndelsen med Foragt gik løs paa ham, ligesom een, han letteligen ville overvinde; men da det haarde Hug, som han havde agtet hans Modstander, blev aspareret, og han fornam, at have Ont ved, at holde Astioristæ Kaarde fra Livet paa sig, begyndte han forsigtigere at give agt paa ham, og at forsvare sig, som mod sin liige Mand. De havde allerede hugget 2 a 3 gange forgieves til hinanden; da Astioristes fik det første Hug overst udi Panden, hvor Haaret begynder. Men da blev han af Sveden og Blodet, som tillige rant ham ned af Ansigtet end deiligere, dog tillige utaalmodig Vred, og begynde at gaae i Ring, springe til og fra sin Fiende, og ved adskillige Kunster og Inventioner at trætte ham. Det Hoy Adelige Gemyt blev opmuntret ved Seyerens Ære og Belønning; thi han vidste, at det Gallifke Rige skulle blive hans Løn for Striden. Men, at han kunde forsvare og stadfæste sine nye fundne Forældre udi deres Værdighed, var det, som mest ophidsede og satte Mod, i ham. Som han nu saaledes, som mældt er, anfaldt sin Fiende paa alle Kanter, saa omsider knekken sig paa hans Partie, thi, som man hos os, efter gammel Skik, udi Tvekampe gemeenligen gaae løs paa hinanden med Hug, saa havde han af en Hendelse agtet sin Fiende et Hug over

Ho-

Hovedet, men, som hans Fiende bøyede Hovedet for hugget, treffede Kaarden hans Øre, som med et maadeligt Stykke af Kiæben falt til Jorden. Herover rystede Tyrannen sit lange Haar, og snyfede af bitter Vrede og trudseler, efterdi dette Hug havde givet ham den haanlige Straf, som Tyve gemeenligen pleie at udstaae, Blodet flød og som en Bek ned af ham, og det, som meest formeerede hans Rasenhed, var, at *Astioristes*, for at forøge hans Smerte, lod som han foragtede sin Fiende, og gav sig god Tid til at drille og kose ham. Thi begyndte nu Kampen paa nye med Grumhed, indtil *Astioristes* syntes ligesom at blive Vred over, at Seieren skulle koste saa meegen Tid. Et lykkeligt, og for Gallien meget nyttigt, hug tog derpaa Armen fra Commindorix, men, da denne falt paa Jorden, gik Seier-Vinderen fremdeles løs paa ham, og skilte ham ved det lille Liv, som endnu var tilbage udi ham.

XIV. Cap.

Astioristes begynder at regiere under sin Fader; bøder Ancroesti Liig-Begiængelse. Reiser uden Lands under et fremmet Navn og Dragt. og lader sig i Sicilien kalde Poliarchus.

Arsidas hoppede af Glæde, ved at høre denne Seier, ret ligesom han skulle have været paa en Fægte-Plads, og med sin klappen lykønsket Seiervinderen: og strax sagde. Mig synes lige-

ligesom at see Eders Astioristes, hvor meeget anseeligere, og Myndigere han allerede ved dette Arbeide og denne Fare maae have viist sig for sine Forældre og Eder, da han havde nedlagt sin Fiende, efterdi Glæden og Lykken maae prægtig have forøget hans Mod, den Stund han endnu stod med sin nogne, og med sin Fiendes Blod besprængte, Kaarde i Haanden. Jeg haver, o Gobryas! ret Fornøyelse i at opholde mig noget udi saa søde Tanker. Men hvorledes vare Soldaterne og Folket sindede, da Commindorix var slagen? Astioristes havde et saadant Folk, svarede Gobryas, som J maatte kunde ønske ham. Man horde ikke andet end Glæde-skrig, Klappen og alle Slags Lykønskninger. Soldateskken maatte strax efter Britomandis Befalning giøre denne Prunk Eed. Natten derefter blev Glæde-Ild antænt, hvorom Borgerne dantsede med Krantze paa Hovederne. Man horde paa Gaderne ikke uden Forhaanelser imod Tyrannen og Astioristæ Berømmelser. Hvoraf en Deel, som vare gemeene strax forsvunde; men andre, efterdi de vare paa Vers, og bleve sungede, have vi længere beholt. Iblant andre har denne vor Præst, (betegnende i det samme med Ovene Druiden) udi denne almindelige Materie ladet see sin Poetiske Geist, Og skal han, som en meget høflig Person, i fald J min Kiere Ven befaler det, gierne Repetere sine Vers. Paa det at vi endnu ligesom over en Frist Seier kand forlyste os. Der Arsidas dette horde, sane

han

han til Poeten med et venligt Ansigt, meere fordi han ikke vilde synes at foragte Druidens Poesie, end fordi han fant behag udi at Historien skulle ved dislige Vers afbrækkes. Poeten lod sig og ikke længe bede, men opregnede disse faae Vers næsten ligesom udi Sang.

1.

Hvilken af Guderne skal vi tilbede,
For hvem skal Alteret Blomstre nu mest?
Man maae dem alle slig Høyhed tilreede,
Til et Tak-Offer, det sømmer sig best,
Thi een Gud kunde ey eene udreede
Frankrig af Kvenken, hvor i det var spendt,
At det lyksalig nu priser med Glæde
Efter Merite en naadig Regent.

2.

Thi see Tyrannen ved Gudernes Velde
Falt. Selv Tyrinthius dæmpte hans Vold,
Her hialp Diana til ham at nedfælde
Med sine Piile, og Pallas med Skiold.
Krigs-Guden Mars var i Striden tilstæde,
Brugte mod hannem sit vældige Spiud
Jupiters Torden, Apollinis Vrede
Gave ham begge Dodsforende Sfud

3.

See disse Guder, O Helt! paa din Side
Styrkede alle din tappere Haand,
Og gav dig Kræfter til at sønderslide
Fæderne-Landets ynkrærdige Baand,
Frankrig dig nu for en Perseus kiender,
Og da af Faren hun reddet er ud,
Giver sig ganske udi dine Hænder,
Og vil forblive din trofaste Brud.

O fry-

4.

O Fryde-Dag, som man aldrig skal glemme'
Da du sast udi din Barendoms Aar,
Mon en vild Kiæmpes Dumdristighed hemme
Som før ey agtede dig ved et Haar,
Ligesom Python den braagede Slange
Stolende paa sin usaarelig Hud,
Fordum minst tænkte at blive en Fange
For en Apollo og Skæggelos Gud.

5.

Du unge Herre, som billig maae heede
Naturens Øye-Steen og Sode Lyst,
Gid at din Afkom og Sæd snart med Glæde
Af de, dig avlede, maae blive kyst,
Enten Aurora selv agter at snappe
Dig som sin Tithon ned udi sit Skiød,
Eller at Cynthia skal dig bortrappe,
Jupiter til en Fornøyelse Sød.

Efterat Arsidas havde roset disse Vers, saae han igien paa Gobryas. Hvorpaa han saaledes fortsatte sin Historie. Jeg vil ikke plage Eder ved vidloftig at fortælle Eder Druideriis og Ridderskabets Anordninger, de Kongelige Personer til Ære; I hvor mange Dage Faksigelses-Festen herfor varede, hvor stor mængde af Folk der kom til alle Templer; og endeligen at alle enten af egen Tilbøyelighed eller af Frygt samtykkede udi Freden, hvilket mand neppe havde kundet vente i Henseende til den store Mænade af Tilhængere, som Comminodorix havde. Thi som det er allerede remmeligt langt ud paa Aftenen; og jeg, ventelig ha-

ver trættet Eder, kiere Ven, med min Tale, vil jeg korteligen fortælle Eder hvad, som haver tildraget sig med vor Astioriltes lige ind til disse Tider. Denne Printz aflagde Prove paa sin Mægtighed ikke ved Vellyster eller ved Hoffærdighed formedelst denne store Værdighed, hvor til han ikke var vant, men ved en ædel Kierlighed og Erkientlighed. Cerovistus og Sicambres, som havde opfod ham i hans spæde Barndom, lod han hente til Hove. Og giorde han Cerovistus selv, saasom han var vant til de Forretninger, som sømmede en Huusfader, til sit Hoffes Forstander. Sicambre overgav han til sin Moder, og blev hun straxgiort liige med de fornemste Damer. Med deres Søn, som og hedte Cerovistus, havde han udi sin Barndom været vant at leege; thi fornyede han nu Vendskabet med ham, og tog ham iblant sine fortrolige Betienter. Men hans Kierlighed og Erkientlighed imod Kong Aneroestus var endnu berømmeligere og anseeligere. Han erindrede dennes Kierlighed til sig; de 100. Talenter, som han havde budet for ham, da han var et Barn og en Fange, bevægede hans taknemmelige Hierte. Og glædede Timandra sig over, at han offentligen beklagede denne Konges Skiæbne, saasom hun sluttede deraf, hvor meget meere hun efter sine Meriter maatte være elsket af ham. Vi oprettede derfor og Ære-Grav for Aneroestus: og forkynte de Tyrannet, som havde hans Rige inde, Krig Den-

Denne Astioristæ Erkientlighed imod sin Foster-Fader gavnede Riget, thi Fienderne bleve undertvungne, og de Lande og Folk, som Aneroestus tilforn havde Regieret over, bleve lagde under os. Astioristes forte selv denne Krig, og udi en Tid af Sex Maaneder forhvervede saaledes sin Fader de aller fasteste Festninger paa de Alpiske Bierge, og hvad anden Styrke det Folk havde, at vi siden ikke have havt nogen tröere Provincie. Og efter at de Tyranner, som havde anmasset sig Aneroesti frarovede Lande, vare deels blevne slagne udi Marken og deels ved Skarpretteres Haand henrettede, vendte han tilbage til sine Forældre med en herlig Triumph.

Udi denne Lyksalighed regierede han under sin Faders Opsyn udi tre Aar efter Commindorigis Død; hvad han befalede, vilde Britomandes, at skulle stade fast: herudover maatte Øvrigheds Personer og Milicien tage imod hans Ordre, ved ham bleve de store Herrer i Riget enten til hoye Embeder forfremmede eller bleve efter Fortieneste afsatte; med ham var Timandra fornøyet, og agtede sig baade inden og uden Lands Lyksalig; hun havde i alt havt tvende Børn. Det første, som var en Prinz, havde Commindorix ved Animerne ladet tage af Dage. Det andet var Astioristes, hvorved den Kongelige Familie og Stamme blev ved Magt, og skulle fortplantes, og det tredie var en Prinzesse, som blev fød Sex Aar efter Astioristes; denne haver Guderne behaget, at

lade leve med god Hilsen og Sundhed til denne Dag, og er hun af sin Deilighed og høye Dyder nokſom berømt, vi kalde hende Cyrthæa. Med disse tvende Børn forlystede sig Timandra, og havde alle allerede forglemt den forrige Elendighed; da Astioristes selv af en høy Drift, som jeg holder for, pontsede paa at forandre Sagerne, og af Begierlighed efter at see de Lande og Folk, som vare uden for Gallien, satte sig for at Seigle ud af Riget uden nogen hans Stand anstændig Eqvipage og Følge. Han fremsatte Hercules og Theseus; og at saa mange Helte end og fra den yderste Kant af Østen havde ved saadane Farer og saadan Leve-Maade søgt sig Berømmelse. Han lagde her til; at han formedelst den store Myndighed, som han havde til Hove, kunde synes for de ilde sindede ikke saa meget at have befæstet sin Fader udi Riget, som at have paalagt ham en nye Trældom. Men der vare i mine Tanker andre og hemmeligere Aarsager, som drev ham til denne uden Lands Reise. Han kaldede derfor de høye Betiente re udi Riget sammen, hvilke forundrede sig over dette uventelige Forsæt; og, da de vare forsamlede, sagde han, at han for en liden Tid maatte overlevere dem sine Forældre og Riget til Forsvar. Efterdi han fordum havde giort et Løfte til nogle Guder, som vare vit bortliggende fra Galliens; og derfor burde udi deres Templer opfylde samme Løfte; De skulle ikke med Bedrøvelse optage dette hans Forsæt, eller ved deres

Eorg

Sorg giøre nogen ond Forvarsel for hans Reise; thi han skulle saa vel ved hans Fæderne-Lands Guders Beskiermelse, som ved de Guders trofaste Bistand, hvilke han nu reiste hen til, komme med Hilsen og Sundhed tilbage. Men da vi nu heftig satte os der imod, og man med Suk og Graad, allevegne bad ham staae fra sit Forsæt, da, paa det at vi ikke saa frygtsom og indstændig skulle anfalde ham med Bønner, gav han os et Haab om en mildere Resolution, og lod vel som han frivillig var bleven anderledes til Sinds. Men samme Nat forsøgede han sig hemmeligen fra Hove. Paa denne hemmelige og farlige Reise behagede han allene at tage med sig Cerovvisti og Sicambres Son, som han længe havde havt til sit hemmelige Raad saavel i Leege, som i alvorlige Forretninger. Men hvor hen de toge Veien, hvor de opholte sig, hvad Farer, de have været udi, eller hvad Tapperhed, de have viist, er, endskiønt, de for nylig komme tilbage, dog endnu næsten ubekient, saa hemmelig og forborgen holde de deres Reise; men hvilken Frygt og Bedrøvelse kom ikke over os, da de vare bortreiste. Hvor bedrøvet saae ikke Folket, og de høye Bestillings Mænd ud, da det blev befunden, at Astiorisses var borte! Folket gik ligesom afsindigt og rasende; og søgte alle Veye og Floder, for at finde og hindre ham fra at reise bort. Endeligen var Timandra allene den, som hindrede os fra at falde i Fortvivlelse; saasom hun saae Dage derefter tilstode at have faaet Brev fra hen-

des Søn, og at han var ved god Hilsen; og det ikke allene da, men hun sagde og siden ofte at hun havde faaet Breve fra ham, hvad enten det i sig selv var sant, eller at hun ved denne fornødne Trøst styrkede vore bedrovede Hierter.

Astioristes havde ikke været meeget over et Aar borte, da Britomandes ved Døden afgik; alle klagede over den unge Herre, at han paa saadan forborgen Maade var reist uden Lands og havde forladt Riget. saa at, da Britomandes blev fort til Graven, det var fast sorgeligere end den Kongelige Liig-Begiengelse selv, at høre paa deres Raab, som kaldte paa Printzen til Fæderne-Landets Velfærd. Imidlertid skulle Rigets Forretninger fortsettes, og Timandra forsikrede, at hendes Son levede og var ved god Hilsen, og at man skulle overdrage og betroe hende Regimentet; indtil han kom tilbage. De allene stode her imod, som havde Profit af at Astioristes ikke meere levede. Af disse blev han gemeenligen udraabt for død; og sagde de, at man ikke burde tillade, at Dronningen antog den Regiering, som allene tilkom en Mands-Person. Saaledes bleve der ytteligen twende factioner. De fleste vare paa Dronningens Partie. For de andre var Commindorigis Fetter anforer, factionerne bleve hidsige, saa at man rustede sig nu baade til Lands og Vands fornemmeligen var man bestræbet med Flaaden, efterdi Fienden holte for, at den sikkert skulle spille Mester, i fald den kunde dri-

drive Timandra ud af Marseille. Dronningen havde og til Havnens og Byens Forsvar samlet Matroser og Galleer; da Astioristes just i Tide kom tilbage. Vi vare strax saa begierlige efter at see ham, og saa gandske overvundne af Glæde, at vi neppe troede hverken Guderne, Lykken, eller vore egne Øyene. Vi havde Fornøyelse i at røre ved ham meere end engang, da han var kommen, og kunde ikke see os mæt paa ham. Enhver Alder og Stand kom fra deres Huuse og Byer i Flokke Tal ber hid, man havde ikke med oprigtigere Glæde kundet imodtage en stor Seiervinder. Kortesligen, Vaabene fulde af Rebellernes Hænder, og alle udraabte ham for deres Konge, og at Tilstrædelsen af hans Regiering ikke skulle være Blodig, udgav han en almindelig Pardon, for alle, som til den Dag havde forseet sig, og var han ogsaa ret inderlig glad over, at en Armee var bragt paa Beenene, thi dette sagde han, var ikke skeed af en Hendelse, eller til nogen Ulykke mod; Men at Guderne, som see alle Ting forud, havde samlet denne Krigs-Hær for ham, til de Ting, som han havde sat sig for. Da han nu efter Fæderne Skik havde ladet sig Krone; satte han Timandra til Regentinde, imedens han selv forer Krig, thi han sagde, at han havde Fiender i Græken-Land, som han strax ville forfølge. Han lod derpaa bringe sit tapperste Mandskab til Skibs, og imedens han letede af Havnen, befalede han mig med en liden

Esqvadre at gaae forud, for at randsage og bespeiede Havet, i Besonderlighed det, som er imellem Ligurier og Sardinien. Men da jeg nu haver opfyldt min Ordre herudi, og haver bespeidet alle Ting; saa lader jeg mine Galleer nu ikkun saa langsom roe frem, og er vis paa at han strax skal komme, naar I da, kiere Ven! saaer see ham, og tale med ham, skal I tilstaae, at jeg haver været gandske sparsom i at roese en saa stor Konge. Men, efterdi de fleste i Byer udi Sicilien beboes af Grækere, og han mest og fornemmelig haver besøgt de Græske Byer, saa sig mig, om I selv haver ertten seet Astioristes, eller hørt af ham at sige?

Arsidas, som var end meere bleven bestyrket udi sit Haab, fæstede sine Øyne til Jorden, og saade, efter at han længe havde overveiet alle Ting, jeg kiender ingen af det Navn Astioristes. Men der som han haver et Navn til, kan det hænde, at jeg kunde kiende ham. O ja, svarede strax Gobryas, visseligen, haver han et andet Navn, som han selv har sagt sig, (det jeg selv haver hørt a hans egen Mund,) paa det at han sikkre udi sin foresatte private Stund kunde komme frem, han sagde, at han der lod sig kalde Poliarchus, og hans Compagnion, som vi kaldte efter hans Fader Cerovistus, kalte han Gelanorus Arsidas blev gandske Maatesløs ved diss. Navne. Da nu Gobryas forsaam at han blev saa bestyrtet, og af en glad Affect ligesom fra sig selv, begyndte han

han ogsaa formedelst længsel efter at høre Aarsagen til denne Glæde, at blive forvirret. Indtil Arsidas endeligen saaledes udbrød, hvilken Gud haver saa lykkeligen bragt mig som en Fange til Eder? Jeg maatte sandeligen have foren vild langs Eders Soe-Kuste, inedens Kongen er til Sees, og forgieves spurt efter Poliarchus, som ingen kiendte, i Stæden for Altioriftes. Poliarchus er just den, som jeg søger efter, for at forkynde ham en Tidende, som han endeligen, maae viide, om han skal være lykkelig og leve. O hvor ere I ikke lykkelige, som have en saa stor Konge! O hvor haver Guderne velsignet Gallien paa denne Tid! hvilken Nation skal ikke skiælve for Eders Navn! O hvor skal ikke fremmede Konger og Nationer ligesom kappes om at søge Vendskab og og Forbund med Eder! og dette glæder mig i Besonderlighed, at jeg seer Eder komme anseiglende med en Krigs-Hær; endskiønt jeg veed at det ikke skal være til nogen Krig eller Feldslag, men ikkun komme som til en Triumph. Thi Eders Misundere og Fiender vil vel see, men ikke probere disse Vaaben. Men mig er det fornoden, at jeg strax kommer Kongen i Tale. Thi jeg har den Ære at være hemmeligen hans fortroelige Ven. Gobryas, da han dette horde, bar end større Respect og Ærbodighed for Arsidas, og strax spurde: hvad han bragte med sig, og hvorfra han var kommen? Men Arsidas, som fornam ved denne uformodentlig Glæde, at have forlo-

bet sig, holt nu forsigtigere inde med sin Tale; og fortrod det ham inderligen, at han saa ubetænksom var kommen frem med, at han vidste den gandske Handel, da dog Gobryas saa vel havde tiet, at Krigs-Høren skulle til Sicilien, han slog derfor de Spørsmaal, som Gobryas siden giorde ham, af med anden Snak, og begyndte, at bede, at han paa et let Fartøy i Hast maatte blive bragt til Poliarchus. Men Gobryas sagde: vi vil hindre vore Skibes løb, kiere Ven! ey alleene ved at lade vore Seigl falde, men ogsaa ved at kaste Anker, om dette Hav tillader det, og skal da uden Tviil den Kongelige Flaade, som jeg veed haster af ald Magt, i denne Nat komme til os; men skulle den ikke komme inden i Morgen tiilig, vil jeg strax give Eder en Gallee, og de stærkeste Roers Karle, som skal føre Eder afsted, imidlertid behager I at hviile Eder i denne Cailhyt, og at befale lige saa fuldt, som I var iblant Eders Egne. Efterat han dette havde sagt, fuldte han ham til Kois, og gik og selv i en Koie, som var næst ved, omendskiønt hun for Glæde neppe kunde sove, og Arsidas forundrede sig iblant andet over; hvorfor Argenis ikke havde erindret ham, at Poliarchi sande Navn var Astioristes, hvilket saa ofte Printzessen selv erindrede at have forglemt, da, saa som en hestig Begierlighed let foruroeliges, understod hun sig af en forsænglig Frygt at spaae, at Arlidas ikke skulle finde Poliarchus.

XV.

XV. Cap.

Mit om Natten reiser sig en Storm, hvorved de blive drevne til Sicilien Uveiret forkaaner og ikke Poliarchi Flaade; hvorfor man nødes til at søge Havn udi Mauritanien, hvor de imodtages med en stor Allarm, som dog ophører, da Dronningen faaer at høre, at de ere ankomne som Venner.

Nu vare allereede een alleene Officererne og og Soldaterne gangne til hvile, men endog mange af Roers-Karlene. Da alleene Styremanden paa Hoved Galleen fattede Mistanke til Luften og Biergenes Natur, som ligge ved den Liguriske Kust, thi han havde erfaret, at naar disse Bierge ginge under og igien lode sig tilsyne; der da igiennem Biergernes Klofter pleiede at komme en hastig og uformodende Storm over Havet; thi raadede han Skibsfolket at vaage og at tage Vare paa alle Vind-Flager, efterdi han ventede nu strax gandske sikkerligen et stærkt Uveir. Det var just Midnat da Vinden begyndte at komme fra Biergene, den begyndte først at hvine udi Vantene, men strax derpaa opreiste den Havet, og overtrakte Himmelen med sorte Skyer. Skibsfolket hindrede hinanden indbyrdes ved deres alt for store Hast, og den eene kunde ikke høre hvad den anden sagde, efterdi de alle skraalede i Halsen paa hinanden, og Bølgernes bragen tog Maalet fra dem. Gobryas blev herved opvagt,

vagt, og af Styremandens Ansigt mærkede at Faren ikke var ringe, enhver understoed sig derfor at advare og commandere, saa at deres Allarm, som ey forstode sig paa Søe-Væsenet, voxede nesten med ikke mindre Fare, end Stormens Heftighed, de sorte, eller med den, fra Grunden opskyllede, Sand bemængte Bølger kunde formedelst Nattens skrækkelige Mørke ikke see uden naar de med en forskrækkelig Bragen, saaledes sloge imod hinanden, at Havet syntes liaesom at staae i Lys Lue, og derpaa igien ginge under. Skummet alleene skinnede udi Mørket, og truede Bolgerne, som ofte stoede mit ind paa Skibene dem med en ynkelig Undergang, at kaste Anker varusikkert, efterdi Skibene derved maatte blive hindrede fra at kstnde give efter for Bølgerne og Vinden. Derimod frygtede de, at, dersom de ikke kastede Anker, Galleerne skulle stode an paa hinanden, og den eene knuse den anden. Omsider giorde Stormen alle Søefolkenes Anslag til intet; thi de kunde hverken sette nogen vis Cours, ey heller kaste Anker; men maatte lade sig drive, hvor hen Vinden ville føere dem, imidlertid havde dog et lidet Stykke Seigl oppe, for at lette Skibene mod Bølgerne. Saledes forgik Natten, og den paafølgende Dag var og ikke behageligere, da den forestillede en bedrovelige Reyse, og den nærværende Døeds Billede. Den anden Nat blæste det ige stærkt; men mod Dagningen lagde Stor-

men

men sig, dog vidste de ikke hvor de vare, og da de talte deres Skibe, beklagede de, at næsten den halve Deel var borte eller forgaaet, men da Bekymringen for deres eget Liv, som nu næsten var Frelst, tillod dem, at bekymre sig for andre; begyndte de at tale om Poliarchi Fare. Naar skulle de nu finde ham, hvor skulle de søge efter ham, da han maaskee var dreven op paa sin Fiendes eller et fremmet Land? Hvor vare de nu endelig og selv, hvilken Havn skulle de søge? efterdi deres Skibe vare beskadigede, og behøvede baade Træ, Beeg, og en tryg Strand-Bred, hvor de kunde forbedres? Arsidas anede mest af alle Lykken, som havde giort hans saa store Haab til intet, saa at han nu ikke vidste enten at han til Lands eller Vands skulle slakke om? Han kunde nu ikke meere søge hverken Gallien eller Floden Rhodanus. Men maatte vidløftig, og uviidende, hvad Land han helst skulle tage til, søge langs alle Sunde og Havne, hvor Stormen kunde have drevet Poliarchus hen. hvor havde han nu det Phoeaciske Skib, som uden Styrmand af sig selv kunde tage den forsatte Cours? Argenis tællede Dagene, kom han nu med uforrettet Sag til hende, maatte han da ikke næsten holdes for en Morder? thi omendiskiont Gobryas havde fortaalt, at Poliarchus var paa Veien til Sicilien, frygtede han dog, at han trættet af Stormen, kunde opholde sig udi en Havn, eller meere seendrægtig

fort-

fortsette sin Reise; imidlertid forlsb Tiden, paa hvilken han havde vildet, at Argenis skulle vente hans Komme. Imedens han overveier dette, og, som de ulyksaliges viis gemeenligen er, gav sig næsten i Skiælderie med Gobryas, fordi han havde hindret ham fra at komme til Poliarchus, mældte Soe-Folkene, at de saae lige som en liden Skye eller taage langt fra, og at de meente, at det vär Land, hvorpaa Gobryas befalede, at man skulle sette Coursen did hen, det maatte være hvad Land, det være vilde. Da de nu roede af sterste Magt, finge de mod Middag nogle smaae Baader om Bord, som efter at Stormen var lagt sig, søgte over Havet efter Prag, ved disse finge man at viide, at det var den Africanske Kust, som mand saae, og at i det øvrige denne Kant var gandske farlig og usikker formedelst Sand-Banker og blinde Skiær, som laae her og der i Far-Vandet; og at man ikke var langt fra Numidien; Der var og ikke langt fra dem nu ode Havn, men det var uvist, om de der som Venner blive antagne, men Noden twang dem til at holde alle Ting for tryggere end Viuden og Havet. Thi bleve de lydsede til Lands af dem, som havde givet Underretning om Landskaber; dog efterlode de nogle saae udi en Baad, som skulle samle deres Kammerater, i fald nogle vare i Nærværelsen, og gave Guderne, at de inden Natten finge tilbage aldt det, som var bleven tabt af Gobryæ Flade, saa at de i al deres Ulykke dog vare saa lyksa-

Kelig-

kelige, at de alle komme i Behold, og intet Skib forgik og blev slet borte; Indbyggerne paa Landet vare og usædvanlig høflige, og tilbragte dem for Fisk og anden Fetalie efter fattig Leilighed. Men Stormen havde og ikke sparet den Flaade, som Poliarchus anførte, naar han tænkte paa Sicilien, hevnen, og sit Egteskab, stoelede han ikke ubillig paa sig selv; efterdi han nu var i Kongelig Dragt, skinnede og saa stor Rigdom, og førde en saa anseelig Magt med sig, hvorfor skulle Meleander da nægte at antage ham til Eviger-Son. Radirobanes, Archombrotus, eller andre Rivaler, om der vare nogle foruden dem, turde han foragte, enten de udi Tvekamp, eller udi en offentlig Krig vilde stride mod ham. Endeligen troede han at afskaffe den Sicilisk Lov, som forbød en Sicilisk Regent at indgaae Egteskab med een som havde et mægtigere Rige, enten ved Sverdet eller ved en saadan Declaration, at Sicilien ikke skulle siges at ligge til det Franske Rige, men skulle leve efter sine gamle Love, og dersom Argenis fik mere end een Stevning, skulle hendes anden Arving arve Sicilien; ved det han nu tænkte herpaa, syntes han at Skibet ikke gik hurtig nok frem, uagtet man baade Seilede og roede; thi vik han langs Roer-Benkene og skyndede paa Skibs-Folket, da Stormen kom, og drev ham af den Cours, som han havde forsat sig. Hvad ham selv angik, da, endskiønt han var af et usorsagt Mod, saa dog alligevel, der han saae at

Blo-

Bolgerne bestandig sprunge ham over hovedet, og ligesom truede ham med Døden, foraarsagede den Kierlighed, som han bar for sin Moder, og sin forlovede Gemahl, ham Frygt for Døden; hvorfor han opmuntrede Folket som var ganske forskrækket over dette gruesomme Uveir, og bade dem, at de ikke skulle lade deres Kunst fare, eller frygte for Døden, thi ham var en bedre Skiæbne beskikket, end at han udi den Alder skulle undertrykkes af Bolgerne. Ved dette Haab giorde han dem vel hurtige til deres Arbeide, men det kunde lidet hielpe mod de forskrekkelige Bolger, indtil Flaaden endelig blev drevet et fremmet og ubekient Landskab i siøte, og Havet lagde sig af sig selv; men da havde hverken Roerskarlene mere Kræfter til at Arbeide paa nye, eller heller vare de af Bolgerne forknuste Skibe i Stand til at giøre nogen længer Reise; hvilket meest bekymrede Poliarchus, efterdi han holte alle de Dage, hvorudi han var fra Sicilien, for Dods Dage for sig og Argenis. Dog blev han overtalt af Sø-Folkene og den Frygt, han havde for at lide Skibbrud, thi han havde beaunt at elske sig selv for Argenis Skyld; saa at han befalede, at sette til det næste Land, i fald de funde der nogen Havn. Endnu vidste de ikke hvad Folk eller Land de komme til, men de mange Træer og maadelige Høye, som laae ved Søen, viiste, at det var et behageligt Land, der laae og allevegne adskillige Skibe for Anker, deels for at fiske, og deels for at drive Kiøb-

mand-

mandskab; thi sendte man forud noale Skibs-Folk i en let Baad, for at sporge, hvad Landskab det var, Men da de strax komme tilbage til Poliarchus, og mældte, at det var Mauritanien, besaae han selv fra Skantzen af Landets Situation, og sagde, o Glanore! kiender J ikke Floden? kiender J ikke Staden Lixa? kiender J ikke langt borte paa denne Hoy Dronningens Lyst-Gaard? Dette er vort kiere Mauritanien, den fromme Dronnings Hyanisbæ Rige, Lykken er os ikke aldeles imod, efterdi den haver fort os Skibbrudne uvidende til et Land, hvormed vi staae i Forbund: men at vi ikke ved Flaadens uformodende Ankomst skal skræcke Folket, som ikke ved af vort Komme, da reis for i Veien til Dronningen, og meld, hvad Hændelse haver drevet mig hid; samt begier, at mine Skibe ligeledes maae antages udi hendes Havn. Imidlertid vil vi stanke vore Skibe med Aarene her. Rygtet kom strax ud iblant Soldaterne og Matroserne, at det Land, som de saae, stod i vortrolig Venskab med deres Konge, at saa vel Folk som Skibe skulle der ikke anderledes blive imodtaget, end udi deres eget Land. Da vare alle strax ferdige at troe dette, efterdi de inderligen ønskede det, og, da det blev befalet, strege alle tillige med et glad Sø-Raab i med deres Aarer, da hindrede Skibene fra deres Løb. Thi Poliarchus vilde ikke løbe ind i Havnen, forinden Dronningen havde talet det.

Men saa snart Gelanorus var paa et let Fartoye kommen ind paa Floden, betog en uformodende gruesom Allarm ham denne store Tryghed, thi Havnen var bedekket med Skibe, og bevæbnede Folk havde opfyldt den ganske Strand-Kant med megen Forskrækkelse; Aarsagen til denne hastige Ruptur, var, at man langt borte i Havet havde seet Poliarchus med en Krigshær, og at de havde hørt at en fiendtlig Flaade var paa Reisen mod dem, hvilket Rygte og var sant. Som de nu tænkte, at det var den samme Flaade, saa havde de af Frygt løbet til Vaaben. Der vare endnu ikkun faae Retskafne Soldatere samlede, og man havde neppe faaet nogle Skibe udrustede, (thi man havde nyligen faaet Kundskab om den forestaaende Krig) hvorfor denne Hob bestod mestendeel af Borgerne, som ganske Rasende ved denne Tumult omringede Gelanorus, da han kom, med en heel Hob Baade. Thi de holt ham for en Herold fra Fienden, som allereede var forhaanden, og derfor tillige for en Speider. Gelanorus, omendskiont han blev bestyrtet herved, Repeterede dog ofte, at han var en ven og Bunds Forvante, og derfor ikke fortiente, at man enten skulle frygte for ham eller handle ilde med ham, og endelagen at han var kommen som en Gesant til Dronningen fra Poliarcho. Aften Hendelse var een tilstæde som fiendte denne Ven, der med sin Herre for faae Maaneder siden var reist fra Landet med Dronningens største Vaade og Vudest. Thi bleve den

gemee-

gemeene Mands Affecter forandrede, og de begynte at sporge om den Flaade som de saae; hvorpaa Gelanorus forsikrede, at det var ingen fiendtlig Krigshær mod Africa, men at Poliarchus var kommen med sin Krigshær. Saaledes kom han paa Land, og blev fort til Dronningen, hvilken, som var bleven forskrækket, ved det hun tænkte at en Krig var forhaanden, han saaledes igien glædede, og vederqvægede, at hun ikke saa meget holt for at Poliarchus med en Krigshær, var anlandet, som at Africæ forsvars og Syds Guder vare ankomne, thi sendte hun strax nogle Ministre, som skulle invitere Poliarchus til Landet, selv gav hun Gelanörus mange Spørsmaal; nemlig hvad Folk han regierede over? imod hvem han agtede at føre Krig? i hvad Hensigt han under en Privat Dragt tilforn havde dult sin Kongelige Høyhed; men Gelanorus, som vel vidste hvad han skulle aabenbare eller dølge, fornøyede saaledes Dronningen med sin angenemme Tale, at hun neppe vilde tillade ham at reise tilbage til sin Herre, for at forkynde, hvor hiertelig kierkommen han var.

XVI. Cap.

Omendskiønt Hyanisbe er i dobbelt Bekymring, saa vel, over den forestaaende Krig som over det Brev hun havde faaet fra Archombroto om hans Forening med Argenis, sender hun dog nogle Ministre for at invitere Poliarchus til sig.

Det var den femte Dag, da Dronningen neppe havde faaet en Mundfu d Mad formedelst saavel hemmelige, som offentlige Bekymringer. Thi da Radirobanes formedelst sin skammelige Gierning mod Argenis var kommen stinkende til Calaris, og havde betraget hans herlige Foretagende, frygtede han for, at hans Folkes Erbodighed for ham skulle formindskes, vel vidende, at den gemeene Mand og Soldatere ere af det Gemyt, at de domme om Forsterne efter deres Anslags udfald, og at de tage de Lykkelige det til en Dyd, som allene bør tilskrives Lykken, og anse de Anfald, som løbe frugteslos af, med Foragt. Paa det at Drkeslosheden nu ikke skulle give Anledning til allehaande Snak, og at han d.suden selv kunde vedergvæge sit urolige Sind ved nye Bevægelser, saa ponsede han atter paa at føre en Krig, men til Sicilien vilde stede han ikke strax at komme tilbage, fordi han tvivlede ingenlunde paa, at man jo ventede ham der, og at alting var i fuld Bevægelse for at tage imod ham. Han maatte derfor ophitte nogle andre, imod hvilke han imidlertid kunde vende sine Raaben, indtil hans nye værvede Soldatere vare blevne herdede, og han siden, naar de Sicilier med tiden vare blevne trygge, kunde uformodentligen anfalde Meeander. Da som han formaaes sier en nye Krig, saa fattedes ham dette ikke Lyst dertil; thi han havde for længe siden havt i sinde at anfalde Mauritanien.

Det-

Dette var Aarsagen, hvorfor han havde udrustet den Flaade, som han siden i Vaab for at føre Argonis og Sicilien, brugte til en retfærdigere Krig imod Lycogenes. Men da erindrede han igien de gamle Aarsager til at bevæge sig imod Mauritanien. Da hertil syntes og at komme no'le nye; thi nogle Mauritaniske Soe-Rovere, som plyndrede ligesaavel sine Landsmænd som Fremmede, havde af en Hændelse nylagen plyndret nogle Sardiniske Kiebmænd; og havde han, da han kom fra Sicilien, med Glæde imodtaget de Klager, som derover vare indkomne; og strax, ligesom denne Uret var skeed med de Mauritaniers almindelige Samtykke, sendte noale til Hyanisbe, som ey allene skulle forbre Sagerne tilbage, men og befale, at de skyldige skulle blive straffede; hvortil hun svarede, at der intet var bleven bortrovet efter hendes Ordre, og at hun ikke heller havde de Skyldige udi sin Magt eller holt dem for sine Undersaater; de Sardinier maatte hevne sig paa de Skyldige, hvorsom helst de kunde komme over dem, og ville hun af alt Magt hielpe dertil: Radirobanes lod med Flid dette Dronningens Svar udi en ond Meening udlyde og udsprede blant de Sardinier, og anstillede sig, som han var bestia vred. Sigende, at de Sardinier bleve foragtede af de Mauritanier, og deres Klage derfor ikke hørt, fordi der ingen Trudsler fulte med.

Han besluttede derfor, ligesom Forbun-

dene herved, tilstrækkelig vare brudte, ey alene at skaffe Kiøbmændene Hevn, men og at oprippe hans Forfædres Disputer med Dronningen af Mauritanien. Thi de gamle Konger af Sardinien havde ved idelige Krige paastaaet, at det Mauritaniske Rige skulle høre dem til. Disse Tvistigheder vare siden ofte enten ved Stilstand eller ved Navn af Fred blevne undertrykkede, men strax, naar een af begge Konger behagede, igien ligesom opvakte af Esvne, for at tiene til at retfærdiggiøre Lysten og Begierligheden til Krig. Men da fant Radirobanes for godt, der til at betiene sig af den Krigs-Hær, som han havde ført modig og Krigsk tilbage fra Sicilien; og tænkte han at Seieren skulle blive ham disto lettere, efterdi en Qvinde ikun regierede udi Mauritanien. Dog paa det at denne Lyst til Krig og Vold kunde have et Slags Skin af Ret og Billighed, sente han strax en Herold, som skulle forkynde Krigen; imedens han i Hast Recruterede og forstærkede Regimenterne udi Sardinien. Der nu denne Herold kom til Lixa, og blev indladt til Hyanisbe; sagde han ganske dristig, i det han stolede paa paa sit Embedes ukrænkelige Helligbed: at dersom hun ikke stod fra Riget, og overleverede Mauritanien til Radirobanes, vilde de Sardinier strax indskibe sig med en Krigshær, for at exeqvere og udføre hans Ret. Endskiønt Dronningen

gen ved denne uformodede Ulykke blev bestyrtet, svarede hun dog strax, at Radirobanis havde kun liden Ære af dette sit Foretagende, hvorved han agtede at ødelegge en Qvinde, efterdi han maaskee ikke turde forsøge sin Styrke mod Mænd. At bryde en Fred, som udi saa mange Aar havde varet, uden i nogen Maade at være forurettet, og uden nogen opkommen Tvistighed iblant Folket var hart ad en Troloshed. Han maatte ikke tænke at sette Guderne Bor-Næse paa, og hun skulle heller ikke mangle Menniskelig Hielp og Undsetning. Den Scythiske Dronning Tomyris var ikke den eeniste, som vidste at give de Blodtorstige Blod. Da Herolden var gaaet fra Dronningen med dette Svar, og kommen til Strand-Bredden, holt han et Spyd udi sin høyre Haand, og sagde: Efterdi de Mauritanier have Kræket den Sardiniske Stat, og efter Advarsel ikke have vildet rette deres Dristighed, og efterdi den Sardiniske Konge og Folk haver befalet mig, at forkynde den Mauritaniske Dronning og Folk Kriig, saa forkynder og paaforer jeg, saavelsom Kongen af Sardinien og hans Folk, herved Dronningen af Mauritanien og hendes Folk Krig. Og da han dette Solenniter og høytideligen havde udtalt, kastede han Spydet, mod Fiendens Jord, begav sig til sit Skib og reiste tilbage til Radirobanes. De fornemste Venner understode sig at forekaste Dronningen, at

hun havde ladet sin Son reise bort, paa hvilken Krigens Bekymringer og Omsorg burde ligge; og at de derfor af Radirobanes vare blevne agtede ringe og forhaanede; nu kom Fienden ligesom til et Vacant Rige, og foragtede den Armee, for hvilken de ikke saae en Kronet Mands-Persons Hoved skinne; Men hun svarede, at Lykken meere herudi var skyld end hun, efterdi den ved en saa uformodende Storm havde forstyrret den angenemme Roelighed, og at hendes Son ikke var langt borte, men strax skulle komme tilbage, naar han fik det Brev, som hun agtede at skrive ham til. Imidlertid maatte Esdaere samles og ingen Hurtighed og Omsorg forsømmes, som disse Fiender udfordrede. Der vare neppe tvende Dage forlohne, da der imedens hun var i Conference med sine Ministrer angaaende de Ting, som forefaldt, blev meldet hende, at Een af hendes Sons Tienere (thi han havde i alt tvende med sig da han reiste bort) var kommen til Slottet; alle bleve derover bestyrtede, og syntes denne Lykkelighed ikke uliig en Fabel og Eventyr, at der just i samme Øyeblik, som man var i Conference om, hvorledes man kunde faae Prinsen tilbage, skulle komme een, der kunde give tilforladelig Underretning om hans Velbefindende, og endnu mere, hvorfra man skulle hente ham: Men Mariagen, hvorfor Tieneren var sendt til Dronningen, var denne: der Archombrotus syntes at der manglede nu intet til

til hans Egteskab med Argenis uden allene hans Moders Tilladelse og Samtykke, da, saa det at ham ingen Ophold skulle ske udi denne hans høye Lykke, havde han sendt sin Tiener til hende med et saadan Brev, som en ung forliebt Person, der dog ikke udi denne sin blindhed havde forglemt sin Moders Magt over sig, kunde skrive. Moderen var egentlig Hyanisbe selv, og han blev kaldet iblant sit Folk Hyempsal. Men, der han efter sin Moders Befalning skulle seigle til de Græker, uden at vorre sin Herkomst bekiendt, havde han taget et Navn, som kom overeens med det Folk. Udi dette Brev mældte han, at han, af hon Ærbødighed for sin Moder, hid indtil efter hendes Befalning troeligen havde dult sin høye Herkomst. I det øvrige blev han nu en lyksalighed tilbuden, som overgik alt hvad han kunde ønske. Svogerskab med en mægtig Konge, Sicilien til Eyendom, saavelsom en Princesse, hvis Sinds Gaver end overgik saa høy Arvedeel. Bad derfor Om Tilladelse at aabenbare sin høye Fødsel for Kongen, som saa høyligen havde elsket ham, end og ubekiendt, og at hun til hendes Sons Bryllop vilde sende de fornemste af hendes Ministre saa velsom og saa mange Penge og anden Rigdom, som kunde Recommendere Mauritanien hos de Sicilier, hvis Konge han skulle blive.

Dette Brev var Dronningen en alleene unangenem, men hun blev og saa bestyrtet og forskrekket, ved det hun læste det, at de tilstæ-

deværende ikke svaaede synderlig godt og glæ-
deligt om: Prinzens Helbred, og derfor fritte-
de Tieneren, hvad han havde bragt med sig,
som kunde foraarsage den Forandring i Dron-
ningens Ansigt, som de kunde mærke. Men
han bekræftede, at Hyempsal ey alleene var ved
god Helbred, men endog i største Anseelse uden
Lands. Hyanisbe, som ikke tviilede paa; at jo
hendes Bestyrtselse havde foraarsaget Frygt
hos andre, recolligerede sig igien, og sagde, at
hendes Son ved Gudernes Hielp inden kort
Tid skulle komme fri k og sund tilbage til Fæder-
ne-Landet. Men da hun var kommen i Een-
rum med Tieneren, som havde bragt Brevet,
sagde hun: jeg tænker, at min Son nok som ha-
ver befalet dig, at du her ikke skal sige nogen,
hos hvad Folk han opholder sig, thi vær du troe,
saasom jeg ikke vil nogen af mit Folk skal viide
det. Du maae og desuden strax reise tilbage,
i Morgen tiilig skal du herfra til ham blive af-
ferdiget. Din Troeskab haver giort, at jeg ik-
ke vil erindre dig om den Belønning, som du
haver at vente baade af mig og ham, da hun
dette havde sagt, gik hun ind udi sit hemmelige
Kabinet for sig selv, og lige saa meeget bekym-
ret over sin Sons Forlangende, som over den
hende af Radirobanis tilsonede Uret, sagde ved
sig selv. O hvor ere dog saa mange vigtige For-
retninger i saadan Hast komne mig paa Hal-
sen. Her maae jeg paa den eene Side frygte for
Siciliens Svogerskab og paa den anden for

Sar-

Sardiniens Vaaben; agter dū min allerkiereste at blive Meleandri Sviger-Son? O at jeg saa ubetænksom skulle sende dig til det Landskab, som paa engang vil forderve og ødelegge baade dig og den fortrefflige Printzesse. Guderne afvende det, som jeg ved min Vildfarelse haver fortient! Ach skal da paa engang Radirobanes tage mit Rige og Argenis min Son fra mig? Som hun nu saaledes var fuld af Forskrækkelse, gav hun sig til at skrive følgende Brev til sin Son.

Hvorvit Eders Tanker, min Son! ere bort fra vore Sagers Tilstand, maae I heraf erfare, at den Sardiniske Herold, som forkynte os Krig fra Radirobanes, var neppe gaaet fra mine Øyne, da jeg erholdt Eders Brev, som gav mig tilkiende, at I tragter efter et utiidigt Ecteskab. jeg gratulerer Eder med Lykken og Eders Dyder hvorved er udvirket, at Meleander haver agtet Eder Værdig. at antages til sin Sviger-Son endog da han ikke haver vidst Eders Herkomst og Stand. Men I skal sette Eders gode Navn og Rygte en Skamflæk paa, hvis I foyer Eders Kierligheds Passion, og lader Eders Moder og Fæderne-Land blive et bytte for den Freds forstyrrende Radirobanes. Foredrag ikke Sicilien, omendskiønt det skal blive Eders Medgift, for Eders Moderne, Africa, hvilket Rige I neppe skal beholde Ufkad, dersom I ikke i største Hast kommer hid. I veed selv, hvor meeget lettere det er at kunde conservere en Ting,

end

end at kunde tage den tilbage, naar den er forlo-
ren, naar I først haver lat Eders Moder i
Sikkerhed, erhvervet Eder Æreervindinger, og
forrettet en tapper Sons prisværdige Pli t,
skal I siden med større Anseelse reise tilbage til
Eders Brud, og være værdigere til at forlanges
af hende: men tilregn og ikke Radirobanes og
Krigen alleene denne Opsettelse, som jeg efter
Moderlig Myndighed gior udi Eders Egteskab.
Jer om en Hals, min Son! hvis I ikke taler
med mig, forinden I enter Argonis, som der-
for strax tilbage til Eders allerkierreste Moder, I
skal sandelig glæde Eder over dette selvsamme,
at I haver adlydet mig, og forstaae, at der er en
anseelig Belønning for Lydighed imod Foræl-
dre. Thi at I kand vide min Mening, da
ligger det saa høyliggen Maat paa, at jeg for
Bryllopper advarer Eder om nogle hemmelige
Ting, som jeg hverken kan betroe Brev eller
Budskaber, at dersom I forsømmer denne E-
ders Pligt, vil jeg ikke være Eders Moder.
Men jeg vil slaae mig til Radirobanis Parti,
paa det at I ikke skal Triumphere over mit Ef-
terladenskab som over et bytte efter mig, som I
ved Sorg haver taget af Daae. Nu meener jeg
at dette er Eder nokſom befalet, jeg kiender E-
ders gode Gemyt, som I ikke ved noaen Lykke
eller uden Lands reise kand, have affort Eder. I
det øvrige, at I ikke skal tænke at jeg i alle Ting
vil være Eders Forsæt imod, da forbyder jeg E-
der ikke, at I jo maae lade Kongen af Sicilien

vide

viide at J er min Søn, og dersom han tragter efter at giøre Eder til sin Sviger-Søn, og agter at give Eder Sicilien med sin Datter; maae han sende med Eder en tilstrækkelig Krigs-Hær, hvorved J kand staae imod de Sardiniers Anfald, jeg vil mage det saa, at J strax skal komme tilbage igien til Sicilien, naar J haver her viist, at J er min Søn og Radirobanis Fiende. Lev vel.

Da hun nu havde overleveret Fieneren dette Brev, lagde hun til, at han skulle raade hendes Søn, ingensteds at ophølde sig, forinden han var kommen til *Africa*, og bellidan efterleve det, som hun befalede udi dette Brev: Fieneren lov de at efterkomme alle Ting, som det sig sømmede, dog blev han endnu udi tvende Dage, formedelst Uveir opholdt, saa at han var neppe kommen ud af Havnen, forend Gelanorus kom med Budskab om Poliarchi Tilkomst.

XVII. Cap.

Hyanisbe lader med Kongelig Pragt tage imod Poliarchum ved Stranden, og inviterer ham i Gudindens Tempel, den øvrige Deel af Dagen bliver holdet Krigs-Raad.

Men da sagde Hyanisbe, at denne venlige Krigs-Maat var ikke uden ved Gudernes Forsyn kommen til hende, og troe Omsorg for, at Poliarchus med Kongelig Pragt kunde imodtages ved Stranden. Selv gik hun ham

imo-

i Mode da han kom ind paa Slottet, og som hun ey alleene erindrede sig den forrige Vilgierning, som han havde giort hende, men endog tænkte paa den nærværende fornødne Hielp, som hun ventede af ham, saa fordoblede hun Complementerne, og talede med ham, som med en Son, alleene at hendes Venlighed var blandet med Ærbødighed. Ey heller manglede Poliarchus i at svare til sin Roes med Ærbødighed og ziirlig Beskeedenhed imod Dronningen, saa at de fleste tilstædeværende raabte og til Guderne, og enstemmig Velsignede dem, ligesom Moder og Son her maatte være samlede. Ved Strandbredden vare satte visse Personer, som skulle tage imod Poliarchi Officerer og Soldatere; og bleve alle forskaffede frie Quarter og Herberge. De Mauritanier sagde alle eenstemmig, at en fremmed Nation, som ingen Handel havde med Mauritanien, var kommen og vilde uden nogen Betalning og Besoldning med Liv og Blod forsvare dem mod den forestaaende Fare, og derfor omfavnede de ankommende, og eenhver for sig ønskede godt over sine Giæste, de satte og Vin udi Dorrene, og behang dem med Kranke; saa at de Gallier, som endnu ikke vidste, hvad Vilgierning de Africaner forlangede af dem, forundrede sig over, at fremmede nogensteds i Verden bedre bleve modhandlede end udi deres Gallien, men saa snart Dronningen havde geleidet Poliarchus fra Forgaarden ind paa Slottet, tovede hun ikke læn-

længere, men begyndte strax saaledes at Tale: See! o tappere Heldt, det er i Dag ikke den første Dag, vi kiende Eder for en Konge; da I nyeligen var her som en Privat-Person, mærkede vi nokſom Eders Majeſtæt, ſom Eders paatagne Private Maeqve ikke kunde ſkiule for dem, ſom noye gave agt paa den. Da ſkaffede I mig vel tilbage en liden Kiſte, ſom Rovere havde bortſtaalet, og jeg næſten elſkede ſom mit Liv, men nu er I enten af egen eller Gudernes Tilſkyndelſe kommen hid med en Armee, for at tage Eders Gave i Beſkyttelſe, thi Radirobanes Kongen af Sardinien anfalder mig nu ſtrax uformodentlig, med Krig, og da jeg formedelſt den langvarige Fred ikke er i Stand til at tage imod ham. Vi vente hver Dag at hans Flaade ſkal forurolige vort Land, og have vi ikke udi en ſaa kort Tid kundet ſamle vor Magt, jeg er en Qvinde, min Son er borte fra mig. Thi paatag Eder min Forſvar; og giør det for Eders egen Berømmelſe Skyld, at I ikke ſkal ſynes at have ſlaaet Haanden af en Dronning, og een, ſom med Uret er anfaldet, jeg overdrager Eder ſandeligen den gandſke Sag, forlov alleene her nogle Dage, paa det at ingen i fremtiden ſkal kunde tale om Radirobanis Raſerie, uden tillige at mælde om Eders Dyd: Hvor meeget og i hvorhen I end haſter, ſkal denne Forhaling holdes for Lovlig. Denne Tale blev recommenderet ey alleene af Dronningens Majeſtæt, men og af hendes Bedrøvelſe, hvorved Taarene næſten

sken stode hende i Øyene, og skammede Poliarchus sig ved at betænke sig længe paa at samtykke og love den Hielp, som hun forlangede, i saa yderlige Omstændigheder. Men som han strax igien erindrede sin Eed og, at Argenis ogsaa behovede hans Hielp og var i elendige Omstændigheder, saa dempede denne Tanke den nærværende medynks Tilskyndelser, indtil han falt i en heftig Forundring over, at man i Africa trygtede for Radirobanes, som han holt for at være i Sicilien, og spurte: hvor i Verden han derfor opholte sig. Men da han fik at høre, at han enten var i Sardinien eller paa Reisen til Africa, vaakom ham en meeget heftig Fryat, i det han tænkte, at Argenis enten af ham maatte være bleven bortrøvet, eller godvillig ham overleveret, forinden han var reist tilbage til Sardinien, hvorfor han og heller ikke kunde holde sig fra at sporge; om man da ikke havde hørt, at han var bleven Kongen af Siciliens Svager-Søn? Hyanisbe, som af Archomoris Skrivelse var forvisset om, at Argenis endnu var Ugift, forundrede sig vel noget over, hvad dette kom Poliarchus ved. men svarede dog strax: at saadant ikke var skeed, hvorudover Poliarchus, som ikke vidste hvo det havde giort ham denne Tieneste, item paa hvad Maade, eller af hvem Radirobanes var bortdreven, tænkte ved sig selv. at han havde da ingen Aarsag at ille saa stærk med sin Krigs-Hær til Sicilien. Thi hvad kunde vel trænge Argenis

nis, naar Radirobanes var borte? derimod skulle det af alle blive holt for en skammelig Gierning, om han forlod Hyanisbe, og ligesom overleverede hende til hendes Fiende, han maatte derfor sende en troe Person til Argenis, som imidlertid kunde troste hende, og underrette hende om den nødvendige Forretning, som af en Hendelse var kommen i Veien for ham. Dersom Krigen da siden ikke kom med Force, men gik langsom for sig, vilde han med Dronningens Tilladelse efterlade en Besætning udi Mauritanien, og med den øvrige deel af sin Krigshær reise fra Africa. Og var Radirobanes ham ikke en liden tilskyndelse til at bie, efterdi denne, som en dødelig Fiende, kom ham allestæds i Veien; og han kunde nu, under et Skin af at hevne Hyanisbe, fornemmelig hevne den store Sorg, som Radirobanes havde foruarsaget Argenis. Efter at han derfor en liden Tid havde betragtet disse Ting, svarede han Dronningen paa følgende Maade. Tænk ikke o Dronning, at, fordi jeg haver opholdt eder en liden Tid ved min Taushed, jeg derfor haver staaet i Beraad, om jeg skulle forlade eders Kierlighed. Det er, om jeg kunde være lidet Lætsærdigere end Radirobanes selv. Men jeg haver staaet i forundring, deels over denne Roveres Skalkaatighed, som jeg for lang Tid siden haver havt Afskye for; og deels over min ulykkelige Skiæbne, som saa naadig haver behaget at føre mig hid paa min Reise; thi enten jeg seer hen til Eders Kierlighed selv, el-

ler til eders retfærdige Sag, eller til eders vel-villighed imod mig. Er jeg med saadan bluefærdighed Eder forbunden, at det ikke er mig mueligt, at nægte eder noget. Efterdi derfor at Eders Sager ere af den Beskaffenhed, saa sætter jeg alle mine egne Sager til Side. Betien eder af mit Riges Kræfter! og maae I viide, at jeg ikke skal vinge Eders Son i at ære og tiene Eder; og at, saa længe jeg lever, det ikke skal blive ulhevnet paa Radirobanes, at han haver udfordret Eder, som en forladt Enke.

Denne Tale opvakte udi Hyanisbe og hendes Ministerio en saa stor og hestig Glæde, at de fleste lobe til deres Gudindes Tempel, for med al Slags Rouelse at giore Tak-Offer for Poliarchi Tilkomst. Hyanisbe foragtede og ikke selv denne sit Folkes Devotion, men inviterede Poliarchus med sig til Tempelen. Denne unge Konge var og formedelst den Søe-Fare, han nyligen var kommen af, opvakt til andagt, saa at han ikke ugierne fuldte med til den Africanske Gudindes Tempel. Han saae derfor denne Gudinde, og recommanderede Hende sine Kierligheds Ønsker. Denne Gudindes Billede, enten man holte hende for Venus eller Juno, forestillede en Jomfrues Gestalt, siddende paa en Leve, som stod oprettet med Dyne, Brist og de forreste Fødder i Veiret, saa det syntes, som den vilde til Himmels. De Assyrer have først dyrket den Gudinde Venus, som den ældste af Parcerne; der fra kunde denne Gudsdyr

dyrke!se komme til de Tyrier, som ikke vare langt derfra, og fra disse igien til de Africaner, som laae under det Carthaginensiske Herredomme. Men da var den i Besonderlig Ære og Anseelse iblant de Mauritanier. Og under Billedet vare disse Vers indgravne udi Marmor; hvorved ey alleene Gudinden selv, men ogsaa Africa berommes.

O! lad, Gudinde! ey din Love dig bortføre
Herfra til Himmelen, og os bedrøvet giøre;
Men bliv du heller her din hellig Tempel huld
Som vi forgyldet har med billig Offer Guld.
Thi hvis du Naade teer, o Skiønneste Gudinde!
Skal vores Africa fast større Lykke finde,
End som Europa selv, og Asia formaaer,
Hvor kiække Tapperhed ved Vellyst undergaaer.
Mon Africa vel ey kand braute af sin Mester?
Da Havet, som en Muur det gandske Land besæster,
Hvis ey Naturen selv en liden Strimmel gav
Til Grænser og Forskiel imellem tvende Hav.
De feede Agre kand hver Patriot forlyste
Af stolte Løver og hver Ørken sig kand bryste,
Det hvide Elphenbeen i Skovene man seer,
Hvor Elephanten selv sin Snabel præsenteer.
See dette Land so gav den dyrebare Have,
Hvorudi Træerne Guld-Æble af sig gave,
Thi fandt Hesperides der deres Lyst og Roe,
Og derfor valte den til en bestandig Boe.
Her Atlas avlet er, som Himmelen opholder,
At den ey ved sit Fald os Undergang forvolder,
Som ogsaa Stiernerne den unaturlig Flek,
De ellers maatte faae af Jordens Støv og Drek.
Her Triton er, den Flod, hvor Pallas først blev trettet
Her bar og Ammon sig en roelig Boe optrettet,

Da Syrtes give ham tilborlig læske Vand,
Og den tyk-groede Skov hans Horen skiule kand.
Den mægtig Fader Mars og Juno os mon værge,
Og Hermes slaaer ey Vrag paa sine Fædres Bierge,
Thi bliv du Himmelske Gudinde ogsaa her
Du, som for alle Ting den sierste Moder er.
Din Ros skal ligge paa hver Africaners Tunge,
Da mau skal først om dig, og om din Naade sjunge,
De nie Gudinder og Apollo Lurben skal
Og stemme op for dig i dette Glæde Ball.

Efter at man havde forrettet Andagten til Gudinden, anvendte man den ovrige deel af Dagen paa at giøre Anstalter til Krigen. Polyarchus havde bragt med sig 50. Fartøyer af adskillige Sorter, udi disse vare over 12000 bevæbnede Mænd, een deel af Flaaden, som ved Stormen var bleven beskadiget, blev sat paa Land, og den ovrige deel, som skulle oppasse Indløbet til Floden, blev tillige med de Mauritaniske Galleer paa behorige Stæder lagt i Rang. Vielker, Aare, Tov, Seigl og al anden Skibs Rustning blev i sierste Hast bragt til veye. Imellem Havet og Byen blev en Stæd udseet til en Leir. De Mauritanier stytte til de Gallier og Planede deres Fauer udi samme Front, de vare efter det Folkes Mode iførte store vilde Dyrs Huuder, og betrenede sig til Skiolde af et krumgiort Stykke Elephant Hud. Det giorde dog Polyarchus ondt, at disse vare ikkun saa faa; thi der vare neppe 2000 Mænd hvervede Soldatere. Men Borgernes Mængde,

de, som udi Leyren ikun var unyttig, blev holt udi Vaaben inden Lixa, for at forsvare Byens Volde og Skantzer. Poliarchus tvivlede vel ingenlunde paa, at hand jo med sin Galliske Krigshær, som han havde fort med sig, kunde overvinde Radirobanes. Men hvad om det faldt ud til en langvarig Krig; og ikke blev afgiort ved et Feldslag; hvad skulle han da giore, naar han ville reyse til Sicilien? skulle hand reyse alleene? eller skulle han fore sine Tropper med sig, hvorudi Hyanisbæ Styrke og Magt næsten eene bestod? Som hand nu var i denne Bekymring, besluttede han at raade Hyanisbe til at forsøge sine Tropper, ikke som af frygt for Radirobanes, eller ved at nævne noget om sin Bortreise, men ligesom for at forflytte Krigen til Sardinien, ifald Fienden af Hendelse blev bange og stod fra sit Forsæt.

Cap. XVIII.

En Tale imellem Poliarchus og Hyanisbe angaaende Skat og Tynger paa Undersaaterne.

Da man nu derfor Dagen derefter raadslog, paa hvad maade Krigen best kunde gaae for sig, raadede han, at man skulde paalegge alle Mauritanier en Krigs Styr, paa det at Dronningen med flere Regimenter og Tropper kunde fortsette Krigen; og kunde man og for Betalning leie de Numidier, som vare de Mauritaniers Naboer. Hvortil Hyanisbe svarede; dette er et meeget nyttigt Raad, og haver jeg selv havt det i Tanker. Men hvad Leilighed haver

man nu til en almindelig Rigsdag, hvis Samtykke og Myndighed er fornoden til saadan Skat at paabyde? Poliarchus studsede herved, saasom han var vant til en u indskrænket og Soureerain Regiering. Skulde derfor ikke en Konges Ret og Landets Fare være nok til at tvinge Folket til en Skat, med mindre det selv ved afsendte deputerede samtykkede derudi? Skal da Regieringens Steuer, det er: Skatkammeret være udi Folkets Magt? og det, ligesom Dommere udi alle Sager og dets egne Kongers Konge ved denne eene Ret offentlig regulere og indrette et hvert Statens Foretagende, og alle dens Anslag og Kræfter? de sande Regierings Love tillade sandeligen ikke saadant; og det haver ingen Overeenstemmelse med den høyeste Regierings Navn. Han begynte derfor at raade Hyanisbe, at hun skulle stræbe at kaste af sig denne meget onde Sædvanes Aag; hvorved de Mauritanier havde indskrænket og bunden Regenterlies Frihed; og var just da den bequemmeligste Tid til at forsøge, om Folket kunde fordrage saadant, efterdi det, som nu var i frygt for en udenlands Krig, maatte kunde tænke at kiøbe sig Freelse til ved denne Skat, som Dronningen havde paabudet, det skal synes, sagde han, ikke som I over denne Kongelige Magt, for at indføre nogen ny Skik, men som fornødenheden udfordrer, at I maae paalegge Eders undersaatter denne Skat; og derfor som det gaaer an, skal I i fremtiden paa denne Grund vel andre Farer og lige Fornødenhed kun-

de

de Fodre og paalegge Skat, uden dertil at begiere Folkets Samtykke, og ligesom adskillige Ting udi Begyndelsen forekomme os uangenemme og fortrydelige, men ved Vanen selv blive fordragelige; saa skal de og efterhaanden blive vante til at lade alle Ting komme an paa Regentens Stemme og Godtbefindende; og det med Folkets egen store Nytte; hvilket ofte bliver bedraget ved Frieheds Skygge.

Jeg veed vel, svarede Hyanisbe, at det skulle være mig og min afkom en stor nytte, om jeg kunde erhverve denne Magt. Men denne nye Skik maatte og ikke nogensinde uden Fare indføres blant folket, allerhelst for nærværende Tid, da man skal opmuntre Gemytterne imod Fienden, og den Fare man staaer i for Udenlandske er allerede stor nok, at man ikke disuden skulle give Anledning til Borgerlig og indenlands Uenighed; jeg maatte derved meere udrette til Radirobanes Fordeel, end han selv med al sin Krigshær, thi jeg maatte ophidse de Mauritaniers Gemytter imod mig selv, og formilde dem mod Radirobanes. Saa hindrer og Guderne mig disuden fra at krænke denne Skik, som jeg holder for den allerhelligste og billigste. Hvilken? sagde Poliarchus: at ikke en Konge, svarede Hyanisbe, Folket uadspurt og imod deres Villie paabyder Skatt. Er det med Eders Behag, at jeg maae for nærværende Tid affore mig en Dronnings Person, og fortælle Eder, hvad jeg ofte i denne Materie haver hørt, eller selv

tænkt, paa det at Jenten kand bifalde min Meening, eller fore mig af min Vildfarelse? Jeg behager ikkun at fortælle, svarede Poliarchus og at tage deres Partie, som ikke kan adeleges uden ved deres egen Maetes alt for store Frihed, og ikke freses og Conserveres uden ved at bringes til Lydighed og Ærbedighed. Derpaa beredde han sig til at anhøre Dronningen; og var af undoms Hidsighed temmelig misfornøyet over, at man vilde i iendrive det, hvorom han var saa fuldt og fast forsiiret. Han tænkte da ikke at Hyanisbe saa meget talede dette, fordi det var hendes Hiertens Meening, som fordi hun vilde skiule sin formindskede Myndighed under et Skin af Billighed; og ligesom for at lette sin Trængsel, tomme andre Konger til sin Stand og Skiæbne.

Men Dronningen begynte da saaledes at tale. Vi vide at Kongelige og Fyrstelige Regimenter ere indrettede: paa det at den Vold og Gevalt kunde afskaffes, som drog alle Ting til de mægtigste og stærkeste, og de menniskelige Sager handles efter Naturens og Formufftens Herredomme; men hvad kan nu udi Eders Tanker meere komme overeens med Naturen, end at enhver nyder det, som han ved sin Flid og mone haver forhvervet? og hvad er fornuftigere: end at vi vide og forstaae: hvad af dette vi besidde, er vort eget, og hvad en anden tilhører? nu sette vi begge Dele tilsiide, Naar vi efter eget behag tilegne vort Skat-Kammer de

Ting

Ting, som vore Undersaatter have ved deres Ved og Arbeyde forhvervet sig, og giøre at de ikke viide, hvor meget af deres Formue høre Kongen til, og hvor meget er deres eget; thi hvorledes kand d. viide det? Naar deres Formue ikke dependerer af dem selv, og ikke engang af Lovenes Anordning, men alleene af een Konge. Og naar endskiønt en saa kat eengang er paalagt, de dog ikke tryght kan besidde deris øvrige Gods, efterdi det ved andre Kongelige Paabud end ydermere kand formindskes. Dersom I ikke veed, hvor stor Uorden en formænget og sammenblandet Arv fører med sig, da behøver I at see hen til de mange Processer, hvormed Retterne ere opfyldte. Saadant Fællesskab og saadant Chaos og Sammenblandelse kan ene ikke længe vare imellem Venner og Brødre, endeligen vil og Qvinderne selv viide, hvad de af deres Gods maae overdrage til deres Mænd, og hvad de igien maae bekomme for sig, hvo kan derfor haabe en lang og almindelig Fred; naar Kongen giør det til sit, som han tager fra sine Undersaatter, og forbeholder sig endnu Fællesskab med dem udi det, som han haver ladt tilbage. Men naar der er Ende med at tage og give, saa beskikker den af Naturen foreskrevne Billighed for Undersaaterne deres Grænser, Ret og Skyldigheder. Endeligen giør og Forhaabningen om Kiærlighed, og at forhverve hinanden paa begge sider et indbyrdes Venskab imellem Kongen og Folket. Thi, at ikke Kongen skal finde for godt, med

ſtorſte Strænghed at betiene ſig af det, ſig betroede Sverd, at han ikke ubetænkſom ſkal begynde Kriig eller ſlutte Fred, og at han ikke ſkal uddeele de offentlige Betieninger til udygtige og letſindige Perſoner: derfor ſkal Folket gierne af ſig ſelv med ſit Gods opfylde det Kongelige Skat-Kammer. Dette ſkal være det, hvorved det ſkal belonne ſin Konges Dyder, betakke ham for de forrige Belgierninger, og giore ſig meritered til nye. Derimod ſkal og Kongen ikke beſkadige ſine Underſaatter med haarde og fremmede Skikke: ey heller underſaatterne aſiſtere Kongen med ſin Formue, naar de for haardt blive medhandlede. Diſſe ere de allerhelligſte Tømmer, ſom ſammenſoye Kongen og Folket, og hindre dem paa begge Sider fra at misbruge deres Magt til Forurættelſer og Hoffærdighed. Men man kunde her indvende, at der behoves Penge til det Kongelige Hoffes daglige Udgifter og Bekoſtninger: og at fremmede domme om et Riges Kræfter og Rigdom eſter Kongens Pomp og Pragt. Hvad koſte ikke Beſætningerne? maatte I vel ſiae: hvad gaaer der ikke paa Flaaden? da der faſt intet hav er ſaa dybt, at det kand tage imod ſaa ſtor Rigdom. Sandeligen at alt dette er ſant, have vi ogſaa af Erfarenhed befundet: men jeg holder for, at ingen Konge er af Folket tillaat en ſaa rinne Indkomſt, at den jo forſlaaer til diſſe Riges Betieninger og Regalier. De have og ſtore Eyendoms Midler, hvilke naar de retteligen anvendes, nokſom kand forſlaae til deres Verdigs

dighedts Underholdning, iligemaade er og Told-Stæderne ikke saae, som til visse Personer ere forpagtede for anseelige Summer, desuden have og Kongerne adskillige andre Rettigheder, som hos enhver Nation ere forskiellige; Denne Skat og disse Midler skal nok forslaae til den Kongelige Hoff Stat, dersom Kongen ikkun alleene vil regiere, og ikke giøre adsele Gemytter, som han paa en ubetænksom og nedrig Maade elsker, næsten deelagtiae udi Regieringen selv. Men saa snart han faaer Lyst til at ode og snappe til sig, da skal hverken de sædvanlige Indkomster, ey heller Skatter, i hvor haarde de end ere, kunde folde saa stort Svelg. Folket maae lyde hans Befalninger, og bringe alt det, de kan med Flid og Møye sammen, til Skat-Kammeret, saa skal dog saadan Konge [som vi fortælle Børn om Erisichthonis Hunger] stedse forblive nødtorftig og fattig, og altid ønske sig meere. Ja han skal blive desmeere adsel, jo lettere han troer, at hans udtømmede Skat-Kammer skal faae Blod igien. Kand I da forundre Eder over, om Folket tilsidst holder sig fra at viise den Lydighed, som ikke skal nytte, og nægter de saae Herrer, som ere omkring Kongen de Midler, som de have forhvervet for sig og sine Børn, hvilke de dog ogsaa skulle give Konaen, dersom han ikke forkiendte dem til en utidig Adselhed, men til Fædrene Landets Nødvendighed. Jeg hører ogsaa, at iblant de Nationer, som med største Taalmodighed betale slige Skatter, Kongerne have min-

dre

dre Nytte af saadan Lydighed, end man tænker; thi da de stoele paa, at de paa en saa lær Maade kand komme til Almuens Penge, forsette de efter Haanden deres Fæderne Jorder og hvad særdeles Gods de kand have arvet; thi man begynder da først at foragte saadant, som noget ringe eller moyesommeligt, eller som noget, der eene anstaaer private Personer; dernæst skienker man det bort til sine Favoriter, pantsetter det, eller sælger det, endten virkelig eller under et Skin. Saaledes sette Kongerne den alleruskyldigste Leve Maade til Side, nemlig: at leve af sine rette messige Indkomster, og udvælger sig en anden, som er en Roveres temmelig liig. Og endskiont nu deres Rigdom ikke saa meget er bleven forøget, som forandret, saa tage de dog stolt og strængt afstæd ligesom store Seyer-Helte. Endeligen maa vel kand skille lovlige Riiger fra Tyranners Grumhed, naar Undersaatterne paa begge Stæder eye deres Midler af Naade? Naar de elendige Menniskers ganske Boeskab, som med Magt er taget af deres fattige Huus, tilligemed Huusene selv undertiden settes paa offentlig Auction? Jeg opdigter og ikke falskeligen saadant Spectacul for at giøre nogen forhadt, dersom de have fortalt Sandhed, der have været udi de Landskaber, som paa saadan Maade have været Kongerne underkaste; thi omendskiont det, som paalegges hver Mand, kand falde den Rige let, saa trykker det dog ofte saaledes Bønderne og de fattige Indbyggere, at det ofte neppe, som mand siger:

ſiger: efterlader dem Halmen i Sengen, hvorpaa diſſe bekymrede Menniſker kand hviile deres uſle Legemer. Hvad haardere kunde de vel vente af en Triumpherende Fiende.

Denne hadefulde Fortælleſe om Bønderne gik Poliarchus til Hierte, ſaa at han derfor ikke lod Hyanisbe tale meere, men begyndte ſaaledes: Det gior mig ondt, o Dronning, at, de ſom have bragt Eder det Rygte om en ſaa grum ſom Skat, ſom J fortæller, have af Ondſkab foredraget Sagen ſaa korteligen og dunkel, og ikke fortalt den ſande og aabenbare Sammenhæng, ſom maatte undſkylde ſaavel Kongerne, ſom Skikken ſelv i at paalegge Skatter; Thi det kom aldrig Kongerne i Sinde, at viiſe ſaadanne Exempler paa Tyrannie, ſom J behager at fortælle. Men derſom Caſſererne eller Dommerne maaſkee undertiden noget for haardt udføre og Exeqverer deres Ordre, eller de, ſom ſkal ligne Undersaatterne og faſtſette, hvad enhver bør give i Skat, ere ubillige imod nogle, ſkal mand derfor være ſaa overmaade forbittret paa Konger og Skatter? og ſkal man derfor ſvække og ſplitte Statens Kræfter og Seener, ſom beſtaar af ſaadanne Skatter: thi lad ſaa være, ſet, at de fare vild, ſom ere beſtikkede til at ligne Skatterne paa enhver; Set ogſaa, at Betiendte rne handle for haardt ved Udpantningerne; J maae ogſaa, om J behager, ponere, at Skylden er hos Kongerne, under hvilke ſlige haarde Skikke ſkeer. Men derfor ſkal Kongernes Magt i ſig

ſelv

selv ikke være ubillig, jeg meener den rett at paaleage Skat, hvorom vi her taler. Uden saa er at Sager, Love og Rettigheder ikke ere billige, med mindre de retfærdig bruges, og at de affore sig deres Natur efter deres Dyder eller Lyder, som de ere betroede. Hvad om Folket befaler, at man skal give Eder Skat? Intet er lovligere, vil I svare. Men dersom nu, som ofte skeer, nogle af Borgerne ved det man indsamler denne Skat, paa en ubillig og haard Maade bliver medhandlet, aflader da ved denne Uret det at være lovligt, som Folket har samtykket og bekræftet? Der er ingen retskaffen Konge, som Jo haver høyeste Magt til at forkynde Krig og slutte Fred, uden at forspørge sig derom med Folket; men dersom han nu ubetænksom bruger denne Ret, og i utide kaffe sig Fiender paa Halsen; hvor meget forderveligere er ikke dette for Folket, end nogen Bøierlighed efter Skatter? Ikke desto mindre nægter I dog ikke, o Dronning! at jo denne Vaaben og Vabnings-Magt er gandske retfærdig; Endskiønt vi, som vitterligt er, gandske ubillig kand misbruge den; saa at I heraf kand forstaae, at man ikke bør agte Lovenes Billighed efter Menneskens Naturel og Ondskab. I sagde: at Kongerne skal legge Vind paa Beskeedenhed og andre Skyldigheder, paa det at Borgerne godvillig kand give deres Skatter til en Belønning for deres Dyder. Men veed I ikke for hvilke Konger Folket meest bær Respect; hvor ofte det foragter en retskaffen Øv-

for-

forsel, og lader sig bedrage af falske Dyder og skinnende Laster, og endeligen at dets Tilboyelighed vige fra den almindelige Velfærd. Ja skal man da hykle for den gemeene Pobel og foretage Gierninger efter dens Gout, paa det dend kand belonne Kongerne, fordi de have forsømt deres Pligt? skal den da for Betalning omkomme; Det er slet beskaffen med de Menniskelige Sager, detsom Kongerne ikke skiotte om at behage de gode, men allene de fleeste Undersaatter. Man holder for, at de Brynde ere sundest som man idelige øser af; Men dersom man lader af at øse af dem, raadner Vandet og bortiorres. Af ligesaadan Beskaffenhed er den gemene Mands Kræfter og Gemytter; Ved stedsevarende Arbeyd forøges de, og hade Ladhed, men ved Ledighed forderves og fortiorres de; Maae I nu derfor ikke tilstaae at de Tilskyndelser ere de allernyttigste, som drive dem til Flittighed, som er den frugtbareste af alle Dyder, og ikke lade dem forfuulne ved Ladhed. Men ingen Tilskyndelser til den Ting ere kraftigere end disse Penge, som til Kongerne skal betales; thi dersom de af Kiærlighed til Ladhed vil heller leve sparsommeliae og forsømme at pleye deres Legemer, end ved Arbeyde forhverve sig Rigdom, saa kan de dog ikke komme til at slaae sig til Ladhed; thi omendskiønt de vil slaae Haanden af sig selv, maae de dog arbeyde for Kongen, eller, rettere sagt, Forfæderne Landet, paa det de kand forhverve den Skat, som uden Tvivl skal udfordres endogsaa

af

af de Lade og dem, som ikke gidde arbeyde. I det de nu saaledes nødes til at arbeyde for andre, vænnes de ogsaa til at arbeyde for sig selv, og strax derpaa skal Vanen selv skaffe dem Lyst til at arbeyde og stræbe endog meere end for sig selv og Kongen. Herved skal Kunster og Haandverker blive øvede og Excolerede, herved skal Legemet og Sindet blive sundt og fyrig, og ved alles lige Flittighed erlanger Landet en, ikke kræsen og vellystig, men mandig og fast Rigdom. Ved samme Middel bliver og den grove og upolerede Pøbel, saa vel som de Menneskes, der hist og her paa Landet ere udsprede for at fore Qvæg og dyrke Jorden, tæmmede, og ved Arbeide og deres Stands Forelelse erindres om, at de ere fødde til at adlyde, og ikke til at herske, hvilke paa de Stæder, hvor saadan Skat, der skal skynde dem til Flittighed, ikke er i Brug eller staae udi Kongernes Magt, øfte anstille sig modvillige, ulydige mod Øvrigheden, og taabeligen eller farligen stolte. Thi de Hoveder, som man ikke opfylder med Dyder, speculere og pønse gemeenligen paa det, som ont er, ligesom en udyrket og ubesaad Ager, udkommer af sig selv sine Kræfter, ved at give unyttige Urter og Ukrud af sig.

Set nu dog alligevel, at der ere Love, som dictere Straf for Ladhed og Dovenhed, og at den gemeene Mand nøiesom af eegen Naturel drives til Arbeid; jeg vil og desuden tilstaae, at Folket mangler ikke paa Skionsomhed,

hed, saa at de villige og hurtige skyde til den Publique Casse af deres Midler, naar Fyrsten forlanger en billig Bistand og Assistence. Men hvad om saadanne Ting forefalder, som i en Hast skal forrettes, og ikke uden ved offentlige Omkostninger kand afgiores? Imedens Folket derom advares, imedens Deputerede samles, gaae nogle Maaneder bort, og Forretningerne vente ikke paa denne Hellige Ceremonie; men Leilighedeu til at forrette Tingen gaaer bort: eller en Ulykke er over Hovedet, som man kunde have forebygget og hindret i fald man strax havde været ved Penge, kand I, o Dronning, af Eders egen nærværende Tilstand ikke erfare, hvor billig min Klage er over saadanne Skikke: Een udvortes Fiende er Eder over Hovedet. Krige pleie at føres lige saa vel ved Penge som ved Sverdet; dog alligevel, efterdi Fienden snarere skal komme hid, end Folket kand samles; skal I mangle Penge, hvorved I kand underholde en Krigs-Hær og leie Krigs-Folk af Eders Naboer. Iligemaade kand der og foresalde Casser for Kongerne, som ey alleene i en Hast skal forrettes, men endog ofte bor holdes geheime. Det ligger Magt paa at saadanne Sager ikke komme ud; og dog alligevel kan de ved denne Maade, at samle Penge paa, nepe blive skiulte: I vil overtalde en Fiende ubevæbnet, eller hvad han fordum haver taget fra Eder, vil I nu usormodentlig tage tilbage: lig-

ger det nu ikke Magt paa, at hverken han el-
ler Eders Naboer faaer Eders Anslag at vi-
de? Naar I nu hertil soger Assistence og nod-
vendig Penge af Folket, og paabyder en Rigs-
Dag; skal I da offentligen aabenbare Eders
hemmelige Anslag? skal Eders Anslag tillige
være forgieves. Men dersom I, som det bor
sig, vil holde dette Verk forborgen hos Eder
selv, hvad vil I da foregive for Folket, som Aar-
sag, til at fodre Skat? og at opmuntre dem til
at give den, i fald det nodig vil dertil, og derudi
giore Vandskeligheder? Meener I vel at Eders
Naboe Riger, som seer Eder an med skeele Oy-
ne, eller og de, som det er angelegen, at I sidder
i Roelighed, ikke skal efterforske, hvad I foreta-
ger Eder? Lad nu være at I bedrog dem, ved
det at I ofte indfodrede Skat, og at samme gik
for sig uden nogen Allarm og offentlig Rygte, saa
skal dog denne hoytidelige Forsamling, som skeer
fra alle Provintzer, og ikke kand dolges, give disse
Anledning til Mistanke, og at tage sig i agt. Men
dersom, som ofte skeer. at Undersaatterne ikke yn-
de Kongen, dersom de af Foragt eller Had soge
at bestadige ham, og foragte hans Anslag, om-
endskiont de kand være billige; hvad skal da
blive af tilsist? Ligesom uerfarne Soldatere, i det
de agte at dræbe sin Fiende, saare sig selv med de-
res egne Vaaben, saaledes skal saadant Folk
give sin egen og Fæderne Landets Strube de
Saar, som de agte den forhadte Konge, ved at
nægte de Skatter, som Republiqvens Fornø-
denhed

denhed udfodrer. Endeligen hvorfor giore vi den Kongelige Magt, som endog de selv, som ikke vil have den, maae tilstaae, at være den høyeste af alle, ſtrøbeligere end den, som de store Herrer i Riget anden Stæds have? Thi sandeligen iblant de Nationer, hvor den høyeste Magt er hos Raadet, pleier man ikke at raadføre sig med og spørge sig for hos Folket, om det vil eller befaler, at det almindelige Væsen skal ved dets Penge understyttes; Regieringens Fædre selv beslutte, paabyde og befale saadant; og ville ikke at Folket skal faae smag paa saa stor Magt, hvilken, naar vi ret overveie den, er næsten den største udi en Regiering. Men hvorfor skal de have den Ret og ikke Kongerne? Naar Kongerne, siger jeg, udi deres Riger have lige saa vel Ret til at udgive Love, som de store Herrer i et Raad udi en Republique eller Aristocratisk Regiering; naar de have lige saa stor Magt over Borgernes Liv som disse, og lige Myndighed til at forkynde Krig og slutte Forbund, som af Menneskene agtes for de vigtigste Ting, hvorfor skal de da skilles fra dem udi denne eene Post, nemlig at de ikke skal have Magt til at paabyde Skat; hvilke Love, og hvilket Folket har saadant befalet? Hvad er Oprindelsen til denne Forskiæl; og hvorfor skal Kongerne erkiende Folkets Commando og Herredomme over sig udi denne Post, som de store Herrer udi et Aristocratie ikke vil vide af.

Dog man vil maaskee indvende, at gierrige

og ødsele Konger kunde derved giøre Folket Uret. Men kand det ikke ogsaa skee i andre Poster, hvortil man dog derfor ikke haver betaget Kongerne Ret? hvor er det reene og uskyldige Sverd, som ikke med uskyldig Blod kand besudles ved dens Daarlighed, som det bær? Men de udtømme Landet, vil man sige, ved at trække Penge sammen alle steds fra. O dette er en Uret som Skiælden skeer, og om den end skeer, saa varer den ikkun kort, efterdi den hænder alleene under de Konger, som finde Behag udi at samle en unyttige Dynge udi Skat-Kammeret; og er denne Last saa lidet overeenstemmede med Kongernes Natur, at man endnu neppe skal kunde opregne tvende Konger efter hinanden, som med den haver været besmittet. Men hvad sig de Konger anbelanger, som ere umaadelige i at indkrive og igien udøse Penge, da, omendskiønt disse ved deres høyst ubillige Lyst skade mange, haver man dog i det mindste den Trøst og Lindring udi disse Publique Forurettelser, at, ligesom Havet ved Taage og Regn giver Jorden tilbage det Vand, som det af Floderne haver bekommet; saa give og disse ved de Herrer, som de saa overflødig beskiænke; jævnligen den gemeene Mand tilbage, hvad de have udsuet af dem. Fremdeles omendskiønt det tiener til den almindelige Fred, at ikke en Konge ved umaadelige Skatter for meeget frister Undersaatternes Troeskab imod sig, saa dog alligevel, naar man giøre Reaningen, skal man end meere skiælden befinde de Nationer at rebelle-

rebellere, som Kongernes Nik er alleene nok til Ekatter at taale, end de, som til saadan Taalmodighed ey ere vante, saaledes er oftere den gemeene Mands Mœrkelse og et Skin af en aid for stor Friched skadeligare for den almindeiige Roelighed, end de haardeste Kongers ubillige Strænghed.

Hyanisbe bluedes ved at tilstaae, at hun saa hastig var bleven forandret; thi Poliarchus havde letteligen faaet hende til at troe, at denne Ret tilkom Kvngerne, hvorfor hun med en lœmfaldigere Tale og gandske leseligen lod, som hun vilde ingien drive ham, men falt efter Haanden gandske paa hans Meening, og strax efter Poliarch: Tilskyndelse sogte hemmeligen at bane sig Vei til denne Magt at erlange. Hun lod kalde til sig de fornemiste Øvrigheds Personer udi hendes Hoved-Stad Lixa, og, efterat hun korteligen havde foreskilket dem den farlige Krig, som var for Haanden, begierede hun, at man i en Hast skulle af Borgernes Midler til Veie bringe hende 100 svære Talenter. De sundes sig strax derudi; efterdi den Fare, som stod dem for Øyene, nokſom skyndte dem til ald slags Lydighed; og blev denne Befalning fuldfort med en saa lykkelige Hast, at man inden tvende Dage havde Pengene samlete, og ved dette store Eremspel bleve de andre Byer ogsaa opmuntrede til samme Skyldighed at viise. Saa ferdoblede ogsaa dette Folkets Gavmildhed og Godtædighed, at Hyanisbes Geburts og Fodsels Fest

paa samme Tid til all Lykke indfalt: denne Dag, omendskiønt alt Ting var i fuld Allarm og Bestyrtelse, blev dog celebreret med saadan Glæde og Frihed, som om det kunde have skeed udi fuldkomne Freds-Tider. De gasterede baade i Byen og Leiren, og havde smykket baade sig selv og deres Drikke-Kar med Krantze, saa at Gelanorus, som var anfortroet Leiren, mod Aftenen lod Poliarchus viide, at Soldaternes Uordentlighed ikke kunde stilles og styres. Hvorpaa han strax hastede til Volden, vel vidende, at man i Krigs-Tider ikke bør give Lykken nogen Tid eller Leilighed, hvorved den, som stedse haver Fornoyelse i uformodentlige Hendelser, kunde forraske det uforsigtige Folk efter Fortieniste. Men de fleste vare da allerede tømmede af Vinen og laae enten Soven de udi deres Drikke-Laug, eller sadde der siungende, ubequemme til at tage imod nogen Commando, og det ey alleene de Mauritanier men endog de gemeene Gallier. Poliarchus anbefalede derpaa høyligen Leiren, Vagterne og denne drukne Forsamling til Gelanorus og de andre, som vare ved deres Forstand, da, som han var af et munter og lystig Gemyt, anlae han, da han kom tilbage til Staden, med Plaisir nogle Vers, hvorved een af hans Druider saaledes skiemter med de Drukne.

Hvi an! En Guddoms Kraft man klarlig seer for Øye,
See her en Gud, som er nedkommen fra det Høye,

En

En Gud er kommen med høytidelig Allarm,
See Bacchus er hidkiørt udi sin gylden Karm.
Et Glæde Vulder kom i Lusten ham for Øre
Hans Tiger Dyr derfor ham maatte hid nedføre,
Han var bevæbnet med det Bytte, som han fik,
Da som en Seier-Heldt han Østen giennem gik.
Thi maa Herpaukerne sig viide lade høre,
Og hver om Hovedet vedbende Krantse føre.
Trompeters liflig Lyd maae forraarsage, at
Man kan forkorte den forskrækkelige Nat.
Hey! Guden kommen er. Mon man ey Bacchus kiender.
Da han nu op og ned paa Huus og Dørre vender,
See her Vintræet! see de drukne Monstra, som
Paa malet Stierne Borg i Lusten dantse om.
Alt, hvad! Mineides begavet har med Vinger,
Paa en forstyrret Viis i Veiret her omspringer,
End ingen Qvinde, naar hun raset allermest,
Tog grummere af Stad paa nogen Bacchi Fest.
Man Vulder og Allarm kan over Marken høre,
Dog Bacchus ingen Død og Skade mon paaføre,
Men han allene gior, at de ey vel kan gaae
Og for dem skiænker i en Drik at saave paa.
Han setter maaskee Mod udi det feige Hierte,
Og kraftig driver bort af Sindet Sorg og Smerte.
Man her kan uden Blod en flok nedslagen see,
Som giennemblæser selv sin Seiervindere.
O hvilken sikker Hob mod Lykke og Ulykke!
See imod fanger dog af Gud et nødigt Stykke!
Man dette Raserie lyksalig agte maae
I sal det ikke stal en stakket Ende faae.

XIX. Cap.

Radirobanes overfalder med en stærk Flaade disse drukne Menniſker, slaaer Vagten af, og bemægter sig Havnen. Gelanorus setter sig eydeligen imod dem. Politarchus begiver sig Morgenen derefter til Leiren og ryker ud til en Treſning.

Skibs-Folket og Soldaterne over den ganske Flaade giorde sig og ikke mindre lystig, og fulde omsider i saadan stærk Sovn, at de siden ved egen Fare og næsten ved Saar og Blessure neppe kunde opvækkes. Thi Radirobanes kom just samme Nat, satte med sine Skibe dristig fra Haved ind ad den vide Flod, og, efter at han tapperligen havde medsablet det ringe Antal, som havde Vagt, bemægtigede sig og indtog den gandske Strand-Bred. Belætningerne paa Flaaden forlode Skibene og flyede til Leiren, eller, ganske rasende af Frygt, til Stadens Porte, som da vare tillukte, saa vel for dem, som for Fienden. Andre begave sig med deres Galleer ad Søen til paa den Side, hvor Stilstienheden gav tilkiende at ingen Fiende var for Haanden: Radirobanes satte strax den største deel af sit Folk paa Land, og som han tænkte, at ogsaa ikke Euden længe skulle kunde imodstaae denne dem indjagede Skræk, deelede han sit Krigsfolk i tvende Deele, hvoraf den eene skulle blive ved Strandbredden, og den anden med Storm-Stier forsøge sig til Voldene. Men de Gallier og Africaner, som vare paa Landet i Leiren geraadede ikke i saadan Skræk, ey heller havde den Skiæbne, som de, der vare paa Flaaden; thi da Gelanorus lerte Allarmen ved Strandbredden, befalede han allevegne at opvække de Sovende, mange havde Sovnen, og de andre havde Faren giort ædrue. Og da han havde besat og besikket

Vag-

Vagterne langs Volden, og overantvordet dem til Mecipsa (saa hedte de Mauritaniers General) anfalt han selv med en deel af sine Gallier Fienden, da den nu var ligesom ganske forvisset om Seieren. Radirobanes, som herved fornam, at der endnu vare nogle, som vilde forsvare sit Land, og byde ham Spidsen, vidste vel, at hans Folk, som fremmede og ubekiendte, maatte ved den morke Nat frygte for farlige og uiævne Stæder; gav Ordre til sit Folk, at trække sig tilbage; og lod sig det være nok, at han ved første Anfald havde giort sig Mester af Havnen, og kunde opslaae sine Telte ved Stranden; tænkte og Dagen derefter letteligen at erholde Seier; uvidende, at han skulle faae at stride med Poliarchus og de Franske Tropper. Gelanorus lod sig ogsaa nøye med at have hindret Fienden fra Leiren og Byen og trængde sig derfor ikke ned til deres Vester; efterdi han ikke gierne vilde slaaes om Natten i besynderlighed saasom hans Konge var fraværende og ikke vidste deraf; men der Dagen frembrød, kaldede Poliarchus, som var bestig forbittret over det skammelig Nederlag, som var skeed om Natten, sine Gallier og de Mauritanier til sig. Da han besværgede sig over den Krigs Feil, som var begaaet af dem, som havde bevogtet Havnen; og befalede, at saa mange af de Gallier, som havde taget Flugten fra Floden af, skulle nedlegge Gevær og Mode, da de skulle sættes i Orden, og hver tiende Mand af

dem straffes paa Livet: den samme Strænghed øvede og Dronningen imod de Mauritanier. Men da de nu vare blevne optalte og bragte til Ridderstædet, gik Dronningen i Bøn for de Gallier og Poliarchus for de Mauritanier. Saa at de slupne med en ringe, og udi Militaire Forseelser sædvanlig Skam; thi man maatte ikke lade saadan Forseelse ganske blive ustraffet, nogle bleve aarladte paa Armen, andre maatte halv nøgne opkaste Graver, og andre bleve i lige saadan Positur opstilte paa Torvet til et Spectacul for Borgerne, og omendskiønt man paa samme Tid havde Soldatere fornoden, saa maatte de dog denne Dag udstaae Skammen, paa det at Frygt for Straffen kunde opmuntre de andre til deres Pligt at efterkomme. Nu iod allerede Poliarchus sig udi en Purpur Krigs-Kiortel paa en Numidisk Hest med blot Hoved hist og her jee, og opfylte alle Tropperne med Ærbødighed for sig og Haab om Seier. Og da han havde efterladt dem, som skulle forsvare Slottet, Voldene og Porterne, marcherede han med de øvrige til Leiren: hvor Soldaterne efter Gelanori Befalning stode allerede allevegne udi Slagtordning, efterdi de lette Tropper allerede havde giort Begyndelse til en ordentlig Slagtning ved at Skiærmytsere. Radirobanes lavede sig ogsaa til en Hoved-Trefning, og var af Sind og Ansigt bleven hidsigere, efterat han af de Fangne havde faaet at høre, at der var en af de Galliers eller Franske Kon-

ger

ger, som lod sig kalde Poliarchus (thi han vilde blive ved dette Navn, hvorunder han udi sin Fornedrings Stand havde giort sig berømmelig blant udenlandske) Radirobanes erindrede strax at den unge Person lod sig saa kalde, som Argenis var blevet forliebt udi, og derfor havde foragtet hans Tilbud om Egteskab. Men om dette var den samme maatte han med Billighed tvivle: efterdi mange kunde have et og det samme Navn, og Selenissa havde ikke talet om ham som om en Konge, og om han end var en Konge, hvorfor skulle han dog just nu være i Africa? hvilken God maatte have ført disse tvende Rivaler i Strid mod hinanden? eller hvad Natur maatte disse Egenskaber være af: efterdi den selv samme, som havde intaget Argenis Hierte og giort hans Forsæt til intet i Sicilien, var nu ligesom med oplagt Raad kommen til Mauritanien, for ogsaa at sette sig imod hans Anslag der? Men det forestaaende Feldslag forvandlede alle disse Tanker til Vrede. Der var en maadelig Slette imellem Radirobanis og Poliarchi Leir. Denne blev beskikket til Valplads, og skinnede den allevegne af Vaaben og Faner. Begge Konger forsvarede deres høyre Floy, de Sardiniers venstre Floy Commanderede Vertiganes: og Poliarchus havde giort de Mauritanier den Ære, at lade den gamle Meripsa, en Mand af stor Reputation iblant sit Folk, Commandere hans Venstre Floye: Dog var Gelanorus givet ham til Assistence,

at

at denne ved sin Ungdoms Fyrighed skulle bode paa det, som Mecipsæ høye Alder ikke tillod. Man mærkede som en stor Forsikring om Seier, at ikkun gandske faae af de Gallier og Mauritanier havde giort Testamente, da de rykkede ud mod Fienden: saaledes haabede de ey alleene at vinde, men endog at nyde Fordeel af Seieren. Da der nu blev blæst Allarm, giorde Bueskytterne Begyndelsen til Striden: men som man Marcherede hidsigere paa hinanden, end Generalerne Commanderede, saa komme begge Armeer tæt ind paa hinanden, saa at der ikke blev Rum for Pile eller Slynge-Skytterne, ja Eqvadronerne havde neppe Rum til at bruge deres Spyd, og Rytteriet til at vende deres Heste; saaledes fægtede alle tapperligen udi første Hidsighed; Dog lignede der ingen *Poliarchus* udi Kræfter og Mod. Endskiønt baade *Radirobanes* af Misundelse fegtede forskrækkeligen, og mange maatte ved egen eller Fiendens Død beromme sig for at være værdige sine Anførere; de fleste maatte uskyldig lide og straffes for faae Personers Raserie; og det som er den bedreveligste Uret i Krigen, saa toge de ikke Livet af dem, som havde fortornet dem, eller som de bare Had til, men dem, som Lykken sendte for deres Haand, nu var allereede meget Blod udgydet; og Skiebnen hastede endnu at dræbe flere, da Guderne syntes ligesom at komme imellem for at forhindre saadant; thi Skyerne tilteppede saaledes Dagen, at de fleste bleve forskrækkede derover, som

som over en kulmørk Nat: derneſt vænte en forſkrækkelig Torden og Lyn e Ild diſſe Menniſkers Raſenhed, ſom ikkun vare betænkte paa at Mørde og dræbe hinanden, til Devotion og Frygt. Men ſom de endnu ſtode i Beraad og tvilede paa, om de ſkulle adlyde Guderne; bleve de ſkilte fra hinanden ved nogle Elephanter, ſom vare bleßne raſende. Diſſe ſom med deres Stierne-Smykker-Fierbuke og Taarne vare ziirede, havde Hyanisbe befalet at man ſkulle rykke frem med i Feldſlaget. De fleſte af dem vare nyeligen fangede paa Jagen, og, ſaaſom de derfor ikke fuldkommen vare tæmmede, ſaa havde de endnu ikke forglemt deres Frihed og Uregierlighed. Jligemaade vare og deres Geſtalter endnu ubekiente i Europa. Det er et ſtort og vandſkabt Dyr, hvis Lemmer ere alle næſten deel lige om j een Klump, Hovedet er nedſænket imellem ſkuldrene, og er ikke meeget uliigt en Kugle eller Globus, uden hvor Snabelen hænger heslig fra Næſen ned paa Jorden, og naar man undtager Farven, ligner en lang og opblæſt Slange; den ere ſaaledes med Seener i en Circul-Leedviis ſammenſyet, at den kand giøres lang og kort, ſamt boy s og tiene for en Haand. Brede Øren hænge ned over deres Vindingen: paa begge Sider, ſmaa og runde Øyne blive ſkiulte under den opbovnede Pande. Elphenbenet, hvorved diſſe Dyr ere ſaa koſtbare ſtaaer dem langt ud af Munden, og ligner næſten Deel et Horn, undta-

gen

gen at den skrøbeligste Deel deraf er krumboyet.

Ved denne Gestalt stødsede ey alleene de Sardinier, mod hvilke disse Bestier blev drevne; men endog de Gallier ansaae ikke uden med Skrek, denne deres Bistand. Men som Himmelen ved dette hastige og ubemodentlige Mørke var bleven Forstrækkelig; bleve Elephanterne, hvilke lige saa let kand skrækkes som vredes, ved den usædvanlige Bulder i Luften forskrækkede, og begyndte allerede ikke at ville vel lade sig regiere, da et stort Lyned, som slog dem saa godt som lige i Oyene, saaledes forstyrrede den stærkeste af dem, at han strax blev rasende, ville ikke lade sig styrre, men satte i fuldt Løb lige frem, de andre sloge sig los, kastede deres Regierere at sig, og sulte ham. Deres Rasenhed tog strax end meere til, og efterdi ingen regierede dem, saa kadede de ey alleene de Sardinier men alle og eenhver, som kommie for dem, de løbe igiennem Krigs-Hæren skrydende af Rasenhed iblant Vaaben og Mandskab, og som de igiennem Slagt-Ordningen ikke saae nogen Udgang, saa søgte de med Magt at brække ud, ligesom de vare indviklede udi et Garn. De fleste splittede de Galliers Orden, og den Sardiniske Militie holdt og ikke bedre Stand, besynderligen da de, som komme disse rasende Bester i Mode, bleve deels trampede under deres Fødder, og deels omfattede af deres Snabler, og kastede høyt i Veiret. Deres store Gestalt,

og

og at man ikke havde seet slige Creature tilforne, saa vel som og den forskrekkelige Prove. som de viiste vaa deres Stykke, forstyrrede Soldaterne og betoge dem Forstanden, saa at de understode sig at slutte at dette var Gudernes Vrede, heller at disse Monstra var, da forst skabte, for at splitte Krigs-Hæren, for mange var det Anledning nok til at flye, at de havde seet disse rasende Bester, og de, som vare længere borte, bleve ved deres Kammerateres Skræk bragte ligesom i Fortviilelse. I Særdeleshed bleve Hestene skye, og, som de ikke kunde fordrage den usædvanlige Lugt, saa forte de deres Ryter mesten Deel imod hans Villie enten igiennem steigle og farlige Stæder eller og lige iblant Fienden.

At en saa stor Krigs-Hær af tretten Bester (thi saa mang vare de udi alt) blev splittet, var ret et Lykkens Spil, hvorved den ville viise, at Sindets Affecter gielder lige saa meget i Fældslage som Legemets Kræfter, og at en stor Deel Folk kige saa vel kan tæmmes ved Frygt, som ved Sverdet. Poliarchus frygtede for Baghold, og saae at hans Folk som hist og her var split ad, vilde seent bliv samlet, i fald et nyt Anfald skeede, og i samme Frygt var og de Sardinier, hvorfor de, som af begge Krigs-Hærer ved een og den samme Skræk vare blevne blandede iblant hinanden, begyndte nu alle vegne efter deres Generalers og Obersters Advarsel, at skilles fra hinanden; thi mange vare enten ved deres egen, eller deres Hestes Flugt kom-

kommen saa dybt ind iblant deres Fiendes Tropper, at de, da de skulle vende tilbage igien, stode i Fare for at blive angrebne og nedslagede af Fienden. Men som den gemeene Mands Hendelser snart forglemmes, saa var i Besynderlighed Radirobanis Tilfælde frem for andres Mærkværdig, han sad paa en Hest, som i det øvrige var gandske beqvem til Krig, men naar den først blev bange, ikke stod til at temme, og som den skielden blev bange, saa blev den ogsaa, naar Skræk paakom den, ligesom gandske Løbsk og Gal. Men nu, da Elephanterne skrækkede og splittede Folket, og den gandske Krigs-Hærs Hæste, fnyste af Frygt, saa blev den og gandske Gal og Løbsk, vilde ikke lade sig regiere saa store af sin Herre, enten ved Bidsel eller Capsuun, men rente liige ind iblant Fiendens Tropper. Imidlertid rykkede Rytteriet efter Poliarchi Ordre tilbage mod Byen, saasom de skulle tage deres March Didhen. Udi denne Allarm vare alle de af Radirobanes Folk, som stridede ved Siden af ham, kamne fra ham, og tænkte at han og selv udi denne Forstyrrelse, tillige havde vendt tilbage til sin Armee, som han nu derfor var alleene, og langt fra sine Sardinier, saa blev hans Sinds Grumhed forvandlet til en hestig Bestyrtelse. Skulle han vel forgieves søge at flye, da han af saa mange Sydd var omringed; eller skulle han heller frelse sit Liv, ved at give sig til Fange? eller, saasom der ikke var noget Haab for ham til Losning, i fal han blev

blev Fangen, skulle han da ved en daarlig og ulii-
ge Strid sette sit Liv til? han kastede sine Øyne
tilbage til sit Folkes Faner, men de vare alle-
reede langt borte, skulle han vel efter Haanden
tage Fluaten tilbage? men der vare Tropper
bag ham i mængde, som hindrede ham herudi. Ji-
medens han var i denne Tviil, imedens han med
grusomme og rasende Ønsker forbandede Skiæb-
nen, var Faren imidlertid bleven end større, og
den Hob, hvor iblant han var skiult, kommen til
Stads-Porten. Dette var alleene tilbage til
Frelse, at han lod som han var een af Poliarchi
Soldatere; Saa hialp det og meeget til den-
ne List, at han udi Begyndelsen af Feldslaget,
paa det at han desto friere kunde agere baade en
General og Soldat, havde lagt fra sig sine
Kongelige Insignia, nemlig hans Purpur-far-
vede Krigs Kappe, og hans Hielm, som var be-
prydet med et Kongelig Hoved Smykke, nem-
lig et Baand, som Kongerne pleiede at bruge
om deres Hoveder; hvilke Smykker han havde
leveret til een ved Navn Megalosthenes, saa-
ledes drog han ind udi sin Fiendes befæstede
Stad med 300 Ryttere af Poliarchi Folk, og
var hidindtil lykkeligen bleven ubekient; men
hvor skulle han nu begive sig hen? alle Soldater-
ne havde deres Quarter eller Telte; begav
han sig til nogen ringe Hob, maatte han iblant
saae ikke blive saa vel skiult, som tilforn i
mange; og mens han endnu var i sin Kusi
mer

men dersom han flyede alles Selskab, hvad var det da andet end at robe sig ved en mistænkelig Ensighed? Saa længe derfor disse faae Troppper holte paa Torvet. (thi der vare de forsamlede for at tage imod Officierernis Ordre) var han sikker nok iblant Mængden. Men der kom strax derefter en fra Poliarchus med Befaling, at de Compagnier Ryttere, som vare komne ind udi Byen, skulle forfoye sig til deres Quarteer, og udi Byen blive til Gvarde hos Dronningen den Nat. Disse Ord anhorte Radirobanes med saadan Forskrekkelse, at han nær havde Daanet; Ryterne gik da fra hinanden, og forfoyede sig hver sin Vei til sit Quarteer, hvor Verterne og Trods-Drengene giorde det, dem til kom, men han reed alleene om igiennem alle Gader, lige'om for at soge sit Quarteer; uvidende hvem han helst skulle flye for, saasom han frygtede for alle dem, som komme ham i Mode; han var af alle forhadt og, dersom han blev fangen skulle man maaskee spare hans Liv formedelst den store Losnings Summa, man ventede at faae for ham, dette foregede saaledes alt meere og meere baade hans Vrede og Frygt, at han nep pe kunde styre den, nogle gange sattede han det Forsæt, at ville bekiende sig for en Fiende, og enten tappertigen Doe, eller ved sin Dristighed Frelse sit Liv og brode ud igiennem Portens Vact. Thi der var udi denne Ruptur, ikkun een Port auben for Vogne og Heste; men sam-

me

me var med en talrig Vagt besat, ingen nærmede sig til hans Tomme paa Veien, eller saae paa ham, ved det han reed forbie, at han jo strax tænkte, at det var een, som gav nøye agt paa ham, og med Forskrækkelse flyede for samme. Som han nu en temmelig Tid havde reedet igiennem Byen udi denne pinefulde Frygt; og kunde nu ikke længer fortøve i at fatte een fast Resolution, mødte han nogle Stal-Knægte med deres Herrers Heste, som de skulle leede til Vands, disse besluttede Radirobanes at følge, i fald han ved deres Leide kunde komme til Floden. Men Byen laae saaledes, paa den Side, som vente til Søen, og hvor Fiendens Leier var, flod en Aae ungefær hen ved 2 Stadier fra Byens Volde, men paa den Side af Byen, som laae længst fra de Sardinier, gik tæt indtil Muurene en stor stillestaaende Søe, som var i det mindste Sex Stadier breed og tolv Stadier lang, og var der foruden denne Søe ellers ingen, hvorudi man kunde Søe og Vande Hestene. Men der var ingen Fare for Fienden, efterdi man over et saa stort Vand ikke kunde komme til Byen uden til Baads; til dette Vand var en ringe Port, som ved nogle Soldatere blev bevoaret, og aabnet ade gange om Dagen, til Vesternes Vanding, og anden Borgernes Brug. Til denne Port ginge da Stall-Knægtene, som Radirobanes gav sig i Følge. Men da han saae Vandets store Bree-

de, havde han neppe noget Haab om at kunde ved Svommen undkomme; dog, som han var udi yderste Frygt, samlede han igien Mod, og, som han siden for sit Folk fortalte, gjorde følgende Løfte og tale til Neptunus: O! du Mægtigste af de Guder, som beboer det Element med Menneskene, og hvis Gaver Floder, Kilder og Søer ere, formild, o du gode Gud, de bølger, som jeg nu over mit Liv udi, lad dem vel og lykkelig føre mig til den Vand-Bred, hvorhen jeg agter mig; styrk desuden denne Hest; thi du er og en Gud for dette slags Dyr, og haver, ved at slaae paa Jorden, bragt den første Hest derudaf; styrk denne Hest, siger jeg, som jeg haver bestemt mig til Baad og Fergemand; at den, som ved sin Force haver overleveret sin Herre til sine Fiender, med lige saadan Force og Kraft maae ogsaa frelse ham fra dem, og da skal jeg til en Erindring om din Vilgiernings og min Frelse af det Africanske Bøtte lade begge Deele udstikke i Kaaber og opreise ved den Caaliariske Strand Bred, hvor mine Forfædre have helliget dig en Tempel og en Lund. Som han nu hemmeligen ved disse Løfter havde forpligtet sig, begav han sig først lan som i Vandet hvor det var Grundt: og da han havde ladet Hesten Drikke, drev han den lit videre frem, uagtet de, som vare hos ham, advarede ham, at der næst ved var et svel-

lende

lende Dyd. Men da han havde ufeet, hvor han nærmeſt kunne over til den anden Side, gav han Heſten af begge Sporene, hvilken modig ryſtede ſin Mann, gav ſig ſtrax i Dybet, og med alleene Hovedet i Veiret, begyndte at føre ſin Ryter did hen, hvor han ſtorde ham. De Mauritanier, ſom vare ved Vand-Bredden og i Vandet, hvor det var Grundt, tænkte, at dette var ſkeed af en Vildfarelſe eller Hendelſe, og begyndte derfor at raabe og advare ham, hvorhen han bequemmeligſt kunde vende Heſten; men han ſatte efter Haanden alt længere ud paa Dybet; hvorudover alle de, ſom det ſaae, ligeſom det gemeenligen ſkeer udi forunderlige og uformodentlige Hendelſer, talte adſkilligt om ham, og troede aldeeles ikke paa, at han jo maatte ſette Livet til; ja troede at han allerede var doed, og at det ikkun var det deede Legeme, ſom blev dreven af Bolgerne; fornemmeligen da han var kommen langt fra dem, og man alleene af Farven kunde endnu ſee noget oven Vandet; men ligeſom Faren fra alle Kanter indjagede Radirobanes Skræk, ſaa gav hans meeget ſtærke Heſt ham derimod Haab; hvilken han ved Ord, og under Tiden ved at røre Bidſelet, erindrede om at bruge ſine Kræfter, ſaa hialp det ham og meeget til deſto lettere at komme over, at Vandet var ſtille, og lob hverken til den ene eller anden Side, ja var juſt

da stillere end det ellers pleiede at være, efterdi der ingen Vind var. Ikke desto mindre begyndte Hesten dog nu at have Ont for at puste Vandet fra sig, og syntes ikke at formaae meere; da den til ald Lykke mit udi Vandet traf en hoy og fast Sand-Banke, hvorpaa den kunde fæste Fødderne, og ikke behove at svømme, den blev derfor der staaende gandske træt, for at puste Vandet fra sig, og som den stod med det gandske Brost oven Vandet, saa forundrede den sig ligesom over sit Arbeide, og vederqvægede sig ved Stønnen og Pusten; men Kongen, som frygtede for, at derved denne, ald for stærke Bevægelse udstrakte og blodgiorte, Seener ved hviilen skulle stivne, gav den ikkun kort Tid at puste udi; men drev de endnu varme Leedemode ved Sporerne i Soen igien. Hvortil denne modige Hest og fandt sig villig, og ved det at Bolgerne og Hurtigheden til at Svømme forhalede hans Doed, bragte sin Herre lykkeligen til Vand-Bredden, hvor han neppe tørvede til, hans Herre var kommen fra ham uden at falde, førend han udpustede sin Aande, og laae med alle 4 Been udstrakt i Sanden. Men Radirobanes, som var forskrækket over sin store udstandne Fare, ved det at han havde været inde udi Fiendens Stad, dernæst var kommen over en saa stor Soe, og næsten ved større Fare end Doeden selv undgaaet Fænasel, falt nu i en nye Bestyrtelse, og frygtede, at der enten til Lands

Lands eller over Søen skulle komme nogen for at paalegge ham Lænker, eller, i fald han derfor undslog sig, dræbe ham, thi hans Folkes Leir var langt fra denne Soes-Bredde, dog trøstede han sig ved, at Natten var for Haanden, som ald Tid er meeget sikker, saa vel til Skiul som til Flugten.

XX. Cap.

Radirobanes kommer til sin Leir igien og er betænkt paa en nye Tresning, de Mauritaniers gruesomme Offer bliver hindret af Poliarchus.

Da nu Poliarchus imidlertid havde inddeelt de Soldatere, som skulle over Natte i Byen og blive inden for Voldene, talede han ganske forteligen med Hyanisbe, og blev ikke paa Slottet, men havde befalet at opslaae sig en Kongelig Tælt i Leiren, for at opagte alle Fordeele imod Fienden, ifald nogen skulle give sig. Han havde og ikke slaaet sig til Rolighed om Natten, hvis ikke de Sardiniers Forskrækkelse, I det de søgte efter Kongen, havde fort ham tilbage paa det Anslag, at vogte sig og tvivle. Thi det var uvist af hvad Aarsag der reiste sig saa stort et Bulder udi deres Leir, og saa mange Fakler bleve optændte vit og bredt over Marken; Thi da de Sardiniske Generaler vare blevne samlede ved Kongens Tælt, og havde

spurt hinanden, om Kongen var kommen tilbage, om han havde taget til en anden Side af Leiren; og endeligen hvo der havde forsvaret ham i Striden og bedekket ham paa Retiraden af Slaget: og enhver forebragte forskillige Ting: fattede alle tillige bedrovede Tanker, og troede, at han enten var slagen eller fangen: og vare de nær komne i Trætte om, hvilke burde have været med Kongen, hvilke burde have forsvaret ham, og hvilke i det mindste burde kunde sige noget vist om ham. Men i særdeleshed vilde den gemeene Mand ikke lade sig styre, enten af Bekymring og Længsel efter den forlorne Konge, eller fordi den var angreben af et Raserie og ikke længer vilde lyde Officerernis Commando, saasom den Ærbodighed, man tilforn havde for dem, dependerede af Kongen. Disse løb med Begierlighed over Marken, for at kalde paa Kongen, og føre ham tilbage, i fald han af Vildfarelse var kommen fra dem. Mange søgte med tændte Fakler over den gamle Valplads, og besaae de døde Legemer nøye i Ansigterne, frygtende for, der at finde det, som de ledte efter; Saaledes var alt Marken opfyldt med de Sardiniers Raab, Fakler, og Løben. Poliarchus anfaae alt dette fra Leirens Volde. Og maatte nu denne Soldaternes Natte-Værk, enten være en Guds-Tieneste for Bacchus, eller noget andet Gudommelig Raserie, eller og et Krigs-Puds, som var sigtet paa ham, saa for-

forvarede han sig i alle Tilfælde med forsigtige Anstalter og stærke udvagter.

Endeligen imedens de Sardinier vare beskeftigede med at viise denne deres Skyldighed, og at giøre denne Kiærin, kom der en Hast-Bud, at Kongen var kommen tilbage til sit Feldt; thi da han var kommen over Soen, havde han, forend Natten og Morket tog paa, noye betragtet og beskuet, ved hvad Vei han kunde komme til sit Folk, hvorefter han blev ved at følge den Morads-lige Vand-Bred, paa det at han kunde skiules iblant de der værende Ror, imid nogen satte efter ham i hans Flugt; Saaledes kom han omkring den ferske Soe, og fuldte siden ikke nogen slags Vei, men søgte til sin Leir, igiennem Graver eller over Marker, som med Gierder vare indhægnede. Dette selv samme foraarsagede ham ikke liden Angest, at Soldaterne med Fakler hist og her vare udspredde og opfylte Luften med Raab og Skrig. Og, som han ikke vidste, at de ved denne Skeftighed søgte efter ham selv, flyede han med Bekymring alles Fakler og Aasyn: Omsider kom han til Teltet: da Troperne bleve paamindte at holde inde med den Farlige og nu unyttige Efterforsel og Sogning efter Kongen; hvor efter de da bleve ligesaa uregierlige af en overmaade Glæde, som tilforn af Sorgen, og kommie alle for Indgangen til Kon-

gens Telt. Og efter at de længe havde viist deres Glæde og Fryd over at see ham, bleve de med Besværlighed bragte tilbage til deres Poster eller Telte, imidlertid falt Vertiganes tillige med de fornemste Sardinier i Knæ for Kongen, og med Graad bade ham at fortælle dem, hvad Hendelse eller Anslag have de fort ham fra sit Folk. Hvorpaa han vidtløftig fortalte den Fare, som han havde været udi. Imedens nu alle forundrede sig herover, og giorde sig ret Umage for at vise deres Frygt, og imedens de ret kappedes om, enten at takke Guderne, eller at hykle for Kongen, med at kalde ham en Seiervinder over Lykken og Skiæbnen; giorde en Poet, som stod i særdeles Naade hos Vertiganes, følgende Vers, hvorudi han siger, at Rasdirobanes er sine Sardinier en Soel; efterdi de ved hans Fraværelse udmattes og indsvinde, og naar han kommer tilbage, forfriskes og komme sig igien ved hans Kraft og Syn.

Saa havde Skyerne vor klare Dag turdt plette,
Med Mørkets Serge-Sloer betaket den heele Poel
At vi den aandelke Luft forgieves overlede
Og søgte efter Lys fra vor fordunklet Soel.
Ach! see, den borte var, hvad enten at hans Søster
Hans Klarhed havde ved sit dunkle Mode stillet,
Og dempet, eller at han Skyggerne Forlyster
Bag Cyrrhæ høye Bierg, og derfor der var dult.

Min

Men ach! hvor brændte da af Angist hver Mands Hierte,
Vi vare om en Hals. De Skov-Beboere,
Udi Parrhasien ey føled saadan Smerte,
Da Titons hastig Flugt dem foraarsaged Vee.
Vi vare udi Nod, ja udi Dodens Fare,
Alt vor Courage var af Hiertet plat bortvant,
Vi hylede og græd og tænkte at vi vare,
Nu slet forkaste, og til evig Mørket domt.
O Menniskens Regent! hvis du ey kom tilbage,
Hvad Synder vilde vel i Mørket for sig gaae
Ja alt Retfærdighed da skulle Afskeed tage,
Thi hvad kan Menniket vel uden dig formaae?
Hvi vil du Prægtig Sool os ved din Bortgang plage?
Hvi vil du straffe os paa saadan ynkfom Vis?
At vi skal over Regn og tykke Skyer klage,
Og at Naturen skal forvandles til en Jis,
Ney Menniske lad af at græde, fora herefter
Ey meer, hans Purpur-Glants du nu tilbage faaer,
Thi see hans heede Pil! see hans sædvanlig Scepter!
Hans klare Straaler og hans angenemme Haar!
Velkommen Sool igien! forlad os aldrig meere!
Du som er Guderne til storste Velbehag,
Lad kun din Soster den Skye-takte Nat regiere,
Men styr du eene selv den frydefulde Dag.

Dagen derefter, saasom nu begge Parter havde forsøgt hinandens Kræfter, ginge Anslagene langsomme for sig; saasom Poliarchus var alleene den, som endnu tænkte paa et Feldslag. Thi denne lystede at sætte deels af Had til Radirobanes, og deels af Længsel efter at komme til Sicilien. Dog lod han sig overtale ikke at forurolige Fienden den Dag, saasom samme holt sig stille. Man maatte

te forundre sig over, at Hyanisbe begynte saa heftig at tvivle paa Krigens Udfald, og at Radirobanis Dumdristighed var bleven foranlediget til Bekymring. Thi hvorledes de begge vare til mode, iod sia see af det gruesomme Offer, som de begge flyede hen til. Dronningen havde befalet, at man skulle udsøge et frieboaren Drengebarn, som skulle ofres til Saturnus. Denne Forsonings Vane var først kommen fra de Tyrier, som havde ført denne skammelige og gruelige Skik til Africa med de Carthaginenser, som vare en Colonie fra dem, og resolverede Hyanisbe udi sin Forskrækkelse til denne fremmede og Barbariske Andagt mod Guderne. Efterdi Menniskene udi deres Elendighed og Bekymringer holde for, at skrækkelige og ubekiente Midler have en hemmelig Kraft. Denne ynkelige Offring blev allerede gjort Anstalter til, og Offeret Krantset, eyh ller fattedes man Præst til denne Skiændige Guds-Tieneste; Men da det blev forkyndt for Poliarchus, sprang han straks op gamske bestyrtset, og hastede til Hyanisbe, hvor han da han var kommen, sagde han: dersom Jo Dronning behager at betiene Eder af en saa hellig Grumhed til Hielp imod Eders Fiender, da lader mig reise bort; jeg vil ikke besmitte mine Kræfter med saadan Overtroe, eyheller vil jeg tillade, at mine Soldatere skal svekkes at være givet Mod og Tapperhed af en Gud,

ihvor-

i hvo somhelst den er, som behager saa skammelig at forsones. Jeg vil ikke, siger jeg, ved saadan skammelig Besinning tvinge Seieren af de Guder, som enten ikke ere af dem, som vi bor tilbede, eller og have Afskye for denne det bedragne Menniskelige Kions skammelige Gierning. I maae derfor strax enten lade dette Barn komme af sine Baand, eller mig af Eders Land. Omendskiønt Hyanisbe-fryatde Saturnus, saa var Poliarchus hende dog nærmere; thi blev Baandene strax loste af Barnet; og satte dette selvsamme ikke lidet Mod i Folket, at Poliarchus ikke forlangede, at man skulle skride til de yderste Midler; th' skulle en saa stor General ikke vide Krigens Uvished? eller dersom han ikke var vis paa Seieren, hvi skulle han da veigre sig for at kiøbe og forskaffe sig den af Lykken ved et eeneste Barns Blod? Paa samme Tid, ligesom det ret var overlagt at besmitte begge Leire med Overtroe, kom en Adelig gammel Mand blant de Sardinier, ved Navn Sitalces, som tilforn havde været bekient af sin store Styrke, men nu var ansеelig af sine forsiuftige Raad, til Radirobanes, da han af en Hendelse just overlagde med sine fortroligste Ministre adskillige Ting angaaende Krigen; og tilbod denne Person sit Liv, hvorved man kunde tilkiøbe sig Seier af de Underiordiske Guder. Og skiller det ikke, sagde han, at jeg er en privat Person; det skal være nok, at min Konge

lader

lader mig opofre for den almindelige Roligheds at underholde og tilveyebringe. Thi naar jeg med lovlig Ceremonie er indviet til Doeden; vil jeg i Dag strax med et maadeligt Partie udlokke Fienden til en Skærmytsel, hvorudi jeg, som ikkun forer Skræk og Forbandelser med mig mod Fienden, vil lade mig nedsable af dem, som ikke viide, at jeg tages af Dage til deres Ødelæggelse. Radirobanes studsede lidet ved den Glæde, han bekom over den Seier, som han haabede her at være ham tilbuden; og, som han vidste, at denne Maade til at opofre sit Liv paa, blev af de Italiänske Spaa-Mænd holdet for meeget kraftig, rosede han Sitalces høyligen, og saade til ham; Efterdi du ved din Død skal forskaffe os Seier, og du ikke selv skal kunde nyde de Belønninger, som du fortiener: da maae du vide, at din Slægt bestandig skal staae i Maade hos os, saa at ingen af de Sardinier skal beler maatte vilde leve, end see sin Stæat ophøyet til den Ære, som han udi din Familie skal forundre sig over: Bliv derfor ved udi dit tappere Forsæt, og ved en kort Død tilkiøb dig en Bekommelse, som ingen Død skal udslukke. Man hentede herpaa den øverste Præst, som efter den Hetrulciske Skik skulle forrette Invielsens Ceremonier. Sitalces, som blev strax ifort en Herders Kaabe, og fik et Skiul over Hovedet, kastede sit Syn til Jorden, og traadde derpaa, og med haanden under Hagen læste efter

efter Præsten alle de Ord, hvorved han skulle opofre baade den Galliske og Mauritaniske Krigshær tillige med sig selv til de Underjordiske Guder og Jorden. Da dette var forrettet, sagde han, det er Tid, at jeg, imedens Andagten er endnu ferst, paaforer Fienden Skræk, Frygt og Undergang: giver mig nogle let bevæbnede Ryttere, som under et Skin af et Udfald kand streife med mig lige indtil Fiendens Leir, vi skal i det minste komme i Fegtning med Feldt-Vagterne, og naar vore Folk liste sig tilbage, skal jeg ved min Haardnakkenhed tvinge dem til at dræbe mig: da de ved mit Blod skal fordømmes til en ynkelig Undergang; og naar de saaledes ere forbandede, kand Eders Majestæt efter Behag til Overflod bestride dem.

Denne Sitalcis Tale forekom de fleste af de Sardinier baade sælsom og trolig: thi blev dette Menniske strax leveret nogle Faner Bue-Skytt re, hvorved han skulle udfordre Fienden til Strid. Men Sitalces havde en Tiener, som længe havde nydt godt hos ham, og derfor havde større Kierlighed for sin Herre, end for sit Fæderneland Denne tænkte, at hans Herre ikke maatte være ved sin fulde Forstand, efterdi han vilde opofre sig til en saa hastig Død; da han nu derfor ikke kunde overtale ham til at staae fra sit Forsæt, gik han hemmeligen over til Poliarchi Leir: og, der han blev ført til Poliarchus,

sagde

sagde han; jeg kommer for at forraade mit Fædernelad, og for at ødelegge det, og afvende Fordervelsen fra Eder og Eders Folk, da begjærer jeg derfor ingen anden Belønning, end at I vil conservere dens Liv, hvis Død er bestemt til Eders Ødeleggelse. Derpaa fortalte han i en Hast Sitalces Rasende og desperate Anslag. Poliarchus, da han hørte dette, forskrækkedes ikke saa meget over denne Djevelske Devotions og Andagts Kraft, [thi han troede ikke, at en gamske Hær skulle kunde ødelegges ved det at et desperat og rasende Menniske selvvillig gav sig i Døden,] som han søgte at forebygge den Skræk, som letteligen kunde falde paa de af hans Folk, som vare genegne til Overtroe: han lovede derfor Angiveren Belønning, ifald det var sant, som han forkyndte, bød ham ifores Franske Vaaben, dog tillige binde, og sonede ham til de Bue-Skytteren, som inden for Leiren stode fardige, paa det at, naar, som Tieneren havde sagt, de let-bevæbnede Troppers komme an marcherende fra de Sardiners Leir, de da kunde drive dem tilbage. Men disse Bue Skytteren vare befalede, at de mere skulle ved udfaldet skrække og true end skade nogen, paa det at de ikke uforvarende skulle dræbe Sitalces, som man gierne vilde have ubeskadiget: men man lovede og Tieneren Frihed baade for sig selv og sin Herre, ifald han bedst udi Striden viiste, hvo han var: Poliarchus havde

havde neppe udgivet disse Befalninger, forend Skærmytselen skeede af de Sardinier, som førde Sitalces med sig. De af Poliarcho bestilte fulde strax ud af Leiren; og de Sardinier derimod holte med deres Ekyde. Giver ikke længe Stand, men lode som de flyede og forlode Sitalces, hvilken af Begierlighed efter at omkomme og i haab at Døe, vovede større Ting end menniskelige Kræfter tillode. Men Lieneren raabte, at denne var den Person, som Poliarchus ville have conserveret, hvorudover Tropperne omringede dette rasende Menneske, skiulede sig med deres Vaaben, for at tage imod hans Hug, bragte ham i Knibe og toge hans Vaaben fra ham Dernæst, uagtet han ikke vilde give sig, og med bittre Ekiældsord søgte at opægge Fienderne til Vrede, saa trakte de ham dog til Leiren. Hvor da Poliarchus saae ham, sagde han; det er bedre at du spiser hos os til Aftens end hos de Underjordiske Guder; og lad kun af at skiælde, ligesom det skulle være en Haardhed af os, at vi ville tvinge dig til at leve, thi naar Ekiæbnen haver viist os Krigens Udfald, skal vi aldeles ikke meere hindre dig, i fald du endda haver lyst at Døe; men vi vil ikke, at du skal rose dig blant de døedes Siæle, ligesom Guderne skulle dig til en Belønning tage Livet af os alle.

Dernæst lod han hente een af Fangerne til sig, og gav ham Frihed at drage til sit Folk med det Vilkaar, at han skulle forkynde Radirobanes, at det stod gandske vel til med Siralces udi den Galliske Leir; og at han ikke skulle bekymre sig om sin Vens Velgaaende, thi han skulle i det mindste leve til Krigen havde Ende. Saa havde og Jorden og de Underjordiske Guder nøiet at tage imod Betalning for den Seyer, som de ikke havde kundet give. Da nu Fangen forkynte Radirobanes dette, blev han heftig forbittret over, at hans Anslag var falden saa ulykkelig ud, og tillige over at Poliarchus saa haanligen bebrejdede ham hans Overtroe, han vidste endnu ikke til fulde, om han var den Poliarchus, som Argenis elskede. Ikke destomindre, saasom han af Sinnet og Hadet fattede Mistanke derom, saa besluttede han at udlokke Sandheden ved et forblummet Brev, som Poliarchus skulle forfatte som forsætteligt og dunkelt, ifald han maatkee med Argenis ingen Egteskabs Forening havde indgaaet, men dersom han var den, som Selenissa havde robet, skulle han strax kiende sig ved Historien, og ufeilbarligen give Tegn til Vrede og Jalousie fra sig. Han leverede derfor igien strax een af de Galliske, som han havde fangen, Brevet til Poliarchus; hvilket han og overbragte, uvidende om de Skiæls-Ord, hvormed dette forhaanlige og

og bagtalerſke Brev opfylte den læſendes Øyne. Thi Radirobanes havde ikke ſparet hverken Argenis eller Hyanisbe, og mældte derudi, at han forundrede ſig over, at Theocrine, efterat hun tilforn havde havt Omgiængelſe med en ung Printzeſſe, nu hang ved Hyanisbe; og at ligeſom han tilforn havde bedraget en ung Jomfrue, ſaa var han nu igien af en gammel Qvinde ved Cupidinis retfærdige Piil bleven bedaaret. Men han var nu kommen for at hevne Sicilien, hvilken han vilde opofre den falſke Palladis afhugne Hoved, Poliarchus, ſom af Vrede herover var gandſke opblæſt, og vilde nu føre denne Krig lige ſaa vel for ſig ſelv, ſom for Hyanisbe, ſupprimerede og dulte vel Brevet, men i det øvrige var dog den Aften at et ſaa eprort Anſigt, at man kunde mærke, at der var noget ſtort paa Færde. Thi foruden de ſkammelige Skiælds-Ord, ſaa blev og hans Sind forſtyrret ved de Navne Theocrine og Pallas; han overveiede med ſig ſelv, hvo der maatte have aabenbaret for Radirobanes diſſe hemmelige Ting; indtil han erindrede, at Argenis ved den ſiſte Samtale, ſom de holte, havde klaget over Seleniſſæ Utroeſkab; og ſom han ſluttede at den gandſke Saa ved hende maatte være udkommen, ſaa beſluttede han udi lige Vrede imod Radirobanes og den gamle Frue, at ſtraffe og hevne ſig paa dem begge.

XXI. Cap.

Striden begynder paa nye, hvorudi Radirobanes bliver slagen og Poliarchus en fuldkommen Seier vinder.

Men der nu Dagen frembrod, da, saasom han vilde hevne den ham giorde Tort med Sverdet og ikke med Ord, stillede han Krigs Hæren udi Slaat-Ordning, efter at han først havde advaret Dronningen, at Byens Porte ikke maatte staae aaben for nogen, imedens Slaget varede; og at, endskiønt han vel ikke tvilde paa Seier, han dog ikke vilde, at i fald nogen af hans Folk flyede, de samme skulle tages inden for Voldene. Aldrig var han forekommet Soldaterne hurtigere, han talede dem eenhver til med anstændige Ord; de Gallier forestillte han den Ære og Berømmelse, som de ville faae, i fald de viiste Hyanisbe tapper Bistand; De Mauritanier opvækkede han til Vrede imod Radirobanes, ved at forestille dem, at han, som en Tyran, var kommen, for at fuldkaste deres Fæderne Guds-Dyrkelse. begge viiste han Vrtet, og sagde, at Sardinien var i Nærværelsen; hvilken dersom vi overvinde paa denne Mark, som I see, da skal den være os underkast paa samme Maade, som Radirobanes maatte forlange at have Africa, alle bleve vel bevægede af disse Ord, men langt mere

re af den talendes Ansigt. Radirobanes forsomte og ikke at opmuntre sit Folk, og fingerede sig udi denne Seier mange Triumpher. Thi at Poliarchus maatte være Argenis forlovede Kieriste, sluttede han deraf, efterdi han saa hastig leverede ham et Feldslag, ligesom for at søge Hevn for det Brev, han Dagen tilforn havde bekommet. Dersom han nu derfor slog denne ihiel, tænkte han ved samme saar, baade at ville faae den største Revange over Argenis, og tillige at ville stode Hyanisbe fra Thronen, og naar han saaledes havde forvaret sit Herredømme med det Mauritaniske Rige, vilde han sette over til Sicilien igien, saasom da ingen af hans Fiender skulle turde aaae ham, som en Seier-Heldt, under Øyne, eller herefter sette sig imod hans Befalninger.

Af dette store Haab gandske overmodig rykkede han i fuld Slagt-Ordning imod den ankommende Poliarchus. Der var ingen, som jo sluttede, at denne Dag vilde viise, hvo der skulle beholde Seieren, og giøre end paa Krigen, som Borgerne derfor vare desto meere bekymrede, saa var deres Haab blandet med adskillige Forskrækkelser. Man kunde ikke hindre gamle Mænd fra at gaae op paa Stadens Muure, saa vel som og en langt vankuligere Skare, nemlig Qvinder med deres

Born paa Armene, hvilke de fremviſte som uſkyldige for Guderne, og andægtig bade, at ikke Fienden maatte beſkiæmme diſſe spæde Legemer. De Balearer, som vare udi Radiröbanes Krigs-Hær, bragte med deres Slynger de Numider, som vare sente forud, at begynde Slaget, i uorden. Men Poliarchus befalede de Galliſke Ryttere at rykke frem, for at betage Slynge-Skytterne Rum og Leilighed til at bruge deres Slynger; og erindrede de Numider, at forlade Slagt-Ordningens Front, og sagteligen falde Fienderne ind paa Siderne, for at trække mange af dem til sig af deres rette Rang. Radiröbanes derimod giorde og fornuftige Anstalter paa sin Side og commanderede nogle Regimenter Ryttere at marchere om Fiendens Flöye og uforvarende falde dem i Ryggen. Iligemande sendte han og nogle, som forstode det Africanske og Galliske Sprog, hen, for ligesom efter Poliarchi Befalning at raabe, at Seieren heldede sig til de Sardinier, hvorfor de Franke og Mauritanier skulle ikkun flye, Lixa stod aaben, for at tage imod dem; dette Ræst giorde i Begyndelsen mange bange; men siden blev den optaget med Latter, og besvaret af mange med et Contra-Raab, at de Sardinier skulle flye. Der var nu intet Rum imellem begge Armeer, men Mand stod imod Mand og Spyd blev brudt

brudt mod Spyd; saa at der udi saadan Trængsel ikke var andet for, end at dræbes eller dræbe. Deres Ryab, som indbyrdes opmuntrede hinanden, blandet med de Saaredes jammerlige Skrig og Vraabenes Brag, førtes med en forskrækkelig Lyd til Byen. De Gallier vare de Sardinier overliggende i Rytterie; men paa Fod-Folk gave de Sardinier og Ligurier sin Fiende intet efter. Men Generalernis Værk var det fornemste, paa den eene Side var Poliarchus imod sin Naturel gandske Grum, og vilde ikke høre deres Skrig og Bønner, som bade for deres Liv, enten at hans Øren vare tilstoppede af Krigens Hidsighed, eller af Vrede mod Radirobanes, som paa den anden Side som ofteste faldt, endog alleene, ind og brækkede Fiendens Orden, ligesom han allereede havde forglemt den forrige Vildfarelse, hvorved han blev bragt blant Fienden, og imod sin Villie kom til Lixa. Saaledes leede de Sardinier meeget under *Poliarcho*; og de Gallier og Numider veege til Side omkring Radirobanes. Men vigtigere og større Vrede plag de Poliarchus, end at den kunde udslykkes ved gemeent Blod, Radirobanis Hierte, der viste af den Tort og Forsmædelse, som var tilfoyet Argenis og Hyanisbe, var det eeniste, som ved sit Saar kunde stille hans heftige Vrede. Thi begyndte han igien-

nem sine egne og Fiendens Hobe, at søge efter sin Fiende, som var hans lige baade i Værdighed og Vrede, raabende gandske stærkt: at, dersom han turde, dersom han var en Mand, skulle han nu møde efter Udfordring, og lade den aandske Krigs Udfald komme an paa sin egen Kamp. Dette Raab, som ofte blev igientaget, og fordoblet af andre, som og vare befalede at raabe det samme, overvant omsider de stridendes og faldendes uordentlige Bulder, og kom Radirobanes for Øren, som ikke havde fredeligere Tanker, og skiæmmede sig allene derved, at han ikke havde været den første i at giøre saadan Udfordring. Han forlod strax den anden Strid, drev alle af Veien, og hastede til sin Rival. Africa havde aldrig seet Løver og Slanger saa furieuse og gruesom ophidsede til Vrede. Dog holte de en kort Samtale, forinden de gave paa hinanden; og sagde først Poliarchus; er du her o Rover! liid nu straf for din skammelige Misgierning. Du skal i Dag ikke komme mig af Hænderne, havde end din Moder dyppet dig dybere udi den ukrænkelige Flod Styx, end Achilles fordum derudi blev dyppet; jeg bringer dig, o Fyrstinde! dette Offer, i fald du maaskee vil tage imod en saa heslig Gave. Men Radirobanes sagde: er du endeligen kommen ud

ud af Fruer-Stuen du allerlætfærdigſte Boler? Men det, at du doer i Krig, ſkal ſkiule dit forbigangne ſkammelige Levnet, og gior dig ingen Betænkning om at fremrekke din Strube, ſom om du var en Mand. Ingen af dem gav ſig længere tid til at beſvare hinandens Skiælds-Ord. Vreden, ſom ellers gemeenligen pleier at forøge Kræfterne, var her alt for ſtor og umaadelig, ſaa at den næſten havde ſvækket deres Hænder. Dog ginge de med deres Legemer, Heſte og Vaaben ſaa ſtærkt ſammen, ſom naar en Storm-Vind ſtoder tvende Klipper mod hinanden; men Lykken ſøgte da ingen af deres Stod, og, omendſkiønt deres Hæſte ved denne Trefning vare blevne qvæſte, ſaa vare de dog ikke endnu blevne utienlige til videre Strid. De dreiede dem derfor om, og kaſtede med ſtorſte force imod hinanden med deres Kaſte-Spyd, ſom af beaae med Skioldet blev afværget. Begge havde endnu et ander Kaſte-Spyd; at dette nu og ikke heller forgiæves ſkulle bortſkydes, afpaſſede de længe med Øyen og Hænder, de Stæder paa hinanden, hvor Ruſtningen gik ſammen. Endeligen ſyntes Radirobanes, at intet var viſſere, end at ſkyde ſin Fiendes Hæſt ihiel, hvilket Poliarchus og hevnede, ved at ſaare hans Hæſt igien i Hovedet. Hvorpaa de ſtrax begge, af Frygt for at de dødelig Bleſſerede

Be-

Bester skulle enten falde eller løbe af med dem, ligesom med oplaat Raad; sprunge til Jorden, snappede deres Hellebarder, som hunge paa Hesterne, og hastede til Kampen. Men deres Folk af Kierlighed og Troskab med dem stilde dem fra hinanden: Thi en Hob Gallier og Sarder ginge imellem disse forbittrede Herrer: men som begge forskiøde denne Undsætning, ginge omsider Soldaterne, dog ikke uden ilde tilfreds, og efter at de ofte dertil vare befalede, bort, og lode deres Konger Pladsen til at fortsette deres Kamp, disse som endnu vare ganske ubeskadigede, forlode deres Hellebarder, og grebe i deres venstre Haand et Skiold og i deres høyre et Spyd: hvormed da Polyarchus af sin Fiende blev anfaldet, undveeg han Stedet, men traf Radirobanes vissere, og gav ham et temmeligt stort Saar i hans Side: Derpaa trakte de deres Kaarder, og komme ofte saa tæt ind paa hinanden, at de alleene med Heftet kunde stode hinanden i Ansigtet eller for Brystet. Ingen Deel af Legemet, og intet Leed paa Rustningen var bleven uforsagt: alle, som saae derpaa, bleve først forskrækkede og dernæst rorte af Ynkesomhed over at saa stolte og tappere Fyrster skull dræbe hinanden, og deres Krigshær blive ubeskadiget.: thi ginge de atter imellem og skilte disse tvende stridende ad, hvilke enhver af dem

dem optoge sig til Skam, og med Vrede og Myndighed spurte de nærmeste af sine Folk, sigende: tænker I at jeg er overvunden, esterdi I saa ivrige hast, til at bedække mig og rive mig af Striden?

Da Soldaterne og Officererne saaledes vare ryddede af Veien, ginge de begge sammen igien til den sidste Kamp, og det vel med et uovervindeligt Mod paa begge Sider: Men, saasom meget Blod var dem forloben, saa var deres Kræfter derved blevne svækkede: og da, deres Legemer disuden vare Staksagandede og stønnende, saa vare nu deres Hugg baade uvisse og svage. Dog havde Poliarchus mest baade Mod og Blod tilbage. Og som han derpaa erindrede sig Aarsagen til hans fattede Had, og tvivlede ingenlunde paa, at jo Argenis skulle omkomme af Sorg, ifald hand ikke vant, saa løftede han sin Kuarde høyere i Veiret, og dermed stak Radirobanis imellem Hielmen og Pantseret paa tvers ind udi Struben. Denne, da han fornam Doden, hastede at hevne sig, rente imod Poliarchus og med sit Legems Tyngde stytte ham uforvarende over ende, saa at de fulde begge mod Jorden. Herpaa blev strax Luften opfylt med Hylen og Skrigen af Soldaterne, hvoraf nogle

nogle tænkte at den eene, og andre at den anden var ihielslagen, og de fleste at begge vare døde. Og som Poliarchus i Faldet var kommen under Radirobanes; saa spaaede de Gallier og Mauritanier sig det verste; og mangelede det ikke paa dem, som strax løbe til Hyanisbe og forkyndte hende denne ulykkelige og bedrøvelige Tidende, der trængede strax en stor Mængde Gallier og Sardinier til Pladsen; Folket havde ingen Ærbødighed for sine Officiers, og holdte sig hverken under deres Faner eller i deres Gelidder; thi enhver syntes, at det var hans Pligt at ile til sin Konge, og enten død eller Levende redde ham af Pladsen, saa at denne uordentlige Bistand havde nær dræbt Poliarchus, dog havde han nu efterhaanden udreedet sig af sin Fiendes Arme, og søgte at give den samme, som nu drog det sidste Suk, med sin Kaarde end nu et Stød; Men der de Gallier og Mauritanier bleve var, at deres Konge levede, og reiste sig i Veiret, bleve de af Glæde ganske overmodige, og ginge løs paa de hurtigste af de Sardinier, som betækkede Radirobanis døde Legeme, og med deres Geværr anfulde Poliarchus selv; Men denne Strid varede ikkun ganske kort. Thi baade var Poliarchus ved Glæde over Seieren bleven forfrisket, saa og giorde hans Gallier ham

ham hurtig Bistand. Hvorfor de Sardinier begge efterhaanden tilbage, og regnede det sig og til en Tapperhed, at de ved saadan Hoved Forliis havde holt sig fra at flye. Da nu disse vare drevne vidt bort af Veien, saa bemægtigede sig Poliarchus sin Fiendes Legeme, tog hans Rustning af ham, og ved dette Rige Bytte blev en fuldkommen og Complet Seiervinder.

Ende paa den Anden Part.

JOHAN. BARCALJI ARGENIS.

Eller

En Stats-ROMAN,

Sammenskreven paa Latin
af
Den Vitberømte
JOHANNE BARCLAJO;

Og nu
Udi det Danske sprog
oversatt
af
H. P.

Tredie Deel.

KJØBENHAVN,
Trykt hos Johan Christoph Groth,
boende paa Uhlfeelds Plads.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Fredie Deel

V. Bog.

I. Cap.

Saa denne Maade blev der udi ganske faae Dage, giort Ende paa en Krig, som maatte have været bleven begge Parter langt længere til Besvær og Omkostning, ifald den ikke havde indfaldet imellem tvende hidsige Fyrster, som afgiorde den almindelige Sag, ved at vove deres et Particulaire Liv udi en Eve-Kamp. De Sardinier bleve paa Retiraden til deres Leir desto mindre ængstede, saasom samme skeede udi en god Orden; og Poliarchus, som følede sine Saar, hastede tilbage til Staden. Dog befalede han, inedens Lægerne ved et hastigt Middel stillede Blodet, at man skulle hugge sig Green af det nærmeste Træ; hvilken, dannet

som et Seiervindings Tægn, og ifort Radiro
banis Vaaben, han lagde paa sin Skulder
Saaledes prydet, steeg han op paa en Vogn
som hviide Heste droge, og udi smukkeste Pro
cession, omringet af sine Soldatere, og be
tvinget med dette rige Bytte, begav sig til Martis
Tempel. Thi Jupiter Ferretrius blev i Afri
ca ikke tilbedet. Folket havde opfylt alle Vei
og Gader, og var beprydet, for saavit skee kun
de i en saa hastig Pomp; nogle havde hænderne
fulde af adskillig slags Løv, som de i en Hast havde
først kundet faae fat paa, og andre strøede med
samme Gaderne, hvor igiennem Triumphen
skulle skee, man horde overalt Seiervinderens
Berommelser, og indbyrdes Lykønskninger o
ver Africæ Frelse; Hyanisbe ventede paa
Poliarchus udi Tempelets Forgaard, og, der
han steeg ned af Vognen, talede ham til paa
følgende Maade: O store Konge! forend J
stiller dette Bytte for den Eder gunstige Mars,
da tillad mig at sige Eder de Ting, som J stra
maae foredrage Guderne, vi ere frelste ved E
ders Tapperhed; J haver igien forskaffet os fri
Luft, og givet enhver af Folket tilbage deres
Ayre, Slægtninge og Huuse, men for mig haver
J taget min Krone og fraværende Son i Be
tryttelse. Begier af os hvad Eder lyster, det
skal dog være mindre end den os af Eder bevisste
Velgierning. O J Skiæbner! hvad er det dog
som jeg seer? Eders Kierlighed saaret. Hvad er
det som jeg hører? at J ikke uden Fare haver
vun-

vundet? I haver selv været det Offer, hvis Blod haver af Guderne forhvervet mig Seier. See derfor Radirobanes, som nyeligen var en Skræk for Africa, men bliver nu forestillet under sine Vaaben baaret paa Eders Skuldre; og som Faren var os saa meeget nærmere over Hovedet, saa er han nu og en disto angenemmere Skræk i vore Øyne; Kom da, o store Heldt! til de Guders Templer, hvis Tal I selv i sin Tid skal forøge, og enten at I, ved at ophænge dette Bytte udi vore Templer, vil indvie Eders Dyd og Tapperhed til de Africaners Guder, eller I vil føre et saa stort Seiervindings-Tægn til de Gallisse Guder i eders Fæderneland; saa maae I vide, at intet hindrer mig fra, at oprette Eder Altere, og beskikke Eder en Høytids-Fest og en Præst; uden at jeg ønsker af Hiertet, at I endnu i mange Aar maae leve blant Menniskene.

Paa denne Tale fuldte et stort Glæde Skrig af Folket, iblant hvilket Poliarchus, der han efter sin sædvanlige Beskeedenhed havde svaret Dronningen, kom til Dørren af Martis Tempel. Efterdi han var endnu Blodig af Feldslaget, saa maatte han ikke gaae til Alteret eller ofre; Det var nok at han havde overleveret Præsten Seiervindings Tægnet, og paakaldede Guden ved Indgangen; at han velvillig vilde tage imod dette Offer, og samtykke at slige Gaver ofte maatte skænkes ham. Imedens han saaledes bad; begynte hans saar alt meere og

mere at tage overhaand med ham; thi de fle
stivnede nu, og hovnede, ved det at man forh
lede med deres Forbindelse. Ikke distomindr
paa det, at han ikke skulle forskrække Dro
ningen og Soldaterne, dulte han sin Smerte
giorde sig haard; sigende intet andet, end
hans af Arbeide trætte Lemmer behovede en lid
Hvile.

Han gik derpaa til Slottet, geleidet
Hyanisbe, og omringet paa begge Sider
mange Soldatere, som endnu vare udi de
Dragt og Habit, som de havde brugt i Stri
den. Men de vare endnu ikke komne ind pa
Slottet, da det blev dem mældet, at der var
komne Gesantere fra de Sarder. Thi de Sar
der sorgede umaadeligen over, at de hverken hav
de bedækket og beskiermet deres Konge i Live, o
ey heller i det mindste efter hans Død havde gjor
ham den Ære, at han kunde komme udi sine
Forfædres Begravelse; Dernæst kom en Frygt
iblant dem, at Fienden maatte maaskee faae
Sinde at drive Spot med det fangne døde Lege
me; hvorfor fire af de fornemste Herrer mit ud
Allarmen mere efter eget Anslag end fælles Raad
dog efter at de forteligen havde med nogle af de
fornemste overlagt Sagen, iførde sig Gesandt
Habiten, og paa alle de Sardiniere Vægne
komme til Lixa. Men Poliarchus befalede
med Dronningens Samtykke, at disse skulle
komme, og i Forgaarden til Slottet strax sige
deres Erinde, ligesom han foragtede Gesandtska
bet,

het, og ikke afvorligen, i Rolighed og i anstæn dig Dragt, men ikkun i Hast paa Veien ville høre deres Andragende. Een af Gesanterne, som de andre havde overdraget at føre Ordet, formanede med en meget anstændig tale Poliarchus, at han med Mildhed skulle bruge Lykken, og ikke foragte Sardiniens Guder, som overvundne, eller ogsaa sine egne Guder ved en alt for haard Vilkaar imod sin dræbte Fiende; de vare komne for at begiere deres Konges Legeme tilbage. Det var et uraisonable Had, som gik videre end til Døden, og skulle det være ham ikke til ringere Berømmelse, at han nu viiste sig mild imod sin overvundne Fiende, end at han i Striden tog Livet af ham. Han behagede og at erindre, at Radirobanes af Respect for den Kongelige Stand i det mindste ikke burde nægtes Begravelse; Dersom han vilde ligne Theseus, skulde han ikke lade sin Fiendes Giengangere ubegravne omvanke; Men dersom han vilde agere en Achilles, da skulle det Sardiniske Folk ikke holde noget Guld for godt til at løse deres Konges Legeme, endeligen sluttede han sin Tale med Bønner og mandelige Sukke. Poliarchus svarede til deres Erindringer med Foragt, og sagde, at han ville tage den samme Geist og de samme Guder i Raad med sig, hvorledes han skulle skikke sig i sin Seier, som han havde havt til at indlegge sig den. I det øvrige burde de, som ved en Misgierning havde fortient at døe, end ikke engang efter deres Død nyde Rolighed; uden saa

er maaskee og Guderne, som de saa tit have anraabt, spare de dødes Siæle. Alle maatte forskrækkes, som erindrede den onde Gierning, som var begaaet af Radirobanes, der havde betient sig af Tiden, og krænket de allerhelligste Forbund med Hyanisbe. Desuden, sagde han, maae I vide, at det ikke staaer i min Magt, som I begiere. Det staaer til Dronningen, om hun vil handle strengeligen eller vise Barmhiertighed. Thi for hende have vi stridet, og hendes er Eders Radirobanes tillige med den øvrige Seier. Gesanterne, da de dette hørde, tvivlede paa at naae deres Forsæt og vendte sig til Dronningen. Men hun nægtede at betiene sig af en Frihed, som Poliarchus med sit Blod havde forhvervet. Ved det de nu derfor længe trættede, hvilken af dem skulle affige Dommen, opholdte de baade sig selv og Gesanterne. Men den Smerte, som Poliarchi Saar foraarsagede ham, tillod ingen længere Forhaling: og vidste han desuden, at den sande gavmildheds Naturbestaaer fornemmeligen udi hastige og ikke længe overveiede Velgierninger; hvorfor, da Dronningen paastod, at han selv enten maatte give Gesanterne et vist Svar, eller og afviise dem til en anden Dag: sagde han, jeg forstaaer nok, o Dronning! hvad Eders Mening er. Thi dersom I vilde, for den Eder tilføyede Uret, hevne Eder paa det døde Legeme, tilegnede I Eder selv aabenbare denne Strænghed; men da I nu vil vise Barmhiertighed, vil I

at

at jeg skal have navn for den Gavmildhed, som Flader see imod de Sarder. Om I derfor saa befaler, maa de sandeligen gierne tage den ugudelige Konges unyttige dødelegeme, og legge det, nu det ikke finder til nogen Smerte, paa det Baal, som det bedre levende havde fortient. Sandeligen, sagde Hyanisbe, de maae og viide, at her er intet Thebe, og at Poliarchus og ikke Creon, haver vundet Seier. Men naar de giøre Gravskrift over hans Grav, skal de iblant hans Seiervindinder og erindre, at han tvende gange er kommen her ind i Staden. Da hun dette smilende havde sagt, gik hun fra Gesandterne, som efter Poliarchi Befaling blev tilbage leveret legemet, som det var, aftrakt dets Rustning. Poliarchus, da han var bleven entlediget for de offentlige Bekymringer, formaaede ikke meere at gaae, men blev af sine Betientere baaren ind udi Sove-Gemakket; han biede nepve til man havde løst hans Panzer, førend han kastede sig paa Sengen. Omendskiønt han havde Læger med sig selv, saa erindrede han dog, at der vare berømmelige Læger ved Hyanisbe Hoff; hvilke han havde forsøgt, da han, saaret af Søe-Roverne, laae der syg; og befalede at man og skulle hente dem. Man toge derfor to Galliske og lige saa mange Mauritaniske Læger, hvilke med Forskrækkelse mumlede indbyrdes, at Saarene vare dybere end de havde tænkt. I Besynderlighed havde han faaet et meget farligt Saar i Siden; og var man ved Undersøgningen uviis, om

ikke Tarmene derved vare blevne beskadigede. Hoorfor da Dronningen spurde Lægerne, hvad deres Tanker vare, svarede de hemmeligen; at det stod i Tviil, om Kongen gik derfra med Livet; men hun befalede dem med Forsigtighed at dølge Farligheden, at ingen Opstand skulle derover skee enten udi hendes egen eller Fiendens Leir. Dernest formante hun Lægerne med et meeget anseeligt Løfte, at de ikke skulle spare nogen Flid eller Kunst. Ja hun understod sig og selv at være tilstæde og lee til, imedens han blev afklæd og Saarene undersøgte, der var meeget Blod allereede udloben, (thi saa snart han kastede sig paa Engen, trængte Blodet ud igiennem alle Saarene) og da Lægerne ofte følede hans Puls, og befant, at den slog baade langsom og uliige, saa bleve de ikke lidet forskrækkede. Som nu Lægerne kappedes om at viise deres Vindskibelighed, sagde een af dem, som var en Africaner ved Navn Themison, og var af et uanseeligt Ansigt og en meeget kort Statur, men i det øvrige af sin Konst og fine fornuftige Raad meeget anseelig. Det er forgieves alt hvad vi foretage os. Jeg frygter for, at noget andet end disse aabne Saar skal forårsage Kongen Døden; Thi vi maae og ikke lænke, at aldt det Blod, som ved Sverdet er rørt og bevæget fra sit rette Stæd, er kommen ud af Legemet. Men og aldt Blodet i Saarene er ved en ald for stærk Bevægelse umaadeligen tilliige med sin Berme opfyldet. Hvorfor det skal, imedens det endnu er varmt og i Uorden, lebe

sam,

sammen til en sort Voer, sette sig i Siderne og betage ham Aanden og strax derpaa Livet, i fald vi ikke hindre og forekomme det. Hvad Raad er da derfor? vil man sige. Intet andet end at vi maa aabne ham Hoved-Aaren paa Armen. ved det Blodet saaledes faaer Luft, skal dets Uorden stilles, som ellers skulle foraarsage, at det maatte løbe sammen til en Rode. Alle bleve forskrækkede ved denne Tale; thi med hvilken Haand og med hvilken Dristighed skulle man endnu udtappe meere Blod af dette næsten gandske blodløse og tillige livløse Legeme? Dog fik denne Læges Meening Overhaand, efterdi han forsikrede, at Kongens Liv paa anden Maade ey stod til at redde. De aabnede derfor Aaren og ventede mange med største Bedrovelse paa Udfaldet. Dernæst forbunde de paa beste Maader alle hans Saar, og lod ham blive i Roelighed, forbydende, at man ikke ved nogen Allarm eller Forretning den Nat maatte forurolige ham. Dog vilde ikke Hyanisbe lode sig overtale til at gaae bort fra ham, men satte sig udi en Lehne-Stoel ikke langt fra Sengen, og gik ideligen til den Syge, nu fryatende for at han var hendaaned, og følende, om han endnu drog Aanden; og nu forekommende Tienerne udi Hurtighed og viisende ham alle slags Tienister, da han neppe viste, hvo med saadan Omhyggelighed gik ham til Haande.

Endeligen da Natten næsten var forløben, forsøgede Hyanisbe sig omsider efter hendes Betienters indstændige Begiering og Anmodning til

sit Sove Gemak. Men hun havde neppe faaet en liden Blund, ferend hun blev opvakt ved hendes Ministrers Ankomst, som tillige baade forlangede at aflegge deres Lykynskninger, og spurte, hvad hun ville, man skulle foretage udi denne nye Hendelse. Thi efterat man den gandske Nat havde hort nogen Allarm udi de Sarders Leir, mærkede man i Dagningen hverken deres Skibe paa Floden, ey heller nogen Vagt eller anden Forsamling omkring Leiren. Hvorfor Mecipsa udsendte nogle, som skulle undersoge den Eenlighed, hvilke bragte den Tidende tilbage at de Sarder vare bortreiste, havde alleene taget deres dyrebareste Sager med sig, og havde efterladt mange Ting for Seiervinderne. Man kunde ogsaa, da det blev lysere, see de bagerste Skibe af deres Flaade paa Flugten; Thi, da Kongen var forloren, var Vertiganes tillige med de andre Ministre raadvilde, og ey alleene mistviilede om Seieren (thi for hvem og under hvis Anforsel skulle de forhverve den, efterdi de allerede vare bragte deels til Ueenighed og deels til Frygt?) men troede ovrikke at kunde udeholde deres Fiendens dristige Anfall ved den Vold, som var om deres Leir; Desuden udfodrede ogsaa Sardinien selv, at Krigs-Folket reiste tilbage, efterdi man maatte der frygte for et borgerligt Oprør. Thi der vare efter Radirobanes tvende Personer, som traktede efter Riget, og vare fodde af tvende de Radirobanis Far-Brodre. Den eene af dem ved Navn Hacsicora, var vel fod af den yn-

yngre, men, som han var ældre end sin Fetter, bilde han at man skulle see hen til hans egen Alder. Den anden, som heed Cornius, paastod, at man ikke burde see hen til hans, men til hans Faders Alder. De mange Ulykker, man heraf kunde spaae sig, og at desuden Soldaterne havde mist all Haab og Mod, bevægede Generalerne, at de uden noget offentligt Krigs-Signal lod befale over Leiren, at man i en Hast skulle bræk ke op, og, de Africaner uafvidende, lette af Havnen. For nu at forkynde Dronningen denne glædelige Tidende, vare mange af Ministrene komne sammen. Men da Dronningen hørde den, sagde hun: Guderne give! at den maae kunde nyde denne Glæde, som haver forhvervet os den. Guderne give, o Poliarchus! at jeg ikke maae komme til inderligere at sørge for Eder, end jeg nu glæder mig over Fiendernes Nederlag. Derpaa gik hun ind udi Poliarchi Kammer, geleidet af gandske faae Damer og Ministre. Han laae gandske Mat, halv vaagende og halv sovende, og vare alle Tægn til en dødelig Sygdom hos ham. Dog havde ingen Smerte udpresset, lige som til en Lindring, Suk eller Klage af ham. Den samme Majestetiske Bestandighed, som var hos ham i hans Velmagt, fulte ham endog nu, da han laae saa godt som for Døden. Hans Røst var svag, og kunde ikke høres uden af dem, som stoede ham gandske nær. Ikke destomindre, der han saae Dronningen, sagde han: er der giort nogen Allarm af

Fien-

Fienden, kiere Frue? Sparer Guderne mig liver, skal jeg inden kort Tid hevne deres Dristighed, og hvis jeg dør, skal endda min Skygge forskrække dem. Imidlertid maae I overdrage Sagen til Eders Mecipsa og, om I saa synes, til Gelanorus, disse Ord bleve udtalte med en gangske svag og lav Stemme, men dog tillige med saadan Affect; at der begyndte ligesom en slags levende Farve at lade sig see udi hans Ansigt. Men Hyanisbe sagde: der ere ikke andre Vaaben fornødne, o Konge! thi hvo maatte vel være værd at arve Eders Seier? I haver i gaar afgiort den ganske Sag, og ved at dræbe Radirobanes klippet Vingerne paa dem alle, thi have de Meenedere skammeligen betient sig af Natten og ere bortflyede, ja have efterladt deres Kammeratere ubegravne, og deres Leir i fuld Stand, saavelsom og en stor deel Bytte, som de i en Hast ikke have kundet faae med sig. Polliarchus syntes ved disse Ord at blive mere munter, ved det han følede denne Lykke over sit ganske Legeme; thi vilde han ikke at man skulle hindre den gemeene Mand udi dens Glæde, da den løb til Templerne, Strandbredden og Gjestebudder. Omendskiønt man endnu var i Frygt for ham selv, og Hyanisbe befalede, at man skulle opsette den offentlige Glæde, indtil han ved sin Helbred kunde forøge den. Der var kommen over gandske Lixa en forfængelig Ærgierighed til at gaae ind udi Fiendens Leir, og fra Strandbredden af at bande de bortreiste; dernæst begynte

gynte man at klamres om Byttet, saa at det var neppe man kunde Conservere og redde den første Grode deraf for Guderne og de Kongelige Personer.

Men da nu Poliarchi Saar skulle behandles og paa nye forbindes: stode de fornemste af hans Venner omkring Sengen, og med største Bedrovelse gave agt paa Lægernes Ansigt. Der var da tilstæde den, som Dagen tilforn havde befalet, at man skulle Aarelade Kongen, denne løsede Baandet, som var om det farligste Saar: Thi Medicinen var endda ikke deelt i tre Deele: men de selvsamme, som dømmede om Svagheden Natur og ordinerede Medicamenterne, præparerede og tillavede dem ogsaa, og tillige lagde Hænder paa de Syge eller Saarede Lemmer: Men da fik man med Forundring at see, at det fordervede Blod allerede var bleven til Vær og Materie: thi raabte Themilon: O lovet være Guderne! Giver himmelen, hvad I ere den skyldige, i fald I have giort noget Løfte for Kongens Liv: thi jeg haver endnu ikke til denne Dag seet saa visse og hastige Tægn til Helbred. Feberen er borte; og der er ey alleene ingen Hidsighed ved saarene: Men ligesom det pleier at skee, naar Saar med Tiden tage til at læges, saa skiller her den ubeskadigede Deel sig ved det, som er dødt, og fordeeler det. Alle optoge disse Ord, som et Oracul, bleve ligesom rasende af Glæde, saa at nogle græd og andre omfavnede dem, som stode dem nærmist; ja mange Kastede sig ned

paa

paa Gulvet og bade til Apollo, Æsculapius og Hyagias at de ville Continuere denne begynte Velgierning: Dog var ingen saa glad, som Dronningen, hun lovede til den Puniske Gudinde et Offer af 100 Øxen og Skuespille! og begynte da først for Alvor at smage Fornøyelsen af Seieren. Man blev saa glad herved, at man ogsaa i 3 Dage efter hinanden holdt en Høytid. Her agter jeg det umagen værd at anføre Nicopompi Vers, som han kalte Soteria (Gave og Offer for Førsters eller gode Venners Opkomst af Sygdomme) endskiønt det blev giort længe derefter (saasom han, der var fraværende, fik Sagen Omsider silde at viide i Sicilien) fordi han, udi bemælte Vers, ligesom han havde været nærværende, bersmmer denne uformodentlige og kraftige Glæde.

Triumph! han leve skal, hvi mon de blanke Stierner
Sig sammenflytte saa, for ham at give Plads,
Som den, de kiende verd blant alle Dydens Kierner,
At nyde første Sted paa Himmelens Palads?
O I Lykkalige afdøde Siæle Kiære!
Lad høre, hvorfor I saa frydefulde gaaer?
Ney, nev han leve skal, og med sit Liv beære
Os Mennesker endnu i mange mange Aar.
Den kroned Kongers Tiir, som i Sardinsk Calender
De Gallers Tapperhed har nokiom giort bekiendt.
Da han til sines Fryd og Lyst med egne Hænder,
Den Sardiske Tyran til Graven haver sendt.
Paa Grænse-Skiællet, som de Frydefulde Enge
Mon distingvere fra den Helved-Merke Boe,
Ved Enden af den Skov, hvorind ey Sorg maae trænge,
For at forstyrre de udvalde Siæles Roe.

Det

Der vandrede omkring de tapre Døde Siæle,
Som Dyden havde fri for Helved-Plager kiendt.
Og monne eenige ved Lethe Floder dvæle,
Nu da de har ald Tvist i Evig Glemme sendt.
Som de nu tryat besaae Plutonis sæle Rige,
De svære Pinseler, de grumme Blus og Hiul,
De Helved-Furier, hvis Hoved uden liige,
Med Slanger er besat, og derfor Skrække-fuld.
See! Sig da nærmede til Helveds sæle Kanter,
En nye Forsamling, som af Blod saae heslig ud,
Ja havde end Gever deeuden glemt at plante,
Og ovn en blodig Strid og Fegtning baare Bud.
De stolte Helte fra den Himmel hauges Bredde,
Ansaae med Under slig en mængde og Gestalt,
Samt deres Vaaben, og hvor slet de var tilredde,
Med dybe Saar, og fast Lemlæsted overalt:
Man her Blessurer saae, saa dybe og saa store,
At ingen tapper Heldt i den Trojanske Krig,
End ey Achilles, og den stærke Hector giore,
Saa dyb en Skramme, at den disse Saar var lig.
Elig hvisken blev da strax, blant den Elysisk Skare:
Hvad Kiempe Sverd og Haand skal man vel troe for-
maaer,
Blant Jord Indbyggerne saa grusom at fremfare,
Og give slige fast ulignelige Saar.
Elig Syrke vi ey saae i vore Leve-Dage;
Hvor kan dog Guderne vel finde slig for godt,
At Menneiken i Magt, saaledes skal tiltage,
At de maae frygte selv for deres Himmel Slot,
Som de saa talte, see! sig monne præsentere,
En end langt større Geist ved Acherontis Kant.
Som Charons Ferge-Baad vel maatte haardt besvære,
Og i Plutonis Land sin liige neppe fant,
End havde Døden ey hans barske Ansigt sværtet,
Hans Purpur Kollert, og hans Haar-Baand endnu var,
Tilvers af de Rigs-Zirater han behiertet,
Tilsvrn udi det, nu tabte, Rige bar.

Udi

Udi hans høyre Haand en nogen Kaarde blinket,
Hans Ansigt og hans Brøst var overstænkt med Blod,
Saa var hans Aande og ret temmeligen minket,
Thi han med saared Svelg fast som Halshugget stod.
En uforskræckt Betient ham strax for Retten bragte,
De ringe Sicæles Sag tilbage maatte staae,
Og Minos gav sig til ham noye at betragte,
Med et høymodigt Syn ham ret i Øyene saae.
Paa dette skiæksom Syn Ærbødighed maat følge,
Endskiønt han ellers frygt gemeenlig med sig førr,
Men hin befaled blev for Retten ey at dølge,
De Poster, som han her med Fynd besvare bør.
Han her sit Levnets-Løb sandfærdig skal fortælle,
Som og hvad Død han fik, og af hvad Aarsag ham;
Nu haver med sig ført, saa mange tapre Sicæle,
Til dette Rige og Plutonis mørke Land.
Men han, som kom i hu sin gamle Magt, ey vilde,
End fire, men gav strax slig myndig Røst igien,
At hyle Huulerne holt op at lade ilde,
Og Styx sagtmodig flød, for at anhøre den.
Om nogen havde hørt i denne mørke bvelig,
Radirobanis Navn; det er jo vel bekiendt,
Jeg mod min Fiende har fegtet kiæk og troelig,
Og mange Tusinde til dette Rige sendt.
See! jeg for nyelig var en Formidable Herre,
Ved det Sardinske Høff man alle mig tilbad,
De Balearer og Ligurer maatte være,
Mig underdanige, mens jeg paa Thronen sad;
Men ach, hvad nytter det, at rose af min Styrke,
Og af min tapre Hærs anseelige Tal,
Naar man her ikke vil en afdød Konge dyrke,
Men Ærbarhed og Dyd alleene gielde skal.
Ach! hvi mon Enyo mig dog saa hestig plage?
O! tag din Pine-Bænk, end lidet fra mig bort,
See jeg godvillig her vil legge frem for Dage,
Hvad Synd og Ondskab jeg disværre haver giort;

Ach

Ach jeg forlod mig paa mit Rige aldt forvreeget,
Reus jeg i Lykken og i beste Alder var,
Jeg glemte at jeg vär et Menneske, og Leeget
Ved Billighed og Ret, ey Frygt for Guder bar.
Jeg var mig selv en Gud, min Villie maatte gielde,
Mit Følgeskab mig var desverre ikke Huld,
Jeg at advare em de Synder mig vandhelde,
Men roste ald min Daad, som jeg var Dydefuld,
Hvi skal jeg regne op det Ran, jeg foresatte
Mig i Sicilien, den Africanske Krig,
Og den Ergierrighed, mig stedse monne matte,
Og hvoraf jeg desver var fast unættelig.
Da en usalig dag, en ond og traurig Skiæbne,
Og det, som meere er, de vrede Guders Ild,
Paa usormodentlig sig nu mod mig mon Væbne.
Herved slog han et Suk; og derpaa taugde still.
Neu grumme Minos ham end ydermeer tilholte,
At sige, hvad for Død ham bane Saaret gav,
O en bedrøved Straf og Piine for de Stolte!
Og hvilken mægtig Heldt ham feldede i Grav.
En Konge, svarde han, som Gallien regierer,
Den storste Jordens Heldt, mig giorde denne Harm,
Han dog ey af min Død ustraffet sig braverer,
Han svelede mit Sverd og mine solide Arme.
Den Seier Heldt mon nu strax Aanden af sig blode,
Ak see! jeg tænkte han var allereede der.
Han kastede sin Syn derpaa: blant de Døde,
Og ventede at see sin dræbte Uven der.
See dette Enden blev, da der nu var Voteret,
Og fældet over ham en haard og grusom Dom,
De slemme Furier sig straxen præsentered',
Og ham benslæbte til et Pine-Stæd og Rom.
Den lyksalig Egu blev strax udspred et Rygte:
Død poliarchus er, saa sagde Fienden.
De Salig Siæle der begyndte da at frygte,
Men haabede derved at skue dig sin Ven.

De længes efter dig, som Følge-Svend, ja meere,
Som deres General, og love dig at faae
Langt bedre Ting end de, du her forlod, kan være,
Samt med Begierlighed forgieves ventse paa.
Hvo først med søde Ord skal for din Skygge-Kiæle,
Hvo først skal række dig sit Hierte, Haand og Mund,
Hvo først skal viise dig de tapre Heltes Siæle,
De Saliges Allee, og angenemme Lund.
Hans Leie bedre her med Blomster skal besettes,
Hans Hoved-Krones skal med Laurbær-Greene grøn,
Hans trætte Krop i vor Lykkalig Flod skal tvettes,
Her skal han bedre faae sin Dyds fortiente Løn,
Som naar en Bie-Sverm sin Konge Haver tabet,
Og mærker, at han er paa Veien hiem igien,
Med Glæde-Bulder sig forsøyer strax til Gabet
Paa Bie-Kuben, og i Luften flyver hen.
Saaledes brummede den ganske helte Skare,
Enhver i Luften hen opsgierrig stirred op,
Men see paa samme Stund mon Castor sig forklare,
Som giennem Nattens-Mørk fremviisede sin Krop.
Han af en Hendelse siu Post paa Himlens Bue,
Forverled havde just da med sin Broders Sted,
Han fra sig gav et Skin, og er saa prægtig Lue,
At Purpur-Farved Mars man hannem ligned ved.
Kort sagt, Giengangerne her lode sig bedrage,
Og tænkte strax at det dig Poliarchus var,
Som her nedsteeg, for dig dersore at modtage,
De jom med samlet Magt dig strax i Mode gaar.
Men da nu Castors Skin sig nærmede end meere,
Recolligerede sig den vildfarend Flok;
Dog ringede ham om, at han ved denne sære
Forsamling stiudsede, besaae den Siæle Skok.
Men de begynte strax i Munden paa hinanden,
At raabe over lydt, Sol-klare Castor! Du,
Som oven Jorden saae den Strid, som var for Haanden,
Vi venlig bede dig, fortæl os Kiere nu.

Hvor

Hvor er den Konge, som os Gallien ugierne,
Og med stor Hierte-Sorg, for nyelig skiænkte hen?
Hvad Vei til vores Boe tog denne Dydens Stierne?
Og naar skal vi hos os beskue denne Ven?
Han stod da først i Tviil, hvad han vel skulle svare?
Men strax derpaa dog slog en meeget venlig Smiil,
Ret ligesom naar han den mørke Luft mon klare,
Og viise Skibene sin Frydefulde Ild,
Han sagde. hører I høypriselige Siæle!
Forlad kun dette Haab, skiønt det er venteligt,
I glædde jer derved; men see! jeg kan fortælle,
At ogsaa Guderne forgieves haabte stigt.
Jeg saae hans Ansigt, Mood og reedelige Kræfter,
Jeg saae ham Blodig og i siste Aaande-Dræt;
Jeg saae de dybe Saar og incurable Refter,
Han gav, jeg saae ham og af Striden mat og træt.
Jeg hørde Guderne, som i Indbyrdes trætte,
Paa hvilket prægtigt Sted den store Jupiter
Vel denne kiære Siæl behagede at sette,
Paa Himlens Firmament blant Stierners blanke Hær.
Men Jupiter udbrød da strax med saadan Tale,
At denne skulle ey saa ung til Himmel Tælt,
Forflyttes, men endnu paa Jordens Klode prale,
I flere Krige, som en tapper Seier-Heldt.
Der store Krige staae paa Jorden end tilbage,
Som han udføre skal, til Verden renset blir,
Hvem kand vi bedre til sligt vigtigt Verk antage,
End denne stolte Heldt, og Verdens største Ziir?
O høy Velsignet Barn, gid at min egen Dame,
Dig havde sød! hun dig vist havde givet die,
Iden Stæd at hun nu med Billighed maae skamme
Sig ved sin spilte Melk paa Himmel Vei og Stie.
Et Seculum skal ey den Glæde eene nyde,
At skue ham, ney han skal længe blive ved,
Sit Kongelige Huus og Jordens Krids at pryde.
Og Parcæ Frydes skal ved hans Lykksaligheds:

Han Jordens Klode skal en ævig Afkom give,
Som i Fremtiden skal ved Faders Grænse-Skiæl,
Hos Efterkommerne Høy og Lykkalig blive,
Til sist brillere her paa Stiernernes Model.
Gak derfor strax min Søn, som billig kan bravere,
Endog blant Guderne, at Saar og Sygdom maae
Din høye Videnskab, og Medicin parere,
Til denne Patient jeg beder dig at gaae.
Indgyd i Saarene de hemmelige Vædsker,
Som Døden driver bort, og endog Guderne,
Min Mars og Venus af din Læge-Kunst fremesker,
Naar de af Striden haard hiemkomme saarede.
See Æsculapius din Søn skal med dig haste,
For og at see sig om i Mauritanien,
Min Torden-Straale skal ey hannem meer antaste,
Lad Døden ikke slig en Konge rive hen.
Som dette var udtalt, sig Phœbus strax indfinder,
I sin høylærde Dragt, og Doctor Kiole staaer,
For Kongens Syge-Seng, og der paa uden Hinder,
Med et forborgen Wand afstoer hans dybe Saar;
Nu med lempsældig Haand han Saarene tilhylder,
Nu Fødder, Leedemod og Hænder deeler med
Sin Søn, saavel som og de tomme Aarer fylder,
Med sød Ambrosia, som dertil var bereed.
Fra samme Øyeblik kom Kræfterne tilbage
Udi det svage Bryst, og Blegheden forsvant,
Ja Patienten fik, som nye leve Dage,
Og kraftig Gudernes Bevaagenhed besant.
Velan derfore da, I Salig giorde Siæle,
Udbyrder til hans Lov, med Fryde Skrig og Sang,
I hans tilbørlig Roes maae ey hos Eder Qvæle,
Ekiønt han ey endnu kom i Eders Glæde Vang.
Hvad enten Dyden er paa Jordens runde Klode,
I Himlen eller og i Eders Fryden-Lund,
Den altid elskes dog og æres af de gode,
Og meriterer Lov og Pris af hver Mands Mund.

Da

Da Castor sluttede, de fromme Siæles Sæde,
Skalv ved det Fryde-Skrig, som man der stemmet i,
Ja Havet hoppede og Jorden sprang af Glæde,
Og Himmelen gav selv en yndig Harmonie.

II. Cap.

Arsidas og Gobryas holder Raad sammen, hvorefter Gobryas begiver sig til Sicilien. Archombrotus bekommer Hyanisbe Skrivelse og beslutter at reise til Africa.

Saaledes forginge nogle Dage, hvorudi ingen nye Storm foraarsagede noget mærkværdigt, (thi Poliarchus kom og snarere end man havde ventet til Kræfter igien) indtil det Brev, som Argenis havde betroet Arsidas, igien fornyede den uroelige og forstyrrede Lykkes Leeye og Forandringer.

Thi der Gobryas og Arsidas havde forbrevet Natten paa den fattige Forstrand, hvor de efter Stormen vare komne paa Land, begyndte de at raadføre sig med hinanden, og overlegge, hvorhen det var best at reise, eller hvad de helst skulle foretage. De havde en Flaade og Soldatere; hin var beskadiget og behovede Forbedring, men disse var friske og sunde og længtes efter deres Konge, man fatiedes Bygnings Materialier paa dette Øde-Stæd, hvor ingen Træer kunde vore. Ikke desto mindre, da de havde forbedret Skibene, saa vit skee kunde, forsy-

nede de sig med Vand fra en Kilde, som løb ikke langt derfra, hvilket er en rar Herlighed udi Africa. Der voxede ogsaa paa dette Ødested en stor Deel smaae Ris, hvoraf Reeb og Bast kunde giøres, hvilket var dem meeget nyttig til deres Skibs Redskabs Forbedring. Nu havde og Modvinden allereede lagt sig. Men hvad Land eller Hav skulle de søge, efterdi de ikke vidste hvorhen Stormen havde fordrevet Poliarchus? Endeligen bragte Arsidas Gemytterne af Tvil, ved saaledes hemmeligen at tale til Gobryas: O kiere Gobryas! En alt for stor Troeskab i at tie maatte her blive til en Feil; der som enten I saaledes blev ved at dølge Eders Konges Anslag for mig, eller jeg Aarsagen til mit Gesantskab for Eder, at vi ikke kunde med felles Raad befordre vores eget og vores høye Principalers Beste; men hvad gavner det, at vi med en overtroisk og unyttig Taushed dølge det for hinanden, som vi begge viide? vel an derfor min Kiære Gobryas! agter denne Flaade sig ikke til Sicilien? ved denne Frihed blev Gobryas munter, og sagde: Men I min kiære Arsidas, er I ikke sent fra Argenis til Poliarchus? Da de nu begge havde tilstaaet det, hvorom de havde spurt hinanden, og med et inderligt Favntag stadfæstet denne nye Fortroelighed, saa begyndte de øvrigtigere at raadføre sig videre sammen. Gobryas fortaalte, at der vare ikkun gandske faae af de høye Officiers, for hvilke Poliarchus havde aabenbaret dette Anslag, at

man

man, skulle til Sicilien; de andre bilte sig ind, at Reisen skulle giælde længere bort, i det øvrige havde Kongen i største Fortroelighed fornemmeligen underrettet ham allene, om alle Ting, nemlig at han ved denne Krigs-Hær vilde tilegne sig sin forlovede Argenis saa vel mod nogle visse Sicilianske Love, som forbyde Svogerskab med Gallien, som mod Kongen af Sardinien, som plager Printzessen med sit utidige og besværlige Frierie. Derpaa begyndte igien Arsidas at fortælle, at de Sarder vare vel reiste fra Sicilien, men at derimod Poliarchi og Argenis Velfærd var geraaden udi en større Fare; efterdi der var en fremmed Person, ved Navn Archombrotus, hvormed Meleander havde forlovet Printzessen; og kunde denne Uret ikke forebygges uden ved de Galliers Vaaben, thi maatte Gobryas haste til Sicilien med denne Krigs-Hær. Derved skal Argenis sagde han, blive Trøstet, saa at hun tryggere skal vente paa større Unsetning, eller, i fald Noden ikke skulle lide Forhaling; med denne Flaade skye bort af Landet. Saa iiler og Poliarchus selv, og enten allereede er der, eller inden kort Tid skal komme der. Skulle I, sagde han fremdeeles, komme for ham, da kan I lade som Eders Cours er bestemt til Græken-Land, sende en Herold til Meleander, og forlange af ham at ligge for Anker ved hans Land, indtil I haver samlet Eders Kammeratere og den Deel af Eders Flaade, som ved Stormen er adspred. Men jeg vil give

Eder et Brev med til Argenis, dog at I selv overleverer hende samme i egne Hænder. Sagen, stædet og Eders Vindskibelighed skal nok give Anledning til at komme hende i Tale. Og dersom I da adlyder hende, veed I selv, hvor stor Anseelse det vil sette Eder i hos Eders Konge. Hertil svarede Gobryas; jeg samtykker og behager eders oprigtige og kloge Raad og Anslag, min kiere Arsidas! men hvorfor vil I ikke folge os til Eders Fæderne-Land? Efterdi I sandeligen allerbest maatte kunde tale til Beste for min Ankomst hos Meleander, og sikkerst føre mig til Argenis; nej, sagde Arsidas, men, om I saa synes, maae I heller overlade mig een af Eders Galleer; med samme vil jeg reise langs den Africanske Kust, paa det at, i fal Eders Konge ved Stormen der er bleven opkast, det mig anfortroede Brev ikke skal blive borte, og han selv desuden ved min Underretning faae at vide, i hvilken Tilstand jeg forlod hans Sager i Sicilien.

Da dette Saaledes var overlagt, bekom Arsidas en Gallee, som baade var let og bequem til at fare langs Landet med, hvorpaa han begynte sine foresatte Reise. Men Gobryas forsatte sig for med femten Skibe, hvorpaa, foruden Skibs-Folket, vare 2200 Soldatere, at reise til Sicilien, da blev han heller ikke udi sit Forsæt opholdt af Vinden; hvilken vel ikke blæste pladt bag ud, men dog saaledes fra Vesten, at man baade kunde seigle fra Africa til Sicilien, og fra Sicilien til Africa.

Thi paa

paa samme Tid hastede Skiælmen at bringe Archombrorus til Africa med en ypperlig Krigshær, og Skibe, der med ald Krigs Ammunition, saa vit i saadan Hast skee kunde, var forsynet. Thi denne havde i tide ved Tieneren faaet sin Moders Skrivelse, hvorved hun underrettede ham, at Radirobanes bevæbnede sig for at ødeleage Africa, og ved Moderlig Myndighed opsatte hans Egteskab, indtil han var kommen over til Africa, og havde raadført sig med hende. Omendskiønt Archombrotus var næsten fra sig selv af en dobbelt Bevægelse, nemlig af Vrede med de Sarder, og af Bedrøvelse over, at hans Egteskab blev opsat. Dog formaaede ganske Africa mindre hos ham end hans Kierlighed, og overveiede han heftigere, hvorfor hans Moder maatte behage saa længe at plage ham, end ved hvis Udsætning han kunde drive Fienden af sit Fæderne Land. hvad skulle vel Meleander og Argenis tænke her om? hvor ofte er ikke en Sag gaaen over styr ved en uangenem Forhaling? og hvor ofte havde mand ikke forspilt en Lykkalighed, fordi man ikke strax havde taget imod den. Som han nu saaledes var ganske fuld af Vrede, og som ofteste udi sig selv klagede over sin Moders Haardhed, tog han sig en kort Tid, for at formilde sit Sind: Da nu derefter den første Sorgs og Rasenheds Skye var fordreven, stræbte han at vende mod Radirobanes, alt hvad hans Vrede havde givet ham i Sinde, forfoyede sig til Meleander,

og talede paa følgende Maade til ham: Gud give! at jeg havde, allernaadigſte Konge! givet min Herkomſt tilkiende tilforn, Da jeg af en Fremmed med Uret ikke var tvungen til at giøre Sicilien Beſvær og Uleilighed. Men nu giver jeg tillige baade min Herkomſt tilkiende, og anholder om Eders Majeſtæts Undſætning til at forſvare min Værdighed! Hyanisbe Dronningen af Mauritanien er min Moder: hun haver ved Skrivelſe givet mig tilkiende, at een for hende og Mauritanien forſkrækkelig Fiende er for Dørren: om endſkiønt den Fare, ſom overhænger mit Rige, bør bevæge mig, ſaa er jeg dog i ſtørre Sorg for min Moder. Disuden fordobles min Vrede ved denne Ulykkes Stifter, ſom er Radirobanes, den Røver, ſom Skiæbnen drev herfra, da han agtede at øve Vold imod Eders Majeſtæt og Argenis: han søger nu atter at plyndre en Qvinde. Jeg frygtede ikke for, at han ſkulle vinde noget af mit Mauritanien, derſom han ikke anfaldt det uforvarende. Jeg maae derfor reiſe, og, derſom Eders Majeſtæt behager at antage mig til Sviger-Søn, bliver jeg udruſtet med Eders Majeſtæts Krigsmagt. Da jeg ſkal handle med Radirobanes ſom fordum med Lycogenes, og ſkal Sardinien blive underlagt Mauritanien, men Mauritanien Sicilien. Thi hvorfor ſkal vi, førend denne Kria er til Ende, holde Brollop. Efterdi den foreſtaaende Strid og dens uviſſe udfald ikke tillader nogen retſkaffen Brollops-Giæ-

de.

de. Vinde vi, da skal Seiervindingen giøre Brølloppet end Prægtigere, Men dersom Skiæbnen andet haver besluttet, forlanger jeg ikke at være Argenis Gemahl ikkun for nogle faae Dage. Da Meleander dette hørde, blev han bevæget af ikke ferre Ting, end som tilforn havde foruroliget Archombrotus. Han hørde tillige at Archombrotus var Hyanisbe Son, at man begierede hielp mod Radirobanes, og at Forhaling blev giort udi hans datters Brøllop, som han saa ivrig drev paa. Som hans hoved nu derfor var opfyldt med saa mange forskiellige Tanker, var han ganske tvivlraadig, og vidste ikke, hvad enten han skulle glæde sig eller sørge. Dog omfavnede han i besynderlighed Archombrotus, som nu var bleven ham end kierere, efterdi han hørte, at han var fra Mauritanien. Dette rige Landskab, hvorudi Meleander forhum havde været saa vel antaget, Recommanderede end mere denne ædle unge Herre, som allerede tilforn formedelst sin dydige Naturel var inderligen elsket: Derneest roste han det, som en berømmelig Kierlighed imod hans Forældre, at han vilde sette sit Egteskab til side, for at frelse sin Moder, ey vidende, at denne Dyd udi denne hidsige unge Herre kom ikke af nogen frie Villie men af hans Moders strænge Befolning. Men han vidste, at Radirobanes var hans dødelige Fiende, og holdt det for en Fordeel heller at stride imod ham hos de Morer, end udi Sicilien. Den Fare, som overhang Archombroti Rige,

og

og Archombroti Vendskab, som han ved denne Velgierning ville erlange, bevægede letteligen hans Gemyt til Krigs Anslag. Efter at han derfor havde lovet ham hans Aliance udi Krigen, accommoderede han ham nu som en Printz langt prægtigere, og giorde ikke mere nogen Hemmelighed af, at han forlangede ham til sin Sviger-Søn, han ønskede ogsaa sin Datter til Lykke, at hun skulle faae en saa berømmelig Printz til sin Gemahl: hvilket alt Argenis optog som spaadomme af Skiæbnen om hendes Ulykke, som ikke var langt borte, dog trøstede hun sig ved dette eene, at Archombroti Reise til Africa gav hende endnu nogen frist. O! hvor ere dog Menniskens Anslag forvirrede! nu ynded Argenis hemmeligen Radirabanes, han behagede hende ved denne Krig imod Africa, hun bad Guderne, om Lykke for hans Vaaben, dog ynskede hun ikke saa meget, at han maatte vinde, som at han ikke maatte overvindes, eller og at han maatte omkomme tillige med sin Contra-Part.

Men da det nu kom ud blant Folket, at alleene Krigen som forestod i Mauritanien, giorde Ophold udi Argenis Bilager med Archombrotus, saa indfunde sig strax de fornemste af alle Stænder, for at giøre deris Opvartning hos Archombrotus; man kappedes om at bringe Vaaben, Heste og Skibe tilveye. Der var ingen blant Landets unge Adelsmænd, som jo tilbøde sin Tieneste,

ste, og ved Opkostning til Krigen, og stridbare Tilskyndelser, at haste med Reysen, Recommanderede sig hos deres nye Herre og Forste; Disse Ting foraarsagede Argenis den største Bedrovelse: saasom mange disuden komme for at Lykønske hende med Mauritanien, som hun skulle med sit Rige foreene: rosende tillige Archombrotus, og med en hende uangenem Høflighed ønskende ham Guderne Beskiermelse og en hastig Tilbagekomst til Sicilien, og manglede der og ikke Poeter, som betiente sig af denne Almindelige Materie: Iblant hvilke een ved Timocleæ Hielp, med hvilken han længe havde været bekient, kom for Argenis, og uvidende om hvad Skiænk han bragte, overleverede den derover fortrydelige Princesse følgende Vers.

Hee Hymen nærmer sig og gior sig megen Moye
For at anrette een høytidig Brøllops Fær;
Men du o vrede Mars vil ham ey her i føye,
At han maae tænde an de kydske Fakkeler.
Du din Tracier i Grumhed overvinder,
Idet du lader ey vor Glæde udi Fred,
Men paa Barbarisk Vis, du Suk og Sorrig binder
Til denne hellige og reene Kierlighed.
Men tør jeg Guderne vel her for Had antaste?
Da dette dog er Tægn til den Gudindes Gunst,
Som man til Paphos mon med Offer Bon og Faste
Tilbede (Veneris Poliske Streg og Kunst)
At Seier-Krantse maae forøge Brøllops Glæden,
Og de Forliebtes Ild ved Længsel være kald,
Gior hun Forhaling tit i Egte-Kierligheden!
Thi Luer blusser meer ved lidet paa sprengt Vand.

Kom

Kom da o Mars udi din Thraciſke Caroſſe!
Skiul Kongen med din Haand i Mauritanien!
Som du i Tapperhed mod Guderne kan Troſſe,
Saa kan og denne Helt hos os blant Menniſken.
I ſmaae Cupidines! imens jer Moder laver
En prægtig Brude-Seng paa det Sicilſke Slot,
Og undrer, at hun der ſin rette like haver,
Hør! Kriegen kalder, gaaer derfor i fuld Complot.
Jer Vaaben ſommer, og I ſpænde eders Bue
Ey heller rent omſonſt; dog ſparer Piilene,
Thi Eders Stiv-Far vil ſelv heller underkue,
Med vældig Haand og Arm den barſke Fiende.
Men naar I ſiden mon vort Land den Ære give,
Som Seier-Helte at forſøge Eder hid
Fra Africa, da ſkal evacueret blive
Jer Piile-Kreger i en meere yndig Strid.

Denne nærværende Udruſtning hindrede Archombrotus noget fra at tænke paa ſin Elſkov og Bedrovelſe. Nu roſede og nu opmuntrede han ſit Folkes Lyſt og Courage: han lod Folket udi ſit Paaſyn Exercere og gaae ſammen ligeſom i et virkeligt Feldſlag, og beſkikkede viſſe Perſoner, ſom ſkulle foranſtalte Proviant, Gevær, og Stibe, thi ey alene undſætningens Fynd, men endog dens angenemhed beſtod forneminelig i Haſt, paa det at Hyanisbe kunde føle, og Argenis forſtaae, hvor hurtig han var. Inden faae Dage laae derfor en Flaade af 30 Galleer ganſke kant og klar for Anker, ſaavelſom og tyve mindre Fartøyer til Ammunition og anden Tieneſte.

III.

III. Cap.

Meleander underretter Timonides, hvorledes en Gesant bor at være nemlig veltalende, Klog, Forsaren, og en større Elskere af Riget end sig selv.

Meleander var aanske viiseligen betænkt paa at sende en Troe og forsaren Mand med Archombrotus, ligesom en Gesant til Hyanisbe. Thi derved kunde hand faae at vilde, ey alleene hvad Fienden, men end og hvad Hyanisbe selv med hendes Son foretog sig. Mange og adskillige Forandringer saavelsom og Erfarenhed i at Regiere havde indprentet Kongens klygtige Hierne meegen Forsigtighed. Dog var han i ingen af sine Forretninger saa forsigtig, som i at udvælge dem, som han vilde betroe Gesant-Embeder til fremmede Konger og Folk, holdende for, at disse vare ligesom Andre, der efter deres Beskaffenhed fra forskiellige Landskaber kunde inblæse udi Faderne Landet en hemmelig Sundhed eller Sygdom. Han havde erfaret, at, naar disse bekymre sig meere for deres egen private Interesse end for deres Herre og Redelighed, Fæderne-Landets Beste, Ære og Anslag enten ved deres Taushed eller Samtykke kunde forraades, men naar de enten ere af en hidsig Natur eller taabeligen hoffærdige, de da paa den eene side ved alt for haarde Modsigelser, og paa den anden ved at referere deres Hof-Sagerne verre,

end

end de virkeligen ere, ofte foraarsage ueenigheder, som i Begyndelsen kand være unødvendige; men siden ved indbyrdes Trætte og andre Aarsager kan tiltage, og tilsidst blive til nødvendige Bevægelser. Set dernæst, sagde han, at de ere redelige: men dersom de ikke ere klogtige og mærke den List, som man vil opspinde mod dem, da fatte de ey allene ikke de Nationers Anslag, til hvilke de ere sente: men indtagne og forførte af Skrømt og en slags Lydighed, bedrage ved deres høyst skadelige Eenfoldighed endogsaa deres Principaler, i det de intet sant og fuldstændigt referere dem. Herforuden havde og Meleander i agt, at Gesanten maatte være en saadan Person, der viste meeget nær at lempe sig efter den Konges og Nations Natur, som han burde sendes til, vel vidende at Lighed udi Sæder hielper ikke lidet til et fortroligt Venskab at erlange, og at Folk haver meegen Møye for at vogte sig for dem, som man elsker. I Betragtning af alt dette, brugte han end større Forsigtighed i at udvælge dem, som han saaledes vilde sende til Konger, for at udforske deres Anslag, end dem, som han vilde betroe de vigtigste Betieninaer i Riget: og saae han i denne tilfælde ikke hen til Vendskab eller sine fortroligste Ministrers Recommendation, ja pleiede end og at vrede, naar nogen understod sig at foreslaae sine Slægtninge eller Svogre for ham, imedens han udi dette Val var tvivlraadig.

Men

Men nu overveiede han end nøyere, hvem han skulle udvælge, der kunde være ham selv mere troe, end Archombrotus, som Landets tilkommende HErre. Herom beraadslog han sig hemmelig med sig selv i tvende Dage, og endelig fattede den Resolution, at anforetroe Timonides denne Post, hvorfor han kaldte ham til sig og talede til ham saaledes.

Dersom man nu først skulle sige og underrette Eder, hvad Omsorg og Troeskab der bør at findes hos en Gesant, vilde vi ikke betynge Eder med en Byrde, som overgik Eders Kræfter. Vi vil at I skal reise med Archombrotus til Africa, og paa vore Vegne aflegge en Hilsen til Hyanisbe; og at I dernæst skal forblive ved hendes Hof, indtil vi sende Eder en anden for at afløse Eder. Hvad I skal mælde denne Dronning, om Krigen, hendes Sou og Svogerskabet, derom skal Cleobulus i Dag underrette Eder. Dette eene advare vi Eder selv, at I ikke agter nogens Naade og yndest høyere end vores. Hvad man der foretager, saavel som hvad deres Intention og Kræfter ere, det maae I ikke forsomme os flittig at indberette. Frygt og ikke for, at denne Eders Troeskab skal sette Eder i Fare, ifald I maatte skrive noget, som de, I nødig vilde stode for Hoved, ey gierne saae, thi det er længe siden vi lærte at tie.

Timonides var ikke mere glad over den ne ham overdragne Værdighed, end bekymret over de Anstods-Steene, som laae skiulte udi

dette Far-Vand; thi som han var Arsidæ og Nicopompi besynderlige Ven, saa vidste hand, at Argenis ikke fandt behag udi Archombrotus, hvorledes skulde han nu forrette dette Embede begge til Maade? stytte han een af dem for Hovedet, tænkte han sikkerligen, at Forternelsen længere skulle blive erindret af den, som han havde giort imod, end Naaden af den, som han havde søyet: thi svarede han Kongen paa følgende Maade. Jeg tvivler hverken paa Eders Majestæts Taushed, ey heller troer jeg, at Hyanisbe eller de Morer skulle begaue noget, som maatte give mig Anledning til at reterere Eders Majestæt noget, som burde holdes dult. Men Lykken, Tiden, og Menniſken ere alle foranderlige; med et Ord, Jere Konger, skulle noget saadant hende, da skal sandeligen mit Liv staae ey alleene udi Eders Majestæts, men end og udi Cleobuli Hænder, efterdi Eders Majestæt befaler Gesanterne at skikke deres Breve til ham, som Eders fornemste Geheime-Raad. Og frygter jeg ikke for, at jo denne Store Mand skal være troe. Men hvad om Eders Majestæt skulle overdrage denne Correlspondentze til en anden, eller Cleobulus skulle betroe den sine Fuldmægtiger? omendskiont nu dette aldrig skeer, saa er det mig dog Bekymring stor nok, at det selv samme kan skee. Denne Frygt er ikke ubillig, sagde Kongen: Men, ifal noget saadant skulle tildrage sig, da skriv det ikkun alt gandske umiddelbar til mig selv. Men Timonides svarede:

Mon

Mon alle ikke skal holde den usædvanlige Dristighed, at skrive lige directe til Eders Majestæt, mistænkelig? Eller skal jeg ikke sette mig i Hav hos Cleobulus, i fald jeg derved skulle lade, som jeg tvivlede paa hans Troskab, og betage ham noget af hans Embede og Oprigtighed?

Meleander blev ved disse Ord tvivlraadig, begyndte at spatsere alleene over Gulvet, og betænkte, at det, som Timonides havde anført ligesom til sin Forsvar, angik Kongens egen Velfærd. Men som han da overveiede den fornemste Geheime-Raads Magt; tænkte han ikke uden med Forskrækkelse paa, hvad han, naar han bekom Gesanternes Breve, kunde udrette, nemlig at han, ligesom en Dommer over alle Stats Affaires, kunde ikke forestille Kongen uden alleene det, som ham behagde. Men hvad god Forstaaelse med fremmede Nationer kunde han ved denne Friehed ey stede over Ende, naar han vilde; eller hvad Uret og Svig kunde han ikke udtyde til det beste, naar han var bestukken? lad nu være at han gaaer saa forsigtig til Verks med sin Ondskab, at man ikke kand aabenbare beskylde ham for Troloshed; hvorledes kan' han dog vel omdreie Forretningerne selv ved Forestillingen, og med Ord enten ophæve eller forringe dem, ligesom Gesanten ogsaa havde befalet ham dette. Saaledes kunde de Sager, som Gesanten mældte Geheimeraaden, og denne igien Kongen, være tillige baade de samme og ganske

forskillige: thi man kan ved en liden Forandring giøre en Sag baade stor og ringe. Og af den fortællendes alvorlige eller mildesansigt giøre vi os ofte en hastig og mestendeel kraftig Afbildning og Forestilling udi Sindet om de Ting, som vi første Gang faae at høre, og pleie de nærgrænsende Potentater enten med Foræringer hemmeligen at anfalde de Ministre, som have saa stor Myndighed, eller og, det som er den Kraftigste Maade at vinde dem paa, de, næsten som de kunde være ders jævnlige, med hemmelig Fortroelighed saaledes bære dem, at de neppe forstaae, at de tilsyndes til det allerhesligste Slaverie. Dersom de nu enten aldeles fanges ved disse Snarer, eller og deres Troskab for saavit bliver svækket, at de ikke sette sig imod den Forstes Anslag, som de formedelst et utilladeligt Forbund saaledes ynde: og Gesanten hos de fremmede Potentater mærker dette: hvorledes skal han da kommie til at advare Kongen derom? Skal han sende Brevet til den Person, som han anklager? skal han befale denne at andrage sine Egne Misgierninger for Kongen? og med en bitter Anklagelse at fordømme sig selv. Men dette skeer skiælden, vil man sige, og der sattes ey heller paa andre Ministre, ved hvilke Gesanten da kand foredrage og giøre Kongen Forrædcriet bekient, men det skal være en vanskelig og farlig Sag, at paatage sig, at fremføre en saa vigtig Beskyldning, hvorved enten Anklagerne eller den anklagede maae vente den visse Ruin og Undergang) i fal man betroer den til

til Menniſker, ſom omendſkiont de ere ganſke taus og næſten ikke fremføre et Ord, doa endnu tale alt for meeget: og ikke heller til uſkyldige Breve, ſom ere ſtumme og uvidende om deres eget Indhold, og ſom Kongen alleene baade kand læſe og ſkiule. Hvad om de onde Gierninger ere hemmeligere og mindre, eller ſaadanne, hvorom Geſanten tvivler? ſkal da ved en ſaa hadefuld Angivelſe den ſtore Miniſters gode Navn kræn-kes, ved at udvælge viſſe Perſoner for at anklage og beſkylde ham hos Kongen? Paa ſaadan Maade ſkal Rigets Affairer aldrig være i Tryghed, og denne Værdighed aldrig i Sikkerhed, ja Geſanten ſkal ofte ſette ſin Pligt til ſide, for ikke at paadrage ſig ſtore Uvenſkaber. Men lad nu være at man finder Troſkab og Oprigtighed hos en ſaadan Miniſter: men Geſanten allene, ſom ofteſkeer, ikke er af hans Mening udi de Ting, ſom ſkal forrettes, og han derfor vil give Kongen ſine Tanker tilkiende Desangaaende, hvorledes ſkal da dette ſkee, naar Foreſtillingen ſkal alene ſkee ved denne Miniſter for de udenlandſke Affairer? thi denne ſkal jo ikke ville ſige ſig ſelv imod, han ſkal jo ikke forraade ſig ſelv, og holde med den mening, ſom er lige imod hans: Men være færdigere til at hade Geſanten, end recommendere hans Meening til Kongen.

Meleander, ſom Timonides af en Hændelſe og uden ſit Forſæt havde bragt alle diſſe Ting i Tanken, begynte tillige at ponſe paa Raad imod diſſe Farligheder, Cleobulus var vel af

saa stor Dyd, at man ikke kunde fatte nogen Mistanke til ham; men Konger bør ey allene indrette deres Regiering efter deres Tid, men end og til beste for deres Børn og Afkom. Og det er meget Daarligt saaledes at ære og admirere een eeniste Dydig Mand, at man forhøyer det offentlige Embede, som han betiener, ved en mangfoldig og frie Magt, ligesom man var forsikret paa, at samme høye Embede altid skulle komme til fromme og retsindige Betientere; da det heller ved sine Kræfter skal bestyrke og bevæbne deres Forvovenhed, som siden ved Gunst og Gave eller af Vildfarelse kunde komme dertil: han besluttede derfor med sig selv, alvorligen at befale Gesanterne, at saa tit de skreve til denne Minister for de uden Landsk Affaires, skulle de tillige sende Kongen et Brev, som ikke maatte være vidløftigt og opfyldt med mange vigtige Affairer, uden saa var, at saadane Ting forekomme, som man holdt raadeligst umiddelbar at foredrage hans Majestæt selv: Paa saadan Maade skulle Kongen hverken blive foruleiliget ved at igiennemlæse Brevene, saasom de ikkun maatte være korte og meestendeel af ingen Betydenhed, og Ministeren for de udenlandske Stats Affairer, som ikke vidste, hvad som stod i Kongens Brev, troligen referere og forestille Kongen, hvad Gesanten havde befalet ham, og hvad hans Meening var desangaaende. Men denne Minister kunde ogsaa uformodentlig blive anklaget, uden at Gesanten derved kunde komme i Had, naar det ikke

blev

blev mere holt for noget mistænkeligt ideligen at skrive Kongen til. Men disse Ting skulle saaledes gaae for sig: at Kongen, saa snart han fik Brevene maatte strax læse dem, ligesom etspant paa hans Veistand, og noye tage vare paa, at ingen anden fik dem at see. Thi saaledes kunde baade Gesanterne skrive frit uden Frygt, og ingen viide hvad enten de havde skrevet alvorlige Ting eller sædvanlige Complimenter, hvorved hans Majestæt skulle desto bedre have Leilighed at skiule og overlegge sine Sager. Men denne Skik maatte indføres efterhaanden, og saaledes at Cleobulus næsten ikke skulle formærke det. Og gaves ved Archombroti Bortreise en skion Anledning at giore Begyndelse hermed, efterdi det kunde agtes som skeed af Kierlighed til ham, at han befalede Timonides ved Skrivelser direkte til ham selv at underrette ham om Archombroti Velgaaende. Han befalede derfor hemmeligen Timonides, at dersom noget forefaldt, som Kongen eene maatte viide, han da vilde skrive ham eene samme til. Og at ikke hans Breve skulle blive mistænkte, fordi de kunne komme sielden og ligesom af en Extraordinair Hændelse, saa skulde han skrive ham ligesaa ofte til, som han sente Breve til Cleobulus. Med denne Instrux dimitterede han ham, og da Cleobulus strax derefter indfandt sig, befalede han atter denne unge Herre, som ofteste at skrive ey alleene Cleobulus, men og sig selv til om Archombroti Hilsen og Fremgang: for at

Kunde digte ligesaadanne Aarsager fremdeles, naar han sente nogen Gesant til Fremmede Hofser, indtil denne Skik fuldkommen var bleven indført med Gesanternes egen forlængsel, saasom de skulde gierne trakte efter at have den høye Ære at kunde Correspondere med Kongen selv.

IV. Cap.

Archombrotus reiser til Africa og Gobryas kommer til Sicilien.

Da man nu var ganske Seiglferdig, tog Archombrotus Afsked med Argenis og undskyldte sin Bortreise. Men dette ergede ogsaa den elendige Princesse, at han ikke vilde forstaae, at hun foragtede ham, og at hun selv havde, ved den Tanke man giorde sig om hendes Kierliahed til ham, forskaffet sin Uven en saa stor Magt og saa mange Sicilianers Hierter. Hun svarede derfor ganske Kaalsindig, at hun samtykkede gierne, at han reiste tilbage til sin Moder, thi man havde ingensteds bedre end hiemme hos sig selv. Disse aabenbare haarde Ordsom bleve forogede ved den talendes alvorlige Ansigt og Geberder ginge Archombrotus nær til Hierte, men her var hverken Tid eller Stæd til Klage eller Besværinger, thi lod han heller, som han ikke havde mærket, at hun bad ham evig at blive borte, og svarede: at han ansaae det Fx-derne-Land helligere, og var det meere forbun-

den,

den, som havde givet Hendes Kongelig Høyhed det første Lys, end det, hvorudi han selv var fød. Imedens han saa talede, kom Meleander tilgaaende, hvorfor, da Argenis blev ham vaer, gav hun efter med sine haarde Ord og imod sin Villie trøstede Archombrotus igien, hvilken, efter at han ved Strandbredden havde ofret, med den ganske Krigshær gik til Eses.

Da nu Archombrotus nokſom havde talt med de fornemme Herrer, som vare paa samme Gallee, som han; gik han hen for sig selv ligesom til Hvile, og aabnede sit Sind for de Bekymringer, som anfuldе ham; Thi Argenis Tale var igien ganske forvirred kommen ham i Tankerne. Men hvad maatte vel have opvakt Princessen til denne Haardhed? tænkte han ved sig selv: mon hun saaledes næsten ganske haanligen havde erindret ham ikkun bestandig at blive hiemme, fordi hun derved vilde bebreide ham hans Bortreise, eller fordi hun enfoldig forsmaaede og foragtede hans Forbund? han overvejede derhos og hvad andet mildt eller haardt, som han havde hørt af Argenis, og kunde neppe styre den meget besværlige Striid, som var udi ham imellem Frygt og Haab. Mon det som Spaae-Mændene havde ved Strand-Bredden betydet ham, nemlig at Guderne samtykkede hans Bortreise, saaledes disværre skulle udtydes og forstaaes, at Guderne vilde ikke, at han skulle komme tilbage igien,

og derfor ved foyelige, men dog ligesom ulyk-
lige Vinde befordrede hans Bortreyse. Som
han nu tænkte paa disse og andre dislige Aarsager
til Sorg, ergede ham meest Erindringen om
Poliarchus, om hvilken, foruden den gam-
le Mistanke, som allerede var nok til at opvæk-
ke ham til jalousie, han ogsaa ved Rygtet hav-
de faaet at høre det, som Selenissa havde aaben-
ret. Endskiont han stedse hængte udi disse beyst
forbittrede Tanker, og ved en alt for stærk Be-
tragtning foyede sine Bekymringer, saa troste-
de han sig dog ved og forlod sig paa Meleander,
som inderligen elskede ham, og havde giort
Mariagen. Men hvad havde Argenis at ud-
sette paa ham? eller hvilken anden fandt Prin-
cessen større Behag udi? Mon det er Poliar-
chus? o at Lykken vilde sende mig denne i Mø-
de, sagde han: hvor meget heller skulde jeg ikke
da med denne min Haand og dette mit Sverd
skille ham baade ved sin Kierlighed og sit Liv,
end Radirobanes selv, og han fortiener at døe
ved min Vrede, efterdi han haver foraarsaget
baade mig og Princessen saa mange ulykker.
Thi dersom han ikke havde fortryllet hende, maat-
te jeg doa have bevæget hende ved min saa hoy
Adelige Herkomst, mit saa mægtige Kongerige,
mine saa mange Kierligheds Erklæringer, og
(at det maae være tilladt hemmeligen at tænke
saadant) ved min ikke ringe Prove paa Tapper-
hed. Men da denne nu formedelst sin nedrige
Herkomst er allevegne tryg, hvor skal jeg derfor
søge

søge ham, eller hvorhen skal jeg forfølge ham? dersom han ikke var uværdig til det Haab, som han sammeligen haver fattet; maatte han ikke saa længe have blevet borte, eller allevegne opholdt sig ubekient og flyed for at aabenbare sig for Melcander. Ach jeg ulykkalige! Men hvad om jeg finder ham og opofrer ham for min Vrede? Mon jeg da ikke maaskee ved den Hevn, som jeg setter mig for, skal giøre mig Princessens nu tvivlraadige Gemyt end mere afspendig? Ney! jeg er forsikret paa, at hans Liv er mig i veyen. Din og hans Død skal blive mig til Hinder, det vide alleene Guderne. I det mindste kan hun ikke haabe noget af en Død, og skal dog faae at vide, at den haver været den tapperste, som fik overhaand. Saaledes optænkte Archombrotus hos sig selv daarlige Anslag, og krænkede det undertiden hans Gemyt, at han var tvungen til at bære et saa stærkt Had til Poliarchus, som tilforn havde været hans besynderlige Gode Ven. Men Vinden havde endda ikke ført ham Sicilien af Syne, da Gobryas ikke langt fra Syracusas kastede Anker, og sente en Herold til Lands, som skulde forspørge sig, hvor Kongen holt sit Hoff. Men der han ved denne fik at høre, at Kongen opholdt sig for nærværende Tid paa et Slot ved Soen, som hedte Epeircte, begav han sig selv med en eeneste Galeye til Syracusa, ligesom for at hente Forfriskning til sin Flaade. Dernæst sente han visse Deputerede til Kongen, som skulde mælde hans

Majestæt, at de Gallier vare ankomne med en stor Flaade, hvormed de agtede sig til Græken-Land, og derfra til Africa. At deres Flaade var ved en Storm bleven adspred i Søen; og at een del deraf udi det Siciliske Hav ventede paa deres Kammeratere; ifal de af Vildfarelse vaasaa skulle drives hidhen; De skulle og sige, at Anførerren selv begierede, at blive benaadet med Audientz hos Kongen, og ville holde det for en stor Lykke, at han ved Stormen var bleven dreven til dette Land, dersom han nod den Naade, at komme for en saa stor Konges Ansigt. Omendskiont Meleander giorde sig adskillige tvivlraadige Tanker om, hvad de Gallier med en saa stor Flaade agtede at giøre i Græken-Land. Saa dog, efterdi han var en meget mild og naadig Herre, samtykkede og bevilgde han dog den begierte Audientz og Samtale. Thi kom strax Gotcryas med et Følge af Officerer og Betiente i alt 20 Personer. Men der han kom ind udi Epeircte, blev Evrymedes sent ham i Møde, som førte denne Giæst hiem til sit Logement. Hvorefter, da han befant ham at være en meget artig og gallant Cavallier, recommanderede han ham temmeligen vel hos Kongen. Dagen derefter blev han ført til Slottet, hvor han letteligen giorde fyldist for den Beskyldninge, som Evrymedes havde lagt paa ham. Undtagen at Meleander mærkede, naar han blev tilspurt i hvad Hensigt Gallien havde udrustet denne Flaade, han da svarede ikke oprigtig og sam-

simpel hen. Thi frygtede hans Majestæt for, at han kunde være en Speider; og gav ham hemmeligen ligesom af Respect en Vagt, som flittig saaledes skulle tage vare paa hvad han foretog sig, at han ikke skulle mærke, at man var nogen Frygt for ham; Men Gobryas havde en høyre Bekymring, nemlig paa hvad Maade og ved hvis Anførsel han hemmeligen kunde komme Argenis i Tale, han erindrede omsider, at han om Bord paa sine Skibe havde en Deel Purpur, som ingensteds findes kostbarere og meere glintsende end i Gallien, og som desuden var tiltænkt Printzessen af Poliarchus; thi befalede han, at man skulle hente ham samme, og besluttede dermed at giøre en Præsent og Foræring til den Kongelige Printzesse, ligesom af Erkiendtlighed for den ham beviste Naade. Men Argenis var for længe siden bleven foruroliget af ikke mindre Bekymringer, og havde hestig spurt sig selv; om hun vel turde haabe, at disse Skibe var sente herud af Poliarchus, imedens han samlede en større Krigs Hær. Men hun trøstede sig ikkun en liden Tid derved, og, som hun var vant til at sørge, saa var hun igien fulden paa verre Tanker, ja drev Spot med sig selv formedelst det lille angenemme Haab, som hun havde fattet. Men hvad tøvede Arsidas efter? hvorfor ginge ikke Poliarchi Tanker for sig? Mon han selv eller Lykken var Aarsag til hans Udeblivelse? De Maaneder, inden hvilke han havde lovet, at kom-

komme tilbage, vare allereede til Ende. Hun levede vel endnu, dog ikke ved hans Hielp, men ved Archombroti Ulykſalighed, ſom en Krig havde kaldet tilbage til Africa. Ach Poliarchus, ſukkede hun ved ſig ſelv, I ſom til min ſtore Sorg haver været tapper, forſtandig, og elſkværdig, hvorfor ſeer jeg Eder ikke? Hvorfor haver og jeg eene, ſom I kunde foraarſage ſaa mange dødelige Pinſeler, ſtaaet Eder an? Havde jeg ikke vidſt af Eder at ſige, havde jeg vel i denne Poſt levet elendig, men havde i det minſte dog ikke ſaaledes. Der manglede dog ikke over gandſke Verden de Damer, ſom I jo Lykſaligere maatte have elſket. Jeg ſtraffes uforſkylt for Eders Dyder, hvoraf eenhver nu bringer mig til Fortvilelſe, da jeg er ſkilt fra Eder, og dog maaſkee ikke foragtet af Eder. Ach jeg elendige! Hvad om I og ſelv ikke forer ringere Klage? Hvad om I ligger overvunden baade af den Smerte, ſom I ſelv foler, ſaa og af den, ſom I kand ſlutte at jeg lider? Ja det ſom meere er, mon I og ikke frygter for, at jeg meere er fortornet paa Eder end paa Lykken, og ſkal tilregne Eder det, hvortil Skiæbnen er alleene Aarſag? O hvor ere ikke de forlovede Perſoner lykkelige, ſom enten ſtrax kommie ſammen i Egteſkab, eller formedelſt en haſtig Død undgaae Gudernes Haardhed og liſtige Omgang.

Som hun nu forte denne Klage nogle Dage efterat Gobryas var kommen til Hove, anmældte Evrymedes hende: at den fremmede Gal-

Galler tilførte hende en Foræring af Gallisk Purpur. Printzessen undslog sig ikke for at bese denne Skiænk, og fornam næsten allereede, at dette selvsamme var af Gobryas anrettet, for desto bedre og bequemmere at komme hende i Tale, og at der vare vigtigere Ting forhaanden, end Evrymedes tænkte. Hvorfor, da Gobryas var kommen ind, og havde fremviist sit Purpur, som endog overgik de Tyriers, kunde Argenis ikke noksom hverken betragte det, som blev hende foreviist, ey heller tale med nogen rei Samling, ja ikke engang høre, hvad man talede, saaledes havde en skiælvende Længsel efter at faae noget at høre fra Poliarchus betaget hende alle hendes Sans. Ja det var ikke langt fra, at hun selv først havde spurt denne ubekiendte Person om ham, men Gobryas nærmede sig til hende, og, som han fornam, at alle vare gandske indtagne udi at beskue hans Foræring, sagde med en gandske lav Røst, paa det at Giveren kand giøre Gaven end dyrebarere, da er den skikket af den, til hvilken Eders Kongelige Høyhed haver sendt Arsidas. Argenis blev ved disse Ord gandske Magteslos, saa at Gobryas kunde af den skiælvende Taushed mærke, at hun var bleven rørt lige ind til Hiertet. Men hun talede først offentligen nogle andre Ting, og dernæst, ligesom hun vilde takke for Foræringen, sagde hemmeligen til Gobryas. I behager kiere Ven! at blive hiemme i Aften, thi, naar mine mandt Betientere ere bortgangne, og jeg er kommen i

Een-

Eenlighed, vil jeg lade Eder hente. Derpaa gik Gobryas bort; og Printzessen begyndte iblant sine Damer heftig at rose det forærte Purpurs Skin, og at ophøye dets Verdie. Talede og tillige saaledes til Timoclea. Jeg kan neppe troe, at denne Foræring er giort pur af Gavmildhed. Jeg holder heller for, at denne fremmede har noget at søge hos Kongen, og ved denne Foræring haver vildet forskaffe sig mit Samtykke. Thi han bad ogsaa, at, naar jeg fik Leilighed, jeg da vilde værdige ham en friere Samtale, jeg vil og i denne Dag føye han derudi, saa at, i fald hans forlangende er af den Beskaffenhed, at man derudi kand føye ham, jeg da kand love ham min Assistence; men dersom noget vigtigere ligger derunder, jeg da ikke skal med et forgieves Haab opholde ham i hans Ansoaning; men afferdige ham med en Gave, som kan balancere mod hans Purpur; strax derefter gik hun ned udi Haven, som, efterdi af en Hendelse Meleander var paa Jagt, var temmelig ledig for Folk. Thi betiente hun sig af denne Eenlighed, og befalede Timoclea, at sende een af hendes Guarde hen til Gobryas, for at geleide ham til Haugen. Gobryas manglede og ikke i at fornøye baade Argenis og sig selv. Som han nu ved Ankomsten havde svaret Printzessen offentlig paa adskillige ordinaire Spørgsmaal, lode de som de efter Haanden kommie aldt dybere og dybere i Discours sammen, og begyndte at skilles fra de andre, og spatsere for sig selv

selv alleene; hvor da Gobryas saaledes begynde at tale. Allernaadigste Printzesse, som ey alleene er verd Sicilien og Eders Gallien, Men endog hvad Rige i Verden det end maatte være! Tilgiv min Konge, at Eders Kongelige Høyhed først seer mig her; thi Aarsagen til hans Forhaling er en ubehagelig Storm, som haver drevet ham med sin Flaade af sin rette Cours paa hidreisen, vi bleve og fordrevne til Africa, nemlig jeg og Arsidas, som Dagen for Stormen af en Hendelse kom til mig, han seyer nu langs det Libyske Land efter Eders Poliarchus, for at forrette det Gesandtskab, som Eders Kongelige Høyhed havde befalet ham; men jeg seiglede hid, for ifal Kongen allereede var kommen, at forsøge mig til Grosset af Armeen, som han fører med sig, eller ifald han ikke var kommen, Da imidlertid at offerere Eders Kongelige Høyhed denne ringe Flaade. Thi vi vente oprigtig ikkun paa Eders Kongelig høyheds minste Nik, I haver ikkun at betiene Eder af vort Blod efter Behag. Thi jeg veed at Eders Kongelig Høyhed er den eeneste, hvorudi min Konges sande Foragt eller Respect bestaaer. Som han dette sagde, overleverede han Arsidæ Brev, som indeholt næsten det samme, som han havde fortalt hende. Der nu Argenis havde læst Brevet, da, som Kierlighed er aldrig roelig, sagde hun: hvad skal jeg da troe, maae være vederfaret Eders Konge? Dersom Stormen havde sparet ham, tænker I da vel, at nogen anden skulle

have været hurtigere end han selv i at underrette mig om hans Ankomst? omendskiont Gobryas endog selv ikke var ganske uden Frygt, saa fremførte han dog mange Ting, hvorved han kunde faae Princessen fra at fatte Mistanke om, at han maatte have lidet Skibbrud. Thi han kom ikke, sagde han, anseiglende med et eller toe Skibe; men der fuldte ham over 50 lange Skibe og Galleer. Omendskiont nu, det Guderne Naadeligen forbyde, Admiral-Skibet var af Stormen bleven knuset, tantes da ikke saa mange Skibs-Folk og saa mange Soldatere, ved hvis Hænder og Skuldre denne deres allerkiereste Konge kunde oversættes i det næste Skib? Men det er og ikke troligt, enten at Kongens ganske Flaade er omkommen, elles at de, som vare blevne reddede, ikke allerede skulle have bragt os Tidende om slig ulykkelig Hændelse, saasom Nysgiertet finder en lumpen Fornøyelse i, snarere at forkynde os de Ting, som skade, end de Ting, som vi ønske; endeligen at vi ikke skal plage os selv med en ugrundet Frygt; da behager Eders Kongelige Høyhed, at see hen til disse Galleer, som jeg fører, de bleve drevne af samme Bølger, som Kongens, dog ere ingen af dem i Stormen omkomne; thi holder jeg for, at Kongen enten er bleven dreven til et langt fra liggende Land, eller og forbedrer og reparerer ei Steds, hvad Skade hans Flaade ved Stormen kunde have lidt. Thi han laver sig en alene til en Seiglads, men ogsaa til en Krig.

Hvor-

Hvorfor Eders Kongelige Høyhed skal inden faae Dage see de Siciliske Strand-Bredde vrimle af de allertapperste Tropper; som skal giøre sig ald Umage for at bebreide Eders Kongelige Høyheds Fiender, ifal nogle der findes, at de skiødesløsere have æret den i deres Land indfødde Dyd, end vi, som ere fremmede. Ved denne saa ansеelige Trøst blev Princessen vel opmuntret, men var dog endnu ikke uden al Bekymring for Poliarchus. desuden saa var hun og begierlig efter vidtløftigere at spørge Gobryas saavel om de Ting, han vidste, som om de han ikke vidste, thi som man talede om Poliarchus, saa foraarsagede Kierligheden, at saavel ringe som vigtige Tings Fortællelse om ham fornøyede hende. Men dette tillod hverken Tiden, efterdi det var allerede temmelig silde ud paa Aftenen, ey heller Betiendtes Nysgierrighed, hvilke allerede forspurde sig med hinanden indbyrdes, hvad hun saa vidtløftig kunde have at tale med den Galler. Hvorfore, da han atter havde lovet sin Assistence, hun sagde: Jeg vil bedre overlegge, hvad som kan være Eders Konge gavnlig. Imidlertid behager Jeg flittig at holde Eder til Evrymedes, hvilken jeg og selv vil Recommandere Eder; og at opdigte bequemme Aarsager, for ikke at komme her fra Landet, og skal jeg giøre mig Umage for, at min Her Fader skal bifalde dem.

Jeg skal og letteligen ophitte en Mad-

de, hvorpaa I ofte og uden Mistanke skal kunde komme mig i Tale.

Da hun nu havde ladet denne fra sig, og Timoclea spurde hvad hans Erinde var? sagde Argenis: det er ikke af stor Betydenhed, uden saa er, at han maaskee endnu ikke haver aabenbaret mig sin Hiertens Meening, for ikke ved første Samtale at falde mig besværlig. Han roste den Naade og Høflighed, man her havde viist ham, som en Fremmed, og bad, at et af hans Skibe, hvorudi hans dyrebareste Sager vare, maatte antages i denne Havn ikkun for tvende Dage, paa det at nogle Ting, som ved Stormen vare blevne beskadigede, imidlertid kunde bringes til rette og forbedres. Hertil udbad han sig min Assistence hos Kongen. Som hun dette sagde, gik hun ind udi sit Kabinet, lod hente Evrymedes til sig, og befalede ham at pleie den fremmede Person vel; og, for disto bedre at skuffe ham, sagde hun, vi maae tillave ham en Skiænk, som i det mindste udi Verdie og Skionhed ikke maae være ringere end hans. Og imedens vi see os om saadan en Foræring, maae I see til, at han ikke laver sig til bortreisen. I kan letteligen opholde ham en love Tid, enten ved Jagt, eller ved at love ham, at han skulle faae noget rart at see. Imidlertid advarer jeg eder end en gang min kiere Evrymedes, at I ikke lader ham uformodenligen reise bort. Med denne Befalning lod hun ham fra sig; og som Natten under et Skin af Rolighed gav hende Fri-

Frihed at tænke paa sine Bekymringer, begynte hun, at overveye alt hvad som kunde hende, at fatte Anslag efter Sagens Beskaffenhed, og som en Dronning med større Mod end tilforn at sørge. Thi at Poliarchus, om han levede, skulle komme, derom var hun nu fuldt og fast bleven forvisset, saa vel af Gobryæ Klaade, som af Arsidæ Brev. Man maatte derfor nu ophitte Midler, hvorved hun ogsaa kunde opholde sig i Live for ham; men dersom han var omkommen, vilde hun ey heller længere leve. Men paa hvad Maade, og under hvad Skin kunde man faae Gobryæ Klaade til at forblive udi den Sicilisse Havn? Dog var dette et nødvendig Middel til at udføre hendes Forsæt: som var dette: dersom Archombrotus kom tilbage, forinden man bekom nogen vis Underrettning om Poliarchus: vilde hun hemmeligen flye til disse Skibe, og enten derved reise til Gallien, eller, ved at anstifte et Oprør i Sicilien, undgaae det Egteskab, hvortil hendes Fader vilde tvinge hende. Endelig anfangede hun ikke ubeqvemmeligen Sagen paa følgende Maade. Hun gik om Morgenen tilig til Meleander, klagede over, at Sicilien var bleven blottet for Folk, og sagde, at hun frygtede, at Radirobanes, naar han fik at høre, at Archombrotus med den fornemste Siciliens Styrke var reist til Africa, skulle igien faae i Sinde at rove hende bort, og til den Ende enten selv komme, eller sende en Deel af sin Krigs-Hær, for uformo-

dentligen at anfalde Riget. Intet var derfor tryggere, end at man for Betalning leyede de Gallier, som ret ligesom af en besynderlig Guds Naade vare komne, til at bevogte Kusterne, paa det at, om noget Anfal skeede, Sicilien kunde udreddes af Faren ved fremmed Blods Udgydelse. Thi det var kun en Maaned at giøre paa, imidlertid kunde man have sikker underretning baade om Archombrotus og Radirobanes; thi da de Gallier, som hun havde hørt, vare endnu ikke efter Stormen igien bragte i Seiglbar Stand; saa skulle de ikke finde sig uvillige i for Betalning at fortøve en saa ringe Tid. Disuden, sagde hun, ere de hverken saa faae, at de ingen Undsetning skulle kunde giøre os, ey heller saa mange, at de Sicilier maatte kunde frygte for dem, ifal de vilde forandre deres Hielp til Troloshed. Da hun nu med denne Tale havde bevæget sin Fader, kaldte hun hemmelig først Cleobulus og dernæst Evrymedes til sig, og forestillede dem den Frygt, hun havde for Radirobanes: bifsende dem tillige denne de Galliers Undsetning, som man for en ringe Ting kunde tilkiøbe sig. Men da disse sagde hende imod, forestillende, at man ikke vel kunde troe disse ubekiente Folk, og at Sicilien ikke manglede paa brave og tappere Mænd, talede Argenis end friere, sigende: om man end ikke finder det for godt for Siciliens Skyld, saa vil jeg dog, at man skal finde det for godt for min Frygtes skyld. Jeg haver allerede bragt hans Majestæt paa min

min Meening, og skal den ikke giøre mig til Vil-
lie, som ved sine Raad søger at bringe ham paa
en anden Meening. Som Princessen med saa-
dan Myndighed forestillede dette, turde ingen af
dem understaae sig at sige hende imod, og der-
ved at paadrage sig hendes Unaade. Ja de kap-
pedes endog om, besynderligen naar Argenis
var tilstæde, at raade hans Majestæt; at man
skulle anholde hos Gobryas om Kusternes Va-
retægt, hvorfor Kongen sagde, efterdi I finde
det saa for godt, da maae I Evrymedes tale
med Manden, og udforske, om han kan ophol-
de sig her nogen Tid; vi skal da nok komme til-
rette med hinanden om Betalningen. Evry-
medes giorde, som ham var befalet, og fant
Gobryas ikke uvillig dertil, saasom samme vel
forstod at det var et opspind af Argenis, han
lovede derfor sin Flaade til Undsetning i en Maa-
ned, og var alleene fortornet over, at man bød
ham Betalning derfor. Paa det han nu desto be-
dre kunde være antagen, tilbød han sin Undset-
ning uden Betalning, alleene som et Beviis paa
hans Vendskab.

V. Cap.

Hvorledes det gik Arsidas, efter at han havde forladt Gobryas.

Udi denne Stand vare de Sicilianske Sager,
imedens Arsidas lagde allevegne til Lands

i Africa med sin Gallee, og hvorsom helst der befandtes at være Forgrundt, lod sette sig i Land med en Baad, og spurde Bønderne, om de ikke derfra Landet af havde seet en fremmet Flaade, eller og om Stormen ikke havde opkast der nogle Mennisker. Ja han var allerede bleven træt af sin lange forgieves anvendte Møye, fornemmeligen efterdi han ikke kunde fordrage den Hede, som Synden-Vinden kastede fra de Sandige Middags-Lande, da det til al Lykke hendte, at han naaede de Mauritaniske Grænser, og anlandede paa et Stæd, hvor der fantes en liden Havn, og 8 Stadier derfra en maadelig Bye. Det tildrog sig og, at Forstanderen for denne Provincie, en Mand af stor Tapperhed og Forstand, just paa samme Tid spatserede ved Havnen. Denne, da han saae Arsidas, hvilken Ansigtet og Klæde-Dragten noksom viiste at være en Fremmed, nærmede han sig meeget venligen til ham, og saa vel efter sit Embeds som Høflicheds Pligt spurgte ham, om hans Land og Erinde. Da nu Arsidas, for ikke at nødes til at giøre Regenskab for mange og anstillige Ting, efterdi han seigiede paa en Gallisk Gallee, svarede enfoldeligen hen, at han var en Gallier: sprang den Mauritanier strax til og omfavnede ham, sigende: det er nok, Kiere Ven, at jeg hører det Navn Gallien, vi ere ellers til alle Ting forbundne. Behag kiere at tage til denne Bye, og i hvor hen I end agter at seigle, da vederqvæg [illegible] først hos os, og for-

syn eders Gallee med friſk Proviant. Arſidas ſtudſede ved denne uventelige og forunderlige Høflighed iblant et fremmed og ubekient Folk. han befalede derfor ſit Følge at komme paa Land, og paa den høyre Side af Forſtanderen, æret af alle, begav ſig paa Veyen til den nærmeſte Bye. Dernæſt, saaſom han frygtede, at han per Diſcurs ſkulle uformærkt robe, at han ikke kom fra Gallien, og ſynes ligeſom ved uſandfærdighed at ſøge de Høfligheds Skyldigheder, ſom man var pligtig eller agtede andre, ſagde han kortelig en, at han vel var en Sicilianer, men, ſom han betiente ſig af Galliſke Roers-Karle, og desuden ledte efter Kongen af Gallien ſaa havde han, da han blev tilſpurt hvadLands-Mand han var, givet ſig ud for en Gallier. Saa leeder Ida, ſagde Forſtanderen, efter den, ſom haver friet alle os Morer fra et fremmed Slaverie. Dette forekom Arſidas gandſke forunderligt, efterdi han var uviidende om alt det, ſom Poliarchus der havde bedrevet; paa det at nu derfor ikke enten han ſelv eller Forſtanderen ſkulle længere fare vild, ſpurde han aabenbare, hvad nyt der havde tildraget ſig? og hvad Velgierning de Morer havde nydt af Gallien? efterdi han, ſom ved Stormen var bleven dreven til de yderſte Grænſer af Africa, og nu allerede længe havde flakket om, ikke vidſte af ſaadant. Derpaa begyndte Forſtanderen med Begierlighed vidtløftig at fortælle alle Ting. Med hvilken Stolthed Radirobanes havde begyndt en Krig, og at

Kongen af Gallien ved Gudernes Beskikkelse, li-
gesom kaldet, var og kommen med en Krigshær,
dernæst hvad udfal Krigen havde faaet, og hvor
mange forskiellige Hendelser paa en kort Tid
havde tildraget sig. Men i besynderlighed fant
han Fornøyelse i vidtloftig at tale om, hvorledes
Radirobanes blev dræbt, hvor haard denne
Strid havde været, og hvorledes Lykken nogen
Tid havde været neutral, saa og at Seiervin-
deren var bleven temmeligen farlig saaret. Men
da Arsidas udi Discursen hørde, at Radiroba-
nes var feldet til Jorden ved den Galliske Konges
Haand; kunde han ikke længer dølge sin Glæ-
de; men med et blidt ansigt, at man noksom
kunde mærke at hans Glæde ikke var opdigtet,
sagde: saa er da Radirobanes, Kongen af
Sardinien, som nyligen kom fra Sicilien?
slagen; og det af den Galliske Konge? hvis
Navn jeg beder at I vil sige mig, paa det at jeg
ikke forgieves skal glæde mig. Han haver,
svarede den Mauritanier, tvende Navne, hvil-
ket længe haver bedraget mig, og har jeg og
mærket, at andre have derudi taget feil. Thi
nu kaldes han af sit Folk Poliarchus, og nu
Astioristes. Ved denne Tale blev Arsidas
saaledes bestyrket udi sin Glædes Følelse, at
han tvang de Mauritanier og dem, som fulgte
ham, næsten til samme behagelige Affecter.
Han erindrede nu ikke mere sine Bekymringer,
og sin Moye, men spurgde alleene, ligesom han
skulle tale med Guderne, hvad Skiæbne og
Hen-

Hendelser havde dreven disse tvende Konger, som vare hinandens dødelige Fiender, til Africa, eller hvilken Gud det saaledes havde beskikket, at det Blod, som burde udgydes for det Sicilianske Had, skulle nu opofres og betales ligesom til Nytte for Africa. Da han nu var kommen til sig selv af denne Betragtelse, spurde han hvorhen Poliarchus efter denne Seier havde begivet sig. Men Juba, thi saa hedte den Morer, svarede, at han endnu laae syg af sine Saar udi den Kongelige Residentze i Mauritanien; og at der hen var fire Dages Reise for en hurtig Ryter. Imedens de saa talede, komme de til Byen, hvor Arsidas strax begierede Vei-Visere, som kunde føre ham til den Kongelige Residentze. Thi Vinden begyndte paa nye at reise sig, og han frygtede for en Storm skulle overfalde ham, og skille ham ved sin saa godt som fundne Poliarchus; Men Juba vilde ikke tillade ham at reise, forinden han tillige med ham havde giort et Offer til den Giæstmilde Jupiter. Der var en stor Heede, hvorfor Arsidas blev bragt ned i Haugen udi en Lund, hvor han oppebiede Maaltidet, som paa de der anrettede Borde blev tillavet. Imidlertid forkortede Juba ham Tiden ved meget angenemme Discurser om Krigen og Poliarchi Seier, da omsider de med herlige Retter besatte Borde vendte Giæsterne til sig. Arsidas forundrede sig over denne uformodentlige Overdaadighed, dog anstaae han intet med større Forundring, end at der

iblant

iblant Biretternene vare adskillige Slags Ebler, som saaledes vare overtrakte med Jis, saa at nogle af dem ikkun til den halve Deel, og andre gandske dermed vare bedekkede, dog kunde man igiennem denne klare Jis see Skallets naturlige Farve. Han stod i Beraad hvad han helst skulle troe, og var gandske forundret over denne sælsomme Ting. Thi for det første vare disse Ebler gandske friske, og for det andet var det ikke mueligt, at Vandet paa disse heede Aarets Tider kunde fryse. Dernæst, at han ikke ved nogen opdigtet Forestilling skulle bedrages, følede han med Haanden paa Jisen, som med tilbørlig Kulde forvaarsagede hans Fingre Svie, saa at han ikke kunde tviile paa, at jo dette var Vand, som virkeligen var bleven til Jis; han gav sig og strax til at bide paa Eblerne, og befant at de havde deres naturlige angenemme Smag, alleene at den aldt for stærke Kulde beed paa Tungen. Juba fornøyede sig ret meeget over sin Giæstes Forundring, og erindrede ham at tage for sig af Retterne, saasom han formedelst den overmaade store Forundring, som han var falden udi, ligesom havde forglemt at Spise. Men Arsidas spurde med en smilende Miine, fra hvilket Scythien, som med Africanske Træer var besat, han havde hentet denne Ret, hvortil Juba svarede; paa det at I desto meere maae forundre Eder: da bunge disse Ebler endnu paa Træerne, da I kom ind udi Haugen, og Vandet, som nu er Jis, stod da

ud

ud fra sine Kilder, herover faldt Arsidas i end langt større Forundring, og spurde Juba, ved hvilket Hexerie eller i hvilken Hule Naturen saa hastig kunde forandre sig. Men han sagde, dette er en nye Maade, hvorpaa man hos os ved Kunst kand faae Vinter end og mit om Sommeren, og skal jeg underrette Eder der om, naar I haver provet Musten, hvorpaa der strax fremkom en Egyptisk Dreng med Musten udi et Beger, som var giort af Jis. Som nu Arsidas havde uddrukket Musten, slog Drengen Begeret imod Jorden, saa at det gik i stykker; hvorover Arsidas beklagede, at et saadant vel skrobeligt men dog om Sommeren kostbart Begere blev sønderslagen; men Juba sagde, forbrnes ikke kiere Ven derover; vi bruge til en hver Drik, et eget saadant Beger: thi det var en Skam, om man saae et og det samme Beger to gange paa Bordet. Arsidas prøvede nu intet videre, men var begierlig efter at vide, paa hvilken Maade man saa virkeligen kunde efterabe Naturen, da man frembragte adskillige Slags Former af Kaabber, saasom til Tallerkener, Begere, Fade, og alle Slags Instrumenter, som man bruger i Giæstebude: hvorpaa Juba saaledes begyndte at tale: Disse ere de Giemseler, hvorudi det Vand bliver ost, som forvandles til Jis; thi enhver af disse Former skiules saaledes med sit Laag, at alle Kanter falde tæt i hinanden, undtagen det snevre Hull, hvorigiennem Vandet gydes ind udi dem: ligesom man ellers

pleyer

sædvanlige Opvartning, uformærkt bortlog denne lille Paqve; og, imedens de andre vare indtagne af Medynk og Frygt, pakkede sig ud af Huuset.

VI. Cap.

Arsidas savner den bortstaalne Pung, og gior Allarm derefter, Phoibas bliver bange, og bringer Argenis Brev, som laae i Pungen, til Poliarchus.

Men da nu Sygdommens første Anfal var gaaen over, og Arsidas kom til sit Mæle igien, spurde han Lægerne, hvad deres Tanker vare om hans Svaghed, og naar han vel kunde komme til at reise? hvor til Lægerne svarede, at der vare gode Tegn til Helbred; men Maven og de andre Seener, som vare blevne forkiolede, og havde foruaarsaget en Feber over alt i Blodet, maatte ved nogen Hviile bringes til rette igien: hvorfor det kunde blive paa sit Beste, om han i en Tid af fire Dage endnu kunde komme saa vit, at han kunde begive sig paa Reisen. Efter at han derfor havde beklaget sig for Guderne over at han just paa saadan Tid skulle blive opholdt, vendte han sig til Juba, og sagde, det er ubilligt, at det Brev, som jeg haver til Kong Poliarchus, her formedelst min Svaghed skal blive forsinket: hvorfor, om J behager at skaffe nogle Veivisere, jeg vil strax sende det ved een af mine Betientere til Residentzen, dernæst kand jeg udhviile her disto roligere, indtil min

Svag-

Svaghed tillader mig at reise. Juba roste dette Anslag, lagde og dette dertil, at den, som Arsidas behagede at afsende med Brevet, skulle strax faae nogle, som skulle følge ham til den Kongelige Residentz. Hoorpaa Arsidas begyndte at lede efter den lille Pung, hvorudi Brevet laae, som ham af Argenis var betroet, og var det just den selv samme Pung, som hans Tiener havde bortstaalet; men da han med Forskrækkelse fornam, at den var bortsnappet af hans Kiole, og alle nægtede at have seet den, gav den rasende Brede ham strax Kræfter; saa at han, uagtet Lægerne forbod ham det, sprang op af Sengen, og truede sine Betientere med Døden, ifal denne Tiere Pung ikke blev strax levert tilbage. Han holdte et rasende huus efter den, kaldede baade paa Huderne og Menniskene, og ikke uden Mistanke saae sig om blant de Morer, som udi Begyndelsen af hans Svaghed vare tilstæde hos ham: han betragtede den bestaalne Kiole, rev nu i den og nu i sit eget Ansigt, og spurde hvo af hans Betientere var ham nærmist i hans Svaghed. Men de havde alle været tilstæde, og havde agtet det for deres Pligt at tage fat paa ham i denne Tilstand, da han vilde falde over Ende. Omsider bleve hans Kræfter fortærede af den selvsomme bittre Sorg, som tilforn havde foraget dem, saa at han maatte nu lanat svagere til Sengs. Man havde megen Møye for at bringe ham ved adskillig slags kraftig Rogelse til sit Mæle igien. Da han, saa snart han kunde,

sagde, lad være Lykken er mig imod og haver paafort mig baade Svaghed og Tyve-Haand, saa maae jeg dog ikke slaae Haanden af mig selv, og mit Kongelige Herskab, skaf mig Pen og Blek, jeg vil i Dag skrive til Kongen: og inden tvende Dage begive mig paa Reisen, om jeg end skal lade mig bære i en Porto Chaise, og det skal koste mit Liv. Kald mig og strax paa Phorbas, thi denne vil jeg i Dag bortsende med mit Brev. Men o Skiæbne! Det var just denne selv samme Phorbas, som havde staalet, og var bortloben. der bleve derfor og strax sendte nogle, som skulle søge efter ham baade paa Skibet og i Byen. Men disse komme omsider tilbage med den Tidende, at han var ikke at finde. Thi fattede Arsidas strax Mistanke til ham, lod sig dog ikke mærke, men sente atter nogle ud i Byen og til Havnen, for med Flid at opsøge ham. Han kaldte og strax Juba for sig selv, og sagde, uden Tvivl foraarsager min Tieneres Troloshed mig denne Bekymring: thi hvorfor skulle han unddstikke sig, i særdeleshed paa denne Tid da jeg er syg, og i Livs-Fare, dersom han ikke havde bestaalet mig, og agtede at forlade baade mig og Africa? Dersom I elsker Poliarchus, saa bevn den Uret, ham ved denne Tyv er tilfoyet, behag at sende Bud til de nærmeste Havne, og lad forkynde, at ikke nogen fremmed Person indtages paa Skibene, med mindre han giør Rede og Rigtighed for sin Person: men denne Efterspørsel maae skee paa det allerhemmeligste, at han

han ikke, i fald han faaer at vide, at der ved Soe-Kanten findes Speidere efter ham, skal ophitte et andet listig Puds og giøre vor Flid til intet. Jeg skal ikke i Dag for mine Betientere lade mig mærke, at jeg haver ham mistænkt for noget ont, paa det at vi kand bedrage Medviiderne, ifal han maaskee haver efterladt nogle her hos os. Juba forsikrede, at vilde lade sig Sagen være anliggende, og strax ved troe Betienter sendte Breve des angaaende til Øvrigheden udi de næste Havne. Men Phorbas havde allerede tilforn giættet sig til alt dette, og hans onde Samvittighed foroget baade hans Frygt og Forsigtighed. Thi da han havde begaaet Tyveriet, og vidste endnu ikke, hvad det var, som han havde staalet; sogte han en hemmelig Afkrog, for at overse sit giorde Bytte; paa det at, ifald han intet fant, som var værd at vove, (som man siger) et blaat Øye for, han da kunde bringe Arsidas alle Ting tilbage igien, Under et Skin, som han havde taget dem fra ham, da han var syg og vidste ikke af sig selv, for noyere og bedre at giemme dem. Men see! da han aabnede den lille Paqve, fandt han først en liden Kiæde af Edelsteenne, som vare indfattede i Guld, lige vidt fra hinanden; dernæst trende med store Diamanter besatte Ringe, hvor af enhver for sig var indsvøbt udi hor, paa det de ikke skulle skamfile hinanden, og beskadige det skionne Arbeide, og endeligen paa Bunden nogle faae Ducater, hvilket alt Arsidas havde giemt paa sit

Legeme til Hielp, ifal han kunde komme i een el-
ler anden Fornodenhed. Herforuden fandtes
og udi Paqven et Brev, som var Arsidas langt
kierere og kostbarere end alt den anden Skat,
nemlig Det, som var sent fra Argenis til Poliar-
chus og havde givet Anledning til Reisen. Da
nu Phorbas flittig havde igiennemseet alle Ting,
gratulerede han vel sin Forvovenhed med Ædel-
steenene og Guldet; men dette Brev forvirrede
hans Concepter, han saae, at det var til Po-
liarchus, dog vidste han ikke hvorfra eller fra
hvem det var sent, og frygtede han, at dette
Brev ville foraarsage større Allarm, og sende
flere Spioner ud efter ham end Guldet eller Æ-
delsteenene. At gaae til Havnene, syntes han
ikke synderlig vel om, saasom han næsten ikke
meere tvivlede paa, at man jo der oppasse ham,
og at forsøge sig dybere ind udi Africa var hel-
ler ikke raadeligt, thi han troede ikke vel Folket,
og kunde der ey heller finde Leilighed at komme
over til Europa, hvilket var det, som han trag-
tede efter. Endeligen tvang hans onde Sam-
vittighed og Fornodenheden ham udi denne sin
Tvivlraadighed, at ophitte og forsøge et eget
Skielmstykke. Han vilde af sig selv gaae til
Residentzen, levere Poliarchus dette Brev, og
midt udi sit Skielmstykke søge Belønning for
den største Troeskab. Efter at han derfor havde
optænkt Maaden, hvorpaa denne List skulle i
verksettes; og sminket Løgnens ganske Sammen-
hæng, reiste han til den nærmeste Bye, spurde
der

der Veien til den Kongelige Residentze, og leiede de hurtigste Heste for sig og den, som han havde antaget til Veivuiser. Paa den tredie Dag saae han Byen fra Toppen af et Bierg, da han strax forlod Hest og Veivuiser, og kom selv ene til Vagten, hvor han med et bleat Ansigt (thi han havde med frit Forsæt lober sig gandske træt:) sagde nogle gange overlydt, at han hastede til Kong Poliarchus. Han blev strax ført til Slottet, hvor man paa samme Tid ikke vel kunde faae Poliarchus itale, efterdi han efter lang Vaagen var just da af en Hendelse falden i en liden Slummer: men da Phorbas blev bragt til Gelanorus, forestillede han gandske stolt, at han var kommen, for at melde Ting, som vare vigtige, og i største Hast maatte settes i verk: og der han blev befalet at sige, hvo han var, sagde han, det skal jeg bedre sige Kongen; jeg er sent til ham fra Sicilien, jeg haver Brev med mig, og frygter jeg disver, at Sagen ved denne selvsamme Forhaling, som I her gior, skal forderves; da jeg for den at befodre, haver næsten lobet Aanden af mig.

Som Gelanorus nu horde Sicilien nævne, og at derfra var Brev, og sluttede tillige af den Hast, Vudet havde, at det maatte bringe noget vigtigt med sig; holdte han disse Ting for vigtige Aarsager nok til at vække Poliarchus op af sin Sovn. Dog gik han gandske sagte til Sengen, for ikke at skrække Kongen i første Sovn, hvilket er farligt for dem, som blive op-

vakte, og ere endnu ikke komne til sig selv. Han gav sig derfor til at Høste, gik lidet haardere til, og talede saaledes til Kongen. Allernaadigste Konge, der er Brev fra Sicilien, og Budet haster, jeg veed ikke hvorfor; Poliarchus reiste sia derpaa strax i Engen, og befalede at bringe Budet til sig. Thi treen Phorbas med en gruesom Forvovenhed ind udi det Kabinet, som han næst Guderne allermeest burde have frygtet for, og med ligesaa dristige Geberder som Ord begyndte saaledes sin opdigtede og opsminkede Logn, jeg er allernaadigste Konge, sagde han, een af Arsidæ Venner, da han reiste fra Sicilien til Eders Majestæt, tog han mig med sig. Efter at han længe havde sogt efter Eders Majestæt, horte han omsider Ryatet om Eders Majestæts Seier, og satte derfor sin Cours hid, vi vare allereede ikke langt fra Landet, da vort Skib blev omringet af tvende Rover-Far-Toner. Faae af os havde Maaden, og funde de fleste for nødt end og for Striden, at overgive sig; saaledes blev Arsidas forraad og kom med sit Folge og hvad Gods, hand førde med sig, i Roverne Magt. Men der de havde nu bortrovet alle Ting, vilde de endnu have meere. hvorfor den fornemste af dem trakte sin Dolk, satte den for Arsidæ Strube, og sagde: jeg seer af din Klæde-Dragt og Equipage, at du er en Person af store Midler, hvorfor, dersom du ikke strax, foruden det, som vi allerede have taget, tæl-

ler

ler os tre Talenter, da skal jeg skiære dig Struben over, og kaste dig i Havet af Lænkerne, thi han var allerede lagt i Lænker. Arsidas svarede, hvorledes kan jeg skaffe Eder de tre Talenter, efterdi I haver end betaget mig min Frihed. Ja, sagde Roveren, da jeg spurde dig hvorhen Reisen galdt, tilstod du, at vilde til det Mauritaniske Hof; thi maae du sandeligen der ikke være ubekient; jeg vil give hvilken af dine Tienere, som du forlanger, los af sine Baard, med den Vildkaar, at, dersom samme ikke inden tre Dage er ved denne Strand med den Betalning, som vi fodre, skal du visseligen dse; og maae du ikke tænke at bedrage, eller at sette nogen ud paa os, for at hevne dig, thi vi have her en fri udsigt, og kan hverken til Vands eller Lands hemmeligen overfaldes. Dersom den, som du sender, forer nogen anden med sig, skal det koste dit Hoved; ja blive vi af en Hendelse ogsaa imidlertid af Skibe overfaldne, skal du og undgielde for denne Modgang. Da han dette med en ugudelig og barbarisk Stemme havde sagt, blev Arsidas gandske forsagt, kastede sine Øyen een og anden gang paa os alle, og endeligen befalede mig at komme til sig, og sagde. See min kiere Phorbas! hvor høyligen jeg stoler paa din Troeskab; mit Liv dependerer nu af din Hurtighed, reis til Kong Poliarchus, og giv ham tilkiende i hvad Tilstand jeg er. Han skal ikke spare tre Talenter for mit Liv; at han ikke skal tvivle paa, at jo den Fare, som du mælder ham,

er vis, da tag dette Brev (hvorpaa han tillige tog Brevet inderst af sin Barm,) det er skreven til ham, hvo der haver skrevet det, kommer dig ikke ved at vide: jeg overleverer dig det at frembringe, ey alleene til et pant paa din Troskab, men fornemmeligen at det ikke skal komme bort, ifald Roverne uskyldig skulde tage Livet af mig; saaledes blev jeg affendt, og er nu kommen til Eders Majestæt, efter at jeg i halv anden Dag haver været underveis, jeg haver endnu ligesaa lang Tid at reise tilbage i, dersom Eders Majestæt vil see Arsidas med Livet. Imedens han dette talede, havde han overleveret Poliarchus Argenis Brev, ligesom sent fra Arsidas, hvilket da Poliarchus saae at være ubeskadiget og med det Seigl for, som Argenis pleiede at bruge til ham, paakom ham af Glæde en Gysen i Legemet. Dog som Arsidæ Fare tillige gik ham til Hierte, saade han, imedens han Aabnede Brevet. Min Ven! hvosomhelst I er, som Arsidas haver betroet sit Liv og sin Lykke: viiser I Eder hurtig, og skaffer mig ham tilbage; da vær forsikret paa, at I ey alleene skal tilbringe Roverne de tre Talenter, men ogsaa Eder selv stor Rigdom, saa at I skal sige, at jeg belonner Velgierninger. Gak strax hen Gelanorus, og leverer denne saa meget Guld, som kand udgiøre den fornødne Summa, han burde allerede have været expederet. Gak strax, at ikke Roverne skal formedelst forhalingen handle ilde med ham. Men meener I ikke min Ven! at man

man, Arsidas ubeskadiget, kunde udsende nogle imod disse Rovere, som kunde bringe dem op, og føre dem af deres Fartøyer til Gallien? Phorbas gruedes ved at høre tale om Gallien, som han selv havde fortient: løftede derfor ivrigen begge Hænderne i Veiret, og med et skarp Øyesyn saade: O ney! o ney! fat ikke, allernaadigste Konge! dette Forsæt. Roverne have lette Fartøyer, opholde sig paa et Stæd, hvorfra de kan see vidt omkring sig, de skulle sandelig huage Arsidas i mange Stykker, og flye bort, uden at man skulle kunde faae dem fat, og straffe dem derfor. Nu havde Poliarchus allerede aabnet Brevet, og læste det; det var skreven med Argenis egen Haand, men Indholden var aldeles bedrovelig. Han saae Selenisse onde Gierning og Straf, og tillige Radirobanis ugudelige Gemyt, som ikke havde unseet sig for, ubilligen at bagvaske den allerkyskeste Princesse. Men det var hans Trøst, at denne var ikke mere i Live, og at han selv havde overvundet ham. Men hvad Raad var her imod Archombrotus, da Meleander trængede paa Egteskabet, og Argenis var neppe given to Maaneders frist? Men da han dernæst kaste sine Øyne til det sidste af Brevet, hvor Dag og Datum pleyer at settes, og deraf fornam, at Tiden, paa hvilken han enten maatte komme tilbage, eller Argenis dee, var allerede forloben, begynte han nu at laste sig selv, nu at vredes paa Stormen, og nu at bande Africa, formedelst

hvilken at Conservere, han tænkte sig at være bragt om en Hals, men alle Ønsker, og alt Had gik ud paa Archombrotus. Jeg vil, sagde han, jeg vil Conservere mit Liv til din Ødeleggelse, du allerhaardeste af mine Uvenner. Jeg vil følge Argenis i Døden, naar jeg først er bleven trøstet ved din Død; og skal vi end og efter Døden stride sammen, thi jeg vil hverken give eller tage imod Fred. Imedens han var udi denne hestige Bevægelse, begynte han imod sin Villie at tvivle, om og Argenis havde været ham saa bestandig troe, at hun efter Løfte havde taget Livet af sig selv. Thi hvor naturligt er det dog, at vi elske vort Liv? og hvor angenem er dog den Magt, som holder os tilbage, fra at stikke os en Dolk i Hiertet? Endeligen, bild dig ind Poliarchus, tænkte han; at Egteskabet var forestaaet, bild dig ind, at hendes Fader havde tvunget hende, og at den bestemte Dag for dine Elendigheder var oprunden: vilde du da vel, at hun skulle tage Livet af sig? Som nu denne saa store Sinds Urolighed plagde ham langt hestigere end hans saar, befalede han at Phorbas, som imidlertid blev tiltalt Ducaterne, skulle komme ind til sig, og skiældede for den lang'emme Seiglads, efterdi Arlidas var ikke forend efter to Maaneders Forløb kommen til ham. Men Phorbas fortalte trolig, hvorledes de havde sværmet om: at de vare blevne tvungne til at opholde sig til Cumis, at de havde troffen underveis Gobryas, og at en Storm havde drevet dem fra Italien til Africa. Po-

Poliarchus anhørde med Fornøyelse, for saa vit paa den Tid skee kunde, Tidende fra Gobryas, og spurde hvor han var afbleven? hvortil Phorbas svarede; Derom ved jeg ingen beskeed, uden at jeg hørde saa underhaanden, at han seiglede til Sicilien. Disse Ord gave hemmeligen denne elendige Elskere igien noget Haab. Men Phorbas sagde, vi tabe allernaadigste Konge Arsidas ved denne lange ophold: thi maae Eders Majestæt tillade mig at redde ham, som skal give Eder langt vissere Underretning om alting end jeg kand. Poliarchus roste Kienerens Troskab, og befalede, at give ham end den 4de Talent, at ikke Arsidas skulle maaskee være Penge los, naar Roverne vare tilfredsstillede, man skaffede ham og en særdeles rask Hest, hvorpaa Phorbas steeg op, hastede at komme Mauritanien af sigte, og med sit Rytte at forsøge og undstikke sig langt fra Strand-Kanten.

VII. Cap.

Der ere neppe tvende Dage forløbne, da Arsidas kommer til Poliarchus, og faaer at vide, hvad Puds Phorbas havde spillet.

Omendskiønt Poliarchus endnu neppe var bleven saa vit helbredet af sine Saar, at han kunde være oppe af Sengen; saa besluttede han dog ikke længer at opsette Reisen til Sicilien.

Thi

Thi han kunde jo hvile paa sit Skib, tænkte han, og, bruge de fornødne Medicamenter til sin Helbred. Dette fant Gelanorus vel ingen Behag udi, men han understod sig og ikke forgiæves at sige noget derimod. Dog skulle man oppebie Arsidas, som Phorbus havde lovet inden tre Dage at bringe did, hvorfor Gelanorus troligen efterkom sin hastende Herres Ordre, i at lave all Ting færdig til Bort-Reisen. Officererne paa Galleerne kaldede Soldaterne og Skibs-Folket sammen til deres Forretninger, Provianten blev fort om bord: og der fattedes nu intet uden alleene Seigl-Ordre. Hyanisbe kunde og ikke hindre sin Vens Hast, hvilken ville sætte sine endnu utillægte Saar i Fare. Hun kunde ikke begrunde, hvorfra saa uformodentlige Anslag kunde komme, og hvad ham var vederfaret, hvorfor han saa hastig over Hals og Hoved ville reise bort; og unsaae hun sig for at spørge der om som af en utidig og uanstændig Nysgierrighed. Poliarchus, som for Sorg ikke kunde faae Sovn paa sine Øyen, ved det han nu var i Frygt for Argenis, og nu brændte af Had til Archombrotus, forstyrrede sin endnu svage Helbred den Nat. Dog stræbede han med Ord at dølge sin Svaghed; at han ikke med sit Folkes Samtykke skulle forbydes at sette sit Liv i Fare, ved at gaae for hastig til Skibs. I det øvrige vare neppe tvende Dage forløbne fra Phorbasis Bort-Reise, da Gelanorus, i det han gik ud af sin Konges

Gemak, mødte Arsidas, som temmeligen var bleven forandret udi sit Ansigt, deels af Sygdommen, men fornemmeligen af Vrede og Sorg. Thi efter at han hastigere, end Lægerne havde ventet, var kommen til sine Kræfter igien, havde han Dagen, efter at han var af Phorbas bleven bestaalet, dristet sig til at begynde sin Reise udi en Porto-Chaise. De øvrige Dage tog han ikke i Betænkning at ride, saasom han af Bedrøvelse over det forlorne Brev tænkte hverken paa sig selv, Reisen eller Arbeidet. Hvor skulle han forfølge Tyven? med hvilke Ord skulde han undskylde sig for Poliarchus? eller med hvilken Skam og Blussel skulde han komme tilbage til Princessen. Udi disse Bekymringer kom han ind paa Slottet, og blev bragt did hen, hvor Poliarchus logerede. Som nu Gelanorus uformodentligen blev ham var, tog han imod ham med et meget glad Aasyn, og sagde. Jeg vil ikke at nogen anden end jeg selv skal melde hans Majestæt Eders Ankomst, thi vil jeg gaae, og bringe ham denne glædelige Tidende. Men Arlidas, som for Gelanorus vilde undskylde sin Vanlykke, sagde: bie Gelanorus: I maae først vide den store Ulykke mig er vederfaret: Men Gelanorus, som tænkte at han vilde beklage sig over sit Fængsel og Rovernes Penge-Gierrighed, som Phorbas havde fortalt, sagde, vi vide alt dette, og I skal disuden bedre kunde fortælle det for hans Majestæt selv. Hvorpaa han forlod Arlidas, og overiilet af

Glæde

Glæde vilde ikke tsve, uagtet Arſidas giorde ſig Umage for at holde ham tilbage. Poliarchus blev ved denne Tidende gandſke beſtyrtſet, og tilkrev det Phorbaſis Hurtighed, at Arſidas ſaa haſtig var kommen af Rovernes Hænder, han befalede at lade ham komme ind, og da Arſidas nu første gang ſkulle tale til ham, ſom en Konge, omfavnede Poliarchus ham, og ville ikke tillade, at han ſkulle af ærbødighed falde i Knæ for ham. Men de vare begge længe i Vildfarelſe: ſaaſom Poliarchus blev ved at tale om det, ſom Phorbas havde opdigtet om Roverne, og Arſidas tænkte, at Poliarchus talede om Phorbaſis Tyverie, og forundrede ſig over, hvorledes han i ſaadan Haſt kunde faae at vide, at han havde miſt Brevet. Guderne ſee Lov, min kiere Arſidas, ſagde Kongen, at vi ſee Eder med Hilſen, efter at I have udſtaaet ſaa mange Gienvordigheder ſaavel af Storm og Uveir ſom af Rovere, Eders Modgang haver, fra den Tid vi fik den at høre, gaaet os nærmere til Hierte end Eder ſelv. Hvortil Arſidas ſvarede, dette haver og, allernaadigſte Konge, gaaet mig meſt til Hierte i min Ulykke; at jeg vidſte, at Eders Majeſtæt ville tage ſig dette meeget nær. Men tilgiv Eders Arſidas, jeg er ved min onde Skiebne og ikke forſmedelſt nogen Forſeelſe kommen i Skade, og maatte jeg ikke have turdt komme for Eders Majeſtæts Aasyn, eller underſtaaet mig til at forſoge, hvad Eders Majeſtæts Vrede maatte

vilde

ville beſlutte imod mig, derſom jeg ikke vidſte, hvor viiſeligen Eders Majeſtæt forſtaaer, at ingen haver ſine Betienteres Gemytter og Lykkens ublidhed udi ſin Haand. Hvad Aarſag haver jeg til at være vred paa Eder, min kiere Arſidas? ſagde Poliarchus: mon det ſkulle være fordi I haver givet Eder i Fare paa havet for min ſkyld, og af Storm og Rovere er bleven ilde medhandlet? Men hvor er vor Phorbas, ſom jeg ſaaledes ſkal beſkiænke, at I deraf ſkal erfare, hvor kiær i er os? Arſidas, ſom tænkte at Poliarchus ſpottede ham, ſagde: Gud give at phorbas var her tilſtæde! han ſkulde ved ſin Straf ſtadfæſte min Uſkyldighed. Men hvorfra haver Eders Majeſtæt faaet phorbatis Navn at viide? fordi, ſagde Poliarchus, jeg ikke kand forglemme et Menniſke, der med ſaa ſtor Troeſkab haver opagtet Eders og vores Sager; Gud give I havde ſeet ham min kiere Arſidas! da han hos os ikke vilde lade ſig opholde, paa det I ikke ſkulle komme til nogen Fortred; imedens han puſtede, imedens Ducaterne bleve ham tiltalte, og imedens han paa min forlangende kortelig fortalte mig Eders ulykkelige Hendelſer var han gandſke urolig i ſindet, og ſyntes med ald Længſel og geberder allerede at haſte paa Veien tilbage til Eder igien. Men hvor bleve Soe-Roverne af? tænker I vel, at man kunde naae dem, ifald vi udſendte nogle Skibe efter dem. Hvad er det for nogle Soe-Rovere, ſvarede Arſidas, og hvad er det for en Troeſkab af

phor-

phorbas; hvorom Eders Majestæt behager at fortælle mig? ach gid jeg havde han fat, eller Eders Majestæt havde ham selv fat! o J Guder! hvor nødig ville jeg opsætte i en eeniste Dag, den Straf, han har fortient. Jeg meener, den phorbas, sagde Kongen, ved hvilken J nyligen, da J var fangen, sente mig min Princesses Brev. Men hvorfor lader J som J ikke kiender een af Eders troeste Venner? da nu Arsidas sagde dette Brev, blegnede han af en høyst bestyrtet Affect, som endnu ikke kunde tage imod Glæden: og længe igientog alleene disse Ord. Saa haver Eders Majestæt bekommet Brevet? og det af phorbas? hvad er dog dette for et Vidunder! eller hvad er det for en Drom? allernaadigste Konge! Derpaa kom han til sig selv igien, og sagde: jeg er hartad færdig at tilgive ham sin Forseelse: Efterdi han ikke gandske vil ødelegge mig. Men hvor er han? vi haver ikke seet Personen, svarede Polyarchus, siden han bekom af os 4 Talenter, for at ranzonere Eder fra Soe-Roverne. Her til sagde Arsidas, jea haver ikke været fangen af nogen! O et forslagen Hoved, o en anden Autolycus! Saa faaer han Ros og Belønning til for sin Troloshed? og har den sidelige Fual, efter at han haver bestaalet mig, og saa ikke forgieves kuffet Eders Majestæt. Derpaa begyndte han ordentligen at fortælle alle Ting: hvorledes han var falden i en Sygdom hos Juba, og, bestaalen af Phorbas, kom, for

for at giøre Undskyldning for Argenis Brev, som han havde tabt. Derimod fortalte Poliarchus ham ikke uden med Latter paa begge Sider den gandske Tragoedie, som Phorbas havde spillet. Og tilgiver jeg ham det, sagde han, alene fordi han har saalt dette Brev for saa mange Talenter. Men den vigtige Ting, som da fornemmelig blev handlet om, tillod dem begge ikke længere at tale om Phorbasis Gierning, hvorfor da Poliarchus havde faaet Arsidas for sig selv og spurt ham, hvorledes Argenis levede; sagde han fremdeles: Meener I vel, at den arme Princesse, som jeg imod min Villie gior Elendig, lever endnu? hvad Hielp og Raad kand I give mig? hvorledes skal jeg faae tilstrekkelig Hevn over Archombrotus? jeg vilde end i Dag reise fra Africa, min kiere Arsidas. Men i Nat brod mine Saar op igien, saa at jeg ikke kand udstaae Smerts Urolighed; jeg vil, imedens jeg her ligger og sanker Kræfter igien, overlevere til Eder og Gelanorus den største Deel af min Krigshær, I skal dermed befordre Eders Allernaadigste Frues Beste; dersom hun endnu staaer til at redde. Jeg skal strax komme efter, og enten ved min Død eller Seier finde Rolighed. Derpaa fortalte Arsidas saa vel det, som Argenis havde befalet ham, da han reiste, som alt hvad sig havde tildraget efter Poliarchi Bortreise, fornemmeligen talede han om de Leye, som af Radirobanes vare indrettede, for at bortrove Argenis; Ey heller havde Sele-

nissa liden Deel udi denne Tale: saasom han fortalte, hvorledes hun havde syndet, og straffet sig selv med Døden: Derefter mældede han om den Naade, hvorudi Archombrotus stod hos Kongen; og hvad Umage, han havde giort sig, for at vinde Princessens Gunst. Der vare udi denne Samtale foruden Poliarchus og Arsidas, ingen tilstæde uden Gelanorus, thi som denne havde været Medviider udi alle hans hemmligheder, hans gandske Livs Tid, saa vilde han ikke at han skulle være uvidende om denne Sag.

VIII. Cap.

Imedens Poliarchus, Arsidas og Gelanorus holde Raad angaaende Siciliens Sager, lader Hyanisbe melde, at hendes Søn, er kommen til Hove.

Imedens disse nu overlegge deres egne og Siciliens Sager, og frem for alle Ting, hvorledes Archombrotus kunde tages af Dage, kommer Mecipsa fra Hyanisbe og melder, at Dronningens Søn var omsider kommen til sit Fæderne-Land med en Flaade, og at han, saasnart han kom til Slottet, vilde strax efter Skyldighed giøre sin Opvartning hos ham. Man begynte og strax derpaa at høre en frygtefuld Allarm udi den Kongelige Residentz. Folket løb i haabetal deels til Slotte, Pladsen og deels til Havnen. Ministrene samlede sig hos Dronningen

gen, og forlangede at sendes til Printsen, thi, saa snart Archombrotus havde sent en Jagt forud, for at forkynde hans Ankomst, fuldte han selv strax bag efter, og var allerede kommen paa Land. Af Skibene, som fuldte ham, kastede nogle Anker udi Havnen, som var ved den høyre Side af Floden, og andre Roede og Seiglede opad Floden, og beklagede Soldaterne, som tænkte at komme til en Strid, sig over, at de funde ingen Modstand. Archombrotus selv, saa snart han var kommen paa Land, tilbad sine Fæderne Guder, jorden og den Luft, som han ved sin Fødsel havde nødt. Dernæst kastede han sine Øyne om blant Folket; som allevegne lod høre Glæde-Raab og Lykønskninger, og med et mildt og venligt dog tillige Majestætisk Aasyn viiste sin Fornøyelse derover. Dernæst vendte han sig til de fornemste, tog imod Haand-Kys af dem, og kiendte igien sine gamle Venner; gav ogsaa adskillige af dem, som paa alle Kanter giorde deres Opvartninger, et og det samme Svar, og det ganske kort, saasom Tiden og Mængden Udfordrede det. Han blev længe staaende paa et og det samme Sted formedelst deres mængde, som lykønskede hans Ankomst. Dernæst begav han sig til Staden, og paa Veyen spurde de nærmeste om Dronningen, Mauritaniens Tilstand og Radirobanes uret, alle Ting bleve ham kortelizen fortalte, men af adskillige Personer, og ikke paa een Maade. Dog vare de alle herudi eenstemmige, at Africa var

frelst af Faren, at de Gallier havde undsat dem, og at Radirobanes var ihielslagen. Men Hyanisbe, som ikke kunde taale, at andre skulle have den Fornøyelse at see hendes Søn, førend hun selv fik ham at see, omendskiønt hun baade var hans Moder og en regierende Dronning, satte Majestæten til side, forføyede sig af sit Kabinet, og under et Skin af at see, hvor hurtig Folket var omkring hendes Søn, og hvor brave og ypperlige Officerer og Soldatere, (thi saa gik Ordet) han selv førte med sig; gik ind udi Forgemakket og derfra til den yderste Slots-Port, som vente mod Staden. Som nu Archombrotus langt fra blev hende var, steeg han ned af Hesten, og af Glæde saa godt som løb den halve Vey; men saa snart han var kommen til sin Moder, og havde kysset paa Enden af hendes Mantov, flod Taarene hende ned af Kinderne, saa at hun end og i Folkets Paasyn ey kunde holde sig fra de Caresser, som hun i eenrum burde have vist ham, Men tog ham ved Haanden, og sagde: Jeg roser Eders Sønlige Kierlighed, min Søn, at I med en saa ansenlig Udrustning er hidkommen for at beskytte Eders Moder. Men at I ikke er den første, som jeg til Moderlig Kierlighed er forbunden, haver Kongen af Gallien forvaarsaget, ved hvis Seiervinding vi ere frelste. Denne haver drevet odeleggelsen fra Eders Mauritanien; denne haver frelst Eders Moder, som ellers allereede maatte have været en Slavinde i Sardinien;

dinien; Tyrannen selv haver bestænkt det med Urt anfaldne Africa med sit Blod: jeg vil ikke tale om, at vi ere denne Konge pligtige noget videre, som baade han og alle andre, foruden jeg selv, ikke vide, kom min Son, og hast end ikke at ofre til vort Lands Guder, forinden I haver aflagt Eders Hilsen for ham, som endnu ligger Syg af de Saar, som have stadfæstet dette Rige for Eder; Archombrotus, som af saa mange store Velgierninger blev vort, begynte Uformodentligen at brænde af en heftig Kierlighed til den Galliske Konge. Doa gierde han ofte sin unskyldning, fordi han i at gisre sin Moder og Fæderne-Land undsetning, havde været seenere, end fremmede Potentatere.

Nu var der allerede forud sent Bud til Poliarchus, at, hvis det var ham beleiligt, Dronningen tillige med sin Son vilde besøge ham; hvortil Poliarchus havde svaret, at, der som hans Syadom ikke hindrede ham, vilde han have forekommet dem herudi; han havde og tillige sent tvende af sine fornemste Betientere til Dronningen og hendes Son; og længtes inderligen efter at see denne Printz, hvis rare Fuldkommenheder han havde hørt berømme, ey alleene af de Mauritanier i Almindelighed, men endog af Hyanisbe selv. Men de nævnede ham alle Tider med sit rette og mest brugelige Navn Hyempsal. Thi det Navn Archombrotus havde han lønligen taget sig til, for at dølge sin Kongelige Herkomst, da han hemmeli-

gen som en Privat-Person gik til Sicilien. Omkring Poliarchus stode de fornemste Gallis-ske Ministre udi største Pragt, og næst ved ham stod Arlidas, med hvilken han talede. Men da Dronningen var indkommen med Archombrotus ved Haanden, blev hun saa forskrækket, som om hun kunde have seet et Spøgelse. Thi saa snart Poliarchus saae Archombrotus, og igien blev kient af ham. O Skiebne! hvilken Storm, eller hvilket Lynet kunde snarere fuldende sit foresatte Løb, end Rasenhed, Vrede, og en uleskelig Blodterstighed forandrede strax begges Gemytter og Aasyn. De stode begge ubevægelige, som om de havde seet Medulæ Hoved. De betragtede hinanden fra Top til taa med et par forskrækkelige Øyne; som dog endnu ikke sovede deres Tilskyndelse i alle Ting. De stode ligesom Sanseløse af Vrede og Bestyrtelse Thi hvad var dog dette for et forunderligt Møde hvorved de allerdoedeligste Fiender, som gierne ønskede at see hinandens Hierte Blod, vare her komne sammen, for at aflegge Complementer for hinanden? Skulde Poliarchus herfodre af Archombrotus sin Argernis tilbage, den han troede for nærværende Tid enten at være givet eller doed? Skulle han nu blande det Blod, som han for Hyanisbe i Striden ikke havde udøst, til hendes Jammer med Archombroti, og stille hende uforskylt haade ved sig og ham, af hvilke begge hun havde Trost og Glæde? Men Archombrotus var end

ind heftigere forbittret paa Lykken og alle Guderne, fordi han var forbunden at takke denne sin Fiende for sit Fæderne-Land og sin Moder. Taknemmelighedś og Hads Affecter, som kommelammen udi ham, gjorde ham rod; Thi han kunde ikke viise sig som en dødelig Fiende mod Poliarcho, uden at holdes for det allerutaknemmeligste Menneske i Verden; og ey heller leve, og see ham Lykkelig. Rasenheden tog alt meere og meere overhaand udi dem begge, og var intet, uden Erbødigheden for Hyanisbe, som hindrede dem fra at krænke Giæste Retten, og strax med blotte Næver at anfalde hinanden, uden at give sig Tid til at væbne sig. Arsidas blev og ikke mindre Magteløs ved at see Archombrotus, og skiælvende sagde til Gelanorus, viere om en Hals; der som ikke nogen besønderlig Geist legger sig her imellem, vil denne Dag ikke løbe af uden Mord og Blods Udgydelse. Var denne Hyanisbe Søn? Har dog ingen vist deraf? Haver dog ingen kundet forekomme dette ulykkelige Mode? O Lykkelige Sicilien, som i det mindste ikke skal see paa den Ulykke, som den haver foraarsaget.

Hyanisbe som blev forskrækket over den uventelige Vrede imellem hendes Søn og den fremmede Konge, og vidste ikke hvad hun helst skulle tænke derom, besluttede at skille dette ilde samlede Par fra hinanden, forend deres rasende Vrede tog overhaand og udbred; paa det at hun kunde forhøre sig om Sygdommens Be-

skaffenhed, og raad derfor, thi sagde hun først til Poliarchus, Pardoneer allerkiereste Ven, at vi paaen ubeleilig Tid have forstyrret Eders Roelighed; pleye Eders Helbred, uden hvilken vi fordum ikke have kundet være, og nu ikke ville være lykkelige. Vi gaae hen for at paakalde Guderne, at denne Dag maae blive Eder og os en lykkelig Dag. Dernæst vendte hun sig til sin Son, som endnu stod og stirrede paa Poliarchus, og med en sagte Stemme befalede ham at gaae ud af Kabinettet med sig, hvorudi han og adlydde hendes Befalning. Og svarede Poliarchus til Dronningens Tale inted, uden at han onskede, at Guderne, som Dronningen gik hen for at tilbede, maatte høre hendes Bønner. Men Hyanisbe forsonede sig ikke til Tempelen; hendes Sind var alt formeeget uroligt til at kunde med nogen Andagt bivaane nogen offentlig Gudstieneste; I det øvrige havde denne disse tvende Kongelige Personers uformodentlige Uvenskab sat først Hoffet, og strax derpaa Byen, og Milicien udi en stor Bestyrtelse. Saa at man med Frygt deels forspurte sig om Aarsagen til dette Had, og deels opdigtede den selv. De fornemme Herrer, som stode hos Poliarchus, fulde deres vrede Konges hefftige passion, uagtet de ikke vidste, hvorfor Archombrotus fortiente at holdes for en Fiende; og talede allereede indbyrdes om Raaben, Strid og Mord. Der reiste sig allevegne udi Byen factioner iblant de lidet tilforn saa alde-

lest

les eenige og saindrægtige Gemytter; nemlig i-blant de Gallier, Morer, og de Sicilier, som vare ankomne med Archombrotus. Udi-denne store Tumult var det de fleeste lettere at bli-ve ueenige, end at overveie, til hvilket Parti de helst skulle slaae sig. Thi naar man undtog de Gallier, som alle huldte med deres Konge, saa var der neppe nogen, som jo stod længe i Be-tænkning og ikke vidste, hvem han helst skulle fone; thi de Morer agtede det for ubilligt at decla-rere sig imod Poliarchus, som de nyligen hav-de udraabt for Aarsagen til deres Velfærd. Og mange af de Sicilier Elskede og Poliarchus ret inderligen. Men uagtet denne store Ondest, saa vare dog alles Gemytter ikke langt fra et Opror. Dronningen, som herover var udi mange Be-kymringer, søgte at svække oproret, og at stille nu Poliarchus og nu sin Son tilfreds, og giorde hun Beayndelsen med sin Son, til hvil-ken hun udi Senrum saaledes talede. Min kiere Hyempsal, jeg ventede ved Eders Hiemkomst at triumphere ligesom imellem tvende Sonner. Men et utidigt Raserie spirrer Eder beage til min Fordervelse, og, ifal vi ikke forebyage det, til Galliens og Mauritaniens Ødeleggelse. Hvad var det for ephævelser I giorde? og hvad var det for Onene, hvormed I betraatede Poliar-chus? Ach! jeg Elendige! hvor nær saae jeg ikke en Misgiernina? Jeg spørger ikke efter Aarsagen til det Had, som er imellem Eder: ey heller hvo af Eder haver størst Aarsag til at

brænde af Vrede. Jeg beder Eder for nærværende tid alleene ved Eders Fæderne-Lands Guder, eller, ifal I foragte dem, fordi Poliarchus haver conserveret dem for Eder, ved de Cicilianske Guder, som I tilbad, da I reiste fra Den, og ved Eders Argenis, at I opsetter Eders Vrede, indtil I haver hort Eders Moder, jeg begierer for nærværende Tid ikke, at I skal nedlegge Eders Had, men at I alleene skal opsette det, min Son! jeg skal da nok see til at forlige Eder med hinanden, og dersom I afslaaer dette, da overleg i det mindste, paa hvad maade I kand uden Eders gode Navns og Rygtes Forringelse, forglemme de Velgiernin-ger, som han haver giort os, og hvorfor vi ere ham saa høyligen forbundne.

IX. Cap.

Poliarchus agter at reise fra det Mauritaniske Hof; men bliver ved Dronningens Bon og Taarer overtalt at bie; begge Rivaler forliges af Dronningen, som lover at give sin Son Brev med sig til Meleander.

Dette talede Dronningen baade med Frygt og Majestæt tillige baade befalende og skiælvende, da det blev hende meldet, at Poliarchus lavede sig til at reise bort fra Hoffet; thi efter at denne ved at see sin Rival ligesom paa nye var bleven saaret, begynte hun at hade dette Huus, og at fatte tillige mistanke, at det maatte blive ham til Skade, ifal han længere forblev udi sin Fien-

Fiendes Magt, og betroede sig ham eller hans Moder. Og denne Forvirrelse forøgede og hans Ministre, som satte end større Frygt i ham, og ved deres flittige Formaninger vilde lade see deres Midlere Troskab. Han befalede derfor, at man skulle tilsige Officererne ved Armeen, at de ved Slots-Porten skulle opstille en deel Soldatere, som kunde tiene ham til Guarde, naar han tog ud af Staden. Den øvrige Deel af hans Armee maatte og strax træke ud af Byen, og udvælge sig et stæd til en leir ikke langt fra Skibene, thi der vilde han blant sit Folk forblive Natten over. Dog at han ikke ved en alt for stor Hast skulle forsee sig, eller fortorne Dronningen, som endnu var uskyldig: sente han sin Hoff-Marschalk til hende med Ordre, at melde hendes Majestæt følgende: Han takkede hendes Majestæt for godt logement, og den oprigtige Kierlighed, som hun havde ladet see imod ham, imedens han havde været syg af sine Saar. Og som han vidste at hendes Majestæt var occuperet med at omfavne sin nyligen hiemkomne Son, vilde han ikke derudi, ved at tage Afsked, forstyrre hende. Hans nødvendige Forretninger twang ham til at forlade Hoffet: men forend han lettede af Havnen, vilde han, om hendes Majestæd tillod det, selv takke hende for hendes Velgierninger. Hyanisbe blev herved heftig slagen; En Ven som havde giort sig saa høyligen meriteret, og som hun desuden for sine store Dyder inderligen elskede, reiste fra hendes Hof,

og det, O en uhørlig Gierning! er den som en Fiende, eller fra Fiender. Hvad skulle hun giøre? hvem skulle hun først tale til? og hvilken af disse tvende Rivaler maatte hun først kunde lade af at elske, ifald det var fornoden? men man maatte dog troe, at hendes Søn helst maatte staae til at overtale Enten ved Myndighed eller ved unseelse for hende, som hans Moder. Hun vendte sig derfor til ham, sigende: lov mig min Søn, at blive her i Roligheed, indtil jeg strax kommer tilbage til Eder igien. Lov mig det, jeg formaner Eder dertil ved den Magt en Moder haver over sin Søn; Og dersom I nægter mig det, maae I ikke kiende Eder for min Arving. Da han nu havde lovet hende dette, hastede hun til Poliarchus, som allereede var kommen ud af sit Kabinet, og havde faaet Tommen udi Haanden for at stige op paa den Hæst, som han skulle ride paa; thi omendskiønt hand var saa, vilde han dog ikke lade sig bære udi en Porto Chaise, at han icke skulle synes for Archombrotus at ville undgaae en Strid under et Skin af Evaghed. Hyanisbe saae til ham med et Aasyn, som den bedrøvede Ukyldighed pleyer at føre, greb ham fat udi hans Kappe, og sagde: Jeg beder Eder ved de Velgierninger som I haver giort os, at I, forinden I ved Eders Bortreyse fordømer min Oprigtighed, dog vil tillade mig at tale nogle faa Ord med Eder i Eenrum. Poliarchus undsaae sig for at nægte en saa Høy Supplicant sin Begiering, og gik tilba-

tilbage ind udi et hemmeligt Gemak; Hvor da de vare eene, Dronningen gav sig til at græde, og sagde: Guderne ere mine Vidner, at jeg ikke af Svig eller i nogen ond Hensigt haver stillet den for Eders Øyne, formedelst hvilken I nu vil forlade mig Elendige. Gud give! at I endnu aldrig havde kiendt ham! Gud give at han havde været borte, efterdi han maaeskee ved sin Ankomst skal føre mig udi større Ulykke, end Radirobanes nogen sinde tænkte; Stoed hans Gemyt i min Magt, jeg skulle vænnyge ham for Eder, O Konge! saa dybt, som I nu seer mig Eder underkast, og i det hun dette sagde, forglemte hun sin Kongelige Høyhed, og kaste-de sig imod hans Villie, ned for hans Fødder, og, af idelige Sukke stammende, miste Ordene. Poliarchus der ærede hende, som en Moder, løftede hende op fra Jorden, og besværede sig over, at Dronningen ved en saa nedrig Vdmyghed giorde ham lige saa stor Uret, som hendes Søn tilforn havde giort ham; Hvad er dog det for en Fort, sagde Dronningen, som hand haver giort Eder? eller udi hvilket Land haver Skiæbnen tilforn ført Eder sammen, og lagt Grundvolden til denne Ulykke? Kand jeg vel saae dette at viide af Eder min Ven, da hin nægter at sige mig det? Eller vil I og, ved en haardnakked Taushed forderve mig, og at jeg ikke skal viide ved hvilket Lyned Jupiter edelægger mig? Jeg beder Eder for alt det kiert er, tag dog ikke fra mit Huus, foreud jeg saaer at

viide

vide, at intet Raad og Middel er for dette ond
Mange Ting formildes med Tiden og det Fiend
skab, som opholdes og bestyrkes ved Taushed
ophører ofte ved det man aabenbarer det. Kun
I og min Son ikke i et Huus fordrages tilsam
men, da skal han viige. Tager I i Betænkning
at betroe mig Eders Liv? Da tag ind paa
Slottet til Eders Guarde saa mange Gallie
er, som I behager, der skal her, foruden E
ders egne Folk, ingen bevæbnet mand lad
ag see: thi dersom I bliver ved Eders For
sæt, dersom I forlader mig arme Qvinde, vil
jeg og sandeligen drive min Son ud af mit Huus
hvorfor skal han, naar I opholder Eder paa E
ders Skibe eller i Eders Leir, være paa dette Sted
som med Eders Livs-Fare er Kiøbt, men I
forlange at slaaes med hinanden i en Tvee-Kamp?
I sær I, som endnu ikke haver bekommet tilbage
ge de Legems Kræfter, som for min Velfærd
ere svækkede, men dersom en af Eder, tilskyndet
af Had eller Skiærsaen, skulde nedlegge hinan
den; vil jeg følge den døde, og efterlade den i
gien levende men Dods Furier til Hevn. Der
paa gav hun sig atter til at græde, og af Kiær
lighed rev ham Kappen, som han havde fa
get paa sig, da han vilde reise, af Halsen.
Og som han stod i Betænkning, hvad han
skulle giøre; saa tog hun snedig denne
Betænkning op for en Samtykke, og takked
for den Velgierning, som hun endda ikke hav
de nodt; disse Dronninges saa væmodige Tal

ter og indstændige Bønner overvunde derfor Poliarchum, saa at han sagde: jeg agtede denne Bortreise, som jeg fornemmer at være Eders Majestæt saa meget imod, for en Høflighed. thi I veed selv, at de tilskyndelser, som Had og Vrede indgive, staae ikke altid udi Uvennernes Magt, og at de samme tilskyndelser, meest forsøges ved det uvennerne see hinanden, jeg agtede derfor at forlade dette Slot; at ikke enten jeg eller Eders Søn skulle gisre noget, som maatte kunde angre Eder. Dog, dersom I saa synes, vil jeg endnu blive her i tvende Dage; paa det at derefter heller mine Forretninger end noget bittert Fienskab skal synes at have bragt mig herfra. Men det skeer med den Vildkaar, at han hverken imidlertid maae see mig, eller jeg ham. Men Eders Majestæt maae ikke tænke, at den Ærbødighed, som jeg hidtildags haver baaret for Eder, ved denne Trætte skal blive formindsket, thi hverken skal I kunde udrette, at jeg skal farte Kierlighed til ham, ey heller han, at jeg skulle tabe den Respect, jeg bær for Eder. Men jeg haaber til Guderne, svarede Hyanisbe, at Eders Gemytter, inden de tvende Dage ere til ende, skal blive rolige, og den onde Skiebne, som haver forblindet Eder med Vrede og Tvedragt, gaae over og forsvinde. I det hun dette talede, raabte hun selv paa de nærmeste Galler og smilende sagde: I gode Herrer, jeg haver draget større Omsorg for

Eders

Eders Konge, end J alle samtligen. Uagtet han endnu er upasselig og hans Saar endnu ikke lægte, hindrede J ham dog ikke fra at paatage sig en besværlig Reise. Men jeg haver formaaet ham til, at han ikke saaledes vil omkomme, der gik strax Contra Ordre til Soldaterne. Og Staden, som ved adskillige urolige Tidender var bragt i Allarm, kom ved denne nye Glæde i Rolighed igien. Thi som Rygtet gior altid meere af en Ting, end den er i sig selv; saa gik nu og Rygtet, at Forsterne vare fuldkommeligen blevne forligte; og Vreden bleven til et desto vissere Pant og forsikring paa Kierligheden. Saaledes bleve de Gallier og Morer, som imod deres Villie vare blevne ueenige, igien letteliaen forliigte. Hyanisbe erindrede og sit Lovte, og befalede, at ingen bevæbnet maatte komme ind paa Slottet, undtagen de Gallier. Da nu saaledes Ulykkens første Sted var blev en afpareret, gav Dronningen sig til at pontse paa kraftigere Midler, men hu kunde intet opfinde eller tillave, saalænge hun ikke vidste Aarsagen til deres Ueenighed. Som hun nu derfor stod i Betragtning, hvorfra hun samme tilvisse skulde faae at vide, Offererede sig ret en bequem Leilighed dertil. Timonides, Meleandri Gesant til Dronningen, paa det at han kunde i agttage sin Konges Respect, forblev paa Skibene, imedens Archombrotus selv giorde sit Indtog udi Byen; Paa det at han sidenneene, med sit eget Folge og uden at viige nogen anden, kunde be-

begive sig til Dronningen. Men denne var i Lide bleven underrettet om denne Tumult; thi nogle af de Sicilianer, som fuldte Archombrotus til Byen, komme strax tilbage, for at forkynde ham, at Poliarchus, som de længe havde seet i Sicilien, var de Galliers Konge; at han af sine Saar laae syg hos Hyanisde; og at han og Archombrotus, ved at see hinanden, vare blevne optændte af et indbyrdes Had. De lagde og dette til, at Arsidas var hos Poliarchus, alle disse Ting forekomme Timonides ganske sælsomme; han var en besonderlig Ven af Poliarchus, og vår fordum af Meleander sendt til ham med det Arm-Baand, som Eristhenes havde forgiftiget; han hørde derfor med største Fornøyelse, at denne var tilstæde, og det end som en Konge. Men hvorfra Arsidas var kommen did, derover forundrede han sig med Billighed. Han gjættede letteligen Aarsagen til Ueenigheden imellem Poliarchus og Archombrotus, nemlig at denne Vrede kom af Kierligheden til Argenis; thi denne store Hemmelighed var ved Rygtet efterhaanden kommen ud i Sicilien; saa at nu alle vidste, hvorudi Radirobanes havde forseet sig mod Argenis, og hvorfor Seleniſſa havde taget Livet af sig. Dernæst var han i bekymring for sig selv; i det han pontsede paa, hvad Parti han helst skulde holde sig til. Thi dersom han under Prætext af sit Embede holt sig neutral, skulle han stode dem begge for Hovedet, og omsider

have den til Uven, som fik overhaand, paa Poliarchi Side drog ham det gamle Vendskab, og Argenis Hierteslav til samme høye Person. Men til Archombroti Partie drog ham igien Erindringen om Meleander; og den Fortrolighed, man havde havt til ham; hvilken han agtede for høyst ubilligt at kræncke. Imedens han endnu stod i Betænkning herover, sendte han nogle for i Veien, som skulle mælde Dronnin en sin Ankomst, thi han burde i det mindste strax erkyndige sig om Sagen, og ved Skrivelse udførlig tilmælde Meleander den. Dronningen, som ikke vidste hvad hun skulle foretage udi det hun pontsede paa, bekom uformodentligen et Haab, at hun ved denne Gesandt kunde få te at viide Aarsagen til et saa farligt Had, som var imellem Poliarchus og hendes Son, gav ham derfor strax Audientz, og, efter at hun havde giort anstændige Sporemaal om Meleande, begyndte hun at beklage det Fiendskab, som var imellem Poliarchus og hendes Son; og i besynderlighed dette, at hun ikke vidste Oprindelsen til et saa stort Had; og derfor ey heller paa hvad Maade det kunde forliines. Timonides saae ingen Aarsag, hvorfor han burde dølge en Ueenighed, som hverken var hemmelig ell r Skammelig. Han forestillede derfor med saae Ord, at Poliarchus under en privat Stands Mas-qve havde en lang Tid opholdt sig i Sicilien, og indtagen af Kierlighed til Argenis havde giort sig Haab om at faae hende til Egte, som nu er be-

beskikket Archombrotus til Brud. Thi er det ikke at undres, om Rvaer, der begge tragter efter en saa høy og vigtig Brud, bære for den Aarsags skyld et bittert Had til hinanden. Hyanisbe bekom ved disse Ord Mod igien, saa at hun neppe kunde dølge sin Glæde i Timonidis Overværelse: og der han stod i Betænkning om han vel kunde aflegge en Compliment for Poliarchus, uden at stode Archombrotus for Hovedet, formaaede Dronningen selv ham at gaae did hen, forsikkrende at det skulle være hendes Son kiert. Da nu Timonides var Bortgangen, betænkte Dronningen sig lidet, hvorledes hun skulle udføre sit meget vigtige forehavende, hun vidste tilfulde, at denne vigtige trættes Lykke og Udfald dependerede af hende: hun var nu ret bleven stolt, og turde forsage Lykken. Saa erindrede hun sig og, at Poliarchus, da han af hende blev bedet om Hielp imod de Sarder, med et bedrøvet Ansigt havde spurt, om Argenis var bleven Radirobanis Gemahl? herudover troede hun at Poliarchus var forliebt, og at det var sant, som Timonides havde fortalt. I det øvrige fattede hun følgende Resolution. Dersom disse unge Herrers Gemyt stod til at formilde, vilde hun opsette Lægedommen for deres Svaghed, ind til de komme til Scilien, hvorhen hun ville sende dem. Besynderligen fordi en deel af Heldreden bestod i Meleandri Samtykke, men dersom dette Had ikke kunde vedblive uden Mord

og Blods udgydelse, vilde hun strax med den al-
lervisseste Fred stille disse Rasende Forsters Vre-
de. Hun gik derfor tilbage til sin Søn, nu al-
lerede lidet myndigere, og ligesom hun af Poliar-
chus havde faaet underretning om Fiendskabet.
Eders Taushed behager mig ikke, sagde hun,
allerhelst da det, som I tier, ikke er noget skam-
meligt og uanstændigt, og jeg dog haver kundet
faae det at vide af Eders Rival. I ere forlieb-
te udi Argenis, et stort Saar for unge Perso-
ner, og en vigtig Aarsag til Had. Saasom
Princessen, saa vit jeg horer, skal være af Gu-
derne begavet med alle Fuldkommenheder: saa-
velsom og Arving til Sicilien; og det, som er
det fornemste ved hidsige Gemytter, da vil in-
gen af Eder staae fra sine prætentioner. Jeg
pardonerer slig Adelig Drift, og takker tillige
Guderne, at denne Sygdom ikke er ulægelig;
jeg vil giøre det, som I troer end og ingen af
Guderne engang skulle kunde udrette: nemlig
at I begge tillige baade skal forlade det Had,
som I bære til hinanden, og elske Argenis, ja
at hun skal end hore Eder begge til. I veed
min Søn, at jeg haver befalet Eder at giøre
Opsettelse udi det Eteskab, som I forlangede
med Argenis, indtil I var kommen hid til mig:
I haver adlydet min Befalning, I skal og faae
at vide, at jeg ikke forgieves haver givet Eder den-
ne Befalning. Men der ere nogle Ting, om
hvilke jeg maae sporge Eder. Dersom jeg ikkun
kan vente at faae Sandheden at vide af en El-
sker

ster og Rival. Til hvad Hinder er Eder Poliarchus udi Eders forlangende? efterdi I skrev mig til, at, naar jeg ikkun gav mit Samtykke, alle Ting da havde sin Rigtighed med denne Mariage. Sig frem min Søn! saasom det er og Eder selv Magt paaliggende, at jeg derom bliver underrettet. Archombrotus blev gandske forvirret ved dette Spørsmaal, saasom han bluedes ved at tilstaae, at Poliarchus var elsket af Argenis. Han svarede derfor, at Poliarchus giorde ham ingen Hinder udi hans Ægteskab; Men at han var vred paa ham, fordi han af Misundelse, saa vit han kunde, opfylte Argenis Enfoldige og oprigtige Gemyt med besværlige og unyttige Fabler. Herpaa spurde Dronningen tredskeligen: hvad om han paa denne Maade afvender Princessens Hierte fra Eder? skulle dette da vel ikke hindre Eders Ægteskab? Men den unge Herre blev ved dette Spørsmaal meere hidsig og svarede: Da skulle sandeligen Princessen twinges af hendes Fader; som er ligesaa meeget for dette Bryllop som jeg. Derpaa fortalte han Poliarchi Landflygtighed af Sicilien, Krigen mod Lycogenes og sin Seier. Men, endskiønt han udi sin gandske fortællelse talede til sin egen Fordeel, saa Forstod dog Hyanisbe; at han var meest elsket af Meleander, men Poliarchus af Argenis. Hun holdte derfor med langt større Fornøyelse end tilforn Nærvere med sin Søn, thi hun syn-

tes at have allereede nok udspurt den Aften. Dagen derefter gik hun atter til Poliarchus, forsynet ey allene med de Ord, men og med det Anslag, som hun om Natten havde opt tænkt. Efter at hun nu venligen havde hilset ham, og bedet, at de tilstædeværende maatte gaae til Side, for ikke at høre deres Tale: sagde hun, Jeg forundrede mig over, allerkiereste Ven! hvi I og min Søn vare saa Vrede paa hinanden. Men jeg hører at Aarsagen er en Vigtig og undskyldelig Kiærlighed, og at *Argenis* alleene foraarsager Eders Trætte. Hvis saa er, da tilstaaer jeg, at jeg kan være Eder til Tieneste. Jeg er alleene den, som har Plaster til begge Eders Saar. Hvad behoves saa mange Forsværinger og Trætter ut saa reede en Sag? Det haver endnu ingen Fare med den Sag. Egteskabet er ufuldbyrdet, Argenis er ugift. Jeg skal giøre Eder glad og til en Seier vinder, uden at I skal behove at vove Eder i nogen Strid. Jeg skal forliige Eder med min Søn, i hvor nødig I end vil, og i hvor umueligt I end holder det. Forundre Eder ikke over hvorledes et saa forskrækkeligt Lovte kand gaae for sig? der haver I min haand paa, at alt, hvad jeg haver sagt, skal gaae for sig. *Poliarchus*, som ved saa mange Omsvøb var blefven forvirret, og næsten færdig at troe, at mand fierede ham, bad Dronningen enten at vlade sig tydeligere, eller og gandske at holde op

med

med denne Tale om Argenis. Men hun sagde, jeg vil enduu sette Eder i større Forundring, allerkiereste Ven. Jeg vil at I skal takke mig for Eders Argenis. Dog vil jeg heller ikke skille min Søn ved hende: men Guderne have saaledes lavet det, at I ikke strax og aabenbare kan ægtes. I maae begge reise til Sicilien, og overlevere det Brev, som jeg giver Eder med, til Meleander, da Eders Tvistighed skal strax ophøre, og begge lade af at beklage Eder over Eders Forliebelse. Da nu Poliarchus tænkte, at Hyanisbe raasede, befalede hun sine Betientere at hente sine Huus Guder og et lidet Alter, hvilket da hun havde sat paa Bordet, lagt nogle gloende Kul derpaa, og ved en tyk Rog skiult de smaa Guder, giorde hun denne Ed. Hører I nærværende Geister! I aarvaagne Skyts-Guder, som ere hos os fødde, og opholde dette Huus og Land. Dersom jeg haver sagt noget uvandfærdigt for Kong Poliarchus: eller dersom jeg ikke med dette mit Raad tilfører ham hell, Roe og Glæde; Da lader af at beskytte dette Huus; eller lader det blive u kad, men tilfører mig og min Søn ald ulykke og Undergang. Poliarchus blev bestyrtet ved dette andægtige Onske, og svarede Dronningen, at han kunde kalde de samme Guder, som hun nu havde paakaldet, til Vidne paa sin Ulykkighed. Thi forend Archombrotus havde sat en Fod i Sicilien, havde Argenis allerede lovet ham Egteskab. Men da Sagerne vare

i en Rolig Tilstand, havde hendes Son ved u-
tidig Forlangende forstyrret dem, og efterdi Prin-
cessen ikke stod til at forandre, havde han skyn-
det Meleander til Tyrannie, saa at denne
haarde Fader vilde sende en frie Jomfrue og en
Princesse udi et tvungen Egteskabs Slaverie.
Som han nu ved disse og andre slige Ord igien
efterhaanden blev hidsig, da hans Vrede til-
forn var stillet; saa tvang Dronningen denne
hans Hidsighed med følgende Tale. Jeg er ik-
ke kommen, sagde hun, for at forøge Eders
Vrede, men for at tage Deel med Eder i den
Forliigelse, som jeg visseligen tilbringer Eder.
Hvad er dog det ikkun en Bagatelle, som jeg
forlanger af Eder, allerkiereste Ven? nemlig,
at I ikke vil skrive til noget blodigt Forsæt før-
end I seer at Meleander haver igiennemlæst
det Brev som jeg vil skrive ham til. Lov mig al-
leene, o Konge! at I saalænge vil holde Eder
fra Trætte og Strid, og lover og forsikrer jeg
Eder en ligesaadan Taalmodighed og Troe af
min Son. Siden maae I for mig trættes og
slaaes, saameget Eder lyster. Da Poliarchus
dette hørde, udbad han sig denne Dag, til at
betænke sig udi. Dernæst aik Dronningen med
ligesaadane Løfter los paa sin Son, som og syn-
tes, at hun raasede, men som hun fremturede
udi sine Bønner og Løfter, var det uforskam-
met, med en halstarrig Vrede at afvise hende.
Og syntes beggehøye Personer, at hun ikke be-
gierede formeeget. Efterdi det var umagen værd

at

at bie, naar deres Frætte uden Strid og Blod allene ved hendes Brev til Meleander kunde afgieres. Men dersom hendes Løfter ginge over styr, havde de hendes Tilladelse til at give sig i Kamp, saa at hun siden ikke kunde med Billighed blive vred paa den, som ved den anders Nederlag vant Seier. Hun foreskrev dem derfor med deres Samtykke følgende Fordrag: at ingen af dem begge skulle hevne den forbigangne Uret, ey heller ophidse sit Folk til Strid; forinden de tillige havde seet Meleander: de skulde reise til Sicilien, saa snart Poliarchi Saar tillod ham at betroe sig til Soes, og maatte ingen ved noen hemmelig Svig kræncke nogen Post af dette Fordrag. Da nu dette saaledes var giort, havde Hyanisbe meegen umage for at overtale disse tvende unge Herrer til en Samtale med hinanden, hvilket jeg i besynderlighed til den E de forlanger, sagde hun, paa det at Borgernes og Soldaternes Ueenighed kand ophøre, som efterhaanden endog imod Eders Villie optændes; hvis I ikke offentligen stadfæste denne Interims Fred. Og hvorledes kand det falde Eder besværligt at see hinanden: daieg er saa forvisset om, at I skal blive de alleroprigtigste og fortroeligste Venner, at, ifal Skiæbnen lader dette mit Løfte gaae over styr, jeg vil tillade Eder at hevne mine falske og unnatige Løfter med det Had, som nu er imellem Eder. Hun lod sig da ikke nøye med at bevæge Poliarchus og sin Søn ved sin egen Myndig-

hed, og Venlighed, men hun adresserede sig og med sin Bon og Skiænk til Gelanorus og Arsidas, som hun fornam havde meest at sige hos Poliarchus, saavelsom og til dem, som Archombrotus gad best liid. Da man nu havde overtalt dem til denne Samtale, bleve længe forgieves med Bekymring overveiet; hvad de begge skulle tale, og hvo der skulle giøre Begyndelse. Og holdte de sig ogsaa til de forekommene Formularer udi Hyanisbe overværelse, som førte sin Søn til Poliarchus, de kunde og ikke ofterc taale at komme sammen, omendskiønt det Vendskab, som udi Timocleæ Huus først var lagt imellem dem, søgte igien at insinuere sig udi deres vrede Gemytter, og de fortornedes begge paa Skiæbnen fordi den saaledes havde tvunget dem til at hade hinanden. Men saa snart de fulde paa disse milde Tanker, bleve de strax holdte tilbage ved Argenis Billede, som stedse stod dem for Øyen, og ved den Skam de syntes det var, at nogen af dem skulle holdes for først at have vildet forliige sig.

X. Cap.

Reisen til Sicilien bliver opsat ved det at et af Poliarchi Saar brækker op igien. Archombrotus indtager Sardinien.

Udi samme Dage tildrog sig denne Fortrædelighed, at et af Poliarchi Saar, som man i Hensende til de større og farligere havde for-

forsømt, brød op med saa stor Smerte, at det paa nye foraarsagede de endda ſkrøbelige Lemmer en Feber, og giorde det saa vel *Archombrotus* som ham selv ont, at Reisen derved blev opsat. Det var og en *Articul* i fordraget, at den eene ikke skulle reise til Sicilien førend den anden fuldte med. Som de nu derfor begge vare utaalmodige over denne Forhaling, forlangede de i det mindste at skrive til Sicilien, og at Brevet ikke hemmeligen skulle optages, besluttede de at sende did nogle af deres fortroligste Bestientere. *Archombrotus* skrev baade til *Meleander* og *Argenis* dog uden nogen nærgaaende Talemaade imod *Poliarchus*; han undskyldte sin langsomme tilbage komst, saa vel med sin Moders Befalning, som fordi han ikke af en skammelig Frygt ville betiene sig af en Konges upaaselighed, som var hans Rival, og blev een ved Navn Bocchus, hvis Troeskab var *Archombrotus* bekient, udvalt til at frembringe Dette Brev. *Poliarchus* overveiede længe med sig selv, om han og skulle skrive *Meleander* til. Men som *Arlidas* raadede ham dertil, fuldte han hans Raad og skrev, paa det han i det mindste ikke skulle synes, at ville gaae *Argenis* Fader der forbi. Men det var et vanskeligere Spørsmaal, om *Arlidas* skulle reise tilbage til Sicilien med dette Brev, thi han frygtede for Kongens Mistanke, og at den store Raade, hvorudi *Archombrotus* stöd, skulle hemmeligen sette ham i Fare for Kongens Vrede. Derimod

der-

dersom han reiste tilbage, kunde han endnu skylde Stormen for Aarsag til sin Samtale med Poliarchus, men dersom han forblev hos ham, kunde man komme under Veir med hans hemmelige Gesantskab, hvorfor han fandt for godt at reise. Saa gav og Timonides, som var hans oprigtige Ven, og stod i største fortrolighed med ham, ham Brev med sig til Kongen og Cleobulus; udi hvilket Brev Timonides saaledes tog det almindelige Væsen i agt, at han tillige paa den allerfornuftigste Maade observerede sin egen Interesse.

Imidlertid kom Tidende fra Sardinien, at alle Ting stode der formedelst indbyrdes Krig i Hus Lue, saasom Harsicoras og Cornius, Radirobanes Fettere, ruinerede med en grusom Krig, Riget, som de begge tragtede efter; thi sattede Archombrotus strax det Haab, at Nationen, som var indbyrdes blevven ueens og endnu i Skræk for de Africanske Vaaben, skulle kunde undertvinges, ifald en Fiende i en Hast overrumplede den. At derfor ikke den Maat, som var samlet i Sicilien, skulle være forgieves sammenbragt, eller han selv skulle kunde synes mindre Seierrig i sine Morers Øyen end Poliarchus, (allerhelst da ham for nærværende Tid dertil gaves Leilighed, saasom Poliarchi upasselighed hindrede ham fra at reise til Sicilien) satte han did over den Krigshær, som han havde bragt til Africa, for-

forstærket med en deel Mauritaniske Hielpe-Tropper: Dog lovede han sin Moder og Poli-archus, at han, enten han vandt eller tabte, ikke med sin Villie skulle udeblive fra Africa o-ver en Maaned. Da han med disse Vilkaar var affærdiget, føyede Lykken ham næsten me-re end han forlangede; thi seieren falt ham saa hastig i Hænderne, at, naar man undtager Resolutionen til at anfalde en Fiende, og arbei-det udi en eeniste Bataille, Lykken neppe gav ham Leilighed til at viise Prøve paa sin Tappr-hed. Thi der han først uden Modstand havde indtaget Havnene efterlod han der en Besæt-ning, rykkede med sin Krigsmagt i Marken, og slog sin Leir paa Toppen af et Bierg, som for-aarsager Sardinien vel Usundhed, men tillige og Frugtbarhed, og hvorfra man kan see over den sandske De; her maatte han tilstaae at de gamle med Billighed havde givet Sardinien Navn af en Fod-Sole eller Trin, i det de have kaldet den Sandaliotis, eller Ichnusa. De Sardinier havde allerede udi tvende Feldslage indbyrdes Prøvet Styrke med hinanden an-gaaende Riget; og disse Blodige Trefninger havde giort Ende paa de tapperste Generaler og Soldatere. Saaledes havde disse Elendige Menniskér svækket deres Fæderne-Land og f gtet for Archombrotus, hvis Hær da de bleve var paa Bierget, udsendte de nogle for at erkyndige sig, hvorfra disse Fiender var, og hvor stort deres Tal var. Thi ikke langt derfra paa en

Slet-

Slette vare begge disse Fienders Leire slagne. Men da de finge at høre at de Morer og Sicilianer vare komne, og at Hevet var besat med en anseelig og formidable Flaade, forsømte de det eeneste Raad, som var tilbage til deres Frelse, nemlig at nedlegge deres indbyrdes Had, og med samlet Magt gaae los paa den udenlandske Fiende, som endnu var landets Beskaffenhed ubekiendt, ja den eene af disse Fetterer, nemlig Harsicoras, som udi sidste Trefning var kommen tilkort, og derfor mistvivlede om Seieren, overgav sig og sit Folk til Archombrotus, for i det mindste at skille sin Rival ved Riget. Saaledes maatte Kierligheden for Huus og Fæderneland vike for den indbyrdes Uenighed. Hvoraf mand seer, at Menniskene vil ofte heller ødelegge deres Fæderne-Land, og underkaste sig et fremmet Aag, end fiire nogen af deres Lands Mænd. Ligesom det skulle være større Skam at underkaste sig et bekient end et fremmet Herskab; Cornius samlede af en Uadeligere Drift al sin Courage, og rykkede frem med sit Folk til et Feldtslag; udi hvilket han satte sig an paa sin Rival og skiødte ham ved Livet, mens han levede og selv ikke længe derefter, saasom han blev overmandet af de Morers Mængde, som giorde en jammerlig Ende paa disse tvende Fetteres Regiere-Syge. Saa forskrækkede og den Tapperhed, som Archombrotus viiste udi dette Feldslag, ikke lidet de Sarder. Da nu disse deels vare slagen og deels drevne paa Flugten,

ten, Betienede Archombrotus sig af Lykken, og rykkede med sin Krigshær for de fornemste Festninger: men der vare neppe nogle smaae Skiermytseler forefaldne imellem begge Parter, forend Festningerne overgave sig. Det sidste Arbeid havde man for Calaris, hvor en ifter mænade Folk over Hals og Hoved Rykkede ud til Strid, men som de bleve drevne ind i Byen igien, forandrede de Dagen derefter deres Tanker, og sendte Gesantere ud for at handle om overgivelsen. Vertiganes var til al Lykke da død, at han ikke skulle see saa mange Ulykker, nogle saae, som ikke vilde kaste sig under et fremmet Herredomme, Retirerede sig til de Cuniculariske Øer, som ligge udi det smale Sund imellem Sardinien og Corsica; derfra reiste de over til Corsica, og da man ogsaa forfulgte Seieren did hen, saa søgte de Skiul og Tilflugt til de der tversoverfor liggende Liguriske Bierge.

I det øvrige gik et stærkt Rygte blant de Sarder, at denne Kongernes og Landets Ruin og Ødeleggelse var skeed af en Guds Straf, fordi Radirobanes havde plyndret og krænket en Tempel, som blev holdet for den Helligste, den laae ti Miile fra Cagliari, og var indviet til den Gud Jupiter; der fandtes udi samme Tempel mange Guld og Solv-Kar, som der til vare blevne forærede. Og havde de forrige Konger foræret denne Tempel et lidet Billede af Støbt Guld, som skulle forestille samme Gud, hvilket aldt Radirobanes under et forfængeligt Navn

af

af Laan havde til Krigens Omkostning ladet borttage, da han agtede sig over til Africa, ja havde og haanligen afviist Præsterne, hvorfore mange endog da allerede spaaede den fatale Ødelæggelse, som strax derpaa vederfores Sardinien. Thi der var intet anseet for noget helligere end denne Tempel, og de berømmelige Præster bleve af Folket næstendeel ærede som nærværende Guder. Som nu mange talede om dette Radirobanis Kirke-Ran, og Tempelets Helighed, kom dette og for Archombroti Øren, saa at han enten af Ærbødighed for Guderne, eller fordi han vilde drage de Sardiniers Hierter til sig ved at viise sig villig i at ære deres Guder, besøgte Tempelen. Situationen og en hellig Skræk for Egnen, indgav ham uformodentlig gen Andagt og Respect for Guderne. Oven paa Toppen af Bierget vare steigle Klipper, hvorigiennem ginge smale Veie. Men naar man kom op for disse Klipper var dette meeget Ensomme og udorkede Sted paa en temmelig distance begroed med smaae Riis, og behagelig at see til. Man blev og strax var en stor Omgang, som saaledes ovenfra havde sit Lys, at den tillige ikke var uden ald dunkelhed. Som Archombrotus kom ind udi denne Omgang, forekom ham disse Vers. Som Præsterne havde sat paa en Træ-Tavle og saaledes hængt ved Ingangen; at man ikke vel kunde gaae den forbie.

Her

Her prægtige Huuse at skinne og blusse man skue ey kand,
Man store Banqvetter og ikke anretter den lækkere Tand,
Paa Elphenbeens Bænke, man ikke tør tænke at hviile sig her,
Og paa disse Stæder man Purpure Klæder forgieves begier.
Besee alle Kanter, du ingen Demanter i Syne skal faae,
Saa skal du og ikke af Sang og Musique Forlystelser spaae,
Her ingen Selveyer gad Kust og Laqveier i Huusene liid.
Man her ey skal finde, hvad som kan forblinde en Gierrig til Strid.
Men her ere Klipper med grueſomme Tipper og hvad som er haardt,
Den Spise er ringe, som vi os betinge, vor Hviile er kort,
Med grovt man her Klædes, ved Arbeid man glædes, hver priser sin Sveed,
Den langsomm Alder, paa dette Stæd falder, os Liget gior fiæd.
Men Plage-Gudinder man dog ikke finder, Bekymrinringer her
Kun lidet os smerter, ey Avind her Hierter og Kunger fortær,
Her Eenighed lyster at boe med sin Syster, den ædele Fred.
Forlystelser eene af Hierterne reene man frydes sig ved,
Selv Sindet i Minde sin Herkomst har inde, i Sig og sin Gud,
Sig Salig forlyster, ved Himlen sig trøster, naar Siælen sar ud.

Der Archombrotus havde læst dette Vers, gik han ind udi Omgangen, ved hvis Sider vare tvende Fattige Altere, hvorpaa stode tvende Træ-Billeder. Det eene forestillede Klogheds, sam bar Slanger, hvilke med krombøyet Svants flyede for at lyde Troldoms Besværelser. Det andet betægnede Tapperhed, holdende med begge Hænder en stor Stytte: Tvende af Tempelets Præster, som vare blevne erindrede om Archombroti Komme, vare allerede komne løbende til ham, hvilke der Archombrotus gave nogle Spørsmaal om disse Altere, fik han at viide, at det var Klogheds og Tapperheds Billeder, som derpaa stode, paa det at de, som ville antages udi deres Orden, kunde forstaae, at en ubetænksom Drift ikke behager Guderne, men at Gemytterne saaledes maatte være lempede efter den stærke Klogheds, at de ikke daarligen og ubetænksom fattede eller forlod et Forsæt. Men at Billederne vare af Træe, dermed ville man betegne den Fattigdom og Ydmyghed, som disse Guder af sig selv havde behaget at udvælge. Archombrotus gav sig til at betragte dem, efterdi deres ringe Klædedragt kom temmelig overeens med saa stor Philosophie, og mærkede, at ogsaa deres Anfigter vare gandske mørke, og at deres Øyen, isgesom vante til himmelske Bevægelser, ikke funde stor Fornøyelse i at betragte den Kongelige Pragt. Herudover viiste han dem disto større Ære, og, efter at han havde gaaet Omgangen igien-

igiennem, spurte dem, hvilken af Guderne eller Menniskene havde foreskreevet dem denne levemaade. Hvortil een med en Smiil svarede: Den Begierlighed efter Lyksalighed, som endogsaa J, men paa en langt anden Vei, søge J tragte efter Midler, men vi ved at skye dem ersatte, hvilken er den tryggeste Rigdom, og trætte vi begge vore Gemytter og Legemer med mange slags Arbeide, i for at komme til den høyeste Eres Spitse i Verden Men vi forlange ikke saadant. Saaledes have Guderne givet os Ydmyghed, Ederer Bekymringer, og os begge Arbeide og Møye. Denne meeget Sagtmodige Præstes Frihed behagede saaledes Archombrotus, at han alleede fik Lyst til viidere at beskue dette Huses Beskaffenhed Imidlertid vare og de andre Præster blevne samlede, af hvilke han blev ført til Templen, og stillet for at giøre sine Bønner ikke langt fra den Gud Jupiters Alter, hvilket eene disse Præster maatte bepryde med Guld og Silke. Men Radirobanes havde ogsaa borttaget disse Prydelser, hvorom der Archombrotus af de nærmeste blev underrettet, sagde han: jeg vil drage Omsorg for, at den skammelige og ugudelige Uret, som dette Alter er tilføyet, skal blive udslettet af Eders Øyen og den store Jupiters Hukommelse, jeg skal lade giøre og her sette et Guld-Billede, større og vigtigere end det forrige. I det øvrige vil jeg befale, at hvad som hører til denne Guds-Tieneste med ligeskadan Pragt i overflødighed skal forskaffes,

men de svarede ham, at Guderne skulle selv tak-
ke ham derfor. De bekymrede sig vel ikke for
Guld og Rigdom, uden for saa vit den gemene
Mand ved Alterets Pragt til andagt kunde op-
vækkes, og gjøre sig hove Tanker om Guderne,
i det øvrige ønskede de inden deres Huses Gierde
at nyde deres kiere Fattigdom i Sikkerhed. De
vidste ogsaa, at ugudelige Menniskér som ofte-
ste opvækkedes til Begierlighed af saadan Rig-
dom, som af Exempler kan bortstiæles; og at
Radirobanis aldrig skulle have begaaet denne
Synd, hvis ikke hans Forfædres ubetænksom-
me Gavmildhed imod Guderne, havde ligesom
sat Garn for ham og lokket ham til denne Begi-
erlighed, Det var derfor bedre at bepryde Templer
med saadane Ting, som man enten ikke letteligen
kunde forrykke, eller og ikke er til nogen nytte
uden paa det Sted, end med dette misundte Metals
Vigtighed, som ved sin Verdie tilskynder mange
til en tristig Misgierning, for at blive Rig. Der-
fra blev Archombrotus ved disse Præster ge-
leidet først til deres Hauger, og dernest ind udi
deres Celler eller boliger, som ikke vare ret præg-
tige, hvor han besaae sig. Deres Huusgeraad
var ikkun lidet og deres Senge ringe, dog vare
alle Ting saa reene og nætte, at man deraf kunde
erfare, at tappere Gemytter foragte vel Over-
daadighed, men handle dog ikke skidenfærdige og
skiødesløse med deres Sager. Som nu Ar-
combrotus havde taget alle Ting i Øyesyn, og
fornøyede sig udi denne vanskelige Dyds ikke be-
svær-

hærlige og uangenemme Beskuelse, befalede han en af disse Præster, som var en ælde-gammel Mand og af en ret Majestætisk Anseelse, at han ville fortælle ham deres ganske Leve-Maade, og alle de Love og Regler, de havde indbyrdes. Hvorpaa han saaledes begyndte: hvad Fordeel vi have af at vi forskyde de Ting, som Menniskene agte for de dyrebareste, vil jeg for nærværende Tid ikke fortælle Eders Majestæt, saasom Eders Majestæt synes og meere at sporge om, hvad vi giøre udi denne Eenlighed, end hvorfor vi udi den have begivet os sammen. Og disuden pleier man og ikke med menniskelig Tale at viise den strenge Levemaades Nytte: det er allene Guderne, som med en hemmelig Tale recommandere dem, de dertil finde bequemme, denne nye Lykkelighed, som er skiult for andres Øyen og Sandse. Dog vil jeg sige dette at alle vore Forretningers Øyemeed er, at fortiene de Ting, som Guderne skiænke deres Venner. Til dette Forsæt agte vi fornemmeligen fornøden, ideligen at stride og Kampes mod Laster og umaadelige Begieringer, hvorfor ligesaa begierlige som andre ere efter at komme til at herske og regiere, saa stor Afskye have vi for ald Pragt, og lære vore Gemytter til at adlyde. Een af os give vi aarligen Regieringen over os dog ikke ved kiøbte eller klammervorne Stemmer; det er en besværlig Forretning for dem, som dette Amt kalder fra den almindelige Rolighed; og alleene i Haab, naar Aaret er forløben, at komme i sin

Orden igien, antager han dette lille Skibs Roer. Vi adlyde ham saa helligen, at man skulle tænke, at han havde seet os ind udi hierterne, og befaler os det, som vi af os selv helst fortangede, dog tage vi os fornemmeligen herudi i Agt; at, saasom vi ere Mennister, ifald enten han befaler os noget, som er forhaardt, eller vi af et ladt eller oprørisk Anslag vige fra vor Erbødighed, denne Drætte ikke kommer uden for os selv. Det skulle være ude med den Kolighed, vi tragte efter, dersom vi forsøge de os hen til fremmede Voldgifts-Mænd eller Dommere. Næst denne Lydigheds Regel, er den bøndertige og oprigtige Kierlighed, som er imellem os og vore Ordens-Brødre og Kammeratere, vi undskylde og bære over med hinanden, dersom Gemytternes Beskaffenheder, og ulige tilbøyeligheder af en Hendelse ikke skulle stemme overeens i et eller andet. Og vi vredes paa os selv, naar vi ikke kand rose eller fordrage noget udi en eller anden af vore Ordens Brødre. Vores Klæde-Dragt er, som I seer, ringe, vor Kost tarvelig, og vore Hvile-Timer ere deelte i visse Vaager; saaledes underkue og herske vi over vore Legemer; og tør ikke, som ellers er Menniskens største Sorg, frygte at blive styrtede fra vor farlige Værdighed, eller tabe de gode Dage, som vi selv ikke ville vide af. Men omendskiønt vi ere fornøyede med meget lidt, saa søge vi dog at trætte os ved Arbeide, Efterdi vi vide

vide hvad ont Dorkeslosshed forer med sig, hvorved Kræfterne, som ikke forgieves ere givne Menniskene, forsvinde, og Begierlighed til Laster efterhaanden tiltager, hvortor enhver af os anvender den Tid, som er tilovers fra Guds Tieneften, paa sine bestem'e Forretninger. De som have storst Forstand og Lærdom beskiks til hoye Tings Betragtning; som de siden legge for Dagen, og ligesom fra det hoye trækker ned til Menniskens nytte. De andre legge sig efter den Konst, som de af Natur n ere Bequemme til; saa at vi baade kan hielpe os selv og andre. Dette haver jeg sagt ikke til vor Berommelse, men alli ne til vor undskyldning: at ikke Eders Majestæt skulle stode sig over vor usædvanlige Levemaade, thi jeg veed og at nogle med en ald for almindelig Dom fordomme alle usædvanlige Ting som skadelige for den almindelige Tryghed; og ere der faae Aar siden vi ved denne haarde Levemaade tragtede efter at understotte den forfaldne Gudsdyrkelse. Denne la ge Tale og ungdoms utaalmodighed havde allerede bragt Archombrotus paa andre Tanker, hvorfor han ligesom af Begierlighed efter at hore videre herom, befalede den samme Præst, Dagen derefter at komme til sig til Cagliari. Dernest vendte han sig til lystigere Ting iblant sit Folge, som ventede at faae at viide af hans Ansigt, om disse strænge Dydens Efterfolgere vare at rose eller laste. Dog der Natten gav ham Roligshed til at bekymre sig for det publique

Væsen, holdte han det for en høy nyttig Sag, ved saadanne Exempler at opmuntre Folket til Ærbødighed mod Guderne. Da derfor disse Præster Morgenen derefter efter hans Befalning komme til ham, begierede han, at man vilde give ham fiire af deres Selskab, som kunde instifte denne Guds Tieneste i Africa. Ham blev strax givet tvende gamle og tvende unge; og at ikke de Africaner af Foragt og Had til de Sarder, som nyligen havde været deres Fiender, skulle fatte disto større Ekkelhed for denne Lærdom, saa bleve idel udlændinge udvalte, nemlig tvende Ligurer, og tvende Galler. Thi der vare mange af adskillige Nationer komne sammen til denne Familie. Da nu alle Ting vare færdige til Hiem-Reisen, og Archombrotus paa de bequemmeste Stæder havde lagt Guarnisoner, lod han ved en Herold offentligen udraabe, at han havde forhvervet og indtaget Sardinien for sin Moder Hyanisbe, at det samme var skeed med Gudernes Samtykke, at ikke Uenigheden imellem Kongerne skulle være begge Nationer til Skade og Forderves, og at Skiæbnen havde nu givet hans Stamme tilbage Sardinen, som hans Fædre havde havt ret til. Efterat han derpaa havde taget en Deel Sardiniske Ministre med sig, i besynderlighed dem, som vare de forrige Konger beskaarede, sovede han saaledes Vinden, at han paa den 30te Dag efter at han var reist Hiemmen fra, satte dette mægtige Rigets Krone paa sin Moders Hoved. Pollarchus

archus glædede sig vel ogsaa over, at Sardinien havde havt denne Skiebne, men det chagrinerede ham dog, at det var skeed under Archombroti Anforsei, saasom han endnu ikke vidste, hvad til hans Fordeel ved denne Seier var udvirket.

XI. Cap.

Ancroestus bliver funden og omfavnet af Poliarchus.

Der vare af en Hendelse nogle af de Galliske Soldatere gangne ned til Stranden blant den gemene Mand for at beskue Archombroti tilbagekomst. Een af disse blev med Fornoyelse ved at betragte den for hans Oyen usædvanlige Klæde-Dragt, som de fra den Sardiniske Tempel til Africa overforte Strenge Præster brugte, gik nærmere til dem, og paa Gallisk med en af sine Kammerater aandeke frit spottede denne Klæde-Dragt. Disse Præster vendte strax Ansigtet til denne Person, som talede deres Fæderne Sprog, saasom det just var de Galliske Præster, hvormed der blev dreven Skiemt, og forundrede sig ogsaa over dette, at de udi en saa langtfraliggende Deel af Verden strax funde Mennisker, som forstode Gallisk. Da nu een af dem, som allereede var en hoy-aldrende Mand, stak Ansigtet frem af Kiolen, som ellers skiulte det gandske Hoved, og nogle gange besaae den Soldat, som drev Spot med ham,

ligesom han havde forstaaet, hvad hin havde sagt; fik han de hosstaaende Gallier letteligen til at fatte Mistanke, at han enten maatte være fød i Gallien selv eller ikke langt derfra; thi baade hans Farve og hans angenemme levende Øyen komme dermed overeens. Desuden havde og den ringe og enfoldige Geistlige Dragt ikke aldeles udslettet Nationens Zierlighed og høflige Geberder, og begyndte den Soldat, som ubetænksom havde skiertet, med stor Flid frem for de andre at give agt paa ham, saasom han strax syntes tilforn at have seet og kiendt denne Mands Ansigt, han fuldte derfor denne Mand til Byen, for at bestyrkes udi sin Gisning, og, da han var kommen ind udi hans Logement, hilsede han ham paa Gallisk, og undslog den anden sig heller ikke for med lige Høflighed og paa samme Sprog at hilse ham igien.

Saaledes skiltes de vel for den gang ad. Men Soldaten var siden den gandske Nat udi en urolig Bekymring, saa at han undertiden skiældede paa sig selv for den unyttige Bekymring, han var falden udi, og kunde ikke nokkom forundre sig over, hvad Fordeel det maatte kunde være ham til, at han saa inderligen forlangede at kiende denne Præst. Saa snart det var blev den Dag, forfoyede han sig igien til Præsternes Logement, og begierede at tale med dem. Men de havde allerede faaet Tilladelse at forfoye sig til den nærmeste Tempel, som laae afsides udi en hemmelig Lund, under Forevending at de ønske-

de

de at have Deres Andagt i Eenlighed; men i Sandhed var det for at flye de Gallers Aasyn, som de uformodentligen havde forefundet i Africa. Soldaten blev, da han fornam, at de allerede havde taget ud af Logementet, end mere nysgierrig, hastede efter dem og traf dem endog forend de vare komne til Tempelen: hvor han, efter at han havde hilset dem, lod som han i et ander Ærinde var kommen den Vei, og sagde: O I Jupiters Præster, jeg er Lykken høyligen forbunden, som, i det jeg skal til denne strax for os liggende Lund, haver ført mig Eder i mode; og vil jeg være den end mere forbunden, dersom I, som jeg gietter og haaber, ere mine Lands Mend. Det fortrod den gamle Præst, at han af Vildfarelse saa hastig og ubetænksom Dagen tilforn havde røbet sig ved det Galliske Sprog, at han nu derfor ikke, ved at nægte det, skulle sætte sig i større Mistanke, og forøge Soldatens Nysgierrighed, som maaskee med en kort Samtale skulle lade sig noye; svarede han, at han vel var en Galler, men fra sin første Ungdom af havde opholdt sig blant fremmede. Som de nu saaledes komme i Tale sammen, og havde givet hinanden adskillige forblumede Spørsmaal hist og her, fæstede Soldaten alt meere og meere sine Øyne paa den talendes Ansigt, og endeligen blev forskrækket for det ham for længst bekiente Ansigt, og som han oftest med største Underdanighed havde æret, foruden det Bevis han havde af Ansigtet, saa

tvang

tvang og Nøsten ham til at troe forviſt, det han ønſkede at troe. Men efter at han og var bleven vaer et bekient Ar paa hans venſtre Haand; (th:, paa det at han kunde faae ſamme at ſee, tog han endog mod Præſtens Villie fat paa den, og ſtillede ſig an ſom det ſkeede til en Forſikring paa Vendſkab) bles han gandſke overvunden, og med et dybt Suk raabte: Allernaadigſte Konge, hvor haver Eders Majeſtæt ſaa længe været ſkiult? vi Eders Majeſtæts Underſaatter have dog ikke alle ſyndet, at Eders Majeſtæt, ſkulle desvær forlade os Elendige. Men hvad er dette for en Klæde-Dragt? hvorfor er Eders Majeſtæt ſaaledes uden alt Følge kab? hvor er dog alt dette Eders Kongelige Stand og Høyhed uanſtændig? derpaa omfavnede han hans Knæer imod hans Villie, og begyndte at græde. hin raabte, at Soldaten var rasende og vendte ſig til ſine Kammerater, med en Latter, ſom var blandet med Vrede Men disſe vare og bleyne forſtyrrede ved denne Soldatens tale, ſaaſom han blev ved udi ſin Mening; at denne var hans Konge, og hedte Aneroestus, og at han ikke vilde forlade ham, men benytte ſig af Gudernes Velgierning, ſom endelig en paa ſaadan forunderlig Maade havde ſkaffet ham tilbage den, ſom han udi ſaa mange Aar forgieves havde ſukket efter; men da den gamle Mand længe havde trættet med ham og anſtillet ſig beſtyrtſet, nærmede han ſig alt mere, og meere til Soldaten, og hviſkede ham i Øret, ſigende:

sigende: O Soldat! omendskiønt din Hukommelse og dine Øyen formedelst Tidens længde slaae dig feil, eller du tager mig for en anden, som jeg maaskee kand være lig; saa maae du dog sommeligere og mere stille anrette denne Leeg, Og dersom jeg er din Konge, saa fordrer jeg dette som den første Pligt af dig, som min Undersaat, at du tier, og om du behager maae du folge mig, indtil vi kand i Eenrum tale sammen Men denne Forsigtighed var forsilde tagen, thi omendskiønt Soldaten lydede Ordre; saa havde dog nogle af de Galler og Africaner, som vare i Følget, givet agt paa denne Sælsomme Ting, og, saasom de vilde Kappes om først at udstrøe en saa mærkværdig hændelse blant Folket, løbe de strax til Byen. Der vare udi Poliarchi Leir tvende Regimenter af det Folk blant de Alpiske Bierge, som Kong Aneroestus tilforn havde regieret. Disse troede strax dette udspreede Rygte, og udi deres Hidsighed med Forskrækkelse og Forvovenhed opfyldte strax den gandske Leir og derpaa tillige Staden med denne nye Tidende. Poliarchus var just samme tid hos Hyanisbe, for at bestemme en vis Dag for sin Reise til Sicilien, efterdi han nu var kommen til sine Kræfter igien. Som de nu vare i med at raadslaae herom, kom Gelanorus ind med et Ansigt, som var i tvivl om det skulle troe, hvad som bleo sagt, eller ikke; og sagde: jeg veed ikke, hvad jeg skal troe om det Rygte, som gaaer om Kong Aneroestus, man siger: at han er hid-

brag

bragt fra Sardinien tillige med det andet Byt-
te, og at han, uagtet han var i en Habit, som
aldeles ikke var Kongelig, dog er bleven kient af en
Soldat fra hans Land; Poliarchus som ved
disse Ord blev opvakt af en hastig Sinds Drift
og gandske tvivlraadig udi dette alt for store
Haab, svarede: dersom dette var sant, vilde
jeg holde dem for mine Forældre, som havde
skaffet mig Aneroestus tilbage. Denne Skiænk
var mig kierere end mit eget Liv, og jeg vilde væ-
re skyldig dem, som havde indtaget Sardinien,
ey alleene hvad Venner, men endog næsten hvad
Guderne Fortiene. Disse Ord hørde Dronnin-
gen med største Fornøyelse, agtende det for den
største Naade, som hun kunde vederfares af Gu-
derne, ifal hendes Archombrotus, som for
saa mange Aarsagers skyld var Poliarchus for-
bunden, var saa lykkelig, at han havde igien
giort noget til Poliarchi Tieneste. Hvorfor
hun med et meere munter Ansigt, ligesom for de-
sto meere at kynde ham til Glæde, spurde Po-
liarchus; hvad som havde tildraget sig? eller
hvor den Mand var, som var værd med saadan
Længsel at eftersoges eller findes. Hvorpaa
Poliarchus forteligen fortalte alle Ting,
hvorledes han udi sin Spæde Barndom var ble-
ven fangen af Rovere og bragt til Aneroesti
Hof, som var Konge over et stort stykke Land
blant de Alpiske Bierge, hvor han ved denne
Kongens Omsorg saaledes blev opdraget, at ham
udi den Stand og Alder, som han da var udi,
intet

intet vederfores, som var en Kongelig Person uanstændig, hvorledes han siden, da hans Forældre endnu ikke vidste af ham at sige, ved en Krig og en lykkalig tilfangetagelse kom igien i deres Gevalt: men forend han blev stadfæstet udi sin høye Stand og kient af sin Fader; blev Aneroestus, som Rygtet gik formedelst et indenlands Oprør udi et Feldslag slagen tillige med tvende Sønner, som han havde Sønnernes Legemer bleve fundne blant de ihielslagne Hobe, men Aneroestus blev aldrig funden. Havde nu Lykken været saa god, at redde denne af Slaget, og at Conservere ham til denne Dag, da vilde han holde for, at Guderne havde været ham naadige, og bekiende sig uden ald Exception og undtagelse for lykkelig. Mens man glædede sig forhastig og forgieves saa inderlig herover, sagde han: saasom der var ikkun ringe Tegn dertil. Soldaten haver kundet tage feil, eller Præsten maaskee ved nogle Lineamenter udi Ansigtet, som kunde ligne Aneroesti, havde givet Soldaten Anledning til denne præatice Fabel. Man maae strax examinere alle Ting noye; Han havde mange med sig af denne Konges Domestiqver, sagde han, iblant hvilke var een ved Navn Crestor, som Aneroestus frem for andre havde elsked, ja han vilde og selv, efterdi hans Sundhed tillod det, ligesom for at tilbede Guden, forfoye sig til den Tempel, hvor denne Præst opholt sig.

Hya

Hyanisbe bestyrkede ham i Haabet, som hun onskede maatte blive stadfæstet, og bad Poliarchus at have en god Troe til Guderne og Lykken, hun lovede ogsaa at giøre hans Compagnie til Tempelen. Som sagt saa giort, Crestor, som tilforn havde været inderligen elsket af Aneroestus, blev strax hendtet, og befalet at gaae for Øyen, og saasagte erkynde sig om alle Ting, imedens Poliarchus med Dronningen lavede sig til denne Tour; Haabet var større, end at Crestor kunde fatte det, hvorfor han næsten deel foragtede det, og faldt igien paa denne sin allerkiæreste Konges sorgelige Ihukommelse, dog paatog han sig denne i hans Tanker unyttige Forrætning, og med et gandske lidet følge spatserede ind udi Lunden, hvor han ikke langt fra Tempelets Forgaard blev disse Præster vaer, som endnu talede med den Soldat, som først var kommen under Veir med Sagen. Han lod da som han søgte at tale med Soldaten, og kastede sine Øyen hist og her om over alt, og tilsidst paa Aneroestus. Hans Hierte begynte strax at hoppe i hans Liv, (som udi vigtige og uformodentlige Hendelser gemeenlig en pleier at ske) og Blodet begyndt hastig at reyse sig over hans gandske Krop af Glæde. Men da han om strax af Geberder, Røsten og Aarene kiendte fuldkommeligen Kongen, blev hans Seener gandske mat af Glæde, saa at hand maatte holde sig til det nærmeste Træ, uden at kunde hver

hverken tale eller bevæge sig. Men Aneroestus blev og ikke mindre bestyrtet ved hans Ankomst; Thi hans gamle Faveertes Nærværelse foraarsagede ham uformodentligen en angenem Bedrøvelse, og fryatede han tilsige, at han, vidat blive kiendt af sit Folk, skulle blive skildt ved sin allerrodeste Enlighed. Imidlertid ankom Poliarchus, som strax havde fuldt efter den forudskikkede Crestor, og gik ind i Tempelen med Dronningen; Da Crestor, som gandske havde forglemt sig selv, strax forlod Præsterne og løb til ham. Han viiste ved sin forvirrede og stonnende Glæde nokſom, hvad han bragte med sig, og sagde: Vi have Aneroestus, vi have min gamle Konge og Eders Mayestets Foster-Fader, det er ham selv, ja det er ham; derpaa maae Eders Mayestæt ikke tvifle. Vil deres Mayestæt gaae hen til ham selv, eller skal jeg strax bringe ham hid for Eder? Poliarchus tøvede ikke, men forføyede sig strax did hen, hvor Crestor viiste ham; Men Aneroestus tænkte imidlertid i en Hast at forføye sig ved en smever Stie længst afsides ind udi Lunden; i Tanker igiennem Orkener og blandt ubekiendte Folk at søge andre Templer og Guder, ifald han den Dag kunde blive skuet, han bad og Soldaten, at, i fald han ville lyde ham som sin Konge, han skulle enten følge ham udi sin Flugt, eller holde denne Flugt hemmelig hos sig selv. Soldaten veigrede sig aldeles derfor, og vare de endda i Træ-

te, der Poliarchus kom tilgaaende, nu næsten aldeles uden Tvivl, at det jo virkeligen var Aneroestus. Dog da hand kom til ham, opdigtede han en anden Aarsag til hans Komme, efterdi en stor Mængde Folk havde samlet sig, og den gandske bestyrtede gamle Mand ikke fordrog denne Allarm. Det er mig en Fornøyelse, sagde han, at den Galliske Gudsfrygt og saa er i Anseelse blant fremmede Nationer. Jeg forlanger, ærværdige Fader, at I vil bede Guderne for mig, at de vil viise mig deres Naade udi de Ting, som jeg haver i Sinde; Kiere! kom til denne Tempel, for desto bequemmeligere at viise mig de Bonner og Ofringer, som I agte tienligst for mig. Aneroestus fuldte straxgandske bleg Kongen, som trakte ham med sig, (thi Poliarchus havde taget ham fat udi hans venstre Haand) Tempelen var trang, og de bevæbnede, som stode ved Dørren, holdte den gemeene Mand tilbage, som med Begierlighed trængte til; Hyanisbe med de fornemste af sine Betienter stode allerede i Hvelvingen, hvorhen da ogsaa Poliarchus med Aneroestus var indkommen saavel som og hen ved 40 Mænd, som fuldte ham, blev strax Dørren efter Poliarchi Befalning lukt, hvorved den Gemeene Mand og Soldaterne bleve end meere nysgierrige. Folket var løben ud af Byen, og vare neppe Skiltvagterne tilbage i Løvren; Saaledes var Tempelen gandske omringet af en overmaade stor Mængde Menniſter; Dog vare de omkring

kring staaende enten af Ærbødighed for de Kongelige Personer, som vare inden for, eller formedelst denne sældsomme Tings u formodentlige Vigtighed, saa tause og stille, at de Forstelige Personer havde nokſom Roelighed og frihed til de ting, som inde udi Tempelen bleve forrættede, og lasede Poliarchus sig allerede til at begynde Sagen med en høvere tale; Da Mecipsa, sendt fra Archombrotus, kom til Hyanisbe; thi som denne var bleven opvakt af den Mængde Folk han saae, og var ikke langt fra Lunden, forlangede han at bivaane denne vigtige Forrætning, i fald Poliarchus fordrog det. Poliarchus tillod det strax, saasom han havde bekommet denne Glæde ved Archombroti Seyer. Man opholdte derfor med Spørsmaalet, og oppebiede Archombroti Ankomst. Men da denne var kommen ind udi Tempelen, begyndte Poliarchus saaledes at tale til Aneroestus. Hvad Navn, min gode Mand, haver Eders Forældre behaget at give Eder? eller af hvad Aarsag haver I forfeyet Eder fra Gallien til Sardinien? Som han nu begyndte saa vidtloftig, tvang Aneroestus ham af sig selv til det Spørsmaal, som han hvde sat sig for at giøre. Thi baade havde han allerede igien bekommet den Bestandighed, som hand ved første Bevægelse havde mist, og saae tillige, at ey allene Crestor eller Soldaten, men endog mange andre af de tilstæde værende kiendte hans Ansigt, i fald hand ville blive ved at tie eller nægte, at han var den

Person, som man holdte ham for at være, hvor-
for han sagde: Hvo J er, veed jeg endnu ikke,
uden at jeg af Eders Purpur mærker at J er en
Konge, og af Eders Sprog, at J er en Gal-
ler. Jeg maae og slutte, at J er min Ven,
efterdi jeg seer at J betiener Eder af mine gam-
le Venner; Thi jeg kiender baade Crestor og
Simplidas, som tilforn vare mine besynderlis
ge Venner; Det maae derfor tillades mig, at
bede Eder som min Ven ved Guderne, om Til-
ladelse at gaae, hvorhen jeg forlanger. Men
dersom J maaskee er min Fiende, hvad større
Straf forlanger J da over mig? jeg haver miist
mit Rige, og begiærer det ikke tilbage, jeg ha-
ver giort mig selv landflygtig, for end ikke at
være mine Fiender i Veyen, jeg finder Behag i
at være fattig. Da at jeg vil være ubekiendt,
det viide de, som i Dag havde fundet mig, see
jeg haver forglemt min forrige Stand. Paa-
leg mig endnu noget haardere, jeg undslaar mig
ikke for noget uden allene for Gudernes Vrede;
Men holder J mig dieruden ikke for Aneroe-
stus, eller det ikke nytter Eder, at jeg er det;
Saa frygt ikke, lad mig ikkun gaae hen i Or-
kener. Saa længe ingen tvinger mig til at be-
kiende Sandhed, skal jeg aldrig være Aneroe-
stus.

Som han nu særeligen, men tillige med
største Alvorlighed talede dette, bleve alle, som
det horde, bevægede; I Særdeleshed da Cre-
stor løfteve hans Haand op, og viiste det Aer-
som

som hans Lands-Folk nu som erindrede at Kong Aneroestus havde efter en Bleſſur. Poliarchus ſelv betragtede og nøye Anſigtet, ſom han saa ofte i ſin Barndom havde ſeet. Ørene, omendſkiønt de længe havde været vante fra at høre ham, kiendte ogsaa igien den fordum bekiendte Lyd, og det ſkiælvende Hierte blev svækket af den allerinderligſte Kierligheds Følelſe. Dog gav han ſig endnu ikke tilkiende, men spurde Aneroestus, hvorfor han harde forladt ſit Fæderne-Land? item hvorfor han vilde være ubekiendt, og saaledes leve udi Elendighed? hvortil Aneroestus svarede: Mine Undersaatter, hvorafjeg og her seer noale, vilde meere end aldt for vel, ved hvilken Storm Lykken haver ødelagt mig, jeg blev af mine onde Undersaatters Rasenhed tvungen til at gribe til Vaaben; De understode sig at bringe en Krigshær udi Marken mod mig. Mine tvende Sønner, ſom vare i deres første Ungdoms Blomſter, ved det de vovede ſig for tørlig udi Slaget, bleve begge for deres Fader og i deres Faders Øyesyn slagne, jeg kunde og da have ankommet; Dersom min Skiæbne havde været saadan; Men jeg ſlutter at det var Gudernes Ændſkydelſe, at jeg ſkulde give mig paa Fluaten, jeg retirerede mig hemmeligen til den næſte Skov. Dernæſt vendte jeg mig til fremmed Undsætning, fulde Field-Ryggene og kom til de Ligurier: Der havde nogle mægtige Folk lovet mig all Bieſtand, hvorfor jeg havde i Sinde ved dem at søge mit Riige

tilbage. Da jeg nu havde forfeyet mig ned til det nærmeste Hav, for at søge den anseelige Stad, som er bygt af Janus, begav jeg mig ubekiendt paa et Skib, som forekom mig. Men Vindene dreve os til Sardinien, og imedens vi der laae for Anker, lokkede Nyatet af den Tempel, hvorfra jeg nyelig b'ev hidført, mig til at tilbede Jupiter. Men da jeg der fattede en Hovactelse baade for den angenemme Situation og Præsternes Leve-Maade, besluttede jeg, at nedlegge alle Bekymringer, og efter saa mange udstandne Menniskelige Ulykker, endeligen at søge Gudernes Raade; thi hvortor skulle jeg elske mit Fæderne-Land, som var bestænket med saa mange af mine Slægtninges og Venners Blod, og som nu igien skulle forskaffes mig ey alene ved mine Fienders, men og med mine Allieredes Blod. Hvem skulde jeg siden efterlade Sceptret eller hvad Fornoyelse kunde jeg have udi mit Børneløse Huus? jeg havde i aldt avlet tvende Sonner, og den tredie havde Lykken fordum givet mig, hvilken jeg ikke elskede mindre end mine egne Børn, og havde kaldet ham efter min Bester Fader Scordanes. O mit lille Barn! hvis du i det mindste endnu levede, ville jeg aierne udvælge dig til mit Barn, og giøre dig til Konge. Du skulle være min Trost i at vove denne Kriig, du skulle tette alle Ulykker og besværligheder. Men denne var længe tilforn, som en Forevarsel om og en Begyndelse til mine saa mange udstandne Ulykker, bleven et Bytte for mine

mine Fiender, da vi med Krig anfulde de Gal-
ler, som boe langs ved den Flod Rhodanus,
men Erindringen om dette Tab efterlod mig ikke
siden nogen Dag uden Bekymring, Som han
nu saa ynkeligen fortalte disse sine Hendelser;
kunde Poliarchus ikke længer opholde med at
trøste ham. Men lod paa engang de længe-sam-
lede Taarer udbryde, og kastede sig om hans
Hals, han holdt sig en liden Tid fra at tale, paa
det at ikke nogen ynkelig stemme skulle komme fra
ham, som en Konge. Men endeligen sagde:
O allerkiereste Fader! eller om I heller vil have
at jeg skal kalde Eder min Herre! Dersom det
er Eder saa høyt anliggende, at finde Scorda-
nes, saa giver jeg Eder ham tilbage; see her er
han! betien Eder af ham og kom til Live igien,
jeg er Scordanes. Ved disse ord fæstede begge
Øyene forgieves paa hinanden og bleve af dette
angenemme Syn gandske afmægtige; de andre
tilstædeværende geraadede i lige saadan Forun-
dring og bleve saa gandske stumme, at de hver-
ken formaade at tale eller spørge noget videre.
Alles Gemytter ventede paa at vende deres be-
tedvillige og ligesom biotte Affecter did hen, hvor
Poliarchi og Aneroesti Samtale befalede.
Endeligen sagde Aneroestus: Er I Scorda-
nes? O Konge! er I min Scordanes, siger
jeg? Er I endnu levende? Er I en Regent?
Omfavner I Eders Aneroestus? O I gode
Guder! hvorledes kand I forvisse mig om den-
ne Eders Skiænk? men Poliarchus svarede:

I seer her Eders og de Guders Hevner, som Eders ugudelige Undersaatter fortørnede ved at drive Eder af Eders Rige Misgjerningsmænd dette ere dræbte; deels i Marken og deels ved Skarprætternes Øxe, jeg rev Byttet af deres Hænder og indtog Eders Rige. Som jeg nu, allerkiereste Fader! da jeg finder Eder i Live, gierne vil give Eder tilbage. Sporger I med hvilken Maat jeg kunde udrette saa meget imod eders Fiender? Da førde jeg denne Krig, som Britomandis Søn. Nu overleverer jeg Eder og mit Fæderne Rige, thi Guderne have for nylig igien henkaldet min Fader. Eder min allerkiereste Fader, Eder, siger jeg: vil jeg gierne afstye Fortrinet, og være den anden næst Ed. i Hengieringen. Thi det skal være mig en større Bekommelse at adlyde Eder, end at herske over andre. Den gamle Herre, som ved denne nye Glæde blev forfrisket, sendte sine Bønner og Øyen ofte til Guderne, og omfavnede Polirchus. Hyanisbe var nu ogsaa allerede kommen til dem, og Archombrotus glædede sig end mere over den Naade, Guderne havde viist ham, og over sin Seier, efterdi Aneroestus derved var bleven funden, og tilstod poliarchus, at Archombrotus havde ved denne Hendelse giort ham ligesaa stor Tieneste, som han havde giort Archombrotus ved at dræbe Radirobanes, Crestor og Simplidas, saavelsom de andre, som bleve tilladte at komme til Aneroestus, kunde ikke blive mætte af Kysser og Sam-tale. Fore-nem-

hemmeligen brautede den Soldat, som først havde kient Kongen, af sin Tieneste, da var af Glæde og Haab om Belønning gandske stolt. Aneroestus blev da saaledes deelt iblant mange, at han neppe omsider kunde komme til Poliarchus igien. De toge begge Hyanisbe imellem sig, og Archombrotus gik næst foran sin Moder. Saaledes gingde ud af Tempelen, og kunde for Soldaternes og Folkets Mængde neppe komme frem, thi i det alle kappedes om at giøre deres Opvartning, og begierede baade at see og sees, saa kunde mand næsten ingen Vei komme frem for Folk, som i Flokketal komme løbende fra Byen og Leiren, ja endoa de, som hverken Aneroestus eller Gallien noget vedkom, undlode ikke at udviise deres Glæde med Hilsen og Lykønskning, enten det skeede for at hykle for de Fornemme Personer, som de formumme at være inderligen glade, eller fordi de af sig selv vare fulde til denne umaadelige Fryd og Glæde.

XII. Cap.

Aneroestus holder en prægtig Tale angaaende Verdens Foragt og en Streng Levemaade.

Da de nu vare komne til Slottet, komme strax nogle efter Poliarchi Befalning, som skulle affore Aneroestus sin fattige Draat, og igien fore ham Kongelige Klæder; men han gav sig til at holde paa sin egen Kior-

tel og at, afviise med Haanden Purpuret. Og da Poliarchus forundrede sig derover og indstændig bad ham at aflegge alle Tægn til Bedrøvelse, sagde han: at Guderne havde ikke fortient af ham, at han skulle gaae ud af deres Familie og qvitere deres Tieniste; alle Ting havde faaet et ønskelig Udfald, efterdi den havde faaet hans Rige, som han inderligen ønskede at blive sin Arving; I det øvrige, ville han ikke mere drives af Forretningers ustadige Bølger. De maatte ikke betage ham hans dyrebare Fattigdom, ey heller tænke at han var unyttig for hans Folkes Beste; Efterdi han, som havde en friere Adgang til Guderne end de, kunde forskaffe sine Venner deres Naade. Denne gode gamle Herres meegen Halstarrighed i at forblive ved sin nedrige Levemaade gav strax Anledning til adskillige Discurser, i det nogle roste hans Bestandighed; og andre forundrede sig over, hvad dog denne saa strenge Levemaade kunde udrette til Gudernes Tieniste. Thi Poliarchus manglede og ikke paa Beviser, hvorved han tragtede efter at igiendrive dette Aneroesti stræbe Forsæt; og at faae ham derimod til at antage paa nye, de' for Konger Sædvanlige Bekymringer. Men Aneroestus anhørde med største Taushed alles Taler (thi der vare adskillige som raadede ham til dette samme) saa at mange giorde sig de Tanker, at dette gik ham til Hierte, og at han glæ-

glædede sig ved at blive overvunden. Som han nu længe saaledes havde tiet, enten for paa engang at igiendrive alle de Ting, som de havde indvendet, eller for imidlertid at betænke sig paa Forsvar, og fortiene at anhores igien med ligesaadan Taushed af alle, løftede han omsider gandske sædeligen Hovedet i Veiret, og begyndte saaledes at tale.

At der er et allerhøyst Væsen til, som haver skabt alle Ting. Det kand Solens sædvanlige Løb, der aldrig kommer uden for sin Kreds, saavelsom Maanens og de andre Stierners Orden, ja den gandske Naturs Beskaffenhed nok som overbevise de Menniſker, som ikke ere blevne forblindede enten af en hoffærdig Indbildning om deres egen Klogskab eller af en meere end Bestiſt Uagtsomhed. Meener I nu at dette hellige Væsen, fra hvilken saa mange herlige ting have sin Udsprung, jeg meener Gud, hvilken, som en Kilde og Aarsag til alle Dyder, haver ved Fornuften foreskrevet Menniſken Ret og Billighed, finder Behag udi de Laster, hvorved vi her og der forderve vor Natur? Denne Orden, som vi see og mærke kan ingen uden den Allerretfærdigste Stifter have givet Naturen, men denne skulle ikke være retfærdig, dersom han lod saa mange Synder og onde Gierninger blive ustraffede. Naar nu derfor Kierlighed til Ret og Retfærdighed, Begierlighed efter at komme i Venskab med Guderne, og tillige frygt for den himmelske Vrede haver rort et Gemyt; bor in-

ket

tet være hani kierere; end at skye de Lasters Farligheder, som man veed allereede at have fort saa mange Mennisker i Fordervelse. Men disse Farligheder ere os tildeels medfødde, og tildeels forårsages af andre. Men imod dem alle have vi som det kraftigste Middel opfunden denne eenlige strænge og hellige Levemaade. Thi først blive de umaadelige Begieringer, hvorved vi skade os selv, ved denne Levemaade saaledes betagne deres Vaaben, og svækkede, som naar mand udbryder Tænderne og stækker Klørene paa de vilde Glubende Dyr, som man vil tæmme, paa det at, ifald de siden skride til deres vilde Natur igien, de da ikke letteligen skal kunde giøre Skade, thi Vellysternes Forlangende mister sin Hidstarrighed hos os ved den strænge Levemaade, som sættes imod dem. Og, dersom denne Lue paa nye ligesom reiser sig af Asken, kand den dog ligesom i en fattig Jord-Hytte, hvor intet overflødig Husgerand findes, intet udrette. Den meenet uskyldige Fattigdom skiffer saasaa Begierligheden, og vores uanseelige Levemaade, der ligesom foraager sig selv bluss ved hoffærdige Tilskyndelser. Saaledes foraager og udretter denne saavelsom andre Gemuts Svaghed, saasom Vrede, Mundelse, Frygt og Dristighed, udi de ne hellige og haarde Fenighed, ligesom en Ild, der ingen Næring haver, besynderligen naar Siælen, efter at den haver kastet lasternes Aag af sig, er ikken kommen til sig selv, og de krygtagtige Begierligheder, som ere vante til at

ad-

adlyde, raadføre sig med Fornuften, forend de understaae sig at ville eller ikke ville noget. Paa denne Maade tvinges vi, som ere os selv de bitterste Fiender, til den sande og nyttige Dyd, efterat vi have overskaaren eller rettet vor uregierlige Naturs Anfald. Nu kommer jeg til de Piile, som beredes imod os af andre Menniskers smitsomme Synde-Syge. Disse ere grumme og alt for visse, thi, efterdi jeg holder for, at flere Synde ved Exempler end af egen naturlig Drift. Efterdi vi vil ved Sædernes Liighed behage vore Venner, og er det rart, længe at omgaaes med onde Menniſker, og ikke forst fælde lemfældige-re Dom over Lasterne, og strax derpaa endeg-saa af dem besmittes, andres Ergierrighed op-tænder i os Hoffærdighed, andres Gierrighed lokker os til at tragte efter Rigdom. Haver mand engang bedraget Eder, skal J anvende E-ders Tanker, i hvor uskyldige de end tilforn ha-de været, paa Svig, at hevne Eder, og af Eders Fienders Had med Eder skal J lære at hade. Desuden efterdi mange holde Dristighe-den selv til at Synde for en beromuelig Tapper-hed, og agte dem, som frygte og adlyd. Guderne for frygtagtige og udnelige til Forretninger, saa kaldes mange til at synde af Frygt for at faae dette Ord paa sig, og sker dette, meere for at behage dem, som agte Dyden ringe, end fordi man selv haver nogen Kierighed for Lasterne. Men alle disse Ting tager vor reene og retsindige Orden sine Domestiqver af Dyne. Efterdi

vi

vi udi den, at jeg med faae Ord skal tale, skye de ugudeliges forførische Omgiengelse, og kan, uden at blive mistænkte for Ladhed, frygte Guderne. Men at jeg skal gaae nærmere til mig selv, hvor tit tilskynder ikke Lykkens og Forretningernes Vanartighed selv Kongerne til at synde ved de allerstørste Tillokkelser og Belønninger? Allerhelst naar saadanne Ting forefalde, hvorudi det, som billigt er, ikke synes at komme overens med deres Berømmelse og Tryghed i at regiere. Thi da agtes det for en Berømmelig Statspolitesse udi Kongerne, at Simulere, skuffe og tage sine Ord tilbage, ligesom Guderne vilde at det Regimente, som de have betroet dem over Menniskene, ikke skulde kunde forvaltes uden ved Hielp af en stor deel Synder og Laster: Nu finde de Behag i, uden Aarsag at stifte Ueenighed imellem Naboer og andre Nationer, paa det at deres Roe ved andres Uroelighed og Ulykke, kan være disto sikkere. Nu søge de at bestikke og forleede deres Allierede Kongers Ministre til at robe adskillige Hemmeligheder. Hvorfor straffer man undertiden uskyldige for at være disto sikkere, ligesom det var en Misgierning at kunde synde? hvorfor seer man igiennem Fingre med den Uret, som den gemeene mand tilføyes, naar den skeer af Mænd, som ere nyttige til Krig? hvo som nu hurtigst kan forrette alle disse Ting, er saa høyt anseet; at jeg holder for, at mange af dem, som her ere nærværende, forundrer sig over, at jeg tør laste dem, som uretfærdige og ugudelige.

Men

Men disse Ting have giort mig Regieringen be-
sværlig, ikke da jeg selv regierede og begik de samme
eller ligesaa slemme Synder; men fra den Tid af,
da Nyttens og Vanens Mørke forsvandt, og jeg li-
gesom en upartisk Dommere betragtede den Skye,
som jeg var kommen udaf. Tilgiv mig o Dronning!
saavel som I min Søn! jeg fordømmer ikke E-
ders Stand. Det tilkommer Høymodige og
saadanne, som ligne Eder, ved Dydens hellige
Komme at regiere en alt for stor Lykkes extra-
vangerende Begiærligheder; Men jeg, som
Evagere, fryater for ikke at kunde udstaae den-
ne Storm. Den Kongelige Stand er og ikke
allene underkast disse Farligheder, men Lasterne
luure paa enhver Stand og næsten paa enhver
Alder. Og er mod dem alle et Besynderligt
godt Raad udi vor Lære, som befaler, at for-
agte de Ting, formedelst hvilke andre Synde.
Poliarchus, som endnu ikke biefaldt denne usæd-
vanlige og strænge Lærdom, falder ham ind i Ta-
len, sigende: Men dersom vi allerfiereste Fader,
fulgte Eders Ord, skulle Staderne mangle
Borgere, Bonden skulle ikke dyrke sin Jord, og
ey heller Søe-Folk og Kiøbmænd drive Negocie
i fremmede Lande. Konster skulle og ikke blive
øvede, efterdi Eders strænge Lærdom skulle ug-
le dem unødvendige for Menniſken. Der skul-
de allene i Eders Orkener findes en stor Mæng-
de Folk, og, efterdi I forkaste Egteskab, skulle
det Menniskelige Kion inden en Tid af 100 Aar
deent uddøe. Hyanisbe holdt med Poliar-

chus,

chus, og saasom han ligesom talede for dem alle, gave mange ham med Øyne og Geberder deres Samtykke tilkiende. Men Aneroetus, ligesom gangen i sig selv, viiste strax et mildere Ansigt, saa at man kunde mærke, at Pollarchi Argumenter ikkun lidet rørte ham, og sagde: Dersom nogen af dem, som høre os, faaer i Sinde at forsøge den Sodhed, som vort strænge Levnet medfører. Da skal Eders Bevijser, min Son! ikke skrække ham derfra; ej heller tør han tænke, at Verden, ved det hand bliver ugift, skal blive til saadan Ørken, som I frygter for. Han maa ikkun frit komme til os, Der skal derfor ikke fattes paa Folk til at forøge Verden, Kunster skal derfor nok alligevel florere, og der skal derfore nok blive tilbage, ej allene saa mange, som behoves til Byer og Landsbyer at besætte, men endog Overflodighed nok til Bytte for Pæst, Jordskielv, Krig, og andre ulykkelige Hændelser. I tør ikke frygte, siger jeg, at det gandske Menniskelige Kion skulle faae Lyst til at falde til vor Philosophie; thi Guderne agte denne Valgierning ypperligere og høiere, end at han dermed skulle benaade et gandske Folk, uden deres Indskydelse kand ingen rettelsen gen satte dette Forsæt, og uden deres Hielp kand ingen forblive derved; thi Gemyterne, som see sig skildre ved alle menniskelige Fornoyelser, hvilke vi alle gandske forkaste; skulle strax vige fra os, som fra et forhadt Kors, dersom de ikke hemmeligen bleve opholdte ved en guddommelig Lyst.

Lyst. Men ligesom en Feldt-Herre ikke besolder andre end dem, som staae i virkelig Krigs Tieneste, saa lader og Guderne dem allene, som de selv have udvalte til denne Leve Maade, faae Smag paa denne Solide Sødhed, som skal tiene til Bestandighed. Dersom nu nogen derfor ikke saa meget til sit eget Beste, som fordi han er fortornet over Lykken, der haver lasdet hans Haabl eller Ansogning efter æres Bestillinger gaae overstyr, og med et uroeligt Gemyt søger vor Havn, for desto friere at skielde og klage over Lykken. Om saadan een sluttet jeg, at, dersom han ikke ved Gudernes besynderlige hielp nedlegger disse Affecter; han og ikke skal blive bestandig i vor Orden; og skal meere forverre vore Sæder end forbedre sine egne. Dersom og nogen disuden af en letsindig Drift, som ofte pleier at findes hos unge Mennesker, formedelst en ubetænksom og anaœnem Afbildning som han kan have giort sig om Dydens Lesonninger, giver sig i vor strenge Orden. Da viser saadan een, ligesom en Steen der kastes ved en Slynge, sig vel i Begyndelsen overmaade hidsig i vore Forretninger; men saa snart Instrumenter standser, forundrer han sig over, at han er mat og træt; Næst den aandelige Drift og Gudsfrygt, er dette en Sag, hvortil horer Forstand, Tapperhed og Taalmodighed, hvilke tillige ikkun findes hos faa. Vor Lære bestaaer ikke i vor Klæde-Dragt, Navn og Huus, ja jeg lægger her til, end ikke i vort Legems Arbeyde; thi saa-

dant have Pengegierrige og Ærgierrige, eller de som ere domte til Metal-Gruber, eller paa Galleerne langt sværere. Men det er alleene Sielens eenfoldige og glædelige Tilbøyelse til Guderne, som helliger alle disse Ting, som ellers vare unyttige, og ofte ganske verslige; thi at forskyde Rigdom, staae fra Værdigheder, og slaae alle uroelige Bekymringer for menneskelige Ting af sit Sind, er da først en stor Dyd, naar alt dette skeer for at forliige sig med Guderne; Men dersom nogen forlader Ære og Riigdom, for at rose sig af at han haver forladt dem, eller for at komme til større Ting; Dersom nogen flyer Forretninger, for at leve i Dorkeshed, eller roser sig af Fattigdom, efterdi den allerede selv truede ham, og han derfor frivillig forekom den, paa det at den ikke skulle synes nødvendig. Denne holder jeg for, har i Sinde ved en Svig, som intet skal nytte ham, at bedrage enten Menniskken eller og Guderne selv.

Jeg tvinger derfor, min Son! ikke alle til denne Philosophie. Thi efter det store Tal, hvor af Menneskene bestaae, skal ikkun ganske saae saae vort Levnets skiulte Lykkalighed: Ja jeg siger og at endnu nogle af disse samme, som stoele paa deris eget og ikke Gudernes Raad og Anslag, skal endnu forgieves eller til deres Forderuelse age te at gaae denne Vey. Men I vil maaskee siae, at jeg dog i det mindste ønskede, at alle gode fatede disse Tanker, at slaae sig fra alle verslige Tings Uroeligheder og give sig i vort Selskab.

Det

Det forlanger jeg og ikke engang; Thi hvo skulle da forestaae Regieringer? eller hvo skulle legge Lomme paa de uregierlige Laster? Dersom alle dydige Mennesker, saaledes sloge sig til Eenlighed, og Fattigdom? At de formedelst deres Afmægtighed og Fraværelse hverken med Magt eller Skam kunde tvinge de Ugudeliges onde Gierninger? Det er en vigtig Post, som Guderne beskikke dem, som de enten ved Fødselen eller ved hemmelige Tilskyndelser befale ikke ved Flugt men ved Krig at stride mod Laster; og ikke at dræbe Begiærlighederne, men at styre dem, at saadanne Mænd baade ere til, og besidde høye æres Poster, udfordrer den almindelige Nytte, saavel som og at de forestaae de hellige Ting, blive Huus fædre, og udi denne Verden blant de Ugudelige, for at moderere saavel deres Driftighed mod Guderne, som Gudernes haarde Anslag mod Menniſken, at jeg her skal gaae alle andre forbie, hvad er ypperligere end en viis og Tapper Konge? Dersom han ved Exempel og Love forbedrer Verden; Dersom hand ved sit Exempel driver sine Undersaatter til Gudsfrygt. Hvor meere frugtbar skal denne Dyd ikke være, end om han stedse forblev i en hellig Eenlighed? Her maatte I vel sporge, hvorfor jeg derfor ikke selv tragter efter denne større Seyers Pa nie af Guderne? jeg svarer: Fordi de ved en hemmelig Følelse have givet mig deres Raad tilkiende, at jeg skulle forlyste min Alderdom i deres Fred, og ikke viidere bekymre mig

om det Rige, som jeg ikke uden efter deres Be-
hag haver forloret. Men allerhelst synes de i
Dag at befale, at jeg skal forblive udi den Een-
lighed, som jeg elsker; Da jeg fornemmer, at
Lykken haver bragt mit Rige og Huus udi E-
ders Magt, Min Son! Betragtningen af en
saa stor Arving, som Guderne villig have skæn-
ket mig, gior, at jeg aldeles ikke vil tage det
Rige tilbage fra ham, som jeg desuden gierne
vilde afstaae for ham, om jeg endnu besad det.
Jeg veed vel, hvad I disuden vil sige, min al-
lerkiæreste Son; Nemlig at, i fald jeg ikke vil
mænge mig udi Forrætninger, og finder allene
Behag i Templer, Offringer og anden Guder-
nes Tieniste; Saa haver I dog udi Eders saa
høye Stand en stor Deel Tienere, som skal op-
varte mig, reede min Seng, bereede mit Fa-
fel, og følge mig til Templerne, og saadan Rig-
dom er ingen Fare og Ulevlighed ved; Efterdi,
imedens jeg ubekymret forrætter Gudernes Tie-
neste, I og de, som I sætte over min Huus-
holdning, skal sørge for Resten. Men I skal
end ikke engang paa denne Maade kunde over-
tale mig til at forlade min Fattigdoms Frihed;
Thi omendskiønt jeg er uden for denne Bekym-
ring: at samle eller conservere Rigdom, saa
er der dog sandeligen mange andre onde Ting,
som neppe skal kunde være borte fra Rigdom og
Overflodighed. Nemlig: Vane til Kræsenhe-
der, en kiælen Omsorg for Legemet, at forglem-
me Gudernis Tieneste, som noget unødvendigt og
over

overflodigt, saavel som ogsaa disse Affecter, som een efter anden hænge ved Rigdom som i en Kiæde, nemlig: at elske sig selv, foragte andre som sine Undersaatter, intet Skin af Uret at kunde fordrage, af deres Hyklerie at forderves, som derved søge Fordeel. Og holder jeg for, at det er lige saa vanskeligt, naar man har antaget Rigdom, at udelukke andre Begiærligheder, som udi det brusende Hav at betroe sig en hastig løbende Bølge, uden at ville drives til de andre. Efterdi derfor mit Forsæt, er at opoffre min øvrige Leve-Tid til Gudernes Tieneste; Maa det være mig tilladt at flye Rigdom, som strider imod dette Forsæt, at den ikke ved sin egen og de Affecters Smag, som stedse følge den, skal fange det svage Gemyt, og igien forføre det til Lyster; samt trække ned til Jorden Tankerne, der ere blevne tunge, og forgiæves stræbe, at svinge sig til Himmelen. Hvad er det at undre, at jeg seer hen til Fattigdom, ikke den, hvorudi jeg maa lide Nød, men den, hvorudi jeg maa lade mig nøye med lidt? Efterdi den vænner det ilde plevede Legeme til at foragte sig selv, stiller Sindet ved alle verslige Bekymringer og skaffer det Fribed at correspondere med Himmelen; Ja, at I ikke skal holde mig for at være aldeles uden Sorg for Eders Beromelse og Velfærd, saa skaffer den og Eder, min Søn! og Eders Krigs-Hær Guderne til Venner.

Denne alvorlige Tale holdte han med saa

milde og sagtmodige Gebærder, at man kunde mærke at denne hans Bestandighed ikke var opdigtet, og saadan, som han forlangede af sine Venner at tvinges fra. Som nu alle tilstædeværende distomeere efter Sædvane ærede og roste denne hans Dyd, saasom den var usminket, sagde Poliarchus: I det mindste, allerkiæriste Fader, maa I ikke nægte at følge med os til Sicilien. Guderne skal have Estime for Eder, og I skal føre Lykke med Eder baade til Lands og Vands. Naar vi kommer til Gallien igien, lover jeg, at I maae anrætte Eders Leve-Maade efter eget Behag. Og er I ogsaa Eders Fæderne-Land dertil forbunden, at I helst ved Eders Exempel forbedrer det. Archeroestus betænkte sig lidet her paa, og afslog dog ikke denne hans indstændige Begiæring. Derpaa ginge alle til Taffels, og som Poliarchus allerede bedre kunde liide Archombrotus, spiisede han med ham hos Hyanisbe til Aftens. Og efterdi han allerede noksom var kommen til sine Kræfter igien, saa fastsatte han med Dronningens Samtykke den anden Dag derefter til sin Reyse.

XIII. Cap.

Poliarchus og Archombrotus laver sig til at reise til Sicilien og forbinder Hyanisbe dem ved Eed ikke at giøre noget mod Forliget.

Hya-

Hyanisbe skrev derfor det belovede Brev til Meleander, og overleverede det til sin Søn tillige med den lille Kiste, som Poliarchus havde taget fra Roverne, formanende ham ofte med Flid at forvare dem, som en Paqve, hvorpaa hans heele velfærd beroede; og at levere den til Meleander. Men bild Eder ind, sagde hun, at Pallas haver leveret Eder Erichtonium til Forvaring. Aabner I Øyet, og seer hvad I fører med Eder, skal I maaskee forderve Eder selv og min Unage. Men dersom I leverer Meleander Kisten urørt, og seer Eders Lyksalighed deraf fremtrædes; er det billigt, at I takker Polyarchus, som skaffede denne Kiiste tilbage, da den af Rovere var bortstaalen. Dernæst raadslog man, om begge kunde være paa een Galee sammen. Men Majestæten og det Had, som var imellem dem, udfordrede tryggere og forsigtigere Anslag, Thi blev det fundet for godt: at begge skulle seyle hver med sin besynderlige Flaade. Men den som kom først i Havn, skulle der vente paa den anden; hvorefter de begge skulle foreene deres Følge og Reise til den Kongelige Residentz. Imidlertid bleve Archombroti Domestiqver givne Tituler og Betieninger, som ved en Kongelig Hof-Stat sædvanligt er. Selv blev han ziiret med Kongelige Smykker og af sin Moder kaldet Konge af Sardinien, at han ikke i Værdighed skulle være ringere end sin Rival. Hyanisbe erin-

drede ogsaa at hun ved de Gallers Tapperhed var bleven freist; og derfor lod uddeele til Enhver af Poliarchi Soldatere, da de skulle reise, en Foræring. Da der nu derefter blev given Befalning at brække op, komme alle i fuld Bevægelse; Mange af de Mauritaniske store Herrer havde givet sig til Skibs, for at følge deres Første. De Sicilianer, som vare komne med Archombrotus, vare splittede indbyrdes i tvende Partier, thi mange fattede igien den forrige Kierlighed til Poliarchus. Den berømmelig Tapperhed og store Styrke, som han havde viist under det Navn Theocrine, og efter hvilken var bleven bekiendt, og hans behagelige Opførsel, giældte uti mest, da man tillige saae ham, som en Konge. Derimod saasom Archombrotus selv og var i største Anseelse for sin Dyd og Tapperhed, og de under hans Anførsel vare førte fra Sicilien, skiæmmede de sig ved at gaae over til hans Rival. Thi Eateskabet med Argenis, som frem for alle Ting kraftigst havde trækket Hierterne, var saa uvis, at de alleveane modererede Affecterne, og omgikkes deres Contra Partie lemfældige og forsigtige, Paa det at, ifald det fik Overhaand, de da ikke skulle manale all Leilighed til at undskylde sig, og komme i Naade igien.

Der var ved Stranden et gammelt Alter, og vidd man ikke, hvilken Konge samme havde opreist: Dette Alter var meeget helligt, efterdi det i saa mange hundrede Aar havde været i brug.

Der-

Der ofrede fattige See-Folk til Neptunus og Vindene enten Regelse eller Slagt-Offer, naar de ginge til Sees, eller naar de vare lykkeligen komne til Lands igien. Til dette Alter nødde Hyanisbe Poliarchus og hendes Son, da de vilde begive sig til deres Flaade. Jeg tvivler vel ikke paa, sagde hun, at jo begge skal holde ubrødeligen det, som I have lovet mig. Men som jeg hidindtil alleene haver forebygget Eders forrige Ueenigheder, og veed hvor letteligen noget kand forefalde imellem Forster, som have Lyst til Krig, hvorved de kand sige eller tænke, at Stilstanden er bleven brudt; saa kan og ved Eders Ministres og Soldateres Forseelse reise sig nye forurettelser, hvilke ikke udi den giorte Stilstand ere indbefattede; Ifald noget saadant skulle hende, forlanger jeg, at I her forbinde Eder ved dette allerhelligste Alter, som tilhører den Gud, til hvis Rige I nu begive Eder; at I skal regne disse nye Forurettelser til de gamle, hvis Hevn I Begge for min Skyld have opsat, at ikke nogen Storm skal forstyrre den Lyksalighed, som jeg sender Eder hen til. Giører dette, allerkiereste Prinser, og føyer herudi en Dronning, som drager saa inderlig en Omsorg for Eder. Imidlertid vil jeg med lige Bønner og Andagt befale Eder Guderne. Thi dersom jeg kan sige, hvilken af Eder jeg meest elsker; da ønsker jeg til Guderne, at ingen af Eder maae lyde mine Befalninger, eller finde mig

igien med Hilsen. De bleve ved saa inderlig Kierlighed overvundne, og ved alteret forbunde sig begge til det, hun forlangede. Derpaa omfavnede hun dem begge, og ginge nu til den eene og nu til den anden langs Stranden, erindrende dem mange Ting og ofte det selv samme, som hun engang havde paamindet dem, og som hun ikke kunde see sig mæt paa disse, da de skulle reise; saa kaldede hun dem ofte tilbage igien og opholdt dem med Snak, efter at hun havde engang allerede taget Afskeed med dem og ynsket dem en Lykkelig Reise, og bleve deres Hierter ved saa mange Sukke og ikke urorte. Dronningen erindrede ogsaa indstændig Aneroestus, som skulle reise med Poliarchus, at han vilde drage Omsorg for, at disse giorte Forbund bleve ubrodeligen holdte, thi hun vidste vel, at Poliarchus og Archombrotus intet skulle nægte ham, men begge anse ham som ein Fader og Guds Mand. Hvorofte maa man nøde Menniſken i sær unge Personer til deres eget Beste. Endeligen maatte han vide, sagde hun, at Europæ og Africæ største Skat var ham betroet. Aneroestus roſede Dronningens Omsorg og Forsigtighed, og lovede at vilde med Fliid forrette denne Commission ei ulleene for hendes og de unge Personers skyldmen mest og fornemmelsaen for Gudernes skyld. Endeligen blev Poliarchus først som fremmed geleidet til sine Skibe, da endog Archombrotus

tus fuldte ham lige til Søebredden; Offeret blev da efter Sædvane slagtet; og Indvolden deraf, efter at man havde tilbedet Neptunus, og de andre Søe-Guder om godt Veir, af begge Førsterne, kastet i Søen næst ved. Derpaa blev og Archombrotus selv i en Chaluppe ført om Bord paa sit Admiral Skib. Men da kunde man paa en temmelig Distance langs Stranden høre Eccho af Søe-Folkenes Raab, Løuenes Kragen og Aarenes Plasken i Vandet; hertil blev og blæst i Trompeter af Soldatesken, som paa bequemme Steder paa Skibene var opstillt i Parade. Timonides vidste ikke, om han skulle glæde sig eller sørge over, at hans Gesandtskab ikke tillod ham paa den Tid at reise tilbage til sit Fæderne-Land. Thi han vidste tilfuld at alle Ting der vilde komme i største Bevægelse; hvorfor det beroede paa Lykken, om det paa saadan Tid skulle være bedre at være fraværende, end i Stormen med; Dog, som Menniskens Naturel gemenligen er, da saasom begge deele vare usikre, havde han dog helst seet at kunde have fuldt med tilbage, og det ikke for nogen Aarsag heller, end fordi det ikke var tilladt; I det øvrige paa det at den giorte Stilstand disbedre kunde holdes, var saaledes aftalt imellem Kongerne; at dersom nogen af de Galler forsaae sig imod Tractaterne, skulle Archombrotus dømme i Sagen; men dersom og nogen af hans Folge begik saadan Forseelse, da skulle de Galler derudi være Dommere. Endeligen

at

at begge deres Flaader ikke skulle blive blandet blant hinanden; saa satte de saaledes deres Cours, at Archombrotus dreiede lidet af langs Landet og Poliarchus sat lige ad Søen til, for ikke at være Archombrotus til Hinder. Der var og en Poet fra Sicilien, som vilde have overleveret disse Forster, da de skulle reise, følgende korte Vers, men blev hindret derfra af Timonides, efterdi Poeten i samme Vers havde mældet om deres Ueenighed, hvor om han ikke holt for raadeligt paa saadan Maade at erindre dem.

Ej Bølger blaae og Vinde som
Vanstille eder ofte grum,
Med den Sørvante Kane.
Ach! holder med jer Grumhed ind,
Og lad en Laber-Synden Vind
Sicilske Veye bane.
End ey, da fra Thessalien
De Argonauter fortes hen,
Paa Argos Eege Fiæle,
Et Skib saa stor en Ære nød,
Og Vind og Storme overbød
Saa mange høye Siæle.
Thi jeg seer alle Guder fra
Europa selv og Africa
Paa Haved at omfare;
De have alle Een og hver
Med Omsorg og Bekymringer,
Sit Dunt at tage vare.
Endeel til Roret hafter hen,
Een anden er ey meere seen
I Tovene at hale,
Den Tredie Bølgen modereer,

Det.

Den fierde Vinden Commandeer
I Sejglene at Prale.
Men see i sær den ædle Fred
Til Flaaderne er floyen ned,
Af Jupiter befalet,
Med Vingerne omfavner dem,
Og har med megen Fynd og Klem
Til Hoved dette talet:
I Bolger! lyder Guderne,
Som vil, at I skal Mildhed tee
Mod disse Passagerer.
Og tænk du ey Uenighed!
At skille disse flaader ved
Den Aand, som dem regierer.
Thi Krig og Blod har hidindtil
Nok viist et traurigt Skue-Spil,
Sat Hoffet udi Fare.
Nu bores mig Gemytterne,
Som jeg med lang Forligelse
I Eenighed skal parre.
Skiønt Martis Mod og Hierte er
I begge Konger, maae man her
Om Fred alt Haab ey spilde.
Den samme Tyd, som sett kand
De tappre Hierter udi Braud,
Kand dennem og formilde

Arsidas var allerede for mange Dage siden komme til Sicilien og havde Poliarchi og Timonidis Breve til Meleander og Argenis med sig, og ikke længe derefter var og Bocchus ankommen, som af Hyanisbe og Archombrotus var affendt, men Rygtet, som var snarere end de begge to, og af visse Folk var bleven bestyrket, havde allerede bragt den-

ne

ne Tidende til Sicilien, at Poliarchus den mægtigste Konge i Gallien havde i Mauritanien været i Kamp mod Radirobanes, og havde skilt denne sin Fiende ved Livet. Dette fortalte Kiøbmænd, som vare gangne fra Africa, end og førend *Archombrotus* med den Siciliske Flode var kommen til sin Moder. Meleander, bevæget af denne nye Tidende, befalede at hendte den fornemste af Kiøbmændene til sig, og noye udfrittede af ham, om han ikun havde hørt af andre fortælle den Tidende, som han bragte med sig, eller om han selv havde været nærværende i Faren. Men Kiøbmanden svarede: At han selv var i Mauritanien, da Kong *Poliarchus* først satte sin Krigs-Hær i Land til Hyanisbes Udsætning, og de Sardinier strax derpaa komme med en meget stor Magt; Dernæst fortalte han, at de havde holdet tvende Træfninger, saavel som og at Radirobanes var bleven ihielslagen af *Poliarchus*, og at de Sardinier derpaa over Hals og Hoved have taget Flugten fra Africa. Han kunde neppe faae Meleander til at troe alt dette; hvilken betragtede vel Radirobanes Handelse og Hyanisbes Lyksalighed, men blev dog mest hængende udi det Navn Poliarchus, og stod udi Tvist, om dette var den Person, som tilforn havde frelst hans Liv, som var saa stor en Fiende af Lycogenes, og som fordum, da han som en Privat Cavalier opholdt sig ved hans Hoff, saa inderlig af ham var bleven elsket, men og-

ogsaa omsider med Uret uddrevet af Landet. Argenis, som og havde ladet Kiobmanden hent, og faaet alt dette selv sammie at høre af ham; forundrede sig ikke mindre over alle disse Ting, som vel vare glædelige, men dog tillige meget Mistænkelige. Fornemmeligen forundrede hun sig over den store Fortroelighed, der maatte være imellem Poliarchus og Archombroti Moder, efterdi han satte Sicilien til side, for at undsætte hende. Saa førte han da denne Krig for sin fraværende Rival og uden hans Vidende, uden at erindre sin Troe og Tilbagekomst, imedens hans forlovede Kiæreste enhver Dag og paa enhver eenlig Stæd udøser Sukke og Taarer; selv hadede hun Archombrotus, som elskede hende, ikke for anden Aarsag skyld, end fordi hand vilde skille hende ved Poliarchus, og denne forglemte nu Kiærlighed og Had, og saaledes hialp denne sin Rival paa det han siden med større Pomp og Pragt kunde komme tilbage til Sicilien for at fortsætte sit Frieri. Men Printzessens Gemyt, som ved disse Tanker var bleven oprørt, blev igien formildet, ved det Radirobanes var bleven ihielslagen, saa at hun for at undskylde Poliarchuin, som hendes Hierte hang til, sagde ved sig selv: maaske han ikke haver fægtet for Hyanisbe, men for mig. Og ved denne Krig ikke haver vildet hielpe Archombrotus, men ødelegge Radirobanes, tænkende at intet angenemmere kunde hænde mig, end at Radirobanes

omkom; Guderne have giort Belgierningen desto større, efterdi de i Besynderlighed ved Poliarchi Sværd have straffet ham. Iblandt disse Ting fornøyede hun sit Sind ved den vigtige Seyer, hvorfor man berømte Poliarchus og haabede snart at faae Skrivelse fra ham; thi det var og en stor Lykke, at Kiøbmanden enten ikke udi Mauritanien havde hørt, hvor fatlig han var bleven saaret, eller og at han formedelst andet, som han fortalte Meleander og Argenis, havde forglemt dette.

XIV. Cap.

Da Meleander og Argenis saae at børe de Kongelige Personers Ankomst og Enighed, falde de i adskillige Tanker. Meleander vil tage dem i møde, men Gesanterne holde ham tilbage, og bede hans Majestæt at oppebie deres Ankomst i sin Residentz.

Men da Arsidas var kommen fra Africa, bragte han de Kongelige Personer vel meere Vished om alle Ting, men satte og tillige deres Gemytter i større og stærkere Bevægelse; thi der han havde overleveret Kongen Poliarchi og Timonidis Skrivelser, fortalte han vidtløftig de selv samme Ting, som de indeholdte; I besynderlighed opholdt han sig længe ved at rose Poliarchus, hvilket mægtigt Rige han havde; hvilken fortræffelig Flaade han førde med sig, og hvilket skiønt Mandskab derpaa fandtes, hvor vel han havde holdt sig mod de Sørder; og hvor-

ledes Archombroti Ankomst og Syn havde opvakt ham til Vrede Had og Jaloulie, og bragt ham af Lave, da han allerede næsten var bleven heeled af sine Saar; Og vare de visseligen strax komne ud for Haand med hinanden, hvis ikke Hyanisbe havde hindret deres rasende Vrede. Men for hendes Bønners skyld havde de lovet, at de enten ved Meleanders Underhandling skulle blive forligte, eller fornemmeligen i Sicilien afgiøre deres Disput. Arsidas dølgede og ikke meget Aarsagen til deres Uvenskab, saasom han vidste, at Timonides der om havde skrevet, og at den, saa snart Bocchus kom, skulle disuden blive bekiendt. Men der han var kommen til Argenis, og havde fortalt alle Ting med den Vidtløftighed og Zirlighed, som de pleye at bruge, der troe, at de med Forsnøyelse unhøres, og fortælle Ting, som anden steds ere hændte, faldt strax den Mistanke, som havde plaget Printzessen; Gobryas, som var deelagtig udi all denne Giæde, tog Elden i agt, og nu hemmelig, og nu offentlig lod sig indfinde hos Argenis eller Arsidas. Udi saamme Dage kom og Bocchus, som stadsæstede hvad Arsidas havde bragt med sig.

Men Meleander forlod nu hvad Haab eller Anslag han havde haft, efter at Radirobanes var uddreven, og ventede næsten den visse Undergang. Det er ikke for intet, at Gobryas er kommen til Sicilien med sine Galler, sagde han ved sig selv: Lycogenes og de Sar-

der have ikkun lidet formaaet: Men med hvilke Vaaben, eller med hvilken Hær vil Sicilien staae imod paa den ene Side de Gallier, og paa den anden Mauritanien? Som han nu stod i denne Tvist, og var ret forbittret paa Skiæbnen, befaler han, at man skulle kalde Gobryas til sig, denne var og af en Hændelse just paa samme Tid hos Argenis, som ikke tvistede paa, at jo hendes Fader lod ham hente, for at spørge ham om Poliarchus; saasom hun vidste at han ved denne sældsomme Tidende var bragt udi stor Bekymring. Hvorfor hun erindrede Gobryas, da han gik, at han ikke skulle være bange og dølge noget om sin Konge; thi Sagen, sagde hun, er nu kommen saa vidt, at man efter Haanden maa tage Masqven af. Den, som var sendt hen for at hendte Gobryas, bragte og af en Hændelse Kongen det Svar tilbage, at han talede med Argenis, og strax ville giøre sin Opvartning hos hans Mayestæt, hvilket end meere forøgede Meleanders fattede Mistanke. Dog, da Gobryas kom, saae han ganske venligen paa ham, og sagde: Hvorfor haver I min Kiære Mand i saa mange Dage dølget Eders Konges Navn? som jeg sandeligen er saa hoyligen forbunden, at I næsten haver ladet mig begaae en Utaknemmelighed, efterdi I hidintil ikke for mig skyld bedre er bleven accommoderet. Gobryas undskyldte sin Taushed, sigende: at ingen vidste bedre end Meleander selv, at de ikke vare sig selv mægtige, som Konger og Fyr-

ster havde antaget til deres fortroelige Betiente-
re, han havde frygtet for at aabenbare det, som
han ikke vidste, om hans Konge maaskee heller
vilde have dult. Meleander lagde da strax
dette til, at han selv fra Africa havde faaet
Brev fra Poliarcho, hvorudi han meldte, at
han med det første vilde indfinde sig. Men det-
te haver Jo for lang Tid vidst min kiære Go-
bryas, og derfor med Eders Flode her haver
ventet paa ham: Eders Majestæt pardone-
rer mig, svarede Gobryas: jeg haver intet u-
sandfærdigt fortalt om Stormen, som skilte mig
fra den øvrige Deel af Floden, og siden haver
jeg hverken seet min Konge eller hans Følge, inen
denne De søgte jeg til, fordi jeg af min Konge
havde hørt, at Reysen skulle gielde langs den Si-
ciliske Kust, u-agter jeg ikke ve d hvor hen han ag-
ter sig, eller hvad hans Forehavende er.

Intet videre udlokkede Meleander af Go-
bryas, og efter at han havde ladet ham fra sig,
gik han ene ind udi et Cabinet, og der længe
plagede sit Sind med adskillige Tanker. Hvor-
for havde vel Poliarchus, tænkte han, sendt
Gobryas forud? Hvorfor var han selv med
saadan mægtig Flode revst fra Gallien, uden for
ved Krig at bemægtige sig Argenis, og det end
maaskee med hendes egen Villie? hvo veed om
hun ikke udi dette Haab hidindtil haver forøgtet
Archombrotus? Hvo veed om hun ikke selv
haver trakt denne Magt ud af Gallien? Ra-
dirobanis Brev, Seleniſſæ Død, samt

Theocrine og Pallas faldt ham derpaa med Skrek i Tankerne, og bragte ham til den yderlige Elendighed, at han end og frygtede for sin egen Dotter. Han erindrede sig ogsaa Poliarchi Dyder, og den Hielp han som en Jomfrue giorde ham, saavel som alle de Ting, hvor ved han havde giort sig værdig til at blive hans Svigers Søn. Endeligen frygtede han med Blusel for at elske ham, efterdi han havde uddrevet ham af sit Land, og ikke uden med Fare ladet ham komme derudaf; thi troede han at Poliarchus med Billighed havde et hemmeligt Had til ham, eller en slags Foragt for ham. Endeligen, om han end vilde antage ham til Svigers Søn, da, foruden det Navn af Letsindighed, som han derved ville faae, saae han ogsaa hen, nu til Landets Love, som forbyde saadanne Forening med de Galliske Konger, og nu til Archombroti Magt, som havde paa sin Side Mauritaniens Styrke, og Sicilianernes Hierte. Han var og paa Veyen at ville med haarde Ord have tiltalt Printzessen. Men som han endnu ikke vidste, hvad Guderne havde i Sinde, holdt han inde med sin Vrede, for ikke at fortorne den, som af disse tvende skulle blive hans Sviger Søn; Dog faldt ham engang i Vrede visse Ord af Munden: I venter nok, min Dotter, paa Poliarchus, som I sandeligen ikkun lidet elsker, efterdi I ikke vil see ham uden bestænkt med sit eget eller Archombroti Blod. Men hun, som tilforn havde bereed sig

paa

paa at tie, og ikke af noget at lade sig anfægte, lod som hun ikke forstod disse Ord. Cleobulus, Evrymedes og de andre Ministre vidste ikke med all deres Skarpsindighed hvad Raad de skulle fatte, gave de noget Raad mod Archombrotus maatte de frygte for Meleanders Vrede, og taldte de noget til Poliarchi Nakdeel, havde de Argenis Unaade vist at vente. Gobryas frygtede, at han i denne store Allarm skulle blive befalet at reyse fra Hove, for derfor at forekomme en tvungen Landflygtighed, reyste han tilbage til sine Galleer, ligesom for at lave dem til, og holdt han dem udi Havnen parate, eftersom han havde aftalt med Argenis.

Imidlertid seylede Poliarchus med fovelig Vind til Den; man begyndte allereede at skimte Toppen af det For-Bierg Lilybæum: og, da man derpaa med Glæde-Raab af Soldaterne og Skibs-Folket hurtigere brugte Aarene, fik man strax Landet tydeligere at see. Endeligen giorde man med Flaaden et Halt under den Øe Ægusa, efterdi Poliarchus vidste ikke, om han skulle søge Meleander udi Syracusa, eller i Epeircten; men da de, som vare sente til Lilybæum, for herom at bringe vis Raport, komme tilbage, og meldede, at Meleander var i Panormo, vendte man med Galleerne mod Drepanum, og, da man var kommen Agathyrsus forbie, stotte Gobryas med sine Skibe til dem nær ved den Øe Paconia, thi denne

seylede hist og her om med sine Skibe efter alle Kongens Bevægelser, for at være parat, ifal Argenis skulle befale noget. Som nu Poliarchus saa lykkeligen kom ham i Mode, kunde han ikke blive mæt og kiæd af at see og omfavne ham. Nu omfavnede han hans Knæ, nu kyste han hans Haand, og var saa glad over at have fundet sin Konge igien en alleene med Hilsen, men og som en Seyer-Herre, at hverken hans Militaire Stand, hans høye Alder, eller hans Kion kunde holde ham fra at græde, han havde og begyndt at Gratulere de fornemste af hans Betienterе med deres Seier; da Poliarchus kaldte ham til en Side, og spurde: hvad han i Sicilien havde udrettet? Om han med Kongens Tilladelse var kommen derind? om han havde seet og talt med Argenis? hvad Anslag mand der havde, og hvad Magt der sandtes? hvorpaa Gobryas fortalte den gandske Sag fra Begyndelsen af, og med adskillige angenemme Ting fornøyede Kongens Sind, nu ved at giøre stort af Argenis Troeskab og bestandige Kierlighed, og nu af Anslaget om den Africanske Krig, som havde giort hans Majestæt til en berømmelig og stor Seier Herre udi alle de Sicilianers Tanker. Men han laade og dette til, at Meleander, omendskiønt han tvang sig til en Slags Høflighed, syntes doch ikke at være hans Ven af Hiertet, og at han derfor efter Argenis Raad var reist tilbage til sin Flaade, for at tage Havnen i agt. Som Poliarchus havde faaet denne Underret-

ning

ning, og var i særdeleshed meeget glad over Princessens Opforsel, lod han strax kaste Ankker; for der i Sikkerhed at oppebie efter Forbundet Archombrotus; som, efter at Føderne vare deelte, udi det viide Hav efter haanden var kommen ham af syne. De første, som bragte Meleander Tidende om Poliarchi Ankomst, kunde neppe faae ham til at troe, at saa mange Skibe, og en saa stor Krigshær var ankommen med ham, og udi denne store Fare satte han kun liden Troe til Hyanisbes Brev, som havde lovet, at denne Krigs-Magt ingen Skade skulde tilføye ham, han var og disto mere vred paa denne Dronning, fordi hun havde vendt denne Krig fra sig til Sicilien. Han lod derfor hente Argenis til sig, og spurdte hende nu ikke med Strænghed men med Bekymring, om man ikke med denne Armee agtede at paafore Sicilien Krig; sigende: at han vel vidste at Poliarchus intet foretog sig uden hendes Villie og Vidende, hun svarede, at hun hverken var Medviidere i Poliarchi Anslag, ey heller vidste at han agtede Sicilien noget Fiendtligt. I det øvrige, omendskiønt baade hendes Kion og Forretninger havde lært hende til mesterligen at kunde Simulere og forestille sig, saa kunde hun dog ikke nokſom dølge sin overmaade store Glæde. Dette alleene bekymrede hende endnu, at denne Undsetning tøvede saa længe i Nærværelsen, og at Poliarchus med sin Krigshær ikke kom til Residentzen, thi hun var nu saa utaalmodig o-

ver denne Forhaling, at et hvert Minut syntes at være et heelt Aar for hende.

Men Archombrotus, som tænkte at finde Kongen i Syracusa, var næsten kommen til Pachynum, da han blev underrettet om sin Vildfarelse, og seylede tilbage til Lilybæum. Da u Me'eander ogsaa fik Tidende om hans Maat; kom han udi en nye og nærmere Frygt. Paa den eene Side raser den forliebte Poliarchus, og paa den anden Side kommer Archombrotus tilbage, bestyrket med en Maat fra Mauritanien, for at fuldbyrde sit Egteskab, han mærkede nok, at det ikke havde nyttet til deres Forligelse, at Poliarchus havde stridet med Radirobanes for Hyacinisbe. Thi dersom de derfor havde været blevne forligte, saa havde de ikke fordeelt deres Flaade, og vare kommie hver sin Vei fra et og det samme Mauritanien til Sicilien, skulle nu Sicilien plages med en bedrøvelig Krig af begge Rasende Partier, eller i det mindste Havet fortves med begge Partiers Blod, og Argenis vindes ved en af Parternes Undergang, hvilket Scylla eller hvilket Charybdis havde vel nogensinde opsluat saa mange Liia? skal ikke Sicilien efter saa mange Tvistigheder og formedelst saa store Forsters blodige Drab blive holdt for et ommeldigt og af alle Folk forhadt Land? Forteligen, til jeg vel kunde taale at see Poliarchus bestænkt med Archombroti Blod, eller skal Argenis vel kunde twinge sig til at elske Archom-

chombrotus, naar han har dræbt Poliarchus? Dernæst beraabte han sig paa Folke-Retten, at man havde betaget ham Friheden i at anordne hvad ham behagede i Argenis Egteskab, og at Svogerskab og Venskab sagtes med Magt, Vaaben og Vaana. Udi saa store Ulykker kastede han dog ikke Regieringens Tømme aldeles af hænderne, han befalede strax at alle, som kunde bære Gevær, skulle samle sig hos ham; desuden lagde han nogle Skibe for Havnen, som skulle i det mindste tiene til et Skin af Forsvar, Men mest forlod han sig paa sig selv og Princessen, thi han troede selv at skulle kunde formaae alle Ting af Archombrotus og Argenis ligesaa af Poliarchus.

Imedens Kongen var i denne Bevægelse, kom der Tidende til ham, at Archombroti Skibe saa fredeligen havde samlet sig med Poliarchi Skibe, som om det kunde have været een Flaade, og, da han neppe vilde troe dette, blev det ham meldet, at Gesanterne vare ankomne i Havnen, som lagde sig at være fra de tvende Konger Poliarchus og Arcombrotus. Thi der Archombrotus havde Conjungeret sin Flaade med Poliarchi ved Paconien, længtes de Sicilianer, som vare komne med dem, efter deres Fæderne Land og begierede strax at sættes i Land, men begge Konger forbode eenstemmige, at intet Skib skulle forlade Flaaden, men de sendte Gelanorus og Mecipsa udi en Jagt til Meleander, hvilken forundrede sig over at

begge Forster skikkede tillige Gesantere. Denne Ting kom og Argenis heel fremmed for. Kunde det vel være mueligt, at disse tvende Rivaler vare blevne eenige, og at een af dem havde ladet en saa vigtig Prætension fare? hvo af dem maatte vel have villet viise Sicilien sin Naade i at befrie den for Krig? ved hvilket Forbund og paa hvilke Vilkaar var denne Tvist ophævet. Det var endnu noget usædvanligt at høre Archombrotus tituleret for Konge, og frygtede Meleander for at Hyanisbe var død; Dog var han bleven lidt mere glad, ved det han havde faaet noget Haab om fred. Men Argenis vidste ikke enten hun skulle sørge eller glæde sig, hun frygtede for disse Pacter, og fattede Mistanke, at de maatte have indgaaet nogen Accord om hendes Egteskab, hvad vilt de have kastet lod om mig som en ringe og foragtet Ting? hvad om jeg ved saadan Lodkastning er tilfalden Archombrotus? tænkte hun ved sig selv.

Men da Gelanorus med Mecipsa var kommen til Kongen, som samme Tid talede med Argenis; kastede alle med inderlig længsel deres Øyen paa ham, og Kongen omfavnede dem begge. Derpaa begyndte strax Gelanorus, som paa Galliens Vegne var givet den Ære at tale for Mecipsa, saaledes at tale: Poliarchus Konge af Gallien og Archombrotus Konge af Sardinien opholde sig med deres Flaader i Eders Majestæts Hav ved den Paconiske Ø, og have sent os for at begiere, at det maae tillades dem at

at komme som Venner ind udi Eders Majestæts Havn, og tillige for Eders Majestæts Asyn. Mecipsa lagde derefter dette til, at Archombrotus vilde ikke have begieret nogen Forsikring om Troeskab, eller sendt noget Bud forud, dersom ikke Sagen var af den Beskaffenhed, at han ikke med rette kunde sette sin Fod i Sicilien eller komme for hans Majestæt uden i Følge med Poliarchus. Meleander svarede, at Sicilien stod hans Venner aaben for, og at de maatte tage ind i hvilken Havn, de behagede, over gandske Sicilien. Han vilde og selv tage imod dem ved Strand-Bredden, eller og reise dem i møde. Begge Legaterne svarede strax, at det skulle være deres Konger allerkiereст, om hans Majestæt undlod at drage dem i Møde, og oppebiede deres Ankomst udi sin Residentz. Derpaa sagde Meleander, saa skal I melde Eders Konger tilbage, at jeg og herudi vil love dem, for mere at forsømme min Ekyldighed end deres Befalning, thi jeg burde endog til Paconien drage dem i møde. Men, efterdi de saa befaler, vil jeg oppebie dem her. Derefter sagde Gelanorus: jeg haver desuden noget at Begiere af Eders Majestæt i min Konges Navn: Det er Eders Majestæt nokſom bekient, at min Konge haver adskillige Uvenner i Sicilien. Paa det han nu derfor trygt kand komme hid, begierer han om Tilladelse at sette sin Krigshær i Land her i Sicilien, forsikrende ved sin Kongelige Parolle, at Soldaterne ingen skade skal

til-

tilsøye, Meleander blev ganske forskrækket ved det man erindrede paa nye om denne Uret, og frygtede han destomeere for at antage udi Riget en Krigsmagt, hvis Venskab man ey var forsikkret om, efterdi man, naar Poliarchus saaledes var bevæbnet, uden Blod og Fare ey kunde nægte ham hvad han havde for, og begiærede. Men verre Ting syntes at være for Haanden, dersom han, der ikke synderligen vel var bereed til Krig, og allereede tvilede om Argenis Troeskab, skulle nægte en Konge, der saa vel var udrustet, og maaskee paa den Maade søgte Aarsag til Krig, denne Tilladelse; thi dulte han sin Frygt paa det Beste, og, for at viise end større Høflighed, sagde: Det maa ey alleene være tilladt, min kiære Genalorus! men vi vil ogsaa drage Omsorg for Proviant til dem, og vil jeg ikke holde for, at jeg er uden Soldatere, saa længe en Konge, som er min Ven, haver sin Krigshær i Sicilien. Dernæst spurde han hvorfor Archombrotus lod sig kalde Konge til Sardinien, og om Hyanisbe var ved god Hilsen? og erkyndigede han sig hos Gelanorus ogsaa om mange Ting angaaende Poliarchi Seier og Saar, og det med Ord, som viiste en besynderlig Venlighed og Fornøyelse, til Argenis burde Gelanorus offentligen intet tale uden nogle almindelige Complimenter, og hemmeligen kunde han ikke faae hende i Tale, omendskiønt hun, som var i angest og Tvivl om sin Velfærd, kastede sine Øyne ofte paa ham, som igien saae til hende. En-

delig

deligen da Tiden var berammet; nemlig at Poliarchus og Archombrotus den fierde Dag derefter, om Vindene føyede, skulle kommie, droge Gesanterne igien til deres Jagt, og med alle Aare hastede til Paconien.

Imidlertid var Meleander i største Forvirrelse, og satte intet mere Mod i Printzessen, end at Poliarchus havde begiert med sin Krigshær at antages. Kongen holdte for, at hand ikke maatte spare hverken sit Skat-Kammer, eller sine Proviant Huuse, for i fald Poliarchus kom som en Ven, han da kunde imodtage saa stor en Konge med tilborlig Pomp og Pragt, eller, i fald der var nogen Uret skiult der under, han da i det mindste som en ædelmodig Herre kunde omkomme; thi befalede han at samle alt slags Proviant og Forfriskelse for de ankommende. Slottet blev zieret med de kostbareste Meubler, Bænke af Guld og Elvhenbeen, og allehaande farvede Tappetzerie, saavel som ogsaa med skionne Billeder af Kaaber og Solv. Panormus kunde neppe inden sine Volde tage imod den store Mængde af Folk, som did hen fra alle Kanter var kommen, for at see dette Indtog, og fornemme hvad Udfald det ville faae, og, som de saae at Slottet offentligen blev udpyntet, da, saasom Menniskens Gemytter gemenligen ere tilbøyelige til Lyst og Leeg, brode alle uformodentligen ud i Frød og Glæde, uden at viide enten hvorfor de glædede sig, eller hvorfor de havde ladet af at frygte, nogle braate

Øf,

Offere til Templerne efter deres Formue, andre belastede og fulde af de Indvolde, som de rigere havde offret, tænkte ved Leeg og Dank at gjøre Guderne Tak-Offer; Meleander fandt og ikke Mishag udi disse Leege, som Folk i uberænt, som af Glæde havde anrettet, efterdi han anssaae alle Ting som Forevarseler, og blev i denne store Tumult af Overtroe dreven nu til Glæde og nu til Sorg.

XV. Cap.

Poliarchus og Archombrotus komme til Meleanders Hof. Hyanisbe Brev og den lille Kiiste bliver overleveret Meleander; som der af erfarer, hvve Archombrotus er.

Den fierde Dag var allerede fremskinnet, og saae man langt fra Kongerne komme ansee lende. Evrymedes og Arlidas, som af Meleander vare sendte til dem begge med en Deel Skibe, havde forsøget Floden. Stranden var opfyldt med fornemme Herrer, og en stor Deel Folk, ligesom Guderne hull. i denne Pomp have Landet. De tvende Admiral Skibe, hvor paa Kongerne seylede, vare ikke de første, som lobe ind udi Havnen, som da var tyve Stadier fra Byen. Men Gobryas satte der i en Tid af neppe tre Timer en Deel af den Gallisk Krigsbær i Land, hvilken bestod af 6000 bevæbnede Mænd, hvortil Mecipsa ogsaa havde sendt 2000 Moter. De stode Regiment viis under deres

deres Faner, og ginge frem som udi en Slags Ordning, bevæbnede, undtagen allene at den største Deel havde deres Storm-Huer af Hoveder ne. Endeligen bragte det Kongelige Skib, hvorpaa Poliarchus var, ham til det Sicilisse Land; Hvilket da han med sine Fødder havde berørt, blev han ligesom af Landets Geist indblæst hæftigere Affecter, og, ved det at Haabet og Frygten nu var nærmere, altererede sig saaledes, at man fast kunde mærke det af hans Ansigt. I det øvrige ventede han nederst ved Stranden paa Archombrotus, som ikke fuldt en Time derefter landede ved samme Strand. Der stode strax Hæste færdige, som af Meleander vare nedsendte. Paa disse stege begge Høye Herrer i Kongelig Prydelse. Poliarchus var efter sit Lands Skik ifert en kort brodget Kiortel, og kunde man for Ædelsteene nede see, hvoraf hans Buxer vare giorde. En Guld Kiæde hang om hans Hals og over hans venste Skulder ned ad, hvorudi hang en Kaarde, hvis Elphenbeens Skede var fæstet til Gehenget med Maller, som med Diamanter vare besatte. Begge hans til en Deel nogne Arme vare ziirede med tvende Guld emaillerede Baand. Om hans Hoved, der formedelst hans udslagne glimrende Haar endog uden all anden Prydelse kunde giore enhver Tilskuer forliebt, var disuden et Kongl. Baand af Guld og Purpur bunden. Men aldt dette var ikke at ligne mod hans deylige Ansigt, og hans meget angenemme Opførsel og Væsen, som

ſk enhver til at admirere og behage alle hans Bevægelser og Gebærder. Herudover begynte Folket at stirre paa ham, og mange at klappe med Hænderne. De som erindrede sig at have seet ham udi privat Dragt, last de sig selv, at de ikke da allerede havde fornummet, at Guderne give ingen uden Konger sligt angenemt Væsen. Men der nu Archombrotus selv kom til Hæst, som neppe gav Poliarchus noget efter i Deylighed eller et Kongeligt Væsen, og var overmaade prægtig klæd efter de Mauritaniske Kongers viis. Blive Folkets Tilbøveligheder nogen Tid næsten uvisse, og ligesom deelte, men strax derpaa bleve deres Ønsker samlede ved en lykkelig Spaadom, saa at de med en forunderlig Overeenstemmelse roſede begge høye Personer. De rede da begge, ligesom de havde ganske forglemt deres forrige Trætte, midt imellem sine og de Sicilianske Ministre, og havde en lang Rad Soldatere, men en end lang større Mængde af Landets Folk baade for og bag efter sig. Den gandske Vey fra Havnen til Staden havde Folget og Tilskuerne opfyldt ligesom med en Sværm. Udi Byen vare alle Vinduer opfyldte med Qvinder, Jomfruer og Børn, hvis Hierter ved dette bevægeliae Syn pikkede enten af en uformodentlig Frygt eller Glæde. Begge disse meget venlige og milde Konger, som erindrede, at de, som der gjorde dem saadan Ære, ikke vare deres egne Undersaatter, feylede ikke i at hilse, og at kuste Øyen og Hænder hist og

og her til Folket, indtil Meleander lod sig see udi den Kongelige Foraaard. Saa snart de bleve ham vaer at haste mod dem til Lods; sprunge de strax af Hæstene. Og, som hand undskyldte sig, at han ikke ved Havnen havde taget imod dem, sigende: at de ikke skulle legge ham det til Hoffærdighed, men tilregne det Deres Gesinnere, som havde foreskrevet ham, hvor vidt han skulle gaae, saa forbode de ham begge med den allerkiærligste Tale, at han ikke skulde bruge saa mange Ceremonier imod dem, som unge Printzer og som allerede tilforn havde haft den Ære at være hans Giester. Dernæst gratulerede han Poliarchus med sin Sever, og Archombrotus med Sardinien. Og besværede sig med en slags Forvirrelse over, at een saa mægtig Konge af Gallien havde fordum lader sig udi Sicilien tractere, som en Privat Person.

Da de nu vare komne ind udi det Kongelige Gemak, bod Meleander dem at sette sig ned paa de Kongelige Stole, der vare, for dismageligere at kunde tale sammen. Men som de meente, at den Tid nu var kommen, paa hvilken deres Sag skulle afgiøres stode de begge stille. Da Archombrotus leverede Meleander sin Moders Brev, og begierede at hand strax ville læse samme; thi for kunde han ikke sidde; sagde han: Poliarchus anholdt ogsaa om det samme. Kongen, som forundrede sig over, hvad dette Brev vel maatte indeholde, som saa hastig

skulle forrættes, brød Seiglet, og gav sig til at læse dets vidtloftige Indhold. Der begyndte strax at lade sig see udi Poliarchi og Archombroti bekymrede Ansigter ikke ringe Tægn til Forvirrelse; thi begge ansaae dette Brev som deres egen Skiæbne. Dersom Sagen anderledes faldt ud end Hyanisbe havde lovet; Dersom dem bleve tilbudne enten ingen eller ubehagelige Freds Vilkaar, lavede de sig allerede til Trætte, og tænkte paa intet andet end Vaaben og Grumhed; Archombrotus havde og efter sin Moders Befalning leveret tilbage med Brevet det lille Skrin, som Poliarchus fordum havde taget fra Soe-Roverne. Meleander andre havde ikke læst meget af Brevet, førend han ligesom ganske bestyrtet, begynte nu at tale til sig selv, nu at kaste sine Øyen paa Archombrotus, og nu igien at læse og ligesom ponse paa et hvert Ord. Der var en liden Nøgel indesluttet udi Brevet, hvilken hørte til det lille Skrinet. Denne holdt Kongen med Begiærlighed i Haanden, og blev ved at læse Brevet Poliarchus og Archombrotus tvivlet e ikke meere paa, at jo Indholden af dette Brev var af stor Vigtighed. Endeligen gik Meleander hen til Bordet, som stod ved den nærmeste Væg, lukkede Skrinet op, og allene med Agtsomhed eftersaae hvad der udi var skiult. Der laae derudi noale Breve, som Kongen giennemlæste og derefter med Suk og Graad kyssede. En Ring, og noale andre hans gandske bekiendte Beviiser paa denne Hemmelig-

hed

hed, giorde at denne gamle Konge troede, at det var sandt, som Hyanisbe havde skrevet. Han blev derpaa gandske overvunden af en u-formodentlig stor Affect, og begiærede tillige af Poliarchus, at han vilde have ham undskyldt, at han forteligen foretog nogle hemmelige og fornødne Ting. Hvorpaa han fortroeligere trakte Archombrotus, som stod i Forundring, hen til Bordet, og lagde ham Hyanisbes Brev for Øyen. Men imedens han læste dette Brev, faldt Meleander ham om Halsen; Den unge Herre kastede sig strax i Knæ for ham, og ved sin Forandring i Ansigtet, og andre extraordinaire og usædvanlige Ærbødigheds Tægn rørte alle de tilstæde værendes Gemytter. Fornemmeligen forstyrrede dette Skue-spill Poliarchi Concepter; maatte han her ikke see sin Rival omfavnes og gives alle Beviisr paa den inderligste Kiærlighed? stod han nu selv imidlertid ikke ligesom foragtet af Meleander, og overladt at tale med Evrymedes? (Thi denne havde af Ærbødighed nærmet sig efter Haanden til hans Side, imedens Meleander talede med Archombrotus, at ikke denne Konge (hvilket var u-anstændig) skulle staae allene midt paa Gulvet i Salen) Som han nu med Stolthed dette betragtede; blev hans meget hæftige Træde ved en anden Hændelse end tilsat meere opkiændt; thi Argenis, som var bleven erindret, at hendes Fader kaldte paa hende, kom ind udi Salen.

Og der Kongen ved hendes Komme

havde underrettet hende om noget, som de andre, der stode længere bort, ikke kunde høre, faldt hun af sig selv med begge Hænder *Archombrotus* om Halsen, for at kysse ham; Lod derpaa nogle Taarer falde, som man af hendes øvrige Gebærder kunde mærke at komme her frem af Glæde, og ligesom til en Forsikring paa den alleroprigtigste Kiærlighed lagde sin Haand udi *Archombroti* fremrakte Haand. Nu havde Rasenhed gandske overvundet *Polliarchi* Taalmodighed, og skyndte ham til at forstyrre denne ham saa mishagelige Glade. Han vidste ikke hvem han verst skulle forbande, Hyanisbe, Meleander eller Archombrotus. Hans Vrede gik end viidere, da Rasenheden imod *Argenis* anfalt ham; thi paa denne havde han besluttet at hævne sig, allene ved at tage Livet af sig selv. Og som Tankerne beskyderligen udi Vrede Folk ere langt hurtigere end Talen, saa fattede han udi sit Sind paa en gandske kort Tiid mange og gruesomme Ting. Denne Tak skal jeg have af Hyanisbe, tænkte han, fordi jeg med mine og mit Folkes Saar frelste hende, hun kunde jo letteligen ved Forgift have taget mig af Dage, saasom jeg udi min Sygdom betiente mig af hendes Læger; Men hun vilde ikke, at jeg skulle omkomme, førend jeg aabenbare havde seet mig foragtet og forhaanet, og *Argenis* ey allene mig fradømt, men oasaa forkyllet om hendes Sons Hals. Saa have

ver da du Trold-Qvinde sendt mig til denne
grueſomme Død? Er dette det Brev, de Løf-
ter og de Eder, som du giorde i dine Huus-
guders Overværelse? Hvor daarlig var jeg, at
jeg ventede Troeskab i *Africa*. Men du skal
ikke have bedraget mig for intet, jeg skal paa-
føre dig Krig, ja jeg skal paaføre dig Krig til
dit Folkes totale Undergang. Dog hvad tæn-
ker jeg afsindige? og giør mig Haab om en saa
vidløftig Troest, ligesom jeg skulle leve saa længe?
Seer du ikke dem for dine Øyen, som strax
maa omkomme, men tilliige med dig selv, jeg
vil hen at tage Siælen af Livet paa denne Bod-
del, som ved min Seyer haver indtaget og be-
mægtiget sig Sardinien, og tillige ikke undseer
sig for at berøve mig min Brud, og i det min-
ste ved hans Blod faae den ublue Argenis til
at rødne. Dernæst vil jeg hugge Hovedet af
denne gam'e Mand, denne Masqve, denne Fa-
bul, førend nogen kommer til Hielp. Jeg vil
tillige give Argenis selv, Argenis, siger
jeg: (Her blev denne ulykſalige Forste stand-
sende i det grusomme Forsæt, som han havde udi
Tankerne. Men hvad tiener der til, at udgy-
de en rasende Jomfrues Blod? Det er bedre,
at hun døer, og omkommer ved Erindringen
om sin onde Gierning, og mit Saar. Jeg
vil aabne mit Bryst, og naar Blodet paa der
hæftigste Strømmer der udaf, vil jeg kaste mig
med mit gandske Legeme over hende til et Tægn
at hun skal plages af Furierne; Thi dersom

jeg paa denne Maade ikke ville døe, kunde jeg opbidse mine Soldarere, og selv uskad nedrive dette Huus over mine Fienders Hoveder. Men jeg vil ikke leve, paa det at Argenis ikke meere skal blive forliat med mig. Paa disse og andre slige rasende Anslaa havde han Tid at tænke, imedens de første Kiærligheds Caresser hindrede Meleander, Archombrotus og Argenis fra at tænke paa andre Ting. Men i det hand nu var paa det yderste at ville sætte sit Ønde, dog fast besluttede, Forsæt i Værk, og greb allerede til Kaarden, hindrede Guderne ham fra saa skammelig i sin Uskyldighed at forsee sig, og fare vild. Thi Meleander, som ikke vidste af hans rasende Forsæt, kom just i samme Øyeblik gaaende til ham, og sagde: Pardoneer, min kiære Ven, at en uformodentlig Glæde haver en liden Tid hindret os fra at viise Eder den Ære, som vi ere Eder pligtige, og skal samme Glæde maaskee liige saa meget forøye Eder, som Jalousien haver seet, at den haver fornøyet mig og Argenis. Kom hid allerkiæreste Ven, tag Deel i vor Lykkelighed, og erfar hvad denne Dag haver fortient af Eder. Poliarchus, som ved denne Tale blev forandret, og ved Affecternis saa viatige Forandring ikke vidste, hvad han skulle haabe eller tænke, undslog sig ikke for at følge Meleander. Men da de nu komme at staae næst ved Archombrotus og Argenis, sagde Meleander med en ikke saa aldeles lav Røst, at jo de nærmeste af de omkring

Stu

staaende kunde høre det. O hvor er dog denne Dag frugtbar og lykkelig for min høye Alder. Da jeg, som tilforn lod mig noye med en Dotter allene, nu seer mig forsøget med 2de Børn, og det saadanne som her staae for mine Øyne! gid Guderne ikke misunde mig min Lyksalighed! Hvilket Menniske kand være lykkeligere end jeg? og hvo bør agte den ringe Ting, han end haver at leve udi, dyrebarere end jeg, saa haver da Skiæbnen med Flid brudt ud igiennem saa mange Omsvøb, og saa mange plagende Trudseler, og skaffet mig denne Hielp, og min Familie disse Prydelser. Lad derfor af at være vred paa Archombrotus, o Ven, o store Konge, eller det som end er et større Navn end begge de andre, o Poliarchus, jeg haver for længe siden mærket Eders Had. I elske begge Argenis, hun skal nu derfor høre Eder begge til. Thi denne, som jeg haver aflet, skal bestandig elske hende, som en Søster, men Eder giver jeg hende til Gemahl, ifal I ikke er af anden Meening, thi omendskiønt hun ikke længer er Arving til Sicilien, efterdi hun haver faaet en Broder, saa skal dog I ikke disto mindre elske hende, saa vit jeg kiender Eder, og hun være en Dronning. Thi Sardinien, og alt hvad Radirobanes tilforn haver tilhørt, og I siden haver ladet Archombrotus indtage, skal følge hende til medgift. Det haver min Søn besluttet med mig. I Archombrotus! forsværg I først ald Uvenskab og giv Kong Poliarchus Eders Søster.

XVI. Cap.

De Siciliers, Gallers, og Africaners Glæde over det lykkelige Udfald med Poliarchi og Archombroti Trætte; Hyanisbe Brev bliver offentligen læst.

Hvo skulle nu vel have tænkt sligt? Poliarchus, som i dette forunderlige Skuespil neppe troede selv sin Lyksalighed, blev af Archombrotus, som en Megler, leveret Princessens Haand, og inviteret til at egte hende. Argenis bluedes ogsaa, og hun, som tilforn, da Krigen og hendes Fader var hendes Forlangende imod, viiste saadan Mandighed, Dristighed og Haardnakkenhed imod sin Fader, og vilde følge Poliarchus hvor hen han befalede, erindrede nu, da Sagen havde sin Rigtighed, og gik hende efter Ønske, at hun var en Jomfru. Poliarchus gav da Princessen sin Haand, takkede Meleander, og forundrede sig over, hvorledes Archombrotus saa hastig var bleven Argenis Broder. Derpaa, som det gemeenligen pleier at skee udi vigtige og uformodentlige Hendelser, talede alle uden nogen Orden, og i Munden paa hinanden. De unge Konger fattede og igien til hinanden den indbyrdes Kierlighed, som tilforn var begyndt udi Timocleæ Huus Den gamle Konge med Princessen havde saaet Mod igien. De Kongelige Personers Lystighed udsprædede sig til alle dem, som saae paa dem; de fornemme Herrer, som nylig

nyligen stode i Forundring gandske tause, opfylte nu den gandske Sal med adskillig Snak og tale imellem hinanden. Mange vare og komne ind, ved det at Rygtet om denne Hendelse var allereede kommen ud i Byen, og var denne store Mængde Meleander ikke ubehagelig, thi det laae Magt paa, at alle finge at viide saa vigtige og offentlige Ting, han sagde derfor med en høy Røst, som en overmaade Glæde end niere forsgede udi denne gamle Konge, mine kiere Undersaatter og Venner, som paa denne Dag ere samlede for at bivaane mange slags hellige Forbund; vel an! glæder og giorer eder lystige med eders Konger, og ønsker dem til Lykke, samt anvender det, som endnu er tilbage af Dagen, paa Gudernes Tieniste; jeg vil at I alle i Morgen samles paa Slots-Pladsen, der skal baade Folket og Soldaterne komme sammen, at ikke nogen skal være uviidende om Gudernes Raad, som haver beviist os frem for alle stor Naade Dog agter jeg det for billigt for nærværende Tid korteligen for i Veyen at erindre Eder om saa stor Glæde. Jeg haver befundet, at Archombrotus er avlet af mig. Denne haver min Hustrue fød mig uafviidende, men min Datter skal gives Kong Poliarchus til Gemahl. Gaaer nu med Glæde her fra, og celebrerer denne allerkiønneste Dag, om I saa behage med en lystig Aften, jeg vil imidlertid med min Sviger-Søn og Søn, overlegge, hvad viidere tienligt er.

Da de fornemme Herrer saaledes vare di-

mitterede, førde han Poliarchus udi et meer particulair Gemach, for den Aften at giøre sig lystig udi et saa kiert Sælskab. Men hvo kand vel beskrive den Lyst og fornøyelse, som enhver da fandt udi sig? Nu høsteve den kydske Argenis Frugten af sin Bestandighed, og havde ved saa mange Ulykker faaet det saa vidt, at ingen kunde synes at være værdigere til en saa høy Lykksalighed end hun. Det var Poliarchus, som nu havde forglemt ald Jalousie og bekymring, en Fornøyelse; at hans Her Sviger-Fader skiertsede med ham, fordi han havde misundet Archombrotus de Kysse, som Argenis af Søsterlig Kierlighed gav ham. Meleander loe ad dem begge og kaldede nu Archombrotus sin Sviger-Søn, og nu Poliarchus Theocrine, og Archombrotus spurde Argenis, hvad hun meest glædede sig over, da han blev kient, enten fordi han var bleven hendes Broder, eller fordi hun ikke skulle have ham til Gemahl? udi denne Skierts og Lystighed kunde man neppe tænke paa noget vigtigt og alvorligt, ja Aneroestus selv havde forladt sin Alvorlighed, og understod sig at giøre sig lystig. Denne, omendskiønt han gik i ringe Klæder, blev dog af Meleander og Argenis æret som en Konge. Det vare ellers ikkun faae af de fortroligste Ministre tilstæde udi denne Lystighed; dog spisede Aneroestus, Ibburranes og Dunalbius med de Kongelige Personer. Gelanorus, Arsidas og Gobryas vare tilstæde, saavelsom og Mecip-

sa

sa af Mauritanien, Evrymedes og Cleobu-
lus. Nicopompus, som Kongen havde sendt
tvende Bud efter, kom noget silde, efterdi han
var gangen hen for sig selv for at giøre Brud-
Verset, fremdeles havde af Damerne alleene
Timoclea den Ære at giøre Argenis Compag-
nie. Disse vare næsten de eeneste, som betiente
de Kongelige Personer over Taffelet den gang,
alles Tale gik fornemmeligen ud paa Poliar-
chus, hvorledes han havde elsket; hvorledes
han ligesom havde forglemt sin høye Stand,
givet sig i Fare, holdt sig ubekient, ikke estime-
ret sit Liv, og havde været forfuldt baade af Lyk-
ken og Fiender, hvorfra var denne Hidsighed
kommen, og hvorledes var denne saa bestandi-
ge Kierlighed begyndt? men han fortalte de
begierlige Tilhørere: at han udi Gallien havde
hørt meeget tale om Argenis Deilighed og Dy-
der, dette satte hans unge Hierte i Brand, og
blev denne Ild siden efterhaanden forøget ved for-
undringen over saa store Fuldkommenheder, el-
ler rettere sagt ved Skiebnen selv. Da han der-
paa fik at viide at haabet om at faae hende til egte
var ham betaget ved de Sicilianske Love, som
forbyde Egteskab med Gallien; blev hans Be-
gierlighed ligesom ved denne Hinder end meere
opvagt; saa at han gav for, at han havde giort
et Løfte til udenlandske Guder, og ligesom for at
søge deres Templer, geleidet alleene af Gelano-
rus, som vel var en Friebaaren, men havde
dog paataget sig at agerere hans Friegivne,

nys

seylede til Sicilien i det Forsæt selv nærværende at erfare, om Argenis svarede til det Rygte, som gik om hende, og var værd den Krig, som han agtede at føre mod den Sicilianske Lov; om han ved sin opførsel, det han haabede, kunde vinde hendes Hierte, og intet uden den samme hindrede hans Lyksalighed. Men da han kom ind udi Sicilien, kunde han ikke engang faae Princessen at see, efterdi hun paa samme Tid var indesluttet paa en Festning, og ikke maatte sees af nogen Mands Person. Herudover fattede han det forvovne dog tillige meget lykkelige Anslag, udi Qvinde-Dragt at give sig ud for Jomfru, og kaldte sig Theocrine, for at bedrage Seleniam. Det øvrige hialp Meleander ham i at fortælle, erindrende med Latter og Forundring, hvorledes han i alle Ting havde opført sig som en Jomfru, med hvilken ynkelig Fabul han havde lokket hans Medlidenhed til sig og funden Adgang til Argenis; Endeligen med hvilken Tapperhed og Styrke han havde tæmmet Morderne, som vare indkomne paa Slottet, og derudover var fra Theocrine giort til Pallas.

Fra Poliarchus faldt man paa tale om Archombrotus, man admirerede og mange Ting udi ham; hvorledes han skulle blive Konge i Sicilien, som elskede og ærede Meleander saa høyligen, uviidende hvem han bar denne Sønlige Kierlighed for, hvorledes Hyanisbe saa længe havde holdt denne Ting dult, hvorledes hun i tide havde aabenbaret den, og hvorledes

des Guderne saa nær og vel havde føyet den ganske Sag, at den nu kunde ansees for en fornøyelig Fabul. Meleander underrettede dem og om sit Egteskab i Africa; og, saa vidt den nærværende Glæde kunde tillade, sukkede over sin afdøde Gemahl; og, i det han ofte og stykkevis fortalte alle Ting, bragte han de selv samme Ting i Orden, som han Dagen derefter udi Forsamlingen vilde forebrage.

Der var allereede en god Deel af Natten forløben, da man stod op fra Taffelet, og forføyede sig til Hvile. Men da det lakkede mod Solens Opgang, komme alle, saa mange som vare i Panormo, til Slottet med Krantser paa Hovedet, Slots-Pladsen kunde næsten ikke tage imod Mængden, nogle steege op oven paa Murene, andre byggede sig i en Fast Theatre, og andre betiente de sig af Stier, paa hvilke, naar formange vare opkomne, adskillige falde ned paa dem som stode under; næst ved Porten af Paladset, blev oprettet et lille Theatre, ungefær en Mands Høyde fra Jorden; hvorpaa bleve satte de Kongelige Personers Stole. Tvende af disse Stole vare lige høye, hvorpaa Meleander og *Poliarchus* sade, og tvende vare lidet lavere, og stode til en Side; disse vare prydede med Archombrotus og *Argenis*. Efter at de Kongelige Personer havde viist sig for Folket, og Herolden stillet Allarmen; tovede Meleander lidet, og derpaa saaledes begyndte. Dersom jeg, mine allerkiereste Venner og Undersaatter! ville for-

forkynde Eder noget ont og sørgeligt, maatte jeg bruge nogen Kunst og ligesom et slags Krydderie, for at betage det nogenledes den Avsmag, som Eders Gemytter derfor maatte have. Men hvad gjøres nu fornøden med en vidtløftig Veltalenhed at recommandere de Gudernes Gaver, som de selv saa anseeligen have prydet? Jeg tilbringer Eder Glæde, Konger og Folk Fred og Forbund, da vore Fiender Skræk for vort Navn, Tumult og Ødelæggelse. Jeg troer og ikke, at I ere uviidende om de selvsamme Ting, som I her ere forsamlede for at høre. En Gud, eller Rygtet selv, ifald derudi er noget Guddommeligt, haver uden Tvivl udspred i blant Eder; at denne Dag skal være min Datters Brøllops Dag med Kong Polyarchus, og ligesom min Sons anden Geburts-Dag, hvorpaa han saae og nikkede til Archambrotus, som reiste sig op mod ham; hvorfor jeg i saa lang Tid ikke haver vidst af ham at sige, og nu først haver kiendt ham, maae I mine Undersaatter og viide, tag derfor, sagde han til Herolden, Dronningens af Mauritanien Brev, og oplæs det med saa stærk en Røst, som Eders Kræfter formaaer.

Derpaa begyndte Herolden saaledes at oplæse det ham overleverede Brev.

Dronning Hyanisbe sender Kong Meleander sin Hilsen.

Jeg

Jeg veed ikke, om Eders Dyder eller Laster haver foraarsaget, at jeg til denne Dag ikke fandt for Godt at give Eder den Glæde, som jeg nu til Eders Forundring meddeeler Eder; thi jeg holder der for en Feyl, at I haver dulgt for mig Eders Egteskab med min Søster Anna. Og dernæst efter hendes Død ikke spurdt, om hun havde efterladt Eder noget. I det øvrige haver jeg havt den Respect for Eders Dyd, at jeg ikke haver vildet levere Eder denne Eders Afkom, forinden jeg havde forsøgt og erfaret, om den saaledes opvoxede, at den var Eder værd. Men da nu alle Ting udi ham stemme overeens med hans høye Herkomst, maa jeg aabenbare det, som jeg udi saa mange Aar haver holdt stilliende hos mig selv. Da I, for at reyse til Eders Sicilien, havde efterladt hos os min Søster Anna, hvilken I hemmeligen havde taget til Eders Gemalinde, og nogle Maaneder vare forløbne, hvorudi hun paa adskillige Maader havde dulgt, at hun var svanger, begyndte hun omsider at blive hæftig syg. Vi som tænkte, at hendes Sygdom var af en anden Beskaffenhed, brugte forgiæves adskillige Midler. Men da hun sluttede forud, at hun maatte dø, talede hun saaledes til mig i Eenrum. Tilgiv mig, min Søster! da jeg ingen anden Forseelse haver at afbede end min Taushed. Jeg er Meleanders, Kongen af Siciliens Gemalinde, jeg er allerede i Barns-Nød, og kand af min Smer-

te

te føle, at jeg ikke med Livet skal komme fra denne Barsel-Seng. Bliver det, jeg føder, med Livet, maa det staae til Eder min Søster, om I vil opdrage det, eller sende det over til sin Fader. Dog saae jeg helst, at det hemmeligen blev forvaret, at ikke Folket skulle faae at viide, at jeg var bleven en Barne Moder, førend det fik at viide, at jeg var gift. I det øvrige have vi havt adskillige Aarsager til at holde vort Egteskab dult, deels fordi vi frygtede for den Numider Cyrthum, som besværede mig med sit Frierie, at hand maaskee skulle bruge Gevalt, deels og fordi Meleander agtede med Kongelige Pragt at lade sig vie til mig, og reyste bort for at giøre Anstalter dertil. (Endelig er jeg elendige Menniske og bleven holt tilbage fra at aabenbare dette af Bluefærdighed den, som jeg disvær endnu ved min Tale frygter for at krænke. See min Søster under min Hoved-Pude Egteskabs Conditionerne, skrevne med Meleandri egen Haand, og til Bekræftelse tillige underskrevne af mig (Ved disse Ord leverede hun mig tillige Instrumentet) Men udi dette lille Skrin, sagde hun, ere de Tægn, vi have givet hinanden paa vor hemmelige Fortrolighed, nemlig nogle Breve og Ringe, tillige med et Armbaand af begge vores Haar. Naar I viiser ham dette, skal hand faae at viide, at jeg haver betroet Eder den gandske Sag, i det hun dette talede, mistede hun Maalet, jeg bragte hende til sig selv igien, trøstede

stede hende, og lod hente nogle faa af mine for-troeligste Damer, som tillige med mig omhyggeligen droge Omsorg for de fornødne Ting. Men ald vor Kunst var forgieves, dog fødde hun en Søn, som vi holdt hende for Øyen, imedens hun endnu levede, dernæst begierede jeg, at hun vilde samle alle sine Kræfter for at skrive nogle faae Linier; og veed jeg ikke hvad guddommelig Indskydelse drev mig paa samme Tid til den Omsorg for de Sager, hvorom vi nu handle. Hun giorde som jeg bad, og førte selv i Pennen, at hun maatte døe, og efterlod mig Eders Søn. I skal o Konge nok kiende hendes Skrift, omendskiønt hendes af Sygdommen skielvende Haand ilde haver trakt Bogstaverne. Lidet derefter døede hun i mine Arme. Der vare i alt med mig fire Damer tilstæde, jeg overleverede een af mine troeste Damer, ved Navn Sophoneme, Barnet, at hun derfor skulle drage Omsorg, og skaffe det en Amme, som ikke skulle vide, hvis Barn hun opammede. Som jeg nu ogsaa frygtede, at nogen af de Damer, som herom var vidende, noget derom skulle udføre, bedrog jeg med samme Sophoneme siden de andre, at de troede, at Barnet var dødt. Udi samme Dage døde min Broder Juba, og efterlod mig Riget; og, som Ulykken ikke er eene, saa dødetillige min Mand Syphax. Imedens jeg var udi saa mange Bedrøvelser, gleimte jeg ikke Eder Meleander, og min Søster, jeg gav mig ud for at være frugtsommelig, og derefter

ved ſamme Sophonemes hielp, falſkeligen digtede at have fød en Søn efter min Mands Død. Eders Søn kunde paa den Tid ikke hemmeligen udgives for mit Foſter; thi et Barn af ſaa mange Maaneder kunde ikke antages for et ſom nyligen var fød; men Sophonemellagde et nyefød Barn i Vuggen, ſom hun ſiden efter min Befalning førde bort for at ovdrage. Dernæſt lod jeg ſom jeg frygtede, at Barnet ved noget ont Øye ſkulle vantrives, og forbød, at ingen uden Ammen og Sophonemе alleene maatte faae min Søn at ſee; ſom nu ſaaledes tvende Aar vare forløbne, var det mig en let ſag at fremſtille Eders Hyempial (thi ſaaledes kaldte hans Moder paa ſit yderſte ham efter hans Beſte-Fader) ligeſom fød af mig. For denne haver jeg ſiden opholdet baade mig ſelv og mit Rige. Jeg haver ikke ladet mig bevæge ved nogen af Naboe Kongernes Anſøgning at indlade mig i Egteſkab med dem. Der han var bleven 23. Aar, roſede jeg for ham Eders Dyder; og raadede ham at reiſe til Eders Hoff, for at lære Regierings-Konſten, og at indrette ſit Sind efter Eders; og ſkulde han letteſt komme til ſit Forſæt herudi, tænkte jeg, derſom han dulte ſin høye Herkomſt, og ikke gav ſig ud for min Søn, at ikke Eders Lemfeldighed og Kiælenhed og de andres Hyklerie ſkulle hindre ham fra at komme til den Solide og ſande Dyd, ſom ofte er nægtet Førſtlige Perſoner, Men udi adſkillige Farer og Hendelſer nobiliterer private Perſoner. Han fuldte mit

Raad

Raad herudi og reiste; og er det forunderligt at han saaledes haver staaet Eder an, at I, som er en saa mægtig og stor Konge, haver vildet give ham til Egte Eders Datter, som I haver aflet udi Eders sidste Egteskab, og I tænkte at bære Eders eeniste Barn. Da han nu havde underrettet mig om dette, glædede jeg mig vel over hans Dydige Opforsel og Eders Geist, som havde giort, at I elskede denne Eders endnu ubekiendte Søn, men blev dog tillige bestyrtset, frygtende for, at en Blodskam skulle begaaes, og en Broder egte sin Søster. Jeg blev da endnu skrækket af en anden Fare, ved det Radirobanes ankom med en Krigshær for at ødelegge Africa, thi skrev jeg saaledes til vor Hyempsal, som I kalde Archombrotus, at han skulle opsette det Egteskab, som jeg hører allereede at have været besluttet hos Eder, og selv i egen Person komme mig til Hielp med en Flaade. Dog havde han med sin Undsetning været kōmen forsilde og havde ikke fundet mig i den Stand, at jeg kunde reddes, Dersom ikke en Storm havde sent os Kong Poliarchus med en Krigshær af sine Galler. Ved dennes Tapperhed findes Radirobanis Vaaben ophængte i vor Martis Kempel; men det havde nær hendet at Freden havde blevet os bedrøveligere og farligere end Krigen; Efterdi Poliarchus og Hyempsal brændte af et heftig Jalousie imod hinanden, og Aarsagen til deres had var Eders Argenis; hvilken de begge med en meere end en ordinair

Menniſkelig Paſſion begierede at faae til Gemahlinde. Der jeg nu kom under veir med Eders Sons Vildfarelſe, overtalede jeg dem, at de ikke ſkulle ved Sverdet afgiøre deres raſende Uenighed, forinden de havde overleveret Eder dette Brev, da begge ſtrax ſkulle naae deres Ønſker, hvilket og omſider ſkal ſkee, dersom I kiender *Archombrotus* for Eders Søn, og giver Eders Datter ſom Gemalinde til Kong Poliarchus, hvis Bedrifter og Tapperhed frem for alle andres i vore tider meſt ligner Gudernes. Jeg tillader Eder at love ham en Reputerlig Medgift enten af mine eller Eders egne Midler: Sicilien, Mauritanien, og det nyeligen forhvervede Sardinien ſkal nokſom kunde forſlaae, at baade Eders Søn, ſom en Rig og Mægtig Potentat, kan regiere, og Eders Datter udſtyres efter hendes høye Stand og Vildkaar. Jeg ſender i et lidet Skrin hvad hemmelige Sager, ſom min Søſter vaa ſit yderſte leverede mig, og iblant andet hendes ſidſte Brev til Eder, hvorudi hun giver tilkiende, at hun døde og efterlod ſig en Søn; alle diſſe Ting vare udi dette Aar nær blevne borte; efterdi nogle Øe-Røvere ſkammeligen havde bortſtaalet det lille Skrin. Men Kong *Poliarchus* ſlog Røverne ihiel, og leverede mig det uſkad tilbage. Saaledes er I ogſaa til deels denne forbunden for Eders Søn, og jeg maae takke ham for mit Rige, ſom jeg forlænge ſiden havet tillænkt Eders Hyemplal. Intet kan belø-

ne

ue disse hans Gierninger uden alleene Argenis; lev vel, og forlyst Eders høye Alderdom med den Lykkalighed, som Guderne skiænker Eder.

XVII. Cap.

Poliarchus tilbyder Archombrotus sin Søster. Der rejser sig stor Glæde iblant Folket, og Aneroestus spaaer til Slutning Lykkalighed over Meleander og Hyempsal, Poliarchus og Argenis.

Herolden, som ved dette lange Brev var bleven gandske hæes, havde neppe holdt op at læse, førend adskillig Snak og Tale reyste sig derover iblandt Folket. De fleste havde hørt hvad som blev oplæst, og de andre, som ikke havde kundet komme til at høre det, incommoderede dem, som havde hørt det, med Spørsmaal og Bønner. For mange var ogsaa dette Brev dunkel og uforstaaeliat, hvorfor Meleander, som ikke tvivlede paa, at jo saadant ville ske, begyndte at forklare dette Brev paa en anden Maade. Han igien tog sin Ungdoms Historie, at han efter sin Faders Befalning fordum havde taget til Gemahlinde en Brutisk Printzesse, som efter 6 Aars ufrugtbare Egteskab var død af et Saar, som hun fik ved det hun paa Jagt faldt af Hæsten mod en Knub, at han den Tid var udi sit 35te Aar, og hans Fader endnu i Live, At paa samme Tid regierede udi Mauritanien Kong Juba, som var Siciliens Ven, til hvilken hand med et lidet

Følge reyste hen, for at forslaae den Sorg, som hans Hustrues Død foraarsagede ham, dernæst fortalte han, at Juba havde tvende Søstre, Hvoraf den Ældste ved Navn Hyanisbe havde til ægte Syphax en Mægtig Mand der paa Stædet; Men den yngste hedte Anna, hvilken havde en Frier fra Numidia, hvis Navn var Cyrthus, denne var af saa stor Magt, at Juba, uagtet samme Person ikke stod ham an, frygtede dog for at stode ham for Hovedet. Imidlertid blev han selv, fortalte hand videre, forliebt udi Anna, og igien elsket af denne Printzesse, som bar Afskye for den Numider. De tilsagde hinanden derpaa hemmeligen Egteskab, hvorefter han efter Printzessens Tilskyndelse vilde samle en Krigshær i Sicilien, forinden han aabenbare satte sig imod denne Numider, og derfor reyste til sit Fæderne Land. Men blev da hindret fra at reyse tilbage til Africa paa den belovede Tid, efterdi hans Fader just paa samme Tid ved Døden afgik; Imidlertid fik han at høre, at Anna var død, hvorudover han slog Mauritanien af sine Tanker, og fattede Kierlighed til en Sicilianſk Printzesse, som var hans Farbroders Dotter, med hvilken han avlede Argenis. Det øvrige, sagde han, have I mine kiære og troe Undersaatter, hørt af Hyanisbes Brev, nemlig: at hun haver Succederet sin Broder Juba i Regieringen, og at Anna haver fød mig denne Søn, hun haver ogsaa sendt mig udi et lidet Skriin,

saa-

saadane Sandheds Beviiser, som jeg med stor-
ste Empfindtighed i Henseende til de forbiegang-
ne Ting kiender igien. Derpaa vendte hand
Ansigtet til Poliarchus, sigende: Men j mæg-
tigste Konge, hvad Navn skal jeg give Eder?
som vi maa tilskrive vort Liv og vort Rige. J
loste mig og Argenis af Baand og Fængsel, da
Lycogenis Træle rasede blant Fruentimmeret.
J gik udi Slaget for mine Soldatere og bane-
de dem Veyen til Seyeren; ja endeligen drev
dem allene paa Flugten; dernæst reyste J ud af
Sicilien (Disvær til min Skade og Skam,
hvad Undskyldning J end derfor behager at gis-
re). Men den Tort, som vi giorde Eder, o-
vervandt dog ikke Eders Godhed; uagtet J
var forurettet, elskede J dog lige fuldt Arge-
nis. Hvad skal jeg sige derom, at J, ved Gu-
dernes Anførsel haver fundet, og ved Eders
Kapperhed reddet af Røvernes Hænder De
Kiende Tægn, hvorved jeg er kommen til at
kiende min Søn, og hand sin Fader. Hvor
vigtig en Ting det var at hindre Radirobanes
Seyerrige Vaaben udi Africa, viiser nokſom
Eders blege Kinder, da J endnu ikke haver gan-
ske faaet Eders Blod igien. Gud give J elske-
de et Navn, som underkastede mig Eder, men
J vil heller at jeg skal kaldes Eders Sviger Fa-
der. O lykſalige Argenis! der skal giøre et saa
stort og høyt Partie. J haver vel ved Eders
Dyd fordømt vore Forfædres alt for frygtagti-
ge forsigtighed og Præcaution, i det de saaledis

have frygtet for de Galliers høye Magt, at de have forbudet de Sicilianske Forstinder at indgaae Egteskab med Eder, ligesom et saa vigtigt Svogerskab var et slags Trældom; I haver fortient, at vi alle med almindelig Samtykke skulle afskaffe denne Lov. Men Guderne have og føyet det saaledes, at man ikke haver behov at vige fra denne Forordning, efterdi de have givet mig tilbage min Søn, som tilkommer det Sicilianske Rige efter mig, men min Argenis, som ikke skal være mindre lykkelig, skal have Sardinien og Ligurien, hvilke Riger vore Love ikke forbyde at foreenes med Eders Gallien. Derpaa begiærede efter oplagt Raad Archombrotus Tilladelse af sin Fader at tale, og sagde saaledes til Poliarchus: Hvad er det Sardiniske Rige, som jeg besidder, andet end en Frugt af Eders Seyer, I overvandt det først i Africa, jeg kom ligesom til en Triumph, I derfor, min Allerkieriste Søster! I, som endog Poliarchus selv tilgiver mig at jeg haver elsket; tag imod den Kongelige Krone, og i Stæden for Haab om Sicilien, hvortil jeg ved Fødselen er berettiget bliv en Dronning over alle de Lande, som have lagt under Radirobanis Herredomme; I skal bringe det til Eders Gemal, som hans Seyer med rette havde kundet giort til sit, og ved det han dette sagde: satte han den Kongelige Krone paa sin Søsters Hoved; Hvorved Meleander af overmaade Glæde brast i Graad, og Folket gav sit Samtykke til

til denne Sag tilkiende med saa hæftige Glæde-Skriig og Lyksønskninger, at man udi lang Tid ikke kunde faae Øren Lyd derfor. Poliarchus, saasom han var en meget veltalende Herre, forringede saaledes de Velgierninger, hand havde viist, at han paa en artig Maade forsøgede dem, og viiste sig saa ganske ærbødig mod Meleander, Archombrotus og Argenis, og saa mild mod Folket, at man maatte staae i Tviil, om han bedre vidste at opføre sig i Krig, end i Fred.

Som nu alle skulle gaae til Tempelen, nærmede Nicopompi Søn, som neppe havde fuldendt sit tiende Aar, geleidet af sin Fader, sig til Argenis, og venligen overleverede hende et Brude Vers, som af hans Fader var forfærdiget, forsikrende tillige med en ikke ubehagelige eller frygtsom Kortvilliahed, at han selv var Author dertil. Og der Meleander havde kaldet ham til sig, og befalet ham at give sig og Poliarcho nogle Exemplarier af samme Vers, hvilke Barnet allerede holdt færdiae i Haanden, tvang han ham, ved at spørge hvis Verk dette var, til oftere med en Latter at lyve paa sig selv. Verset var ikkun kort, efterdi det var giort til Forstelige Personer, og saadane, som vare med høye Forretninger occuperede; Hvorfor der og fandtes disto flere, som læste det.

Ære! Phœbus til Bryllup er kommen her hid
Vi Skialdre paa denne mærkværdige Tid,
Kand lydelig Guderne skue.
At stige her ned i en mærkelig Nad,
Til dette vort Rige og denne vor Stad,
Saa glimrende saasom en Lue.

Mens Hymen antænder selv Fakkerne her,
Mens Gudernes Dronning gudvillig begiær,
Den prægtige Pomp at besmykke
Mens lille Cupido, saa vit han formaaer,
Med Skud og med Piile giør Hierterne Saar,
Og treffer hvergang efter tykke.

Appollo Latonæ Soeldeilige Glut
Man hører at slaae paa sin krantzede Luth,
O saaledes liflig istemme.
Saa giver O Forster! da Hænderne paa
Et forbund, som ævig blant Eder skal staae
Og Skiebnen end trodsig beskiæmme.

Lykkalig fremskinner den gyldende Dag,
Paa hvilken man mærker med Lyst og Behag,
At Hymen er kommen til Gilde.
Thi pryder med Krantze da Dørre og Huus,
Og lader antænde de yndige Blus,
Ved Brøllupper brænde saa milde

Sicilske og Gallike Guder man seer
Sig parre, O Fader! O Brude-Par kier!
O Afkom, som her er i vente.
Ach see nu lykkalige Brudgom jer Brud!
Hvor yndig og deylig den samme seer ud,
Betragt Eders Kierligheds Rente.

Thi Palladis kinder og Veneris Haar,
Junonis Ærværdige Ansigt og saaer
End for hendes Deylighed vige.

Som

Som skionne Diana fra Skovene ey
Til Himmelen svinger sin skinnende Krop,
Saa prægtig mon Bruden fremstige.

Betragt disse Gaver da alle og hver
Men mærk dog O Første Forstanden i sær,
Din høye Bruds prægtigste Smykke.
Du meere end Menneske-Dyder skal see,
Sig klarlig i din Gemahlinde at tee,
Ey bytte med Guderne Lykke.

Men Bruden, som elsker, og stirrende staar',
Beskuer dit Ansigt og skinnende Haar,
Og glimrende Øyne - Carbunckler
I Tankerne hun forestiller nu sig,
Din Løve Opførsel i Orlog og Krig,
Naar Vreden din Mildhed fordunkler,

Nu er hendes Tanker, hvor prægtig dit Land,
Ved hiemkomsten med alt hvad vphittes kand,
Vil tage mod dig, som dets Konning
Saavelsom hvad tilsb fra Byerne, der
I samme Pomp hende vil skue i sær,
Som deres elskværdige Dronning.

Nu er hun i Frygt for at Vindene skal
Forvolde den indbildte Glæde et Fall,
Nye Sorg Hendes Roelighed rove.
Frygt ikke Printzesse, den Glæde i seer,
Er ey nogen Drøm og Phantastist Chimere
Men ret en Lyksaligheds Prøve.

Fryds Guderne ere med mig ogsaa her,
De raabe eensteminige alle og hver:
Og skionneste Printz og Printzesse.
Kom giver hverandre nu Hænderne paa,
Et forbund, som stedse og altid skal staae.
Og troeligen holdes i Esse.

Saa lad dig bevæge v hellige Roe,
Og kom da vmsider at blive og boe,
Hos disse fortrente Personer.
Da Medgang v-fristet har nok deres Dyd,
Det billigt er, den deres Egteskabs fryd,
For ald Sorg heresier forskoner.

Thi da bør en Hercules glimrende staae
Blant Stiernerne, naar han har Ende faaet paa,
De tolv Stykker, han burde gisre.
Saa giver hinanden nu Hænderne paa,
Et Forbund, som stedse og altid skal staae,
Og aldrig i Tiden ophøre.

See Stormen vmsider bedaret og Endt,
Og Soelskin med andre Velgierninger sent
Fra Himlen, som lar Eder viide,
At Helternes Dyd i Begyndelsen maae
Vel meegen Fortræd og Besværing vdstaae
Men Skibbrud dog aldrig skal lide.

Nu stode allerede Offerne ved Junonis Lucinæ Tempel, saavel som og Spaae-Mændene og de ypperste Præster, for at hellige og indvie dette Egteskab. Folket siungede Gaderne igiennem, deels Brude-Sange, og deels andre Fryde-Sange. Og som Argenis ingen Moder havde i Live, som ved dette Bryllup kunde bære Faklet for hende, som sin Dotter, blev denne høye Ære forundt Timoclea paa Poliarchi og Archombroti Recommendation. Da man nu havde paakaldet Fryds Guderne, og i særdelished Skydts-Guderne for de Fakler, som bleve baarne for Argenis, der havde et Skiul over Ansigtet, og Kniven var allerede sat paa Struben af Slagt Offerne, befalede de

de Poliarchus Præsterne at giøre et halt, og med et Ansigt, som denne glædelige Dag havde giort end meere Mayestætisk, talede saaledes til Archombrotus: dersom min kiære Hr. Broder behager at troe mig, da giør det mig ondt, at jeg skal være gift, og min Broder endnu søge efter en Gemalinde for sig. Jeg haver en Søster, hvis Dydighed og Forstand kunde recommendere hende, om hun end var af ringe Fødsel, hun er ungefær 20 Aar. Behager I nu derfor at giøre de imellem os oprættede Forbund end fuldkommere og fastere, vil jeg, efter den Ret, jeg som en Broder haver, forlove hende med Eder. Og, da efter vort Lands Skik ingen Deel af Riiget kand falde til hende; skal hendes Medgift være 600 Talenter contant. Melcander var overværende ved denne Discours, og, der Archombrotus dvælede med sit Svar, ikke saa meget for at betænke sig paa Tilbudet; Thi Svogerskabet stod ham gandske vel an, som for at overlade det til sin Fader at udvælge og beskikke sig en Gemalinde; spurde den gamle Konge ham, om han med disse Vildkaar vilde tage hende til sin Gemal. Omendskiønt Argenis ved denne hellige Ceremonie af Undseelse tav de stille, saa havde dog Poliarhus erindret hende om at overtale sin Broder til denne indbyrdes Foreening. Archombrotus svarede med et gandske fornøyed Ansigt, at hand tog imod denne Vildkaar, omfavnede Poliarchus, og

sag-

sagde: I haver, o Tapperste Konge! forekommet mine Ønsker, hvilken Gud haver fort Eder paa mit Hiertes hemmelige Tanker? denne hellige Ceremonie maa derfor ogsaa vie mig til hende, omendskiønt hun er fraværende, og I min allerkiæriste Broder skal være Forlover for os begge. Hvorpaa Præsterne, som bleve erindrede, at fordoble de hellige Ceremonier, ved deres fortræffelige Vindskibelighed satte alle Ting i Bevægelse omkring Tempelen, og da denne Ting kom ud blandt Folket, blev Luften opfyldt med et saa forskrækkeligt Nyt Glæde-Skriig, at nogle Fugle, som floye forbi, fulde af Forskrækkelse ned af Luften, og opgave deres Aande. Alle klappede med Hænderne og vare af Glæde ligesom udenfor sig selv; og alle vare mængede blant hinanden, efterdi Glæden ikke tillod dem at tænke paa nogen Forskiel imellem Stand og Orden. Imidlertid bleve de Stykker af Indvolden, som man skulle spaae udaf, offrede Guderne. Og der Slagt-Offerne, iblant hvilke man udi et sandt Leveren indviklet udi en Hinde, havde behaget Spaae-Mændene, og Rogelsen var antændt, ingingé de forlovede Personer deres Egteskabs, Pacter og Foreeninger ved Alteret. Da nu alle hellige Ceremonier vare til Ende, og Processionen vendte til Slottet igien, kom Anceroestus udi Tempelets Forgaard de Kongelige Personer i møde med et blegt Ansigt, som var opfyldt med Spaadoms Tilskyndelser, thi en Guddommelig In-

spi-

spiration havde besat hans aandelige Sind; han rystede sit af Guddommelige Indskydelser rasende og forrykte Hoved, og sagde: Hil være Eder, I Konger, I Gudernes Omsorg; I som hidindtil efter deres Raad have været ovede i Modgang, men nu ved deres Raade skal erfare, at intet er angenemmere end Dyden. O Meleander, o allerlykkaligste gamle Herre! bebreid ikke Guderne, at I udi nogle Aar har været plaget af Krig og eders Undersaatters Uroeskab, Eders rorige Alder, som endnu kand tage imod mange Aar, skal hereefter ikke have at frygte for nogen enten udenlands eller indenlands Uroelighed; Nu skal I besøge Hyanisbe i Africa, og nu skal hun igien besøge Eder udi Sicilien. Alle ulykkalige Opror og alle gruesomme Efterstræbelser skal være borte, Ærbødighed for Eders Alderdom og Skræk for Archombroti Ungdom skal holde alle i Fomme. I skal, o lykkalige Fader! see denne Eders Son triumphere over Eders Naboer de Brutier, Lucaner og Epeirer. Hans Born skal opvoxe udi Eders Arme, og give Sicilien et langt Rad af Regentere, og skal I ikke kunde hoyere elske Eders Dotter, som nu er bestemt Gallien, end den Sonne-Kone, som derfra skal komme til Eder. Men I vore Eders storste Zirat og Ædelsteene. I Pollarcus og I Argenis! venter ikke at hore her de Belonninger opregne, som hvilke I kan være forvissede for Eders Troskab og Dyder. Mange ere mig ubekiendte, og mange maa jeg ikke sige; ja Skiebnen

sel-

selv skiuler en Deel af den Lykksalighed, hvortil I ere fødde, endog for Guderne, at de ikke skal misunde eder den. Men hører af disse mange Lyksaligheder ikkun nogle faa; Den Kierlighed, som i Dag have sammenknyttet eders Hierter, skal til Eders høye Alderdom u krænket blive ved Magt; thi hverken Trætte eller Ulyst eller nogen bekymmerlig Mistanke skal kunde formindske den; I skal udviide Eders Riges Grænser, paa den eene Side skal Rhin-Strømmen, og paa den anden det store Hav see Eder som Seyervindere; Efterkommerne skal af en behagelig Vildfarelse tage Timandra fra Cybele, naar de see hende afskildret at glæde sig blant sine mangfoldige Børne-Børn; Eders Naboe Folk skal runden omkring eder have Høyagtelse for Eders Berømmelse, Tapperhed, og Mik. Der skal ingen veigre sig for at blive overvunden og regiered af Eder; hvor I fare og reise, der skal Lykken selv følge Eder. Hvad I forlange, skal Guderne give Eder, endog førend I ønske det; og at Eders Død ikke skal mangle Lyksalighed, da skal en og den samme Nat forflytte Eder begge, naar I ere blevne trætte af en høy Alderdom, fra denne Verden, og strax vise Menniskene flere Stierner paa Himmelen. Og maae I ikke tvivle paa Eders Eftermæle; det skal Historien giøre Evig; thi naar det i sin Tid engang er kommen ud iblant Folk og Nationer, skal ingen Magt og ingen Alder kunde udslette det af Ihukommelsen.

Een

En kort Underretning
Om
JOHANNIS BARCLAJI
Liv og Levnet.

Johannes Barclajus er fød til Pont à Mousson en liden Stad ved Mosel-Strommen udi Lothringen Ao. 1583. Hans Fader var Guilielmus Barclajus, en adelig Skotlænder, som udi sin Ungdom blev opdraget ved det Skotske Hof. Men da han fornam at hans Land og Gods ved Borgerlige Krige blev ruineret, rejste han til Frankrig, hvor han udi sit Alders 30 Aar gav sig til at studere, og blev omsider *Professor Iuris* ved Universitetet til *Pont a Mousson*, hvor han giftede sig med en Jomfrue af det adelige Huus Malville, og avlede Han i dette Egteskab Johannes Barclajus, hvis Navn er bleven saa berømmelig i den Lærde Verden. Da nu Kong Jacob af Skotland var bleven Konge i Engeland, efter Dronning Elisabeths død, rejste Guilielmus Barclajus over til Engeland, og havde sin Son Johannes Barclajus med, sig; hvilken offererede Kong Jacob et panegyrisk Vers over

hans Kroning, hvorudover Hans Majestet fattede en besynderlig Kærlighed til dette unge Menniske og agtede at beholde ham ved sit Hof. Men Faderen, som frygtede at hans Son skulle blive overtalt til den Reformerte Religion, førte ham tilbage til Frankrig. Men der Guilielmus Barclajus var død, rejste Johannes Barclajus igien over til Engeland, hvor Kong Jacob viste sig meget naadig imod ham. Der skrev han sit Satyriske Skrift kaldet EVPHORMION, som satte ham i stor Estime. Endeligen som han ikke fant sig fornøyed i Engeland, rejste han tilbage til Frankrig, og derfra til Rom, hvor han fant adskillige høye Patroner, iblant andre Cardinal Barberinus, som siden blev Pave under det Navn Urbanus den 8de. Her skrev han først et Skrift kaldet PARÆNESIS ad SECTARIOS, og siden sin ARGENIS, som som skaffede ham størst Berømmelse. Omsider døede denne Lærde Mand til Rom

d. 12. Aug. 1621.

Kvglen

Til

Johannis Barclaji Argenis.

Det er farligt ubetænksom at dømme noget om en andens Mening formedelst Menniskens skiulte Anslag og Tanker, udi hvilke jeg gierne tilstaaer, at der findes efter Ordsproget mange Mu-

se-

se-Reeder. Dog gives der visse Personer, som endskont de lade som intet er dem kiærere, end at de ubekiendte og ligesom i Smuug kand have den Fornoyelse at høre deres Nyate, ikke distomindre inderligen forlange at blive bekiendte, og bringes frem for Lyset. Dette have de gamle mærket i Epicurus og andre. Dersom nu nogen tager sig for at forestille saadane Personer, som af alle bør kiendes, kand saadant sandeligen i mine Tanker ikke legges ham til Last eller Svig, allerhelst, naar det ey allene skeer i en god Hensigt, men endog noget Godt, behageligt eller nyttigt kand haabes af saadan Gierning at komme. Som man nu befinder at dette saaledes haver sig i mange andre, saa tvivler jeg ingenlunde paa, at det jo kand finde Stæd udi dette Værk, som af den Høy-rosværdige og Berømmelige Mand Johannes Barclajus er sammenskrevet. Paa disse Tanker bringer mig blant mange andre Ting i Besynderlighed den Skrive Maade, som næsten alle denne Berømmelige Autors Skrifter noksom viise, at hand frem for alle andre haver behaget og elsket, og derfor og saa denne selv samme Bog, som synes at indeholde intet klart og tydeligt, uden allene Barclaji Navn for paa Titul Bladet; ja den Dedications Epistel til den Stormægtigste Konge i Frankrig, som Autor haver satt foran dette sit Skrift, er udi Besynderlighed et Kraftigt Beviis paa det, som jeg haver sagt. Begge Deele har giort det troelig, at til noye

variske Ords Sammenfoyelse maa forstaaes. Andre Ting derimod ere gandske uvisse, og endeligen andre midt imellem begge. Hvilke sidste, naar man ligner dem med lige Sager eller Hændelser, som virkeligen have tildraget sig, kand ikke aldeles dømmes for uvisse, men kand dog heller ikke aldeles udgives for visse, formedelst Tingenes, Personernes, Stædernes og Omstændighedernes mangfoldige Forandring. De visse og upaatvilielige Ting haver jeg holdet for nok ikkun saa løseligen at antægne. De uvisse maa agtes for Ting, som man ikke kand haabe at udfinde; Men de Ting, som ere midt imellem begge ere mange, og skal det ikke fortryde Læseren, at jeg af disse Ting noye haver udsøgt og samlet de fornemste, og de som mindst viige fra Sandhed. Iblandt de visse Ting er dette det fornemste, at Autors Forsæt haver været at underviise en Konge og Stat, og udi Besynderlighed den Franske; thi hid sigte alle hans Lærdomme og Exempler, ja Ordenen og Maaden selv udi hans Raad og Lærdomme, hvilken er rettet lige imod de Laster, som i Besynderlighed den Franske Stat haver været underkast frem for andre, ja dette samme bekræftes ydermeere saavel ved Dedications Epistelen til Kongen, som af den Tale Autor under Nicopompi Person holder om sit Forsæt udi 2. Bog 9 Cap.

Ved det Navn Sicilien betægnes det franske Rige, dette viiser det, som udi 3die Bog talles

les om det mægtige Landskab, som ligger tvers over for Sicilien, og ofte kappes med det om Fortrinnet. Ved hvilket Landskab forstaaes Engeland, som man deraf kand slutte, efterdi der siges, at alle Festninger sammesteds bleve demolerede og nedrevne paa een nær, som er den til Londen; hvor ogsaa er Tov-Huuset for ganske Britannien. Det Landskab, som udi 3die Bog 4 Cap siges at have været formidable, den Stund det blev regieret af een Monarch, men siden formedelst Regenternes Efterladenhed eller Faalmodighed nu saaledes at være falden til adskillige Forster, at det gandske er kommen fra sin rette Herre, er Tyskland, som Autor kalder Mergania, og saaledes haver omsat Bogstaverne udi det Latinske Ord Germania paa Dansk Tyskland. At ved *Aqvilius* forstaaes Keiseren, ved Hippophilium Kong Philippus af Spanien, ved Usinulca Calvinus og ved de Hyperephanier Calvinisterne, som de Franske kalde Huguenotter. Dette saavelsom andre dislige Ting ere saa bekiendte, at man ikke burde giøre Erindring derom; ved det Navn Dereficus forstaaes Pfaltz-Greven, thi foruden at det Navn Dereficus bliver ved Bogstavernes Omsættelse Federicus, saa bekræftes det og ved dette udi Dunabii Tale i Bog 15 Cap at han i stæden for Retterne, som han burde bære paa Aqvilii Bord, havde næsten draget af baade med Mad og Bord. Thi Pfaltz-Greverne ere det Rommerske Riges

Erke-Truchses, som ved offentlig Keiserlig Hoff skal bære Maden paa det Keiserlige Taffel; og det er bekient, at Pfaltz-Grev Frideric lod sig sig antage til Hoved for Bohmerne, som rebellerede mod Keiser Ferdinand den 2den, hvorudover han og miste sine Lande. Ved Peranhyiæum, som er det samme som Transylvania eller Siebenburg haver Autor betegnet Førsten af Siebenburg Bethlehem Gabor, thi der siges om ham paa ovennævnte Sted, at han tragtede efter det andet Aqvilii Riige, og det er bekient at denne Bethlehem Gabor, imedens de Bohmer rebellerede faldt ind udi Ungaren og lod sig der udraabe for Konge. Det ville blive for vidtloftigt at opregne alle de Personer, som man af de dem givne Navne kand kiende. Disse ere ved sig selv klare og kiendelige nok, eller, for saa vit de ikke kiendes af Læseren, er det bedre, at gaae dem fordi, efterdi man finder, at Barclajus udi de Græske Ords sammensættelse ikke alle stæder haver været lykkelig. Ved det Lydiske Egte-Par, hvorom tales udi 1 Boags 5 Cap, forstaaes Conchinus Conchini bekient under det Navn Marchal d' Ancre med sin Hustrue Eleonora Gailigai, de vare Toscaner af Geburt, derfor kaldes de Lydier af Thereno Kong Lydi Son, som først lod de Kanter bebygge. Ellers er Conchini Historie denne: han var fød til Florents, og kom til Frankrig med Marie de Medicis, Henrici den stores Gemahl, hos hvilken han i Begyndelsen ikkun

kun var en ordinair Cavallier, men blev om-sider hendes Ober-Stalmester, og erholt strax efter Henrici Qvarti Død Marqvisatet d' Ancre i Picardiet, blev Gouverneur over Amiens, Peronne, Roie og Mondidier, og tilsidst Marschal af Frankrig, han tragtede efter Gouvernementet af Picardien; men som Duc de Longueville havde at udvælge, hvad enten han vilde tage dette Governement eller Normandien, udvalte han det første, og blev saaledes Duc de Ancre tillige nød til at afstaae Gouvernementet af Amiens til ham; men han blev strax derpaa giort til Gouverneur over Normandien, hvor han lod befæste den Stad Quilleboeuf imod Parlementets Forbud, forhvervede sig desuden Gouvernementet over den Stad Pont de l' Arche, og tragtede tillige efter det til Haver de Grace. Endelig søgte han at bringe alle Ting under sin Lydighed, skalrede og valtede, som han lystede, med de Kongelige financer, uddelede Charger og tog saa ublue af Stæd, at man ikke saae andet Middel til at stille denne Uorden, end at lade ham dræbe, hvilket blev sat i verk d. 24. April 1617. af en Capitain ved Guarden, hvis Navn var Vitri. Parlementet declarerede ham siden skyldig i Crimen læsæ Majestatis divinæ & humanæ, og dømte hans Hustru fra Livet og hans Børn fra deres Adelskab, og uværdige til al Emploi i Riget, og blev hans Hustrue rettet d. 8. Julii 1617. Conchini Fader havde

ikkun i Begyndelsen været en Simpel Notarius i Florens, men avangerede siden op til Stats Secretair samme Steds, og hans Hustru Eleonora Galligai var avled af en Snedker ved Dronning Mariæ Amme, men blev siden Dronningens Cammer-Froken, og derefter Marqvise de l' Ancre. Det andet Par Egte-Folk af Phrygia bemærker Grev Sommerset, og hans Gemahl; denne Grev Sommerset var en Skotsk Edelmands Søn, som var først Page og derefter Kammer-Tiener hos Kong Jacob den første i Engeland; derpaa gjorde denne Konge ham til Kammer-Junker og Ridder og lod ham undervise i Stats Sager; nogen Tid derefter gav han ham Storr Skatmesters Charge af Skotland og gjorde ham til Mylord af Engeland, Baron af Brandsp ch, vice Greve af Rocheſter og Ridder af Hosebaandet. Da nu Robbert Car, som siden blev Grev Sommerset, var kommen til denne høye Ære, fattede han i sinde at gifte sig med Grevens Gemal af Eſſex, fik hende til at anklage sin Mand for Impotentia, og at skille sig ved ham, hvorefter han af Kongen blev giort til Greve af Sommerset, og fik Tilladelse at egte denne Grevinde. Men da han siden ved sin stolte og ondsindede opførsel gjorde sig forhadt af alle, stunge hans nidkiere Hovederne sammen og tillige med Dronningen anklagede og beskyldede ham for adskillige Excesser, iblant andet og for at have bort-

tag-

taget nogle Juveler af Kronen; hvilket som han ikke kunde nægte, anholt han hos Kongen om General-Pardon for alle sine Forseelser, hvilket af Kongen blev lovet, men siden forebygget af Dronningen og de Engelske Herrer. Derpaa bleve han og hans Gemahl Fængslet og dømt til Gallien; men siden Pardonerede med Fængsel og sendte til Tour; Endeligen fiinge de Tilladelse at reise til Skotland med det Forbud aldrig at komme nogensinde tilbage til Engeland. Hvorvanes betegner Cardinal *Barberinus*, som, da Autor skrev dette, var Pavelig Gesant udi den Stad Avignon, men siden blev Rommersk Pave under det Navn Urbanus den aattende. Dette beviser det som i tredie Bog siges om ham, nemlig at hans Forfædre ikke uden af en slags Spaadoms Aand eller forevarsel i Sindet havde udi deres Stamme-Vaaben udvalt Bier, af hvilke man efter Fortieneste og Tidernes Omstændigheder hverken skal savne Brodden eller Honning Thi over Porten af den Erke-Bispelige Residents til Lion findes Urbani den Aattendes Vaaben og disse Vers.

Sugite nectareo madidantia Lilia rore,
Delicias Pacis sugite Pacis aves,
Sidite pacificis volucres in floribus: Orbem,
Nam condire suo lilia melle qveunt.

Paa Dansk lyder det saaledes:

I Fredens Fugle suger her
De Nectar-dugged Lillier
Og Fredens søde Vellyst.

Hvis

Blant Fredens Blomster søger Sted,
Thi Lilierne kand Verden med
Sin søde Honning lædske.

Hidhen sigtede nogle, som mistænkte Cardinal Barberinus for at skulle være de Franske noget formeeget tilgedan, og derfor lod udstrøe følgende Distichon.

Mella dabit Francis, Hispanis spicula figet,
Spicula sed figens, & vita & melle carebit.

Han Honning skal give de Franske,
Med Brodden skal stinge de Spanske
Men naar han med Brodden mon bore
Han Honning og Liv skal forlore.

Men hvad behøves saa vidtløftig at bevise dette? man behager ikkun at omsette Bogstaverne udi det Navn Ibburranes, saa haver mand Barberinus, hvilket forekommer ey alleene udi Dereficus og Ibburranes, men ogsaa udi andre Navne, og gior at mange Ting, som ellers synes mørke, paa denne maade kan forklares og udtydes. Ved den primer Minister ved Hippophili Hof, som, efter hans umaadelig Maat var til ende, skyede til et høyt Præsteligt Embede, som til et Alter, forstaaes Franciscus Gomezius Sanctivailis Hertug til Lerma. Denne, som fra en Kiøbmand i en Hast var bleven en stor Minister og Spansk Grand; saae sig opført til den høye Æres Spitse, at han ikke

ikke derfra igien kunde nedstige, uden ved at lade sig falde og styrte; hvorfor, der han af Roderici Calderonis Straf, fornam hvad der stod ham for, da, saasom han begyndte allereede at blive gammel, paa det at han kunde undstikke sig for den Straf, som hang ham over Hovedet, forlod han Hoffet, og flyede til Rom, hvor han strax af Paven blev giort til Cardinal. Ved Cleobulus betægnes Nicolaus de Neufville Herre til Villeroi. Men som denne Person paa mange Stæder udi denne Bog forekommer, vil jeg give Læseren forteligen end videre Underretning om ham. Denne Nicolaus de Neufville Herre til Villeroi, d'Alincourt, de Magni &c., da han var 18. Aar gammel, destingverede sig saaledes ved sin Forstand, at Stats Secretair Laubelpine, een af de dygtigste Stats Ministre i sin Tid, udvalgte ham til sin Sviger-Son. Denne Mariage saavelsom hans egen Merite satte ham i stor Raade hos Dronning Cathrine de Medicis, som tvende Aar derefter brugte ham i de allervigtigste Forretninger, thi han blev forsendt til Spanien, angaaende Freds Tractaten, som Anno 1559 blev sluttet til Chateau en Cambresis en liden Stad i Nederlandene. Og dernæst til Rom; hvor han af Pav Paul den 5te erholdt, som en udisputeerlig Ting, det Fortrin, som de Franske Konger have frem for de andre Konger, udi Besynderlighed

Kon-

Kongen af Spanien, som pretenderede samme. Udi disse sine Ambassader opførte hand sig saa vel, at Carolus 9 giorde ham i hans Alders 24de Aar til Stats-Secretair efter hans Sviger-Faders Laubelspines Død. Hvilken Charge hand saa fornuftig betiente, at Kongen kaldte ham sin egen Secretair. Udi Aaret 1569 blev han skikket hen for at afgiøre Mariagen imellem Kong Carl og Elisabeth af Østerrig Keyser Maximiliani 2di Dotter. Da nu Carl den 9de laae for Døden, Recommenderede han denne habile Minister til Henric den 3die, som ogsaa brugte ham i mange vanskelige og vigtige Forretninger. Iblandt andre ved at indrette Statuterne ved Ridder-Ordenen, kaldet den Hellig Aands Orden, saavelsom og at bringe Duc d' Alençon og Kongen af Navarra til Hoffet igien, hvilke havde slaaet sig til Huguenotterne, hvorudi hand og lykkeligen reusserede. Derefter satte Kongens Favoriter efter ham, og giorde, at han 1589 blev forviiset Hoffet; Men udi Henrici Qvarti Tid kom han igien til sine forrige Charger, og blev brugt i de vigtigste Forretninger. Efter Henrici Qvarti Død var han og udi stor Ansees, indtil Marechal d' Ancre satte ham i Unaade hos Dronningen Maria de Medicis, hvorfor han anden gang qvitterede Hoffet. Men han blev strax derefter kaldet til Hove igien med største Reputation af det heele Stats-Raad. Endeligen døde denne Mand 1617 udi sin Alders

ders 74 Aar, efter at han med storste Berømmelse havde tient under 4 Konger. Hvo som forlanger videre Underretning om denne store Minister, behager at læse hans Liv og Levnets Historie, beskreven af den Franske Historie-skriver Petrus Mathæus, item denne Berømmelige Mands egne Commentarier. Dette maa være nok sagt om de visse og upaatvivlelige Ting udi Barclaji Argenis; Men hvad skal jeg først eller sidst sige om de uvisse Ting? ja hvad skal jeg over aldt sige om dem? uden allene dette, at de ere langt flere, og at det udi saa mange glædelige og bedrøvelige Ting, som løbe her ind imellem, ikke anderledes kunde skee. Vi see dem hist og her, ja næsten over aldt blandet med en forunderlig Kunst iblandt de visse Ting. Og, da det er noksom klart, at Autors Forsæt haver været, paa en behagelig Maade bestandig at opholde Læseren i en slags Tvivl og Længsel efter Udfaldet, og derfor haver, uden nogen stæds at bryde af, continueret sin begyndte Fortællelse, haver det sandeligen været fornøden, at hand betiente sig af adskillige umuelige Ting; dog saa at han det meste mueligt var, føyede dertil muelige og trolige Ting. Paa det at ikke Læseren strax i Begyndelsen ved første Øyekast skulle fatte Foragt og Væmmelse for hans Verk, og ansee det som en ringe og aabenbare Løgn. Som vi nu derfor deels gaae disse Ting forbi, og deels forbeholde os dem til et andet Stæd, rester at betragte, hvilke de

Ting

Ting ere, som jeg sagde at være af det tredie slags. Her maa jeg igien erindre det, som tilforn er sagt, nemlig: at Barclaj Forsæt haver været, ved anseelige Exempler og Lærdomme at underviise en Konge og Stat; Det er og sagt, at hans Lærdomme fornemmeligen sigte til den Franske Stat. Lader os see hen til Exemplerne; Dersom vi betragte Dedications Epistelen for i Bogen, saa vel som Nicopompi Anslag og Forsæt, hvor om allereede tilforn er mældet; Da er det klart, at Exemplerne for den største Deel, om ikke alle, ere fornemmeligen tagne af det Franske Rige. Dersom vi tillige give agt paa Cleobuli Tale til Meleander om Rebellernes Undertrykkelse, skal enhver letteligen erfare, at *Autors* Forsæt haver været at betiene sig af nye Exempler. Men, naar man nøyere seer ind udi Sagen, foraarsager det en Tvivl; Fordi, naar Lærdommene deels sigte hen til Kongen, og skal viise, paa hvilken Maade den Kongelige Myndighed best skal befæstes, og deels handle om Rigets egen Conservation, og Exemplerne sigte hen til den fornemste Deel af Lærdommene, og samme deel stiller fornemmeligen for Øyen, hvad Ont Fyrsternes Efterladenhed maatte foraarsage, saavel som og Forvovenhed, saa kand det foraarsage Tvivl, siger jeg. hvilke disse Exempler ere, som (at jeg skal bruge Cleobuli Ord paa ovenmældte Stæd) ere tagne af Eders Mayestæts, nemlig Meleander, og Eders Mayestæts Fa-

der;

der. Dersom vi foretage os at ligne med disse Ting, de Ting, som ere hendte under følgende franske Konger; nemlig Franciscus 2dus Carolus 9nus og Henricus 3tius, forneniimeligen imedens det hellige Forbund, la Sainte Ligue, stod ved Magt, nægter jeg ikke, at man jo skal finde mange Ting, som stemme overeens dermed, men tillige og adskillige Ting, som ingen overeenstemmelse dermed have. Men hvad gisres det fornøden at tale vidløftig herom, Da Autor selv tilstaaer, at saavel de, som troe, at aldt, hvad han i dette sit Skrift fortæller, er sant og virkeligen passeret, som de, der bilde sig ind, at intet deraf er passeret, skal begge tage feil. Sagen maae oplyses ved Exempler, lader os betragte hvorledes Meleander, Argenis, Poliarchus, Archombrotus, Radirobanes, Hyanisbe, Timandra, Britomandes og Aneroestus ere ligesaa mange Konger, Dronninger og Kongelige Børn, og hvorledes disse, som de fornemste Navne udi denne Bog, forklares. Det Navn Meleander tillegges Henric den 3die af Frankrig, og det i Henseende til mange Ting ikke aldeles uden Grund. Dog kommer det ikke overeens med denne Konges Omstændigheder, at der siges, at alle Ting ved hans Regierings Tilstrædelse vare frevelige, da dog tvertimod gandske Normandien det Delphinatiske og Vivarienssiske, saavelsom andre Egne i Frankrig stode formedelst Borgerlige Krige i fuld Flamme.

Derpaa blev giort Stilstand iblant de Pictones, men samme blev strax derpaa forandret til en end langt haardere Kriig. Ja der er bekient, at Kongen ved sin første Ankomst fra Polen til Frankrig havde i Sinde at føre Krig mod sine Undersaatter. Britomandes tillegges hidindtil, saa vidt jeg haver seet, ingen Person. Men den, som betragter den Beskrivelse, som giores over hans Naturel og Riges Tilstand under samme Konge, skal letteligen erfare, at begge deele passe sig paa Meleander, hvilket saaer mig til at troe, at saa vel under Britomandæ, som under Meleandri Navn forestilles en Konge, som ikke er vanskelige Forretninger Voxen, og som ikke saa meget er at laste, fordi hand gior uret, som fordi han taaler den; ja som med alles Samtykke maatte holdes uduelig til Regieringen, hvis han ikke virkeligen regierede, man skal og ikke forgieves udi Meleandro have Conserveret Henrici 3tii Navn, naar man kommer til at applicere Exemplerne. Nogle meene at ved Argenis afbildes det Franske Riges Tilstand. Men det gaaer ikke paa alle Stæder vel an, som af de Tiders Historier og Kroniker noksom kan erfares. Thi det gior intet til Sagen, at man gior Forskiel imellem Riget Frankrig og dets Tilstand. Dernæst ogsaa dersom Poliarchus betægner Henricus 4tus i Frankrig, og ved Archombrotus skal forstaaes samme Henricus, imedens han var Første af Bearn, hvorfor skulle de da beskrives som

Riva-

Rivaler, og begge forliebte i een og den samme Argenis. Thi det passer sig ikke vel paa een Person tillige baade at kunde elskes og hades af hende. Det synes derfor bedre, at betægne ved Argenis den uddøede Valesiske Stamme i Melcander eller Henricus den 3die, eller den anden Charge næst Kongen, som tillige hemmeligen blev eftertragtet af 3de Rivaler nemlig Kongen af Navarra den nærmeste til Regieringen, naar den Valesiske Stamme var uddød, Duc d' Alencon Henrici 3tii Broder, og Duc de Guise, som foregav at nedstige fra Carolo Magno, og som blev lovet Enhver af dem deels af Kongen og deels af Dronningen, men som dog ingen af dem paa den Tiid erholte, hvilket foraarsagede et vidtløftigt had imellem dem, og synes mig altid at denne sidste Slutning ikke lidet bestyrkes af Kronikerne. Thi dersom den Person, som jeg haver sagt, skal tillegges Poliarchus og Archombrotus, forekommer der aldt i denne Bog saa mange urimelige, ilde sammenhængende og Sagen gandske uvedkommende Ting, at man ingen rede kand hitte derudi. Saasom udi det, at jeg skal gaae aldt andet forbie, som udi Begyndelsen af denne Bog tales om Archombrotus, der af Timocles blev kaldet til at hielpe Poliarchus, og om det inderlige Venskab, som de fattede til hinanden, ved det at de komme hinanden i Syne og Tale, jeg holder for, at udi Poliarchus viises en Skarpsindig, Tapper og behiertet Konge, og

erindres paa en behagelig Maade Henrici 4ti Heroiske Dyder. Men hvad Haab disse samme Dyder kunde giøre, og hvorvit de kunde fremskinne, den korte Tid han var underkast den Franske Konge, beskrives i Archombrotus, som forestilles at være fød til Krone og Scepter, men af frie Villie og Sinds Tilbøyelighed, at have kastet sig under Meleander til en Tid. Ved Radirobanes vil man have forstaaet Kongen af Spanien, endskiønt jeg tvivler paa at man skal kunde applicere alt, hvad som siges om Radirobanes, paa denne Konge. Men da det ikke er giørligt, at bringe, alt hvad som mældes udi denne Bog, hen til en troværdig Historie, vil jeg gierne troe, at Autors Tanker have været, at betegne Kongen af Spanien ved Radirobanes, saasom jeg mærker, at mange Ting af dem, som udi dette Skrift fortælles om Radirobanes, kan appliceres paa Kongen af Spanien. Saaledes synes mig, at ved de Hielpe-Troupper, som Radirobanes fortælles at sende Meleander, kan forstaaes det Brev, som Kong Philippus af Spanien udi Aaret 1559 sendte Kong Franciscus af Frankrig, hvorudi han bad ham nede, at hans Sviger-Broders Sager vare ham recommenderede, som hans egne, at han vel villigen og gierne ville paatage sig at forsvare hans Riige, og var redebond og færdig til at assistere ham med Penge, Vaaben og sin gandske Magt imod dem, som ikke ville være deres Konge underdanige, saa at de skulle fornemme, at han ivrig forsvarede og hanthævede den Kon-

gelige Myndighed, og alvorligen straffede deres Daarlighed og Forvovenhed. Ved Selenissa, som forraadede Argenis, forstaaes intet andet, end Dronningen, Kong Philippi Moder, som gav sin Søn kadelige og utaalelige Anslag med Frankrig. De Tvistigheder, som der mældes at have været imellem Meleander og Radirobanes, betegne de Uroeligheder, som man veed, at Kong Philippus ved sine Ministre foraarsagede, ved at forstyrre, splitte og anfalde det Franske Riige, imedens det saa kaldede hellige Forbund stod ved Magt, hvis fornemste Styrke og ligesom Aande denne Konge var. Det, som fortælles om Radirobanis Død, da han vilde anfalde Hyanisbes Riige, bemærker det mærkværdige Nederlag, som skeede paa den forskrækkelige Flode, hvormed Kong Philippus udi Aaret 1588 agtede at giæste Dronning Elisabeth i Engeland; thi denne mægtige Flaade, som blev kaldet *Armada invincible*, det er den Uovervindelige og bestod af 150 Seylere, blev deels af de Engelske og Hollandske og deels af Storm og Uveir saaledes ruiniret, at ikkun lidet af den kom tilbage til Spanien, og formaade Philippus siden ikke at foretage noget stort og vigtigt hverken mod Frankrig eller Engeland. Men som hans Kræfter mærkelingen vare svækkede, begyndte han at recolligere sig og ganske at fatte fredelige Tanker efter at han fornam, at alle de mange Milioner, som han havde udøst, for at stifte Oprør i Frankrig, forgieves vare anvendte. Heraf er og at erfare, at man ved Hyanisbe

ikke bør forstaae Dronning Margrete Henrici IIItii Søster, og Henrici IVti Gemal, som siden blev forskudt, men Dronning Elisabeth i Engeland; hvilket desuden nokſom beviises af hendes kiærlige Hiertelav imod Poliarchus, og af mange andre Ting som hist og her udi denne Bog forekomme. Dersom nogen ved Timandra forstaaer Jana *Albretia*, Henrici IVti Moder, tager han maaskee ikke Fejl. Dette bestyrkes ved det, som siges om hende, at hun blev gift med *Britomandæ* Søn, som og hedte *Britomandes*, nemlig Henrici IVti Fader, Antonius Borbonius, som var Caroli Borbonii Søn. Jligemaade bestyrkes dette ogsaa ved det, at der siges, at Poliarchus som betyder Henricus IVtus, blev ikke opdraget ved Hoffet hos sin Moder, men iblant Bønder paa Landet, som og ved Timandræ Ønske, at han meere maatte slægte sin Beste-Fader end sin Fader; og forstaaes ved denne Beste-fader, hans Mor-Fader Henricus Albretius Konge af Navarra og Fyrste til Bearn; hvilken bebreidede sin Dotter og Sviger-Søn deres Kiælenhed i at opdrage deres Søn Henricus, og tog ham til sig, og lod ham opdrage udi det haarde og bergagtige Land Bearn paa en haardfør og sparsommelig Maade, hvor han midt om Vinteren maatte gaae Barhoved og Barfod, og lære at fordrage Hunger og Tørst, og at taale ligevel baade Vinter og Sommer, hvorved han bekom et stærkt og haardfort Legeme, som ved intet Arbejde kunde trættes. Og synes dette ligeſom

skeed efter Guds Direction, paa det at denne Fyrste skulle kunde udstaae og altid overvinde de forskrækkelige Farer, og det grumme Arbeyde, som han siden maatte gaae igiennem. Men det, som fortælles om Astioristæ Undforsel, Commandorigis Ondskab, og andre deslige Ting, synes at være opdigtet udi den Hensigt, som for er mældt, nemlig for at føre Læserens Gemyt hist og her om, og sætte det i en forfængelig Skræk. Uden saa er at de Ting, som tales om Astioristæ undførsel, sigte hen til de Ting, hvorover Dronningen af Navarra ved Skrivelse til Kongen fra Bergerac in Septembr. 1558. klager nemlig at Cardinal Lotharingus havde i Sinde at snappe Hendes Søn af sin Moders Arme, Eller og til det Anslag, som Fyrsten Nemorosius fortælles lidet for Dronningens af Navarra Død at have havt, til at undføre Fyrsten af Orliens til Lothringen, hvorfor bemældte Nemorosius maatte salvere sig med Flugten, og kom ikke tilbage, førend Landet allevegne af indvortes Krig stod i Lys Lue. Men som Beretningerne herom synes lidet trovelige, eller at ville tie den gandske Sag, kan man intet vist derom erfare. Ved Kong Ancroesti Historie, troer jeg skal forstaaes ved adskillige Omsvøb, at Henricus Qvartus først engang forlod sin Fæderne Religion og antog den Catholiske, siden igien antog den Reformerte, og endeligen tilsidst igien antog den Catholiske, hvorved han erholdt det mægtige Franske Rige, blev løst af den Romerske Kirkes Band, hvorudi

Pav Sixtus 5tus Ao. 1585. havde sat ham tillige med Printzen af Conde, antaget igien i Kirkens Skiød, prydet med den Titul af hans Allerchristeligste Mayst. og Kirkens første Søn, og endeligen bekom den Apostoliske Velsignelse af Clemens den 8de, som maaskee udi denne Scene betægnes ved Anerœstus. Dette er da det, som angaaende de Kongelige Personer synes vist og uvist; Paa samme Maade skal nu og de øvrige Personer forklares, hvad enten de have været Fyrster eller Fyrsters Favoriter eller Ministre. Hvad nu først derfor Lycogenes angaaer, da synes han paa denne Skue-plads ikke at agere een Person allene; Jeg tilstaaer vel, at det, som udi den første Bog udi dette Skrift siges om Lycogenes, nemlig: at han nedstammede fra gamle Konger og var en overmaade stoldt Person, aabenbare sigter hen til Duc de Guise, som endog, imedens Henricus 2dus regierede, understod sig, at besværge sig over, at det Franske Rige af Capetus var blevven taget fra Caroli Magni Descendenter, hvorfra han regnede sin Herkomst. Men der forekomme tillige saa mangfoldige og forskiellige Ting iblandt det, som fortælles om Lycogenes, hvilke ikke kand passe sig paa Duc de Guise, at det bliver troeligere, at Autor under det Navn Lycogenes, haver vildet forstaae den gandske Lothringiske Familie og dens Anslag. Efterdi denne gandske Familie stoltserede sig af at være Caroli Magni Descendenter; og om

om endskient enhver af denne Familie tog sin egen private Interesse i agt, saa vare de dog alle derudi eenige, at kunde udelukke den Borboniske Stamme fra Successionen i Frankrig, naar den Valeliske udgaaede, og en allene at kunde conservere deres Myndighed, Navn og Commando ubeskaaren, men endog i Fremtiden at befæste, og Dag fra Dag meere at forøge den, ja, med faa Ord, de giorde sig all Umage for at bringe det did hen, at de ikke skulle nødes til at erkiende nogen Ligemænd, langt mindre Overmænd; Thi forstaaes ved Menocritus, Eristhenes, Oloodemus, Acegoras, Anaximander og de andre af dette Partie, Hertugen af Lothringen, Guise, Greven af Vaudemont, Marechallen af Retz, Mainius Greven af Calignaco, Hertugen af Elboeuf, Fyrsten af Joinville og den Pontanske Margreve. Hvad om enhver af disse er mælt, skal man maaskee finde Leylighed til at udgrandske, naar man examinerer deres Gierningers Omstændigheder. At ved Commindorix skal forstaaes Hertugen af Savoien, saae nogle Ting mig til at troe, men andre bringe mig derimod i Tvivl derom. Historien viiser at Carolus Emanuel Hertug til Savoien, imedens de Borgerlige Krige grasserede udi Frankrig, tog bort det Margrevskab Saluces, og saaledes foragtede Frankrig, at han derom lod slaae en foragtelig Mynt; Men da Henricus Qvartus var kommen paa Thronen, og Urolighederne til den

ſtørſte Deel dempede, fodrede han dette Margrevſkab tilbage af Hertugen, og, da Hertugen lod denne Sag komme i lang Drag, faldt hand ind og borttog næſten gandſke Savoien. Endeligen lagde Paven ſig der imellem, formaaede Hertugen at ſkrive et ydmygt Brev til Kong Henric; Hvorpaa Kongen afſtod Margrevſkabet til Hertugen; Men til Satisfaction derfor fik igien *Breſſe*, *Bugey* og **Gex**. De ovrige Navne, ſaaſom Gelanorus, *Arſidas*, *Evrymedes*, Gobryas, Praxetas, Antenorius, Timonides og andre af Poliarchi Partie, ſkal betyde Marchallen af Tours, ſom ſiden blev Hertug af *Bullion*; Marchallen af *Biron*, Harlæum Sanciaci, det *Albigniaſke* Huus, og andre, ſom Henricus Magnus befunde meget troe baade i Medgang og Modgang; Men i Særdelished, den Stund han var tvungen til ved Krig at ſøge det Rige, ſom ham tilkom. Dette beſtyrkes med mange Beviiſer, ſom her ſkulle blive for vidtloftige at opregne. Hvo ſom forlanger at viide dem, ſkal allevegne finde dem ſaavel i Albigniaci Hiſtorie, ſom udi Villaregii Commentarier, og maae dette da være nok ſagt om de Perſoners Navne, ſom forekomme udi Barclaji Argenis. Nu reſter korteligen at betragte de fornemſte og mærkværdiaſte Gierninger og Omſtændigheder, ſom ſynes at ſigte hen til og at kunde appliceres paa det Franſke Riges Tilſtand og de Gierninger udi ſamme Rige ere bedrevne. Jeg haver nogle gange er-

in-

indret, at Autor ikke haver havt i Sinde ved dette sit Skrift at udgive en ganske troeværdig Historie; thi han siger selv, at saavel de, som indbilde sig, at alt det, som han i dette sit Verk har anført, er passeret, som de, der troe at intet deraf er sandt, skal begge tage feil; det er derfor ikke at tvivle paa, at jo adskillige Tiders Historier forekomme udi een og den samme Person, og at man derfor ikke strax maa holde noget for ilde appliceret, saa snart noget forekommer, som ikke kand passe sig paa den Person, hvorom det fortælles; Naar dog den største og fornemste Deel ikke ilde samme Person tillegges. De fornemste Ting, som til en troværdig Historie kand henføres, holder jeg for at være de Ting, som fortælles om Meleander og Lycogenes, Poliarchus, Kadirobanes og Archombrotus. Iblandt det, som fortælles om Meleander, der, som tilforn er sagt, skal betegne Henricus IIItius, skal i Besynderlighed mærkes dette, at den Naturel, som Barclajus tillægger Meleander, tillegges af alle Skribentere, som have beskrevet den Frandske Historie, Henricus 3tius; Ligemaade passe sig og alle de Ting, som fortælles om Lycogenes, smukt og noye paa Guillius. Iblandt de Gierninger, som af dem begge ere giorde, er det let at see, at Autor haver fornemmeligen sigtet hen til de, som ere bedrevne fra Carl den nis endes Død, og enten reent gaaet forbie, eller ikkun loseligen viist de Ting, som kunde henfø-

res til Francisci og Caroli Tider, saa at han end ikke rører noget om det, som blev bedreven af Henrich den 3die, da han under den Titul af Duc d' Anjou og Kongens Broder førte Krig. De Ting, som tales om Kong Meleand i Blodhiertighed og Kiælenhed ere tvende Slags, 1st at hand havde slaaet sig til Vellyst, og tabt formeeget af det Mod og Mands Hierte, som han lod see udi de Jarnecensiske, Nassacensiske og Montconturianske Feldtslage, og 2det, som end verre var, at han var ubetænksom i at antage Venner, elskede dem formeeget heftig, og gav dem umaadelige Foræringer; hvilket uden Tvivl fornemmeligen forraarsagede, at man satte sig op og rebellerede mod denne Konge; Thi Espernonius og andre, som Kongen saa inderligen elskede, besværede ved deres Stolthed, Hovmodighed og Overdaadighed saaledes Folket, at de af alle bleve forhadte; hvorover opkom først hemmelig Snak af Folket, dernæst end videre Klager og Besværelser af Forstерne og de store Herrer i Riget, hvilke klarligen saae, at det ville gaae fra dem, hvormed disse nye Adels-Mænd saa overflodeligen skulle beskiænkes. Formedelst disse Klager blev hiertet strax vendt fra Kongen, dernæst begyndte man at fatte Had og Foragt for ham, efterdi man kunde fornemme at han var underkast andres utidige Lyster og Begierligheder, og begvemmere til at regieres end regiere, og af daglig Erfarenhed, lære at man trygt, uden at blive straffet der-

derfor, kunde foragte ham. Som han nu selv ynkeligen udtømmede sit Skat-Kammer, og udøste de Penge, som vare beskikkede til Publiqve Brug, paa alle slags Daarligheder og giækkerier, begyndte han at blive foragtet ey allene af sit eget Folk, og end den ringeste Pøbel deraf, men ogsaa af Fremmede og Udlændinge. Da de Sveitzer fodrede, at man skulle betale dem deres Sold, og de af Rentemesteren finge intet andet Svar, end at Skat-Kammeret var tomt, og ingen Penge i Cassen, siges de at have svaret, at de kunde ikke vel troe, at en Konge, som spanderede en saa uendelig Capital paa Overdaadighed og Masqverader, kunde mangle Penge til de Solduteres tilbørlige Besoldning, som vare værvede til Kongens og Rigets Forsvar; Formedelst disse og andre dislige Ting skeede det, at Elpernonius og hans Tilhængere, da de fornumme, at de af alle vare forhadte, begyndte at føre sig til Gemytte, hvor usikker den Vælde var, som ikke styttede sig paa sine egne Kræfter, og derpaa at anholde hos Kongen om gouvernemens, Slotte og Fæstninger til deres Sikkerhed. Kongen derimod kunde intet nægte dem, ja, da hans Raad engang forestillede ham den alt for store Naade, som han bar for Elpernonius, svarede han, at han havde beslu tet saaledes at ophøye Elpernonius, at i fald han selv engang fik i sinde at styrte ham eller klippe Vingerne paa ham, han da end ikke, i hvor gierne han end vilde, skulde kunde giøre det.

Den-

Denne Kongens saa bestandige Raade og Ynder for disse nye Adels-Mænd, gav det Lothringiske Huus omsider Anledning at poutse paa noget nyt, og atter at falde paa de høye Tanker, som de allereede fra Francisci 1mi Død af ilde havde fattet, og siden med forskiellig succes foveret. Franciscus 2dus var kommen til den Franske Regiering udi sin Alders 16de Aar og Carolus 9nus udi sit 11te. Disse Kongers spæde Alder havde først skyndet dem til at reise sig i Veiret; derefter var Caroli Regiering meestendeel forhadt; Duc d' Alencon var af saa ringe Esprit, at han intet anseeligt hverken ont eller godt kunde foretage og beslutte, Enke-Dronningen deres Moder var ubesindig og af en umaadelig Hoffærdighed. Printzerne af Blodet, som for den største Deel vare umyndige, og hvoraf ingen var aldeles fast i Sadelen, laae i Haar paa hinanden angaaende Religionen, og derved gav det Lothringiske Huus Anledning til at aabenbare og sette i Verk det, som de længe havde gaaet svanger med. Men intet forfremmede saa meget deres foretagende, som Kong Henrici ulykkalige og uovervindelige Vellyst; for hvilken Barclajus laster sin Meleander, herudover kappedes den Guiliske Familie og dens Tilhængere om at kalde Kongen den anden Sardanapalus, og at erindre Folket om Chilpericus, som formedelst sin Uduelighed blev udreven af Riget. De sagde, at Kongen formedelst sin Ladhed og meere end qvindelige Blodhier-

tighed

tighed ikke var god for at fyldestgiøre det Kongelige Navn, hvormed fuldte saa mange vanskelige og besværlige Forretninger. De foregave, at Kong Carl paa sit Yderste havde glædet sig over, at han ingen Børn havde efterladt sig, efterdi det Franske Rige, som af saa mange oprør var bleven svækket, behøvede en tapper Heldt til Konge, som kunde sette det paa Fode igien. Herudover bleve adskillige stammelige og haarde Skandskrifter udstrøede mod Kongen, og understod man sig derudi ugudeligen at drive Spot baade med hans høye Navn og Vaaben. Thi da Henricus 3tius, for at betægne, at han var Konge baade i Polen og Frankrig, brugte udi sit Vaaben tvende Kroner, med denne Overskrift: Manet Altera Cœlo. En anden haver jeg i vente i Himmelen, forandrede disse ugudelige Menniskér det Ord Cœlo til Claustro, og satte Manet Altera Claustro, det er, en anden haver jeg i vente i Klosteret. Ja Hertuginden af Aumalia, guises Søster undsaae sig ikke for i manges paahør at sige, at hun havde en Rage-Kniv, til at rage og pynte Kongens Haar til en Munke-Krone, og at hun havde Hænder, som til dette Verk vare bequemme. Kongens Myndighed forsvandt hos alle, og gik fuldkommen over til Guise og det Lothringiske Huus, hvilket selv samme ogsaa blev tilregnet Kongens Efterladenhed; thi, imedens Guise og hans Tilhængere aabenbare iblant Folket beklagede Rigets Tilstand, og klynkede over at de bleve foragtede

og

og gangne forbie, havde Kongen allerede givet dem de største Ting, for at formilde Hadet, og paa det at han ikke skulle synes, at give alle Ting bort til de nye Adelsmænd, som jeg tilforn haver sagt, at han elskede og favoricerede saa meeget. Guise forestod store Mesters Charge i Frankrig, og var af Kongen giort til Gouverneur over det Cathalauniske District. Mercurius over det Armoriske, Mainius over det Narbonensiske, Elbovius over det Pictoniske, og endeligen en hver af dette Partie giort til Gouverneurer enten over gandske Provincier, eller over nogle af de fornemste Byer. Ja den Kongelige Gavmildhed imod dem, blev end ikke inden disse Grændser; men Guise blev disuden givet øverste Commando næst Kongen over Rigets gandske Krigs-Magt, saa at han vel ikke fik Constabels Titul, men dog denne Tituls gandske Magt og Myndighed. Mainius blev overdraget Commando over den Gallo-Ligiuriske og Narbonensiske Provintz, og fik tillige Hemmeligen Kongens Haand og Løfter, at ingen af Kongen skulle forfremmes til nogen Værdighed eller Embede paa de Stæder, som han var sat over, uden hans Samtykke og Recommendation. Nemorosius fik Provincien af Lion at commandere over. For Pinaco Erke-Bispoppen af Lion anholdt man til Rom om en Cardinal-Hat, og giorde ham til Rigets Seigl-Forvarer. Her af see vi, at Barclajus med Billighed kalder Olooedemus, Menocritus og andre Gouverneurer for

for store Provintzer, og fortæller, at Eristhenes var af Meleander betroet Skat-Kammeret. Dette er vist, at de Guiſiſke udi de Borgerlige Krige under Kong Carl bleve bebreidede af Contra-Partiet, at Skat-Kammeret udi fulde 40 Aar havde været hos dem, og at de i den Tid aldrig havde aflagt Regenſkab, og giort Rigtighed for deres Forvaltning. Men det er og ikke mindre vist, at de Guiſiſke, indtagne af Pengenes Skin, ſom trækker alle Ting til ſig, havde altid giort ſig megen Umage for, at beholde dem, og at ikke nogenſinde andre, end de, ſom enten vare af denne Familie eller deraf dependerede, vare blevne promoverede ved Skat-Kammeret. Man ſeer ogſaa tillige her af hvor fornuftig og ſandrue den Tale er, ſom Cleobulus holder til Meleander om en Konges og Stats Feyl, ſamt om Riges Tilſtand at reformere. Ja af diſſe Ting, ſom vi nu have ſagt, og andre diſlige er letteligen at ſee, hvorhen ſigter den fornemſte Deel af Autors Forſæt, ſom jeg tilforn haver ſagt var at viiſe, hvad Ont Kongernes Efterladenhed og aldt for ſtore Lempfældighed kan foraarſage. Nu reſter at tale noget om Dumdriſtighed og Forvovenhed, efterdi ſamme ogſaa udgior ikke en ringe Deel af denne Bogs Materie. De Maader, hvorpaa Lycogenes undertrykte Meleandri Myndighed, ſkal man letteligen for den ſtørſte Deel, om ikke alle, kunde henvyde paa det Guiſiſke Partie og den Lothringiſke Familie, og paa de Ting, ſom

de understode sig at foretage imod Henric den 3die. Det skal være Umagen værd, at røre noget om disse Ting. Man skal udi Guise, og det Guisiske Partie, som jeg haver sagt at betægnes med det Navn Lycogenes, fornemmeligen betragte tvende Ting, 1ste det som han havde fra sine Forfædre, og tillige 2det de andre Ting, som skulle søges hos ham selv, efterdi han siges, at have været anseelig af store og rare Dyder, som han vidste at lempe og sminke, ligesom Leylighed gaves; efterdi han var en stor Kunstner i at simulere, og tage Tiden og Leyligheden i agt. Barclajus forestiller Lycogenes som en Person, der var stolt af sin gamle Kongelige Herkomst, og som derfor ikke vel kunde taale nogen Overmand. Nu er det og allereede tilforn viist, at den Lothringiske Familie vilde holdes for at nedstamme fra Carolo Magno. Dette var derfor den fornemste Grundvold, paahvilken de byggede, der de, da Sagerne udi Frankrig paa en behændig Maade allereede vare forstyrrede, og sigtede hen til Forandring, foretoge sig, at skrive til Paven og det hellige Consistorium, at den Valesiske Stamme, som ved Hugo Capetus ubilligen havde tilsneget sig det Franske Riige, var nu allereede uddød, at samme Stamme næsten ikke havde givet den christne Verden andre Forster, end saadane, som enten vare vanvittige, eller Kiættere og Kiætteres Patroner. At Caroli Magni Descendenter vare ey allene paa en ulovlig maade blevne skilte ved det Fran-

ske

ſke Rige, men endog frem for de andre foragte-
de og forſkudte, da dog de ſamme ingen gave no-
get efter hverken udi Nidkierhed i at forſvare de-
res Fædrene-Religion, hvilket de vare redebon-
de udi alle Tilfælde end og med fare baade
paaliv og Velfærd at beviiſe, ey heller udi Tro-
ſkab mod Fædrene-Landet, hvorfor de haabede
og indſtændig bade, at Paven og den hellige Or-
den ville viiſe ſig villig i at underſtytte og forfrem-
me de Ting, ſom de til deres Fædrene-Religions
Conſervation, Stadfæſtelſe og Forfremmelſe
ville foretage, da de nu ſaaledes havde trakt paa
deres Side Paven ſaavel ſom Kongen af Spa-
nien, hvis Tanker desuden eene paa dette vare
henvente, hvorledes den Franſke Stat ikke ſkul-
le kunde komme i Roelighed og derved
finde Leylighed til fientligen at anfalde nogen af
hans Stater, hente det til all Lykke for det Gui-
ſiſt Partie, at, da alles Hierter vare vente fra
Kongen, de Catholiſke kunde ſee, at en Samvit-
tigheds Tvang ville blive dem paalagt, hvilket
eene kunde være nok til lykligen at forfremme og
fuldende de, Ting ſom de Guiſiſke ſpeculere-
de paa; thi de Catholiſke ſkulle intet heller fore-
tage, end at folge dem, ſom grebe til Vaaben
mod Kiættere og deris Fædrene-Religions For-
ſtyrrere. Dette Eene ſtod dem end for Hove-
det, at Kongen ey alleene havde en heftig Afſkye
for de Reformerte, men endog gik frem udi den
Catholiſke Religion lige indtil overtroe. Sce-
nen maatte derfor forandres, og den Piil, ſom

man ikke kunde skyde Kongen lige i Brystet, maatte man see til at faae ham tilbragt i Siden, man sætter derfor efter Poliarchus, for hemmeligen at saare Meleander farligere, end han kan tænke. Saasom Kongen selv var overmaade nidkiær udi Religionen, hedte det, at man maatte stræbe efter og legge Vind paa, at Forfædernes Troe og Religion ved hans Død ingen Skade skulle tage. For denne Aarsag skyld maatte Kongen af Navarra som en Reformeert udelukkes fra at arve den Franske Krone, og en anden med alle Rigets Stænders Samtykte udi hans Sted udvælges, som kunde staae paa de Catholikes Partie. Af saadanne fantes ingen udi den Borboniske Stamme uden alleene den ædgamle og udlevede Cardinal *Borbonius*. At udvælge deñe til Successor efter en ung og frisk Konge, som havde en Dronning, hvoraf man kunde vente Børn, syntes vel med Billighed latterligt for alle, ikke distomindre betiente det Guisiske Partie sig længe og meget af dette Forslag, og besmykkede det med deres Nidkierhed for *Religionen*, paa det at, naar denne Person tillige med den Valesiske Stamme var død, ingen da kunde være nærmere til det Franske Rige, end det Lothringiske Huus, som nedstammede fra Caroli Magni Descendenter, og det end paa Sverdsiden. Omendskiønt nu dette samme var en stor Misgierning, at ville, imedens Kongen levede og var tilstæde, udvælge een til hans Successor, og

saa

saadant foretagende, naar man seer hen til de gamle og nye Tiders Historie, aldrig ustraffet er afleben for nogen, saa giorde dog Religionens prægtige Skin denne skammelige og onde Gierning hellig og billig. Hertil kom Fornødenheden til at gribe til Vaaben, for at forsvare Religionen, men Fornemmeligen Kong Henrics Blodhiertighed og alt for store Foyelighed; Thi paa det at han kunde fyldestgiøre de foreenedes rasende Begierlighed, taalede hand, at man ey allene bestemte ham en Successör, men endog at man gik den forbie, som Fødselen og Rigets Love havde beskikket til Regieringen, satte sammen i Band, dømte ham fra Riget som en Kiætter, derefter udplyndrede Aqvitanien, ja forteligen, at man declarerede ham ubeqvem og uværdig til alle Værdigheder og Betieninger. Alt dette af den Geistlige Orden bekræftet og stadfæstet overbragte de 2de Eburodenſiske og Vocatenſiske Bisper med den Citariſtenſiske Abed til Adelens og det 3. Parties deputerede. Man kan her af see, at de Guiſiske have havt 3de Øyemeed, nemlig, enten, naar den Valeſiske Stamme var uddød, at bringe Regieringen tilbage til Caroli Magni Efterkommere og det Lothringiske Huus, eller at betiene sig af Kongens Foyelighed til at befæste sig og sine saaledes, at de siden kunde raade for Fred, Krig og det ganske Riges Sager, og foreskrive alle Love, uden selv at tage imod nogen; Eller og for det tredie, i fald de, naar Kongen af Navarra var udelukt

fra Regieringen og fordreven, kunde ikke faae det gandske Rige, de dog kunde faae det meeste mueligt var af samme. En Prove paa dette siste Forsæt viiste Nemorosius i Provincien Lion skiont forgiæves, Mercurius i Armorica og Mainius udi Pheris en Stad i Gallia Belgica. Marseille og de andre Byer, som Frankrig havde faaet tilbage ved den Verbinenſiſke Tractat, bleve anfegtede, deels af Spanien, og deels af Hertugen af Savoien. Denne Vold og diſſe hemmelige Trækker og Miner mod Meleander forklarer vor Autor paa adskillige Stæder og Maader, og lærer hvorledes de Dag fra Dag tiltoge, og af de onde Gierninger selv sankede Mod og Kræfter; indtil Meleander af de andres Laster blev tvungen til sine Dyder. Det var kommen saa vidt, at de Guiſiſke, da der dog intet andet var for dem end at adlyde, understode sig uden deres Konges Ordre og Befalning at oplegge Raad og slutte Forbund imod Kongen med Fremmede og Udenlandske, samt af egen Myndighed at brække den Fred, som offentligen var publiceret, og at foretage adskillige Gierninger, som vare uhørlige og ufordragelige for enhver, langt meere for Kongen af Frankrig, og endskiondt den overmaade milde og Naadige Konge havde viist, at han gierne ville slaae alle Ting, som vare passerede, i Evig forglemmelse, saa forbleve de dog i deres fordømmelige Forsæt, og ikke gave noget efter af deres onde foretagende; indtil de endeligen bestridde og

over-

overvunde Henrici 3tii alt for store og langvarige Taalmodighed, saa at han udi Stændernes Paasyn med Sverdet overhuggede og til intet giorde deres uforskammede og alt for store og stolte Haab. Hid sigte de Ting, som Autor fortæller om Oloodemi og Eristhenis Dodsstraf. Poliarchus, som blev kiendt skyldig i Crimen læsæ Majestatis, skal være Kongen af Navarra, det kan man klarligen erfare af Guisianernis Had til Kongen af Navarra, og af de Ting, som fortælles om Lycogenes og hans Tilhængere. Det er mærkeligt, som udi den anden Bog af dette Verk fortælles om det Brev, som blev skrevet fra Lycogenes til Poliarchus, hvorved han stræbede at giøre sig Poliarchus forbunden som ved en stor Velgierning, efterdi han lader som han vilde derved frelse hans Liv for det forgiftige Armbaand, som var ham, som en Foræring, tilsendt af Meleander. Dette kan ikke appliceres og hentydes paa noget andet, end paa dette, at Duc de Guise selv, omendskiønt han vendte op og ned paa alle Ting, for at faae Kongen af Navarra udelukt fra Successionen i Frankerig, desuagtet dog blev befunden hemmeligen at tragte efter denne Konges Venskab, og offererede han sin Son til Gidsel, lovende desuden, at, om Kongen saa syntes, vilde han, geleidet af 17 Forstelige Person af sin Familie, komme ham i møde end og ved Bredden af Floden Ligaris, og føre ham til Residentzen og den Konglige Throne. Naar man læser de

Tiders Historier, synes det troeligt, at Poliarchi Person betægner ey alleene Kongen af Navarra, men ogsaa Hertugen af Espernon; Thi næst Kongen af Navarra, var der ingen, som de Guiſiſke og det saa kaldede hellige Forbund saa stærkt raſede imod, som imod denne Person; thi iblant andre Ting, som Duc de Guiſe og hans Bundsforvante fodrede, var og dette, at Hertugen af Espernon og hans Broder Valletta skulle forviises Frankerig, og alt, hvad de havde bedreved, udslettes af Ihukommelsen, og blev dette forlanget ey alleene af Guiſe og dem som vare udi Forbund med ham, men endogsaa af nogle, som Kongen holte for at være sig troe og oprigtige. Og hidhen sigter den Beskyldning, som bliver giort Poliarchus, for at have anfaldet Lycogenis Gesantere, og Gesanternes Besværelser, hvilke endog mange af dem, som vilde have Navn for at holde Kongens Partie, hefftig forsagede. Dette viide vi, at Kongens Svar paa disse Begieringer, hvorved Hans Majestet bekiente sig for en retfærdig og god Forste, og forsikkrede, at han ville viise sig saadan, at de udi Espernonius skulde fornemme, at Rigets almindelige Velfærd var ham høyere anlegen, end privat Interesse og hvad andet det være kunde; behagede ey allene ikke det saa kaldede Hellige Forbund, og hans egne Ministre; men var den storste Tilskyndelse til det foretagne Opror og Frafald fra Kongen. Hertil kom og dette, at man sagde, at Duc d' Espernon hav-

de

de udi Aqvitanien efter Kongens Befalning raadslaget, og talt med Kongen af Navarra, hvilket som en stor Uret Hertug Mainius understoed sig at bebreide Dronningen. Og hidhen sigte de Ting, som udi Begyndelsen af den anden Bog tales om Lycogenis besværelser og Klager mod Meleander. At Krigsfolket beloe Lycogenis Gesantere, som Kiellinger og Couyoner, og tydeligen gave deres Kierlighed til Poliarchus tilkiende, dette skal i mine Tanker betægne, at Duc de Guise havde beskikket, at hans Broder skulle udi Aqvitanien føre Krig mod Kongen af Navarra, Men der blev af ham intet vigtigt forrettet, uden at han giorde den Navarriske Konges Navn end rosværdigere og prægtigere, og satte sit eget i største Forringelse og Bespottelse, for nu derfor at skiule dette, stræbede han at giore Marschallen af Matignon, Kongens Befalningsmand i Aqvitanien, som skulle understytte ham i denne Krig, skyldig i Forræderie, og troskeligen foregav, at han ey alleene havde Correspondered med Kiætterne, men endog været saa sparsommelig i at forstrække Armeen med Sold, Proviant, munition, og andre fornødne Ting, at alle Leiligheder til at forrette noget vigtigt vare gangne dem af Hænderne, og hid sigter det, som Meleander siger, i Bog: nemlig: at Gesanterne saaledes beraabte sig paa hans Ord og Løfter, at de næsten beskyldte ham for Troloshed, thi Mainius lod sig og mærke for mange; at Huguenotterne eller de Re-

formeerte have ikke nogensindelhavt nogen trofaste-re Ven end Kongen selv. Det Raad, som Mi-nistrene gave, der Lycogenes var bleven over-vunden paa de Geloiske Marker, de raabte alle, staaer der, at man maatte slutte forbund, at en stor deel af Folket holdt med Lycogenes, og at Kongen skulle tage Tiden i agt, og, imedens han endnu var en Seier-Herre, giore Fred, paa det at hans undersaatter kunde ansee Freden, som en Velgierning af ham, og siger Meleander, at han meere frygtede udi dette Raad, end da han var i Feldten mod Lycogenes. Dette skal i mine Tanker betægne; at Kongens Raadgivere vare i større Frygt og Bekymring for sig selv end for Kongen, og gave aldrig noget trohiertigt Raad fra sig. Men ofte fulde til Contrai-re og skadelige Anslag, saasom Ex: Gr. disse sandeligen vare, at de giorde sig umage for, at indbilde Kongen, at Frankrig var deelt i tven-de Partier, nemlig udi det Catholiske og Refor-meerte, dersom nu Kongen ingen af deelene fuld-kommen kunde beherske, maatte han slaae sig til et af disse Partier; det Reformeerte Partie var aldt for svagt til, at Kongen kunde slaae sig til det, han maatte derfor alvor-ligen antaae det hellige Forbunds Partie; derved skulle den Myndighed, som de Guisi-ske med stor Omkostning og Moye havde er-hvervet sig hos dette Partie, strax gandske gaae over til Kongen, ja det Lothringiske huus uden Tvivl gandske ruineres og undergaae. At jeg

jeg ikke skal tale om de andre Raad af samme Beskaffenhed, hvilke alle Kongen saavelsom det gandske Rige siden fik nok saa saart at føle. De Instrumenter, som bleve Meleander forelagde, hvorudi Lycogenes begierede Gouvernementet over Havet og Syracusas, item Erbessum og Heracleam med Besætningerne til Troeskabs Pant, betægne de Ting, som de foreenede *Anno* 1585, efter at Freden udi Juni Maaned var sluttet, understode sig at begiere til deres Sikkerheds Pant, som de kaldte det, nemlig: Chalons sur Saone en stor og fast Stad udi Burgundien; Leucos, Verodun, og Fanum S. Desiderii i Lothringen, Durocortorum i Cathalaunien, Augusta Suessionum. Det *Bibractens*iske Slot og Bye, item Slottet Dion, og nogle Byer i Armorica og det Gallo-belgiske. Duc de Guise fortingede sig i Særdelished Byen Orliens, som Kongen søgte at faae fra de foreenede ved hemmelig Correspondence med Entragio, som forvarede denne Bye for dem. Der blev tillige begiert at Kongen skulle af sin Casse betale til deres Hielpe-Tropper 200000 Scudi i Guld og til dem selv disuden 100000 Scudi, for at opbygge Slottet til Verodun. Iligemaade skulle og Kongen eftergive 106000 Scudi, som de af Kongens Indkomster havde anvendt til deres Brug, samt tillade enhver af dem at holde Drabantere og Kurasserer til deres Liv-Guarde.

aldt dette indgik den elendige Konge, uden at lade see nogen Fortrydelse, ja vilde end have tilstaaet dem større Ting, om de det maatte have forlanget. Hvo som nu betragter dette og desliige Ting, skal ikke forundre sig over, at den gamle Hoffmand Lib. I. Cap. 17. siger, at Kongens Venlighed tyrannicerede imod sig selv, og at Kongen med Uret skulle søge det tilbage, som med Uret var ham aftvungen. At Lycogenes, da Kongen til dette Forbund var bleven tvungen, besøgte Meleander, geleidet ikkun af et ganske ringe, og, for at lade see disto større Tillid, end ubevæbnet Følge, stoelende med Stoldthed paa Kongens Gemyt, og sit Parties Ynde; dette meener jeg skal betægne, at Duc de Guise, geleidet ikkun af 8 Personer, besøgte til Paris Kongen, som, da han fornam Borgernes store Kierlighed og Inclination for Duc de Guise, og at de raabte overlydt, at de ved hans Tilkomst vare frelste, og at man strax burde føre denne Herre til Rheims, for at lade ham Krone, sente sin Moder ydmygeligen til ham, hvilken Guise med Hovmod og Foragt tog imod. Og da intet kunde hielpe, blev Kongen nød til hemmeligen at flygte ud af sin Residentz, for at undflye den Ruin og Ødeleggelse, hvormed han allevegne der saae sig truet. Anaximandri Tale, sigter hen til Bocherii Skrifter, Bruti Hotomanni Francogalliam og andre saadane Bøger. Endeligen hvad sig det anbelanger, at Lycogenes

genes per Discurs søger at præferere et Vall for en Arve-Ret, da sigter det i Besynderlighed til de Bøger, som bleve udgivne i denne Materie, og det, som meere er at undre over, end og med Kongelig Privilegio, saa og til de Skrifter som udkomme angaaende den høye Ret. som det Lothringiske Huus havde til den Franske Krone. Det ville blive aldt for vidtløftigt, at opregne alle og enhver Ting, som udi Meleandri og Lycogenis Historie kommer overeens med det, som udi Frankrig, imedens det hellige Forbund stod ved Magt, vederfores Kong Henrich den 3die og 4de; og som i Kronikerne af alle kand læses; thi ender jeg hermed min fordanskede Barclaji Argenis.

Oplagt paa Oversætterens egen Bekostning, og findes hos hannem til Kiøbs.